Postilla nycolai sr
mathi et lucam

Postilla optima super totum — Rex

mathaeum et lucam in volumine — Sermo de magis et in medijs ...

luca pro parte ... et luca v

Expositio ... et ... vigiliarum vi

Textus ... et Expositio ... vii

III 9

Ms 62.

D 25

...num no men meum et nomen ciu...

...ue iheru salem. V. In illo die su...

...te servum meum. Et scribam. V. In...

V. Apparuit caro suo iohanni do...

ihesus cristus cum discipulis suis

...er veni dilecte mi ad me quia temp...

...uiteris in convivio meo cum fra...

...tris. Euouae. V. Expandens manus suas

...dixit invitatus ad convivium.

73. ...bo gratias agens quia me dig...

1

Liber S Thomae In Burstfeldia

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

Mathei primo

Liber generationis ihesu xpisti
etc. Titulus libri mathei
continet octo dictiones scilicet liber
generationis ihesu xpisti filii dauid
filii abraham. Ad ostendendum
in generali quod per obseruantiam e-
uangelii beati mathei in quo
continentur sacramenta xpisti pos-
sumus peruenire ad plenitu-
dinem octo beatitudinum que
enumerantur mathei quinto
possumus etiam peruenire ad pleni-
tudinem perfectionis in octaua etate
que est etas resurrectionis
Et ideo ultima dictio istius tituli est
abraham quia tantum fideles xpisti-
ani recipientur in sinum abrahe
Prima namque dictio istius tituli est
liber nam liber dicitur a liberando
quia doctrina que scribitur libro ascri-
bitur liberat animam a seruitute
ignorantie et falsitatis unde
autem solus xpistus nos liberat quia
a seruitute iniquitatis ignoran-
tie et falsitatis. Jo. viii. Si filius
uos liberabit uere et liberi eritis
Inuenitur autem quadruplex liber in
quibus istorum docet xpistus via
saluatoris quod ipse solus est magi-
ster doctrine et informationis
Jo. xiii. Uos uocatis me
magister et domine et bene dicitis etc.
xxiii. Unus est magister vester xpistus
Primo inuenitur liber nature corpo-
ralis generationis. Gen. v. liber
generationis adam. Secundo liber legalis
Deut. xxxi. Tollite librum istum et
ponite in latere etc. Tertio liber spi-
ritualis examinationis Dan.
Iudicium sedit et libri aperti sunt
Quarto liber spiritualis saluationis
Apoc. xxxiiii. Hic est liber uite
In libro nature corporalis generationis
docet nos xpistus magister in lege
fragilitatem nostram ut reducat
nos ad uirtutem humilitatis Et
ideo hic incipit liber generationis
adam Item si uolumus diligenter
legere in libro generationis quo pro-
cedimus ab adam multa occurret
nobis que inducet ad uirtutem
humilitatis Primo quod ipse adam
interpretatur terra rubra quia
formatus fuit in campo damasce-
no terra rubra unde fuit fictilia
et fragilia ad ostendendum quod nos
sumus fragiles et corruptibiles
ideo merito homo quod cinis es etc.
Item statim cum puer nascitur
primo reglarit uel tum capite
et fuit unus et puerum est
tam paruus quam unus si alter

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

puer nascit[ur] | Sed q[uare] q[uod] homo
ponit[ur] in scuola ponit[ur] p[ri]us
pedes q[uam] caput et io p[ri]us venit
caput in hunc mundu[m] et ultio ex
it de hoc mundo adondu[m] q[uod] statu[m]
q[uod] intrat co[n]siderat | et videt eu[m]
plenu[m] de miseriis et afflicti
o[n]ib[us] vanitat[is] · Eccl[esiast]es p[rim]o · vanitas
vanitatu[m] etc · Sed io p[ri]mo pedes
ponit[ur] in scuola adostende[n]du[m]
q[uod] h[om]o n[on] d[ebet] co[n]siderare de vanitate
istius mu[n]di p[ri]mo q[uod] habet siue
velit siue nolit trahet pedes
in scuola et o[mn]ia q[uod] mundu[m] relinq[ui]t
et io debemus vanitate[m] nullo con
fidat q[uia] transit mu[n]d[us] et co[n]cupisce[n]tia
eius · i[oh]a[nn]is · ii° · Item quare puer
masculus clamat a · femina vero e
vnd[e] quida[m] dicit omnes nt ul in a
sit vox nascent[is] ab eua | ac si
diceret preceptu[m] dei tur
transgressi fuistis et uos nos
multis miseriis repleuistis
Iob · xiiii · homo natus de muli
ere etc · Item q[uare] puer mas
culus nascit[ur] tenet regulari
ter faciem versus celu[m] et e[st]
est [...] netatur mag[is] quia
qui ibi morit[ur] tu[n]c [...] facie v[er]sus
fundu[m] mar[is] in p[er]iculo mort[is]
[...] est de muliere q[uia] qu[ando] nasci
tur facie[m] versus t[er]ram et qu[ando]
netat[ur] mag[is] tu[n]c in p[er]iculo mor
tis tenet faciem versus celu[m]

nascit[ur]

Spiritua[lite]r · io vir nascit[ur] cu[m] facie
versus celu[m] | femina vero versus t[er]ra[m]
adondu[m] q[uod] vir fuit bonus h[ab]ens
facie[m] tortu[m] versus deu[m] creatore[m]
suu[m] et dimicius p[er]seuerauit ne
auerteret facie[m] suam ab eo q[uia]
p[ri]us creatus fuit vir q[uam] mulier et
ta[men] postmodu[m] peccauit q[uam] mulier · Et
io mulier nascit[ur] h[ab]ens facie[m] v[er]sus
terram | [...] t[ame]n in articulo
mort[is] vir tenet faciem sua[m] v[er]sus
fundu[m] mar[is] | femina vero versus celu[m]
adondu[m] q[uod] p[ri]ncipiu[m] n[ost]re re
paracio[n]is et [...] in celu[m] fuit
femina s[cilicet] v[ir]go maria | que facie[m]
sua[m] p[ro] virtute humilitat[is] direx[it]
ad celu[m] qu[ando] dixit Ecce ancilla
d[omi]ni etc · Et io dixi a[d] p[ro]positu[m]
etc q[uod] in libro gr[ati]a[rum] ade nos
inveni[mus] multa q[ue] manifestat statu[m]
n[ost]re fragilitat[is] et io [...]
debem[us] addiscere sicut fecit b[ea]ta v[ir]go
virtute humilit[atis] · p[ro]u[erbiorum] · xi ·
vbi humilitas ibi et sapi[enti]a | Sed[us]
liber est legalis et ibi nos in
veni[mus] q[uod] obseruantia mandator[um]
ducit | ducet nos ad vita[m] · M[at]t[hei] ·
xix · Si vis ad vita[m] ingredi
serua mandata | Scd[us] t[er]tio tituli
est gr[ati]a[rum] | et si utile est nobis illud
legere in libro n[ost]re t[em]p[or]alis gr[ati]a[rum]
multo utilius e[st] nobis lege[re] in libro
spiritualis gr[ati]a[rum] | qua xp[istu]s nos
genuit · Jacobi · 1° · voluntarie n[os]

genuit nos verbo veritatis. Quia
in isto libro invenimus maiorem
maximi amoris et maxime cari-
tatis. vii. Bernardus. quid amplius
potuit tibi facere pater celestis. Dedit
tibi celum cum speribus aerem cum volatilibus
aquam cum natatilibus terram cum fructibus
et [illegible] et etiam cum [illegible] et
filium cum tormentis. nam ipse proprio filio
non pepercit et. et ipse dei filius
etiam pro nobis omnibus humiliavit
semetipsum factus patri obediens et.
Et nota quod de ista generatione spirituali
qua Christus nos genuit dicitur
quod in affrica est fons sta
turiens et iste lapide generat [illegible]
[illegible] eius [illegible] et [illegible]
co facit iuxta aures appositum
sonitum laudabilem. Sic Christus pro no
bis frequenter emisit lacrimas pieta
tis. Unde videns civitatem flevit super
illam. Gemuit et nos in sanguine
suo reconciliando nos deo patri per
suam passionem et mortem spiritualem
generationem. i. Jo. v. Generatio
celestis conservavit eum. Et de
ista generatione dicitur est liber generationis
in quo libro invenimus maximam
maximi amoris et caritatis quia
maiorem caritatem et. Tercia dicitur
huius tituli est Ihesus i. salvator
Nam sicut dicitur Joh. iii. venit
hic ut salvet mundum per ipsum et
vere ipse fuit salvator quia
ipse fuit medicus et medicina

medicus noster fuit. Eccl. xxxviii.
Honora medicum propter necessitatem.
Et augustinus dicit venit magnus
salus medicus quia magnus in
mundo iacebat egrotus. Etiam fuit
medicina. Eccl. Altissimus creavit
de terra medicinam et. Nam ipse fuit
et salvator verus quia nos eramus ceci
et ipse nos illuminavit. eramus clau
di et debiles et ipse nos roboravit.
Eramus leprosi et immundi et iste
nos lavit et purgavit. ch. ij.
Luc. xxi. Ceci vident et. Quarta
dicitur est Christi a quo nos dicimur christiani
i. uncti. Quinta dicitur est filii que pro
bis adassignandum quod Christus est filius
dei eternalis et est filius matris temporalis.
Sexta dicitur est David interpretatur ma
nu fortis. Vera filii dei dicitur [illegible]
fortitudine spiritualem ad permanendum in
bono. Qualis est fortitudo adamantis
quod non potest frangi violenter nec potest
igne calefieri. Sic spiritualis [illegible] viri
nec tribulatione frangitur sed semper integer
manet nec igne persecutionis cale
fit per incendium impacientie. Sed
per arma pacientie suos persecutores vi
cit sicut dicebat Virgilius. Maxi
virtutum patientia pugit i. inermis
armatos et viros vincit sepe [illegible]
confringitur tamen adamas sanguine
hirci quia sic vir totus mollescit et
reducit se in pulverem per aspectum
sanguinis Christi qui fuit immolatus
[illegible] sicut hircus offerebatur
in lege veteri [illegible]. Sequitur
Manasses autem genuit Amon.

Amon interpretatur dolens Abiono
plus murmuras Sed manasses inter
pretatur obliuiosus Qui igitur murmu
rator et detractor est filius ingra
titudinis que facit hominem obliuiosum
ne recordetur beneficiorum dei. Si quis
enim bene consideret suos defectus proprios
propter quos non est dignus pane quo
vescitur sicut dicit Augustinus. Quibus tamen
non obstantibus sustinet eum deus
et multa beneficia facit sibi iam non
murmuraret nec detraheret ymo
se ipsum argueret Et ideo detractor
vocatur sicut amo credere a principibus
suis .i. avaricijs que dominantur et parti
cipant in ipso. Unde contra detrac
tores loquitur ysidorus dicens. abscinde mq lin
gue vicium detrahendi. alienam vitam
non mal... dabis malo os tuum
non coinquinabis non detrahes
presenti sed condole quia malis detra
hens interioris permaneste Detractio
graue vicium est Detractio tamque
peccatum est Detractio graue crimen
est Detractio tamquam dampnum est Hoc
vicium omnes deprehendunt omnes
vituperant hic fetidius nichil est
hoc summe turpitudinis est Canum
mos est latrare canum mos est
mordere dente pestifero Ipsi canes
oblatrare noverit qui alii detra
hes te ipsum respice qui alium mor
des tua peccata redargue Si vis de
trahere et tua te peccata retorqueat
Non aliena delicta sed propria intus vi
tia tua et numquam aliis detrahes si te
ipsum aspexeris Detua igitur corrumpe

esto sollicitus Detua salute et cunc
tarie esto intentus et aures tuas
detractoribus et susurratoribus ne prebeas
sicut ille Nota exemplum ne credat enim
michael scotus quod ysta vigilaret inter
alia noctem embrionum scilicet canis leporis
et leonis Si enim mulier pregnans ali
quibus vicibus comedit huiusmodi carnes
puer qui nascitur erit in moribus bestial
et dormiet apertis oculis Nota quare
que nocet embrioni et que mulieri pre
gnanti et puero suo Dicit .n. alij quod
visus corporum et aliorum quando mulier est
pregnans facit puerum habere in visu de
fectum ut sicut nascatur cecus vel strabo vel
aliquem alium nobilem defectum paciat
innotul Dicit eciam quod visus accti et
nervorum pedis bovis quando mulier est
pregnans facit primum frigide complexionis
ita ut tempore hyemis calefieri non possit
Dicit et quod visus absinthei basilico
rum pulverum valde a nimia quantitate et per
pis facit primum habere breves vngues
et facile esse leprosum si assuit sicut mulier
Fragilia aliorum naturaliter est quod illa mu
lierum embrione patereyia fumus
candele candele pulmone fumus
sulphuris et argenti vivi Proprietas
iste sunt adnexes homo detractor qui
ipse est sicut leo habens flatum fetidum
et corruptum crudelis et rapax quoad
famam proximi sui De quibus dicit Ieremias
Populus patres est quasi ire Et quamuis
detractores sunt crudeles ut leo tamen
in rei veritate sunt viles ut lepores
et tenent oculos apertos et tamen in rei veritate
sunt ceci et nichil vident quia se ipsos
videre non possunt sicut nec leo nec lepus
qui dormiunt oculis apertis De quibus

d^a x^e. aj^e. prov. Bruite eos vecti sunt du
tes tectoris Item detractores sunt
mete pregnite et gravida malo
proposito et cum plet ubo dyna^s cont que
queliz d^r. ps. Concepit dolorem et pep. in
Item usus absinthii et amaritudinis
invidie et detractoris desiccantium vene
ratione Nam spiritus tristis desiccat ossa
prover. quod detractor incurrit morbum
insanabilem sicut lepra insanabi
lem culpe raro enim contingit quod detrac
tor possit ita sufficienter restituere
famam quod semper mundus a lepra et
macula detractionis. iiij. Reg. v. lepra
naaman adherebit tibi et semini tuo in
sempiternum Item fumus (intra) delectus sit
immissa illo igne de quo dicitur Inmundus
invidia combussit intus et extra tunc in
veri veritate est coticida et sine luce
ner sed mittit illum igne de quo Luc.
xvi. Igne veni mittere intra Et
in corde suo ascendit fumus sul
phuris iniquitatis qui inficit eum
culpa et tandem inficiat eum pe
nam Apoc. v. Ascendit fumus
de puteo abyssi etc. Contra vitium de
tractionis habemus figuram num. xvi. ubi
legimus quod maria soror moysi detra
hebat fratri suo per invidiam ideo facta est
leprosa et abiecta fuit extra castra
filiorum israel per dies .7. Sic etiam quilibet
detractor sit leprosus per culpam inde
bilem eiciatur per sententiam ineffabilem
extra consorcio filiorum dei per dies septe
quia perdurationem et penam immutabile
Cave igitur quo de malo proveniat sed de
manasse obliviosus beneficiorum dei
nascitur malus filius sicut amo mur
murator et detractor sed si emendat

se velit tale ex quo nascetur iosias
pius et bonus per penitentiam fiet pius et
bonus

Quum eius resplenduisset materi
alis videmus quod quelibet natus est
mirum facere describere generalem modum et
tempus et conditionem nativitatis sue sicut
sicut macedonici persarum et medorum
legitur magnifica cyri qui fuit primus
eorum monarchia Nam astrages
rex persarum habebat unam sororem nup
tam cuidam que plures sompniabat
se videre quod de ventre suo exibat
quedam arbor que cooperiebat quasi
totum mundum Et hoc audiens astrages
dubitavit ne ex ea nasceretur qui tolleret
sibi regnum et ideo tradidit eam cuidam
viro vilis conditionis que concepit et
peperit primum masculum et tradidit
illum quibusdam militibus ut occiderent
eum posito vestimento in nemore
et cum esset in deserto noluerunt
ponere manus in sanguinem eius sed
dereliquerunt eum in deserto ut co
mederetur a lupis Et factum est quod ca
nicula cuiusdam pastoris ibat cot
tidie bis et lactabat puerum illum Et
una dierum cum pastor sequeretur cani
culam invenit puerum ad ubera eius
et admiratus suscepit eum sibi in
filium et vocavit eum a proprietate pastor
quod canis latine dicitur Ideo in persico
sermone vocatus est cyrus .i. heres cyri
a cyro lingua persica quod est canis lin
gua latina Et finaliter puer iste eve
nit in tantum virtutibus quod fuit rex
non solum persarum sicut ipse astrages
avus suus sed fuit rex persarum et me
dorum et Imperator assiriorum et calde
orum Legimus etiam macedonici macedonum

et grecorum multa mirabilia designa-
bant in die nativitatis allexandri
filii phillippi ~~mace~~ macedonis
qui allex. fuit primus monarcha grecorum
Item legimus mirabilia romanorum
modo et condicionem nativitatis Julii
cesaris qui fuit primus monarcha ro-
manorum et latinorum fuit enim nomi-
natus cesar quia scisso ventre matris sue
iam mortue natus est quia tunc vel
quem modo inventus est cum cesa-
rie capillorum nigra et ita distinguebatur
ab aliquas antiquitates in veri-
nis quod quelibet nato sit intonsura
re Item et per magistrum imperatorem
lege ij in cronicis gallicorum designa-
Karuli magni quia ideo Karulus dictus
est quia conceptus mirum est et mi-
rabili modo conceptus est quia non erat
legitimus filius pippini regis
francorum Item fuit etiam Karulus pri-
mus monarcha generalis gallicorum et ideo re-
nabile fuit ut evangelista notarius
publicus actuum xpianorum describeret
generationem modo et conditionem nativitatis
xpi qui est imperator non solum
terrestris regni sed etiam celestis Iterum
ipse est rex regum etc. Hec namque generatio
fuit mirabilissima et semper tamen singu-
laris facultatis. Jer. xxxi. no-
vum faciet dominus super terram etc.

Inventa est mater huius

Informat omnes veri xpiani q
dant habere in voto mentis sue xpm et
cum mente concipere de spiritu sancto et eo modo
quo dicebat apostolus ad gallatas. iiii.
filioli mei quos iterum parturio do-
nec formetur in vobis xpus. Signa communiter colligi ex

dicis naturalium phisicorum de mulieribus pregnante.
Primum signum est utrum conceperit Secundum signum
est utrum fetum vivum conceperit Tertium signum
qualem fetum scilicet masculum vel feminam
conceperit Primum autem signum inter alia ad
cognoscendum quod mulier concepit in vero
est quia perdit primum fetus nutrimentum ita
quod si habeat lac statim perdit illud Sic
etiam signum est quod fidelis xpianus concep-
mentaliter xpm quia perdit lac voluptatis
terrene quia sicut dicit Augustinus Gustato
spiritu desipit omnis caro. Racio autem quare
mulier perdit lac quando concepit est quia ma-
teria que convertebatur in lac convertitur
in fomentum et in nutrimentum eius Sic
etiam quando aliquis xpm mente concepit
tunc illud quod prius convertebatur in lac
voluptatis terrene convertitur in xpm
distribuendo temporalia bona pauperibus quos
quos idem xpus dereliquit in persona
sua propria. dicit Matthei xxv. quod uni ex istis
minimis meis etc. Omnis igitur qui
vult mente xpm concipere debet a se lac
id est prosperitatem temporalium abicere et omnem
terrenam voluptatem figura in hoc. Exodi ij.
xi. ubi legitur quod ille sanctissimus puer
moyses noluit sugere cum infantulus
esset lac mulieris egiptie sed statim
cum mater sua appropinquavit sibi ubera
incepit lac sugere Sic sancti con-
cipientes xpm de spiritu sancto nolunt sugere
lac egiptie femine id est lac prosperitatis
mundane sed lac matris sue scilicet sacre
sancte matris ecclesie lac id est sanctissime
doctrine de quo dicebat apostolus i. cor.
iii. ~~tamquam~~ parvulis in xpo lac vobis potum
~~potum~~ non escam tunc statim suscipiunt
illud lac Secundo dico quod est aliud signum

ad cognoscendum quod mulier concepit fetum
viuum scilicet qui fetus augetur et augmen-
tatur et venter mulieris intumescit quod
ceptum est ut dicit aristoteles libro de animalibus
quod mulier que concipit frustum carnis in
ventre que quidem caro indurat sed non
augmentatur sicut ibidem recitatur
quod quedam mulier fuit que tenuit quoddam
frustum carnis in ventre per tres annos
nec potuit parere sed tandem peperit frustum
carnis durissimum sicut lapis. Sic
est spiritualiter. est quod quis concepit in mente
christum tamquam fetum viuum qui in mente eius
crescit de virtute in virtutem et aug-
mentatur augmento caritatis et gratie
quod iste est crescere. Sed peccatores con-
cipiunt frustum carnis id est peccatum du-
rissimum sicut lapis qui ad lutum
pertinet quia pariunt obstinationem
peccati carnalis quo corpus eorum ob-
stinatur in malo et postea proiciuntur
in infernum. Sed illi mente concipiunt
christum et suscipiunt pariunt opus
bonum quod reportatur et ponitur in regno
celi. Et figura huius 1° Re. 1. ubi dicitur
quod anna sanctissima mulier dum deuote
oraret deum in templo quod sterilis erat
fecit deus secundum misericordiam et dedit sibi
fructum ventris et concepit et peperit
filium scilicet sanctissimum famulum samuelem
qui postea seruiuit deo in templo
et iudicauit totum populum israel. Sic et
illi qui deuote orant deum concipiunt
mentaliter opera sancta que reportantur et
ponuntur in templo dei quod ipsi per opera
sua sancta et bona ponuntur in regno
celesti et ibi iudicant vna cum filio
dei populum israel. Luc. xxii. Vos qui
secuti estis me etc. Tertium signum

est sicut dicit auicenna. Si mulier pregnans
de masculo vocetur ab aliquo regulariter
primo mouebit pedem dextrum nisi
studiose illa velit oppositum facere. Sic et
qui aliquis christum concipit mente et opere
perfectum tunc concipit masculum et non feminam
et hoc est signum quod iam perfecte est
christo coniunctus qui a quocumque vocetur
in tribulatione siue consolationibus semper primo
et regulariter mouet pedem dextrum id est
affectionem dextram et secundum debitum ordi-
nationis quod nunquam flectat ad sinistram
deuiando a debita ratione sed semper quod
rectum et iustum est facit. ps. iustitia
tua plena est dextera tua. Ratio autem
quare mulier dum est in vtero masculum
mouet primo dextrum pedem est sicut
ille dicit habundantia sanguinis et caloris
naturalis quia puer masculus plus
habundat in sanguine quam femella virtute
cuius quidem sanguinis pars dextra aptior
sit ad motum quod motus incipit a dextro
in sinistram. Sic illi in quibus habundat
calor caritatis spiritus sancti et sanguinis de-
uotionis passionis christi sunt parati ad
motum ut prompte recedant de hoc
mundo ad vitam eternam quod dicebat
apostolus Cupio dissolui et esse cum christo.
Et figuram huius habemus leuitici viij.
quod cum moyses consecrauit aaron
et filios eius intinxit digitos in
sanguine vituli et tetigit summitatem
auricule dextre aaron et filiorum
eius in summitate pollicis manus
dextre. Per auricula intelligere possumus
vsque in finem per parte dextra intel-
ligitur doctrine in auribus et recto-
operis in manibus per sanguinem vituli
intelligitur memoria passionis ihesu christi

Sic ergo viri sancti qui sunt dno
consecrati sicut aaron et filij eius
sunt memoria passiois x̄ et qui sic
sit habundat sangwine x̄ · tunc sunt
prompti mouri semp a parte dextra
ronis · gn xiiii dextera ergo tenebo

Vocabitis nomen eius

ihm Nota q hoc nome ihc
est magni misterii et significacionis
et hoc patz ex mlt̄ primo quantum ex
lrīs quibus componit hēt enim quinque
lras concordit ad signif̄icata x̄ quinque
et hec sunt illa quinque verba de qui
bus dicebat aplc · i · ad cor · xiiii ·
Quinque verba volo loqui in ecclīa
nsu meo Nam prima lra est
i · quod ipse est iocunditas merencium
Secunda est e quod ipsa est eternitas vi
uencium Tercia est s · quod ipse est
sanitas languencium Quarta est
v quod ipse est vbertas egencium ·
Quinta est s quod ipse est sacietas
esurientium Item hoc nomen
ihc hēt tres lras vocales scilicet i · e · v ·
ad designand q ihesu sit realiter x̄
vel potencia patris sapiencia eius filii et
clemencia spiritus s · Due aut vlti
me sunt s s et sunt consonantes ad osten
dend q ihesu est aīa ronalis q
conformatur voluntati diue / et est
nā corporalis que conformatur roni
Sic n dicebat ipse pr̄ no sicut
ego volo sed sicut tu Ite hoc nome
ihc hēt tres dicciones causales s · ihc
ihu ihum a dono q ipse est verus
deus vnus cum trinus personis diuus
et hoc patz quia ex vltimis lris istarum
diccionum resultat hoc verbum sum quod
est nome dei Exo · iiij · Ego sum

q sū qui in motiue illius nois dia
gna lr̄uni sunt effigiat in iosue
filio nun qui vocatus est ihc Exo · xvij

Quod vocatum est ab angelo

Nota quod in toto veti testamento
non inveniuntur nisi quatuor noia
que sunt ab angelo posita scilicet ysmahel
gen · xvj · ysaac ibm · xvij · samp
son iudicum xiij · et nome iosie · iij
re · xiii · et in istis qua^or noibus et
personis figuratus est xpc et oms fideles
xpiani primo quantum ysmahel inter
pretatur assumens auditum dei
et x̄ assumpsit auditum dei · Dne
audiui auditum tuum et timui · scilicet
timore filiali quod factus est pri obe
diens usque ad mortem ad phil · ij · Et
cum nos sci viri dnī ysmahel qui
assumunt auditum dei obedientes
eius preceptis et consiliis / Dicit
plinius quod alia q viuunt in terra et
in aqua melius audiunt quod sit extra
aquam quam qui sunt in aqua / et ro
est quod medium audiendi extra aquas
est aer qui facilius permittit soni
tum ire ad aurem quam ad aquam que est
corpus magis densum et propter hoc
vitulus marinus qui percipit piscatorum
quos audire non poterat quando no te
nebat caput in aqua Sic homines
longe melius audiunt vocem dei pre
ceptis eius obediendo qui sunt extra aquas
deliciarum quam qui sunt in aquis deliciarum
in mersi / Psalmista profundatum aquibus
petebat se liberari dicens Saluum
me fac deus quia intrauerunt aque vsque
Cum enim aque profunditatum et deliciarum
psalmus profundauerunt usque ad animam
de opprimenda quia periculum ut
videret in qua potestate erat constitutus

~~ue~~ fecit intrare pplm vel turg inta
picrut . ij . pe . vltio Item isma
hel figurauit xpm et deuotos
suos qui sunt afari in circtus et agor
inre eius que habitauit indesto
sz angelus confortauit eu Sic x.
circtus est contra synagoga iudeorz
qui querebat eu interficere et despi
ciebat eius matrem btam virginem
sz apparuit ei angelus indeserto
huius mundi confortans eu . luce
xxii . Sic et sti viri confortat ab
angelo qui sunt in solitudine heme z
asperitatis Nota q aues siluestres
que morantur indesto longe hnt pul
chriores plumas qua domestice
Sic et viri sti qui sunt aues p con
templacoim hnt pulchriores et
mundiores pennas contemplacois
qui morantur solitarii indeserto
heme quam qui discurrit inter homies
Item pessimum sig*m* est inleone qui
exit desilua uel deserto appinquado
adciuitates et sig*m* est q senuit
et debilitatus est quam diu enim leo e
iuuenis et fortis num*quam* querit ppe
habitacoim hoim sz querit predam
sua indeserto Sed qn antiquatur
et debilitatur tunc comorat ppe habita
coem hoim et in vadit et deuorat
eos et obsidet inregionibus vbi se
leones suspendunt sup arbores
ppinquas ciuitatibz ut alii terreant
et timeant appinquare Sic pessimum
sig*m* est qn ille q morat indesto
heme exit desolitudine et venit adhita*cione*
hoim et signum est q exit a sua
fortitudine et tostam bona et tu leo
venit adhitacoem inter homies deuorat

eos pessima exempla q dn alij
vident eos recessisse adeserto heme
et exercere praua opa trahunt statim
dicentes exquo tales hoc faciunt z
nos multo magis possumus hoc facere
Item fuit figuratus in ysaac et in eius
oblacoe sicut pz dese Sed nota vbi
abraham credidit imolare ysaac
im molauit arietem Sic iudei
crediderunt xpm totaliter occidere sz
ipi tm imolauerunt ariete quia
imolauerunt xpm sec*undum* humanitatem
sz deitas fuit penitus illesa z ronabiliter
aries xpm sec*undum* huanitatem designat
q aries qui pforatur eius cornu
mansuescit et fit humilis Sic z
x. et ideo omnes xpiani dnt esse
mansueti Item figuratus fuit p
sampsone qui interpretatur sol eorum
q x. est sol iusticie Item figuratur
piosiam dequo dr quarto Re.
q no declinauit neqz addexteram
neqz sinistram Sic x. nec in
psperis nec in aduersis declinauit
q peccatum no fecit vnquam Ite iosias
confregit oia ydolatria et ydolatras
occidit Sic z x. in aduentu eius natiuitate
oia ydola corruerunt Ite mortuus
est iosias pugnando contra regem
egipti qui vocabatur nechado et
sepultus est in ihrlm Sic et x.
pugnando contra diabolum sepultus est
i ihrlm et dicunt iudei q iosias
vulneratus est z mortuus iuxta
palma et iuxta vnu fonte qui
dr macedo et eo mortuo palma
aruit totaliter miraculose et fons
ille exsiccatus est Sic x. mortuus

morue iuxta palma synagoge
iudeorum et iuxta fonte viuu scilicet
iuxta fluuiale librorum ipsorum ar-
uit synagoga et regnum exsiccatum
tu est sicut ad ff. m inuenitur
ad tercio assilauit christus eos sicut
ficui que non facit fructum . mt.
xi . pz igitur quod istud nomen quod
fuit impositum ab angelo fuit
gloriosum nomen / scilicet quod est super omne
nomen etc.

Et accepit mariam .
coniugem suam Sicut ser-
uus dominam suam ei obediendo
seruiendo et tota secundum verum iudi-
cium hominis plus debet appeti mulier
turpis et fecunda in vxorem quam pul-
chra et sterilis Talis vxor est
penitentia que licet videatur homini
amara et non sapiat sibi ut
pulchra tamen est fecunda Contra quod
prima est magis accepta quam pul-
chritudo mundana et fecundior
videmus enim quod mare est amarum
tamen est magis fecundum in piscibus
et meliores pisces et sanitores
sunt quam aque dulces Sic et pena
et contritio cordis licet sint amare
tamen sunt fecundiores quam dulces pro-
speritates huius mundi Item in fi-
gura legimus quod lia turpis fe-
cunda fuit et rachel pulchra et
sterilis Item arbores que habent
radicem amaram sicut oliua
et palma habent fructum suauem
et dulcem Sic licet pena habeat

radicem amaram per contritionem tamen amaritudo
displicentie peccatorum tamen . scilicet magna
velut mare contritio tua ibi habet
fructus dulcissimos scilicet fructus spiritus
ad gal . fructus spiritus est caritas
gaudium pax etc. Dicunt aliqui
quod exposicio de iniquitate tanta
erat claritas in eius facie quod ioseph
non poterat eam perfecte cognoscere
sicut de claritate faciei moysi
et contrario significationis dicitur quod non
poterat intendere in faciem filii israel . exo .
xxxiiij . Alii exponunt quod non cog-
noscebat eam id est non poterat firmiter
cognoscere eam virginem, et eam sine viro
concepisse donec peperit filium quia
tunc fuit certus per experientiam quod sicut
virgo peperit ita prius virgo concepit
et de pleno certificatus fuit nuptu
Capitulum mes Quamvis dicitur pare pri-
mogenitum masculum scilicet dominum nostrum
ihesum xpm et non dz pare feiam
quod impta vera diminuta vnde generator
primo phisicorum . et quod femina est mas-
culus viciatus Possumus hic conside-
rare quantum ad nostram informationem
quatuor puncta primum est apparicio signorum
femine pregnantis Secundum est apparicio
signorum sexus masculinum vel
femella et hiis duobus modis inequali
Tertium est apparicio signorum sexus
modo masculum vel femellam inspali
Quartum est apparicio signorum ex quibus
indicatur partus vere partus sit bene dispositus
ad viuendum vel cito regulariter mori
debeat Quantum ad primum premissus qui
busdam signis quibus mulier partus haber
conscientie descripta Dico primo quod sunt
signa moralia sicut dicunt naturales

oculi pregnat diminuunt et
concauant fixius etiam et acutius
intuentur quia concreuerunt pupille
oculorum sunt clariores solito albugo
oculorum fit spissior et apparet al
bior consueto Exemplum oculi cordis
sunt intellectus et affectus de quibus dicitur
ps Oculi mei semper ad dominum etc et
Mt. vi. Si oculus tuus fuerit simplex
etc Dicitur autem mens esse pregnans
quando est capax doli quia iam operatur
opus imputabile scilicet admittitur vel
demittitur nam ante tempus pubertatis non potest
mens humana grauida nec parere
opus meritorium vel demeritorium nisi
ipsa cogitat rem boni vel mali con
quando mens incipit esse capax doli hoc
sit verecundus et ad serpium recolleccio et
per quod oculi mentis et affectus concauantur
et restringuntur Vnde in figura legitur
quod adam et eua post peccatum cognouerunt
se peccasse fecerunt sibi perizomata
scilicet ad cooperiendum carnem suam quam
prius non verecundabantur intuere Item
quando mens est capax doli oculi corporis
acutius intuentur quia prius quod plus cogitat
et pupille sunt clariores ad videndum
et albugo memorie mentis est spis
sior ad retinendum sicut dicebat apostolus
cum essem paruulus loquebar etc Sunt
autem alia signa quia capita ma
millarum extenduntur et vbera sine
dolore indurescunt Exemplum quando prima
vice est grauida fiunt et multe alie
transmutaciones maxime circa stomachum
in degustacione ciborum et quandoque in voce
quod patitur aliqualem raucedinem et
frequenter mulier videtur esse in moribus
suis dignatiua magis quam prius ||

Exemplum vbera mentis sunt vbi po
tencie concupiscibilis et appetitiue que tunc
dicuntur plene lactis liquore quando sunt
plene racionalibus delectacionibus spiritualibus Item
autem mens paruulorum non habet vbera
quia non dum nata plenitudine spiritualibus
(canticorum viii) quia ubi canticorum viii Soror mea pa
ruula etc et patet autem quod talia vbera
in viro sollidantur Sed sunt alia
signa ex quibus cognoscitur vtrum
mulier habeat masculum vel femellam
in ventre Dicit enim naturales et
maxime aristoteles primo de generatione quod signum
euidens est quod mulier dextra parte con
cepit vel quod in ventre habet est bre
uis Et addit Item vnius fiue utrum
mulier habeat in ventre mas vel
feminam Sume de lacte mamille
pacte per aliqualem violentiam
mulgendo et ponas illud in pal
ma tua bene lota et munda et
postea stringe illud ambabus pal
mis et cum apperuis manus vide
si illud lac est in superficie spissum
et non aquaticum et flexibile signum
est femine Exemplum lac mentis
est humane est affectio et cognitio
de quibus apostolus i. ad corinthios iii.
tamquam paruulis lac vobis dedi
vobis etc quando autem affectus aliquis
stringitur et intra manus alicuius
comprimitur et perfecte ponitur tunc
videas quod si affectio sit solida et
firma per virtutem paciencie et constan
cie tunc signum est quod conceptus mentis
est masculus et perfectus Osee primo
Concepit et peperit filium etc

Sed qr affco incostantie et varietate presentiu est fluida et
instabilis tunc sig est q est
sera et infecta roe pcti ps. In
pecatis concepit me mater mea
Item aliter conside ps q si ponat
illud lac ante aspectu solis sup
speculum mundum si qn fuit excita
tu remanet gutta lactis rotu
da sit lac qn sup fuat positu
tunc est sigm q sit masculinum
Et si fuit extensa et expansa
tunc sigm est q habebit feminaz
Ratio q figura rotunda est maior
capacitatis et pfectois sz dr
mpo celi et mundi ideo dico q si
affco hominis examinata p
speculum sacre scripture que dr
speculum sine macula. sapie. vij.
si inveniat rotunda et circularis
vel est tota celestis tunc signum
est q i mente conceptus sit mas
culus pfcus Si affco inveniat
dispsa ad modum planicici capal
que reputur mira Si invenit
terrestris p desiderium terrenorum
tunc signum est q conceptus est
imperfcus q celu celi dno et c
ps dicit. ego peperit filium primo
genitum pfcm et masculum

Vocavit nomen eius

Ihesum Tunc nome est vere
impositum qn est rei appitate
conforme Ber. sr cap. quia lex
pcdm Ber. sr gaudiens. xc daus
est ihe .i. salvator q veit
salvum facere q perierat Sed
multi sunt qui hnt nome lic
non sunt veri xpiani q talis
est vnus sicz quale est illud
q diligit q si terram diligit
terra es quia igit multi sunt
qui pecuniam plus diligunt
qua xpm / dnt potius dici pe
cuniarii q xpiani Dicunt
naturales q draco imitatur elepha
tem ad brigam et pugnat
cu ipo et calefacit eu adhoc
q calefactus bibat et tunc qn ele
phas bn impleuit ventre sui
aqua tunc draco i vadit eum
et sic supat eu et occidit / q
aliter non posset eu supare n
forte biberet Sic draco i. dns
incitat homies ad brigam et
ad litigia pp bona tpalia ac
quirenda q homies volentes
alios dnari sicut pp avari
tia aquas divitiarum et ob hoc
faciunt vsuras et illicita lucra
et tunc dia talis invadit et
inscienpit m occidit q tales
non sunt xpiani sz pecuniarij
ideo dt dr ps eccli. multa eni
pp divitias pierut talu n
memoria perit cu sonitu

Cum natus eet ihus

Narratur in talamuth qui
est liber compositus ex dictis hebreorum
doctorum sicut sme et decretales
ex dictis catholicorum doctorum qui

s[ecundu]m veritatem [quando] deberet q[uod] herodes
ascalonita mortuo p[at]re suo est
p[ri]nceps milicie hircani regis
filii allexandri uxor[is] allex[andri]
cognomento zanna filii aristo
boli regis iudeorum. Hic aut[em] hero
des audivit una die[rum] d[omi]n[u]m sp[iritu]s
cur mistereto thalamo suo voce
desursu[m] dicente. Omnis servus
qui in hac hora surrexerit contra
d[omi]n[u]m suu[m] f[ortiter] prosperabitur. quo
audito herodes statim occidit
hircanu[m] regem d[omi]n[u]m suu[m] et
o[mn]es filios fratru[m] d[omi]nor[um] suor[um] ita
q[uod] de tota stirpe no[n] remansit ad
nec aliquem reservavit nisi
una puella quam volebat duce[re]
in uxorem ut ex hoc h[ab]eret ius
in regno iudee. Audierat enim q[uod]
n[on] potuit illis esse rex nisi esset
de genere isr[ae]l sicut scriptu[m] est nu[meri]
Non poteris alienigene gentis
hominem regem etc. Item aut[em]
puella videns nequitia[m] herod[is]
ascendit in turrim et precipitavit
se/ ut herodes non h[ab]eret ius in
regno iudee p[er] ip[s]am. Sic itaq[ue]
mortua puella n[on] remansit
cui p[er] certam linea[m] deberet regnu[m]
ymo nec aliquis qui p[ro]pinquus esset
regi/ quo facto herodes occidit o[mn]es
iudices ordinarios et o[mn]es doc
tores legis et magistros uno solo
excepto no[m]i[n]e bala qui erat

filius boca cui tu[n]c eruit oculos
adq[ue] excecatu[m] p[ro] possu[m] t[em]p[or]is ven[it]
ip[s]e herodes una dier[um] fingens
se non esse herodem s[ed] quendam
illius excecati amicu[m] et dixit ei
d[omi]ne vide q[uod] iste malus servus
herodes facit tot mala in iudea
in principibus in principibus et magistris
et doctoribus legis obsecro male
dicas ei. Cui bala r[espo]ndit/ nequaq[uam]
scriptu[m] est n[on]. in consciencia tua rege[m]
ne maledicas. eccl[esiastes]. 10. lingua n[ost]ra
sit in cogitacione tua regi ne detra
has/ et d[ixi]t herodes nequaq[uam] rex est
ip[s]e vel alius p[ro]ceratus est. R[espo]ndit
bala alius est saltem dives est
et scriptu[m] est/ in secreto cubili tuo
ne maledicas diviti. eccl[esiastes]. x.
et dato q[uod] no[n] sit nisi p[ri]nceps no[n]
maledicas ei q[uia] scriptu[m] est/ p[ri]nci
pem p[o]p[u]li tu ne maledicas. exo[dus].
Et d[ixi]t herodes maledicas obsecro
tibi n[ec] enim ei refert/ Nos n[on] tu[m]
duo sumus qui audimus. R[espo]ndit
ille no[n] faciam q[uia] scriptu[m] est
aves celi annunciabunt voce[m] tua[m]
et qui h[abe]t pennas annunciabit
sentenciam. R[espo]ndit herodes ego sum
herodes. Si ego scivissem magistros
legis esse tales non occidissem
eos. Hec in thalamuth. Ex quib[us]
patet. Quod x[ristu]s fuit verus messias
q[uia] tu[n]c impleta fuit p[ro]phecia illa
no[n] auferetur sceptrum de iuda etc.
Nam ut dicit iosephus herodes

fuit p(ri)mus alienigena q(ui) obtinuit
a romanis imp(er)atorib(us) regnu(m) qui
habita lic(enti)a occidit antigonu(m) ne
potem hircani regis et tandem occi
dit ip(su)m regem qui p(ri)us tunc regna
bat in iudea et postea p(er) a(nn)os ~~iudeo~~
romanor(um) regnauit herodes ibi
h(abe)t iosephus libro .xxiiij.

Vidimus stellam eius

Vther no(n) fuit n(atur)alis s(ed) supra
cursu(m) nature mire pulchritudi(ni)s
mass(a) et actu habebat i(n) motu ro
lem impressu(m) q(uia) no(n) s(e)q(ue)bat(ur) motu(m)
p(ri)mi mobilis nec et fumigabat
s(ed) mira(bilite)r splendebat ut testaret(ur)
q(uod) illa b(ea)ta natiuitas (christi) erat supra
tota(m) n(atur)am. Legit(ur) in hystor(ia) brito(nu)m
q(uod) viuente merlino regnauit i(n)
i(n) maiori britania quida(m) no(m)i(n)e aure
lius quo mortuo regnauit frat(er)
suus vterius no(m)i(n)e v(ir) p(ro)bissimus
o(mn)i(u)m militu(m) qui tunc viuebat appa
ruit aut(em) i(n) morte aureli signu(m)
magnu(m) i(n) celo s(cilicet) Stella pulch(er)
rima et maxi(m)e magnitudi(ni)s in
longu(m) (et) latu(m) extensa et ad radiu(m)
sid(er)is erat globus igneus (et) aure(us)
in si(mi)litudi(n)em dracon(is) extensus ex cuius
ore vnus ultra gallias et gallica
regna alt(er) v(er)o regna multa et usq(ue)
ybermiam p(re)tendebat(ur) quib(us) aut(em)
istor(um) m(u)ltiplicabat(ur) in septe(m) radios
hanc aut(em) apparitiam nomi(n)at(us) mer
linus exposuit d(icens). Stella que appa
ret in celo est uter qui refulget
in o(mn)ia regna draco iste igneus
et aureus qui est absq(ue) venco et
sicut d(icit) merlinus arthurus filius

viri qui p(er) sua potencia subiugabat
sibi o(mn)ia regna gallica et ita fuit
radius alius q(ui) maior erat signa(bat)
filia regis arthuri que futura erat
regina Septe(m) aut(em) radii erat septe(m)
filii arthuri qui debebat regnare
in regno britanie (et) ybernie p(er) septe(m)
regna diuisa et ob ista(m) ca(usa)m vter
fecit fieri duos serpentes siue dra
cones de auro (et) vnu(m) portabat in
bello et alium dimittebat in ciuitate
metropolis (et) inde inoleuit q(uod) reges
britanie portabat in vexillo suo
dracone(m) viridem cu(m) capite de aura
to hoc aut(em) expo(nitur) de (christ)o Nota dicit
solinus q(uod) formice inuenitur q(ue) nesciunt
bn(e) vie p(er)it cu(m) in dormiu(n)t sua semp(er)
respectu ad antiquiores et ille que
sunt ductores ponunt se i(n) me(dio) itineris
ad dirigendu(m) omnes alias q(ue) nesciunt
viam et alie respiciunt eas sicut
ad signu(m) debitu(m) sui itineris Spiritualit(er)
genus huma(n)u(m) an(te) (christi) aduentu(m) erat
in errore itineris q(uia) o(mn)is caro corru
perat via(m) sua(m) (et) p(ro)p(te)r hoc (christus) posuit se
in itinere hui(us) mundi ut o(mn)es diri
geret ad domu(m) ce(lestem) (primo) de se ip(s)o
fecit via(m) eundi ad vita(m) et(er)nam
q(uia) ip(s)e est via vitas et vita et io
nos debemus ad (christu)m tamq(uam) ad sig(nu)m
vere vie semp(er) aspic(er)e q(ui)a cord(e) aspicit
et ob hoc ponit(ur) crux in capite viar(um)
no(n) solu(m) ut dirigat nos ~~p(er)~~ p(er) viam
via(m) corp(or)alem Sed eciam ut memoria
passionis ih(es)u (christi) dirigat nos p(er) viam
s(piritu)alem ad et(er)nam vitam etc.

Audiens herodes rex turbatus
est (primo) q(uia) erat alienigena q(uia)
natus erat rex qui erat de regna
iudeor(um) Sed quare turbabat(ur) ierosolima

tu illo Qua illi no debebat turbari
ymo potius gaudere cu herent natu
degne ipor dicend go q illi qui
adherebat herodi sicut ministri et ad
ulatores qui cofformat herodi in
apparen turbabant ca adulatois ul
io quia s. mostrasset signa letitie
herodes ottidiss eos Tu bethleem
terra iuda ista ciuitas fuit vota
antiquitus effrata ab vxore caleph
s postea facta est fames in tra moabi
tarum sicut hetur in ruth p9 tn sicute
fame facta est magna habudan in illa
tiui^te et ppr magna habudantia
bethleem domus panis vocat dut
aut herodes ignorabat haut histori
io no diperuit Tu bethleem effrata
s bethleem q sita est in tra zabulon
tribus iude q addam huius bethlee
que sita est in tra zabulon Ite et
interrogate ut istem no magi
querentes dnm venerut ab origete
et io dorsum habebat versus origete
et facie vers ottidente Sic et dnt
face ois xpm querates q dnt
hre dorsu adoiigente s. ad natiuitate
et origine sua q no dnt se iactad
nec supbire de nobilitate sanguinis
posito q sint nobiles nec dnt se ex
tolere de vita sua posito q sit iuuenes
s ois dnt hre facie versus otti
dentem s. ad memoria mortis sue que cito
veit et subito ta iuuenibus q anti
quis ta nobilibus q ignobilibus na
huius meoria habetes no pecabut
Ecc^i vii memento nouissima tua et
Dicit nales q salmo nascit in a
qua dulci s qn intrat mare et
tuc senciens amaritudiem maris

exit a mari et veiens ad hostium flu
uij dulcis mora fluium et ascen
dit cont impetu aque ul fluuij ul
quousque quiescit nuq tn quotiens
euentu euertit se retro q semp
meorat amaritudiem aque maris
et io semp timet iteru reuerti ad
mare Spualr genus huanu creatu
fuit in aqua dulcissima gre et
origenalis iustitie absque amari
tudine pctorum tu miser homo descendit
ad amaritudiem huius mundi per
pctm q eiectus est de padiso ppr pctm
io dt facere ad mod salmonis scz i trac
ad dulcem i. dz assumere pnam
et nuq redire retrorsum ad pctm q
nos mittens manu ad aratru et respic
Luce .ix. In signu huius et figuram
precepit dns abrahe q exiret de
tra natiuitatis sue s. de tra caldeorum q
erat i origente et iret in tra pmis
sionis que erat i ottidente et nuq
rediret in caldeam. gen. xix. s sse
versus monte qui xr est iret et
Rachel plorans filios. Qua
uis isti no fuissent filii rachelis sed
lie tn dt rachel eos plorare q mor
tua est iuxta bethleem et ibi sepulta
et q erat mr et matrona illius regi
onis Sic diamus q mlr sta cuius corpus
iacet i aliqua ecclia est mr et matrona
illius ecclie et om que ibi sepeliuntur
Sic et rachel erat mr om i nocen
tu qui i illa regioe fuerut interfecti
Alio pt exponi na dicit hebrei
q pphia ieremie intr de filiis beni
aminorum qui ois fere fuerut inter
fecti alciut nec remanserut ex eis
nisi sexcenti utz iudicu xx. i. illi
aut sexcenti fugerut simp vim

altissimum lapidem noie rama
qui est iux sison et iuxta beth
leem et iux sepulcru rachelis
et tunc visitatu fuit istud dom ra
chel plorans vel q adtram be
niamite erat filii rachelis ·
Destructio herodis ic Nota to
t fuerunt herodes in nouo testa
quorum mencio fit primus fuit filius
1 tris antipatri philippi milicie hir
cani regis iudee qui cognominatus
est herodes ascalonita qui vsur
pauit sibi regnum iudee ut dictum
est supra hic habuit .iiij. vxores
s marcham . marigne . dosis
et cleopatra De marcha gen.
archelaum . de marigne gen.
duos filios s aristobolum et allex
andru . de dosis gen. antipa
tre De cleopatra gen duos
filios . phillippu tetrarcha et he
rodem antipatre tetrarcham
et iste cognominatus est antipas
Iste aristobolus secundus filius herodis
ascalonite habuit filiu noie herodis
agrippa et vna filiam noie he
rodias que post fuit vxor philippi
tetrarche sed eam tulit herodes
antipas Fuerunt ergo tres herodes
primus ascalonita qui occidit i
nocentes pueros qui vendidit
sacerdotiu et vsurpauit sibi iudee
regnum Secundus fuit herodes he
rodes antipas filius suus sub
quo passus est xpc qui occidit
Johannem bapt. Tertius fuit he
rodes agrippa filius aristoboli
filii herodis magni qui occidit
iacobum fratrem Joh. gladio et
apposuit apprehendere et petrum au
diens quod archelaus rex timuit ill.
ire Viri sancti et pacifici timent
ire ad regionem vbi regnat ty
rannus sine iusticia non nisi
latrocinium . Dr tercio li. de nugis
philosophorum quod cum allexander haberet an se
dyomedem captiuum dixit ei Quare
infestas mare et dyamedes dixit
allexandro et tu quare infestas
totum mundum quia ego impua naui
arripio aliena vocor latro sed
quia tu inclasse magna totum mundum
infestas diceris imperator Tyranni
habent iuxta se consiliarios qui sunt similes
hyrene de quo dicit plinius quod est al
valde crudele habens subsolulis suis
lapidem Si quis in suo ore gusta
uit facit cum futura predicat et in
super facit cum multa sitire Sic
spiritualiter tales consiliarii tyrannorum
qui multa futura prediciant dant
etiam semper sitim . s appetitum a
uaricie dominis suis quia nunquam
consulunt nisi de extorquendo bona
sua ab aliis et de multiplicando
per fas et nephas denarium duorum
suorum ut possint ditari de quibus
dicitur gen . xlix . In consilium eorum veniat
mea anima quia et sunt vasa iniquitatis bellantia
Habitauit in ciuitate que
Nota duo fuerunt in veteri testa
mento nazarei scilicet sampson et samuel
et xpc plus conuersatus est in na
zareth quam in aliis locis quia
nazareth interpretatur titulus
floris quia anima in qua xpc

debet habitare debet esse florida et
nitida et odorifera propter opera virtutum
Dicit plinius quod apis non potest mo
rari in domo turpi et fetida sed
delectatur in floribus et in locis flo
ridis. Spiritualiter christus est apis. Ecc. xi.
brevis apis in volatilibus etc. Est
enim christus brevis per humilitatem et in
itium dulcoris celestis. Item dicit ambrosius
quod apis non nascitur per carnalem genera
tionem sed virtute verbi de celo des
cendentis. Sic et christus virtute spiritus sancti.
Sicut ergo apis delectatur in floribus
sic et christus. ideo dicebat anima sancta in
canticis. lectulus noster floridus est.

In diebus illis venit ioh.

Dicit bedaus quod prius extirpan
da sunt vicia et inde inserende
sunt virtutes sed hoc facit penitentia
unde dicit crisostomus penitentia cor
emendat et sensum illuminat animas
sanctificat et ad susceptionem christi preparat
humana precordia et subdit crisostomus
qualis debet esse penitentia quia vera penitentia
ut dicit respuit avariciam horret
luxuriam fugit furorem firmat
amorem calcat superbiam con
stringit linguam componit mores
impetrat superorum favores odit
maliciam excludit invidiam
penitentia vero cogit omnia patienter sufferre.
Si in quibus violenter quererit peni
tenti que sunt non negat. Si veste
diremat non turbatur percutienti
maxillam prebet et alteram. ira

angariatus ultro adiacet. Casti
gata gratias agit provocata tacet
exasperata blanditur superiori supplex
est inferiori subiacet. miseris
condescendit contrito more confessis
in opere tota humilitas. Sic penitenti
propitius est deus et ideo unde dicitur penitentiam
agite appropinquabit enim regnum
celorum. Item crisostomus et augustinus mihi
devota et sancta penitentia. Dicit penitentia non
solum dimittit peccatum sed et restituit
homini dona sublata dicit ergo Ipse auctor
peccatorum dicit humiliter dicit efficaciter hoc
breve verbum peccavi. Ista tres sillabe
que regnum dei appropinquare faciunt
et portam aperiunt paradisi. dicit david
peccavi et nathan missus ad eum
statim dicit dimissum est tibi peccatum tuum
Dicas ergo tu humiliter istas tres sillabas
peccavi non te terreat pudor hominis
non timor demonis non enormi
tas sceleris non desperatio ~~pecc~~ peccati
enormitate Ipsum namque iudam
non tam dampnavit gravitas
culpe quam desperatio venie quicumque
ergo ~~ueniis~~ cogitat ad penitentiam nec
quantitas criminis nec brevitas
temporis nec vite enormitas nec
hore extremitas si penitentia fuit voluntatis
integra non excludit a venia
sed amplissima servos suos in
tantas revertentes suscipit
prodigos et semper penitentes
suscipit christus. Item augustinus. Erat
autem esca. Dicit quidam
quod plurimas inveniuntur quedam

radices quarundam herbarum. Et tu
quis s(ente)ntia istorum q(uod) locuste quibus
Joh(anne)s vescebat(ur) sunt quedam alia viua
et minuta admodum digiti tenuia
et sunt in colore virida et nitida
que i(n)veniunt(ur) in deserto iudee int(er)
gramina virida | que quidem locuste
cocte i(n) oleo pauperes victu pre-
bent | et faciunt na(tu)r(a)m hominem castu(m)
et sic exponunt Rabbanus · et Cri-
sostomus | Per mel silvestre a(li)qui
intelligunt mel decurtis arborum
fluens q(uia) in regionibus illis mul-
tum habundant apes que faciunt fre-
quent(er) mel in truncis arborum | Alii
vero dicunt q(uod) in deserto iudee s(un)t
arbores pulcherrime quarum
folia sunt valde lata et pulchra
in aspectu et levia in tactu habentia
sphericam figuram et colore lacteu(m)
que dicte sunt sapore mellea (et)
illa folia dicuntur mel silvestre et
est s(ente)ntia Rabbani v(e)l cota d(icit) Cris(ostomus)
q(uod) ois vestis vel est p(ro)p(te)r curiositate(m)
visionis et tunc est p(ro)p(ri)a(m) vid(e) go
vero vestis tua sit (et)c(etera) quia tinea
al(iqua)s non intrat nec generat(ur) nisi in
vestibus preciosis. Sic est tinea
p(e)cc(at)i generat(ur) ex preciositate vest(ium) (et)c(etera)

De pilis camelorum Nota q(uod) ca-
melus d(icitu)r a camelon q(uod) est humile
quia inter omnia alia est mag(is) humile
quia flectit genua qu(a)n(do) oneratur
Sic viri sancti debent esse humiles
sicut camelus || dicit Ratius q(uod)

plus denarium camelorum confert qu(am)
intestinorum excoriacio(n)em | Item dicit
q(uod) lac camelorum est subtilius omni
lacte et laudabilius et laudabilior(is)
diete quia valet contra ydropisim
aperit venas corporis opilatas et
multa alia laudabilia facit in cor(pore) (et)c(etera)
Sic et viri sancti et humiles habent
dentes quibus sacram doctrinam rumi-
nant valet et cont(ra) tuore(m) p(e)cc(at)orum et
multa alia opa caritatis faciunt (et)c(etera)

Videntes autem multos v(er)o anti-
quitus erant due prave secte homi-
num q(ui) dicebant(ur) ph(arise)i a phares q(uod) est
divisio q(uia) erant divisi in habitu et i(n) victu
a quitate iudeorum portabant n(am) spinas
in fimbriis vestimentorum et in brachiis
portabant quedam philateria id est
quasdam cedulas in quibus scripta
erant precepta legis. Dicitur n(am) phi-
laterium a philasse q(uod) e(st) servare et
torax q(uod) est lex quia dicebant se
legis servatores io portabant ma-
iores fimbrias q(uam) alii et i(n) illis
appendebant spinas ad hoc ut cu(m)
ambularent pungerent(ur) tibie eorum
ut si recordarent(ur) servare lege(m) moysi
Item portabant quasdam membranas
sive cedulas in quibus scripta erant
precepta decalogi et talia philateria
appendebant in fronte et in brachiis
ut semper memoriam haberent precep-
torum moysi et dicebant q(uod) tale moy-
ses preceperat. Primo quidem de
spinis et fimbriis d(icitu)r deutro(nomii) xxiii
funiculos in fimbriis facies (et)c(etera)
Item de precepto portando in brachiis
habet(ur) Exo(di) xiii · hoc erit (tibi) signu(m)

+ Sic opus bonum quod facit homo non vz
n purget a paleis peccatorum

in manu tua Sed illi erant pessimi
in moribus et male intelligebant
Alii autem dicebant saducei a sadoch
qui tempore david fuit summus sacerdos
et pontifex ac iustus homo et isti
mali homines fuerunt et tales erant
vipere et progenies viperarum et tales
est sunt ypocrite Omnis arbor
que non Nota quod racionabiliter homo
dicitur arbor que prescinditur videmus enim
quod arbor sive ramus arboris tendit
ad illam partem ad quam pendit mirabile
non esset si caderet ad partem oppositam
Sic est homo in hora mortis qui
prescinditur a vita presenti vadit ad illam partem
ad quam prius pendebat per affectionem et
conversationem vivendi quod si sancte et honeste vixit tunc ad illos vadit qui
sancta et vera vita gaudent Si bestialiter
ad illos qui in inferno sunt sicut
bestie figura dan. iiij. ubi daniel
dicit se vidisse arborem immense altitudinis etc
et sequitur prescindite
arborem scilicet nabuch qui per illam arborem
figurabatur et tunc sequitur quod nabuch
vixit cum bestiis et comedit fenum
ut bos Triticum in horreum Sic
triticum descendit et pallea ascendit
sursum tendit cum mota fuerint ita
frequenter boni et mali permovebuntur
Quia boni per humilitatem descendunt mali
autem per inanem gloriam ascendunt
et per superbiam extolluntur Et etiam
triumphante Item videmus quod triticum
est purgatum et reconditum in horreo
Sic triticum seminetur et ponatur
subtus terram non facit fructus nisi
etiam producendo paleas Sic quicunque

hominibus quorum totum desiderium est
in terrenis et voluntas licet quicquam faciunt
fructum boni operis cum illum fructum
faciunt cum paleis superbie et inanis
glorie que totum opus inficiunt nam
etiam non potest bene ab hominibus uti nisi
purgetur a paleis peccatorum Item dicunt
agricole quod si triticum continue seritur in
eodem agro seratum et per reconditionem
seminetur iterum et iterum in eodem agro
cum processu fuit ad quartum annum
transibit in aliam speciem et convertetur
in siliginem et ideo necesse est semina
in eodem agro transmutari et idem semen
in alio et alio agro seminari Et in
hoc manifeste nobis ostenditur quod quamvis
sit quisque natura intendere in hiis que
sunt in via corpori debemus autem continue
seminare semen mentis et in alia
terram dicitur qua dicitur ps Credo videre
bona domini in terra etc quod illi qui
semper seminant in terram corporea
et vitam corporalem et terrena mundialia
semina transibunt ad aliam speciem siliginis
et speciem tribulationis et miserie
Huius figuram habemus gen. xxvj.
ubi dicit quod apparuit dominus ysaac et
locutus est ad eum et sequitur Seminavit
ysaac et invenit fructum centuplum
anno illo Sic est ille qui peregrinatur
in hoc mundo qui non reputat se
habere hic civitatem manentem sed futuram
inquirit dicitur metu illi
seminant opera in terra et recolligunt
in celo fructum centuplum Seminet
ergo fides ~~fructum~~ magno opera bona
sed minus cum Et videte quod dicitur
mathei/ ... quod cum quis seminat semen

in agro debet semen taurus ne semine
sive grana tangat cornua bovis
quod tunc vel nullum fructum faciunt vel
cassa nascuntur propter quia grana et pau
ca et modici valoris. Dicit etiam
quod postquam grana posita sunt sub
terra si antequam incipiant germi
nare lupus ea saltavit, nullum
faciunt fructum ubicumque lupus pedem
posuit. Exponatur: quod semina nostra
bona opera caveamus ne nos tan
gat cornua superbie quod tunc totum
semen erit perditum, nam superbia etiam
bonis operibus insidiatur ut pereant.
Augustinus in regula. Caveamus etiam ne
opera nostra bona conculcet lupus
simulationis et fidei apparentis sicut
faciunt ypocrite qui exterius in
vestimentis ovium vadunt intus
sunt lupi rapaces. Luc. iii. Erat
ihesus. Glossa. Quod dicit lucas quasi an
norum erat triginta annorum ubi dicitur
Rabbani quod nullus debet officium
predicationis vel dignitatem sacerdotii
accipere nisi sit in etate virili.
Unde ioseph triginta annorum erat
quando incepit gubernare regnum
egypti. Gen. xli. Glossa. David
triginta annorum erat quando susce
pit prophetiam. Glossa. Apud hebreos
nulli licitum est audire principium
genesis et ezechielis nisi sit triginta
annorum. Baptizatus ihesus statim
ascendit de aqua. Dicit ~~in glossa~~ libro
de mirabilibus mundi quod in yberia
iuxta mare sunt arbores in quibus
loco fructuum aves oriuntur et que
dependent tempore maturationis separantur
illi fructus a ramis et illi qui cadunt
in aqua vivificantur et statim post
modicum incipiunt ut alie aves
volare; illi vero fructus qui non
cadunt in aqua non vivificantur sed
moriuntur. Exponatur: huiusmodi arbores
fuerunt adam et eva quod tunc fuerunt
iuxta mare quando primo peccaverunt et
ob hoc fuerunt subiecti tribulationibus
et amaritudinibus huius mundi qui
dicitur mare. Illi ergo filii adam qui
cadunt in aqua baptismali vivi
ficantur per gratiam et avolant in celum,
alii vero moriuntur. Ezechiel penultimo
et omnes ad quos pervenerit aqua ista.

Ductus est ihesus in desertum
a spiritu volens habere victoriam
semper in inimicum nostrum pugnare contra eum
armis in quibus est doctus et in quibus
habuit alias victoriam contra inimicum
et vere est quia in armis illis spera
bat se facilius habere victoriam et
audacius preliatur. De hoc habemus
documentum in scriptura Judic. xiii. ubi dicitur
accepit unusquisque arma sua in
arma in quibus consueverat debellare
inimicos. Glossa. Nam dicit augustinus quod hostis
humani generis astute considerat quibus
armis suggestionum consuevit aliquem
debellare frequentius et superare et
tunc illis tutius intrat ad bellum
sed si sagittas suorum temptationum
a soliditate cordis viriliter repellimus
iam amplius in eisdem non audet
in duello eiusdem viri preliari

hoc patet per exemplum in natura de coco
drillus i serpens pestiferus
qui pugnat in mari cum ceto marino
quod cum viribus non audet invadere quod
cetus fortior eo est astute et callide
emittit ex ore suo fetorem credens
eum occidere violencia tanti fetoris
sed cetus eciam emittit odorem mira
bilem qui non permittit ad se fetorem
illum advenire et ita cocodrillus
confusus recedit Sic serpens anti
quus inferni per violenciam nichil
poterat contra christum quia sine comparacione
fortior est illo quia deus fortis et
potens sed fraude voluit fraudulenter
preliari cum christo quia emisit fetorem
temptacionis Sed christus econtra emisit
odorem sue defensionis Gen. xxvij
Ecce odor filii mei etc. Ideo omnia ar
ma quibus genus humanum debella
verat christus confregit // Figuram
huius habemus Exo. xvij. ubi legitur
quod amalechite erant multum in
armis docti erant enim stipendarij
Pugnavit amalech in typo / lambens
sanguinem et significat diabolum et populum suum
quia diabolus delectatur in sanguine ~~suo~~
peccatorum Sed elevavit christus manus
suas in cruce et iosue in typo ipsemet
christus pro nobis illam victoriam ge
neralem fecit / frangendo arma
diaboli. ij. Re. j. Perierunt arma
bellica / patet et figura j. Re. xvij.
ubi dicitur quod intravit golias duellum
contra david cum hasta gladio et ar
mis cum quibus multos alios de
filiis israel vicerat et occiderat

sed david solum intravit cum funda
et tribus lapidibus et cum illis
occidit gigantem et tulit omnia arma
sua Sic diabolus multos devicerat
cum gladio avaricie et cupiditatis
cum hasta gule et carnalitatis cum
sagitta inanis glorie et vanitatis
Et ideo cum armis istis intravit
duellum ad pugnandum cum christo Sed christus
solum tulit fundam sacre scripture
et tres lapides scilicet paupertate absti
nencia et inedia et inpotu pietate
et humilitate et cum hiis tribus devi
cit diabolum et eius arma disrupit
Eius ergo devincere diabolum accipe huius
arma non arma carnalia quia
ut dicitur ij. ad Cor. x. arma mi
licie nostre etc. Item non hec est
natura leonis quod in speluncis apparet
magis gloriosus et generosus quia quando
percipit quod venatores sunt in regione
ubi ipse est tunc exit statim de ne
more et venit ad locum publicum
ut ibi manifestam pugnam faciat
Sic christus qui est verus leo de tribu
iuda videns quod hostes humani generis
erant super terram exivit publice
ad campum ut pugnaret contra diabolum
et de ipso triumpharet Et figuram
huius david voluntarie elegit pug
nam contra goliam j. Re. xvij.
Sic igitur christus ductus est a spiritu non
alio sed a se ipso etc. Non in solo
pane vivit homo et dicunt naturales
quod homo posset vivere sine cibo
corporali per quandam refectionem ad plus
septem diebus Et hec est una

dicaui quare plis tm comedauit
numm septenariu quia semel
sumpto cibo posset homo viue septe
diebus sine alio cibo et non plus
sicut dicit macrobius sup sompnium
scipionis et homo no posset viue
sine spu p vna horam / mo bba
sca sup sut. Joh vj. verba que
ego loquar vos dni est int lege
pma et ewan. vram pma lex
ut dicit aug pmittebat bona ter
rena et refectoem corpalem
vn ysaie j. si audieritis me bo
Sed lex ewanca pmittit refectoz
ale ineterna vita apoc. xxvij.
venite congregamini ad cena mag
ni dei ¶ In figura huius legimus
reg j. q cu anna sederet cu fene
na et cu helcana viusque viro
noluit comedere et stetit i ama
ritudie et fletu quia sterilis et
postq ascendit in templu et au
diuit verbum dei ab hely / sta est
tota gaudiosa et secunda et letan.
exiit sumpsit cibu / anima nostra
gra que p xpm sta est in lege
ewanca / fenenna nostra quersa
et signat synagoga iudeoz que
quersa est retrorsum ad bona tpa
lia / quis ergo dni gra fuit cu
synagoga iudeoz / tn fuit salus
et absque gplos q ingrata fuit
degra et de multis bnficiis sibi
qcessis Sed postq gra co iuncta e
cu xpo cibu sumpsit et sta est secunda
Tuc em aia stoz viroz gra

refecta est / sanctis pdicatoribus
et verbo dei Nos legimus q in
regionibus orient iuxta quendam
fluuiu repiunt lapides pciosi
multaz pciom et habitant ibi
hoies qui de solo odore fructu
arboz viuit et est fluuius ille
mirabilis condicois quia plante
vento et tempestate magna ex
istente vndique tu fluuius illu
in aere tuc fluuius ille est in pace
et tranquillus et tuc hoies loci
illius querut sibi lapides pciosos
et existente quiete in aere tuc fluuius
ille mirabilis et terribilis i tempestat
nec est aliquis qui tuc audeat
ibi appinquare Spualr fluuius
iste est dns ihc xpc qui visitauit vis
tauit nos oriens ex alto Et hic
est fluuius qui cito impetu leti
ficat ciuitate dei Et iuxta hunc
fluuiu habitant sci vi. qui solo
odore scitatis / et qtemplacois viut
vita castitatis et fructuose pcois
Et io sicud hoc non in solo pane
viuit / sz in rebus spualis refectois
et qcordie adtam durate
tempestate psecucois iudeoz xpc
fuit planus et mitis. mt. xj.
Discite a me quia mitis sum et hic
iuxta xpm inueniuntur lapides
pciosi .i. virtutes et sacramenta quibz
sta nr ecclia est dicata Sed in die
iudicij qn ia oia erunt inquiete
cora tribunali tuc ia xpc erit terribi
qurbatus contra iniscos peccatores

ergo non in solo pane et Sicut
hu[ius] habemus de helia qui con
medens solum panem et audiens
super hoc confortacionem angeli
iuit usque ad montem dei Sic et
nos habentes hunc panem et super hoc
audientes confortacionem angeli
s. magni consilii ibimus usque ad
montem vite eterne Statuit
eum supra pinnaculum // ventus
plus flat in loco superiori et in maius
periculum est in loco alto in flatu
venti et propter hoc natura sagaciter in
struxit multa alia animalia quod
aquila magis ventum percipit flare
tunc descendit ad terram et accipit
cum pedes suos terram ut non possit
a vento facile agitari Sic etiam
grues quando transire mare inci
piunt quod aura sit disposita ad ventum
tunc quelibet grus accipit lapidem
in pedibus ut magis ponderet ne
possit a vento facile tardari et ob
hoc volat magis basse unus mod
Sic turpe rex qui ascendit ad
loca periculosa quando ventus flat portat
aliquid in manibus et dicit quod tunc
sit magis securus quam si nichil haberet
Eodem modo homines qui sunt in statu
dignitatis contra ventum inanis glorie
debent descendere per humilitatem / debent
habere in pedibus i. in affectibus petram
i. xpm quod petra erat xpus i. cor.
x. Item debent habere in manibus opera
caritatis Invenimus figuram legimus
Gen. xxii quod cum ysaac patriarcha
ascendit cum abraham patre suo in
montem morie ipse portabat
in humeris suis ligna et in manu
sua ignem et gladium Sic et illi
qui ascendunt ad dignitates debent
habere in humeris cordis sui lignum
crucis xpi et in manu i. in opere
gladium ad secandum vitia et peccata
et ignem caritatis spiritus sancti et sic tute
poterit ad montem dignitatis secure

Uidens ihesus turbas / ascendit
super eam plati s. dicit ascendere
ad montem totem primo et cognoscere et
postea predicare. Beati pau
peres spiritu. Nota ad hoc quod homo
possit esse totaliter perfectus et in via
et in patria quatuor requiruntur
primo ut perfectam habeat potestatem quam
possibilem abiciendo totaliter ava
riciam 2o ut habeat perfectam potestatem
venabilem abiciendo vere igno
ranciam 3o ut perfectam habeat po
tenciam irascibilem abiciendo
superbiam 4o ut perfectam habeat
totam vitam semper adiungendo
paciencia et tollerancia Et
nota quod illi dicuntur beati qui sunt agi
les qui possunt sine resistencia
quocumque ire volunt et desiderant
tales sunt pauperes spiritu qui propter
amorem xpi abiciunt a se pondus
auri et temporalium diviciarum ut possint
facilius ire cum xpo. Huius exemplum
habemus in via vnam enim qui gravatur
pondere carnium et corporis
pinguedine sic quod non potest bene

fuge absondit se in fissura petre
& facit abstinentiam & attenuat
se et alleuiauit se pondere tamen
et exit nec timet rances Sic etiam
viri sti se attenuat de bonis temporalibus
et alleuiat ut possint effugere
i. fossatores demonum Legimus quod
qui grues volunt transire mare
alleuiat se cibo ne sint nimis
graues Dicit etiam Vatius quod in
felle gruis in venit fiba queda
mirabilis ad fferendum caducos si
suma circa appondam vnus de na
vij Item dicit quod valet mirabiliter contra
torturam oris si suma circa tu
zutharia Dicit etiam quod in iectore
eius invenitur vtilitas contra dolore
renum si sint desiccatum et bene tritu
et postea sua inpotu Exemplum
viri sti dimittunt relinquunt bona temporalia
lia et assumunt fel penitentie quod curat
caducos morbos peccatorum quod etiam valet
contra torturam oris i. contra verba
dissoluta Item inter omnia alia ir
rationabilia nichil delectatur mauis quam
argento nisi tamen corvus qui delectatur
ista abscondere Exemplum per coruos
nigros intelliguntur auari et cupidi qui
delectantur abscondere aurum et ar
gentum et tamen bene dicuntur nigri obliti
nam natis pullis corporum pr et
mr non dant eis comedere per
xv dies vel iii quia primo volunt videre
quod habeant plumas nigras lucrorum
illicitorum nam si videant filios
distribuere bona temporalia propter amorem

& ut sunt etiam quod sunt filii sui Sic etiam auari
ipsos filios volunt videre uxorem quod habeant
plumas nigras lucrorum etc.

christi respicit redarguunt eos et prohibet
Item si videant filios ad bonum deditos
scilicet ad religionem vel ad servitium dei
detestantur et reputant eos inutiles
Sed qui videt quod filii sui sunt nigri
per auaritiam et faciant sicut ipsi
si abscondunt pecunias tunc diliget
abeis quia tunc percipiunt ipsos filios
suos esse isti autem non intrabunt
in regnum celorum Item legitur
Genesis vij quod corvus emissus
de archa noe nunquam fuit ad illam
reuersus sed columba Sic auari
qui egrediuntur de archa testamenti
nunquam postea sunt regressi ad eam
sed columbe i. pauperes cum ramo oliue
i. cum ramo virtutum penitentia

ij a Beati mites Ioseph mites me
ruit honorari et etiam moyses numeri
xii fuit enim moyses mitissimus
super omnes qui morabantur in terra
ideo meruit esse dux populi dei Sic &
mites propter amorem dei sunt duces
unde quidam poeta dicebat presul fuisse
equus sine freno qui se et eum quem
portat precipitat Beati qui
lugent Nota quod vitis putata illa
emittit lacrimas postea facit fructum
et tale dimittit per familias in
vinea sua Sed illa que postquam fuit
putata non emittit lacrimas illa
citius de vinea et in igne deicitur
Exemplum Quelibet anima fidelium assimilatur
vinee canticorum xx vinea mea flo
ruit ideo quando aliqua vitis i. aliqua
persona resecat a se vicia & peccata

Si emittit lacrimas dolor(is) et tristi(cie)
de displicencia fac(ti) tunc signum pn(itenc)ie
Legit(ur) q(uod) leo qui dnat(ur) omnib(us) aliab(us)
nu(m)q(uam) lacrimat(ur) nisi i(n) morte vn(de)
q(uando) leo lacrimas emittit signu(m) e(st)
q(uod) de(bet) mori Sic multi sunt qui nu(m)q(uam)
lacrimantur nisi i(n) morte q(uando) mori
unt(ur) q(uod) tunc p(ri)mo incipiunt dolere
de pec(ca)tis suis et malu(m) signum est
q(uod) tales tunc lacriment(ur) q(uod) signum est
q(uod) desperet de vita corpali vn(de)
melius fuiss(et) eis q(uod) luxissent pecca
ta sua ut morirent(ur) p(re)uari(cat)i p(ro)p(ter) s(ecundu)m
multi(tudinem) dolor(um) Beati qui
esuriunt et sitiunt iustitiam no(n)
pecuniam no(n) mundana(m) gl(ori)am no(n)
cibor(um) affluencia(m) q(uia) tales non
(com)plentur Legit(ur) de bufone q(uod) nu(m)q(uam)
comedit de terra q(uan)tu(m) cupit q(uia)
cupit timet s(em)p(er) q(uod) terra deficiat
sibi Sic etiam mundani s(em)p(er) ti
ment q(uod) bona terrena debea(n)t
eis deficere [illegible] Jeronimus in
p(ro)logo auaro deest tam illud q(uod)
h(abe)t qua(m) illud q(uod) no(n) h(abe)t Tales
assilan(tur) asino pigro q(ui) sunt pigri
ad iustitia(m) faciendam an no(n)
pig(er) fuit cayn age(re) pn(itenc)iam de
fr(atr)icidio io miserabilit(er) mortuus
est p(er) manus lamech gen. vi
Item piger fuit sedechias age(re)
pn(itenc)iam de fractione iuramenti p(ro)p(ter)
io finaliter fuit excecatus et miser(abilite)r
captiuatus. iiij. re(gum) ultimo Ite(m) pig(er)
fuit antiochus age(re) pn(itenc)iam de i(n)
iuria q(ua)m fecit filiis isr(ae)l io oca(sione)

p(er)cussus fuit adeo langore horri
bili Item piger fuit pharao redire
ad pn(itenc)iam Ite(m) nabuc fuit q(ui)a pig(er)
corrigere se de sup(er)bia sua Item
p(er)mansert(unt) et o(mne)s valde ama(re)
puniti sunt Item dicunt naturales q(uod)
q(uan)do accipit(ur) ex aliquo casu (cor)pora
nil impedit ne possit videre q(uer)it
lactuca(m) agrestem et eius succo oc(u)l(o)s
oc(u)los linit et sic visu(m) recipit Sic
dicit facere xpianu(m) qui q(uan)do videt
mentis oc(u)lum impediri p(e)cc(a)torum debet
querere succu(m) agrestem pn(itenc)ie et re
cuperabit visu(m) ps. Illumina oc(u)los
meos ne unq(uam) Uos estis
sal terre Inter o(mn)ia alia plus homo
utitur sale in suis cibariis ad deno
tand(um) q(uod) homo in suis actib(us)
sale discrecionis de(bet) uti. col. 3. Cer
mo(nia)s [?] sit semp(er) in sale et gra
ditus Item int(er) o(mn)ia alia plus
h(abe)t [illegible] salsum et insip(i)d(um)
p(ro)p(ter) vita corpal(is) (con)sistit Sic sp(irit)ualis
vita ho(min)is de(bet) ee (con)dita sale discre
tio(ni)s q(uia) p(er) hoc ipsum sequit(ur) q(uod) h(ab)eat
valorem cuiusq(ue) virtutis vn(de) dicit
Bernhardus discrecio est mater om(n)i(um)
virtutu(m) Unde figuram legimus
leuitici ij. no(n) auferes sal vmq(uam) de
sacrificio tuo no(n) in licati [?] ponere
ad sacrificiu(m) sup(er) altare nisi cu(m)
sale adoctus [?] q(uod) illi volunt p(rese)ntare
coram deo celesti dicit sale discre
cionis de(bet) (con)diri nu(m). xvij. pactu(m) salis
sit sempiternu(m) io p(er) sal terre int(elliguntur)
doctores sancti et prelati q(ui) sal

ipse est imputribile et illa quibus apponitur preservat a putredine narratur in historia romanorum quod semel albanenses et cartaginenses cum obsiderent civitatem romanorum capiri voluerunt obsessores vero sapientia predita erant in romanis et dixerunt eis pati sumus recedere de obsidione et dimittemus vos in pace dummodo detis favorabile consilium super quodam maximo defectu qui contingit nobis in cartagine nam quolibet tempore anni totum sal nostrum putrescit et nascuntur ibi vermes et est patimur ibi maximum defectum unde aut apud vos viget sapientia detis nobis consilium et dimittemus vos in pace percipientes aut sapientes romani eorum defectum et impossibile est quod sal corrumpatur dixerunt eis accipite de lacte virginis mulieris et aspergatis de isto sal vestrum et liberabitur a putredine Unde aut sic est impossibile quod sal putrescat sic est impossibile quod mulier lac habeat Et cognoverunt sapientes cartaginenses quod sapientia romanorum non erat diminuta et recesserunt Est ergo conditio salis quod non putrescit nec corrumpitur Sic sancti viri in sanctitate vite et vite claritate non putrescunt ipsi nec alios putrescere permittunt per infor[ma]cionem sue et doctrine Cuius figuram dicit heliseus .iiij. Re. ij. afferte in vas et mittite in illud sal Et misit heliseus vas et sal

in aquas que prius erant amare et mortificate et sanate sunt Exponatur vas novum plenum sale est quelibet anima sanctorum pura et munda que cum ponitur in aquis huius mundi sanantur a corrupcione peccatorum Item sal saporem prebet cibariis Sic viri sancti verbo predicacionis sue sicut sal facit terram in qua seminatur esse sterilem et infructuosam Sic sapida sciencia eorum facit animam a concupiscenciis terrenis esse sterilem

Sic luceat lux vestra Duobus modis potest extingui lucerna uno modo per subtractionem pinguedinis puta olei vel alterius alii Alio modo per agitacionem ventorum Sic et lucerna anime nostre uno modo extinguitur quando subtrahitur oleum gracie sicut patet sicut de istis modis lucerne fatuarum virginum erant extincte Luc. xii. Alio modo quando mens humana agitatur et conquassatur vento in amicis gloriae Prov. xiii. lucerna impiorum extinguetur Refert augustinus quod in quodam fano egipti erat lucerna quedam que agitari non poterat ventorum concussione nec aliquo modo extingui et potest esse quod hoc fuit humano opere factum sicut dicit [ysi]. li. xvi. de gemmis est lapis quidam nomine albeston semel accensus non potest amplius extingui Tal lapis est [xpc] qui lapis angularis qui coniungit vim duo [... fecit] ephesios ij Ille aut qui fuit in templo arce sto fuit sicut rerum lapides accensus igne caritatis nullo modo poterit extingui nec tempestate tribulationis

nec ymbribus adversitatum Item ma
nus suas figam legimus iudicum septimo
quod gedeon descendit ad castrum exerci
tus madianitarum et habuit solum secum
tres viros et in manu cuiuslibet posuit
lagenam fictam et lapidem accensum
et cum pervenisset ad exercitum madiani
tarum confregerunt omnes simul lagenas
fictas et subito apparuerunt lumina
lucernarum et timentes madianite
et fugientes interierunt a facie israhel
Spiritualiter gedeon christus est qui posuit
in exercitu suo tres viros id est omnes viros
habentes per fidem (?) trinitatis in
vase terreo id est in corpore suo fictili
formato lucernam mentis inextin
guibilem Et hec quod quamvis corpora
frangantur per passiones et mortem
tamen numquam lumen mentium debet ex
tingui non frangentes sua corpora
passiones et primam fugiunt victores
hostium infernalium Nota vas de
terra figica undique bene clausum positum
in mari trahit ad se dulcem aquam
Sic mens pura et devota undique
clausa a temptationibus diaboli posita
in mari huius mundi trahit ad se
aquam spiritus sancti aquam caritatis et dilectionis
cum dulcedine devotionis Iota unum
aut unus apex Nota apud
hebreos iota est minima littera et est
quarta littera alphabeti eorum et vo
catur apud eos ioth et per hoc significatur quod
minimum de preceptorum veteris legis
non potest impediri quin impleatur in
capite vel in membris Apex autem

sed aliquando non est littera sed est particula lit(t)ere
et significat illa particula que est in sup(er)
summitate littere quod apex unus sunt
per summitates augeri vel minui (?) cuiuslibet rei Na(m)
hebrei caracteria (?) litterarum suarum quandoque figuram
litterae distinguuntur per puncta posita sub
littera Non preteribit quod minimum preceptorum
primo nec cuiuslibet alterius rei nam sicut
dicit augustinus in libro de utilitate credendi
nec apex unus potest inveniri in quo
non sit summa concordia inter vetus
et novum testamentum Nota quod iuxta mare
mortuum in loco ubi antiquitus fuit
sodoma nascuntur poma in arboribus
pulcherrimis in apparentia ut non videantur
poma habet (?) impulsa (?) Sed si apperiantur
intus plena sunt putredine primo
non sunt nisi cineris pulvis et fetor
fere sulphureus Sic multi sacerdotes
qui celebrant sunt exterius pulcherrimi
et optime vestiti et compti sed intus
non sunt nisi cineris avaritie et pul
vis superbie et fetor luxurie de quibus
Luce xi. Dealbate pulvere depositis
vestris quibus habet sub figura .iiij. Re.
.ix. ubi legitur quod impiissima ie
zabel uxor achap que fuit pessima
omnium mulierum cum occidisset virum suum
sed achap depinxit oculos suos
et vestivit se pulcherrimis vesti
bus ut ornatu suo monstraret se
esse pulcram et generosam Erat enim
filia regis tyri et sic provocaret
ihesum ut sibi parceret sed nichil sibi
valuit quia ihesus precipitavit eam
statim per fenestram et conculcavit corpus
suum pedibus equorum et carnes suas

comederet aves Sic enim predictes
ornat corpus suum a ornatu vestium
velint ipsum provocare quod parcat eis
sed eis iniungit vallis et precipitabit
eos in infernum et tradat eos demo
nibus carnibus infernalibus

Attendite ne iusticiam vestram
Nota iusticia stat in tribus secundum tres. Pri
mum a primo respectu dei est sub
iectio et reverentia que in tribus con
sistit primum est humilitas reverentie vel
divine maiestatis / 2um est claritas
fidei vel divine veritatis / 3um est sin
ceritas obedientie vel divine boni
tatis De primo eccl. 2o in timore et iusti
cia / de secundo sapie. v. rome. ij. ex
operata iusticia est de tercio proverbiorum
xii. qui negligit dampnum propter
amicum iustus est / 2o iusticia est
sui et hec est respectu quod in notitia
quod in tribus consistit primum est in mente
puritas / 2um in mente castitas / 3um
in bono proposito perpetuitas / de primo
eccl. xiiii. ad iudicium parare iusticias
de secundo proverbiorum ij. Et iusticia cingetur
de tercio eccl. iiij. usque ad mortem
certa pro iusticia / 3o iusticia respectu proximi
dilectio et benivolentia et hec quoque
adtea quorum primum est pax et con
cordia ysaie. xxxij. et opus
iusticie pax et cultus iusticie / 2um est
subiectio et iniuriam bona pro
dispositio dicit pauperibus / 3um est sup
portatio et pacientia eccl. xij. bonum
est te sustentare iustum In istorum
figura legitur gen. vj. quod noe iustus
in generacione salvatus est cum tota fami
lia sua et alij perierunt Item

iusticia est facere illud quod ipse docet nam
qui docet et non facit Sed que docet
et ea facit iustus est Et filius ciradi
cum perimio tamen suo moritur Sic
est illa qui bona verba habent sed
prave operantur Unde cantando pro figura
figuram filii esse comedentes et bibe
tes surrexerunt ludere coram
ydolo et irritatus est moyses et occidit
eos dominus die illa xxiij milia Sic
est mali operantes luduntur quia
unum fit et aliud est fingit Nota
quod inter cetera alia tria sunt singularia ira
cundia primum est ursus 2um hyena / 3um
panthera Et de urso in legitur quod
pro iracundia semper occidit se ipsum
Sic est homines qui pro iracundiam
nolunt placari perimunt suis occidunt
spiritualiter se ipsos et hoc figuratum fuit in
bestia qua quam vidit daniel quod filio
erat ursus quod hoc iracundus est sicut
bestia sine usu rationis quod ira impedit
animum ne possit cernere verum Et sic hoc
iratus est et expellat se ipsum quod ira
dimittit propter amorem christi sit in
ipso usus rationis lucidus quod patet quod corporum
in urso Unde nam dicit ratio quod pro figuratione
ursi talis natura est ut si quis eius
ungat faciem hominis et magis prius
ut dissonat ad invicem quod hoc au
dicit augustinus suo Spiritualiter nomine
pugnandi intelligitur devoto et contempla
illi ergo qui hominis dimittit iracun
diam suam et induat se ad huius
tate contemplationis habet usum rationis
et agnoscit dilexit figuram hominis iiij.
re. ubi legitur quod duo
ursi occiderunt quadraginta pueros qui

molestabat heliseum et hoc ideo quia illi exprimerunt desprectum heliseo ad ostendendum quod homines naturali exeuntes de sua bestialitate ad preceptum dei tunc occidunt pueros id est ob passiones puerilitatis sicut dicebat apostolus iudeis cum essem parvulus et cetera. Cum autem factus sum vir evacuavi et cetera. Unde amos vacando contra iudeos parabolo suspensus est. Sed triplex est ira quia est per zelum iustitie et talis non est mala sed bona de quo ps. Irascimini et nolite peccare. Ecclesiastes vii. Melior est ira risu. Et de hoc loquitur aristoteles primo politicorum. Ira est propugnatrix iustitie. ~~Ira est~~ Alia est ira subita ex subitaneo preveniens aut omnem deliberationem que ordinatur ad offensam proximi et de ista dicit aristoteles primo postorum quod ira est accensio sanguinis irritator per appetitum doloris motivum et talis ira est peccatum ~~mortale~~ veniale.

Relinque munera tamen ~~deus~~ deus non potest decipi muneribus et donis quia munera non recipit sed si recipiat munera tamen magis respiciat ad personas quam ad munera. Sed homines decipiuntur per munera et precipit dominus iudicibus fuge munera que excecant et cetera. Videmus enim quod qui hoc respicit baculum per unum medium puta per aerem non decipitur sed quando per duo media tunc decipitur sicut si videt baculum per aerem et aquam tunc apparet sibi baculus fractus et hoc ideo quia baculus solidius per aero videtur et melius quia est magis rarus quam aqua est. Sic etiam

Ira est ira que deliberatione anteveniens per appetitum vindicte vel motus rancoris vel ultione inimicitiam se extendens. Ira autem gravis ira est pedit anime ut nec et 2 tal est mortale peccatum

qui aliquis respicit ad munera quia per duo media scilicet per munera et munera tunc decipitur et videt sibi illud esse quod non est. Sicut illi qui respiciunt lunam per insulam deserto apparet sibi esse tres lune cum non sit nisi una. Sed deus respiciens per unum solum medium scilicet per munera opus indicat. Dicit omnis qui viderit mulierem. Dicit ysidorus quod est quedam serpens nomine stellio qui est nimium pulchri~~tudinis~~ in aspectu et multorum colorum. Unde homines transeuntes admirantur et dum ipsum aspiciunt aspectu occiduntur. Huiusmodi serpentes sunt mulieres que pulchritudine sua multos viros decipiunt et alliciunt ad intuitum sui et sic solo aspectu occidunt eos. Unde propheta Ingressa est mors per fenestras nostras. Ascendit mors per fenestras vestras. Ita quod fenestras eorum vulneraverunt animam meam. Ex figura de david et bersabee. ii. Re. vi. Dicit aristoteles quod in india sunt quedam eque que concipiunt ad solum aspectum equorum quod fieri contingit per flatum equi quantum ~~sui~~ ad nares eque et fit tam altanter fetus quod fetum concipit quod postea animal et ~~vivit~~ vivit. Sic etiam viri sancti concipiunt malum appetitum ad solum aspectum mulierum et mulieres eorum per solum aspectum virorum quod fieri contingit per hoc quod flatus temptationis prevalet ad concupiscentiam ad mulierem et cetera. Ideo eccl. xxv. ne respiciat speciem mulieris. Considera david optimum salomonem sapientissimum sampsonem fortissimum dicit tamen auctor sanctissimum merlinum astutissimum omnes esse deceptos per eas propter quod dicit unus inimicus

regi assuero / fortiores omnibus sunt
mulieres. Quem autem vobis
non iurare / Non iurare prohibemur
primitus · precipiu · quinimo quod
1 iurare prohibemur multis · primo in
caute sicut iosue iuravit gabao
nitis iosue ix et repete qui iura
uit immolare post victoriam quod
primo sibi occurisset et immolavit
filiam nec iuramentum tenere debuit
nec servare · Item prohibemur iurare
precipitanter ut david contra nabal reg
i xxv · Item assidue ut negociatores
absoluti dissoluti eccl. xxiii.
iurationi ne assuescat · Item ociose
Exo. non assumes nomen dei tui
Item erronee ut cupidi act. xxiii.
ne vos ducas · Item sic · proverbiorum
xix · falsus testis non erit impu
nitus · Item dolose · Item primitus
2 iurare pluribus de causis pro infidelibus
detrahendis maxime in federibus
pacis · gen · xxvi · Ut iuramentum
inter nos · Item veritate declaranda
ad rom. pro · testis est michi deus pro
pace aliorum reformanda · ii · cor
pro · fidelis autem deus quod obedientia tene
nda sicut subditi prelatis / iudic
xxi · iuraverunt filii israel quod consue
etudine tenenda vel observanda sicut
canonici iurant qui induunt corporale
professionem · Exo · xxxiiii · data lege
filii israel consuetudine et proximi fama
conservanda · Exo · xxii · iurabit
quod non extendit manum · Item
3 non solum primitus iurare sed etiam
precipiu compellere causis primo pro

scandala removenda et suspiciones
pravas et falsas extirpandas. apo
c. levavit manum suam etc. Item
ut non iurando decipiat vitas et
maxime in illis que pertinent ad fidem
quia autem dicit christus omnino iurare nolite intel
ligitur hoc modo etc. Nota narrat de
ceraste qui est serpens cornutus et
dolosus valde quia abscondit se sub
pulvere et dimittit contra solum cornua
sua que videntur esse vermes et isto
allicit aves insipientes ad escam et
eas capit et devorat / Sic multi
sunt dolosi qui abscondunt se sub
pulvere simulationis et ostendunt solum
cornua · id est verba dolosa et simulatoria
et adulatoria quibus capiunt homines
simplices figurati per sampsone qui multis
vicibus decepit dalidam dicens sibi
unum ore et aliud in corde sed tamen
ab ipsa dalida fuit deceptus Sic
etiam tales semper in fine decipiuntur

Nota tria sunt que quilibet debet esse non / homo
potenti / unum in corde unum in ore unum
in opere. Nam quilibet homo tenetur
cuilibet compassionem cordis tribuere quantum
ad miseros / cordis congratulationem
quantum ad prelatos / cordis dimissionem
quantum ad offendentes nos. Item quilibet
debet oris consolationem cuilibet quantum ad
afflictos / oris correctionem quantum ad
inquietos / oris instructionem quantum
ad indoctos. Item quilibet debet cuilibet
elemosine subsidium / caritatis ob
sequium / et benivolentie mutuum
Nota una sola avis est que mille scandala

nulli facit molestiam et omnibus
creaturis i. fenix. Sed in veritate nulla
avis novit quam tamen bonum habeat na-
turam sicut dicunt naturales fenix est super
aliam pulchra et magis odorifera
na ipsa redolet sicut aromata no-
bilia et de aromatibus vivit et in
arboribus aromaticis quiescit et
dicitur quod in nido suo nichil habeat
nisi lapides preciosos et quod licet
omnibus est melior non est aliquis in mundo
qui insidietur ei nec serpens nec avis
Sic et illi qui sunt benivoli et
cum omnibus concordes quamvis hic
habeant quandoque sustinendum tamen ab omnibus
diliguntur. Caritate perfecti dicitur uxor
quod adhuc quod metalla coniugantur si-
debeat ad invicem perfecte coniungi oportet quod
apponatur de pinguedine quod bene calefi-
ant unitur aut caritas habet ista duo
scilicet pinguedinem devocionis et adhuc assi-
milatur oleo. Matthei vj. Tu autem cum ie-
iunas unge caput tuum oleo per fusum tiradis
facies eas sancta mei. Sic enim devotus
caritatis garrulos qui non respon-
dendo sed caritate inclinando et
concordia magis confirmantur. Item
caritas habet veram caritatem. Te
autem faciente dicitur augustinus quod elemo-
sina res sancta est augent gratiam di-
minuit peccata multiplicat annos no-
bilitat mentem mundat omnia liberat
a morte et perpetua pena iungit
homines angelis separat a demonibus
virtus est inexpugnabilis contra omnes

demones expellit et angelos dei
provocat in auxilium. Item ieronimus
Elemosina penetrat celum precipit
dantem pulsat ianuam celi ex-
citat angelos ad obviam concurren-
tes et provocat dominum in adiutorium suum.
Item dicit sic quod elemosina graciosa
opus dei mei dicit beatus hoc nomen
non tam humanum quam divinum. Judicant
et opus narrat michahel scilicet
qui in palacio quod construit sanctus thomas
apostolus pro rege suo etiam fabricata
in honorem salvatoris surgit quidam
fons de cuius aqua si quis bibit ieiu-
no stomacho et famescat statim sacia-
tur si splendide in quiniis comedisset.
Item cum quis famelicus bibit de illa
aqua sapit sibi dulce illius saporis
quam desiderabat paciendo dulcedine.
Item aqua huius fontis quaqualibet hora
diei mutat colorem saporem et virtute
et eodem modo quaqualibet hora noctis nam
hora prima sicut est sole apparet
rubea in secunda alba in tercia viridis
in quarta blavia in quinta pallida
Juxta istum fontem est vas lapideum
preciosum in quo si ponatur de aqua eius
fontis et aliquis cum quacumque in-
firmitate teneatur in illo balneo
ieiunus intrans sanatur. Spiritualiter
aqua dei cuius meus debet semper pro-
cedere de paradiso dei i. desiderare celestia
habet istas condiciones quod quanto magis sic
ieiunus corporaliter tanto magis refectus
est mente. Item thus meus habet mira-
biles dulcedines et suavitates omnis
sapientie xvi. Item palatum ... ...

glauca i. medietas ... ...

Item ebis meus frangit variat per diversas
virtutes nam quandoque sit rubea per me
ditacionem mortis xpi et sue proprie
passionis aliquando sit alba per sacra
mentum prime et spiritualis meditacionis
aliquando sit viridis per propositum alicuius
dispecte letificacionis et sic de aliis
Tu autem cum oraveris et cetera Crisostomus
quod xpc non prohibet publicam oracionem quam
solem faciunt sacerdotes et populi congregati
in ecclesiis simul sed prohibet oracionem
publicam commodo sicut faciunt ypocrite
ut videantur ab hominibus Sicut
animales quod auricalcum in tinctum felle
tharino videtur esse aurum sed si ponatur
in igne statim reprobatur quod non est
verum aurum Sic eciam aliquando contingit quod
homo ypocrita tinctus et depictus est
felle amaritudinis et ideo videtur esse totus
aureus quantum colorem et apparenciam virtutum
verum ypocrita dicitur abrasos quod est supra
et crisos quod est aurum Sed si ponatur in
igne tribulacionis et probacionis statim
perdit colorem virtutis et apparenciam per
impaciam et in paciam Iuxta figuram
legitur gen. xiii. quod abraham et aram
fratres suus positi fuerunt in igne cal
deorum sed aram ibi combustus est
abraham autem evasit Sic eciam
contingit de homine ypocrita si ponatur in
igne tribulacionis perit et comburitur sed
iustus sicut abraham non perit sed magis
proficit Item vasa facta de auricalco
licet in publico sunt pulchra tamen cor
rumpunt cibaria et potabilia et fa
ciunt ea fetere in fetore sulphureum
Sic eciam est de ypocritis licet boni et
fulgentes appareant tamen cum quibus sunt
tamen eis corrumpuntur quia ipsi sunt pleni

fetore iniquitatis Item licet comestibilia
et potabilia corrumpuntur ex auricalco
tamen sunt ad omnia utilia sed ad conservandum
colliria oculorum que licet non videantur
tamen conservant medicamina oculorum Sic
spiritualiter ypocrite licet sint vasa de auricalco
que corrumpunt vasa spiritualia cibaria
et si bona faciunt tamen hoc est mala
intencione tamen ipsi sunt utiles quantum
collir collirium quia sunt maculis eorum
speculacionis et cautele ut nos faciunt
oculos aptos caveamus ab eis Et ideo
quod bene sunt figurati iob. iiii. ubi ypocrita
dicitur scorpius Scorpius ypocrite pibit et
afflat ypocritam scirpe qui est
intus maius Item afflat eos tele
aranee nam intus licet sit totus
sine nodo in cortice tamen medulla
eius est quasi tota nodosa et conglobosa
et est sine fructu et in summitate
ipsius habet aculeum singulariter pe
netrabilem et eius residencia est in
aqua amara in litore maris Sic
spiritualiter licet ypocrita totus sit in apparencia
sine aliquo nodo dolositatis et ini
quitatis et duplicitatis de quibus dici
tur duplici corde ut Eccl. xxx. Item
ypocrita est sine fructu caritatis quia
non potest arbor mala ut Item residet
in aqua amaritudinis peccatis de
quibus .ij. Re. iiij. aque pessime
sunt ut Item in summitate sue am
bicionis habet ypocrita spinam prestacionis
Item sicut aranea facit telam in an
gulis ubi est transitus parvorum volucrum
volatilium Sic ypocrite ostendunt se
orare in ecclesiis et locis pauciis ut
non capiant magnos viros spiritualiter nos
quod illos superare non possunt nec eciam
debiles pauperibus curat sed capiunt
de non

desperatu medico dicit ergo no citis sicut
ypocrite tristes **Orantes nolite**
sentes enim ppr iustitiam et multilo
quiu oronis credebant mutare con
silia dei sz deus ille non est sicut
ho ut mutet io no debemg multa
loqui i oroibg nris II ar. gs
primu membru g na fort i ali est
cor et illud est situ i medio corpis
ut oia membra possint recipe equa
sua influentia et io vita homis
assistit i medio Sic eciam oratione
g oio no dz esse nimis longa ut
nimis brevis sz me mo Sed no
g dr de ples g serpens citius sup oia
alia mouet linguam et ita vehe
ment mouet g vide hre linguas tu
tn no hbeat nisi una Sic et illi
qui in corde suo no hnt dulce
dinem caritatis sz amaritudinem venen
et ptti qui orare dnt ita vehe
tur g dicit tu via ubi deberet
vim dice de quibus ps lingua eorum
gladius acutus **Sic ergo orabit**
pr nr at dicit naliles g no est
i mudo al ita venenos g no co
neat ipse antidotu et illud vene
et mediciam sicut pz de bufone q
lz dup icatur vim mortiferu et
aliud medicinale et adtingentes q
istoru est mortiferu et q medicinal
expitu est s g utrumqz ponat ad
orificiu domus formicaru stati
formice veniunt ad illud q est salu
tiferu sz aliud fugiunt tu q no
est bn notu q est illud q inquesit
ali venenosu est gtra venen salu
ferum et dato q eet notu hu no eet
facile ita hre cito rimediu io gtra
venenu sunt nrm i vetre vim
remediu s tyriacam Sic eciam orat
q i recitabant abhoibus qtinebat aliq
defectum ul g erat nimis plixe ul
tediose io nrm sunt i vetre orom
diuinam q xps fecit et docuit que
excellit omes alias orones etc.

Pater noster qui es legi
g qn pellicanus i venit filios
suos mortuos apit latus suu et suo
sanguine viuificat filios suos mortuos
quos sto aliqui filii recognoscunt hunc
beneficium alii dedignant no recognoscendo
ipse q pellicanus in tm debilita
dirando filios suos ne possit euo
lare et io aliqui pulli recognoscentes
beneficiu pris et nris expelut inde
adclabant putes aliqui pulli nolunt
exire de nido sz qn pellicanus pastu
pullorum est confortatus pullos qui
sibi subvenerunt magnificat istos
aut qui noluerunt exire de nido
expellit et citit Sic et pr nr
celestis faciet illis qui in hoc mundo
sibi subuenerint s paupibus benefacien
Iuxta figuram legimus gn. ix. q
noe maledixit filio qui no coope
ruit verenda pris benedicens illi
qui sibi subuenit Absolon no hnit
debitum honorem ad dauid pre
suo io suspensus fuit ij. Re. xviij.
Sic et illi qui no honorat deum
prem suum suspenduntur in inferno

Item no q deus spa^r d^r m^r quia ille
qui hz plures filios tn ille qui plus
assistat pri est plus apud dilcus Sic
etia qui deo plus assistant^r p virtutes
et opa bona plus ab eo diligu^r In cui^s
figura legimus qd lz abraham plures
filios hut tn ysaac plus dilexit et
sua hereditate sibi dimisit Sic etia
illi qui assistant^r pri suo celesti hnt
hereditate padisi **Fiat volun
tas tua** Sicut videmus q apes pug
nat et se exponunt omi piclo p amore
regis sui et no pugnat nisi timent
q rex eaz instat^r et signu huius e
q exit examine apu de alueario et
stati cu apes circueut ut q ane
mie videri possit ut no possit ledi
Et aliud signu est quia mortuo
rege suo nllo mo pugnat vnd si
rege mortuo aliquis vixit ad acci
piendu mel nichil sibi faceret nec
sibi aliqua resistentia daret Sic
nos debe^s pugnare p rege nro cont^a
carne mundum et dia^m In cui^s
figuram d^r i^z esdre vii q rex misit
bellatores et ipi deuoluit motes
muros z trres et quecuq^z lucrat^r
afferut regi Sic xpiani missi
a xpo tamq^z bellatores vadut
et deuoluunt montes supbie muros
auaricie z trres in amis gle et
quicq^z lucrat^r deo portat et no sibi
attribuant **Panem nostru**
Narra^r q pellicanus nuq^z comedit
cibu aliquem nisi pmo lauaret se
in aquis clarissimis vnd^r n pede
dextro tamq^z manu et cu illo pede
lauat cibu pa^r comedit Sic etia

boni xpiani comedentes de pane
sanctissimo corpis dni dnt esse
sub loti aqua pnie In cui^s figuram
legimus gen xxiiii q seruus
abrahe noie eleazar cu puenisset ad
nolit comed^o neq^z bibere
nisi pmo lauaret pedes suos et de
inde comedit Sic fidelis xpianus
seruus xpi no dz comedere corpus
dni neq^z bibere sanguinem nisi p^o
lauet pedes aie i affectus et nisi
pmo loquatur sermones suos cora sacdote
i sermones pnie et deinde dz corpus
diuinu cu deuotoe sumere et h est i
bnus panis quem quilz fidelis xpianus
dz petere d dne pane nrm cot
Dimitte nobis Nota d^r dyas
q lap ille qui d^r dewingtes qui e
q speciosus et transparens ad modu vi
tri clari gestatus a collo vz
infirmitate q d^r vridipola restringit
sanguinem et confert contra multas alias
infirmitates Ite alionaam mentis
et fatuitate cerebri tollit Ite si po
na^r iuxta lign^u viscosu stati extinguit
flamam et tollit fumu Spua^r ille
qui p^r q amore x i mittit omes
iniurias habet mentem clara sine
macula ebri^s ut re sit speculu sapi
ente et hic remissio vz contra fluxum
sanguinis et contra diuersas infir
mitates vicior Item tollit aliena
mentis et errore iudicij na quadiu
stat ira ve i iurie no pt ho libere
habe bonu iudiciu mentis q ut d^r
In ira iuati mens puident Item
remissio iniurias p^r dm extinguit
ignem z fumu q pseruat ab igne
a fumo inferni v est ignis q nuq^z
extinguitur et de hoc hemus figura gen

x j. na Joseph remisit fratribus suis i
iniuriam vendicionis et ideo fuit de carcere
liberatus et post felicit exaltatus Item
moyses remisit hebreo inproperanti
sibi iniuriam homicidij ideo liberatus
fuit de manibus pharaonis et exaltatus
super populum dei Item dauid remisit sauli
multas iniurias ideo deus super populum suum
eum regem constituit Sic go et tu remitte
tibi fore sua et habebis regnum celorum.
Narrat quod in egipto in quadam domo
nidificauit aspis et cum peperisset filios co-
mit cottidie et querebat filius victum
et puer quidam qui erat in domo natus
non
considerans malignitatem serpentis
non timuit sed dedit illi panem cottidie
dum et serpens nichil mali fecit sibi
inter quod aspis facta est pueris valde fami
liaris et stabat in gremio pueri nec offen
debat eum et vna die cum adduxit omnes
filios ad placandum pueri et puer omnibus
dabat comedere Accidit autem quod puer aliquo
casu posuit pedem suum super pedem vnius
de aspidibus paruulis et ille statim in
dignatus conuertit caput et pupugit
puerum et occidit ipsum quod videns mater
aspidis quod pro modica offensa non pe
percerat pueris qui eis tot bona fecerat
irruit in ipsum fetum et ipsum occidit Sic
etiam racionabile est quod quando ille qui est
pueris suo offensus et non habet sibi parcere
saltem propter amorem christi qui fecit et facit
nobis tot bona et tanta beneficia quod illos
occidunt turpiter et dampnentur a christo mor
te perpetua Huius figuram habemus de ioab
principe milicie regis dauid. iij. Re. ij.
qui noluit parcere abner qui occiderat
azael fratrem suum sed potius in dolo fecit
vindictam suo quod proditorie occidit amasam
filium iether tandem mandauit dauid
filio suo salomoni quod faceret occidi ioab

et fecit eum occidi ad cornu altaris in
templo Sic etiam illi qui noluit re
mittere iniurias sed eas vindicare
volunt occidentur a christo qui dicit Da mihi
vindictam et ego retribuam Et ne
nos etc. Narrat ysidorus quod ydros
vermis sallus qui est inimicus omnium anima
lium qui videt cocodrillum iacentem iuxta
mare volat ad faciem eius et ap
plaudit sibi interim quod cocodrillus aperit
oculos os et ipsa intrat in ventrem
eius occiditque eum quod scindit sibi
ventrem et viscera eius licet non coco
drillus ventrem valde mollem Sic
etiam facit diabolus quod in principio temptacionis
incipit applaudere et blandiri et
postea paulatim intrat in ventrem mentis
sue per consensum et delectacionem et interficit
hominem Et ideo temptatus statim debet
temptaciones abicere ne consenciat blan
dimentis diaboli carnis et mundi In
cuius figuram legimus gen. xv. quod
aues descendebant super corpora alium
Tercie abraham obtulerat deo sed abra
ham abiciebat eas Sic et aues
rapaces scilicet demones qui rapiunt
animas hominum descendunt super illos qui
obtulerunt se ipsos deo sed ipsi statim dum
abiciant a se illas temptaciones sed multi
capiunt propter negligenciam animos Quod tempus
stans tobias in mora quarto et dor
miuit sub nidis hirundinum et cadi
derunt stercora calida super oculos eius
et excecatus est vbi dicit beda quod
per hirundinem voce alti volatus intelligi
tur temptaciones superbie et in animo
cuius sub quarum nidis dormi
re et requiescere illi qui eas non
respuunt requiescere et tunc excecantur
per consensum peccati Sed libera nos

Simile est de xpo et diuiciabus[?] tremis
q[uod] iudex pt pec hoi cui pctm suu est
occultu s[ed] qn est publicu tc non
pt ei ptore nec ipm liberare Sic
xps liberat pctore cui pctm suu
est occultu et tuc pctm vere est
occultu qn pctor illud confitet[ur] oc
culte sacdoti Et si pctor tm exsp
taret q[uod] pctm publicaret s[cilicet] usq[ue]
admortem q[uod] no [con]fitet[ur] usq[ue] diem
iudicij tuc xps no debet sibi pce
nec vellet q[uod] tuc pctm suu esset
pub[li]cu et io pctores dnt ee siles
illaqueat[is] que toto posse conant[ur]
se liberare alaqueis cu rostro Sic
et pctores illaqueati laqueo pctor[um]
dnt conari liberare seipsos cu ore
suo [con]fitendo pcta sua q[uod] p[ro]u
xvi. &c. Os iustor[um] liberat eos q[uod]
liberat alaqueo penar[um] inferni
ut possit dicere tu ps laqueus
[con]trit[us] est &c. **Uana ieiuna**
tis Dicit ysidor[us] sup a mot
q[uod] illi qui cibis abstinet et ma
la agut siles sut demonibus quib[us]
cibus abest et culpa adest Sic faciut
tristes ypocrite quib[us] cibus abest
s[ed] culpa adest quia ieiuniis ia
receperit famam pp[ri]a et vana glo[riam]
et p[ro]pt[er] [h]ec receperit mercedem sua
s[cilicet] laudem huam s[ed] adhuc restat
recipiet pena sua s[cilicet] pena eterna
p[ro]pt[er] sua vana gl[ori]am / io d[icit] aug[ustinus]
occulta quatu vales illud q[uod] ag[is]
q[uod] si extoto occultare no vales sal
t[em] tn i aio occultadi[?] voluntas quia ut
d[icit] bernard[us] Occultu nimis se fac

qui puturite[?] q[uod] agit huane[?] fauore
desiderat q[uod] rem magni valoris vili
p[re]cio venale portat / gregor[ius] d[icit]
mag[na] verecundia est labore age[re] p[ro] tam
vili p[re]cio sicut est fabula huane laud[is]
et totu opus suu destruere Et aug[ustinus]
alibi d[icit] q[uod] amator vane gl[ori]e ma
ledictus est qui facit pcta sua dolore
sibi. hec facit ipse du vana gl[ori]am
de bonis suis opibus querit / vana
gl[ori]a dolor est omnibus aliis possessionibus
huius .n. viciu medio invadit res
sanas cu tn eas alia vicia supant
[con]sumat[ur] aut hoc viciu in ecclia in
seruicio summi dei et maiores de ecclia
nitit[ur] madare et io vana gl[ori]a tanq[uam]
i[n]imica dei p[re]cip[ue] est fugienda hec
aug[ustinus] i[n] tota d[icit] plini[us] q[uod] ciqu[us] qu[i]
audit sonu aucupis delectat et cantat
et ip[s]e a tn delectat[ur] in cantu ip[s]o
q[uod] p[er]mittit se capi et abaucupe t[ra]
occidi Sic est vanigl[or]ius qui aud[it]
sonu bone fame alicq[ui]s sci q[uod] scit
contra dicit valles q[uod] aspis serpens
audiens sonu alicq[ui]s instrumenti sua
vis et delectat[ur] et dormit et ita capi[tur]
et occidit[ur] Sic eciam ypocrita audiens
et audiet aucipes sonu huane laudis
dormit in sompno pcti et ita adu[l]o
capi[tur] et occidit[ur] iob. iiij. in umbra
dormit in secreto calami i. umbra
mortis Dicit et valles q[uod] unicor
nus delectat[ur] mirare[?] feine virgi[ni]s Et audiens
venit et si videt eam p[re]sente et huite[m]
speculu i[n] manibus ponit se i[n] gremio
virgi[ni]s et dormit et ita capi[tur] et occidi[tur]
Sic ypocrita audiens voce virgi[ni]s fatue
q[uod] no est oleu in vasis suis s[ed] habet

spectaculum vanitatis et vane glorie tu adriane
et ovidi. Vn insignum Absolon qui
gloriabatur in pulchritudine crinium suorum
quod tamen sibi fuerunt causa ad mortem quia
per capillos suos suspensus in quercu
occisus fuit per manus ioab ii Regum
xviii. Spiritualiter sicut capilli sunt ad
ornamentum capitis ita virtutes
sunt adornamentum anime. Illi ergo qui
in ornamentis in animis gloriantur querendo
laudem humanam significantur adriano et
ovidio. Unde gregorius dicit quod dyabolus non
habet ita penetrabilem sagittam in phare
tra sue iniquitatis sicut vicium in
anis glorie cum quo non solum faciendo
viciosa opera sed etiam virtuosa inficiat
ypocritas dolosos. Cum ieiunatis.
Sicut naturales dicunt quod draco non audet in
vadere elephantem qui est ieiunus
sed qui est bene cibatus et potatus tunc
ipsum invadit. Sic et dyabolus draco infernalis
invadit homines cibatos et potatos et
facilius eos devincit quam ieiunos.
Nolite thesaurizare. Narratur
in hystoria balaam quod in civitate
quadam erat consuetudo quod assuescebat in
rege sibi aliquem extraneum qui igno
rabat leges civitatis et iste dominus
accipiebat potestatem omnem super
cives faciendi quicquid vellet usque ad
finem anni. Completo autem anno sur
gebant cives subito et deponebant
eum et nudum fustigabant eum per totam
civitatem et postea transmittebant in
quandam insulam ubi nec cibum
nec potum inveniebat sed ibi moriebatur
frigore et fame. Fuit autem aliquis semel

quidam electus in regem qui percipiens
talem legem et consuetudinem in civitate misit tempore
quo regnavit extra tabulam copiam auri et
argenti vini et olei et omnium necessariorum
et in ipsa anno quo delegatus fuit
in predictam insulam invenit omnia necessaria
ad vivendum valde habundanter et cum hoc
computatus est a civibus propter eius sapientiam
et prudentiam cives civitatis isti
fuerunt cum sibi in rege propter. Sic
sunt illi qui de bonis suis mittunt
pauperibus ideo propter amorem dei recipiunt
perpetue in eterna beatitudine. Item narratur
quod quidam avarus sacerdos abscondit magnam
summam pecunie impiete sue circa sub
una petra. Tandem contigit quod diocesanus
suus visitavit eum et intrans ecclesiam
ipsius curati vidit scripturam quam sacerdos
desuper scripsit lapidem que talis erat hic
est et admirans quid ibi posset esse fecit
tunc evelli ipsum lapidem et invenit
illam pecuniam capto eam deportavit
et fecit scribi non est hic sed surrexit
et nunc ubi sacerdos ista percepit fere
pre dolore mortuus est et certe melius
sibi fuisset quod deportasset et disposuisset
cum intellectu pauperibus distribuendo.
Nemo potest duobus dominis servire.
Dicit plinius quod unus modus capiendi
elephantes est quod fit una fovea
in qua cadit et tunc venit homo cum rubea
veste intrans illa fovea liberans
elephantem et videns elephas benefi
cium sibi factum sequitur illum per totam vitam
recognoscens illud beneficium. Sic est spiritua
liter ad nostrum quod eramus in fovea peccati
et per quod dyaboli. Jere xxxiiii laqueus
et fovea super te sed venit beneficium dei
filius liberans nos educendo de illa fovea

et laqueo diaboli et mortis unde ego
ne sis ingratus de tantis beneficiis io
apostolus ad colo. iii. domino ihesu christo servite
¶ lilium quod sicut oculus carnalis non potest
|| respicere plene intueri solem et interna decoris sic
nec oculus mentalis plene et perfecte potest esse
intentus celestibus et terrenis nec
respicere secundum unam conditionem vos intelli-
tam et rubeum sicut rosa / intelli-
tam album necnon pulcherrimum sicut lilium
et tamen lilium quod nascitur inter spinas
tanto pulcrius est quanto plus
est remotum a tactibus hominum unde
quamvis sit pulcrum et odoriferum si tamen
constringitur manibus non redolet sed fetet
sic etiam viri et mulieres quanto magis
solitudinem querunt tanto sunt pulchri-
ores et meliores sed si viri et mu-
lieres perveniunt usque ad contactum car-
nis non redolent sed fetent putredine
peccatorum figuram huius habemus . ii. Re-
gum xiii. ubi legimus quod amon primo-
genitus david amabat thamar
sororem suam intime quod propter amorem
eius egrotavit usque ad mortem
sed ~~in~~ tamen cognovisset eam habuit eam
in odio intimo quod maius fuit odium
quam amor quo prius ipsam dilexerat
erat et que prius odorifera videbatur
postea fetebat ¶ Sic anima si vi quando est
peccato corrupta fetet coram deo et
angelis eius et non quod demones si-
vi dent glori ¶ Item sicut dicit effrem
in libro de quatuor laudacionibus gloriose
virginis mothe est mansuetudinis et cor-
poris pleniaud / gloriose mothe est abstinentia

castitatis et pauciloquium lingue / gloriose
mothe est quando in loco suo permanet
et non huc neque illuc circumquaque vaga-
bundus quasi calamus qui a vento circumfertur
¶ Nolite iudicare Ro. quod multa alia
sunt quorum lingua est pestifera et vene-
nosa quamdiu est in gutture talium alium
sic est lingua canis rabidi et lingua
aspidis et etiam draconis et tamen si lingue
corporum extrahantur et desiccentur ad ignem
sunt salutifere ita quod lingua aspidis canis
rabidi que prius distillabat venenum
cum fuerint extracta et desiccata
quando morsui canis rabidi apponitur s-
depulverizata lingua super morsum canis et
eodem modo de lingua draconis sic quod esse
optima medicina quod lingua detractorum
blasphemat deum detrahentes extrahatur
et desiccatur et fiunt corporibus appo-
sita non valet quando humana vitia ¶ Et huius
figuram legimus quod aman fecit fieri patibulum
et ibi suspensus fuit sicut patet in hesto-
hester ¶ Sic etiam illi qui per linguam
suam conantur famam proximi sui tollere
sicut faciebat aman cum debent suspendi
et suspendentur in patibulo inferni etc.
¶ Festucam de oculo ~~illius~~ tui vel ut nota
quod sunt lapides preciosi qui habent virtutem
sublevandi festucam et trahendi eam
de oculo sicut est embria et calcidonius
tamen non levant eam de oculo nec de oculo
extrahunt nisi sint prius mundati
et calefacti ¶ Sic etiam homines non habent
virtutem extrahendi paleam vel
festucam de oculo proximi nisi sint mundi
a peccatis prius et calefacti igne caritatis
¶ Huius figuram habemus sacerdos . vet.
lege antequam proximum ipsi etc. purgaret ~~[illegible]~~
purgabat se et sanctificabat et lavabat

sibi manus et pedes Sic quilibet xpianus
anteq̄ aliu mundz debet lauare manus
idest operaciones et pedes idest affectiones
ut dicit Greg. Sordes tergere non valet
manus que lutu tenet / mundus enim ipse
ipso debet esse qui vult aliena peccata cor
rigere io satis est detestabile dentibus
qui ipse sunt pessimi et non se sed alios
iudicant alios lacerant et condempnant
quorum quilibet loquitur sicut Bern. d. O homo
qui velox es ad mensam tardus ad ecclesiam
potens ad potandum eger ad laborandum / p
vigil ad fabulas / sompnulentus ad vi
gilias / promptus ad loquendum mutus ad
psallendum / pronus ad iram et contradiccionem
pigrus ad ad orandum / invidie amator / pro
secutor / festucam in proximi oculo vides
et trabem in tuo oculo non consideras / aliena
acta condempnas / et sua cuius propria
defendens / ceteros reprehendis sed te ipsum
non corrigis alios vituperas te ipsum
laudas / malicie inventor / disciplinae
derelictor / amicus viciorum / hostis virtutum
non ? invito debes confundi ut dicit ille
Si vis ergo aliu corrigere debes te ipsum
prius sanare Petite et dabitur vobis
Ro. ioculator quidam petiit ab Allex
andro vestem et Allexander dixit sibi iuni
tate? et tu ioculator credit se ee illius
dixit domine tu domine non decet me rei
pere Al. allexander ego do tibi / tibi // quod
non decet me mun[us] dare / malo
n ? dare ultra tua condigtate quam
dare munus quam decet mea regia ma-
iestate Si ergo allexander rex terrenus
largus fuit dando petentibus quanto
magis xpc rex celestis vnde in figura
huius legitur. iij. Reg. x. quod salomo rex
dedit regine saba oia que voluit et
petiit exceptis illis que salomo voluntarie

sibi tribuit Salomo rex pacificus
signat xpm Regina autem hec saba
anam signat que derelictis peccatis
suis convertit se ad deum et vadit per xpm
cui dat deus oia que petiit et plus quam
petere audeat sive deceat Iusta est
ista v. dicit michahel scotus quod lac
mulieris huius modi lac et tenues
mamillas est suavius pulcrius et facit
cum diutius vivere quam lac mulieris pin
guis et grandis huius habundanciam
lactis Item lac dextre mame est
melius lacte sinistre / sicut ? ap.
complectes ? tercium signum quod si
puer nascitur habens super se nodum sa
lomonis seu signum ante nomen dicitur
non potest ee puer vitalis diu Item
dicit ultra licet in talibus mulierum non sit
danda fides quod si mulier pregnans
transeat pedibus super signum salomonis
non potest puer qui concepta nascitur diu
vivere Item si filius nascatur super aliquam
mamillarum mulieris non potest diu
vivere puer qui ceca nascitur Item
dicit quod lac mulieris nigre est sanius
prius quam mulieris albe et facit eum
proinde diutius vivere Item dicit quod si
mulier multum fregit modicum puerum teneat
mamilla et dato quod puer non
lactet faciet prius et cicius et sine
dolore dentes pone et regulariter
et diucius et sanius vivet Spiritualiter
dico ista applicando ad propositum ad
quandam vitam eternam homo non
potest pervenire per habundanciam temporalis sed
computatur sed per macerata voluntate pau
pertatem. vii. ag. v. beati pauperes
spiritu Item per mamilla dexteram

^ ab aliquo

mrs vo q sinistra sensualitas is
pmiq est homi ut vitat lacte vois
q spualitate is samuel fuit ablac
tatus antq in templo ect oblatq
R. xe. q. Item q nativ salomois
initiatio ceimoniarum veteris legis na
palmis fuit sapientissimus omni iudeorum
et is q nativ fuit inter robir inte
rato iel obseruante legis iudeorum
Dt go q ho mauq desiderio rader
visitato et oblato legis mosayca
affirmaclo ceimoniis eorum qui
rata fuit pro promulgatom euangelii
no vivet mens illa s moi et .iiij.
Re. i. Item lectulu q ascondisti
ie ppilu qui nascit de supfflui
tate nalis qditois inter desideriu
in supfluitate in diuitiis tpalibus
et is tus pilus est sigm mortis aie
is prept dus moys q leuit qse
trandis dus radet omis pilos et
qui no radet oradet ut pz iiii
Vi. Item p lac mulier ingre inte
feruor qmuniendis caritatis et
qcessu pelis et corpalis qcacituate
denigrate que melius nutrit q
inter pulari et alba qui ostid aiaz
Item puer ille mags ad sta nur et
mitis cria tz fregit mamillaz
pdicatoris et erudiciois bis ticius
virtutes dentes et dine qminitois
Narra[t] q qui belua maina q qui
bit os maxim et qui apit illud
vi ee pta ciuitatis est aut vna
piste qui vocat miles mais qui
qggat maxiam mlam pistiu
q velut qggad qbatu et ducat eos
dicite q os belue maine et ipse
sil cu aliis intrat inveare teti s
qui est i eius ventre stati querit
via p possidora et belua dimittit
cu libere abire aliis ibi remanentibus
et sic deuorant Sic est sat dya
depdatoribus quia qgregat eos et
dus ducit eos in ventre infnali
Item no q pma pta que ducit ad
vita est i noticia et hec est pta
oiental que figata fuit in pta o
gentali templi que dr porta fonte
nee / xxix. Alia pta est obedien
et est pta dud iusti intbur p cam
pe figata in pta veti nee. xxix.
Alia pta est mia et h est pta sposa
adv. xxx. Alia pta est paciia
et h est pta ferrea adv xii. Alia
porta est sapia dina sive qtemr
placo dominis et h est porta
pistiu nee. xxx. na qtempli vim
tamq pisces maquis dimarum sptiaz
vn sicut iste erat p quas intrabit
quis incuitate ierlm ita ille qui
volt intrare i ierlm ce oz q intret
p huiusi portas Structilibz eorum
Narrat de dactilis sive de arboribus
eorum dactilorum q tut faciunt mlu
fem qn sal apponit aliquantulum longe
a radicibus tn tm Sed si sal appro
quaret ita q tangeret radice arboris
tut tlis arbor frem no facit Sic
hoies silati tut faciunt opa mlta q
quod cot fuit bona et dulcia s mtg
fuit mala et incdibilia sicut fuit ar
bores dactilorum tles que tn radica
tor puta in mod vel lingua sal sape

dinarum scripturarum et ypocrite tunc
faciunt audacter oppositum quia si est
aliquando in verbis sacre scripture dubi ita
tum quod solus sapiens sacre scripture non at
tingat usque ad eam et si pervenerit
usque ad eam tunc tota arbor filiationis
et fictionis periret quia ad tales pessimos
fratres qui sunt extra boni et intus mali

rno Dimittis qui dicit in · Nota
quod ibi sunt tamen verum ore sed dicte sed cor
de et opere negant · ysa · xxix · populus hic
labiis etc. Alii sunt qui dicunt dicte
dicte sed verum ore aliud corde sed di
mittunt tamen sed dicte in opere et ideo
sunt similes magorum pharaonis qui
defecerunt in tercio signo et tunc dicebant
digitus dei est hic de quibus dicitur ad titum
p · confitentur se nosse deum etc. Nunc
dicte nonne etc. Nota quod multi fuerunt
falsi prophete qui prophetaverunt in nomine domini
mendacium quia vi fuerunt pseudo
prophete per inspiracionem diabolicam vel pro
priam voluntatem de quibus Jere · xxvij
ipsi prophetarum in nomine meo mendacium
loquuntur · ii multi fuisse falsi prophete quorum
unus fuit semeias nee · vi · qui
interpretatur similis domini per quem
intelliguntur ypocrite qui videntur esse simi
les exterius ad disciplinam dei sed
intus est contrarium legitur namque de isto
semeia quod voluit impedire edifi
cium civitatis ierusalem Sic ypocrite in
telliguntur impedire edificium ecclesie Alius
fuit balaam Alius fuit saul p°
xx · x · per quem intelliguntur invidi qui
persequuntur bonos ex invidia sicut
fecit saul qui persequutus fuit david

Alius fuit sedechias p° · rg · xxii ·
qui significat mundanos sapientes et
prophetas sicut ille sedechias qui percussit
faciem michee prophete Ita iste sedech
ias seduxit illum prophetam quem deus
miserat prophetare contra Jeroboam filium
nabath effratei Alius fuit ana
nias de gabaon · Jere · xxviij ·
et iste significat adulatores quia iste ad
bam fuit adulator Nota cupi
ditas vana est falsa propheta promittens
prosperitatem et stabilitatem dat mortem et
penalitatem et significatur quoque per semeia
et io dicitur per eo quod prophetavit semeias
et fecit vos confidere mendacio etc.
Alius dicitur esse concupiscentia carnis
significata per balaam de quo dicitur apoc
xx · docebat mitti scandalum et
dicitur falsa propheta quia promittit dulce
et dat finale amarum quia la
bia meretricis etc. Alius falsa propheta
est superbia vite promittens temporalem
exaltacionem et dat finem solum et ad
dictionem significata per sedechiam · iij ·
rg vel alius qui fecit sibi cornua
ferrea et dicebat quod prosperaretur in
bello et tamen ibi mortuus fuit etc.
Assimilabitur viro etc. Narratur
quod curiosius facit domum suam sic
artificiose quod descendente fluvio per
hoc non submergitur et descendente
fluvio per hoc non desiccatur nec
sibi deficit aqua Sic vir sapiens
debet sic ornare corpus suum quod est
domus anime quod descendentibus aquis mun
dane prosperitatis non excitat Josue
vij · dedisti in terram arentem
etc. Fundata erat Narrat

ambrosius quod alcion est avis que nidi-
ficat in littore maris et statim cum pulli
sua sunt in suo nido fit tranquilli-
tas contra partes illas et quamvis tem-
pestas oriatur in mari et nimia in-
ter venti nec fluctus sunt contra locum
illum ubi est nidus alcionis quamdiu
pulli sunt in nido sed est ibi quies et
tranquillitas Sic et christus quamdiu
habitat in corde per devotionem semper est
tranquillitas et nunquam tempestas
quia viri sancti non possunt habere tempestatem
in hoc mundo que possit eis nocere
quia habent mentem quam deus habitat illum
in mente corde qui desperavit dicit Jo.
xiiii. pacem relinquo vobis etc ps.
illo non timebit domum suam etc
Nota figuram de aliis intrantibus ar-
cham quia salvata sunt et illa que
non intraverunt submersa Sic et
illi qui intraverunt seu intrant
per fidem et devotionem in domum eternam
salvantur et illi qui manent sub-
merguntur in inferno et puteo etc

Flaverunt venti dicit versus quia
venti sunt sua potentia efficacia et
fortitudinem incorpore stante et sibi
resistente et venta in mente vi-
videmus quod flante vento per fene-
stras domus intrat et non habeat clo
ostium ita facit domum ruere Sic
et venti temptationum carnalium flant
quamdiu vivimus et frequenter subito in-
trant per fenestras cordis et corporis
nam sicut per auditum visum etc et
non illi qui resistunt huius vento

et non certaverit cito de corde suo ruunt
quoniam unde et quod sedandum auxilium non sufficiat
ad resistendum ventis temptationum ideo semper
cum devotione orationes debemus querere a spirito
divinum auxilium In cuius figuram legimus
Mt. xiiii. quod petrus videns ventum
validum etc Sic et debemus semper facere
et timere etc ps. xxxiiii. beatus homo
qui semper est pavidus Et nota quod ventus
inclusus in visceribus terre subvertit
quandoque civitates et castra fortissima
et talis ventus gravius et frequentius
rapitur in visceribus terre marine quam
alias terre sunt magis cavernose ideo periculosum
est habitare in montibus aptibus marinis
quam alibi Sic est spiritualiter ventus temp-
tationum frequentius et citius rapi-
tur in cordibus hominum que in terra pri-
ma regione marina quam alias regio et
aliis regionibus fertilior et fructuo-
sior Sic et corda que non sunt forti-
lia et fructuosa de bonis operibus
citius rapiunt talis temptationes In cuius
figura legimus quod illa regio que sodoma
et fertilissima que videbatur esse quasi regio
paradisi fuit totaliter propter peccata destruc-
ta et subversa ezechiel xvi. Sic
sunt civitates sodome etc

Cum descendisset ihesus de
monte dicit beatus augustinus quod istud
miraculum fecit christus quod in fine cum
simone petro quod intrinsecus quod virtute sermonis
dei homines sanat de infirmitatibus
animarum Dicunt naturales quod est quedam avis
nomine caladrius que cum ponitur in
conspectu infirmi si avis respiciat eum
convalescendus est quod in firmus

infallibil' sanabi' et credit' q illa
auis cosolat ab infimo spus corrup
tos et expandens alas volat per
aere et mattadz infirmitat' cu
tracta ssuit Spua' ista auis e
xp' qui expandit alas suas in
cruce s' manus suas et sanauit
nos ab infirmitate nra q pcta
nra ipe tulit et effigam huius
hemus de horologis ezechie qn sol
reuersus est x lineas iiij re
ij Ipse vero dormiebat
Nota q plura sut alia que dormiut
oclis aptis sicut leo et lepus Spua'
leo est xp' vt est dicit nales q
leo no hit nictiuras nitollis s est
apps vim ctimui Sic et tanta
fuit vnitas diuinitat' et hu̅anitatis
q. q. fuit vim tom quini Iste leo
ptegit ab insidiis lupi v̄am s
ouile i v̄rga pigne leonis ubi
lupi no appinquat Sic et sicus
duch fuit deuotoe xp' lupi i fer
nales no nocebut Itr no sol
leonis expurgat 4 tuat interiora
si dt impoti Sic amai' passio
xp' liberat nos ab omi malo. vn
hic est leo de quo dr subfiga iudic
xvj. q pq morte eius i vet sampson
i ore eius fauu mellis Sic 7
inuo cant. ij. mel et lac sub lig
ua eius Item xp' assilat' lepori
na ut dicit nales sanguis lepo
ris pgat maculas et lentiges fa
ciei Sic xp' et eius sanguis pgat
faciem aie a maculis pctorum Item

lepus cbustus et redactus in puluerem
cfert pacientibus lapidem gñatu
in renibus Sic et xp' cbustus igne
caritatis in cineribus humilitat' redactus
tollit a nobis lapidem obstinatois 7
obstinate iniquitat' quia sicut
dt. bn. xp' in cruce apparuit nobis
tempore pissime medicis qui omes
morbos fugat' nro Facta est
tranquillitas / dt arist. q sol ascedes
sup emisperiu nrm facit cessare
ventos et ssuit maliam ventorum
et io plures venti sut i nocte q i
die et plures in hyeme q in estate
Spua' xp' dt esse sub corde nro
qn i regnat pacem 7 p quus xp'
vide' eo ası dormiens q tuc sut
ibi magne tempestates Sic xp' est
sup cor nrm et vigilans cu fug
i cui. et tuc est tranquillitas i
corpe Itaq figam legi' q dor
miente Jona facta est tempestas
i nauicula s eo euigilato et i
mare piecto facta est tranquillitas
Et nota q dicit nales mandragora
habet virtutem ipuocandi somnum i
tm q siquis comedet in bona qñ
de radicibus mandragore fiet insen
sibilis ita q si abscidentur sibi car
nes no sentiret Itp mandragora
ingenerat filij et consangnei et ro
est q hit virtute pcreare 7 recipe
filios sicut dt glo. gen. xxx.
Spua' illud q fac homines dormi
re ad bona spualia et quiti ad
dm est amor filiorum et nepotu
vo dr ad ephes. v. surge qui

dormis et illuminabit te xpc.

Ascendens ihc i naviculam
ista navicula fuit crux in q̄
vidit hoiem salute gen. xxxii. d̄r
q̄ cum aurora eet apparuit angelus
dni iacob mutans sibi nomen et
vocās eū isrl q̄ interpretatur videns
dnm Sic et illi qui devote sequuntur
xpm. **Quid est viciam** Tota
tota illa regio q̄nqz civitatum sodo
me et gomorreausa est i mare
mortuum q̄ quod id mortuum dr
q̄ nichil vivum fert recipe nec
aliquod genus vini et si viciūs
volunt comprimi et capta urbe fecit
pici multos iudeos ligatos manibus et
pedibus i illud stagnum s3 omnes supr
natabat s3 si plus occidebant in
stata corpa deglutiabat et nar
rat iosephus quod si lucerna
accensa ponatur supr aquam istius lacus
no descendit i fundum s3 si ex
tinguitur statim descendit vocatur aut
iste lacus mare asphaltis i bitu
mine q̄ in superficie istius lacus s
imilitudinem eius residet bitumen
et vidi q̄ visus vel pisis. pixo et
adheret cuilibet rei quam tangit
q̄ modicum ita ut cū magna diffi
cultate posset deleri Sic ecclesia ignavos
peccatores et detracta corpus f. aïa et
corpa submerguntur in infernum
ubi nichil vivum recipit s3 solu
illi qui mortui sunt pctum. et
id infernus unde dz vocari mare
mortuum cuius litus est hospitas
et delectacio huius mundi re

res dt ysid q̄ salamandra ht
pilos albissimos de quibus fit
pannus qui nunq̄ comburitur si ponatur
i igne magis purgatur nascitur
aut salamandra i maioris
pluribus et est tante frigiditatis
q̄ in medio igne vivit Tales sunt
sc̄e psone continetes et caste q̄ est
corpus refrigerium contra incendium
et estum luxurie q̄ in temptacionibus
vivunt illese ubi alie pereunt / vesti
illarum psonarum sunt albissima et
candidissima p̄ que signatur opa
earum famosa quibus hoies peregrinum
contra media mundana **Vienum
vinitur** vetus vinum superflue sumpt
multa mala facit pmo quia facit
hoies luxuriosos et lubricos pu.
xxx. luxuriosa res est vinum un
loth ebrius cognovit carnaliter filias
suas. gen. xix. Ite facit hoies
vitiosos et iracundos ecc. xxxi
vinum multum potatum Ite facit hoies
contendentes et iniquos ecc. xxxi.
vinum et mulieres Ite facit eos ne
gligentes et dissolutos ysaye. v.
qui minis ad vinum Ite facit eos
loquaces et verbosos xxx. esdre. x.
vinum omnia facit loqui Ite secreta
revelat pu. xxxi. nullum secretum
ubi regnat ebrietas noe inebriatus
verenda sua detexit Itē iugissimum
ambulant deambulat pe. turbati
sunt et moti sunt / ps. ergo confundit
et nos mactat pu. xxiii. cui
suffocatio odoris nomine illius ad
mortem accelat ibidem multos

extraunt vinum / mente ebetat . ij.
esdre / vinum mentem seducit sanita-
tem demit et affirmat etc. xxxj
vinum est prudentis offensio etc.
Inpone manum et vivet vos
per manum intelligitur divina iustitia alij
divina misericordia iuxta illud ps. tu
tradidisti nos tollidet etc. et illud
[illegible] super quem deus posuit animam
suam in manu eius sunt quinque digiti
quorum primus dicitur pollex qui virtute
specialis pollet et est grossus digitus
et sic de aliis Sic etiam manus misericordie
dei habet quinque digitos quorum primus
pollex qui pollet et resplendet in
[illegible] bonitate et virtute in bonis et
de impiis facit pium et de peccatore
iustum iste est potentissimus digitus
de quo salvator dicit In digito dei
eicio demonia Secundus digitus est
index quo deus indicat suam pro-
piciationem et pietatem erga peccatores
~~quia deus sustinet eos~~ magna misericordia
dei tota die mutatur erga peccatores
quia deus sustinet eos per multa tempora
expectans ut convertantur ad ipsum hic
est digitus quia peccatores semper [illegible] patiens
quamdiu vivunt [illegible] vita [illegible]
qui Ezech. xxxiij dicit nolo mortem
peccatoris etc. et medius de prima est prima
deus dicitur ~~[illegible]~~ na clemens
est et pia magis [illegible] admedulcedia
qua ad vindictam [illegible] qui sicut
post lapsus peccatorum ad veram penitentiam
[illegible] tito a misericordie iudice veniam
impetrabit Et quibusdam interpositis

dicit david magna est dei pietas / magna
est dei misericordia que ad sola promissionem
dimittit peccata non dum promittat ore
et iam deus audit in corde etc. xxxij.
Digitus tercius digitus dei est medius
et omnibus aliis longior et iste est
digitus misericordie dei qui expectat longo tempore
ut non solum hic in via sed etiam post mortem
in purgatorio Quartus digitus misericordie dei
est amor cordialis quo deus dispensat
sibi per fidem et caritatem animam fidelem
et hunc digitum petit devota anima. ps.
xxx mitte digitum tuum hic Quintus
digitus est auricularis quo deus purgat
animam nostram ab ignorancia infideli-tas
et a malicia iniquitatis de hoc di-
gito scriptum est misit digitum suum
in auriculas surdi et fecit eum audire
ut de isto digito dicitur illud. can.
v. digiti mei stillaverunt etc. Ista e-
go manus misericordie salvatoris quam princeps
petebat poni super filiam suam
ps. Extende manum tuam domine etc.
Ecce mulier que petiebat Ista non
fuit martha sed quedam alia mulier
que erat gentilis cuius nomen hic
tacetur ut licet martha fuerit curata
de eadem in firmitate [illegible] tamen non
fuit hic ut dicit eusebius [illegible] histo-
libro vij. propter quod hec mulier fuit curata
[illegible] fecit fieri quandam ymaginem christi
valde [illegible] et ut [illegible] in memoria
eius posuit eam in viridario suo et habe-
bat illa ymago vestem et fimbria
sculpta sicut videbat ista mulier christum
[illegible] quando sanata fuit ab eo Crescebat

aut herbe subiecta statue ho et de
ipse herbe que fimbriam istius ymaginis
tangebat sanabat subito infirmos
a diversis infirmitatibus et languoribus
et puto quod sit ymago dei que ista mulier
expanderat totam substantiam suam in me
dicis et depauperata erat et ideo consequenter
demum ipso non solum sanata est sed
etiam habuit virtutem alios sanandi ut
sic recuperaret suam substantiam. Si teti
gero salua ero. Rabanus. Co
gitet christianus qui sumit corpus
domini quod non solum tangimus vestem
sed etiam corpus et non solum tangimus
sed etiam manducamus et inde acce
pit medicinam de vulnere sed de illis
quibus continue medicina in vulnus.
Dicit naturalis quod lupus cum habet bonum
aliquem ad comedendum de quo sperat habere
magnam delectationem tunc primo im
plet ventrem suum terra et postea sumit
satis de aqua et lavit os vere
suum ut avidius sumat cibum. Sic etiam
fideles christiani sumentes cibum angelicum
manducando scilicet corpus domini debent primo
implere ventrem suum id est mentem de
pulvere humilitatis fragilitatis et
vilitatis propriam considerando et con
sequenter implere mentem suam aquis
penitentie salutaris et lacrimis devotis
et disciplinis propriis. Job. iii. an
tequam comedam suspiro etc. Invenimus sic
legimus Gen. xliii. quod Joseph videns
Beniamin fratrem suum flevit et clau
sit se in thalamo et fortiter lacrimatus
est et postea lavit manus et faciem
et tunc cum fratribus suis sumpsit cibum cum
gaudio et letitia. Sic etiam fideles christiani
qui debent sumere corpus domini primo abscondant
se in secreto thalamo suo scilicet cogitationes
et diligenter ad memoriam reducentes
sibi peccata que latent in secreto cordis
sui et tunc debent flere et lacrimando et
lavando faciem id est mentem actibus penitentialibus
et postea cum gaudio spirituali sumere corpus
domini. Cum vidisset tybicines.
Vero equus confortatur audiendo sonitum
tubarum et aliorum instrumentorum musicalium
et cor eius sit audatior nimis quod quando
mittit agoniam in interiori se ponit
et inde exire non potest sed tamen abim
minis de quibus de pectore corpus ad
malum currit vel terram quod est quidam
piscis sicut dicit ysidorus nomine aristoles
qui delectatur audiendo sonum campa
narum et ideo piscatores campanulas
in retia que quando retia trahuntur proiciunt
ad mare audiens ergo piscis sonum
campanularum venit et incidit in retia
et capitur. Sic homines et sed lapsus de
lectantur in carneis in sono dulci et
veniunt ad audiendum talia non considerantes
quod ibi sunt piscatores inferni qui
capiunt eos. Debent ergo sancti viri sumere
consilium Ioannis in prologo super Iosue sic
dicentis nos ad eternam patriam festina
tes debemus surda aure serenarum
cantus mortiferos pertransire. Multi
in prosperitatibus tantum mundi et gau
dia perierunt. Ysa. v. Cithara et lira
et tympanum. Item docet hoc ingens figura
Iosue vi. quod ad clangorem et sonitum
tubarum ceciderunt muri Jericho

oleum olivarum quando in mare fiat illa aqua per magnum spacium

Item iudicum xvi. principes philisteorum
videntes sampsonem ludere ad i[illegible]
Et convocatis duodecim
discipulis. Nota duodecim apostoli
fuerunt figurati in duodecim lapidibus
quos iosue iussit portare de medio
iordanis iosue 3º. Item in duodecim
stellis apocalypsis xii. Item in duodecim leoni-
bus qui fuerunt in kathedram salomonis
iii regum x. Item in duodecim bobus qui
sustentabat mare eneum iii regum vii.
Ubi nota quod aqua maris licet ipsa vir-
tute quamvis sit amara tamen vinum
vel amaritudine acerimibus et dicunt
expositi quod raro quantumque sit salsa tamen
si ponatur in mari et stet ibi per xxiiii
horas fit dulcis. Sic penitentia licet sit
amara tamen tollit amaritudinem peccatorum
Item ysidorus nux argentum vocata
hericius tempore quo pira vel poma
cadunt de arboribus vadit et onerat se
de fructibus et tunc facilius capitur a canibus.
Sic et homines qui onerant se
auro et argento et aliis divitiis
temporalibus facilius capiuntur a demonibus. Item
narrat plinius quod unum genus ar-
borum est in asia cuius virga si medietas
ponatur in aqua et alia sit in aere in
fra modicum tempus ista pars que est in aqua
fit ferrea et alia que remanet in statu
suo est virens et florida. Sic est virga
temporalis prosperitatis si ponatur in aquis
de quibus dicitur apocalypsis xvii. aque multe
populi etc. fit ferrea obstinatione
peccati sed facultas arida et spiritualis
floret frondet et fructum facit

sicut fuit figuratum in virga aaron
que in una nocte floruit frondruit
et fructum fecit numeri 17. Pax vobis.
Augustinus super illud psalmi: pacem super
israel dicit qui habet pacem teneat qui
non habet querat. Qui enim pacem habere
noluit aperte abdicabitur a filio [illegible]
dicabitur. Alienum se alienus efficiet.
Dicit valerius quod [illegible] pacifica et
tranquillam et ad hec facit eam speculum
dictum ita quod potest videri fundus maris
qui alias videri non potuit et inde
potuit ortum habere quod ramus olivarum
portatur in signum pacis federis. Enim
in signum quod facta est pax inter genus
humanum post diluvium columba portat
nec ramum virentem olive genesis viii.
Iste est in signum quod christus fecit pacem
inter deum et hominem. Item crux christi sic
ut dicitur fuit oliva sed tabula
in qua scriptum erat iesus nazarenus
rex iudeorum. Dicit ysidorus quod terra
orientalis est multum sabulosa et
ideo camelos portantes onera in re-
gionibus illis quod sunt arenose
pedes non possunt durare nisi illi qui
ducunt eos exonerarent eis frequenter pedes
depulverent et lavarent pedes eorum
ac et fecerunt eis sotulares. Sic
et mundus totus plenus est sabulo
avaricie et ideo si vis ducere pedes
eorum expurgare a pulvere cupiditatis
et lavare eos aqua gracie et caritatis
et calciare per memoriam et consideracionem
sue passionis frequenter et mortalitatis
effugiamus de fratribus ioseph habetur

gen. xliiij qui descenderunt in
egiptum ut emerent necessaria quibus
dixit ioseph pax vobiscum et intro-
duxit eos domum et attulit eis
aquam et lauerunt pedes suos
Sic scilicet vir qui diu fuit in egipto
huius mundi adhuc ut ibi cum
pauperibus accipiunt aquas prime
salutacionis et corpus suum pulcre ama-
verunt sibi lauare affectiones
anime sue Item narratur de alieto
siue falcone quod cum aquila haberet
tres pullos in nido eiecit unum
quem falco suscepit eum in nido suo
et nutriuit quem postquam illa aquila educata
est pro nutrimentum falconis sic
illum defendit primo et omnes alios
falcones amore illius Sic illi
qui susceperunt christum in hospicio
vel pauperes loco christi eos protegit
et defendit. mt. xxv. Esuriui
et dedistis michi manducare et secundum
recepte benedicti vos. Vitis mali
dicitur naleos quod est quedam herba
inlicitore malis qua habens semper
se numquam aliquid constet in quocumque
iudicio quod sit contra se est si ....
caules ponetur et est nomen herbe
dilatata quantitate parua colore pa-
lida et sapore amara propter quod multi
tenebus prime quam fit hominem prue
et modicum per humilitatem Vicia
ueri patens in hac uice sic
constringit quadruplicem portare
gladium materialem Sic quadrupliciter
iiij^or modis portare gladium spiritualem
nam aliqui portant gladium retro se
et qui sic portaret tempore pugne
male portaret Sic est aliqui
portant gladium spiritualem scilicet verbum
retro sicut pastores qui non curant
de verbis diuinis Item aliqui portant
in ore sicut histriones vertentes
se per modum rote et isto modo portant
gladium spiritualem in ore sed non faciunt
ea que predicant de quibus dicitur thi-
mo. confitentur se nosse deum actis po-
gladius in labiis eorum Item aliqui
portant semper se in manu et tamen in
uolutum et ligatum sicut mercatores
qui volunt gladium vendere et qui
isto modo portaret gladium in bello fatuus
esset tales sunt illi qui habent sciam
sed nolunt predicare de quibus dicit
gregorius quod tot animarum rei sunt quod pre-
dicando prodesse in publico potuerunt
significati machimelech sacerdote
de quo dicitur primo regum xxi. quod tenebat
gladium golie in uolutum in tempore quod
in uolutum tradidit fugienti a saul
et propter hoc saul fecit achimelech
occidi Sic occidunt morte perpetua
qui habent sciam in corde et tenent
eam in uolutam et inclusam nec
eam tempore oportuno manifestant xpo
Item constringit portare gladium non
semper se sed semper armigeros suos sic
faciunt domini et barones sed in mi-
nete preliis fatuus esset qui non
assumeret gladium semper se Sic est
quod semper sumus in bello demonis

semper super nos gladium spiritualem por-
tare. Narratur enim quod quidam transiens
per nemus fuit invasus a lupo et contra-
ponens gladium vulneravit lupum et fugavit
eum et procedens inde obviavit quidam
noto suo in comitiva sine gladio et dixit ei
quod non transiret illud nemus sine gladio
propter lupum qui ridens dixit se habere con-
[illegible] ideo rogavit eum quod traderet sibi
gladium suum et annuit sic ille procedens
per nemus obviavit lupo eum invadenti et
ille gladium suum extraxit et lupus perpendens
quod ille esset gladius de quo fuerat vul-
neratus statim dimisit eum et currens per
aliud qui eum vulneraverat et invenit eum
sine armis et sine gladio et occidit eum. Per
ergo quod periculosum est tempore belli ire sine
armis vel etiam sine gladio. Dicit etiam
periculosum esse prelatis tradere suum gladium
spiritualem alteri ex quo non possunt subditos
[illegible] et [illegible] ideo ponat unus-
quisque gladium suum super femur suum non enim
dicit super femur alienum. Est mirum sicut
legitur quod [illegible] debebat [illegible]
[illegible] gladium in manu sua

Et factum est

Dicit [illegible] quod quidam terminus [illegible] prata [illegible] dimissis versus terram [illegible] audit. Et qui aures erexit versus terram optime [illegible] et [illegible] motu [illegible] factum. Sic homines qui prata [illegible] [illegible] surrexerunt omnes aures versus terrenas cogitationes et delectationes [illegible] audiunt de verbo dei. Sed qui tribulationes superveniunt tunc [illegible] sicut aures appre- et [illegible] versus terram. [illegible] in figura [illegible] Joseph non dimisit fratres [illegible] donec remansit apud eum [illegible] unus eorum in vinculis [illegible] ut [illegible] observaret promissum de conducendo ad Joseph beniamin fratrem suum minimum. Sic [illegible]. Dicit etiam alii faciunt qui sunt in

[illegible] in aliqua persecutione [illegible] audiunt verba divina

Regnum celorum vim patitur

Dicit [illegible] quod mercantur regnum quod fuerant ipsum et quod compa- rantur [illegible] et quod rapiunt ipsum. Illi autem qui mercantur ipsum sunt tales qui [illegible] opera [illegible] qui dona sua [illegible] propter Christum et isto dictum est regnum celorum tantum [illegible] quantum habes. Nam [illegible] emit regnum celorum [illegible] bonorum suorum. Luce 19. Item paupercula vidua [illegible] emit regnum celorum duos nummos [illegible]. Et illi autem qui fuerant illud [illegible] sunt tales qui faciunt [illegible] prius talis fuit [illegible] sunt cui [illegible] [illegible] in paradyso. Illi qui compelluntur intrare sunt pauperes [illegible] qui etsi quamvis vellet non possunt divites fieri. Dicit enim de paupe- [illegible] et sunt debiles corpore et [illegible] si patienter sustinent adversitates suas compelluntur intrare in regnum dei sicut Luce [illegible] [illegible] Illi autem qui rapiunt celum sunt pauperes [illegible] qui dicuntur pauperes spiritu.

Qui habet aures

[illegible] omnia animalia aper sive porcus silvestris habet meliorem auditum, linx meliorem visum et vultur meliorem odoratum et homo meliorem tactum et gustum et [illegible] omnia ista sunt ad nostram utilitatem spiritualem. Et primum prosequar de apro. Dicunt naturales quod aper quando venit ad pugnam primo [illegible] dentes [illegible] ad [illegible] arborem solidam et bene acuit dentes suos et tunc ponit ad eandem arborem [illegible] sunt bene acuti et fortes et si videat quod sunt aliqualiter [illegible] tunc querit quandam amaram herbam [illegible] et comedit illam herbam et masticat eam [illegible] tunc dentes purgantur et acu- untur. Item involvit se et [illegible] se ad [illegible] ut [illegible] quod inter pilos est [illegible]. Sic et devoti homines qui semper sunt in pugna contra diabolum

et mundi debent attendere crucem christi per devotam rememorationem et fidelem imitationem et ibi dicunt activi dentes suos et potentias suas tam acriores quam mitiores et de quo in nomine in vita suo fra... et gratiarum

Tunc cepit eos exprobrare

Nota quod antiquitus viri virtuosi faciebant pueros suos a pueritia assuefacere in ludis honestis qui inducunt ad virtutes et decorant a vitiis. Unde vel commendamus plene de quo dicit quod omni aetate plus est quam in iuventute a pueritia huius mundi duci ad virtute sed eo plus debere dicit ista consuetudine quod dividebant in duas partes in medio civitatis ita quod tot erant ex una parte quot ex alia et illi qui erant ex prima parte cantabant carmina letitie et alii ex opposito carmina tristitie et postea exprobrabant sibi mutuo et cantantes aliis dicebant. Quare non congaudetis nobiscum nos enim sumus pertinentes ad una civitatem et ideo nobis congaudentibus gaudere debetis. Quia scriptum est gaudere cum gaudentibus. Alii econtra dicebant quare non compatimini nobiscum nam sumus pertinentes ad eandem civitatem et ideo nobis tristantibus debetis esse tristes quia scriptum est flere cum flentibus et hoc ordinatum erat totum ad bonum nam illi gaudebant alii lamentabantur ad ostendendum quod varia est vita huius mundi et ad reducendum eis ad memoriam quod mortales erant sicut faciebat ille qui precedebat imperatorem qui videbat Romam cum triumpho qui precedebat magnum antea quod nosce te hominem mortalem esse memento. Sicut patet in historiis Romanorum. Sed alii tristantibus alii non tristabant sed gaudebant de omnibus quod tribulationem et miseriam quam patiuntur in hoc mundo si patienter ea sustineamus perducunt nos ad gaudia eterna quia per multas tribulationes etc. Erant igitur ordinati illi ludi puerorum ad hunc finem ut monstrarent quod prosperitates quam adversitates tam gaudia quam luctus sunt

in pari ad bonum sanctis viris quia diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Item in sanctis primi gaudentes non compatiantur se tristantibus sicut iudei affuerunt. Nota quod predicator verbi dei debet esse gaudens et tristis quia tunc predicator debet cantare quando predicat gaudia paradisi et premia electorum. Item debet lamentari quando predicat tormenta dampnatorum

Cantavimus et non saltastis

Nota pisces habentes in mari habentes squamas saltant valde bene in iminente tempestate quia moventes cum squamis erigunt se in altum super aquas. Sed illi qui non habent squamas numquam possunt saltare super aquas. Sic sancti viri habentes squamas virtutis erigunt se supra se desuper terra in iminente tempestate temptationum et tribulationum assiduorum talibus saltant usque in celum dicentes nostra conversatio in celis est. Sed homines in mundi et vitiosi non habentes squamas virtutum non possunt se erigere ad meditandum gaudia celestia et in figura huius dictum est Levitici xi. Quia omnes pisces habentes pennulas et squamas erant mundi et de eis poterant filii israel vesci. Sed homines non habentes squamas erant immundi. Sic omnes habentes squamas virtutum sunt mundi et alii immundi

Luxit non egisset plorare

Nota quod dum milites sunt in bello vel sunt calefacti et vincunt tunc non sentiunt vulnera sua nec dolent nec plorant. Sed postquam bellum est terminatum et homines sunt refrigerati tunc sentiunt vulnera sua et tunc plangunt et dolent. Sic etiam homines quamdiu sunt in vita ista sunt sicut milites in bello quia militia est vita hominis super terram Iob. Ideo multi peccatores non sentiunt vulnera peccatorum quibus vulnerantur ad animam ideo non lamentantur nec dolent

net fatuit primam postquam finitum
et terminatum fuit bellum in hora mor
tis tunc peccatores incipient vulnera pec
catorum suorum sentire scilicet in inferno et
tunc in miseria ponentes sine fine in in
ferno plangent ut melius fuisset
eis quod esse planxissent. Dicit medi[c]us
quod bonum signum est quando febricitans incipiunt
dolorem infirmitatis sue sentire et qui sibi
ipsis compatiuntur emittunt lacrimas. Et e contrario
pessimum signum est quando nullum dolorem pati
unt quamvis tunc sint virtutes meliores et
potencie corrupte ita participate proximus
morbi quod inmensum sentiunt et tunc est de
morte periculum. Sic optimum signum est
quando peccatores incipiunt pati dolorem et
emittunt lacrimas compunctionis. Sed quando sunt
obstinati et non sentiunt dolorem peccati tunc
est pessimum signum quia tunc est periculum
de morte eterna et in illum confusione
inducit per quod perculsit eos et non doluerunt.
Figuratur hoc regum 3 [illegible] vir
qui totum pondus pugne sustinuit super
se cum callestias esse in pedes non percipit do
lorem vulnerum suorum in una hora sed sup
portavit tamen diu in bello quod se vulne
ratus est quod nullus evadere poterat morte.
Sed prudencius fecit iosaphat qui cre
debatur a syris esse regem achab quia
ipse erat indutus et in apparatu regio
statim conclamavit iosaphat adiutorium
petens ut supportavit mortua vincas
et ad clamorem eius cognoverunt assyrii quod
non erat achab et dimiserunt eum. Sed
achab mortuus est. Sic etiam multi viri
continue in bello huius mundi percipiunt
impetum temptacionum et ictus diabolicos bona
hora nec supportant usque ad ultimum mortis
sed sentientes vulnera peccatorum conclamantes
ad dominum petunt presidium et illi liberantur.
Ideo dicit seneca argumentum melius est
homini qui peius non sentiat vita modo
sentit sicut supportatur conscientie prudencia

et contristare esse egrum et remedium
petere. 3us

Revelasti ea parvulis

Dicit aristoteles libro de animalibus quod in proportione
sui corporis habent capitula magna
pauca vident sicut patet de noctua. Illa vero
que habent parva capitula bene vident ut de
aquila. Et ratio est quia in ea dominantur parva
capitula spiritus visum continentur et ideo for
tificantur. Quia omnis virtus unita for
cior est se ipsa disiuncta vel dispersa. Sic qua
propter sapientes huius mundi superbi et
de proximitate intellectus sui diffundunt et
dispergunt virtutem intellectus sui ad inveniendas
creaturas et terrena scilicet et ideo posse ista perspicere
in vestigatione volentes confundunt et peius
vident quia in vestigatore maiestatis op
primitur a gloria. Sed humiles et devoti qui
intellectum suum non diffundunt reviniunt ad
considerationem dei ipsi quamvis confidentes
posse attingere ad quod pertineat ad salutem
anime sue et ideo subtilius veritate inveni
entur. Et hoc est quod dicit per sed vox domini in manicata

Ergo relinquam vobis

Nota
xpus dat gustantibus in regno suo
in mensa sua 12 fercula signata in
12 panibus propositis quos 3 libri 12 in 12 fructibus
ligni vite quos videt iohannes in [illegible] Dicit mundus
dicit venite ad me et ego vos deficiam
Dicit caro venite ad me et ego vos inficiam
Dicit diabolus venite ad me et ego vos decipiam
Dicit xpus venite ad me et ego vos re
ficiam. Fatuus ergo qui dimittit deum et
vadit ad aliquem illorum vocancium. Amen

In illo tempore et latrones

Ponentes insidias capiunt et scribe
et pharisei ponentes insidias
discipulis xpi capiebantur in suis in
trumentis. Et nota quod multe aves
insidiantur bubonem et ideo aucupes qui
cam carissimam quia tendentes retia
sua iuxta eum descendunt aves et fa
ciunt insidias et incurrunt eum

i tur in vetibus capiuntur. Hic contingit
qd homines proximis suis facientes
insidias et detractiones et murmu
raciones capiuntur in laqueis eorum
figurata de hoc hester v de aman et
mardacheo quo aman fuit suspensus
et mardacheus exaltatus et honoratus
et accusaret eum

Ut accusarent eum legitur

Quod postquam pantheca dormierit
tribus diebus surgit a sompno et emittit
flatum valde odoriferum in quo delectantur
animalia et ideo post eam currunt. ipsa tamen abs
condit caput suum quia est eis ita horrendum
et horrendum quod si animalia viderent eum
statim fugerent ab ea. Sed quando animalia
sunt prope eam tunc illa ostendit quod est caput
et comedit. Hic multi sunt qui habent
flatum suavissimum verba colorata et
bene ornata et pulcherrima tamen ab
scondunt cor suum quia tamen si mali
si panderent cor suum homines fugerent
ab eis et tamen simplices ab eis appro
quant. tunc eos devorant vivos et isti figurantur
per achitophel qui suo
tempore reputatur sapientissimus et ho
norabilissimi consilii sed finaliter ipse sus
pendit se ipsum et cetera. Hic multi
sapientes quamquam multum sunt gloriosi
tamen deduxit se morte ipsa spontanea

Erat lumen fugatus

Dicit aristoteles quod fumus vini impe
diuntur nostri oculis et facit cibaria
que attingit amara et nigra. Sic
etiam heretici et hypocrite mirabiliter
ledunt ecclesiam quibus habitant et
conversantur. ut dicit augustinus Quod
fumus et maxime fumus vini destruit
pennas avium et specialiter pennas
falconis. Hic est fumus erroris destruit
pennas virorum contemplativorum pro
perantium et cetera sunt falsa scientia

fumus vini destruit fetum aque et facit eam
parere abortum. Hic est error in illis
que sunt fidei facit parere opera mortua
per peccatum **Et in nomine eius**
qui est nomen super omne nomen et in
eo gentes sperabunt. Quia credentes
in eum habent spem fidem et caritatem. Sed
antiqui iam desperant quia semper videt
se incidere in maiora et inde est quod antiqui
sunt in malis amari quia desperant de illo
curando iuvenes non dubitant naturale esse
sanari quia desiderant eis sperant tamen adve
nerunt illud. Sic illi qui sunt iuvenes
in mente ac sunt bone spei quia sperant
in nomine salvatoris salvari. Sed illi qui
sunt antiqui vetustate peccati desperant de
salute sperantes confidentes in divitiis et
rebus temporalibus quibus ducunt in bonis
dies suos **Et ex habundancia cor**
dis os loquitur. Dicit ysidorus quod in corde
sunt foramina unum ex parte dextra quod di
citur aliud ex parte sinistra quod est strictius
et per ista foramina exit sanguis et spiritus
vitales accedunt ad cerebrum et ad cetera
membra et inde contingit quod pars dextra
est calidior et prior ad motum quia plus
de sanguine per foramen lateris vadit ad
partem dextram quam per foramen strictius
ad partem sinistram [struck] est quod aliquis
dicitur error in natura et foramen lateris sinis
tri per aliquem casum fit latius quam la
teris sinistri. Sic spiritualiter in corde iu
sti christiani sunt duo foramina unde
a dextris et inde exeunt virtutes et opera
sancta et illud foramen debet esse latum et
spaciosum ut inde exeunt a mente opera
virtutum. Aliud foramen est a parte sinistra
ut exeant vane cogitaciones et temp
taciones carnis. Sed illud foramen debet
esse strictum ut cum difficultate tales
cogitaciones exeant immo si tale fora
men totaliter clauderetur bonum esset. Sed
in quibusdam contingit error quia fora

men Plartas sinistre nimis apit et inde exeunt cogitationes et affectiones male o puasse et pueniunt usque ad ops ploracione et usque ad manus p operatione et tales sunt manchi et sinistri quia sinistrat bona intatis Sed boni et sancti viri sinistram sinistru restringunt et obstruunt et dexteru ampliant et dilatant

Malus homo et

Quadius accidit habet pulchritudine boni vini in colore tamen in sapore est amar Sic certe ita homines sophistici loquantur pulchra uba sanctitatis tamen si aspexent bene et diligent repuntur pleni amaritudine iniquitatis Dicat ypod Quod omnis calupmiator fis et ypocrita dictus est sicophanta quia cum sit malus et alios diffamat de malo et dictus est a sicus quod est ficus et phagin quod est comedere et hoc quia quidem getic fuit misse sicus quos omnis desamlis suus comedit latenter et accepit quendam alium calupmiari et accusari quod ficus devoravit Sed iste innocens converso dixit et rogavit ut dominus fecit utrumque bibere aquam calidam et ille qui ficus devoravit gravabat contine ne vomitum faceret sed finale est coactus evomere totum et propter hunc quod ille ficus devoravit et eicerit eum a se dixit deinde nos exeunt qui sunt ibid fuit recondita et inde porta omnis filius calupmiator dictus est sicophanta Hic est tibi et adulator filius et figura Reg 21 Cum volebat occidere fratrem suum eo quod primogenita sua sibi usurpaverat et benedictionem abstulerat et hoc diu celavit apud se sed tandem revelavit familiaribus suis quod tamen fecit quod facto est stuit et sic evasit manus fris sui ut hoc tm est ordinatio dei sunt in hoc figurat falsi et ficti amici adulatores qui fingunt se esse amicos et extorquent a dmis suis secreta sua et

Postea pendit illis illa revelando Et

ecce plus quam ionas

Dicit albumazar quod saturnus dnatur iudeis Nam saturnus nulli planete coniungitur Sed omnes alii coniungunt sibi et hoc pveniunt ex tarditate motus sui quia ita tarde movetur Quod cum aliquis planeta sibi coniungitur pluries fit saturnum Et cum vult ut coniungat saturno quam quod saturnus coniungatur sibi Sic iudei adeo obstinati sunt in malo quod nolunt consentire veritati et multi tales sunt falsi xpiani qui sonarentur de iudaismo sunt obstinati ne unquam voluerunt de peccatis converti et tales sunt saturnini et superbi Sed videmus quod vas cum portatur ad fontem nunquam impletur nisi prius inclinetur ad aquam Sic homines sunt vacui sine aquis gratie quamdiu manent rigidi et obstinati et nisi metipsos per humilitatem ad fontem aque vive qui est xpus petentes inclinentur non de peccatis suis et merito tales dicuntur saturnini Nam saturnus antiquitus depingebatur senex et macilentus atque tristis Item saturnus est frigide et mortifere qualitatis sic homines obstinati ad literam habent vultum similem auidiosum et tristem et sicut habent exterius corporaliter ita habent intus spiritualiter tales sunt antiquati dierum malorum qui inducuntur ad mortem per sinagogam Dan 13 figurati in rege egipti et in pharaonibus eius Qui videntes signa magna et mirabilia que deus fecerat in terra egipti ppls suo Sic tamen fuerunt obstinati quod nullo volebant populum dimittere et multis plagis vulnerati tandem suffocati sunt in mari rubro sed patet exodi vicesimo quarto Daniel

Ambulat per loca arida

Dicit ysid Quod est quoddam animal quod conversatur in nilo nomine ypopotamus quod quidem aliter intra nascitur sed in aquis nili conversatur forma dicitur equina nam denotte erit de nilo et depascit

cortes et certa diem vertitur per loca ari-
da ponit pedes suos super lapides ut non
faciat vestigia pedum et qui vicit ad cer-
tiudinem tunc vadit retrogradiens adhoc
ut vestigiis illos possit sibi parari insi-
die et adhoc ut nullus possit capere vo-
... infra manum Sic faciunt peccatores
ypocrite qui vadunt et depascunt seg-
tes bone fame detrahendo honori
proximorum suorum faciunt etiam bona opera Sed
ne videantur abscondunt se maxime
fac et dolose ut videantur hominibus
esse boni tamen ne vestigia impiorum et
malarum affectionum suarum cognoscantur ab ho-
minibus vadunt per loca arida et pera-
gunt omnia in locis aridis circa ad
faciendam penitenciam Sed in rei veritate
non faciunt penitenciam Et tamen perveniunt ad
loca humida et aquosa id est contingit eos
quiescere in civitatibus plenis populis
quia aque multe populi multi Tunc
vadunt retrogradientes quia semper retro
vadunt secundum illud Luc. Nemo mittens
manum etc. Item nota quod locus aridus
aliquando sonat in bona parte aliquando accipitur
pro asperitate penitencie Videmus enim quod castrum
quod est situatum intra terram quod est penu-
ria aquarum leviter possit capi nisi in monte
in insulis tamen obsideri non potest sed castrum quod
habet aquas etc. se vindicat potest et insultum capere
et obsideri quia tunc obsidentes habent copiam
... Sic spiritualiter penitencia per-
severata in ariditate penitencie et asperitate potest
capere insultus temptacionum dyaboli et ob-
pt sideri capi non potest Sed illi qui habitant
in deliciis aquarum et recipiunt insultus
dyaboli et obsidentur ab eo et capiuntur
In cuius figuram civitas Babilonis
fuit obsessa a Ciro rege Persarum et Dario
rege Medorum et fuit capta et funditus
deleta et habitatores eius et circumstantes
funditus deleti Erat enim civitas illa
ad modum insule inter flumina et fluvius
magnus transibat per medium Sed
Cirus transtulit aquam per alium alveum

Et intraverunt populus eius per alveum flumi-
nis et capta est civitas Sic persone
habitantes inter aquas deliciarum huius mundi
obsidentur a dyabolo et ideo amici dei debent
amovere ... et abire aquas deliciarum
ut non possint obsideri a dyabolo In cuius figura
Reg. 2 c. 20 quod Ezechias destruxit fontes
fontes Et tunc venit rex solem sicut quod
Sennacherib rex Assiriorum venit ad
obsidendam civitatem Ierusalem et postea totus
exercitus Sennacherib fuit per manum an-
geli interfectus Sic sancti viri destruunt
circa se omnes fontes terrene prosperitatis
et ideo virtute angelica obtinent gloriam contra
exercitum dyaboli

Quicumque enim fecerit

Nota quod multe iuncture per artificium facte
fortius tenent quam in loco quo nam lig-
num ... frangitur citius in loco quo quam
in loco iuncture Sic amor et iunctura
caritatis fortior iunctura est et fortius
vinculum quam ... consanguinitatis Et ti-
tulus sancti viri se frangi in corpore
patiuntur quam a Christo separari vel disiungi
Figura huius habemus primo Regum 18 de Io-
nata et David Nam anima Ionathe con-
glutinata est David quod amorem
patris postposuit propter David Tunc autem
Ionathas interpretatur columba David autem
interpretatur visu desiderabilis id est illi autem qui
sunt sicut columbe absque felle postpo-
nunt amorem carnalem ut adhereant
ipsi David id est Christo in quem propter sui pulchritudinem an-
geli semper desiderant aspicere ergo neque
mors neque gladius etc. separabit nos etc.

In illo tempore i. die

Exiens predicator verbi dei qui predicat de-
semper stare ... stagnum i. ... opa
sancte quia in terram aquam predicaverit

Exiit qui seminat

In parabola
... multiplex in verbo semen Primo
semen est de quo ... Gen 23
In semine tuo benedicentur omnes gentes
ad Gal 3o In semine tuo quod est Christus Dicit
spirituales quod semina debent custodiri

ne tangant ab aliqua pinguedine Nam semina que in uncta sunt pinguedine nullum fructum faciunt sed talia seminata putrescunt sine germinatione Spiritualiter sunt semine sine quacumque pinguedine Quia qui sunt in cura mundi custodiunt se ab omni pinguedine prosperitatis et sic semine sunt ce[illegible] uiri [illegible] Ysa semen est quod uerbum dei predicatum luce 8 Semen est uerbum dei Sicut plinius quod certis temporibus semina melius fructificant si seminentur tempore plenilunij quando scilicet luna est semi plena uel non sine luce Tunc autem luna plena est quando diametraliter respicit solem Nunc autem sol iustus est Tunc autem luna respicit solem diametraliter et tunc quando amici dei intuentur xpm intuitu amoris contuitu et ideo talibus proponatur et predicatur uerbum dei faciunt magnum fructum quia tunc cum deuocione audiunt uerbum dei et faciunt fructum magnum Ysa semen est quod uerbum operatur 2o cor 9o Qui seminat in benedictionibus Sicut naturales semina non sunt seminanda tempore nimis pluuioso nec tempore nimis sicco Quia si seminentur tempore nimis pluuioso tunc quasi tota uirtus seminis [illegible] et in herbam et in [illegible] [illegible] Item si seminentur tempore nimis sicco ut [illegible] [illegible] de [illegible] semina et [illegible] in eis quod nimis uiridis quod totum cor [illegible] et destruunt Spiritualiter semen quod est uerbum dei si seminetur in cordibus hominum qui sunt pleni pluuia luxurie et carnalitatis tale semen suffocatur uel in herbam mundane curiositatis conuertitur Item si seminentur in cordibus hominum qui sunt aridi per auariciam et nimia cupiditate tunc nimis [illegible] totum destruunt et corrodunt [illegible] non est in eis [illegible] fructum

Incrassatum est cor

Sicut [illegible] de mollibus [illegible] si cor hominis sunt nimis [illegible] et pinguedine tunc [illegible] est debilis et mollis [illegible] homo [illegible] quia est timidus et inualidus Sic etiam quando cor hominis est nimis [illegible] pinguedine carnalium prosperitatum

Tunc fit mollis et fragilis ad penitendum et timidus seruili timore et inualidus de bona priori [illegible] in [illegible] et dilatatus et [illegible] Item [illegible] libro de bona [illegible] et [illegible] quod in corde sunt duo uentriculi unus impletus dexter et aliud impletus sinister [illegible] aut uentriculus [illegible] de sanguine qui [illegible] in sinistro aut est Quando autem [illegible] sanguine dexter uentriculus impinguatur tunc incrassatur cor et non [illegible] sanguinis [illegible] illud foramen quod est inter utrumque uentriculum [illegible] et ideo tunc debilitatur spiritus uitalis qui est in [illegible] uentriculo et [illegible] mors Spiritualiter in [illegible] hominis sunt duo [illegible] unus [illegible] dextram [illegible] mundi respicit [illegible] prosperitates et ista est que [illegible] sinistram et [illegible] [illegible] repletur sanguine illo [illegible] plena sunt sanguine [illegible] sinistram quod respicit aduersitates et opera [illegible] hominis [illegible] esse sinistre [illegible] in [illegible] et in illud [illegible] hominis [illegible] spiritu [illegible] Quando igitur sanguis [illegible] in corde [illegible] in [illegible] et impinguatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habundancia diuiciarum et prosperitatum tunc [illegible] uite et [illegible] [illegible] et [illegible] mors eterna [illegible] figura [illegible] quod samuel [illegible] fecit et [illegible] amalech quod erat pinguissimus [illegible] ad ostendendum quod illi qui cor suum et corpus impinguant [illegible] mundi [illegible] samuelis [illegible] Non [illegible] igitur serui dei incrassare cor suum [illegible] mundi [illegible] pinguedine [illegible] [illegible] pauperibus [illegible] xpm [illegible] figura [illegible] iudicum [illegible] legitur quod gedeon seruus dei tulit [illegible] pinguissimum et azimos panes et posuit super petram et desuper posuit [illegible] et pinguedinem et statim descendit ignis de celo et incendit holocaustum domini et factum est domino sacrificium placatum Sic facit [illegible] qui totam pinguedinem offert supra petram [illegible] super xpm et descendit statim ignis [illegible] ignem [illegible] mittere [illegible]

Simile est regnum celorum

Per istum agrum intelligitur sancta mater
ecclesia nam de sanguine Christi empta
est acheldemach. Qua etiam fundata est
in sanguine Christi. Dicitur crucem Christi quod dextra
sancta recte in illo loco agri ubi fortis
fuit adam et dextra sapientia quemadmodum
Ager damascenus et est terra minore rubra et
quod mirabilius est quod inde aufertur in die
tam crescit de nocte ita ut numquam possit
deficere et nota igitur tres [illegible]
fidelium sapor calor et vigor Nam ibi
venit sapor aromaticus sanctitatis
calor ruscus caritatis vigor indeficiens
veritatis et bonitatis

Cum autem dormirent homines

Dicitur prelati vobis non quod prelati debent
solertius vigilare et dormitionem magis
quam diligentius abicere. Nam superflua
dormitio quam multa mala facit Nam primo
audio peccatis inserit. In cuius figura
legitur. Quod Zisara princeps milicie
regis Jabin cum dormiret in tabernaculo
Jael sicut ibidem dormiens interfectus
fuit. Secundo etiam adiuvat [illegible] tertio a regno
celesti excluditur sicut patet de virginibus
propter in nimia dormitione tempus ne
glexerunt etiam demergitur

Surge ergo qui dormis

Sicut habes quod dicit dominus gregorius
magis dormit quia suis deus qui dormit
et ita bene capiendi credendum et ruminat
ita bene dormiendo sicut vigilando
ut quasi numquam videatur dormire sed
semper vigilare et opera vigilie facere
Hic etiam preciatus dominus gregorius ipsum
mitium dormire vigilare ad custodiam suorum
subditorum cantica 5o Ego dormio et cor
meum vigilat Nota figura 2o [illegible]
Quos ancilla purgabit [illegible] magistro
domina [illegible] Sapiencia. [illegible] usibus [illegible]

Simile est regnum celo

Sed granum sinapis in tertio vel prima. Nam granum
granum sinapis sit pungitivum et ali
qualiter amarum tamen apes habentes re
ficiunt in floribus sinapis quam in floribus
aliis quod sunt dulces. Ideo est quod de flo
ribus sinapis longe plus trahitur
de melle et dicit Ymaginius. Quod flo
res sinapis cum aceto sanat morsum
scorpionum. Sic vita prima quamvis
sit amara tamen sancti et iusti habentes re
ficiunt inde quam in dulcedine mutavit
Unde Sampson in venit in ore leonis
mortui favum mellis. Sic est sancti
viri in ipsa mortem qui est leo de tribu
Juda et sic amaritudo penitentie multa mix
ta cum asperitate vite sanat morsum scorpi
onum infernalium. Nota albertus narrat
quod si miles apposuerit primum [illegible]
blate qui dormit in somniis [illegible] fantas
mata ambulandi in dormiendo et similia
ut ambularet et discurrat dormiendo per
loca quandoque periculosa et se fatale tibi
precipitaret se et moreretur. Sic qui pre
dicatores verbi dei apposuerint homines
ineptos ad divina misteria docent eos ambulare
dormiendo et cum oculis suis cordis clausis
et inducunt eos ut cadunt in errores et mor
te moriantur quia in veritate maiestatis et
configuratio filius hominis [illegible] legitur
quod athalia mater ochozie audivit omnes de se
mine regis filii sui defuncti. Sic ioiada sum
mus sacerdos abscondit ioas puellam e
terre et occultavit eum. Annis 2 ... ple
to septimo presentavit eum in templo et coro
navit eum et unxit eum in regem. Sic pre
dicatores non debent introducere in templum
sacerdotum dei pueros et ineptas personas
ad misteria. Sed quam iam perfecerunt per
septennium id est per 7 dona gratiae [illegible]

Cum videret turbas [illegible] Ricardi

Ambrosius [illegible] illi qui habitat et iacet
ubi nilus descendit publicum terra faciens
horrendum tumultum [illegible] omnis [illegible]

Sic tumultus mundi facit homines surdos
ne audiant verbum dei per aures cor[dis]

Simile est regnum celorum

Nota quod thesauri in domo inveniuntur in xpo na
in xpo reperitur carbunculus ditatis auri
qualitatis et balsamum pietatis Nam inter
lapides preciosior est carbunculus inter
metalla aurum inter liquores balsamum
Sic etiam xpus preciosior est cunctis rebus
Carbunculus enim lucet in tenebris sicut xpus
est lux vera Jo primo Item facit fugere
causas et visiones sic est xpus Considerate
quia ego vici mundum Configuratur in illo
carbunculo et deitatis fulguratio Nam
xpus et nam xpus et proprie pora v trinitate

Abscondit

Dicunt naturales quod elephan[tes]
cum vident venatores dentibus pavent sibi
ipsi et operiunt eos in luto ne videa[ntur]
dentes et candidi. Et hoc videntes venatores
quod non habent pulchros dentes dimit
tunt eos Quod principalis causa
quare eos persequuntur est propter dentes
Sic sancti viri et prudentes quando
thesaurum spiritualem abscondunt eum sub
pulvere humilitatis Quod fatui quod faciunt
et manifestant per in ane gloriam et ideo
perdunt fructum et frequenter vitam eternam Quia
sicut dicit Gregorius Depredari desiderat qui
thesaurum in publico portat Configuratur
habemus Regum 20 ubi legitur quod
Ezechias rex Iude ostendit thesaurum suum
nunciis regis Babilonis et post irri
tavit deum et propterea egrotavit ad mortem

Et emit agrum

Sicut naturales
Quod si quis daret columbis cala
darum sibi comedere inter semine tritica
melle perfusa adducit ad illud colum
barium magnam multitudinem columba
rum alias quia columbe semine de
lectantur in odore mellis Sic sancti
viri postquam receperunt dulcedinem dulce
dinem verbi dei ducunt post ea plures
homines ad columbarium xpi persecutorum

Una preciosa margarita

Ista
Margarita fuit xpus Quia xpus sicut
margarita generatur in concavis ostree ma
rine Sic xpus conceptus fuit in utero vir
ginis Item margarita fluxum sanguinis restringit
Item preservat a morbo caduco Item per
forata habet maiorem virtutem Item ista
margarita querunt xpo

Et sic sancti et

Sequuntur

Dicit aristoteles Quod duo sunt
genera animalium que mordent et devorant
ea que sunt eiusdem speciei scilicet canes et pisces
Sed omnibus hiis sunt homines deteriores
nam canes mordent alios canes de
fendendo domum propriam et custodiendo
hostium et cameram Et pisces comedunt se
ipsos qui non habent aliud ad comedendum
Sed homines plus torquent se ipsos
propter solam invidiam

In illo tempore

De fama
mundi parum curandum est Sed sollicita
et de eius bona fama et ista dei diligit
et talis fuit fama xpi que crescebat propter
bonitatem Nota mihi sunt medici qui
audientes aliquem cantare bene cognoscunt
utrum debeat cito mori Nascitur enim quidam
vermis pilosus circa tunicam cordis et quando
quis habet illum vermem in corpore cito moritur
et bene plus magister percipit nisi in puncto mortis
et plus pluribus diebus est letus magis quam
fuit umquam et habet vocem clariorem et ad
quandam specialem modo vocem emittit propter
ad quod signum medici cognoscunt mortem
Sic spiritualis medicus cognoscit
mortem hominis quando videt quod vermis
pilosus peccati est circa cor hominis per superbiam
Quando per superbiam et vanam
gloriam habet gaudium de voluntate sua de
generatione et sua natione quia tunc est signum
quod sunt prope mortem peccati In cuius figuram
legimus quod in toto veteri et novo testamento
aliquis non fecit gaudium et leticiam de die
natalis sui nisi pharao rex Egypti et
Herodes qui decollari fecit Johannem caput

Dum inciderit caput Johannis

legit' ludicas ultimas q de mane rappe
erunt puellulas alias tribum cutebat
festum in urbem ut ducerent choreas ut eas
sibi facerent uxores Legitur etiam ibid de
actibus romanorum nam romani primo quando
tum non habebant uxores quia albanenses
nolebant eis dare filias suas Unde
ipsi ordinaverunt ludos suos solempnes
ad quos cum venissent puelle albane
sium rapuerunt eas romani et fecerunt
sibi uxores Sic dyabolus capit mulieres
choreizantes et facit sibi uxores

Inter illas loca maneduntur

Dicit ysidorus ethimologiarum vallium sunt magis
fecunda et pinguia quam loca montuosa
tum pascua montuosa magis impinguant
animalia et sunt uberiora quam pascua val
lium Et ideo est quia pascua montuosa
sunt magis calore solis decocta et magis
digesta et depurata Sic etiam ethimologiarum cibaria
nobilium et divitum quia multi sunt magis
pinguia et magis fertilia quam cibaria il
lorum qui sunt inferiores cous ad faciendum
corpora pinguia ad cibaria pinguia magis impinguant
sensualitates et magis satiant et magis
homines reddunt totaliter contrarium quam ci
baria delicata multi per se per sequestrat
preciosa deserti Et illud patet per figuram
Nam danielis et sui socii videbantur
pinguiores et pulchriores quam multi
pueri qui vescebantur cibis regis danielis

Benedixit tribus viabulez
crescere fecisse panem Primo panem mi
rabiliter multiplicavit Quia satiavit
quinque milia hominum de quinque panibus ut patet johannis 6 Secundo
panem mirabiliter in corpus mutavit luce
22 Tertio in fractione panis multi se
ostendit discipulis et manifestavit luce ult
primo mirabiliter ascendit in corpore in monstrace pietatis
fecunditatis infirmitas potestatis per tertiam cla
ritas deitatis Et ymnus aucta

Antiqui philosophi olim ascendebant super
quendam montem altissimum qui vocatur
olympus qui superat omnes venta et
turbines et fulgura et tonitrua super quem
nunquam pluit propter altitudinem eius quia nu
bes non ascendunt ad altitudinem illius
montis Et ibi ascendebat philosophus ad con
templandum et speculandum astra et motus
celorum et planetarum Unde faciebat ibi
in cineribus quas secum portabat figuras
geometricas quas reperiebant in fine
anni sicut dimiserant Quia nullo vento
poterat eas destruere Unde est quod ipse phi
losophus aeris portabat spongiam madidam
in ore ad hoc ut aer subtilis inde inspiraret
et esset magis conformis pulmoni et me
dicis interioribus Sic viri sancti vo
lentes facere orationem devotam ut quieti con
templationi insistant ascendunt in altissimum mentis
sunt mons dei mons pinguis parvis

Dolus orare Arbores que soli
tarie sunt in viridario sunt pulchriores
et magis fructifere et ideo est quia habent plus
de humore quia ubi sunt plures arbores
humore que una deberet attrahere se
trahit alia Sic homines solitarie sa
ciunt maiorem fructum quam homines in multitudine
Quia in multo uno subtrahit quore l
devotionem alius et quare gratiam fructum
Unde in divinum signum christus quando suscitavit filiam
archisinagogi eiecit turbam extra
cameram ubi iacebat puella ut
mathei nono Sunt accusantur

Tales sunt multi religiosi in accusatorie coram
prelato suo non recognoscentes culpas
suas primo seipsos excusant licet sint
nocentes et alios accusant quia omnes
alii sunt peccatores et tales sunt similes papa
vistis qui accusant discipulos dominus et
peccato tales habent cor ad modum maris
Mare enim sicut mare sine quiete agitatur
qui conantur ad accusandum peccatores
in peccatis deque ysaie 4 2 tunc impii
quasi mare fervens Dicunt naturales

Quod in mari occeano existat pro ubi non possunt vivere pisces propter nimiam frigiditatem aquarum sicut sub polo antartico ubi radii solis non possunt causare calorem propter nimiam ... sicut vorago que dicitur ubi auditur rumor et strepitus intollerabilis et talis ille strepitus intollerabilis quasi in abysso sub illo loco in fundamento terre quia ibi sunt caverne in quibus sunt venti inclusi qui exeuntes cum impetu eiciunt aquam cum impetu de loco suo et per modum aque submittunt cavernas loco ventorum et fiunt in aqua profunditates vallium in quibus obsorbentur subito naves si ibi venirentur ibidem et ita sic facto fit strepitus et commotio magna in mari. Spirituali aliqui elongati sunt a vero sole iusticie Christo et ideo sunt sine calore caritatis quia sunt obstinati in malicia sue pravitatis. Iuxta illud peccata vestra diviserunt inter vos et deum vestrum et de corde talium audiuntur responsiones superbe iniquitatis et in alios maliciose excusationes et conturbationes totius communitatis Iosue vi Turbasti nos etc. Causa autem istius strepitus est ventus clausus inclusus in caverna sue affectionis Job et ventus vehemens repente venit et concussit quatuor angulos domus et non est mirum si ibi non vivunt pisces id est opera vite et ideo de talibus dicit ypsa. In eis sunt mortua omnia qui non sunt iuncti illi qui est lux et vita et figura dicitur Gen. iii de Adam qui accusavit propter uxorem ideo de paradyso eiectus fuit Gen 3. Sic est Chaym qui docuit se accusare et ipse superbe se excusavit et sathane potius accusavit et ideo fuit expulsus a facie domini.

Decentes doctrina

Augustinus dicit sicut cor est primum quod est vivum corporis vita cordis sic deus est primum vite spiritualis ideo dicit actus impossibile est aliquod membrum corporis vivere quod est possessum a corde quia ... cordis non potest ... ad ipsum. Sic est impossibile aliquem vivere vita spirituali cuius cor et modus est possessa a deo per scissionem peccati. Dicit etiam actor. Membra que sicut moriuntur sunt manus pedes et nasus et membra exteriora quia primo infrigidantur et per ta motum localem. Sic est homines qui a magis a deo sunt divisi et elongati per peccatum perdunt motum localem bonorum operum ideo dicit ypsa. Quid enim prodest strepitus labiorum si cor sit mutum intus. Similiter enim vox sine modulatione est vox porcorum sic oratio sine devotione est mugitus boum. Tales sunt similes simee que quando vult homines facere festum et gaudium mutuo movent labia. Sic est opposite qui deum laudant labiis et non corde faciunt festum moventes labia sua et tales sunt figurati in ... rege egypti ptolomeus epiphanes legitur enim ... Dan. xi et historia et macha. quod antiochus epiphanes rex syrie et ptolomeus epiphanes rex egypti qui ... diu pugnaverunt sibi invicem. Sed finaliter antiochus in dolo voluit interficere ptolomeum et sibi dedit filiam in uxorem de qua genuit duos filios et tunc antiochus simulavit se venire ad visitandum filiam suam et cum pervenisset ad egyptum et essent pariter in convivio loquebantur pariter verba de ... quia unus fingebat se amicum alterius. Sed antiochus ostenso signo suis militibus interfecit in mensa ptolomeum sed et ipse finaliter turpi morte interiit quia magno dolore. Sic ... qui tamquam opposite loquuntur verba bona et cum corde pleno habent dolo, moriuntur morte eterna.

Decursus que dicit

auctor de volucribus. Sed ovis habet sub lingua quandam venam per quam potest capere indicium de fetu suo quod si in corpore eius sit masculus vel femella albus vel niger. Et ideo si illa vena sit alba fetus erit albus, si nigra niger. Si vero ...

varius. Spiritualiter ex vena lingue
hominis per adulteri[um] ut dicitur de exemplum m[ulier]
que quia mordet. Tunc ex habundancia
cordis os loquitur. Unde Hugo Vano
sermo vane conscientie index hominem
lingua pandit et qualis omnibus talis
animus approbatur. Est etiam quedam
regula philosophie. Quod omne ani-
mal venenum sub lingua quia est venenum in
aliquo membro interiori unde dicitur
ad ligulam. Cuius dicitur venenum in
ligula et in uno de lateribus suis. Dic-
itur draco quia venenum in lingua et in felle. Sic
homo detractor venenum in lingua quia est in felle
animi sue. Ubi respondit amaritudo. Parabole
Danieli quod babilonii adorabant quendam
draconem sicut deum ipsorum. Quia Daniel tulit
picem adipem et pilos et coxit ipsum po-
nendo illa in os eius. Babilonii inter-
pretantur confusionis qui sunt dyaboli
et maligni spiritus qui adorant homines cum
mala lingua qui delectantur diffamare
proximos suos. Tales [illegible] quamvis venerantur
ut deum suum quia longe plus sunt in vilo
homine cum mala lingua sua quam dyabolus
cum temptacione sua prava. Nam dyabolus
non sunt sibi et semel inspirare unum venerare.
Sed homo infamator per [illegible] et consilium destruit
mille homines infamando coram eis aliquem
precium iustum et faciendo eis mala infortunia.
Sequitur dicit [illegible] Quod diffamator ad
modum tonitrui ictu venenat quia separat illum
tuum spiritum in infamiam et illud quod infecit
quod dyabolus posuit in ore tamen picem et pin-
guedinem ut cum ardeat in inferno. Im-
ponit pilos ut gravius ferunt abhominatione
tamquam vellent evomere viscera et
non possunt. **Nam et catelli** edunt
catuli qui sunt sub mensa dominorum et come-
dunt micas et qui sunt magni et copiosi
accipiunt panes integros super
mensam et alia bona. Quod dominus non
debet eos [illegible] de curia sua
quam spectat quod prosecucio [illegible].

ubi reddat reportare vel [illegible]. Spiri-
tualiter multi sunt qui incipiunt servire
alicui principi in principio sui quasi pauperes
et sunt contenti commode de stipendio domini
sui. Sed in processu temporis cum magnificantur
accipiunt sunt raptores et spoliatores
sicut canes venatici et [illegible] furantur
de cibis que deberent ad mensam et
thesaurum domini sui reportare. Nec tamen
propter hoc principes volunt eos expellere quia
cogitant quod per manus eorum faciunt ma-
iores rapinas super subditos suos. Videtur
enim quod tales officiales sui per proprias et per-
sonas implent bursam suam. Pecuni-
a sustinent eos in malicia et qualibus
participant se quasi ab eis defraudari.
De [illegible] homo in natura. Dicit enim tractatus
quod si sumatur coagulum catuli qui est super
infundatur vinum et detur alicui bibere
illud vinum statim subito facit eum in-
ebriari terribili [illegible]. Dicit et quod si infunda-
tur lapidi quod mordet canes et detur alicui
bibere facit eum clamare et se esse
catulum. Spiritualiter vinum est amor
mundi qui facit homines pravos sic con-
[illegible] delectare et cadere in miserias. Unde
Apoc. ostendam tibi dampnacionem Babilo-
nis. Contingit enim quando quod amor mun-
di infunditur super coagulum catuli, videlicet
super cor interior officialium quod plenum est
desiderio ad congregandum divicias. Unde [illegible]
[illegible] et ex eo amor et desiderio datur potu
domino suo et faciunt eum terribiliter inebriari.
[illegible] Unde dicitur illud Ysaie 30 [illegible]
[illegible] et flere per lapidem inter obstinacio
in tali desiderio mundane que suo
pondere faciunt homines [illegible]
in foveam [illegible]. Descendit in profundum
quasi lapis sicut [illegible] contingit quod [illegible]
cor tuum simul in corde officialium vi-
nculane cupiditatis et lapis obstinate
temporalitatis. Supervenit quod inter [illegible]
alicuius ad [illegible] faciet eos clamare.

clamore inspatre et fatuus ipsa in deus
dereliquistis dominum et vos etc. Et figuratum est hoc quod
dicta sunt Ezechiel 8 ubi legitur
quod sacerdotes intrabant de nocte per latera
occulta cum filiis et uxoribus et devora-
bant illa que ponebantur super mensam ydoli
quod adorabant. Sic etiam multi sunt officiales
qui occulte rapiunt illa que deberent
venire ad mensam domini ut ipsi ditiores
inveniantur. Narrat Valerius quod cum Socra-
tes videret quosdam officiales ducentes
quendam latronem ad suspendium subri-
sit et cum peteretur quare rideret respondit
magni latrones ducunt ad suspendendum
parvum latronem. Minuta sacrilegia puni-
untur et magna cum honoribus extolluntur.

Fuit ibi sicut vir [illegible] Nullus qua-
lecumque peccator debet desperare de venia
dummodo velit ad dominum reverti et instanti
penitencia [illegible] quia sine dubio tales
inveniunt graciam. Unde Hugo. Rex mag-
nus criminibus [illegible] rex David adulter
homicidio reus de inferni faucibus divina
misericordia legitur esse liberatus. Rex manasses
nepharandissima operum peccator fetidissimus
[illegible] per penam de morte ad vitam
rediit. Beata Maria Magdalena in vitiis for-
nicationum sordida et gratia mota ad fontem
pietatis currens [illegible] et pedes domini
lacrimis rigavit [illegible] meruit.
Beata Maria Egipciaca et peccatrix [illegible]
deleuit peccata sua. Beatus Petrus [illegible]
vinculis astrictus amare lacrimis [illegible]
[illegible] Beatus [illegible]
[illegible] latro [illegible]
[illegible] unius momenti [illegible]
ad paradisum transiuit. Beatus Paulus [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
et ut ita dicerem martir [illegible]
apostolus factus in vas electionis mutatus est.
[illegible] non dat locum despe-
rationi [illegible] nolo
mortem peccatoris Ezechiel 18 [illegible]

Et [illegible] turbe

Nota quatuor genera infirmorum fuerunt
delata ante conspectum dei et omnes fuerunt
sanati. Nam aliqui fuerunt muti et
tales sunt qui patiuntur in virtute locutiva.
Aliqui erant claudi et tales sunt qui patiuntur
in operativa. Quidam erant ceci et tales sunt
qui patiuntur defectum intus in intellectu. Aliqui
erant debiles et tales sunt qui patiuntur
defectum in [illegible]. Tales igitur qui sic pa-
tiuntur debent venire ad pedes domini id est
ante sacerdotes qui [illegible] pedes
sunt. Quam pulcri pedes etc. Primo
ergo qui patiuntur in virtute locutiva
attendunt. Quia tres defectus contingit
[illegible] primo propter defectum in sola
auditiva. Quia omnis surdus est
naturaliter mutus secundum philosophum libro de sensu
et sensato. Quia expertum est quod puer par-
vulus nutritus est in loco ubi nullus
loquebatur etc. et in fine inventum
est quod nullum ydeoma [illegible] loquebatur
sed emittebat vocem similem corpo-
ri [illegible] faciebat [illegible] tamen sunt
alii propter defectum lingue que est verbi
formativa. Spiritualiter multi sunt
surdi [illegible] ad audiendum verba
sue salutis et tales debent venire ad ser-
mones [illegible] de eorum infirmitate.
Claudi sunt illi qui patiuntur in virtute
operativa. Quia licet audiant
verba dei tamen sunt mali in suis operibus
et tales non introibunt in regnum celorum
figuratum [illegible] 2 Regum ubi legitur quod claudi
non poterant intrare in templum dei. Secundo
quod sunt quedam animalia que claudicant propter
defectum que [illegible] toto
tempore sicut vulpes claudicat [illegible]
[illegible] sinistre [illegible]
partis dextre et omnia [illegible] sunt fraudu-
lencia et dolosa. Quedam sunt animalia
que claudicant propter mala [illegible] que tra-
xerunt [illegible] non toto tempore

Sed tot peccatis defectus sicut pz
frequenter in hominibus deformibus dei
regula generalis a pedis 2 vi Claudi
tales sunt maliciosi modicis Claudi ac
pedi Claudi illi sunt aialia que ut no
patiantur defectum claudicandi tn patiunt
defectum ambulandi quia sunt nimis
debilia ad cursum Est et regula generalis
homines qui habent genua grossa 2 car
nosa sunt debiles ad cursum 2 pauci
laboris Illi vero qui habent genua ma
cra sunt fortes audaces fatigiosi ad
cursum Et est unum considerandum quod omnis
homines et alia aialia habent pulpam
tibiarum retro carnosam cum magna pul
pa Et tamen regula generalis est aialia que
sunt cauda carent pulpa magna vel
tenuiora 2 que habent pulpam nigram
carent cauda Sicut dicit Et quia
homo habet pulpam non caret cauda ad
aut 2 leo qui habet caudam habet pulpa
Spiritualiter Claudi sunt qui patiunt
defectum in virtute operativa quia clau
dicat in via sue salutis pp defectum
quos contraxerunt operibus per totam pedi
Et tales sunt usurarii 2 raptores qui
tali defectu usure faciunt claudicare
omnes illos qui successive descendunt
de una pentola 2 ideo tales dampnabunt
perpetue nisi restituant usuras tempore
famis Claudi in hora mortis qui fa
restitui tunc dicitur usura si usura no
dimittat eos Ideo vadunt in eternam
dampnacionem Ipsi et tos nepos cerunt
Claudi patiunt defectum in via salu
pp defectum operum sicut sunt in iudi 2 ma
tenentur qui rapiunt aliis tam 2 rapiunt de
faciunt eos necessarium proximi sui Ipse clau
dicaverunt a pedibus suis Claudi
sunt qui patiunt defectum in via salu
tis sue quia habent genua carnosa

2 effeminata 2 tales sunt uxorii Quedam
animalia habent caudam ad capiendam
escam sue turpitudinis sicut homines coope
riunt se astute 2 fraudulenter configura
tionis eorum Vermis quedam in ser
pentem Vera prava exceptio dum tam
eius versa est item in virga Spi
ritualiter qui pater capit cooperimentum
peccatorum suorum quod per caudam tobie intell
2 causa excitacionis distorquit peccata sua
sacerdoti Sicut aia sua que prius ca
serpens plena veneno iniquitatis sit
virga directionis in facie 2 equitatis Pro
dico quod tam sunt illi sponsam qui patiunt
defectum in virtute intellectiva 2 hoc fit bi
partite Primo per creaturas oculos 2 tales
sunt ceci Claudi ira impedit aium
Unde regula generalis apud physicos quod omnes
qui habent oculos magnos inter qua
litate sui corporis male viz sunt du
2 nociciora 2 homines oculos grossos
habentes 2 eminentes male videntes
2 sunt simplices 2 tardi intellectus 2 pi
gri 2 male memorative Spiritualiter
Illi qui plura quam posset 2 deberent
nolunt supplere intueri sine mente aut
corporaliter magis deviate precipue illos
habent oculum superbum De quibus ps
Superbo oculo 2 insaciabili corde 2 ideo
volunt bene vivere intueri debent sa
pere ad sobrietatem Item quidam homo habet
grossos oculos 2 crassos Spiritualiter
quia considerat habet intus grossa quia
multa peccata committit de quibus no faciunt
formam 2 tales vere sunt 2 absorbe oculi
micomis quia excecavit eos malicia
eorum Rap 1 sicut et p.2. 2 ubi ubi
legitur quod nabuzardan excecavit ezechiam
2 duxit eum in carcere 2 postea misit
misercus vpm tradidit Spiritualiter
dyabolus excecavit hominem in peccato 2 post
ponit eum incarcere obstinacie ut

no[n] c[on]siteat[ur] nec p[er]mitt[at] faciat, et cu[m] tradit
multis misteriis et in inferno v[bi] est s[em]pi-
ternus horror. Et tales debent an-
pedes sacerdotis venire et humiliter p[ec]ca-
ta sua confiteri vt s[ic] possit dici de eo q[uo]d
tercius eodem modo videre. Quarti qui fue-
runt ad Ih[esu]m adduci fuerunt debiles per
quos spiritualiter intelliguntur tepidi et
pigri carentes defectum in virtute voluntatis
ita q[uod] lic[et] sciant q[uo]d op[er]ari deberent tamen
quia sunt pigri non op[er]ant[ur] illa q[ue] sciunt esse
operanda. Sicut sunt muti et ceci ecc[lesi]astici et
tales non intrabunt in regnum celorum. Quia
n[on] omnis qui dicit mihi domine domine etc. Et in eo
figuram dicit[ur] deutr[onomii] 24 ubi legitur q[uod]
nullum ani[m]al debile debebat immolari
p[ro]p[ter]ea nec introduci in templum d[omi]ni. Et
reg[um] 2o c[apitulo] 9 q[uod] rex dauid assumpsit fi-
lios miphiboseth qui erat debilis pedibus
et dedit ei cum sceptro suo. Sic faciet
xp[istu]s spiritualiter q[uia] tollet hereditatem regni celestis
o[mn]ibus qui erunt debiles et pigri et dabit
eam seruis qui fortiter eam sciunt iuxta
illud. Uos qui secuti estis me vitam eter-
nam possidebitis. Hec idem triduus
Nota illi qui volunt esse in mensa regis
celestis debent p[er]seuerare cum xp[ist]o in de-
serto huius mundi p[er] triduum contemplacionis cuius
primus dies contemplacionis est meditacio
2us lectio 3us deuota oracio et hec p[ro]b[atur] per
na[tur]am. Nam filii leonis q[uan]do nascuntur in de-
serto sunt mortui per 3 dies primos sed
triduum aliquo modo vel erunt statim mo-
riuntur. Hec sunt de leena que
parit in leone deserta. Quia ut non
anticipat p[ro]p[ter] oportunitatem que ei datur ut
faciat in deserto. Et spirituales homines
nascuntur in deserto huius mundi. Ideo si vo-
lumus viuere sub p[ro]tectione leonis debemus
videre sanus per triduum meditacionis lectionis
et oracionis cum xp[ist]o quia r[ati]o si sunt tres dies
post quos recordabitur miseriarum tuarum et restituet
te in gradum pristinum. Ideo dicit illud.

Triduum p[ro]p[ter]ea p[ate]r et mater ih[es]u quesierunt
eum. Quia inuenerunt eum post 3 dies
sedentem in medio doctorum et interrogantem
luc[e] 2. Est autem triduum q[uo]d m[od]o ad detinendos
quia actiui debent perseuerare cum xp[ist]o
per triduum sancte operacionis. Cuius primus dies
est continencia 2a silencium 3a reuerencia fra-
terna beniuolencia subueniendi operis de
his tribus dixit angelus tres dies
continens esto ab uxore tua transacta autem
3a nocte accipies virginem cum timore d[omi]ni
et amore prolis. Sicut plinius q[uod] pardus
capit predam suam in tribus saltibus. Si
autem in tercio saltu non capit eam amplius
non p[er]sequit[ur] eam et h[oc] e[st] defectus q[uo]d non
capiat eam causa h[uius] e[st] quia in 3o saltu vel
oblique intendit et non saltat bene directe
vel quia nimium saltat in tantum q[uod] predam
dimittit et ita recedit sine ea. Spiritualiter
viri actiui capiunt predam in 3bus saltibus
quia in actiuis continencia mentis ad deum
reuerencia et in fratrem amore et in be-
niuolencia et hec preda est magna q[uia] vita
eterna. Et si est defectus q[uod] est in tercio saltu
p[ro]p[ter] amore fratris vel p[ro]ximi vel beniuolencia
quia ob liquid intendit s[cilicet] diligendo plus eum
oblique et recaueant p[ro]p[ter] quod retorquent
omnia ad commodum p[ro]prium vel quia nimium
diligunt s[cilicet] amore carnali et affectione sa[n]g[uinis]
ut ideo diligamus eos non sicut p[re]cipitur
nobis diligere et tunc capiemus predam
vite eterne. Est etiam aliud triduum p[er]
quod nos debemus perseuerare cum xp[ist]o s[cilicet] triduum
confessionis. Cuius primus dies est contricio
2us confessio 3us satisfactio. Primus habet
amaritudinem displicencie 2us claritatem
eloquencie 3us plenitudinem in nocte
Hoc triduum significatur exo[di] 3. Ubi dicit[ur]
viam trium dierum ibimus in deserto ut sacri-
ficemus d[omi]no deo meo. Est igitur illud triduum
prime parua mensa ad regem nemo s[cilicet] salu[a]t[orem]
xp[istu]m in. Cuius figura legitur hester 4 non
comedatis nec bibatis tribus diebus et tribus
noctibus et ego cum ancillis meis
ieiunabo et tunc post tres dies intrabo ad

regem et ita factus est et obedire obtinuit
salvatorem omnium iudeorum. Sic et nos co-
ronemus salvatorem nostrum. Iste etiam coro-
na baptismalis sanctificationis racio-
nibus coronis in merguntur pueri et pa-
rvi dicitur abrenuntiaverunt sathane et
pompis eius et tunc abrenuntiatis in 2a
aut dicitur quod peccatis et tunc interroganti fidem
[illegible] quia dat fides responsum vitam eternam

Accipiens septem septe panes

Spiritualiter isti septem panes sunt 7
condiciones penitentie quas apostolus
enumerat 2a Corinthios 7, ubi dicit quod tristicia que
est secundum deum penitentiam in salutem stabilem
operatur. Et tunc notat septem con-
diciones vere penitentie. Prima est sollicitudo
2a offensio 3a indignatio 4a quarta
filialis timor 5a vita desiderium 6a
emulatio 7a vindicta. Nam ista ordi-
natim ponuntur in vera penitentia. Sollicitudo
contritionis defensio et salute 3a tem-
ptationis indignatio turpitudinis peccati
et eius abhominatione timor reverentie
circa deum et filialis subiectio desiderium
celestis glorificationis emulatio et assiduitas
ecclesiastice informationis et vindicta
plena rectitudinis satisfactio. Et iste sunt 7
penitentie perfecte figurate per 7 dies quibus
respicitur columba sine felle i. anima nostra
sine amaritudine peccati emundatur de archa
in qua fuit quasi mortua corporis ut re-
vertatur ad archam paradisi cum ramo
olive scilicet victorie Gen. 8. Isti sunt 7 anni
quibus anima debet servire ut habeat visione
divine essentie sicut Jacob servivit pro Rachele
septem annis Gen. 29. Item iste sunt septem
dies quibus anima comedit panem azimum
corporis Christi sine fermento malicie et
nequitie Exo 12. Iste sunt septem dies sanc-
tificationis altaris et consecrationis sacerdotum,
quia per istas septem partes fit sanctificatio
et consecratio anime circa deum Levit. 7
Iste etiam sunt septem aspersiones sanguinis

Christi quibus anima depurat sicut septem
vicibus in die propiciationis de sanguine
vituli aspergebatur oraculum templi Levit. 16.
Item iste sunt septem lucerne et candela-
bri aureum Num. 8. Item iste sunt septem
tube quarum sonus fecit cadere muros Jeri-
cho sicut sacerdotes cum sonitu tubarum fecerunt
cadere muros Jericho Josue 6. Item
iste sunt 7 anni quibus septem anni dei re-
gnavit super Israhel. Judicum 3o. Item
iste sunt septem crines capitis Sampsonis in quibus
consistit fortitudo mentis sicut Sampsonis for-
titudo in septem crinibus consistebat ibi Judicum 16.
Iste sunt septem anni quibus anima incipit
regnare super mundum carnem et dyabolum sicut
septem annorum erat Joas cum regnare in-
cepit Regum 2o. Item isti sunt septem filii Job
qui post cenas suas fa[illegible] sibi convivium et
manent in gaudio dum tunc cadunt sibi de-
vento ambitionis Job 1o. Isti sunt 7 spiritus et
7 stelle dei Apoc. 3. Ista sunt 7 sigilla
libri consignati Apoc. [illegible] Isti sunt
7 oculi agni qui sunt missi in omnem terram Zach. 6.
Item sunt 7 planete celi per quos gratia et [illegible]
possumus dicere quod illi 7 panes sunt septem
refectiones corporis anime porte. Nam in vita
eterna corpus ipsum habebit 7 que in corpore
et pulchritudo velocitas fortitudo libertas
sanitas voluptas et diuturnitas. Septem
autem sunt ista septem refectiones in anima
gloriosa scilicet sapientia amicitia concordia
honor potestas securitas et gaudium.

Et arescerunt pauci sei

Ista quidam sunt stacti qui videntur
tenere quasi medium gradum inter
plantas et alia [illegible] communia
et tamen non sunt alia. Sed quia non cito
evellitur de terra statim sine resistentia
aliqua separantur a terra. Sed per se ipso
se et paulatim quod tetigerit cor te-
nent se ita fortiter cum terra quod potius
membratim franguntur quam possunt
a terra evelli. Spiritualiter multi sunt
homines ita fixi in terra et in rebus
terrenis quod non debent dici homines.

vel animalia bruta. Ut porcus fagi et
planete terrestres sus ligwa eos transf-
mutata quia nichil aliud quam terre-
na sapuit. Ideo Christus eos dimittere
cepit z subito visitat, tunc tollit eos de
terra tunc velint nolint oportet eos dimi-
ttere. Ideo Christus deus permittit predi-
cationes z varias infirmitates et
quas afflictiones tangit z visitat eos
z propter hoc separantur a terrenis. Unde peccatis
comittitur sic transiti quia volunt se pro-
z figura huius habes libro xx de sedechia
rege. Quia plures cum domino arguit
per prophetas per ... z per tot ... infir-
mitates z cum noluit dimittere peccata
sua z in fine fuit miserabiliter captivus
sic facit sepius multis.

Tertio de fermento phariseorum

De fermento phariseorum est corrupcio ma-
iorum pastorum. Nam fermentum tollit a pasta
sua dulcedinem z induit acerbum saporem
z aliqualem amaritudinem. Sic mala
societas tollit a ... dulcedinem per ...
z in ... z induit amaritudinem
in dignitatis z in multitudinem ... z ad ...
... sumet. Item fermentum inducit
tumorem z inflatione. Sic mala so-
cietas. Unde in figura illius in libro ca-
pitulo offerre super altare domini fermentum
nec mel nec sanguine. Spiritualiter
sicut ista tamen erat exclusa ab altare
domini ita tamen ... sunt excluse
a regno celorum. Immo illi qui habent
nisi fermentum iniustitie z corruptionis
qui suo exemplo corrumpunt socios suos
vel proximos. Exodi xi. Qui comedit fer-
mentum peribit de populo suo z illi habet
mel blanditionis z adulacionis. Per ...
z in comedit mel multum non est ei bonum
z illi etiam qui habent nisi sanguine odii et
persecutionis. Osee 12. Sanguis eius super
veniet. Caveamus ergo ne habeamus
ista ut non excludamur a regno celesti.

Quartus de sermone ... con-

ficiendum speculi requiritur ... vitrum z plumbum z si nimis esset de plumbo
non permittit transire visum eo quod sit obstructum
z si elevatur plumbum a vitro nunquam per-
fecte representatur. Spiritualiter amor vo-
luntatis est plumbum carnalis non permittit
visum elevans ad intellectualem visionem
dei. Tunc carnalitas restringit affectum
mentis z non permittit eum transire usque
ad visionem dei. Quod si tu ab illo speculo
elevas plumbum carnalitatis ita quod non sistas
in amore rerum carnalium propter se, Si
caritatis propter deum diligas, tunc amor vo-
luntatis elevabit oculos mentis tuae ...
figura. Regum ... quod ... Rex ... dilexit
filios suos quod non corripuit eos de ma-
licia eorum z facta eorum ... quod fractis
cervicibus mortuus est. Sic erit illi qui
effrenate nimis diligit temporalia et tunc
ipse fiunt ceci z non ... eis lucerna
... qui est lucerna ardens z lucens.
Ideo petrus non ... talem amorem
ideo vidit ... in Christo.

Quinto crimen ... de ...

... quod Christus voluntarie passus pro re-
demptione disposuit semet ipsum ad sustinendum
crudelissimam passionem bene ...
... sue ... salvacione voluit conferre
contritio ... peccatum. Nam virtute passionis Christi fac-
ti ... tantam vim quod statim delet
culpam z infundit gratiam divinam. Ideo
non est vera contricio ubi non est vera con-
fessio z vera satisfactio quantum potest fieri quia
iste tres partes penitencie sunt tres sagitte
quas Jonathas ... David ... Regum 20. Ecce tres sagittas mittam. Dicit
beatus filius zacharie quod in ... in-
venitur piscis qui vocatur sagitta quia
formatus est ad modum sagitte. Et in
... ille piscis in india z in egypto
z inter alia narrat de illo quod si de sang-
uine eius quis in ungatur macule et

lentigines facie sue statim tollit vir-
tute illius sanguinis cum dat singularit(er)
facie hominis colorem. Spiritualit(er) si
quis corde contrito inungat facie sue
mentis sanguine passionis ipsius talibus ardet
devocionis tollit a facie mentis maculam
peccatorum / apostolus lavit nos a peccatis nostris. Item dicit
homo quod est res mirabile de eo. Nam si
quis aliquando scorpiatus fuit et ille piscis
momordit eum statim ille homo subito
moritur nisi per regulariter liberari. Et
si homo non fuit scorpiatus tunc piscis
moritur et omnia que in eo sunt valet
homini ad medicamenta et mutat alia dicit quod
si quis de isto pisce super se aliquid habuerit
non timebit sibi a visionibus nocturnis
nec eciam fantasmate seu aliquo quod inducat
sibi timorem seu terrore. Spiritualit(er)
Christus qui fuit piscis predictis positus
in aquis tribulacionis si momordit aliquem
hominem paciente scorpiatum inordinati ca-
loris mundane ... dato quod sic mo-
mordit eum pungendo ipsum aliquibus
adversitatibus temporalibus tunc talis homo
moritur et sanabit sub flagello casti-
gacionis. Proverbiorum iii. Non amat pestilens
eum qui se corripit. Si quis momordit
eum flagellando qui eam virtute casti-
gacionis et flagellacionis et contricionis est
sine scorpione in ordinati amor mundanus
Tunc ipse in primas eius mortuus est
Christus in cruce et passione mortis pro eo
Christus sustinuit et omnia que sunt in ipso
sunt ad eius salutem. Spiritualiter in
faciendo ipsum tutum ab omni diabolica
visione ab omni nocturna et fantastica illu-
sione. Psalmista non timebis a timore nocturno.
Item dicit quod si iste piscis decoquatur si
iste comederit aliquis qui sunt inter se
inimici statim pariter ambo disponuntur ad
concordiam et pacem spiritualem si cibus ille
... dentibus confringatur et conteratur.
Spiritualiter si quis sumat in cibum corpus

domini qui est predictus voluit esse piscis in passione positus
in aquis tribulacionis et bene volit eum diligere
et contritione vel contricione perfecta habet de pec-
catis suis tunc virtute ipsius ibi in veniet
amorem et pacem in quo dei. Et ideo ipse
est pax nostra qui facit utraque unum / ad Ephesios ...

Quid prodest

Ista bona temporalia
videntur esse multum delectabilia tamen in rei
veritate semper habet amara secunda et
finaliter quia inordinate appetitur et pos-
sidentur inducunt mortem animas suorum pos-
sessorum sicut simia ... inquibusdam actibus exterio-
ribus quandam habet similitudinem cum homine cum
nullus est ei nisi dissimilis quam porcus. Sic
est ista res temporales videntur esse delectabilia
tamen in rei veritate non sunt delectabilia sed
potius detestabilia. Unde illis qui amore
suum ponunt in rebus mundanis dicitur ...
Thezaurizat vos. Beatus Jacobus filius
Zacharie. Quod caro simie non est
comedenda quia est frigida et pessime di-
gestionis. Spiritualiter bona temporalia
non sunt mente interpretanda quia
sunt frigida sine calore dileccionis spiritualis
et sunt pessime digestionis quia ex quo homines
incorporavit mente sue amore temporalium
male possunt talem amorem digerere
cum calore dependeri sic quibus talis
amor semper crescat quia avarus non
saciatur pecunia. Beatus est quod si sicor simie
ponatur ad caput dormientis sopno et
sopore pressum videbit in fine vite terribi-
les visiones in profundo in fine in Zacharie
12 Confundetur unusquisque ex visione sua
hec patet de maioribus hominibus et prin-
cipibus mundi scilicet de Nabuchodonosor monarcha
Babilonis / de Ciro monarcha medorum / de Al-
exandro monarcha persarum / de Julio Ce-
sare monarcha romanorum / De Nabuchodonosor
enim legimus quod septem annis vixit more
pecoris sicut animal brutum comedens fenum et
herbas et ultimus qui fuit mortuus Baltazar

Darius suus primus fecit eum diuidi membratim
partibus et dare totum voluntatibus quos per qua-
tuor diuisas partes diuisit ut omnes certe
quod ille corpus in qua possent recumbere. Sic
patet quod dona temporalia sunt nobis occasio multe
et multe afflictionis et finalis magne ex-
probrationis quia suus primus filius in sua
morte crudelissima cum tractatus fuit. Item de
Cyro legitur quod dum impuncto quando erat
in maiori gaudio quam umquam in vita
sua fuerat quando vidit in campo deuictos
duos regibus et stabat cum suis baronibus
intrepidus ut videbatur absque timore.
Apparuit subito quedam regina nomine Tamiris ma-
ter regis illorum quos Cyrus occiderat
inuadens exercitum regis Cyri et deuicit
eum et cepit Cyrum et fecit eum decollari
et caput eius posuit in uase pleno san-
guine filiorum et baronum suorum et iniit preco
ante totum clamando sanguinem sitisti
sanguinem bibas. Ecce quomodo mundana pro-
speritas decepit totum regem et quod ex-
tremi gaudii luctus occupat. Item de
Allexandro legitur quod quando erat in maiori
gloria Babilonie quando erat in itinere
ut veniret cum romanis soror sua propria
nomine Cleopatra dedit ei venenum et
occidit eum. Ecce quomodo humana prosperitas
fuit Allexandro ficta et deceptoria et quo
risus admiscetur dolori. Item de Julio
Cesare legitur quod quando erat in maiori do-
minio suo cum iret ad capitolium data fuit
sibi una littera in qua continebatur quod secutus
fuerit et quod parata erat sibi insidie mortis
in via non curauit Julius litteram aperire
sed cum baronibus suis fabulando [illegible]
tauit et tunc astiterunt sibi illi qui eum
latebant et occidebant eum. Ecce quomodo hu-
mana prosperitas etc. Considera ergo quomodo
male quatuor primi imperatores in
quatuor mortibus in sua prosperitate mundi
fuerunt tractati et ideo optime conuenit

ipse. Cor diuitie affluant nolite cor apponere.

Et erit vinculum. Rotales
quorum tollitur totum tam absque ulla fractura.
Hic extollis et gula christi exibit unum uer-
bum. Sinalis sine in iudicio dei nulla
erit fractura iustitie sed erit soliditas et
continuitas restituetur ad standum tam-
quam liber sicut meruit. Et vide quod dicit Nicolaus
quod si vestimenta sunt inuoluta in corio leonis
diutissime conseruantur illesa ut possunt
custodiri a tinea. Spiritualiter illi qui
hic induti erunt in pelle leonis christi qui
est verus leo custodientur ab omni cor-
ruptione nec poterit eos ledere vermis conscientie.

Et post dies. Rata illi qui no-
uerunt venire ad visionem claritatis eterne
vite oportet quod sic multe tollat. Sicut Petrus
qui interpretatur agnoscens et cognitus quod
in via est per fidem. Christo oportet quod a malo
declinet et vitia supplantet. Sicut Jacob
qui interpretatur supplantator. Tertio oportet quod per
gratiam operetur opera meritoria etc. Sicut Jo-
hannes qui interpretatur in quo est gratia sine
dubio. In his tribus totum nostrum per-
fectum consistit scilicet in credere veritatem in
fugere vitium et iniquitatem et in facere bonum
per gratiam et claritatem. Primo ergo dico quod
oportet habere fidem sicut Petrus ad credendum
celestem veritatem quia sine fide impossibile
est placere deo. Sicut naturales quod
inter omnia animalia secundum fidem dominus
suus est elephas fidelior domino suo quod
illum qui eruit eum de fouea ubi ceciderat pro-
pterea sequitur quocumque iuerit et quemcumque
videt eum de nouo inde semper reuehitur eum
inter omnes alios singulariter. Spi-
ritualiter adducentur et omnes eramus in
fouea miserie ubi diabolus nos necabat
et intus nos tenebat. Christus suppleuit deus
noster et dyabolum anchoram cecidit et nos
de fouea inferni liberauit et in paradiso
collocauit et ideo iustum est quod simus

xpo fideles z quicumque quotiens ceciderit/
z quod incurrerit sit nostrum salua-
torem Item dicit tractatus quod si de pelle
elephantis ponatur in auribus patientis
morbum caducum mirabiliter confert ei
Spiritualiter sic bone fide amaritudines fit
amaritudines contritionis Si ponatur gra-
amaritudine contritionis in mente istius
qui seruat xpo fidem sicut elephas
domino suo facit vnde non permittit eum
cadere in morbum caducum peccati/ 3o Regum
2o Si fuit vir bonus non cadet Item
dicit tractatus quod Duos si de osse elephantis
ad pondus vnius aurei sumatur ab aliquo
viro incipiente fieri leproso statim
sanabit cum illud os maxime si sumatur
ab aliquo cum aqua mollitum vitatur
Spiritualiter incipientes sunt fieri in-
firmitas z constantia fidei Si ergo aliquis
mortalis supposuit ab osse firmitatis fidei
quamuis compleuerit aduersus ut cadat in le-
pram peccati usque statim tamen sanabitur Ecce
quanta bona facit virtus fidei z si nos
volumus videre in celo claritatem xpi habeamus
fidem sicut petrus ad credendum celestem
veritatem In cuius figura legitur quod
abraham inter omnes patres veteris
testamenti plus commendatur de fide quia
credidit Abraham deo ad quem z celo
plus vidit de gloria maiestatis z incom-
parabilis trinitatis quia z vidit z vnum
adorauit Ro dico quod os supplantare
z conculcare vicia quanto cum quodam
eius ascendit tanto plura sub pedibus
suis ponit z plura calcat de hiis
que sunt apud nos Spiritualiter
quanto plus se quis erigit per amorem
diuinorum tanto plura subplantat de
rebus mundanis per contemptum ipsorum
Ideo dicebat apostolus Que sursum sunt
sapite non que super terram/ Inter omnes
planetas altior altera est saturnus

qui disponit ad naturam mortis z ad grauis-
tatem z raro facit homines esse hylares
siue ridentes Spiritualiter illi qui
mente sunt eleuati altiora sunt morige-
rati z moriones graues [illegible]
mundi [illegible] z sunt raro ridentes quia
semper lamentantur sua delicta z suspi-
rant peruenire ad xpm sicut dicebat
apostolus cupio dissolui z esse cum xpo/ z item
infelix ego quis me / Dicunt astrologi
quod saturnus de die participat cum sole z de
nocte cum luna Hic ille qui supplantat
terrena z eleuat se ad celestia participat
de die cum sole id est meditatione z oratione ad
xpm qui est sol iustitie [illegible]
meditando De nocte cum luna que
est mater [illegible] quia hec [illegible] inspirat
deuotionem z lacrimas pro quibus quando
z [illegible] xpi [illegible] pie z deuote [illegible]
rando Ideo [illegible] iacobus id est suppla-
tator viciorum z mundanorum si vis peruenire z
mere ad diuinam claritatem Ideo dico quod
[illegible] z claritate [illegible] bonum
[illegible] Dicit lapidarius quod lapis
ille qui dicitur ydracgitos e colore
aureus [illegible] z pulcherrimus in aspectu
z quod quendam alium lapidem eiusdem
conditionis includit in medio sui z quando
mouetur fortiter [illegible] auris hic facit
sonum dulcissimum ad audiendum Item
semper ex se ipso distillat aquam can-
didam procedentem aliqualiter ad
colorem [illegible] z est
ista summe utilis ad purgandum nebu-
lam oculorum quia acuit z clarificat visum
Spiritualiter [illegible] fidelis xpianus
qui est sicut [illegible] ad modum istius
lapidis [illegible] aureus per caritatem
z gratiam/ apoc [illegible] tibi eme aurum
optimum [illegible] z totaliter repletus
[illegible] significati per ioseph qui fuit pulcher
[illegible] z [illegible] alios [illegible] lapis includit
[illegible] z [illegible] applicat [illegible]

In montem excelsum duxit
beda q claritas glorie ii est quenda in val
le et profundo statu mundi nec in illo ma
in profundo miserie misteri. Sed sald
in monte altissimo regis celi. Gn 19
in monte saluu te fac. Nota qui currus
incendiis deus ascendere monte tunc nigr
incensatur et quasi totu omnis pomi super
duas rotas quia sic facilius ascendit
ergo aut est qui descendit. Spiritualiter
totum corpus nostrum voluitur super quatuor
rotas admodum currus .i. super quatuor
elementa. Si ergo volumus ascendere ad
monte dei oportet q penas totum peccatorum
nostrorum cum nos .i. satisfaciendo .i. ut
satisfacias de ipsis antequam moriamur
quia si dimmictas illud pro nos in ulte
pro cum magna difficultate puerices
ideo dum tempus habemus bonum operemur
ad omne ut gal 6. **Bonum est nos**
Dicit aug. q ascensus in palmam e diffi
cilis propter punctione spinarum tamen cum aliquis
fuit in sultate palme inuenit fructum
dulcissimum et spiritualiter ascende in monte
dei est difficile et labolosum quia per multas
tribulationes. Considera q tu inuenies
fructum dulcissimum tamen ascendam
in palma quia fructus eius dulcis gustui
meo. ysa. aug. dicit q palme faciunt fructum
in parte australi et ubi abundat calor et
ubi flat ventus australis humidus et calidus.
Sic fructus religiosus in venit ubi abundat
calor caritatis et sponsus calidus peruenit a
morem et humidus propter dulcorem. Item
dicit aug. q cum palma nullum facit defectum
quam ab radice eius pomum sal. Dicit sic
radice cordis tui pomis sal discretionis
et prudentie potes ibi ascendere et firm
facere nos igitur ab hac ecia nec retrahat
te labor quia si es ibi dicas sicut petrus
domine bonum est nos hic esse. Unde dicit
beda sic petrus fuisset ita attonitus q nesciret
quid diceret qui vidit quanta claritatem
in ipsis. Igitur dixisset videndo tantam
claritatem magnitudinem. Nota ser.
Faciamus ibi sunt tria taber
nacula vitanda primum est peccatorum et illud est fugi
endum quia ruinosum. Job 8 tabernacula
impiorum non subsistent. Item angustiarum
est q impia in tabernaculis eorum. Item
quia periculosum. Job 19 absorbuit predicte
et propter hoc dicit ps elegi abiectus esse
in domo dei. Secundum est dampnatorum Job 15 sunt
tabernacula domus iniqui et hoc est
timenda quia ibi est dolor et supplici
eternitatis. Tertium de tribulu pacis sanctorum
contemplationis summopere desiderandum. Job 18
euellam de tabernaculis fiducia eius
ezech. 20 ibi habitet in tabernaculis
quod est iustorum et illud est amandum
quia ibi est pax et tranquillitas requies
et securitas. Prouerb. 20 et amenitas de
summo est parte sed de ysa. 20 tu
tabernacula eis primo. Dicitur job 29
sicut eius cum et. Quartum est tabernaculum
beatorum in patria de quo ps Quam
dilecta tabernacula tua. Quintum est
tabernaculum corporis xpi Apo 21 Ecce
tabernaculum dei cum hominibus et hoc
tempus summo per nec assumptionem et per sue
optrectionem et per aperta visione dei per
ipso inspice posuit tabernaculum Eccl 20 et qui
fecit me requieuit in
In illa hora In loco isto de commendat
Dicit ratio q in
ciuitatem verum medulla ossium cameli est summa medi
cina contra morbum caducum. Spiritualiter
sic quod et mense summa in certo festo
spiritualiter medulla vel intima dei cuius
vere ciuitatis est summa medicina contra
peccatum quia ille qui est vere ciuis ciuis
de tabere in peccatum et mater sic per se
in ciuitate tempore aduersitatis et prosperitatis
q significatur per mutatur atque
multa cadit in morbum per quod

Ve homini illi | Dampnatio mortis
eterne est contra illos qui faciunt ad
certa intencione unde dicitur ad sta
dium roc tuis quoniam pro munus suus traxit ad
faciendum opus mortis | Noctua ideo
dicitur avis maledicta et scandalosa quia
facit alias aves vagabundas quia videre
eas distrahit eas ab omni opere cui
deberet sollicitare insistere sicut dicit
facere nidum vel querere cibum et in breui
sunt vagabunde quia videret ea quod non
recordantur aliquid boni fuit et ideo ponit
eam sagaciter in abscondito ut non videat
eam propter diem sed solum de nocte ne in
parte diei [illegible]
se fert alias aves per sua presencia
| Dicitur et naturalis quod qui noctua decollatur
et abscindet sibi capud tunc quod unum
oculis suis tenebit apertum et aliud
clausum et si posueris oculum apertum
in uno anulo tunc ille qui portaverit
eum non poterit dormire quamdiu illud
gesserit in manu sua nisi cum difficultate
| Si vero oculum clausum posueris in
anulo tunc ille qui portaverit eum non
cum difficultate poterit excitari | Dicitur
et quod eius fuerit esse sicce complexionis et
si datur alicui in potu facit sibi
dolorem et inducit maniam infirmitatem
sthomachi | Spiritualiter illi qui se
sunt pronis tam scandali et discretos
et bonos virtutes retrahentes in loco tene-
brosos inferni [illegible] cum in te-
nebras exteriores et in tenebris gehenne
et sunt omnis scandalorum et sibi unum
quidem | Cuius quia abscindet sibi capud
sed iudicium vero tunc est homo sine capite
habens unum duos oculos unum ad corporales
delectaciones et illum semper habet apertum
| Siquis autem talem portaverit super
se numquam poterit dormire et quiescere
sed erit semper in motu sine quiete
| Sic Iudas erat qui non potuit cum discipulis
dormire nec cum Christo quiescere
internaliter et mortis eterne diabolus [illegible]
recepit

inter eius alium autem oculum habet clausum
ad salutem anime sue et ille qui habet talem
oculum super se | Potest dormire sed non sop-
no spirituali quietis ymo sopno mortis
atque sopno Christus excitabit [illegible] | Surge
qui dormis et illuminabit te Christus | Ite-
quia facit [illegible] gaudium et letari dico
quod gaudium communis peccato qui per [illegible]
sunt certa intencione ducat de peccatum
et male complexionis et inducit morbum
[illegible] et destruentis mentis et ideo sunt [illegible]
[illegible] tales sunt abiciendi a nobis quia
si manus tua vel pes tuus scandalizat te [illegible]
legimus | Genesis xxi quod [illegible] Sara vi-
deret Ismahel ludere cum Ysaac dicit
glosa quod ille ludus erat malus quia
inducebat Ysaac ad orandum ydola que
formabant de terra et ideo Sara
cum consensu Abrahe [illegible] Ismahel
expulit eum a se et a filio suo Ysaac | Spi-
ritualiter quia aliqui sunt nobis tam scandali
quamvis sint nobis [illegible] coniuncti
debemus tamen eos a nobis expellere

| **Erit autem manus tua** pe-
manum intelligit [illegible]
nobis male fecit [illegible] amicum
tuis auxilio et favore [illegible]
necessitatibus nostris [illegible]
[illegible] qui nobis consulit et dirigit
nos in agendis | Erit ergo [illegible] dare
tale [illegible] | Si habeas duos mi-
nistros duos amicos duos consiliatores
quorum unus sit bonus et alter malus
dans tibi omnibus peccandi debes illum
in tali casu non obstante ministerio non
obstante auxilio non obstante consilio
malum amicum malum ministrum malum
consiliatorum removere et ad [illegible] bono
quia melius est cum altero intrare in
regnum celorum quam cum duobus intrare
in ignem eternum | **Anguli arcu**
| Nota quod lapis preciosus est nomine me-
lochites qui in colore est similis
smaragdo qui est valde viridis

et pulcherrima in apparentia et inter alia custo-
dit pueros exeuntes in matutinis principaliter ab
omni insultu nocturno et facit pueros
tute transire in letitia et est lapis iste
amicus contrarius incantatoribus et
maleficiis et resistit veneno et aliis rebus ve-
nenosis. Spiritualiter iste est Christus quia qua-
diu vivunt in hoc mundo stant parvuli per-
sonaliter in via sancte matris ecclesie maxime
requiescit per gratiam et caritatem. Vel
angelus dei et specialiter Michael custodit
fideles Christi a maleficiis demonum et
facit eos transire in spiritu meritorum quia
sunt parvuli angeli parati ad eius custodiam

Corripe eum

Sillaba correp-
ta est uni tempori. Sillaba producta est
duo tempora et sillaba longa excedit bre-
vem. Spiritualiter qui per te corripitur est minus
de tempore ad peccandum. Psalmus: corripiet me
iustus. Vel qui non corripitur tunc plus
accipit de tempore ad peccandum. Ideo dicitur
ecclesiastici 19 Corripe amicum ne forte.
Sunt tamen multi amici qui non curant nisi
adulari et applaudere et qui videt amicum
suum committere aliquid turpe non corripiunt
sed magis adulando applaudunt et secundum
talium adulatorum notat propheta sicut patet.
Vae qui dicunt: corripiet me iustus etc. oleum
autem peccatoris. Narrat
beatus quod si quis inungit sibi venas
pulsuales capitis qui vadit ad dormiendum
cum sanguine upupe videret sibi
per totam noctem quod esset in consortio demonum.
Et dicit quod antiquitus consuetum fuit quod
homines et ala dextra upupe ponerent
sub capite dormientis quod nullo posset
excitari quamdiu haberet istam sub capite.
Spiritualiter per upupam intelligitur
adulator quia sicut upupa delecta-
tur in rebus putridis et habitat in locis
obscuris et fetidis ita adulator delecta-
tur in rebus putridis et commendat vel
dat operationes quas deberet detestari. Item
habitat in locis obscuris quia sub quadam
obscura palliatione monstrat sibi placere

que tamen in veritate iudicat esse mala. Similiter
dicitur Ysaie: Ve qui dicitis malum bonum.
Unde si quis inungat caput suum cum
cum sanguine id est cum verbis hominis adu-
latoris qui ducit hominem usque ad sompnum
mortis invenit se in consortio demo-
norum in inferno. Item si dextra homo a-
dulatoris id est verbum scilicet dictum cum
verbo adulatorum et ala upupe id est ubi
istorum applaudens ponitur sub capite
mentis ita ut aliquis requiescat in
verbis adulationis tunc non surgit a som-
no peccati. Debemus igitur diligere qui
nos corripiunt et odire adulatores
quia ipsi aliquando blanda alienata [?]
ymo magis figurate legitur Iudicum quinto.
Cum Sisara princeps exercitus Chana-
an fugeret quia victus erat a populo Israel
et pervenisset ad tabernaculum Iael ux-
oris Aber recepit eum Iael et abscondit
eum in pallio et cum ille aquam ad potandum
peteret dedit sibi Iael lac. Et cetera at ille
obdormivit et cum ille dormiret accepit
Iael clavum et infixit in tempore eius
usque in terram et occidit eum. Spiritualiter
adulator recipit te in tabernaculo suo
et abscondit te pallio verborum suorum
et cum petis ab eo aquam doctrine et in-
formationis ipse dat tibi lac adulationis
et infingit tibi clavum obstinationis
et occidit te morte perpetua eterne dap-
nationis. Et ideo caveas ne recipies potum
suum quia [illegible] ipsi et ingreditur
blandere. Sed in novissimis penis diffundit

Dum in medio illorum

Nota ad hoc quod aliquis sit in medio
spatii requiritur primo quod spacium sit circula-
re. Et si spacium esset figure angula-
ris [?] oportet [?] quod illud quod est in tali
spacio sit magis propinquum uni parti quam
alteri. Spiritualiter cum aliqua congregatio
fidelium non est circularis per uniformitatem
voluntatum. Sed angularis per diversitatem
morum et voluntatum tunc Deus non est
in medio eorum. Vel cum si sint unius

voluntatis in servicio domino tue dns
habitat in medio tui sicut Ecce ego
sum in medio vestri

Omnis est vermi tolerium

Nota duobus modis potest fieri quod aliquod
obstupidatur aliquod membrum corporis sui
ita quod non sentiat nec percipiat. Primo
quando ei comedere et bibere optice et
maxime qui opium fit de mandragora
que est omnino frigidissima tunc ille homo ita
profunde dormit quod nichil sentit dato quod
ei aliquod membrum obstupidatur sui corporis
alio. Si capud quidem hominis nec nophitres
teratur et depulverem illius capitis po
natur super membrum tunc non percipit
homo ille quod illa pars corporis sibi ab
scinderetur. Spiritualiter opium circa
factum ex sua frigiditate significat id est alie
obstinatio in malo. Quando igitur
dyabolus vult auferre homini intus et bonita
tem dat sibi opium frigidissimum obstina
tionis et extunc tenuit eum et ducit us
que ad mortem infernalem. Vide 20 factum est
ut de modo me attideret. Quando vero
dyabolus ponit super cor hominis pulverem
avaricie ex tunc cor hominis ita obstu
pescit quod dyabolus tollet sibi cor et intellectum
et non dicit homines sciuntur in via dei. Ergo
excutere pulverem avaricie et educere
et ad dominum inter excutite pulverem de pedibus vestris

Nuper enim dominus

Radix
quedam que sunt in partibus amara sunt
ut in partibus medicinaua et sunt salu
tifera. Dicit vetus quod si thamar quod
valde amara si misceatur cum melle sa
nat vulnera pessima corporis et dolore
eorum tollit. Spiritualiter amaritudo
contricionis mixta cum melle devotionis
mentales tollit dolorem mentis quia
sanat pessimam infectionem peccati. Sed
recepit et mistus est penitentibus sicut
dicit quod si duo stille succus thamar infu
dantur auri cupitum patienti et fremitus
sanat auris et restituit sibi auditum. Spi
ritualiter peccatori si aures clausas ad vita
salutis et dyabolus continue inducit fremitus
suggestionum ita ut possit non audire verbum
illorum qui predicant penitentiam agite. Sed si
auribus mentis infundantur due vel tres
stille amaritudinis prime contricio confessio
et satisfactio tunc sanabuntur aures cuius
ut libenter audiat viam iustitie. Iterum
Penitentibus dedit viam iusticie. Item
dicit quod si sol thamar mixtum cum aqua re
centi si detur impotum mulieri laboranti statim
impulse mons concipient opus bonum. Per
peccatorem in valitudine parit non potest parere
illud opus. Sed si detur sibi aliquid
de amaritudine impotum contricionis statim
sine periculo parit opus perfectum. Apoc
20 Penitentiam age et prima opera fac. Sequitur
primo Regum sermo de anima que peperit sal
vatorem samuelem

Omne debitum

Nota aliqui
nolunt aliis parcere nec iniurias sibi
factas dimittere et illi sunt sicut ericius
undique plenus spinis et qui non potest se alle
viare recludit se inter spinas quas
secum semper portat. Sic multi qui non
sunt se vindicare de iniuria sibi facta
retinent semper infra se spinas tam
odii et rancoris ipsa 10. Quarendere et deus
rabitur spina eius. Dicit vetus quod si
ericius sollicite decoquatur in
aqua ita ut tota pinguedo separetur
a carnibus et de illa pinguedine un
gatur aliquis oculus tunc omnes pu
lices qui sunt in domo congregabuntur
ad illum oculum. Dicit eciam quod si in fonte
sale trahatur oculus sinistri ericii et
ponatur in aure alicuius qui non potest dor
mire statim quotabit sibi soporem et
faciet multum dormire. Spiritualiter
pinguedo significat prosperitatem mundi
Jere 31 Inebriabo sacerdotes pinguedine
Et per oculum significatur potentia huius
mundi ipsa 13 Contriuit oculum ipsorum
Dico ergo quod si coniugantur pinguedo

z dilucrat prosperitas z dandus i
mudana ptas illius q ad modu zetris
est plena ppinus odii z rancoris ad
faciendu vindicta tuc curret ad eu
omis pulices i omis malefactores z
persecutores hoim z finaliter curret
ad eu omis demones infernales Hic
dyab9 ponit intali ceci[te] cordis z obsti
nacoi z facit eu dormire sopno culpe
z pccati sopno mortis eterne i inferno

Sic faciet pater meus

Nota contingit aliq q in ventre
hominis nascitur quida vermis pilosus
toto corpe nititur ire ad cor z statim ho
moritur si contingat q appinquet
ad cor Est aut duplex mo9 euadendi
illud periculu Vnus est Dicitur q dis
ligetur eu filo serico z deglutiatur
ita q filu sit ita longu q de ipso
remaneat ex ore quia statim ille ver
mis accedat ad cor pcutit z intrat
in ipsum z q3 trahet filu in veniet
vermis in fixus in corde pendens
Alius modus est comedere mora rubi
silvestris z statim occidet eu in pectore
Spiritualiter vermis qui in pcordia
cordi est appetitus vindicte cete r
vindicta carnis impii ignis z vmus
s modus euadendi z occidendi hunc
spiritualiter cor pducit s cor passio
xpi nam passio xpi dat intelligi
impediri Nam sicut dicit plinius
fel perdicis cu equali pondere mel
lis clarificat visu z ideo in pixide
argentea dz seruari Spiritualiter
fel amari nis passio xpi cu melle
deuotionis clarificat oculu mentis q3
sanguis xpi rit ad hebr 9 Dico go
q ex perditis i cordialis meditatio
passiois occidit in nobis verme
vindicte ideo io Non computruit nec
vermis in venter est in eo Alius pec
cati vermis vindicte comedenda mo
ra rubi silvestris s p asperitate penie
satisfactionis domando corpus ipsum q3
sic extinguetur appetitus z ira vindicte

In huius figura regina dea i mod ppha
q cibus eius erat mora silvestria
Hic aut amos intp[etatur] fortis Spiri
tualiter ad omidz q ille q acte nuat corp
sud quamvis sit fragilis corpe sit tn
fortis mente contra peccata z vita

Et factum ē cu conbibe[rit]

Nota dicit ratus q dens gingivalis
leonis positus ad collum pueri antequa
dentes nascunt tollit eu securu ab
omni dolore Spiritualiter z uia perfectos
intelligo verbu dei predicatu p q cibus
spualis masticat ut in mente trans
generatur Hic aut sicut frequenter
dictu est xpus z leo dico igr q doctri
na xpi posita fuit super collu ppli iud
q3 adhuc erat puer impmo antequa
sua mater eccia poneret dentes firmos
sanctoru predicatorum ideo pps fideliu
xpianorum est securus ab omi spirituali
dolore sic ei certificamus eu a dolore suo

Cu liceat homini

Nota q ne-
cia alalia ad tua educacione filioru
requiritur masculus z femella nullus
masculus coniungitur ad compata alio
s solu ad sua femella z si contingat
q sit aliqua femella Ideo indecens ad re
cipiendu quemcuq masculu indecens
sue speciei tunc solu sic mella e3 cura
educationis filiorum sic p3 in canibus lup
z vulpibus Spiritualiter q femina
iungit se no tm viro suo ppo z legitimo
vel viro viri no legitimo tunc facit
contra legem nalem in homis z sut sicut
canes Dicit ratus q si quis h i man
dente canis nuq iam no audiret con
eu latrare canes si dimitteret eu tra
sire Et eu posita in ventre eu sine
dente terribiliter invadit eu z si pue
nerit interficient Spiritualiter canes
sine ferocidia sut illi qui dimissa ppa
uxore vadunt indifferenter ad quaslibz
feminas sicut canes z dicuntur canes
nigri quia denigrata est mens corp
ris eorum eu to denigrata e fama

Canis

corum dens autem istorum canum est inor-
dinatus appetitus et bestialis affectus
ad latrandum et mordendum carnem
nostram sicut faciunt canes. Daniel 6 bestia
[illegible] terribilis erat etc. Nec autem qui
talem in dente portat in manu sue
operationis qui vadit de nocte tunc tales
infernus non latrat quia cum eo est gaudens
in malo eius opere sed postea finaliter
sine latratu et sine timore devorabit
animas suas in inferno. Ideo tales eiciuntur
a templo dei. Unde sub figura canis
dicitur Deuteronomio 23 ubi dicitur quod pretium canis
non erat offerendum in templo. Et
quod sicut fumositas in aliquibus causatur quia
vapores ascendentes ad [illegible] stomacho
magis congelantur et cerebrum et quasi se
congelati tunc obstruitur meatus et
spiritus ita quod virtus spiritualis cum sit [illegible]
in corde non libere transire ad orga-
na sensuum ita ligantur sensus ut non
possit homo nec audire nec videre
et de aliis sensibus exterioribus. Sic
fumositas temptationum dyaboli ascendit
ad cerebrum mentis et ita ligat mentem
quod spiritus scilicet qui procedit a filio dei qui
est cor et principium vite nostre non per-
tingit usque ad mentem et non percipit
neque audire neque videre viam sa-
lutis [illegible]. Vera cor ipsius [illegible]

Si vis perfectus esse vade

Si vis esse mercator optimus fenera-
tor egregius da quod non potes retinere
ut accipias quod non potes amittere da
modicum ut accipias centuplum da
passionem temporalem ut accipias eter-
nam hereditatem. Dicit [illegible] quod
lapis iste pretiosus nomine quaradrios
est lapis despectus et vilis in aspectu
est tam singulariter pretiosus et vir-
tuosus quia inter alia liberat homines
qui gestaverit eum a periculo false in-
famie et a falsis testibus et replet mulierum

ubera lacte et [illegible] confert ad gignendum et
[illegible] conservationem. Spiritualiter velut
talis paupertas facit hominem in aspectu
vilem et quod despectum tamen conservat homines
ab infamia. Cum enim in mundi velit ille
qui est verus pauper propter amorem christi non
potest esse infamis etc. [illegible] nudus [illegible]
est bene fame salvus in regno celorum.
Item replet ubera mentis lacte de-
votionis et [illegible] [illegible] legimus Tobie
[illegible] Tobias maior fuit inter omnes
homines minor elemosinarius quam
omnia sua erogabat pauperibus et
ad hoc filium suum instruebat et ideo
semper intendere [illegible] temporalibus
quam spiritualibus [illegible] Tobia [illegible]

Dico vobis quod facilius

Foramen acus ad litteram erat quedam porta
in ierusalem que propter sui parvitatem dice-
batur acus foramen et per illam portam
nullus poterat camelus intrare oneratus
sive transire. Unde oportebat quod onus
deponeret si transire voluisset. Sic
oportet dives quod deponat onus divitiarum
si velit transire portam strictissimam
paradisi. Si autem accipiatur foramen
acus pro isto scilicet foramine in quo poni-
tur filum tunc est sensus sicut impossibile est quod
camelus transeat vel per illud fora-
men sic impossibile est quod dives propter suam
confidentiam in divitiis suis intret
in regnum celorum. Camelus autem [illegible]
hanc industriam quod nullus vult portare
onus nisi secundum suas vires. Unde si
eius ductor supponat sibi onus maius
quam solitus est portare [illegible]
et ostendit se valde turbatum. Sed non
est sic de divitiis licet sint valde one-
rati onere divitiarum tamen semper volunt
addere onus oneri et cotidie apponunt
maius pondus super animam. Item ca-
melus portat [illegible] unum globum super
dorsum. Dives autem habet duos scilicet divitias
et divitiarum concupiscentias habet in manu

primogenitum

[illegible]

duncs dus pondera unid beneois aliud
pendatorid ipm in morte depont. Sz im
uelit nolit remanet in morte nisi an
morte deponat. Sz dicit vates quod
comedit aut bibet depulmone cameli
desiccato in fumo ad pondus unius au
rei statim curatur ipm. Spiritualiter
quia pulmo est operimentum cordis et
trahit refrigerium cordis signt affectus que
operit totum cor nunc autem affectio hominum cu
pidorum est sicca et salsa sine humore
gre et est desiccata in fumo insaciabilis
amarus. Dico ergo quod affectio avaricie
excecat mentes hominum. Is dicitur exo. 10
pinde de omni multitudine viros et qui ode
runt avariciam et ibidem 23 ne accipias
munera etc. Hic ergo per camelos intel
liguntur avari. De hoc homo figuratur
hos per eos dicitur fecerunt chaldei tres
turmas ad invadendum illos que ostende
rint in divitiis. Sed via aliqui sunt qui invadunt
depredum sunt divites toto conatu intendo
quidam ipsorum divitias ministrando quidam
aut subtrahendo et de amissione divi
ciarum dolore inducendo omnibus istis modis
demones rapiunt ad infernum.

Ecce nos relinquimus. Et
dicas quod cap ille preciosus qui vocatur lapis
multum diligitur a venatoribus quia provocat
ad eos feras et bestias silve. Unde quando
venator habet illum lapidem super se quando in
trat nemus quia non nocet sibi quod aliqua que
sunt ibi possint fugere aut comprehendi sed
primo aliqua delectantur ipm videre et
appropinquare ad eum et sic tamen eas capiunt.
Spiritualiter diaboli sunt in deserto
huius mundi ad venandum et capiendum
animas hominum et sunt multi in eos venato
res etc. Tamen autem istorum venatorum
sunt tyranni et persecutores pauperum. Ideo
est quia sicut dicit tullius superfluitas
rei digesti creuns devoncre tamen
Hic ideo humanitur homina rapiunt Ita nam
et ponantur in trusiblo vidi videbitur

quod omnes homines qui erunt puniti habent
capita sua. Spiritualiter superfluitas
tibi tamen et superfluitas tibi tyra
nos qui sibi et cambus et equis dat
tibi superfluum et tu pauperibus ex p
negat panem et ista superfluitas fa
ciliter capita sua quia illos sunt
sine ornamento. Virtuc ipsa ergo qui
tati capitibus eius etc. Sed quod divi
homines quos non potest trahere ad se per
tyrannos qui sunt canes eius utitur
alia cautela quia portat secum divitias
et prosperitates et illos ad se trahit et
ideo et tutum non habere divitias et
considere nimis. Propter hoc dicitur: Ipse qui consi
dit in divitiis corruet cum ipsis na
tans est in laqueo mortis et rectis
diaboli ezech. Et extendam super eos
rete meum et propter hoc petrus relinquit
divitias et figura homo zo regum. Ubi
legitur quod elias venit ad agros et in
venit ibi helizeum qui facitbat agru
cum 12 iugis boum etc. Spiritualiter
helyas interpretatur deus dominus et
signat ihesum christum qui est deus celi et terre
ipse enim venit magnum simus mundi
in quo seminavit semina virtutum
Et sunt qui seminat et iuga aut boni
enim etc et ideo nos debemus dimittere
boues magistro mundi et debemus accen
dere nostre sicut heliseus igne ca
ritatis accendere et dare bona nostra
populo indigenti et ministrare ipso et
ipm sequi ideo et. Sz in michi ministrat et
ipso dicebat petrus quod primus dicebat
se elegisse viam voluntarie pau
pertatis. 2o dicit sequi nigram sed me
ritatis ergo quere per mundum eterne feli
citatis. Propter facit ibi ecce nos etc. Et
de isto dictum est. 2o dicit petrus se
sequi velle ipm tamquam nigrum
sed meritatis nisi nigram suam etc.
Dicit primus quod deposito dotes

118

Elephas

sfilium suum artificiose quatuor primo docu
cuit primo adorare solem et inclinare
capud eius ante conspectum eius 2o in
plenilunio lavare se in aquis et
postea adorare lunam 3o docuit cum singu
lis mensibus sumere tabula medici
nalia ¶ Quarto quod antequam mediatas
diguniat inclinat se versus solem ubi
tamen fuerit ¶ Spiritualiter Christus docuit
filios suos principaliter quatuor primo
est revera sequi ipsum quia ipse est verus sol
2o adorare lunam id est beatam virginem que
dicitur esse luna 3o sumere medici
nalia id est firmam et alia sacramenta
¶ Quarto quod inclinare versus cuius contra in
conspectu dei sui habere et io non sed pe
tebus dicat ipse sicut sunt ergo te figura
habemus in Regum quarto ¶ Quia currus cum
rotis aureis igneis et equis igneis
tulerunt Heliam in conspectu Helisei
et tulerunt eum in paradisum 3o quod petit pe
trus primum erit ne separatus cum dicit
quod ego et vos ¶ Dic spiritualiter non debes
querere bona temporalia sed spiritualia que
multo meliora sunt

Continuum aspicientium

¶ Dicitur anima est vita corporis ita deus
est vita anime et quia cor Christi erit nobis
oculum ut videre ipsum nemo valet
voluit Christus latus suum mittere ape
rire lancea usque ad cor ut sic via
per quam videretur possemus primum in
vita/dei ergo sunt illi qui mentaliter
requiescunt in illo vulnere ut non
solum videretur per intellectum sed etiam tange
retur per amorem et affectum ideo ponit
illud dulcissimum primum in vita/ad 3o
inpignora illos qui sunt contra illud vulne
re misero totiens creato quod tu
via et ego sum te totiens quaesito quod
tu via et ego sine te totiens mortuus

¶ Quia tu vita et ego sine te totiens ca
ducato quod tu verbum per quod facta sunt
omnia et ego sine te sine quo factum est
nichil ¶ Item ergo via per quam potest videri
intimus et perfectus affectus Christi ad cor suum
ubi est principium vite meae sed vulnus
et apertura lateris ipsius Christi figura quod
23 ubi legimus quod cum Moyses videt
in monte Syna in deum et dominus sibi dixit
ostendam tibi omne bonum tunc Moyses
posuit se in foramine petre alias non deum
videre non potuisset ¶ Spiritualiter
illi qui volunt ipsum videre ponat se
per singularem amorem in foramine istius
petre de quo apostolus petra autem erat Christus
ponat se in illo dulcissimo vulnere la
teris Christi ihesu et attingat de fonte
vite sed de amore cordis ipsius unde
emanavit aqua salutis nostre ipso
¶ Invenit dicens de fonte aque vive

Simile est regnum celorum

¶ Et vinea est illius terra que vinea
domini sabaoth ¶ Et illudebant ei

¶ Nota ¶ Illudere alicui est sibi dedignan
ter cum aspicere et de spectie de ipso tru
fari Modo Christus fuit quatuor vicibus
illo a iudeis illusus primo in domo
sacerdotum 2o illudebat ei 2e 3o
in domo pilati in 2a ¶ Corona de spi
nis 3o in domo herodis luc 23 o
fecit eum herodes ¶ Nota medica

Potestis bibere

spiritus non dat
febricitanti potum inflammatum ¶ Sic
spiritualiter Christus quando videt nos
suos inflammatos amore honoris mun
di sicut videbantur esse filii zebedei
ipso eis potum refrigeratum sed calicem
passionis et amoris penalis quod est in
ductiva spiritualis sanitatis ¶ Dicitur vinum
quod vinum de pomis granatis acetosis est
medicamentum male qualitatis non sit nutritiva
et ideo datur febricitantibus ¶ Spiritualiter

Amaritudo passionis et corporalis afflictio pro amore christi quamvis sit acerba et pungitiva tamen est valde medicinalis pro salute [?] salutis ac. Sed prosperitas mundi que est dulcis sicut comedi deponit ut naturae dulcibus non est bene utilis ad medicinam quamvis delectet corporis gustum. Item [illegible] cogitavi abstrahere et figura eius Genesis ix quod sicut noe bibens vinum inebriatus et iacens in terra nudatus monstrabat ignominiam suam. Spiritualiter illi qui bibunt vinum mundane prosperitatis inebriantur amore inordinate voluptatis et denudantur vestimento virtutis.

Sed quibus paratum est

ut placati tue imitationem christi mendicantes paupertatis tue non sub pretextu singularitatis. Sed sub specie virtutis et moralis bonitatis. Sed non sunt impii non sunt et ideo sunt sicut nicticorax in domicilio. Unde [illegible] noctua sive nicticorax facit duo ova et primum ovum quod ponit in nido eius tante nature quod si quis ex medulla eius inunxit aliquam partem corporis ubi sunt pili statim eradicabuntur pili nec inde renascentur. Sed illa ponit aliud ovum quod est totaliter contrarie conditionis quia si quis ex medulla eius inunxit aliquam partem corporis ubi naturaliter deberent esse pili et non sunt statim nascentur ibi pili et fiet ista pars corporis plena pilis. Spiritualiter pili sunt superflue divitie et prosperitates mundi. Genesis [?] Sed unum est gladium acutum gladius acutus iste est amor dei qui radit ab homine et expellit vires [?] superfluitates temporales et ideo dicit salvator in evangelio Non veni pacem mittere sed gladium. Sunt autem aliqui sicut ista prelati qui in nido prebende sibi amisse ponunt [illegible] ad tollendum pilos quia [illegible] monstrat com-

omni [?]

quod nichil curat de divitiis temporalibus et sic ad medium proponit sua bona pauperibus distribuunt. Sed ultimo ponit aliud ovum ad congregandum pilos quia qui vellet se habere pinguem prebendam tunc congregant sibi et consanguineis suis pilos divitiarum et de pauperibus nichil curant sed tales non serviunt in ministerio dei. Sed potius diaboli unde in figura eius levitas et sacerdotes debebant esse rasi sicut dicitur [illegible] capitulo

Et dare animam suam

nota quod sanguis ale dextre yrundinis distillatus in oculo tollit albuginem et nitorem clarificat et confortat eam ut intuitu veneno [?] [illegible] in tota sua. Sed si homo patitur albuginem et hirundo confert sibi de sanguine et ille vellet ponere super oculum iam non esset culpa hirundinis si non curaret sed culpa egrotantis. Spiritualiter sanguis christi purgat conscientias nostras ab omnibus operibus mortuis et christus voluit libere afferre nobis corpus et preciosum sanguinem suum. Sed illi qui nolunt eiusmodi sanguinem suscipere remanent et erit culpa ipsius peccatis quia christus voluit eos libere sanare nisi ipsos ab hoc sanguine subtraxerunt et figura eius Genesis ubi Iacob prophetavit de Iuda Lavabit pallium suum in sanguine uve id est in sanguine christi nos omnes [illegible] sub liquore [?] [illegible] — De sanguine xpi

[illegible] ut faciant [?]

Dicit Dyascorides quod ille preciosus lapis nomine medius eo quod in medio [?] colorum medius [?] in [illegible] manens est quia [illegible] tota [illegible] et delectabilis in aspectu [illegible] totus niger et candidus qui valet mirabiliter [illegible] quia si quis portaverit eum super se et si multum amicum quereret

no perdet' nisi z spūto viso mantia
tate ¶ Si lapis ille redigat' in puluē
re z misceat' cū lacte mulier' par-
turientis p(ri)mū masculū restituit vi-
s(um) q(uod) si lapis iste sit mixtus cū
lacte mulier' ut dictum est sanat mirabi-
liter morbū podagre ¶ Spiritualiter x(ristu)s
usq(ue) ad tempus sue passionis fuit viri-
dis z delectabilis p(ro)pt(er) pulchritudine
z app(ar)uit tam post pulcher(?) ... dulcis in z
decorus ¶ Sz in hora passionis p(ro)pter ...
bera z percussiones fuit totus niger
z liuidus ¶ Dico ergo q(uod) x(ristu)s in mente
portantis c(on)seruat eū virginē z
si miscetur cū lacte deuotionis vir-
ginis gloriose restituit ei visum spiri-
tualem cognitionis

Et cum appropinquasset

Nota leo videns militem armatum
paratum secū facere statim descendit
de monte z venit ad locum tornea(men)ti
z potius eligeret mori q(uam) a campo
recedere ¶ Spiritualiter x(ristu)s e(st) vero
leo z ro(?) quia quadimo(?) leo sit q(ua)rta-
narius / ... / p(ro)pt(er) ... sua pal-
conta(?) febrem quartanā si quid
in vngue(?) ... venit ¶ Spiritualiter
x(ristu)s omnes defectus nos assumpsit n(isi)
peccatum sup(er) q(uod) ... carnali ...
elementor(um) z ... deuotio sue
passionis z ... i. fecunda me-
ditatio sue penalitatis sanat febrem
nostre mortalitatis quia dilexit nos
z lauit nos etc. / Apo(calypsis) po(?) dicit etiam
... si quis ex tempo(re) leonis in vnga(?) z
tur membra aliarum alio no(n) aude-
bit ad eum appropinquare ... lupi ...
fugiunt eius a(?) c(on)spectum eius ¶ Spiritualiter
si ... deuotos x(ristu)i in vn-
gatur(?) mens ... lupi infernalis
... infernalis no(n) audebunt appropinquare
... fugiunt a c(on)spectu ipso(rum)

mitilis(?)

¶ Dicitur legitur q(uod) de macro(?) fugebat an-
tequam ... vestimentorum ¶ Sed paulo ap(?)
quia mons eius erat in vincula p(ro)pe ...
deuotionis x(rist)i ... in ... p(ro)pter
me etc. Et ergo d(icit) q(uod) x(ristu)s e(st) vetus leo
modo sicut leo videns milite paratum ad
pugnandum venit sibi obuiam ¶ Sicut x(ristu)s
videns q(uod) erat tempus ad bellandum p(ro)
inimicum ... in ... qui
mani(?) ... appropinquauit ad locum tor-
neamenti ¶ De hoc figura ... reg(um) 22 33
vbi legitur q(uod) rex iste mutauit habi-
tum suum z ingressus est bellum c(ontra) regem
syrie z p(re)cepit rex syrie q(uod) nec min(or) nec alius
vulneraret nisi regem israel. Et vnus
miles regis syrie misit misit sagittam
in incertum z vulnerauit regem israel int(er)
pulmonem z stomachum z mortuus est
vesp(er)e ... ¶ Spiritualiter rex iste
est x(ristu)s ... videns deum z x(rist)i
dicit ... illos qui videt deum p(er) fide(m)
in via z p(er) ... visione ... apo(?)
... regum etc. Sic aut(em) mutauit ha-
bitum q(uod) habitum suum q(uan)tum assumpsit n(ost)ram huma(ni)-
tatem z tunc ... ingressus est bellum ...
no(n) q(uod) ibi ponit' ... ierosolima ...
... z montis oliueti ¶ Quantum ad
p(ri)mum no(tandum) q(uod) ierusalem ... fuit fuit vo-
cata ... q(uam) habitauit in ea ...
ubi Jebusei fuit vocata Jebus post ea
fuit vocata Jebusalem sicut ... quia
ibi habitauit rex salem qui obtulit a-
brahe panem z vinum z dedit ei bndicti(onem)
suam ... tempore salomonis vocata
fuit ierosolima i. visio pacis ¶ Quia
facta est passio x(rist)i ... quia facta e(st) pax
inter deum z hominem ad ... persone
... reconciliauit etc. ¶ Dicit ... q(uod) lap(is)
ille qui dicitur ... rubicundus
z ... corporis ... facit hominem in-
tutum z impedit ... quas ...
... excogitant contra ipsum ... ponatur
in aliquo agro vel vinea no(n) p(er)mittit
... tempestate neque aues noci

uas Sic descendit fructus ambulo-
torio primus et ascendentibus celi iste
lapis ille ante tempus solis emittit
ignem et postea emittit septem radios iste
si lapis ille ponatur in vase aque ferventis
statim facit eam frigescere et reducit eam
ad primum temperamentum Sic spiritualiter
christus facit hominem tutum et conservat
mentem eius contra sedictiones diabolice temp-
tacionis et ideo non voluit dimittere in ihe-
rusalem que est civitas pacis et secu-
ritatis Ps 12o bem in metu ut sequitur re
quiescam Dic agnum per mare eme p
servat a locustis insaciabilis cupidi-
tatis a vermibus mundane vanitatis et gra-
dinibus superbie et cupiditatis et curiositatis
Item christus emittit ignem caritatis ante
spectum dei patris et in cruce spiritualiter emisit
septem radios lucentes quia ad litteram septem
verba fuit septem vicibus locutus et maxime
ipse postea in illa tota facit refrigerare
assum inordinatum cunctorum sive viciorum
Secundus locus est bethphage et erat vil-
la sita in valle oliveti et erat deputata
sacerdotibus qui mittebant oves et imposita
bethphage domus vallium Spiritualiter
christus est pastor ovium Jo. X Ego sum pas-
tor bonus et est ille pro ovibus que morantur
in valle humilitatis Et quod pro impicia
diligenter omnes sancti patres fuerunt pas-
tores ovium primus abel fuit pastor ovium
et significat christum in innocencie et
humilitatis patriarcha iacob et significat christum in
qui supplantavit de vicium impietatis
et iniquitatis Joseph fuit penalis et fuit
venditus et significat christum venditum moyses
et significat christum tractus et assumptus de aquis
multis sive mee fragilitatis et mortalitatis
David significat christum fuit pulcher nimis
et in eternitatibus venustatis Tercius locus
est mons oliveti quia ibi habebat
copiam multam olivarum Unde oliva fuit

sui fructus significat contemplacionem et spiritualem
meditacionem Nam oleum licet mixto gravius
quam aqua in sua puritate tamen oleum supposi-
tum aque supernatat et super eminet
ei Sic homo spiritualis contemplacione
supernatat activis quamvis contemplativi
sit magis maturum quam actum propter
meditationem Item mercellum
Nota quod homo peccator est magis fatuus
quam asinus Quia asinus bene de loco
periculoso fugit sed homo non facit peccator
Legitur quod quidam rex grecorum qui fuit
semper in magnis stacionibus et festivi-
tatibus et quando alii letabantur in-
mirabiliter erat tristis et cum omnes ba-
rones sui de hoc mirarentur Inter quos
fuit unus suus germanus qui multum de hoc
redarguebat eum et ait rex cum sapiencie
esset de multiplici reprehensione germani
sui fecit pulsare bucinas ante ianuam
fratris sui Erat autem consuetudo in regno
quod quando ante domum alicuius bucinabatur
nulla restabat modus evadendi quin ille
esset iudicatus ad mortem et fuit ipse tamen
frater regis captus et ante regem presentatus
ligatus et fecit eum rex de nudari et in medio
palacio coram omnibus baronibus stare et
fecit parari quatuor mucrones acu-
tissimos quorum quilibet cum acumine qui
tangebat carnem sua unus super ipsius dentes
alius versus dorsum et alii duo ex utra-
que parte lateris et mediante fecit accendi ignem
sub ipso et omnes facto rex fecit sonare cantores
et cantatrices ante tempus eius et di-
versa instrumenta musicalia et cum contra
non attenderet ille dixit ei rex frater
quare non letaris in ludo meo tanti sonu-
s ille scio domine rex quod in tanto timore
sum quod fere quasi nichil audio de omnibus
omnibus et ideo non possum letari et tunc
dixit ei rex modo dicam tibi quare ego sum
tristis quia video multos in mensa mea
gaudere Nam semper habeo quatuor

Acutissimos qui me pungunt primus est me
ditacio mortis 2a est meditacio peccatorum 3a
est meditacio pene eterne 4a est medi
tacio beatitudinis eterne et tunc conclubit
ter quod plures fatuus asino et ille qui moratur
in vicio peccatorum peccator ergo est asinus qui
solvitur per absolucionem a sacerdote et ducitur
ad ihesum Sicut ratus qui vngule eorum
comburantur in igne et redigantur in pul
uerem et bibatur ex eis ad pondus 3 in au
rore curat infallibiliter morbo caducum
Spiritualiter per vngulas qui sunt ultima
pars corporis intelliguntur tu deo quod fit tempore
mortis et tunc reconciliacio eius com
buratur in igne caritatis ita ut redigatur
in pulverem humilitatis preservat a morbo
caduco peccati summatur ad pondus trium
aureorum id est trium virtutum theologicarum scilicet
fidei spei et caritatis
Et cum intrasset ut ita capharna
um accessit Nota secundum astrologos uicos
est primum signum celi et dicitur ab aliis quod
est vnctus quia sol ibi bonus habet
virtutem in istis inferioribus et facit tunc
sol dies et noctes artificiales equales
et licet tunc specialem sol virtutem disponendi
nendi bonos ad prophetias ut cognoscant
futura et tunc occulta singulariter redu
cuntur ad lucem Spiritualiter primum signum
celi est christus qui licet totum in regno celorum
sua prima dignitate et ultra adque reducatur
tamquam in summa bonitate In Item
non solum est propheta sed plus quam propheta
quia dat aliis virtutem prophetizandi et
occulta manifestandi Item facit noc
tes equales diebus quia per virtutem ius
ticie dat vnicuique secundum sua opera
exigencia meritorum non enim est apud deum
accepcio personarum sed vnicuique secundum sua
opera tribuit
Amen amen dico vobis
Nota multi petunt et non exaudiuntur
sicut dicit beda et sicut dicit beatus pau
lus Unde non quia tali sunt eorum impediencia ne
oro exaudiatur Primo quia aliquis petit
illud quod sibi esset aliquod malum

communis ut et qui petit aliquid dominium et si
petendi deuota non remiscit Unde ipse christus dicit
deus non claudit ostio sed semper nobis est
apertus et qui ostio non claudit fidelem
et vbicumque fuerit secundum in vocatione cum
antecedit te non est ideo stantes non est
mediator non inter deum et paterns Unde dicit
infra in me deus et deus audit loquentem
dicit ante assuetus sermo diuinus manifestatur
et dominum plenus non expectat grua
ordo et statim tribuit peticionem qui ille dat
Item lapis iste preciosus nomine cabra
ceo dat homini illum gestanti pulchritudinem
eloquencie beneficium honoris et gracie ut
facilius exaudiatur peticio sua Item
defendit a nocivis et tenebrosis et curat
tumorem pulmonis et splenis et est
transparens et clarus ad modum cristalli
Sic spiritualiter mens clara et sine
macula culpe dat eius virtutem eloquencie
in se et omnis dat sibi beneficium gracie et
exaudicionis et defendit a periculis diaboli
temptacionis et tollit timorem superbie
et ambicionis figura habemus genesis 23 vbi quia
abraham rogauit deum pro quodam amico
suo nomine chanaan recomendaret sibi
respondit deus Dominus meus transeat chanaan
et quidquid pecierit me impetrabit
et quod placuerit tibi faciam Spiritualiter
abraham interpretatur fortitudo et chanaan
interpretatur penitens et petit deus id est a domino deo
et impetrabit ab eo quod placuit etc sic
Et respondens ihesus non
aliquis volunt coniugare adiutores
contra suum inimicum non possunt melius in
quirendo sicut eius per affinitatem et
per matrimonium filii et filie nepotis
et neptis Spiritualiter cum inter nos et
filii dei erat guerra inter deum et diabolum
deus voluit habere amicum propter sua
non quod de eo aliquid indigeret sed ne eum perderet
ideo voluit deus propter contrahere affinitatem
cum homine dando sibi filium suum in utero
virginali figura habemus genesis

Hester accipiens regem assuerum pacificavit iudeos et mardocheum [illegible] fuit honoratus apud assuerum cuius amicus erat assuerus turbatus. Sicut vero

Veniet calamitas

quod si super tornam a thauri [illegible] et vitulus infundatur cera liquida liquefacta super tornam ab alia sequitur cum thauro absque labore quocumque solvit. Spiritualiter [illegible] erat in veteri testamento in magnis [illegible] offerre thauros et [illegible] significabat Christum. Ergo infundas [illegible] liquefacta [illegible] puritate [illegible] dilectionis sequitur [illegible] sine labore ad custodiam [illegible]. Dicat etiam quod si radix alicuius arboris inungatur felle thauri non accedunt ad illud formice nec vermes aliqui corrosivi. Spiritualiter ad radicem cordis de qua dicitur Si radix sancta et rami sancti ponatur fel amaritudinis passionis Christi non accedent ad eam vermes malarum cogitationum et cupiditatum corrodentes virtutes [illegible] ubi non computet mana [illegible] vermis in [illegible] in eo [illegible] in libro de terra sancta quod si gallus aliquis castratur postquam [illegible] annos et [illegible] impinguaretur statim in ventre eius generaretur quidam lapis preciosus nomine allectorius et signum est quod [illegible] lapidem in ventre quando nunquam potest bibere et valet lapis iste mirabiliter contra sitim si quis in ore portaverit non permittit illum habere sitim. Spiritualiter gallus est [illegible] fidelis [illegible] qui ad modum galli in qualibet hora [illegible] et laudes offerre deo et [illegible] habere fidem sancte trinitatis [illegible] integre castitatis et sic gallus fuit castratus generabit in eo allectorius lapis preciosus [illegible] sitim [illegible] ex aqua et cetera.

Nolite ne conturbemini

Nota turbacio aeris causatur tripliciter. Primo quando cum vehementi vento commiscetur pulvis. Secundo quando cum turbine [illegible] commiscetur aqua. Tercio quando concurrunt venti [illegible] unde aer [illegible] commixtio [illegible] ventorum dicitur turbo. Sic etiam spiritualiter turbacio inter homines [illegible] quando ventis superbie et vanitatis ambiciose commiscetur [illegible] pulvis avaricie et cupiditatis [illegible] de quo dicitur [illegible]. Secunda turbatio inter homines quando cum vento vanitatis ambiciose commiscetur aqua luxurie et carnalitatis de quibus dicitur [illegible]. Tercia fit turbacio in [illegible] collegio vel civitate quando duo venti contrarii scilicet duo homines ventosi et ambiciosi et magni sunt contrarii et quilibet [illegible] contrarius totaliter et ideo conturbant [illegible] qui conturbat domum suam. Et non quod sunt plurima [illegible] future conturbationis et tempestatis in mari vel in [illegible] et aliqua [illegible] de signis celi [illegible] namque [illegible] quando tornia nove lune fuerit obscura [illegible] et reliqua [illegible] signum tempestatis future. Primo si tempore [illegible] apparet [illegible] nove lune maculosa macula magna et nebulosa et durat a prima die [illegible] usque ad quintam diem significat notabilem tempestatem et aeris turbacionem in futura estate. Spiritualiter luna [illegible] mutabilis et variationis significat [illegible] stultum et instabilem sine prudentia et constantia [illegible] ut luna mutatur. Ergo contingat quod stultus ponatur in alta [illegible] super [illegible] et [illegible] ad persequendum tales potestas sit maculata macula pravitatis et nebulosa nebula ignorancie et [illegible]

averrois

signum est tribulationis in populo et future
tempestatis in collegio quia periculosum
valde dare homini stulto potestatem et
gladium super populo. Item circa solem sunt aliqua
signa. Nam de [vespere] quod si ante solem in
oriente appareat talis et cum descriptus in
nube rubea significat de proximo multam
pluviam et generaliter. Ubi ipsa prope solis ap-
parentis in nube fuit contra significat
ventum et pluviam et tempestatem de proxi-
mo eminente. Spiritualiter nota sol
multos prelatos ecclesiasticos qui debent ad modum
solis lucere. Ergo si circa prelatum contra
sunt nubes id est affectio et nubilans cog-
nitio et ista affectio fuit rubea rubedi-
ne sanguinis et corporalis amoris cum
multos inordinate diligentes propter
parentelam generalis et multam pluviam di-
ciarum et temporalium superfluitatum quas tandem
in bonum ad multum deducit. Item si circa
talem prelatum sunt nubes contra sicut est
cum quia in ipso regnat avaricia et
cupiditas cum tunc fit pluvia divitiis
et ventus superbie et discordias ex
quibus fit finaliter magna in penitenc-
tionis ad ipsum ruina. Item si sol oriatur
maculosus sub nube rubea latens vel
sub nube contra ad modum cum sequitur
tempestas quia si tales et sanguinibus pecunia
vel munera vellet distribuere officia
et ecclesiastica beneficia tunc sequitur
tempestas in subditis. Circa celum sunt
aliqua signa nam si celum puta ipsum
dominos et alicuius vellet supra terram tu-
mentis tunc est coagulatio signum future
tempestatis et satis in proximo vehemens. Hic
est quando illi qui deberent esse viri con-
templativi et alti et delectiones celestes
per altitudinem et promptitudinem meditationis
vacant nunc etiam terrena querendo et
inferioribus temporalibus animum occupando tunc
est signum future tempestatis in populo
quia exempla eorum nocte videntur

Sunt et signa in mari quia quando naute na-
vigant tempore noctis et aqua scintil-
lat ad remos et ad latus navis signum est tempes-
tatis future. Similiter quando salsum frequenter
ciunt si et aqua quia velut turbatio
temporis ab illa parte aqua vertitur. Spi-
ritualiter aque multe populi multi quando
ergo populus homines scintillant et resple-
dent in prosperitatibus signum est tempestatis
quia communiter copia donorum temporalium
est frequenter populo causa turbationis
cuius iam facta est turbatio non sua
quando illi qui debent vincere et respondere in
aquis sapientie salutaris. Quos sunt
tota et omni religiosi vadunt vagabun-
dum et inde discurrendo tunc est signum
turbationis. Item cum turbati sunt in mari
etiam sunt aliqua signa meta et plurima
inter que sunt ista duo quorum primum est
fremitus et scintillatio papiri ardentis
quando tempus est quietum et significat future tem-
pestatis. Item quando musce infestius solito
pungunt. Hic est quando in illis qui preesse habent
ad docendum ut ad modum lucerne doc-
trinam illuminantur reperitur fremitus et in omnia
signum est tribulationis in populo quando etiam mali
viri qui ad modum muscarum ad nocendum
permittuntur sine correctione nisi volunt
pungere quia sunt affecti tunc est signum
turbationis et tempestatis in populo. Sed
dormivit et turbate sunt aque corr-
sunt quia quando amici et discipuli domini non
debent turbari et aliis esse etc.

Amen amen dico vobis

Nota tria sunt que disponunt homines ad
meditandum de futuris. Primum si quis tempore
quo dormire vult habeat ramum de arbore
illa que dicitur agnus castus. Secundum
est si quis habuit in ore suo lapidem
qui vocatur gemma qui in venis
venit. Tertium est si quis locum tardum
et facit sua cingat pigrum et membra
disponit tunc sua fantasia ad predicta
futura. Spiritualiter si dicas sub capite

meus me agnum castum i. virtutem
castitatis et puritatis tue corporis mei
occulte veritatis etiam habemus in principio
sancti novi testamenti scilicet in Johanne capitulo
qui fuit puro mente et corpore ideo occulta
veritas fuit ei revelata quod non fuit tantum
propheta sed plus quam propheta Item Johannes
evangelista de sacro fonte pectoris Christi po
tavit Item o Paulus apostolus qui audivit archa
na verba que non licet homini loqui et si
habuerimus more meo scilicet cordis oris et
operis scilicet dominum Christum meditando loquendo
et operando illum lapidem qui sine manibus
abscisus est de monte scilicet dominum Christum qui
est lapis angularis tunc poterimus absque
una veritate attingere figura Genesis 33 Jacob
ponens lapidem super lapidem et ibi dormiens
audivit archana cum angelorum et
erexit Jacob lapidem in titulum
Sic illi qui sub Christo lapide quiescunt
per iugem meditacionem audiunt melodiam
angelorum et si nos longa ... intus
et foris aspirimus per sigillum non ... devo
tione Christi Nam sicut apis corpus inter
omnia animalia mundi diligit filios suos
et pro his ardentissime et strenuissime pugnat
pro eorum defensione et maiore caritate
meos Sic ... ipsa tota mea sit ... perfe
ctissime in devocione istius corporis incorrupti
virginitatis auctoritate passio quam pro nobis
sustinuit tunc poterimus ad eius veritatem
attingere Johannes 8 Sicut cognoscetis veritatem

Hoc est quarto dicitur Sicut corpus
patre namque familias moriente do
mus turbatur familia plangit nigris
induitur vestimentis Sic filio Dei
propter quem omnia facta sunt et fine mundi tota
desimenta celi lugent et candore depo
sito tenebris induuntur luna tota Sed
multo amplius in morte mundo qui
est ipse ... ... in corpore
moritur quoniam quia tunc luna in
et omnes virtutes occulte quadam

dolore plangunt et sunt signa tamquam
ordo sequitur abhominationem stare
in templo sunt in ... ultimo indicio
Sicut etiam absurditates ignorantie scilicet in
intellectu et malitie in affectu sequuntur
abhominacionem pro stantis in templo
sic tamen pervenit ultimo summa iudic
cos summa sine ad mentem absque navitas
quoniam ... quo ... ... dom
in ... et quedam materia abhomi
natio ad quam sequitur absurditates
dolores et penalitates quam ... de quo
libro ... impalma ... super ... dic
est valde abhominabile coram domino ...
cum abhominatio et domino Unde superbi
computantur ... quod nunquam aliquid
artificio domesticali ... et ideo ve
natores qui capiunt eum statim inter
ficiunt Spiritualiter quia superbi non
sunt domani ... qui ... cum Christum in
iudicio capti et ligati traduntur
morti perpetue in puteo infernali post
mortem de pape ... ... per ... de
... ... de ... dicitur
Levitici 26 cadetis inter ruinas ...
Nam audita est vox ... ...
... Sicut naturales quod nihil est
abhominabilius inter ... ... in
... quod ... non ... cum ...
... per quatuor annos ad plus et ...
semper ... Nam in primo
anno capit ... ... in ... in 2o
anno querit se ad pullos domesticos
quos faciliter ... capere quam ... aucias
... in 3o anno querit se ad
vermes terre et ad cadavera fetida
Sed in quarto anno moritur fame Sic
... qui dicitur de omnibus ... ...
... ... abhominabiles deo et ... et
naturaliter in quarto anno moritur
Nam primus annus est tempus ... 2us
annus tempus mortis 3us annus tempus
... Sed quartum tempus ...
... in quarto traduntur fame in

carnali gaudio pz in aliis peccatis dis-
currendo per sententiam

Cum videbitis abhominacionem

Ista dicitur a sanctis quod antixpus nasce-
tur de tribu Dan et ista tribus non enumeratur
inter alias tribus. Item ista tribus non enumera-
tur esse dampnata quia ex illa fuit Jero-
boam filius Nabath qui induxit de-
cem tribus ad adorandum ydola in
monte Dan et in monte Bethel. Quia
quod iudei expectant messiam nasciturum
de tribu Juda et stirpe David ideo ad
maiorem certitudinem dicunt quod per totum
mundum illi qui sunt de stirpe David
sunt super certe persona insignia quia
statim quando aliquis nascitur de stirpe
ipsius conficitur apud eos predictum instru-
mentum. Quia dicunt quod non recipient aliquem
tamquam messiam promissum in lege
nisi constaret eis quod esset de tribu Juda
et de stirpe David ymo forsan aliqua
signa con nasciturus statim mer-
cedes illos dicit quod cum sit de tribu Dan
et tamen instrumentum fabricatum predictum quod dicit de
tribu David. Item quia tribus sunt cap-
tivate quas fecit Salmanasar rex Assiriorum
ultra montes Caspios qui sunt mon-
tes Gog et Magog remanserunt ali-
qui de tribu Dan et alii de aliis tribubus
inmixti cum iudeis et levitis in Jherusalem
et esse potest quod tali iste error vicium habeat
quod genus illa unde nasciturus est antichristus
dicat per instrumentum fabricatum esse de stirpe
David non deo permittente sed esse
facile. Quas ideo introducetur istud certo
tempore.

Nec pater solus

no-
vit nullus quod inquirere certitudinem adductio-
nem ad iudicium quod certe sunt determinate
quod esse. Sed nulli prodest talem cognitionem
est. Ideo ipse noluit revelare suis
discipulis dicens non est vestrum nosse tempora et
actis primo. Ideo illi qui inquirunt certe sunt
faciunt contra consilium ipsius dicentis non plus
sapere quam oportet sapere. Unde tales sunt
similes illis de quibus narratur quod quidam
erat qui putabat quod amarus esset medi-
cinalis quia omnis medicina ut in pluribus
est amara et ideo sumpsit ad aliquam me-
suram de felle leopardi et cum esset de
fel leopardi et amarissimum super omne fel
et statim mortuus est. Item narratur
de quodam alio quod cum audisset et per exper-
ientiam vidisset quod ex unctione sive
vitello ovi noctue renascerentur pili
in qualibet parte corporis voluit ille
plus sapere quam oportet sapere, nam vitel-
lum ovi corvinis quod noctua ponit bene
esse pleniter. Sed vitellum alicuius ovi
oppositam virtutem habet. Sed homo abluit
ille et inunxit sibi caput et barbam
cum vitello alterius ovi volens plures
et spissiores habere crines in locis illis
ad maiorem ornatum et honestatem quod fuit
totaliter depilatus et erat abhomina-
bile videre ipsum. Sic etiam multi mo-
riuntur morte eterna multi virtuti-
bus et bona fama depilantur quia
inmiscent se ad investigandum secreta
dei plus quam faciunt et decet. Nam
perscrutator maiestatis opprimetur a gloria
configuratus deo. Regum ultimo ubi dicit
dyabolus ego ero spiritus mendax in ore
omnium prophetarum et dixit ei deus decipies
eos et prevalebis egredere et fac ita. Et factum est quod Jo-
saphat de consilio illorum prophetarum ivit
ad prelium contra regem Assiriorum et
mortuus fuit. Et sic tales occidunt
se ipsos et illos qui sibi consentiunt.

Tunc erit regnum celorum

Jeronimus in epistola ad Eustochium virginitas
est aurum, castitas argentum, coniugali-
tas ferrum. Virginitas est sicut castitas
aurea, coniugalitas tenebris. Virgi-
nitas est regina, castitas est domina,
coniugalitas ancilla et multo virginitas

est sol. Tercia ut omnes planete sed
sol vadit semper per medium zo
diaci non plus declinando ad unam
partem quam ad aliam sed semper tenendo
medium. Sic est virginitas et sola
ista virtus que punctualiter per me
dium vie regie procedit per unitatem
ad Christum regulam tenens. Nam castitas
et coniugalitas aliqualiter a perfectione
punctuali declinat et ista via incedit
sol iusticie. Apocalypsis 14: sequuntur agnum quocumque ierit.
Virginitas est regina quia sola
virginitas est sponsa Christi qui est rex
regum etc. Et in signum figure legitur
quod preceptum fuit levitico 21 quod summus sa
cerdos non posset sibi desponsare aliquam
mulierem nisi esset virgo. Ad ostendendum
quod quamvis Christus summus sacerdos
possit quamlibet sanctam mulierem habere
sicut caram ac dilectam sibi ac devotam
tamen nullam per modum sponse sibi
destinat nisi ista sit virgo. 2 Corinthiorum 11
despondi vos etc.

Decem virginibus. Per
decem virgines intelliguntur omnes fideles
ad nostram ecclesiam militantem qui
omnes dicuntur. Tercia omnes obligati
sunt ad observantiam decem preceptorum
et omnes dicuntur virgines quia
sponsi quamvis plura sunt diversa nomina dicuntur
nominari ad unum illorum et dicitur decem
ad unum eorum scilicet a dignioribus vel aut quia
status esse sunt plures scilicet virginum
[illegible] singularitatis quia status virginum
est nobilior aliis et a nomine virginum
tota congregatio et amore datur intelligi.
Unde dicit Augustinus ecclesia que constat ex
virginibus pueris maritatis feminis
et viduitatis continentes uno nomine est
appellata. **Acceptis lampadibus.**
Per lampades in qua debet esse lumen visi
bilis intelliguntur opera posita in
aspectu aliorum per modum exemplaris

et informatio ad aliorum. Sed per oleum
intelligitur debita et sancta intentio
ut fiat igitur opus exemplare per solam
laudem patris celestis et non propter laudem
suam propriam laudis terrestris. Nam
sicut oleum est fomentum luminis in la
pade et subtracto eo lumen extinguitur
ista sancta intentio ad laudem dei est
fomentum et nutrimentum operis exemplaris
qua subtracta toto valor laudis
operis extinguitur et deperditur. Iste
tunc ergo virgines acceptis lampa
dibus scilicet fatue bonas et claras operas
non sumpserunt oleum secum quia subtra
xerunt rectam intentionem que est nutrimentum
splendoris et vigoris eius. Bene operis
et de foris oleo dicitur quod vir in [illegible] virginitas
virgo oleo carpendo tuo. Sed prudentes
virgines etc. quia totum quod faciunt
ad laudem divine gratie faciunt. Vasa
oleum deo capite tuo. Et non quia ad con
servationem olei in vasis duo requiruntur
primum est quod vas in quo ponitur oleum non
sit perforatum nec porosum. Secundum quod sit
bene solidum. Unde in vase poroso
non potest diu servari sicut patet in vase
ligneo crebiore quia oleum poros per
transit et paulatine perditur. Secundo
quod vas sit bene coopertum quia si sit
discoopertum tunc vento deportatur paulatine
oleum et totum est in misericordiam
pulvis a vento et in nubibus. Sed spi
ritualiter ad conscientiam scilicet olei seu
intentionis duo requiruntur. Primum est quod
cor hominis non sit perforatum nec po
rosum ad modum spongie quia in talibus
foraminibus absconduntur peccata venia
lia quia negligit confiteri peccata venialia
et levia et absconduntur peccata illa in
foraminibus talis cordis sive non curat
ea confiteri et talis ipso eo quod ascendit
cor sit porosum et perforatum non potest

bene tenet oleum et spiritum in contemplatione
dei ita quod nec spaciem cum anima poterit
ibi abscondi quin oleum cum omnes conden-
satores offerant et pervenientur eius
hoc vas autem solum est quod fecit tamen
debemus nec cor nostrum in vase in
quo oleum ponitur sicut sponsus ma-
neat dissolutum vento diabolice tempta-
tionis et vane ambitionis cupiditatis affe-
ctionis vel alio. Sed amor claude vas tuum
ne unguentum effluat, claude virgini-
tate claude castitate claude veritate
dia loquendi claude abstinentia glo-
riandi. Sic ergo diligenter nos con-
servatores in vase cordis oleum. Sic
sancte sponsus recipiemus quod gratia mul-
tiplicabitur in vobis devotis sicut
figuratum habemus iiii Regum quod vidua que
non habebat nisi parum olei et creditoribus
ligata debitorum sic quod oportebat quod daret
duos filios creditori quia non habebat un-
de satisfaceret aliter, prophete Helizeo et
audiens consilium creditorum multiplicat
illud modicum olei in tantum quod satis fecit
creditori suo et cum habundantia vixit
Sic vixit cum filiis suis ad ostendendum
quod si aliqua anima dei habeat nisi
aliquid olei sicut et pure intencionis faciendo
quecumque facit ad laudem divine operacio-
nis et quamdiu oleum teneat bene
clausum in domo et in vase conscientie
cordis sui. Sic quod non possit intrare
ventus diabolice temptationis etc. quod multi-
plicatur in tantum quod satis faciat
omnibus debitoribus suis peccatis

Dormitaverunt omnes

Dicit actor in libro de sompno et vigi-
lia non scias impossibile dormitationis sompnias
in aliquo tempore fortiter dormiendo
et ideo est quia sompnia causatur cum
spiritus ... quod ... subtilis
procedunt a corde tempore nativitatis et motus
calor illos sompnium quod sunt circa cor
aliunt ad partes exteriores pertingit ad locum
medie ubi sunt simulacra et ymagines rerum
et quamdiu deficiunt digestio est in processu
tunc redit sanguis ille ad cor et deinde
spiritus ymagines multiplicatas ab
aliis similitudinibus que cadunt in memoria
tenebrosa et tunc cor per illas ymagines
examinat et sompniando iudicat sicut
ymaginatur quod radius procedens ab
oculo gutta super noctem perveniens ad
rem visam et reperitur cum ymagine
rerum veri ad oculum et per istam videtur
aqua multiplicata fuit. Sic est
spiritus et in proposito nostro quod hoc spiri-
tualiter communico in primo dormitores negli-
gentie non sompniant nec proveniunt tor-
pore tamen per diu persistat dormitatio
per negligentiam et eciam per maliciam tunc
cadunt per distemperantiam vita peccatis
sompniant et veris iudiciis non ueritas
Sic in ubi multa sompnia ibi plurime
vanitates et credunt multos errare
fecerunt sompnia

Ne forte non sufficiat

Secundo nota et considera quod sicut in Ecclesiastico
dicitur quod cum duxerit impius ab illo qui
erit alii intercedit pro nos apud
iudicem que contra nos videmus tre-
mulitur indignatum et videtur non
exaudita sed et timore dicentes
nullatenus et audiremus quia non
solum nos in spiritu timore debetis
ymo et nos devotissime in ipsa iudi-
cia non habemus quia quod primum
habitum nobis non est nostrum meum
sed quod ipsi in anima habemus et ideo non
intendimus pro nos apud iudicem
intercedere cum satis nobis ve-

sentire quandoque moris tanta dul
cedine inie uidimus obtinemus
Ite nolite adulantes
Augustinus Non debemus putare quod medic
illa olea quam illud dicunt de qua dicitur Ecclesiastes
hoc est Et remittet eos ad illos a quibus
emerunt oleum adulacionis nam illi
dicuntur oleum vendere qui laudando
mittunt aures in errorem et tale oleum
non est ad illuminandum sed potius ad extin
guendum quod refutabat ipse dicens cor
ripiet me iustus etc. Gregorius magis quoque
oleo peccatores impinguat capud eius sa
ucia mente de mullis adulantibus loquens
dicit dicitur tale mirabile dictum est
quod oleum super fusum apibus interficit
eas Et econtra aceto bene forte quoquo modo
superfunditur facit eas a morte re
surgere videntur non apes non solum
odire oleum ymo nec flores oliuarum
videntur diligere ut in eis libenter
residere ymo libencius residunt
in floribus sinapis dato quod flores
oliuarum sint dulces et flores sinapis
a equaliter amari Et spiritualiter
apes faciunt mel sunt illi qui
faciunt opera bona que dei continent
dulcedinem in tercia et cetera quod dicimus
in uocabulis etc. tam si infunda
oleum adulacionis et suaue laudis
in hoc ipso oleo omnes moriuntur ut
pote virtutes ministre super fundatur
acetum pungitiuum sufficientis correctio
nis Et Melius est a sapiente corripi
illi qui apertiue sicut apes faciunt
mel dulcedinis uirtutum non solum sunt
fugere oleum adulacionis ymo etc. et
flores i. omnes illos qui arguunt
a ad gaudere illos qui eos corripiunt
qui dicit ipsa ego ipse meus qui bene
te dicit ipso etc.
Reseruis diem naque domi
dicit Glosa Et scilicet homo quo tempore

// perunt et
de seculo isto exiret ad voluptatibus
et ad pene tempus separare posset si
qui // penitere veniam respondit pecanti
die crastinum non promisit semper
igitur continuum diem debemus metuere
que nunquam possumus preuidere
Vocauit seruos suos ad
rationem scilicet seruitus Est in seruiunt ipso placa
deo et angelis eius quia seruire
deo est regnare videmus singulariter
in omnibus animalibus quod quanto aliquod
corpus est plus dignare tanto cito plus
nascitur in statu magis seruili et talia
cum maiori penuria educantur et e contrario
quanto alius est minus dignare tanto apertius
est maioris fortitudinis et libertatis / unde
videmus quod leo aquila falco et cetera
animalia que aliis dominantur nascuntur
miserabiliter in obiecto et sunt in statu
miserie et seruitutis antequam libera
potestatem dominandi Et econtra
pulli statim cum nascuntur habent potestatem
~~dominandi~~ de modo currendi Item leo
qui dominatur aliis animalibus nascitur quasi
mortuus in statu vilitatis et diu
stat in spelunca Et agnus cum nascitur
statim incipit ambulare Ita quia
homo dominatur omnibus animalibus sicut
dicit Glosa non plus tamen omnibus nascitur
cum maiori vilitate et educatur cum miseria
maiori et seruitute ideo ista dico quia
si uolumus dominari in regno celesti tunc
Christo et nos fideliter et humiliter in isto
mundo seruire ipso et figuratur de abra
ham Glosa i. R. Et cum tres vidit et unum
adorauit et illi soli seruiunt in in
pace grata in oculis domini
Dedit quinque talenta ista
quinque talenta sunt quinque genera bonorum
scilicet bona nature bona gracie bona sunt bona
potencie et bona opulencie et figurata
per pallium per vel legimus quatuor genera
talentorum scilicet eris auri ... et ferri

Cumque no talenta homo negociauit
in uoi pom talentu plubi strebat
Spiritualiter in talento eius intelligit
bona ne ro e quia na eis e metal
lu de quo fiunt campane que longe
audiuntur et est grandis duracionis et
fiunt de eo vasa ad capiendum cibaria
et decocta no permittuntur diu in eo
stare quia suum met malum saporem
cito et est noto oculis Hic est
ne e maxie duracionis quantum ad aia
que est incorruptibilis ut anima aie
factum est uas cibos spiritualium scilicet aquas
veritatis et sapientie tum coquis cibus vitalis
id est decoctus ardore caritatis non
debet homines uelle diu tenere sine
cibum in aia quanta corpus immo debet
velle refici in mensa xpi Sicut di
cebat apostolus cupio dissolui et esse cum xpo
Item ergo talentum eius per esse ne deut
de montibus eius metalla fodiuntur
In talento auri quod est preciosius omnibus
metallis intelligitur bonum gratie apostolus Obia
deo tibi eme aurum optimum nam pulus
auri si comedatur cum cibo preservat
a lepra Sic est pulus gratie cum
preseruat a lepra peccati In talento argenti
intelligitur bonum note et fide et sapientie
eloquiorum dei ps Eloquia dni eloquia
Sicut nalos quod argentum est primum omnium
metallorum Hic est nota verborum
dei est primum veritatis om fidelis quanto
inventas Job 2o est argentum venas
suarum principium Sicut est nalos quod balsa
mum suus odor balsami proprietatis no
potest conseruari quam in argento Hic est
liquor balsami proprietatis non potest melius
conseruari quam in argento vel sapio
et notitie verborum dei ut visitetur et
Sic est Sicut vas balsamum non mutu
odor mouet In talento fera quod domat
omnia metalla bonum pot et ma gt diu
Dant dicpo impij iones quod quatuor
bestie habebat dentes ferreos comminu
ens reliqua In talento plumbi quod est
ponderosum et totius metallis vilius
intelligitur bonum opulentie Sed habunda
ntia temporalium statu deficit et descendit
ad fundum inferni quod scilicet precipitandum est plum
bum in profundum Ista autem talenta
et bona quidem omnia recipiunt quod aliqua
quod vnum scilicet plus et minus quod ad quibus
potuit quod malo statu per deus Capitulum xxvi
Esuriui et dedistis michi
Nota aquila sicut amicus suo cum
populus quod per te multitudine et fragi
me nocturna no pt sibi querere victum
Et falco cum in te meno recipitur
in nido suo et nutrit eum sed no prout
beneficium suum quod cum aquila illa rec
uenit ad falcone pro in tueri a
et pugnat pro eo contra quaslibet aues
per Sic est qui tu vides pauperum
ecclesiam et debilem recipias eum in
domo tua scilicet tua possibilitate et propter
tuum amorem fatis pugnabit pro te contra
tibi aduersantes in die iudicij ad
rom 13o Si esurierit inimicus tuus
Sitiui et dedistis michi
Nota tueda apud pe e ordinata
quod quod apostolus suo regi ne potuit
de aliunde aliter laborat in edificio
faciat mollis nec est de aliquid
potuit Sed alio fuit que potuit et
portat aquam in ore suo et ponat in
loco determinato ut ille qui no potuit
aliunde possit bibere Sic tu debes
facere ille qui sunt deputati ad
sermonem xpo Et ma dia mt
xxv Hospes eram
Tertium opus
pietatis est Nota abraham ysaac ja
cob et alij sancti patriarche semper

fuerit ingressus mundum peregrinus et hospes
habitantes in tabernaculis. Item Christus
numquam dixit [illegible] hospitium tu gratio-
sissime sed non nos esse peregrinos saltem
benigne perceperimus in domo tua recipe
Hebr. 13 Hospitalitatem nolite oblivisci. [illegible]
dicit [illegible] quod non prius intra eum ille
qui potavit recepit peregrinum in hospi-
tio suo. **Nudus eram.** Quanto
longius iacet inter omnia animalia homo plus
[illegible] est [illegible] nudus [illegible] et sibi ma-
gis [illegible] mundum. **Infirmus eram.**
Dicit Plinius quod quando aliqua formica
infirmatur in via et non potest portare
pondus suum proxima quae obviat sibi tollit
ad pondus et alleviat eam et sic fiunt
[illegible] infirma quae non potest [illegible]
[illegible] deposito omnes portat eam. Sic ait
sapientissimus Salomon et mittet te
ad formicam ut consideres eam, Proverb. 6:
Vade ad formicam o piger et vide tu
tu videns proximum tuum infirmum visita
eum et alleviam quantum potes consolando
et sic namque fiunt [illegible] eum et consolationem magnam
mercedem in caelo. **In carcere**
Dicat [illegible] opus pietatis.
Discedite a me. Nota poenam
damnatorum quae notatur in his verbis
In [illegible] in his sunt fetor
et [illegible]. Est timor [illegible] sup-
[illegible] omnia tortor. Vermes serpentes
tenebrae sine fine manentes. [illegible]
nisi ibunt in vitam aeternam quam nobis
concedat.
Nota dicit [illegible] quod venator portat
[illegible] tenacem [illegible] sic claudit ocu-
los suos illo visto et demictens visum
recedit. [illegible] videns [illegible] vocat
et illo visto claudens oculos suos certa
[illegible] capitur. [illegible] quod omnia effugiat
[illegible] est quod per intellectum potest
est omnia sicut et per intellectum agentem
est omnia facere. [illegible] in [illegible]

inter omnes creaturas cum dicat proprietate
[illegible] in omni creaturae [illegible] sicut
in aliquo omni creaturae. Venator
iste est concupiscentia carnalis quae semper
nititur qualiter possit spiritum ad [illegible]
[illegible] in [illegible]. [illegible] concupiscit
adversus spiritum. [illegible] ipsa concupiscentia
claudit oculos suos appetitus [illegible]
visto tenacissimo amore et delectatione
carnalis quod ad illam [illegible]
[illegible] carnaliter. [illegible] quamquam
[illegible] descendit [illegible] et oculos
suos claudit per consensum et extractus
moritur et [illegible] caput figura
[illegible]. [illegible] qui [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et [illegible]
[illegible] potentes [illegible] quia
Dalila [illegible] situla ut [illegible]
[illegible] dormiret cum fecit super genua sua
et in sinu suo [illegible] caput Sam-
sonis [illegible] Philisteos demonis
per Dalila carnem ut concupiscentia [illegible] applica
[illegible] in mortis [illegible]. Sapientiae
[illegible]
[illegible] tam
[illegible] ipsa [illegible] mea [illegible]
[illegible] alter
adversus spiritum concupiscit et [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible]
quod [illegible] timere [illegible]
nec ullo timore inhibet. [illegible]
[illegible] 13. [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] mortificaverit [illegible]
[illegible] signa mortis spiritualis sic sunt
[illegible] signa resuscitationis. [illegible] signum mortis
spiritualis accipitur [illegible] signa mortis
corporalis. Signum mortis corporalis est
triplex. [illegible] est carentia [illegible]
[illegible] signum est
mortis spiritualis [illegible] fide in [illegible]
[illegible] signum et [illegible]
[illegible] non sentit. [illegible]

homo non sentiat persuasiones et admo
nitiones spirituales signum est quod ipse
mortuus spiritualiter sit. Ier. v. Verbe
rasti eos et non doluerunt, attriuisti
eos et renuerunt accipere disciplinam. Item signum et rigor
sic homo qui habet cor rigidum quod non
potest flecti per compassionem nec per obedientiam
ad deum signum est mortis spiritualis.
Exemplum iii Regum xiii° Manus Ieroboam
quam extendit de altari contra prophetam
rigida est. Item patet in eius signum facta
peccatore inquis fit deo propter adeo quia
et iniquitates vestre diuiserunt inter
vos et deum vestrum. Hec ergo tria sunt
signa mortis spiritualis. Contra opera
tollit superbia. Item aufert ignorantia
et rigorem facit auaricia. Signa sunt
ea signa resurrectionis spiritualis que
tanguntur in hoc dicto. Cepit loqui in
telligitur confessio per hoc quod dicitur. Dedit
eum matri sue intelligitur satisfactio per
hoc enim quod satisfactio facit de peccato ...
so restituit matri sue ecclesie sub ipsa
que est mater nostra. Item apostolus quod dicitur quod
satisfactio sit per tria scilicet oratio ieiunium
et elemosina. Unde Leo papa in sermone de
ieiunio dicit ordine quodam dei creatur
ieiunio quod cupiditate carnis castigatur
elemosina peccata redimuntur oratione
per orationem dei ymago in nobis renouatur.
Hec ergo patent signa mortis spiritualis
et remedia. Nota ... coficitur
digitos calefactos festucas ...
sibi appositas attrahere ...
Sagattes item quod dicitur in lapidario
est lapis qui valde attrahere potest
et ad iuuat parientem et significat deum
ante cuius aduentum multi vicia
pro potest ad salutem. Ier. xxxi
vicerunt filii usque ad partum et virtus
non est pariendi. Sed post eius aduen
tum sic declaratur potestas sic aduenit cau
parientem quod in illos causa proposita perfecta ad salutem

Super ista parte canitur aut
Erant autem iusti ambo
Super ista parte canitur autem iusti ambo
Possumus commendare quare Zacharias et
uxor eius singulariter de iustitia com
mendantur cum fuerint aliis virtutibus
pleni. Ratio est quia item quod dicit ...
iustitia omnes virtutes ipsas commendat
de iustitia videtur dicitur virtutibus
commendari. Item dicit Tullius in libro de
officiis quod sine iustitia nulla sit virtutis
causa. Sed Augustinus in libro de civitate dei dicit
quod sine iustitia nulla est comitas. Nam
sine iustitia ciuitas non est ciuitas populus
non est populus homo non est homo. Exemplum
probat ... de civitate dei ... quia sicut in musicis
instrumentis et cantu notam ... et notas pro
portionari et concordes esse ut sit suauis
melodia sic et in ciuitate que ex diuersis
statibus hominum ... esse ... et co
cordiam ... ad alterum quod sine iustitia
esse non potest. Item probat sic ... de ci...
... populus et ...
... utilitatis communione sociatus ubi
ergo vera iustitia non est nullus ius potest esse
quod in iure sit perfecto iuste fit ... sit iniuste
... fieri ... non est vera iustitia ...
... esse non potest nec
per consequens populus. Item probat sic ...
iustitia virtus est que sua unicuique dis
tribuit qui ... iustitia hominis que ...
... deo tollit et ... demonibus
subdit. Hic ... qui filium aufert ei a quo
emptus est et tradit ei a quo ...
... iustus est. Hic quod se ipsum aufert
deo a quo factus est et malignis spiri
tibus ... homo deo non
seruit nullo modo potest ... iuste corpori aut
... imperare ... et sic in homine
non est illa iustitia ... in
hominum cetu qui ... hominibus constat [illegible]

Super parte et omnis multitudo ... Et ... [illegible]

Nota q(uod) sicut homo ira dei q(uan)do se placare
et mitigare d(ebe)t orare quia oro ira(m) dei se-
dat. Dicit plini(us) q(uod) serpens aureus co-
hibetur p(er) cornua (ar)ietis uxor aurea
p(ro)feruntur. Aries e(st) xp(istu)s glo(ri)ose sui victi-
mam vespere de(ser)te cornib(us) c(ru)cifi-
xus coronatus qui ira(m) dei placat (et) supra ma-
ostendit n(on) corp(or)alib(us) suis s(ed) potentia
iustitia eos impetit. Sz tota serpentia co-
hibetur. Ex cornua p(ro)ferent(ur) apud au-
rem q(uod) sit per similit(udinem) orare q(uod) b(ea)ti(tu)d(inem) ore
spectat celi s(ed) s(i)milit(er) et celi sol dissipa
q(ue) sit ut habetur Job 31
Multo mag(is) penetrabit non solum
aures s(ed) s(ed) ad cornua v(est)ra aures
scripture apparet ut ca(pitulo) de verbis. Et oi(mn)s
gaudium. Nota q(uod) gaudium de d(omi)num m(u)n(do)
d(ebe)t esse et non mundanis. Tum gaudium
de mundanis cito desinit et vertitur in tristi-
ciam. Narrat plini(us) de mirabilib(us) allegat
q(uod) navigantib(us) in india in mari in-
veniunt arbores crescentes que ad
ramum virides sunt sub aqua. Sed
ex(tr)a extracti de aqua rece(denti)s sunt i(n) sale.
Sic de hominib(us) qui in hoc mari m(un)dano
s(cilicet) in mundo isto vivunt aquis cupi(dinis)
voluptatib(us) temp(or)alib(us) habent cum quadam
sunt sub aquis virore quendam gau-
dium et spe. Sz eos p(er) mortem extrahit et
p(ro)duc s(...) convertit eos et in psalmi maxi-
ma amaritudine et tristicia convertitur sic
uxor loth q(ue) ut in obedientia qu(a)e resp(exit)
in statua(m) salis. Dicitur. q(ue) Est sic mirab(ilis)
vifica i(n) illud sp(irit)u(s) s(ancti) Tempus dolore mu-
tabitur et optima gaudium luctus occupat

Erit enim magnus. Circa
ista p(ar)t(e) no(ta) q(uod) ea mar. Videt q(uod) aliquid
sit magn(us) requiritur q(uod) virt(us) respondeat
magni(tudini) corporis. Unde natura cum bo-
n(um) creari habentia magnam quantitatem
dicitur habere magnam virtutem et
habentia maiorem quantitatem debent
habere maiorem virtutem. Sz animal
creptionis in quantitate d(ebe)t crescere in
virtute ipsa ita quanto h(om)o magis
in corpore crescit tanto mag(is) deb(et)
crescere in aia quas adiututis et g(rati)a.
Sz multi sunt de(monia) contra qui q(uan)to
mag(is) crescunt et sunt pluri(m)i dies ta(n)-
to mag(is) habent carnes peiores
ad quod ita mult(i) q(ui) efficiunt(ur) maiores
et antiquiores tanto sunt peiores.
Talis non fuit sanctus Iohannes bap(tista)
q(ui) in uno quanto fiebat maior et etatis
fiebat et maior g(rati)a et virtute. Un(de)
de ipso insta scribitur. Puer aut(em) crescebat
corporis quantitate et confortabatur pleno
sp(irit)u s(an)c(t)i omni virtute. Dicit glosa
ordinaria Origenes dicit: Erit magnus. Et no(ta)
q(uod) non solum dicit magnus erit s(ed) addit
coram d(omi)no ut ostendat q(uod) magni coram
mundo non sunt dicendi simplic(ite)r sed magni.
Sz illi qui sunt magni coram d(omi)no
debet dici magni vere et simplic(ite)r. Ratio
est. Verum est q(uod) illud q(uod) e(st) magn(um)
respectu p(ar)vi non d(ebe)t dici simplic(ite)r magn(um)
immo est falsa. Sz magn(um) respectu
celi p(otes)t dici magn(um) ita magnus q(ui) in
ad mundum qui maior est respectu dei
quod p(ar)vus respectu celi non p(otes)t dici mag-
nus s(ed) magnus quantum ad deum p(otes)t ut
dici magnus. Super p(ar)te et fuit
Et verbo dicit tacens. Nota de mo-
do ut paucis loquam(ur). Ratio
est persona habens thesaurus proprio
in archa non d(ebe)t nimis frequenter ar-
cham aperire s(ed) tempore nec(essari)o. S(ed) una
alit(er) thesaurus p(ro)pter possit p(er)der(e).
Ita persona habens in archa cordis
sui thesaurus proprio s(cilicet) g(rati)am dei non
d(ebe)t statim aperire os suum usque archa
s(cilicet) os quia sic faciliter p(er)ditur the-
saurus in clausus g(rati)a dei qui est
in archa cordis inclusus. Sed

scitis quod est verum ut michi videtur
sic est de hominibus mundi sicud de
avibus Videmus autem inter aves quod
aves minoris valoris plus garr-
iunt quam aves nobiles et magni
valoris Unde plus garrit passer
quam aquila Ita vere etiam de homi-
nibus mundi qui in scriptura sacra avibus
applicantur Unde ysa[ias] Vocans ab
oriente avem ~~quam~~ quam homines
minoris valoris ut applicantur sicut iam motum

Post hos autem dies

Concepit Elizabeth Per intelligi-
mus fidelis anima que est uxor et
sponsa dei iuxta illud Desponsabo
te michi in fide que virtute eius de corpore
fetum bonorum operum Signum autem
manifestum talis conceptus potest esse
istud Sicut propter experientiam apud mu-
lieres satis compertum est quod quando mulier concepit
diminuit et habet appetitum adeo amarum
quod comedit amara pro dulcibus signum
manifestum est et quasi infallibile
quod talis mulier concepit Similiter
est in proposito quando persona diminuit
se a consolationibus mundanis et comedit
amara pro dulcibus et tamen ei sibi
dulce videtur puta macerare carnem
penitentias que committit signum est proprium
quod talis persona concepit adeo Et
per contrarium Quando persona delectatur
in lacte mundane consolationis et de
delectationibus carnalibus sibi dulces et
suaves videntur prima vero amara
sibi dura et aspera videtur Signum
est quod talis persona non concepit
de deo et talis vita dei moritur
quia scriptum est maledicta sterilis que
non parit et occultabit se Nota quod
concepit occultabat mensibus quinque
ut conceptum boni operis occultemus

quantum possumus aliquem daficialem non
perdatur possemus et hoc duplici de causa dicti potest
esse Primo Quod ventus vanus
inanis glorie compertus est abluciaria apud
apes eas non decere ne me accipiat
aluciaria corrumpit Ventus vanus est
ventus iactantie Iste ventus nunc cum
habet bonum opus corrumpit deus sed opus
quod destruit bonum reddit retributione
meritis in dignum et ideo apes
ventum iactantie ab alucuris cordium
nostrorum repellendo istum ventum iac-
tantie declinare nos docuit salvator
mt Attendite ne iusticiam vestram
faciatis coram hominibus In mense au-
tem Nota quod sextus mensis fuit octobris
respectu sed post baptiste qui fuit de mense
septembris In computatione istorum men-
sium sextus mensis autem octobris 2o
Novembris 3o Decembris 4o Ianu-
arius Quintus Februarius Sextus
Martius In mense autem sexto salu-
tem in martio 25 die martii sed ecclesia
prius missus est angelus gabriel et
usque in fine ad cudenda hanc lec-
tionem Sunt aliqua notanda in forma qua
annunciatio salvatoris facta fuit mense
sexto 2o quae per angelum 3o quae
per gabrielem Quarto quae in
galilea Quinto quae in civitate Sexto
quae in Nazareth Septimo quae
de virgine maria Octavo quae
desponsata Nono quae nomen
sponse exprimitur Decimo quare sponsus
de domo david Quantum ad primum
dicendum quod decet conveniens fuit ut reformationem
hominis ad vitam spiritualem converteret
formatio hominis quantum ad vitam
corporalem Videmus autem sicut est quod secundum
omnes doctores formatio hominis sexto
fuit mense sexto scilicet in martio et
ideo conveniens fuit ut eodem mense

efficit incarnacio filij dei per quadrafor
mati fuit ad ultam spiritualem. Quantum
ad 2m dico. Quod ipse conueniens fuit
ad hoc sicut angelus malus primus
fuit nostre dampnacionis ita angelus
bonus primus esset nostre redempcionis
ut dicit Beda. ad quam mittebatur conuenit
ut dicit Iohannes Angelis semper cogna
ta est virginitas. Quantum ad 3m dico
Cum Hercules rome domum dyo
consecrasset impetrauit ad preces
eius quod nec musca nec canis intus
posset ingredi. Si igitur ad preces
unius hominis illa domus conseruabatur
munda a muscis et canibus quanto
magis ista domus scilicet virgo maria
conseruatur pura et munda in qua spiritualiter
et corporaliter deus habitauit. unde
nec musca nec canis quicumque peccatum
actuale eam inclinauit. Sed ad quod
preparata fuit et in omnibus conseruata ad quam
angelus mittebatur. et iam patet. Quantum
ad 3m dico. Quod hec fuit ut eciam
nomine monstraretur quod annunciaturus
venisset. Gabriel enim interpretatur forti
tudo dei et hic opus fortissimum intimauit scilicet in
carnacionem filij dei in qua est infinita
distancia scilicet nature diuine et humane coniuncta
est. Quantum ad quartum dico. Secundo
fuit ad designandum misterium quam
fecerat Galilea enim interpretatur transmi
gracio quia ipse in sua incarnacione
transmigrauit de celo ad terram et
omnium apparere et vici in mundo ipso
Quantum ad quintum dico. Sed in nazareth
concipi uoluit ut hoc ostenderet
quod ipse veniret ut omnes homines ad
tunc superna vocaret. Quantum
ad sextum dico quod uoluit concipi in
nazareth propter hoc quod interpretatur flos
cum secundum sapientes concipitur fructus
mediante rore celesti Ita spiritualiter

dicit de se ego flos campi conceptus
sum de terra i. de virgine maria que
terra in scriptura dicitur. Iob. Terra
dedit fructum suum et mediante rore
celesti scilicet spiritu sancto. quam in primo
Sed cum in ea natus est de spiritu sancto
2o ad designandum carnis assumpte
fragilitatem. homo enim fragilis et muta
bilis est ut flos. Iob 14. quasi flos
egreditur et conteritur. Et in Ysa. 40
homo tam fenum ciuitatis quasi
secundum fragilitatem suam. Quantum ad septi
mum dico quod causa quare voluit concipi de
virgine et nasci de virgine fuit ista
Decuit enim quod ipse ut qui mediator
erat sine matre in celis esset sine pa
tre inter nos ne duos patres haberet. Quantum ad
octauum dico. Quod voluit nasci de
virgine desponsata homini ne quasi
adultera lapidaretur quia virgo de tribu
sacerdotali formatus ut adultera lapida
batur ut habetur Leuit. 20. 2o ut
per hoc ostenderetur deo esse matrimonium
placitum et gratum diuino et legittimum
et legittime contractum et debite conser
uatum contra alios hereticos qui ipsum
matrimonium dampnauerunt. Quantum ad nonum
dicendum quod ideo homini sponso virgo
committitur ut hoc eius castitas os
tendatur. Nam ut ait [illegible] Quantum
[illegible] sancti celestis [illegible]
scilicet filius Ioseph filius Iacob Gen. 21
Ioseph vir marie ut hoc Ioseph ad
a maria [illegible] 13 Ioseph iustus [illegible]
primus in figuris [illegible] 29 [illegible]
multitudinem [illegible] 39 [illegible] mortuum
sepeliuit [illegible]
[illegible] commendatur de prudencia quia
[illegible] prudenter disposuit Gen. [illegible]
In 2o commendatur temperancia quia virgo
cum virgine vixit [illegible] In 3o
fortitudo quia audacter ad pilatum
introiuit. In quarto iusticia quia
iustus cognominatus fuit. Quantum ad 10m

Dicendum quod hoc est quod dicitur de do-
mo dauid non solum ad ioseph sed
etiam ad mariam referendum est.
ingrebant cum frequenter inuenies
hominibus sine tribus

Et ingressus angelus

Bn Supplicandum nobis est quod angelus
inuenit apud hostium virginis
Sic ut inuentum in proposito est hominum
fugere frequentiam vitae eloquia
ne ut orantes turbarentur plenam
uel continentes castitatis temptarent
Ex quibus uerbis satis apte innuit quod
solitudo confert ad virginitatem
seruandam et ideo potest esse ratio ut vir-
gines ad similitudinem mariae que mora-
batur in solitudine gratiam habeant pulchri-
oris pellis quam mariae que cum
hominibus conuersatur. Unde pel-
les pulcriores quod apud nos reperiun-
tur sunt alium siluestrium et mo-
ranarum in sollicitudine Ita multe
que habitatores solitariae diligit et
in ea spiritu et corpore pulchrior
nitidior et purior quam illa que
hominum diligit frequenciam unde vix
est credibile quod mulier vagans posse
virginitatem seruare. Unde legitur
quandam beatam [illegible] dicitur apud
romam in quodam monasterio
virgines deo ueste consecrate ma-
nere quedam uirgo monasterium
deseruit et vagabunda per mundum
iuit quam cum quadam vice pirate
inuenissent rapuerunt eam ducentes
in longinquas partes cuidam hospi-
ti tradiderunt qui eam in prostibulo
collocauit ab corporis pulchritudinem.
Dominus ab ea recepta pecunia hospi-
tatem in omni die ad quam cum homines
ingrederentur peccandi occasione ipsa
uerbis suis aptis retrahebat.

Et cum quadam vice iuuenis quidam ad
eam ingredi vellet nec uerbis eius
acquiesceret arrepto eius gladio eum
occidit. Cumque de hoc apud iudicem
fuisset accusata ipsa dixit se esse vir-
ginem consecratam deo neque sinere ut vir-
ginem carnem suam pollueret. Et
omnibus ad eam ingredi uolentibus uerbis
singulis apte auertebat et dato pre-
tio recedebant. Cumque hic iuuenis
me violare uellet nec uerbis meis
acquiesceret arrepto eius gladio eum
occidi. Tunc iudex hoc videns eam
remisit romam et ipsa petebat in-
gressum monasterii et cum eam recipere nol-
lent dicebat se esse virginem impollu-
tam cui dictum est casta castissimis
et pura purissimis. Et sic dicens se
castam esse actibus castissimis ita pu-
ram mente purissimam. Et quia
iuit vagando extra monasterium
claustrum quod recipi non debebat. Propter quod
quo volens seruare virginitatem
et castitatem debet esse solitaria et non de-
bet vagari quia sic de facili perdit pu-
ritatem seu puritatis famam. In
cuius figura legitur Gen. 34 de illa
dina filia iacob que quamdiu stetit
in domo virgo fuit. Sed postquam
cito uagare incepit virginitatem suam
amisit et ultra hoc multa mala occa-
sionalia fuerunt. Timor te quem ad
audisset. Nota quod in verbis quae dicuntur
ad laudem nostram turbari debemus
et dicere cum propheta. Confundantur statim
erubescentes qui dicunt michi euge euge.
Et huius dicti ratio potest esse. Prima ratio
in mundo ab hominibus dicitur sicut
laudari in sua presentia. Nulla enim
maior teritas esse videtur quam ut
se ipsum homo qualis sit et ipsa cuius
ipse non cognoscit. Et hoc facit sua
vanitas laudis humane et ideo vide-

de sermone adulatoris sicut de melle
venato. De quo dicit a[illegible] tanto magis
est quidam mel venatum quod si homo
supposuerit aufert vocem subito et sudorem
venarum frigidum et odor eius facit
sitire. Sic blanda locucio blandientis
aufert usum racionis quo homo se debet
cognoscere et facit sudorem frigidum quia
qui plus calebunt in corde frigescunt
quoad opera per iactanciam et sermo
odore suo generat sitim in animis glo-
rie. Ideo dicit Seneca libro primo
[illegible] dulci melle venabatur
[illegible] lauda eos in bonis non laudo
quia finaliter non tamen aliquem
[illegible] in mente se laudat se occidit.
Pervolui ergo debet quilibet in verbo
laudantis.

Invenisti enim gratiam

Istud verbum invenisti gratiam per-
tinet vere cuilibet peccatori qui et se pec-
catorem tuum maximam gratiam apud deum
in deo qui sibi tantum debitum di-
misit. Nomine suo dominus suis i mille
libris obligatus dicitur gratiam
magnam apud dominum suum invenisse.
Sic deus ei solo rogatu omne de-
bitum illud dimittat sibi simpliciter
remittendo etc. Immo Sic etc
quilibet peccatus mortaliter deo
obligatur non solum in mille li-
bris immo facta est debitor 10 mi-
lia talentorum et tamen deus tam grande
debitum suum nec usque ad pre-
ces rogatu dimisit et dimittit
[illegible] Unde Matthei 18 omne debitum
dimisi sicut quia rogasti me. Et non
solum nobis debita nostra relaxat
et ymmo nos dicat tantum pre-
gratiam quam si toto corde converti
mur. Et ideo quod tale gratiam apud
deum in deo est multum solli-

citus ne eam sua neglegencia amit-
tat ne sibi eam dyabolus iterato aufe-
rat. Unde sola homines neglegencia gra-
tia sibi adeo concessa perditur. Soli-
nus dicit quod in capite draconis
est quidam lapis preciosus dictus
nomine drachonitas quem vivus dra-
conibus ad eos capitibus extrahi-
tur non. Unde sicut dicitur in
historia Ieropolimitana quibusque
garbis soporiferis dormire cogitur
ut sic vincti lapis extrahatur.
Sic dyabolus volens auferre a homine
lapidem preciosum scilicet gratiam divinam
sibi adeo concessam de qua quasi lapide
precioso primo Regum 17 (?) scriptum Tulit sa-
muel lapidem unum vocavitque nomen
lapidis lapis adiutorii primo sapi-
ens in peccatum cadere faciens quia aliter vincti
auferri non posset cap [illegible] / gratia
enim ut dicit Crisostomus super Matthei est ad-
iutorium infirmitatis. Quamvis adiu-
torium autem non datur dormientibus
sed festinantibus et non prevalentibus.
Sicut autem [illegible] apparuit in beato Antho-
nio. De quo narrat Eusebius quod [illegible]
eum dimicans malignis spiritibus
bellum agens et abiecto multa gravis-
sima vulnera passus est tum gaudio
[illegible] super veniendo mite-
scit [illegible] et ait ubi eras bo-
ne ihesu ubi eras. Quare a prin-
cipio non fuisti ut curares vulnera mea.
Et vox ad eum facta est Anthoni
hic eram. Sed expectavi certa-
mine tuum. Sed autem quia viriliter
dimicando non cessasti semper auxi-
liabor tibi. Non sumus ergo neglegentes
sed novimus gratiam divinam in nobis
conservare. Cuius quod pote exemplum
quod est [illegible] verbis vocabis nomen
eius ihesum. Nota quod nomen
ihesus est solacium languencium et
mestorum. Dicit [illegible]

Quod olea sic est arbor incultu et
infructuosa cui tamen insertus ramus
olive vivi mittat radices et vertit
eam in proprietatem suam. Rami sunt
insiti. Dic in proposito. Nam arbor
inculta et infructuosa est quia per
caritatem quos amara est quotiens in
calore et amaritudine considerat
se propter deum amisisse iuxta illud
Ieremie. Scito et videto quia ma-
lum est reliquisse te dominum deum tuum
cui sit amaritudo et dolenti insit.
Ramus olive illius quam columba
ore suo deferens ad archam Noe capta
est. Scilicet nomen Ihesus. Est enim pre-
cellentissima oliva fructificans duos
ramos in membris producens
simul et spiritum. Iste autem ramus
filium dei qui dicitur insitus con-
vertit radicem amaram in terrena pon-
derans in sui qualitatem id est dulce-
dinem et suavitatem sive dulce-
dinem. Hec est enim qualitas huius
rami. Unde Richardus de sancto
victore de isto glorioso nomine sic
dicit. Ihesus nomen dulce nomen
delectabile nomen confortans
peccatorem et nomen spei. Ergo
Ihesu esto michi Ihesus. Canticum primo: Oleum
effusum nomen tuum. Olivam inqua
de quo dicit propheta vigilaverat fame
eius in sacco quia in eo creavit
terram et in nomine eius spiravit
spiritualia dona sunt. Genesis Oze
habet oliva plus. Unde spiritualia as-
similantur oleo quia se magis diffundit.
Non autem temporalia. Hic erit magnus
Super verbis et dabit illi deus
sedem David patris eius. Nota quod propheta
hoc mundo regnum habuit de facto
sed non de facto. Nam Iohannes primo. Et sui eum
non receperunt. Et pro Pylato scripsit
Ihesus nazarenus rex iudeorum. Ergo
dicit Iohannes quod hic omnia regnum ad mors
sit in passione. Unde hoc dicit glossa
in puteo vita terra inhabitantium per
gratiam. Et regnabit in futuro no-
tans ad gratiam et regnabit in domo
Iacob gloriari in domo iam regni intro
tota que per fidem et confessionem pro
ad patriarchas primus sortem. Vel
dicat in domo Iacob regnabit per
intelligentiam duodecim tribus non
solum tribus Iuda et Beniamin ut
successores Salomonis in eternum. Et cuius
dicit et in futuro Daniel. Potestas eius
potestas eterna et regnum eius quod non
corrumpetur. Regnum tuum regnum
omnium seculorum. Hieronymus. Iste regnabit
in domo Iacob in eternum per corporis
dignitatem electis qui in domo Ia-
cob id est in paradiso que dicitur Iacob
quia ad ipsam non perveniunt nisi
qui sensus supplantaverunt dyabolum
mundum et carnem. Iste enim regna-
bit in eternum. Hoc est quod dicit
quod nullum violentum est perpetuum et
eternum. Et ideo quia electi non
collocantur in gloria violenter
ideo manent in perpetuum. Unde Iob
reges in solio collocat in perpe-
tuo. Non autem sic est de mundo
quia mundus violenter ascendit
ideo subito cadit nec permanet
in perpetuum et figura de primo an-
gelo qui voluit ascendere violen-
ter. Dicit: Super astra celi ex-
altabo solium meum et similis ero
altissimo et sequitur quod cadit in
infernum. Exemplum est in
natura. Nam ille stelle que naturaliter
manent in eternum sed
que ad modum stelle ascendit quedam
exalacio inflammata. Et ut dicit
sensus subito defecit sic mundus as-
cendit non naturaliter sed per fraudem
non permanet diu. Figuratur

de aman qui ascendit no nauticet
ideo dui non sectit

Dixit autem maria

Super uerbo quo modo fiet istud no cognosco
Nota quod per ipse uerbo dei quod in
veritate hoc in mundo nulli uel pau
ci viri in veritate inveniuntur cum
vir ipse qui opera virilia et virtuo
sa operantur Sed hodie pauci sunt
viles ymmo quasi omnes sunt effe
minati et opera feminea ac viciosa
exercent Secundum ponit in libro
de plantis Dicit quod est arbor
masculina et feminea Quia
arbor masculina et spissior durior
fortior dextrior et ramosior quasi
arbor feminina homo assimilatur arbo
ri unde psalmus et de eciam dicit
ut homo est arbor eversa Et
in alio scribitur video homines
velut arbores ambulantes Et
verum est quod inter istas arbores
esta deci que nunc dicta est quia
arbor masculina uel persona
virilis quia virilia et virtuosa
operatur est spissior per gratie plenitudinem
durior per pacientie fortitudinem fortior
per prudentie fortitudinem dextrior per hu
militatis certitudinem et ramosior
propter bonorum operum multitudinem Sed
hodie pauce persone inveniuntur
in mundo qui habeant has proprietates
Et ideo pauci viriles et virtuosi
hodie inveniuntur multi tamen
feminei ita tamen ut modo peccatis
infernalis regnare videatur in
egipto quamquam multi et ad imprudentiam
mati i opera masculina et virtuo
sa operantur inclinantur et feminea
et viciosa exercentes respiciuntur
quia omnes simul inutiles facti sunt
non est qui faciat bonum non est

usque ad unum ut dicit propheta Et res
pondens angelus Super uerbo
Spiritus sanctus superveniet in te
glosa quedam dicit sic Spiritus sanctus
in virgine superveniet quia super omnes
quos in eam venit est est et non solus
tantum nullus
Et hoc ut dicit glosa ista per hoc in
salomone virgo significatur Eius
namque ille de ebore erat Ebur et
tante est frigiditatis quod si supponatur
stoti pecia et ponatur iuxta ignem non
permittit comburi pecia propter vehementiam
frigiditatis per quod intelligitur virgo in hoc Eius
fuit tante virtutis ut non sentiret
eam in flammam per aliquam peccatum
Et erat uestitum auro per quod intelligitur
caritas mane Et habebat gradus
sex per quos eius sex virtutes
significantur Prima est verecundia
que notatur in turbacione supra et tur
bata est in sermone eius Secunda
est prudencia in cogitacione et
cogitabat qualis esset ista salutacio
Tercia est modestia in responsione
dixit autem maria ad angelum quo
modo fiet istud Quarta est proposita cas
titatis quoniam virum non cognosco Quin
ta est humilitas in responsione Ecce an
cilla Sexta est magnanimitas in fide
fiat michi secundum verbum tuum quia
templetis rex salomonis stacio suo
in eo qui respicit rex glorie statim
super uerbo dato de ea contemplacio
est Quarto notandum super isto
uerbo et virtus altissimi obum
brabit tibi Quod umbra montis
magni quamquam in parvo speculo
representatur et maior si fit specu
lum aliud tunc speculum est oculo

Quia species que est in oculo corporis non
sit magna quantitatis ut est mons tamen est
tante virtutis ut simul totum montem
representat Sic tu beata virgo mira-
re cogitavit qualiter tam parva tabula
posset esse mater dei Et sibi angelus
dixit virtus altissimi obumbrabit tibi quia
sicut in umbra caloris quia decuit
gine assumpserat tota divinitas reputa-
bat ad hoc pro Cum sit splendor glorie
et figura substantie eius portansque
omnia verbo virtutis sue Et tunc elizabeth
Super verbo ecce ancilla domini quod
glosa bede dicit sic domina mundi mater
dei regina celi statim futura erat et
ancillam humiliter se vocat Si volu-
erimus quod in nobis spiritualiter concipia-
tur per gratiam virginis humiliter imitemur
oportet quia non nisi in humilibus
requiescit Dicunt naturales qui de na-
turis lapidum et aliarum rerum naturalium locuti
quod est quidam lapis valde parvus et ni-
ger exterius et secundum apparentiam
despectus sed tamen in virtute est val-
de preciosus Nam valet contra malos
humores interiores corrumpentes valet
etiam contra venena et febres et aqua eius oculos
lesos sanat Sic est lapis tam vir-
tuosus concipitur et generatur in quadam
animali valde parvo lapis iste signi-
ficat christum qui est valde parvus per
humilitatem niger exterius propter austeritatem
secundum apparentiam exteriorem val-
de despectus quia tamquam leprosus
fuit reputatus tempore passionis sue
Sed tamen est intus virtuosus
Nam valet contra malos humores
luxurie contra iras discordie contra
febres avaritie [illegible] ut [illegible]
[illegible] est quidam in ordinato

calor existens in corpore hominis Sic
avaritia est quidam ardor inor-
dinatus habendi temporalia in
corde homini qui lesos aqua ocu-
los nostros mentis sanat ab omni
corrupto humore superbie quia
quod ad mentem reducamus quod tamen se
humiliavit quod aquis baptismi ablui
voluit Exemplum habemus compe-
scendi superbias Est autem lapis iste
virtuosus in parvo animali id est in parva
humilitate generatur et concipitur

Exurgens maria abiit

Super parte et repleta est etc
verbis veniat ad me mater domini
mei Nota quod ista verba possunt
esse [illegible] et devote et salubriter pro-
ducuntur virgini veniat ad me quod
ut me gratia aqua qua tota plena
existit quia ave gratia plena irri-
get ut sit in bonis operibus me fe-
cundam faciat Nota quod nubes ter-
ram aqua irrigat et eam fecun-
dare facit beata maria in scriptura
sacra nubes dicitur ysaias
Ascendet dominus super nubem levem
in virginem que fuit sine gravi-
tate cuiuslibet peccati mortalis et venialis
et ingredietur egyptum id est mundum
Ratio autem quare maria nubi com-
paratur nubes radium solis sibi in-
corporat Et tamen radius solis nube
penetrans et inde exiens nubem ipsam
non scindens nec ipsam dividitur
ita virgo maria radium solis scilicet
dei filium sibi incorporavit et in se
suscepit et tamen dei filius ex ea
veniens egrediens carnem non scindit quia
virgo permansit Ergo nubes per
terram id est [illegible] per [illegible]
gere efficitur et parit bonis operibus [illegible]

Et ait maria magni[ficat]

Super ipso et exaltavit spiritus
notandum quod cum virgine gloriosa
gaudere debemus in deo et non in
mundo quia tale gaudium mundanum
breve est et cito transit quod consumitur
illa sapiens gaudium mundanum et
opposite ad instar putei comparatur
Primo quia puteus enim quod sua profunditate
quasi sublimia que superiora ponit
Quando vero per sublimia dampnatur
cum quamvis vero per superbiam facit ea
valere plus periculo Hic gau-
dium mundi comparatur puteo quod
sublimiam quia est de istis terrenis quod
sub homine eo dampnat Et gau-
dium beatorum comparatur puteo qui
est super litteram que est de deo et
de divinis et non tale gaudium palliat
et facit plus valere in spiritualibus
Item est sicut puteus sine longitu-
dine quia scito transit sine la-
titudine de leticia quia quantum-
cumque homines mundanis cum sint
mali gaudeant et delectantur potius
affliguntur tamen intus semper
propter conscientiam et morsum et est sine
profunditate satietatis quia numquam
homo saciatur Item in puteo est
similitudo et tamen est principium sine
in fine sic istud gaudium quod quantum-
cumque sit breve et tamen principium et
causa dampnationis eterne Quia
ut dicit gregorius momentaneum est
quod delectat sed eternum quod cruciat
Quia respexit humilitatem ancille sue
notandum dicitur ista que loquitur
de naturis rerum quod bonitas cappe
probatur quoquatuor sapore colore tem-
pore odore et rigore quia per-
fecta est sub dulci sapore rotundi
odore suo vel colore et ponderis
gravioris et maior eius bonitas
apparet quod non frangit sed prius flectit
per hoc cappa humilitas designat quia
sicut cappa ut dicit naturalis nascitur
in locis aquosis et de rebus vel odore
ita humilitas nascitur in personis in
quibus est aqua compunctionis vel in aquis
devotionis et compunctionis sive lacrimarum
et in illud redolet coram deo primo ad odorem
humilitatis beate virginis filius dei de
celo descendit in eius uterum quod ipsa
confitens dicit respexit humilitatem que quo
per cappam humilitas ipse designatur et
probatur primo in compositio cappa quia
habens veram humilitatem et non fictam
et quia dulcedine in sua quacumque saporem
odorem in fame opinionis sub linguis colo-
rem in sua desperatione et est pondus
gravitudine in virtutum constantiae non
frangitur in aliqua tribulatione
sed flectitur per compassionem qua est
circa tribulatos

Ad faciendam misericordiam

Nota quod inter quas Christus fecit patres
nostros fuit quod eos de lymbo liberavit
unde videtur fuisse Christus sicut de quodam
pisce qui vocatur echinus hic vero pi-
scis ut dicit plinius habet tantam vir-
tutem quod per eum navis quasi impulsum et
super os putei ponatur tarsum vel pelle
illius piscis statim aqua salit usque
ad os illius putei ubi est pellis vel
caro posita De quo pisce dicit
Ambrosius in exameron et quod est parvus quantitate
sed semipedalis et est tante virtutis
quod se coniungatur navi quantumcumque
magne vel valde ita ut aliqua vi
ventorum vel procellarum possit inde mo-
vere donec eam relinquat Sic pro-
dit beatus ambrosius Quod sit nostre vir-
tute ipsa illius pisciculi se coniungat
superiori quod sunt pisce et puteus cuius in-
feri sunt et sunt quantitate parvitate

z maior virtus per dulcedinem pro navi
vero prius terra intelligitur quod navigat
per mare huius mundi quod est mare
magnum 1o. Ecclesia autem navis multis
procellis ac ventorum turbationibus
agitatur et agitata est primo per persecutiones
tirannorum 2o per impugnacionem
hereticorum 3o per avaritiam clericorum et
ceterorum militancium peccatorum. Sed quamdiu
est prosperata sub Christi gubernatione est hinc
navis scilicet ecclesia in mobilis permanet
nec unquam eversa fuit. Non enim ecclesia
inmobilis permansisset nisi hinc
fuisset in virtute Christi cui desponsa-
ta est. Hic autem Christus ecclesie se coniunxit
quando ipse carnem nostram assumpsit. Ante
autem eius incarnationem omnes antiqui
patres veteris testamenti impulerunt in sic (?)
in descendebant. Sicut scriptum est
quia in infernum descenderunt dicit mea (?)
Hic autem super os putei scilicet posita
est caro vel pellis Christi nunc huius
qui scilicet Christus crucifixus et peccatoribus
mortuus et eius anima ad inferos des-
cendit. Et tunc animas de puteo pro-
fundo repellit usque ad os putei quia
ad presenciam Christi omnes patres veteris
testamenti in limbo positos de pro-
fundo putei infernalis eripuit
et ipsos inseparabiliter ad se traxit.
Super pellem ut sine timore etc.
Nota quod albertus dicit libro de animalibus
quod quecumque aucula qualiscumque parva
quando habet pullos est tante audacie quod
se exponit ad aggrediendum omne animal
quantumcumque magnum pro defensione
pullorum suorum. Sic Christus quamvis
tunc parvus per humilitatem se exposuit
morti pro defensione fidelium ut
filios suos scilicet fideles sub alis sue
benignitatis foveret (?). Hic petebat
propheta David. Sub umbra alarum tuarum
protege me et tunc sic liberati de
manu inimicorum nostrorum serviamus
illi sine timore. Sed contra dicitur
quod tunc propheta dicit servite domino in
timore etc. Videtur quod dicendum quod duplex
est timor scilicet servilis et filialis.
Primo timore scilicet servili debemus ex-
cludere a servicio dei quia talis timor
excludit caritatem in se. Talis enim timor
non est in caritate sine caritate nullum
nostrum servicium placet deo. Sed
2us timor scilicet filialis cum stat cum
caritate. Et isto cum tali timore scilicet
filiali possumus et debemus deo servire
et de isto propheta intelligit cum dicit
Servite domino in timore et exultacio (?)
ute (?) intelligit de primo

Cu inter ubera ali (?)

Est notandum quod scriptura sacra cipro
comparatur. Ciprus enim ut dicunt auc-
tores de naturis rerum inter alias suas
conditiones nobiles habet proprie istas
duas. Primo quia scriptum in aqua (?) valet
contra omnem lepram. 2o quia arbor
calefactum positum super aliquod membrum
pilos totaliter consumit nec eos ampli-
us ibi crescere permittit. Sic scriptura
sacra audita et intellecta in sancto
cordis valet contra omnem lepram peccati
mortalis quia ipsam deo committens
reddit sibi ab omni peccato mortali.
Et si contingat hominem peccatum mortale
incurrisse scriptura est deo quo a
peccato sanari possit. Et quamvis ut
dictum est ipsa valeat contra omne
peccatum mortale sed specialiter tamen
valet contra peccatum carnale in iudicium (?)
ipse quod competit sibi de natura 2a proprietas
arboris que dicta est. Sed ipsa quasi to-
taliter consumere pilos nec eos pullulare

p mittit q per pilos carnis ms
opa carnalia que accepe actu sunt
designantur q quidaz opa carnis
scriptura cu calore fervor audita
z ita totaliter cosuit vn po vma
salutia spirituas z vitia carnis
no amadis

Per viscera misericordie

Super verbo oriens Nota quod
in scriptura sacra xpus oriens no
minatur zacharie 6 Ecce vir
oriens nomen eius Hinc vo pt
esse Dicit aut 2o racionis z
ex pmo vbo pollitiaz quod
domus vel ciuitas si dz esse sana
dz habere ptas z fenestras ad
oriente ita q possit recipe ventu
orientalem Debet ex esse sic
situata ut sol omi pte ipsius
possit respicere Domus e anima
in qua deus dz habitare de qua
domo dicitur in psalmo Domum
tua dne decz scitudo Ista domus h3
duas magnas portas p quas
deus intrat domum aie me iste pte
sut intellectus z vos h3 et domus
ista quinqz fenestras sz quinque
sensus corporales Ergo ista domus
dz esse sana z ad pto care debet
habere ptas istas z et fenestras
ad oriente p qua xpus intelligi
ita ut ora q intrat q vbi que
videt que audit sint ad honore
xpi Et tuc recipiet ventu orie
talem sz gram spus sancti Oriez
ex sol sz deus pater respicit dom
istam oculis pto sz qui dando
suaz gram z in futuro gloriam Sup
verbu illuiare his qui in tenebris
Nota q pimo dicit q in saltu gra
mamte sut quedam aues que
nocte tenebras illustrat quasi p
sunt sim colorem pulchritudinis decorate
xpus enim in mundu venit ad illuiand
tenebras mudi jo po Erat lux vera 2o
z quia no oportuit semp nobiscu esse
corporaliter reliquit nobis suos sz doc
trina evangelistas z sancte vite z
honeste couersatois vt ut ad eoru
lucem pedes nostri dirigantur in via
salutis eterne

Factum est aut in dieb

Super verbo describentur Nota q
triplex est descriptio spualis s descripto
p destinatois de qua luc Gaudete
z exultate quia noia vra scripta sut
in celis descripto pntis iustificatois
de quo in psal deleantur de libro vive
tiu z cu iustis no scribentur Descripto
future glorificatois de qua ap 14 ha
bentes nome eius z nome pris eius
scriptu in frontibus suis Item no q
illud verbu exiit edictu a cesare augusto
pt intelligi de quolibet devoto viro q
sam q cesar ut dicit quedam glosa d
a cesione inimicoz quia inimicos in im
cos suos z rom impiu cesit z deuicit z
significat viru sanctu qui cedit co
tinue tres inimicos suos magnos sz
carne mudu z dyabolu Carne q
cedit p cotinua maceratoz mudu vo
p diuicias derelictione dyabolu per
eius despectione Dicitur ex augustus
nam ut dicit glosa augustus dictus
est ab augmento quia ipe auxit ciuitatem
rem publicam Et vere vir iustus illa
de causa pt dici augustus s ab aug
mento q augetur contin procedendo
de vna virtute in aliam iuxta illud
po ibunt de virtute in virtutem z augz
rem publicam sz verbo ciam verbo

et corpore suo quos in bonum manutenendo aliquo
esse debet porrigere edictum ut describatur v-
niversus orbis terrarum. Tunc per predictum homo
figuratur minor mundus ea quia omnia que in he-
nuntur in maiori mundo etiam in homine
in homine sunt. Hoc ergo edictum intelligitur
universus orbis describitur quando quo-
que actus suos comminat et instituit ut
sint subiecti imperatori orbis predicti quod
omnis actus hominis velud imperator sub-
ditus regulare debet.

Et pastores erant in regi(one)

Nota quod Christus pastoribus se manifesta-
vit propter paupertatem commendandam et sim-
plicitatem esse cum simplicibus est sermo-
cinatio eius. Primo. Et Bernardus quanto no-
biles sunt carne quanti sapientes sunt magni
seculi illa hora in stratis mobilibus
quiescebant et nemo illorum dignus ha-
bitus est nova videre lucem. Hoc est
illud magnum gaudium angelos audi-
re cantantes gloria in excelsis deo pro-
pter officium ad probatorem quia officium
valde pium. Unde multi qui ovium custodes
officium fuisse legitur scilicet quod dixerunt filii
Jacob pharaoni Gen. Viri pastores
ovium sumus. Secundo ad indicandum officium
ad quod venerat scilicet qualitate reformare ovem
perditam. Tertio propter labores eorum alleviandos
et remunerandos quia vigilabat agens
grex. Bernardus. Qui in laboribus hominum
non sunt visitati ab angelis non merentur.
Quarto propter insinuandum agnum natum
quod pervenit ad pastorem ipso dicitur Ecce
agnus dei. Quinto propter pastorem spiritualem
consolandum. Beda. Vigilanti-
bus pastoribus angelus apparuit et eos
claritas circumfulsit qui illi pre ceteris
illuminari merentur qui fidelibus
sollicite presunt. Sexto non quod quibus pe-
dum pastor inquantum salute vna ove

scilicet animarum propriarum pastores pabulo divini
verbi suo cibo custodes ovium
et cogitationum sanctarum. Ovium
tamen scilicet verbum dei oratio devota et
cogitatio sancta sunt tibi quedam quam
anima nostra spiritualiter reficitur et nutri-
tur. Vos et sollicite custodire
ne per consensum alicuius peccati mor-
talis lupus infernalis ea capi-
at et rapiat qui tonitrui timent que
rens quem devoret ut dicit b. Petrus
in manu sua. Et ad hec custodiam
sufficit sed nostra vigilia ipsa. Per quod de
istis pastoribus dicitur hic quod vigi-
labant ut se melius oves eis com-
missas a lupis custodirent. Sic
ergo in bona custodia ovium corpora
est nostra vigilia quanto magis circum-
stat in custodia ovium spiritualium scilicet
animarum propriarum scilicet que a deo sunt nobis
commisse ad custodiendum ad confir-
mandum. Circa illud narratur
huius historia. Narrat Frontinus quod
dux cartaginensium cum Afros
imperii sui rebelles pressisset contra
duces contra eos copiosum. Cum eos
viribus superare non posset cogitavit
illos astutiis debellare ut quos
virtute potentie vincere non poterat
dolosis cautelis opprimeret. Nam accepit
mandragoras plurimas que sunt fri-
gidissime nature et multum participant
de veneno seu de natura veneni et
dormire faciunt quas cum diligenter
abluisset et impulverizavisset
fecit eas vino commisceri quo facto
hostes eum bello aggressus est sed
statim fugam simulavit. Cum autem
hostes eos aliquandiu fugisset per
fraudem prelabore nimio desitierunt et
ad potandum duos sue venerunt ubi

cum multum vini repressent sibi et calor
urgente eos de prohibito vino bibere
inceperunt et cum bibissent statim
dormire ceperunt. Post autem
aliquantulum temporis tonitruum
hiis quod erant circumposite subito valide
impetu venit super eos quos cum
in venisset dormientes omnes
aciter trucidavit. Ad propositum per
civitatem carthaginis ad pns non in
congrue dyabolum intelligo qui
per uices suas astutos scilicet fideles quoslibet
bellum amovit. Sed videns contra
nos ipsa virtute et potencia sua
non prevalere posse tunc astucias
committere quos potencia opprimere
non potest vincit quod fugam simulat dum temp
tacione cessat sed tunc vinum cum man
dragora commixtum parat per vinum in
telligitur mundana consolacio et
voluptas peccati. Unde illud nolite
inebriari vino in quo est luxuria.
Sed ad hoc non est magnum periculum
quia de peccatis potest homo impetrare
veniam nisi ad mixtura mandragore
venenosa scilicet nimia presumpcio de divina
et desperacio de venia impetran
da. Sicut enim sucus mandragore quosdam
homines facit in peccato obdormire
et ad mortem perpetuam ipsum ducit in
manibus demonum infernalium.
Et erat angelus. Super verbo
timuerunt nota quod timor filialis et
perpetuus custos divine gracie et non
peremptus est in nobis nullus timor
talis timor est perpetuus custos
divine gracie et omnium donorum spiritualium.
Dicitur in libro de naturis rerum
quod avis cauletur sub specie pullus
terrestris hoc modo quando enim avis in
pulvere liquescit mittetur ei timor
et cum testacula est donec avis pul
verizetur et sub specie pulvis por
tatur stultitia propter timorem.

Sic impositio per avis gra intelligitur
per quam anima dicitur spiritualiter per ignem
ignem vel dyaboli temptaciones intelligitur
qua anima nostra vincitur. In isto autem
igne avis liquescit incipit quando anima
ad consensum peccati emolliri incipit.
Sed imponendo est ignis eterni in
cendii qui a more mentiat a timo
re mortis et avis stultabitur ut si vere
possit transire. Et dixit illi angelus.
Super verbo et in terra pax hominibus.
Nota quod quando homines qui diu habuerunt
bella cum ad invicem dant sibi invicem
osculum signum est pacis facte. Racio
autem quare homines dant in signum pacis
invicem osculum potest esse ista quia
sicut dicit aristoteles in libro de animalibus et
in secundo libro ethicorum in dextra est for
titudo maior quam in sinistra. Et ideo
qui dexteram dat fortitudinem suam in vinc
tam tradit et pronus signum pacis et que
inde signatur qui fortitudine uti noluit.
Et in libro machabeorum dicitur quod ju
das et populus quod cum eo erat dederat dexteras
dextras hominibus et facta est
pace cum eis. Christus incarnacione sua plura
appellatur dextera patris, scilicet dextera
quam fecit virtutem. Et ideo quando dedit
dedit nobis dexteram suam scilicet quando natus
est nobis salvator qui est christus dominus
tunc facta fuit perfecta pax inter

Et factum est cum discessissent

Super verbo bethlehem nota
quod bethlehem interpretatur domus panis et
significat bethlehem virginem que
ipsa est illa benedicta domus in qua
inventus est ille panis de quo dicitur
Jo. Ego sum panis vivus qui de celo
descendi et si quis manducaverit ex
hoc pane vivet in eternum. Transeamus
ergo cum pastoribus usque bethlehem scilicet
tractemus cum devocione usque ad virginem

gloriosam quia ipsa est que sola potest nos
defendere ab omnibus inimicis nostris
primo quamdiu conservamus eam nobis per
specialem devotionem in pectore et quod ab ini
micis nostris malignis capiamur per aliquod
peccatum mortale Narratur in hystoria troia
na quod in troya civitate quedam statua in templo
dee palade Et erat ad modum virginis
pulcherrime sub custodia sacerdotis no
mine castus et civitas ita erat ut dicitur quod
troya nunquam posset capi quamdiu pre
dicta statua esset ibi Quod audientes
greci quibus complacebat eam vincere tro
yam convenerunt cum sacerdote qui cus
todiebat templum quod sibi magna pe
cuniam darent et quod statua de templo
amoveret quod et fecit Et postquam remota
fuit statua illa de troya inimici sui
eam ceperunt atque destruxerunt Per istam
per civitatem troyanam ad propositum possumus
intelligere quamlibet personam fidele
cuius templum est ipsa anima in quo quidem
templo debet esse statua virginis pulch
errime per statua virginis pulcherrime
virgo benedicta intelligitur que fuit pulch
errima quia sicut macula peccati ... quod de
ipsa dicit sponsus in canticis Tota pulchra
es amica mea et macula non est in te
Hec ergo statua virginis pulcherrime ipsa
virgo beata debet esse in templo tuo id est in
anima cuiuslibet fidelis per singularem devo
tionem et quamvis quia etc quamdiu ibi
fuit impossibile est ipsam civitatem capi a
grecis id est malignis spiritibus qui hanc
civitatem habent inimicam Sed quod
sepe contingit quod ipsi inimici nostri at
tendentes quod non possunt capere per aliquod
peccatum civitatem istam quamdiu in tem
plo fuit statua virginis pulcherrime
scilicet intemerata virgo maria ipsi omnino volentes
civitatem istam destruere accedunt ad sacer

custodem illius statue et promittunt sibi
pecuniam quis est iste sacerdos etc
appetitus mundi sive vos ipsa mag
potestate est tenere in templo anime
virginem gloriosam quia nunquam amo
bis recedit nisi velimus Et quid
actum sepe propter peccatum vel aliud te
mporalem quamprimum anima nostra vel votis offert
virgo de templo anime nostre abscedit
vel recedit et tunc inimici nostri de
facili civitatem capiunt et destruunt et
dissipant Et venerunt festinantes
Super isto verbo invenerunt
mariam Nota quod omnes peccatores
plenitudinem invenerunt Nam
maria est spes peccatorum penitentium et ob hoc
interpretatur amarum mare et ab hoc
consequuntur omnia tantas que
fuit super mare in petra auro
et argento tectas que dicuntur Hec
sunt divitie virtutum sepe de
votes frequentantes mariam et de co
gitando eam proximus in plus de
cuius more obediendo Item maria
est dux navigantium et ob hoc
interpretatur stella maris Propterea dicitur
quod stella maris id est dicitur polus que
pollet semper et nunquam cadit
quamvis alie stelle cadant nobis
Sic virgo maria semper nobis
pollet sua suffragia porrigendo
Unde Bernardus Sileat misericordiam tuam o benedicta
qui te in necessitatibus invocatam
meminit defuisse Certi autem sacri
vos semper pollet nobis mater
peccatores exaudiendo Item maria
temporalibus peregrinantium et obst
interpretatur illuminatrix Dicatur itaque quod
lux est verbum ... celestis
ad nos mittente cum motu Sic mitte
motu fidei lux scilicet virgo maria

fuit vesicam soluit ecclesie i. filius dei
qui ad nos descendit per virginem
per modum spiritus sancti Item ipsa
peccatis tribulatoribus et addit nuptiae
una Intrat peccatis primo pollutores
qui ad dominum et patrem reverti
ad unam autem et matrem filios emittit
Et reuersi sunt pastores ipso uso
laudantes et glorificantes deum nostrum
quod dominum debemus laudare et glorificare
non solum ore sed et opere Ita dicitur
inquodam sermone solum magis opera
attenduntur tum laudat dominum sed totaliter
laudare tantum unus totum vita tacet sed

Et postquam consummati

Nota romanos milites quare Christus voluit
circumcidi Prima fuit in satisfactionem
transgressionis quae in arcam
nostre redemptionis Prima ergo modus
non quare non fuit satisfactionem huius
transgressionis per quam omnes erant
mortui Ad cuius emendacionem sanguinem
quod modo voluit quod pena debebat in
fligi secundum qualitatem culpe
ut puta peccato alicuius delectationis debet
in eius pena afflictio ut ieiunium
vel aliquod huiusmodi pro furtu debet
fieri mutilacio alicuius membri puta
ta manus praevaricatio debet in eius elec
te decentur coquendo secundum diversi
tatem culpe debet infligi diversitatem
vel in eius varia pena quod est contra
multos qui semper confitentibus
pro quocumque peccato semper iniungunt
penas pecuniales ut sic aliquid
ad eorum bursas perveniat Sed propter
in peccato primi parentis fuit
tres magne culpe vel fuerunt ita
tamen sed delectatio in qua pomi fructum i
usu pomi quod voluit deum quod sed ag
furtum non est aliud quam contrecta
tio rei aliene invito domino Item quare

Quare voluit sanguis quasi deus faciebat
Non enim ut dicunt doctores cum aqua
solum attenduntur quo ad personam sed
quo ad statum Et ergo dei filius quoad
ista tamen satisfactionem pro nobis peccato sed
ideo voluit hodie sustinere magnum
dolorem quia voluit circumcidi quod erat
magnus dolor maximus signum puer stabat
octo diebus quod non poterat se iuvare
primo multi qui modo moriebantur pro furto
ideo Christus voluit bullam in carne ne ra
plaga traditionis erat rotunda quasi
bulla Item parvus ideo Christus voluit
esse liberalis et largus dans hodie
nobis de precioso sanguine corporis
sui unde visibiliter fuit hodie illud per
quod antea de ipso fuit prophetatum que
non rapui tunc ipsas que non feci tunc ex
solvebam per mutilationem et sic culpa
contraria contrariis Ratio modus quare
Christus voluit circumcidi cum non indiget
fuit in arcam nostre redemptionis Pretio
autem sicut facit per sanctum ipsi mer
catores qui emunt et non statim faciunt
plenam solutionem sed primo dant arram
in signum rei empte Christus venit in hunc
mundum sicut mercator ad emendum
peccatores precium autem quod debebat esse
erat suus preciosus sanguis Et ideo de isto
precioso precio voluit hodie fundere
tamquam arram in signum emptionis
peccatores sed in die statuta scilicet passionis super
sanctam crucem ipse apperuit bursam
suam sed corpus suum in quolibet parte
et totum precium totum sanguinem suum preciosum
fudit scilicet in cruce quia homines ma
nifesti sunt ab omni peccato mortali quia
sunt redempti de servitute dyaboli tali
precioso precio Dicitur quod debent facere
homines qui ipso redempti a dyabolo
ipsi debebant facere sicut faciunt vendi
tores pannorum qui ponunt precium suum

Item [illegible] de [illegible] et de [illegible] et [illegible] alle et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] confessor [illegible] [illegible] vacce et vitule [illegible]
[illegible] et vitule

Aliud [illegible] de [illegible] [illegible] pauperes et [illegible]
culpa et [illegible] [illegible]
pauperes et [illegible]

sine amissione capitalis pot dare
pannum minus 2 capite panni Et qn
aliquis vult emere ab eis pannum p-
mittens eis dare pecuniam aliquam va
dunt ad capud panni et no bene re
cordentur de pcio quo eis constat Et
sic in breui qr eis plus constetit qua
ille pmittat dicunt ei sic no possum
dare p illo pcio qr dampnificarer
eo qr michi plus constitit Ita propter
quotiensciumqz dyabolus te impetat
te de aliquo pcto pmittit tibi ali
qua delectacoz carnale vel aliquē
honore vel aliq lucru temporale
ipse vult emere aiaz tua pro illo vili
precio scilicet pro ista pua delectacoe car
nali g pro isto breui honore z pro illo tu
sitorio lucro temporali Et eo dz recur
re ad capud panni scilicet ad xpm qui est
capud aiarz nostrarz z reducere tibi
ad memoriam pro eo obtulit quantum consti
tit aiam tuam xpo Et debes dicere dya
bolo no possum dare aiaz meam pro tam
vili pcio sicut est illa carnalis delectacio
vel ille honor vel illud lucru temporale
ad qd dyabolus me inducit tu meo
magno dampno quia plus constat
aia mea xpo qui eam redemit non
auro nec argento sed pcio preciosissimo
sanguine que de se fundere cepit
pro ciuitate ipsius redemptionis

Et post quam impleti sunt

Nota qd bn impurificacoe dicit sic iste
honoribus obtulit hostiam preciosorem qz
habuit nimium qr preciosior esse non
potuit Et no ergo faciamus qd possumus
optimum qd offeramus illi et sic sicut
narrat seneca abito po de beneficiis
qd cum socrati pauperis dederunt discipuli plura

offerrent dona eschines pauper
discipulus sic ipsum obtulit sibi et
quasi melius dedit se obtulisse
Socrates aut cui pauca dedit sibi
pro prima z meliora recepisse vnde
inde te obsecto ut hoc munusculum
paupertatis mee extollas Et ca
narius facias diligentia tua Cui res
pondit socrates nunquam maiorem
recepisse nec se ipsum pro cuius estimar
z libenter se daturus opera vt ut
eum faceret meliorem Sic qui per
obedientiam offert se deo in suum
no pc recipit hic donum preciosum esti
mare quia ipse dedit se ipsum pro
nobis Et quia est ipse homo et
ideo no pc homines preciosum estimare
sed maiorem estimat tale donum z
pareus est sua diligentia orna
tus facere qui alia dona offe
runt Et ipse vobis sibi donum retu
net constat qd meliora recipimus sibi
z ideo nunquam ipsorum est deo immo gratis
vnde ieronimus Affecto michi denarium i
aiaz meam ymagine in scriptam pro
nota super illis verbis par tur
turum Et causa quare antiquitus
ista offerebantur est ista quia
turtur z aut castissime columba
uero est aut simplicissima qr sacri
ficium debz offerri ab his castis et
simplicibus ut sit deo acceptum
Si aut queritur quare bina offe
rebantur causa est ista quia non
sufficiat castitatem seruare in carne
nisi seruetur in mente et etiam
sufficiat habere simplicitatem in
operibus nisi etiam habeatur in corde
simplicitas vera Et ideo inducebant

pat turturem quia pro ea debet of-
ferre castitate tam corporis quam mentis
aut duos pullos columbarum quod
utramque simplicitatem mentis
et corporis. Sic ecce homo castus super
verbo et ecce homo iustus. Nota quod
volens accipere christum sic per gratiam
et infusionem gratiarum oportet quod habeat
duo que habuit symeon qui
eum corporaliter suscepit in brachiis
scilicet timorem infernalem quod notatur cum
dicitur et timoratus erat. Sic amorem
supernorum que notatur cum dicitur
et spiritus sanctus erat in eo nam spiritus sanctus
amor est et quos in habitat ama-
tores facit et zelatores. Cuius dicti per ex-
emplum ut dicit serapion in corpore
sunt quedam vene que si abscindantur
homo statim ridere incipit et ri-
dendo moritur per has venas intelliguntur amor
supernorum et timor infernorum que si ab-
homine abscindantur homo ridet quia
delectationibus et voluptatibus vacat
et ridendo moritur spiritualiter et per consequens
non est aptus ad recipiendum christum
quia christus non habitat in hominibus
qui sunt mortui spiritualiter sed solum in
hiis qui vivunt per gratiam quam quidem
vitam gratie specialiter conservant due
predicte vene quamdiu manent integre
in homine scilicet amor supernorum et
timor infernorum. Sic benedixit deum
et dixit nunc dimittis etc. Super
verbo isto quia viderunt oculi mei
salutare tuum. Nota quod christus dicitur
salutare quia salvator et mundo
nam genus humanum insanabiliter vulne-
ratum perfecte sanavit. Unde potest christus
intelligi per quandam herbam que
vocatur dictamnus. Ista enim ut tradunt
sapientes multum est de natura

veri tantum quod virtute perficere curatam
tuam. Propterea quod cervi a venatoribus percussi
et sagittati quando naturali instinctu gerentes
banc illam cognoscentes accedunt ad eam
et cum eam gustaverint sagitte virtute
illius herbe de corpore educuntur atque
perfecte sanantur. Per cervos inspiritua-
liter homines intelliguntur qui tunc a venatoribus
infernalibus sagittantur et fiunt sagittati
et percussi quando peccant et totiens
sagittantur quando mortaliter peccant. Peccata
enim mortalia sunt quasi sagitte quibus anima
hominis vulneratur. Ita enim cantavit magnus
peccator mea domine sicut sagitta in spina
sunt in me. Sed per dictamnum christum
intellige cuius virtute sagitte peccatorum de
anima nostra educuntur atque perfecte sa-
nantur. Sic ideo peccatores hiis sagit-
tis vulnerati more cervorum herbam
istam scilicet christum diligenter perquirant
et ipsam per devotionem sumant
ut sic perfecte sanantur.

Erant pater eius et mater

Super isto verbo et tuam ipsius animam
pertransibit gladius. Nota quod illud
verbum potest intelligi dupliciter primo
devota tua anima. Secundo pertransire gla-
dius passionis domini eam sepe ad me-
moriam reducendo. Sic ratio est quia primo
per memoriam passionis christi duo magna
bona consequitur. Nam in primo passio
christi ad memoriam revocata amaritudinem
omnem convertit in dulcedinem. Hoc figuratum
fuit quarto regum. Accidit filiis prophetarum
colloquintidas et cetera mauerunt ad gelicum
mors in olla vir dei qui in fundum sa-
rinam et non fuit quicquam amari mo-
in olla amplius. Ita vere est in proposito
nam quum in ipsam farinam et alia dura
et amara puta penam vel aliquid tale

z tuc ttamat morz Q3 si infundat
farina omnia dulcorat p farina q
sit psumento tui xpi ut sic compat
uit gp farina Sic in gp hane sit ma
passionis xpi in olla pne instuit na
amara dulcia appebit Sicut ut d
qz uctus est a dno tn dulz q non
equo aio tollet' sic passio xpi ad
meoz ruoretur zm doctud q nob
facit meoa passionis xpi e qz facit
nob con hostes nostros forrans pug
nare Dicit cm ppd de alibus q
tarua vadit cu filijs suis ad lota
laton sicut ad foramina lapidu v
est bn ?ug intrioit qui ibi pt fa
cuiter pugnare cu alijs alibus sic
z nos cu filijs nostris sz cu opatibz
nostr' debemus attedere ad fixu
ras lapidu sz ad plagas xpi p
uigt meditatoz quia tuc faciliter
possumus pugnare con? insidiantes
nobis z opombz ntis sz con? deo
nes qui conti' querunt quo nostr
bonas opones meas perdere pos
sint Et ideo cuullibz pnc deuote gz
illud cant zo Venit tollumba mea
in foraminibus petre z in plagis
xpi Quper pte z ut psitent'
z uctois puer aut crescebat Nom
q zm prim ista z dicta int vincia
z no pvincia quia vincia aug
mentam' s qualibz sui ptez non
vincia aut no Ista dicta est verte
inter vivientes vita gre z no vive
tes vita gre quia vivientes vita
gre augmentam' z crescut s qulibz
pte sui sz s m corp' z mar pvitata
in spualibus qua in corpalibus
Q3 no vivientes vita gre crescut
solu sm una partem qz augmentam'
solu intemporalibus Et de se ci?
tibus no pt dici q dici' de i'
puer aut crescebat z conforta
batur spu plenus z gra dei cat
tu illo quia ille nec e puer pe
puitatem na e plenus sapietia
dma s forte dyata nc gra dei e
tu illo Contra ora ista sunt
dici dequolibz iusto vivete vita g'e

Et ibant parentes

Nota zm q dicit dns hugo de
ponos istud passu q pntes the
sut ecce q lati quorz cognati sut
nepotes eos z consanguinei mi'
quos reuersi sunt no in be inte'
quia no p xpm s p carnis
cgitoz introducitur in cunz ipsoz
q inter hereditatis possidere vo
lentes Vnde dns id ps hereditate
tem possideamus sanctuariu dei D?
adueztut eos q nulla dz hedita
tem alias ortu inst sibi actineat
Vnde nullus dz habere hedita
tem nisi sibi actineat ppter con
sanguinitate q clare in nobis ape
met xpue mt' 18' ubi dicitur
q cu mater filiorz zebedei qui
erant cognati xpi peteret ut sede
rent in regno suo vna ad dextera
z aliud ad sinistra Ret illis cog
natis suis d potest habere talia
que ego bibiturus sum q d here
ditate mea habere no potestis
nisi michi actineat ppter con
cu qua accumct' cam debeo in
figura z ymus dicitur gn 4' q
iacob dr joseph filio suo do tibi
una parte extra fratres suos

secuturos. Et q(uia) p(ost)o ecc(lesi)a con-
tendis qua(m) ip(s)e acquisiuit de
manu amorrei i(n) gl(adi)o i(n) gladio
(et) arcu suo. i(n) merito q(uo)d vite
qui sibi no(n) retinet contempte tenu(er)it
quales sunt illi qui viuunt in
delicijs in hereditate (christ)i q(uam) (christu)s
acquisiuit p(re)cio s(uo) nolunt. Et
sicut legit(ur) in esd(re) 2o c(apitulo) ibi d(icitu)r
q(uod) quida(m) volebant habere vite
s(er)uicio (et) querentes genealogias
(et) no(n) in uenerunt ibi genealogia(m)
sua(m) p(ro)p(ter) q(uod) de sacerdocio fuerunt eiecti
Multi sunt hodie in ecc(lesi)a quorum
genealogia no(n) inuenit(ur) in scriptura
(et) ideo no(n) eiciunt(ur) a sacerdocio. Et
timendum est ne finalit(er) eiciant(ur)
in tenebras exteriores ubi e(st) fletus
(et) stridor dencium sicut le(gitu)r d(e) h(om)i(n)e
De isto qui inuitatus fuerat ad
nupcias q(ui) veste nupciali in-
dutus no(n) erat iussit eu(m) d(omin)us a
nupcijs excludi et ministris suis
ligatis manibus (et) pedibus mittere
eu(m) in tenebras exteriores ubi erit
fletus (et) stridor dencium. Et s(ci)tum
est post triduum 2o. Ro ut dicit
p(ro)p(ter) r(ati)o(n)es p(er) illud t(ri)duu(m) intell(igitu)r t(ri)duu(m)
p(e)n(iten)cie s(cilicet) confessio contricio (et) satis-
faccio. v(e)l q(ui)d triduu(m) notum est
d(icitu)r volenti inuenire ip(su)m leg(itu)r
in antiquis historijs patru(m) q(uod)
quida(m) iuuenes nobiles (et) diuites
euntes p(er) desertum inuenerunt
quendam senem qui ab eis interro-
gatus q(ui)d illic ageret (et) ubi esset v-
bi? p(ro)p(ter) p(at)ria sua. R(espondi)t ego sum miser
sicut (et) vos (et) semel offendi d(eu)m
meu(m) ... q(uo)d eram dignus morte.

Et ideo quia tremencius erat ab
salute mea ab illa ... diuina ... sibi
... diuicias ... ad parentes meos (et) amicos
(et) no(n) in ueni nisi duos. Et ideo veni
hic ad querendum tercium qui videntes
q(uod) p(ar)abolice loquebatur dixerunt ei
loquere nobis clare qui d(ixi)t Ego semel
offendi deum meum (et) amisi ...
p(e)c(ca)tum mortale que(m) cum placare possu(m)
tribus diebus s(cilicet) contricione confessione
(et) satisfaccione. Tu aut(em) Origenes id
triduum est gl(ori)e sensibilium ymaginabilium
(et) intelligibilium q(uo)d omnia dum transit
per contemplaciones sanctorum in de(u)m sicut
paulus in raptu. Vel illud triduum
est triplex ... Prima e(st) q(ua) mundo
... s(ecundu)m ... tercia ...
q(ua) homo ... est ut gl(ori)a ...
... q(ua) est homo (et) gl(ori)a eius ... d(icitu)r
... 3a e(st) q(ua) homo est minus ...
... Tercia sicut dicitur Jo 8 qui
facit p(e)c(ca)tum seruus est p(e)c(ca)ti (et) seruus
... est que dicitur ... enim p(e)c(ca)tum
... sit ... q(uo)d p(ec)cans ... sit
... Post ista ...
... in ueniunt ... super ...
... ... partis in medio. Nota
q(uod) ... semper elegit in medio
stare quia virtus in medio consistit
Excellencie (et) ... virtute ...
... ... in ...
... q(uod) est medium dies (et) nocturnum
... est ... medium noctis ...
Secundum medium ... ... populos
est in medio duorum alium ... 3o ...
... ... possessore ... ...
... in venit(ur) in medio doctorum ut ...
ista ... est in medio duorum
latronum ... ad operandum salutem elegit
medium terre habitabilis pro operatur

est salutem in medio terre. Iste post resur-
rectionem in medio discipulorum ut insinu-
aret quod ipse est persona media in divinis
ab alio et a quo alius. Iste est mediator
dei et hominum

Factum autem est verbum

Nota spiritualiter super isto verbo factum
est verbum domini super Iohannem filium Zacharie
in deserto etc. Per desertum statum adversita-
tis non incongrue potest intelligi quia sicut
desertum dicitur quasi derelictum ita in
adversitate constitutus ab omnibus dereli-
quitur et manet solus. In hoc ergo quod di-
citur quod factum est verbum domini
super eum in deserto datur intelligi moraliter
quod persona que est in statu adversitatis
melius audit verbum domini et racio huius
est quia si aliquis est in aliquo loco et
ventus venit contra eum tunc audit ita
bene ~~vocem talem~~ quod est mirabile. Sed
si ventus venit post eum tunc non audit
ita bene vocem talem. Sic homo
qui est in adversitate optime audit verba
dei pertinentia ad salutem anime sue.
Exemplum huius habemus in naturalibus
quod delphinus flante aquilone qui est ventus
frigidissimus optime audit. Sed flante
australi qui est grossus et delectabilis
minus audit. Ita homo flante vento
frigido adversitatis optime audit. Sed flante
australi vento calido et delectabili
prosperitatis non audit verba domini. Exemplum
huius habemus de pharaone qui flagel-
labatur a domino audiebat moysen.
Sed cum cessabat nolebat audire sed
dicebat quis est dominus ut audiam
vocem eius. Et venit in omnem etc. Tercium
quod potest notari super isto verbo est
venit in omnem regionem Iordanis

quod congruit baptismus quod primum in aqua
Iordanis potius quam in alia a-
qua. Et hoc multiplici racione.
Prima talis est ad designandum
sicut aqua Iordanis mundavit et
lavit maculam lepre ipsius Naa-
man Syri ut dicitur 4 Regum
ita baptismus lavat maculam cuius-
cumque peccati in adulto in parvulis
non tollit solum maculam originalis
peccati quod quidem peccatum per lepram in-
telligitur. Secunda quia sicut lepra
contrahitur a parente in prolem
quia pater leprosus generat filium
leprosum ita peccatum originale etc.
Tercia causa est quia sicut aqua
Iordanis erat distinctiva iudeorum
fidelium ab infidelibus ita baptismus etc.
Quarta causa est quia sicut filii Israel
qui iverunt in terram promissionis oportuit
quod prius transirent aquam Iordanis
ita volentes transire de deserto
huius mundi ad terram promissionis
vite scilicet eterne que vere stabilitatis
dicitur terra de qua quidem terra dicit
psalmista Portio mea domine sit in terra
viventium oportet quod transeat per aquam
baptismi quia ut dicit ipse Christus Nisi
quis renatus fuerit ex
aqua et spiritu non potest intrare in regnum
dei Io. Sicut scriptum est etc. Quar-
tum potest notari super isto verbo
omnis vallis implebitur etc. Per
vallem intelligitur homo humilis
per montem et collem homo superbus. Er-
go vallis implebitur scilicet omnis
humilis et bonis virtutibus et gratia
quia deus virtutibus dat gratiam et omnis
sit mons scilicet omnis superbus

prelatis et collis et subditis super-
bus assimilabitur. Pro cuius pro-
esse videmus ad sensum quod pulchritudo
et rigor arboris ex radice procedit
quia quanto arbor in mittit
radices in profundum sic tanto
plus attrahit de humore et
melius nutritur. Et rami et
folia eius plus virescunt. Quanto
autem minus profundatur radix eo
tanto citius arescit. Sic est in
proposito. Homo dicitur arbor iuxta
illud: Video homines velud ar-
bores ambulantes super terram.
Quanto ergo homo plus profundat
radicem humilitatis tanto plus
attrahit de humore gratie qua
rata omnis bona nutriuntur
et conservantur. Cuius similitudinem dat
gregorius omnes viri superbi qui noluerunt
firmare radicem suam in humilitate are-
runt quia non habent humorem
gratie vivificantis arent quia non debent
humorem. Cuius figuram habemus dan.
de nabuchodonosor qui erat magna
arbor et admirabilis. Sed quia
non debebat radicem profundatam in
humilitate dictum fuit succidite ar-
borem. Albertus 2o metheororum dicit
quod arcus nunquam est in nube ascen-
dente sed descendente quia dum nubes
elevatur de terra non est adhuc in-
spissata et condensata et ~~commode~~ descen-
dens tunc est ibi arcus. Sed
quando est inspissata et condensata et
est in descensu tunc est ibi arcus.
Spiritualiter arcus celestis in quo
sunt illi pulcherrimi colores
est gratia dei in qua sunt mirabiles

colores virtutum. Unde ad oculum videmus
habitus gratiam dei esse virtutibus ornatos
non gratia dei nunquam est in persona as-
cendente per superbiam nec in ea sunt
arcus sive colores virtutum. Sed in
nube descendente id est in persona humili
et ad terram descendente per humilitatem
et gratiam dei stat et mittit arcus virtutes.

Dicebat ergo ad turbas

Super illo verbo ostendit nobis fugere
a ventura ira. Ista quod ira futura iu-
dicii toto posse fugere debemus quia
est timor magni spiritus sed non aut iusti
et non cuius est ira quam dum fugimus vita
perit. Timor dei est apud iustos. Sed
timor est apud peccatores. Unde est 2o
sic timor fugit leonis sicut ira regis
velut sapiens dicit in verbo isto non
aliud quam illud quod dixi quod leo ut
dicunt naturales qui non fugit ut terram
cauda percutit. Sic timor eius est apud
alia animalia et fugiunt per circumstantiam
auditu regis sui. Sic nec timor
ira dei est apud eum. Sed in iudicio
quis fugiet dum non confugit mortem
veniet ad iudicium et terram id est homines.
Sic nos cauda id est virga sue correc-
tionis percutit sic timor est apud
peccatores. Unde amos 3o dicit. Dicit
leo rugiet quis non timebit qui ...
homines aut victus timore gravabitur
Sed sciendum quod qualibus fugiet
leonis terrebit illa alia alia. Similiter
tamen corda non terrentur nec moventur.
Sic in die iudicii mali terrebuntur
sed boni qui sunt catuli et filii leonis
scilicet dei patris non terrebuntur sed exultabunt.

ad gloriam figurata huius sermo ultio
xx De angelis qui fuerunt custodes
non aut mundi Sz sz quamdiu
sumus in hoc mundo quasi ignorant
uter sumus de numero electorum quia nemo
scit utrum dignus sit odio vel amore
(?) homo omnis timere Vnde legitur
in vitis patrum quod quidam sanctus pater
dicebat se valde timere tamen quando eius
aia egressura erat de corpore quia et
eius aia post mortem erat presentanda
coram deo et quia supremus iudex statutus
erat sententiam finalem Si ergo iste qui
erat sanctus ergo timebat multo magis
nos qui sumus peccatores communes facere ergo
studemus etc Nota quod iste et sic pre
dicatores ut homines agunt studeo
dignos penitencie et non solum ut homines
sciant et videant sed ut de peccatis doleant
et penitentiam agunt Ad hoc non vocavit nos
xpus d. penitentiam agite appropinquabit
redemptio vestra et regnum celorum Sicut
videmus in vallibus perdix enim aliud
amittit pullos suos ita quod alia perdix
vocat eos et hoc facit ita mater clamat
et gemit et tunc pulli audientes cla-
morem gemitus relinquunt matrem
putativam et redeunt ad veram matrem
Ita mutatis aliud faciunt predicatores
nostri quod illi qui veram matrem reliquerant
sed eciam peccatum et ad falsam ma
trem venerunt sed ad dyabolum redeant
per penitentiam Primo opus est ut non solum au
diat et sciant sed ut frequenter que
audiunt faciant Vnde Jacobus c°
estote factores verbi et non auditores
tantum et quare quia etiam verbum domini
est quoddam speculum Speculum autem
non ordinatur solum ad maculas
videndas sed ad tergendas sed enim possit
videre maculam nisi maculam deterget

fiatur Vnde michi prodest audire
verbum nisi fiat Et interrogabit
eum Semper erat qui habet
duas tunicas Respondit quia in verbo illo
opere clarus nobis pertransibat et enim
et qui habundat in temporalibus
sed facere libenter elemosinas et huiusmodi
dum vivunt nec debent expectare
quod aliquis faciat pro eo post
mortem eius et hoc propter racione et quod
Homo quidem sicut sola elemosina lucerne
comparatur a doctoribus nunc autem sic
est quod quando homo ambulat de nocte
ad hoc ne in foveam aut precipicium
ruat ante se premittit lucernam
Sic eciam quilibet homo mundi
quamdiu vivit est viator et
ambulat per viam valde obscuram
ad hoc quod non ruat in foveam sive
precipicium inferni debet enim se pre
mittere lucernam scilicet elemosinam hoc est
per eas Dicitur quod dives quidam
in mortis periculo constitutus vocat
coram se 3 filios dicens karissimi
congregavi vobis multa bona que
pauperibus debuissem dare dicat
ergo michi quis pro anima mea faciet
et primo respondente quod faceret missas
sibi cantare et elemosinas multas ero
garet hoc tercio affirmante ter
dixit quod nichil boni fiat qui pro
pter hoc maledictionem Sic audi
mi pater consilium meum Quam
diu vivus bona per tempus distri
bue ut semper sic tuta michi uel
alius quod mittere poteris filia cum fra
tribus meis committere sed quo pro
te bona nostra disponemus cum tu
amore nostri nobis ea tradas

nec te excis mo punas tutus. Ite
quilibet nostrum utilitatem dilit
ipse querentem tu in nobis diligis
et de te minus est sollicito quia
tu solus quo audito pater cepit eum
osculari et eum plus aliis dilexit et
in vita sua mitas clas fecit

Sompnus ante [illegible]

intelligitur
peccatum vel per istam infirmitas
habet tripliciter gradum primus malus
secundus peior tercius pessimus primus est
malus quia hominem occupat reddit
tremulentum non quod vitus nec in
pedibus nec in membris et aliquando
reddit ipsum inmobilem aliquando facit
ipsum insensibilem et si tetigeris
eum in parte infirma non sentit iste
sunt recte conditiones peccati quia
sicut ista infirmitas reddit im
potentem ad opera dei Unde albertus
dicit in libro de sompno quod dormientes
plus terrentur quam vigilantes quia
de hiis de quibus vigilantes non
non curant dormientes terrentur in
tantum evigilabunt quia aliquando so
sopniabit se audire to
nitrua et videre fulgura ter
rebitur Causa est Rima in
camera aliquando ubi dormit erunt
loquentes sub musse et plane et
tunc in fantasia dormientes vide
buntur esse tonitrua et aliquando
claritas diei vel ignis illuminabit
oculos dormientis et videbunt
fulgura et terrentur cum multum et si
vigilaret non timeret Ita est de
peccato quando peccatum occupat aliquem dica
illa que sunt dei videbuntur sibi
fulgura et choruscationes et ter
rentur sicut iemate dato elas que
sunt utilia anime quia vere multa sunt
si consideremus finem et illa que sunt mundi
non videntur sibi gravia sed facilia
tamen vere sunt gravia Si quis dice
ret Juvenem ieiunas hodie et melius
comedas usque ad noctem diceret quod
non posset quia est ad salutem anime Si
pro aliquo mundano staret ieiunaret non
solum una die sed multis diebus omnia
enim delectabilia mundi videntur esse
dulcia illa autem que sunt gratia videntur
fulgura et tonitrua et sic facti sunt tre
muli et non haberent vires ad ope
randum quia ita constipat Venenosus
sagittis non potest transire per eas et sic
homo redditur inmobilis Ita peccatum
facit hominem immobilem quod non dimit
tit eum moveri ad contritionem quia ita
constipat eum quod non potest moveri ad
cognoscendum peccatum Albertus dicit in
libro de animalibus quod si equus ambulans
ponat pedem super vestigium leonis
qui transivit ante eum ita stupescit
quod non potest se movere Quodlibet
peccatum mortale est vestigium leonis
infernalis qui ante transivit nos quia
fuit primus qui peccavit et nos qui
sumus equi intrat illud equus cordis tantum
sumus et inde si nos non possumus
nos movere nec recedere ad bonum opus
quando sumus in peccato quia posuimus pedem
super vestigium dyaboli Item ista
infirmitas reddit hominem insensibilem
Hec est de peccato quando enim homo
fuit longo tempore in peccato ita est
factus insensibilis quod sentit cadit
in alia et non sentit quia habet oculos
acutos anime et duos oculos scilicet
dextrum et sinistrum oculo dextro et

corporis pene inferni et si homo videt
paradisi glorie. Oculus sinister ergo
pene inferni et si homo videret ocu
lis mentis gloriam paradisi et penas in
ferni non peccaret, contra. Item habent
stupiditas naturales quia non sentiunt fe
torem peccati. Legitur in vita philosophorum
quod cum esset Pitagoras in collegio cum
aliis philosophis et de philosophia loquerentur
quidam iuvenis auscultabat quod dicerent
et audiens quod de virtutibus loquerentur
dixit sociis suis: melius est nos esse in
stabulis cum iumentis quam cum istis philosophis.
Contra Pitagoras ad suos: libentius mo
rantur in sterco quam in prato sic quod
non sentiunt. Unde dicitur. Cum Deus sit vita
anime sicut anima est vita corporis et per separationem
anime a corpore corpus redditur in
sensibile. Sic cum Deus recedit ab
anima ipsa redditur in sensibilis nichil
sentiens de salute.

De inferno centurionis

Dicuntur quatuor mira notabilia
scilicet quod erat servus, quod erat pretio emptus,
quod erat male habens, et quod erat mori
turus. Due prime conditiones sunt
omnium hominum generaliter, alie due sunt pec
catorum specialiter. Prime due sunt omnium
hominum quia omnes sumus servi. Servus
enim dicitur a servando. Unde quando
civitas est capta, proiciunt aliqui ser
vantur a morte et illi dicuntur servi id est
servati a morte. Per istum modum sumus
omnes servi quia servati sumus a morte
per Christum; ista salvatio fuit figurata
Regum primo ubi dicitur quod filii Israel volentes
ire ad terram promissionis in deserto
invenerunt multas gentes inter alias
fuerunt Amalachite et congregati occurru
erunt contra eos in prelio et Moyses erat

super cacumine montis ut videret
pugnantes et oraret pro populo Dei et ut
semper vinceret populus Israel. Iste Moyses
tenebat sibi manus elevatas
quamdiu autem erat et sic vincit
filii Israel Amalachitas. Certe
talis fuit modus quo salvavit
noster salvator nos sicut
ad ingrediendam vitam eternam
terram. Primo sciendum genus in
tres inimicos et fortes. Ipse
inter omnes demones plus nos
impugnat et non solum peccatores
prosternunt ab eis sicut erat iusticie
eos deducebat in infernum. Ideo
postquam pugnatum est contra eos quatenus
ascendit montem Calvarie ut
longius nos videret et ibi ha
buit manus elevatas. Quod autem Christus
fuit victor et demones victi
quia princeps mundi huius eiicietur
foras etc. Unde dicit in sermone
de passione dicit: vincat non ma
nu armata sed crucifixa, non
equus sed crucifixus, ita non solum
servus pretio suo sed emptus. Marcus
in sermone quodam dicit in persona
sit semper memoria tua quia emptus
est pretio magno non corruptibili
auro et argento sed precioso sanguine
Christi. Alie conditiones sunt
peccatorum specialiter quia non solum peccator
est servus et pretio emptus sed male
habens et est peior infirmitas
spiritualis quam corporalis. Item
non solum est male habens sed
moritur corporaliter post tria signa
hominis morituri ut experimentis
probatur. Sed dico solum de
tribus unum est quod pulsus deficit

ubi homo moritur

signum est quod tunc calor naturalis deficit
et non habet virtutem in partibus cor
poris sed venit ad cor. Aliud est signum
quod homo trahit pannos ad se et
palpat eme et inde quia calor
suffocatur et deficit. Aliud signum est
quod oculus sinister lacrimatur et liquefit
et clauditur. Ista signa hominis mori
turi eque aptie in peccatoribus sine du
bio tantum erat calor tempore pilato s
dei zepponi et vigebat in eis rapina
quia etiam sine parcibus rapiebant
pecunias pauperes orphanos et
viduas et occidebant patres. Sed
modo iste calor amoris est ita per
ditus quod nullus curat plus de proximo
suo quam de deformitate sed solum de se ipso.
Secundum signum hominis morituri
est quod trahit pannos ad se. Hoc signum
modo in hominibus est quia non contentantur
plus acquirere iuste sed vi rapiunt alie
num vel per usuram vel per mala inventa
...iam et non dimittere aliquis plus
n... et in iusto lucrandi. Tertius
modus cognoscendi est quod oculus
sinister lacrimatur et liquescit et
clauditur. Oculus augustinus quod oculus
dexter est contemplatio celestium. Oculus
sinister est contemplatio terrenorum dampna
nationum et bene clausus est iste oculus
quia nemo plus considerat istas penas
quas debet habere vel sustinere peccatoris
et videmus tota die flagella que deus
mittit contra peccatores et non corriguntur
ergo peccator est similis homini morituro

Et ecce efferebatur filius

Nota quod iste quantum ad 3 conditiones significat
peccatorem. Primo quia erat mortuus 2o
portabatur ad sepulturam 3o plora
batur et quia 3 proprietates sufficientes
debent transferre sed aliqua plenius
...io non sine causa sacra scriptura appellat
peccatorem mortuum inter alias conditiones

quas mors facit homini est ista quod facit
peccatorem hominem vituperabilem. Homo est
tanti honoris quia dum vivit quod sibi
serviunt celum et terra et omnia que in eis sunt
et etiam angeli. Unde illud omnis sunt ad
ministratorii spiritus. Sed mors facit hominem
vituperabilem quia qui erat in tanto
honore nunc vilificabitur ponetur
sub terra et pedibus omnium calcabitur.
Ista est conditio omnium peccatorum quia dum
homo est in gratia dei omnia sibi obe
diunt sicut patet de patre celbinca qui quando erat
lapides mutavit in preciosas margaritas
et virgas in aurum serviunt nunc alia sicut
patet de helya et paulo heremita de
quibus corvi serviunt et angeli sicut
patet de beato dominico cum eius angeli panem
ministraverunt. Sed quod supplicat peccatum
mortale vilificatur sub omnibus calcatur.
Hoc fuit figuratum libro iudicum vo
catur quod quando filii israel intraverunt
terram promissionis iste in venerunt
quod iste adonibezech ceperat septem
reges et praeciderat summitatem manuum
et pedum et faciebat eos comedere sub
terra cum canibus. Hoc sunt quod iste
qui habet preciosas summitates manuum
et pedum non potest se defendere nec potest
fugere. Per istum adonibezech intelligitur
dyabolus qui amputat summitates ma
nuum et pedum dicitur quod facit eos cadere
in peccatum et non potest resistere nec fugere
per. Alia conditio mortui est quod por
tabatur ad sepulturam. Ita anima peccatoris
portabitur ad infernum et sicut illa
que portat corpus ad mortem sunt 4
elementa ad invicem pugnancia quibus
componitur corpus ita illa que portant
animam peccatoris ad mortem eternam
sunt quatuor scilicet amor terrenorum fluxus
carnalium voluptatum ambicio honorum
et appetitus commodorum. Appellantur etiam

mortuus quia plorabat z post xpus mor
tuus vna cum suscitauit Ita si peccator
plorat peccata sua coram deo mortuus ad mi
sericordiam z eum suscitat aptius Plinius
libro de naturis rerum dicit quod elephas videt
se cecidisse z cognoscit quod ipse non resur
gere tunc fortiter clamat quem audien
tes alii elephantes statim currunt z quia
non possunt flectere genua quia non habent
nodum in tibiis suis cognoscentes quod
non possunt eum iuuare clamant z audien
tes plures elephantes currunt z supponunt
se illi qui cecidit et surgit Sic est
in proposito quia postquam homo cecidit
in peccatum non potest ipse surgere z ideo debet
clamare z inuocare auxilium sanctorum
iuxta illud Job voca si est qui audiat
z ad aliquem sanctorum conuertere z tam
clama quousque xpus veniat ad suc
currendum tibi qui xpus prius dicit
per humilitatem

Quod ista fuit consuetudo antiquorum ad bel
lum quod utebantur vestibus rubeis z ca
uebant ut si vulnerarentur non appareret
sanguis in vestibus ne hostes
assumerent maiorem audaciam Ita fecit
beata virgo volens ire ad bellum
contra dyabolum peccata cum assumpsit sagittis
iuxta illud libera me de sagittantibus
Et ideo dicitur peccator indui vestibus ru
beis scilicet verecundia ut non appareat peccatum
Super verbo libro septimo Roga
bat eum quid physicus vel Albertus
dicit quod quamuis sit cuiuslibet serpentis
sit venenosum maxime scilicet vipere est
cauda venenosa z mortiferum sed eius
oculo est salutiferum Sic in proposito
quamuis cuiuslibet peccatum sit mortiferum
tamen si peccator consuetudinem deducat
ad oculum mentis purgat illum z mundat

Sic accidit magis quod habeat ve
nenum mortiferum peccatorum in anima z
posuit ad oculum mentis z recipit
ac mare z sanata est Super
illo verbo videns Porreus Non
quod Ptolomeus iste magnus astrolo
gus dicit quod homines z mulieres qui
sub luna nascuntur patiuntur defectum
maxime in oculis quia vel habent vnum
oculum nigrum obscurum z aliud clarum
aut vnum magnum z aliud paruum
aut ambos strabos In sacra
scriptura per lunam intelligitur superbia
luna enim non habet lucem nisi a sole
z quanto luna habet plus de luce
tanto plus elongatur de sole
z opponit se soli z quanto minus re
cipit tanto plus sequitur solem
Et intellige quod deo vel in diuitiis
vel in bonis nature vel gratie
habet a deo z est a luce quadam
deo accepimus non quanto homo
plus habet de virtute tanto magis elon
gatur a deo z magis opponit se soli
Quanto deo magis habet tanto magis
sequitur non illi inquiunt regnat
luna superbie habet defectum in
oculis quia vel habet vnum clarum
z vnum obscurum id est quod defectus aliorum
aspicit videbit z suos defectus ma
iores non videbit aut habent
vnum magnum z vnum paruum id est
quod peccatum aliorum iudicat magna
z sua parua aut habet vtrumque
strabum quia in se noluit intueri
z in aliis inspiciat Dicunt
naturales quod sol sua virtute vapo
res eleuat z interdum z quosque
in habet vapores grossos z terrestres
z illos eleuat usque ad superficiem
terre z postea generantur venti
quosque in habet vapores subtiles

tamen adueniunt terrestres et illos eleuat
plus scilicet usque ad medium aeris et ex
illis generantur nubes nigre ex quibus
oriuntur tempestates choruscationes
et tonitrua et huiusmodi alia. Aliquando autem
in se elevat vapores subtilissimos et
istos eleuat super aerem usque ad
regionem ignis et ex illis generatur
vna stella cometa id est stella que post
se trahit caudam de igne. Spi-
ritualiter iste sol est Christus qui
homines qui est vapor de terra ele-
uat per vaporem. Quia terrestres multos
homines auaros terrenis deditos qui
sunt terra pleni quos eleuat ad superi-
ora non potest sed semper ad terram co-
angelat. Ex istis generatur ventus
qui ventus semper alicubi puluerem
congregat et in alio loco dispergit.
Sic auari pecunias id est pecunias
congregant que transeunt ut
puluis sed vicinorum diuicias dis-
pergunt eas spoliando indebite scilicet
trahendo per vapores subtiliores
sed adueniunt terrestres multos superbos
huiusmodi isti non eleuantur alte nisi
modo scilicet ad medium aeris. Ex istis
generantur nubes nigre ex quibus
procedunt tempestates et minas
rapiunt ea que sunt pauperum, et ea
ubi apparent procedunt tonitrua
comminacionum nisi hoc fecerit faciam
hoc et illa choruscaciones atrocis
et aliquando fulgura vulnerum et ver-
beracionis. Sed aliquando sol eleuat
vaporem subtilissimum ubi nichil
est terrestre vel terre admixtum et
ex isto generatur stella cometa. Iste
vapor fuit mater Christi quia in ea
nichil fuit terrestre. Ideo non curauit
diuicias etc. Paupercula enim
fuit non enim habuit pannos ubi
filium inuolueret nisi viles nec

de honoribus curauit. Ideo enim portauit
coronam argenteam nec tribuebat tan-
tam magnam sicut faciunt domine hu-
ius mundi hodierna die. Iste igitur vapor
fuit subtilissimus eleuauit eam sol iusticie
super regionem ignis. Ex isto vapore
stella cometa que post se trahit caudam
ignis scilicet caudam virtutum et miraculorum
quibus totum mundum illuminat et specialiter
suos deuotos. De ista eleuacione ait
ps. Eleuat pauperem ut sedeat cum
principibus etc. et animo certe super prin-
cipes superiores eorum melius collocat.
Vegecius dicit militari li. quod in quinque
cognoscitur bonus pugnator. Primo 1
si habet pectus latum quia illud est
signum roboris ut patet
in leone et urso. Secundo quia caput erectum 2
quia illud indicat cordalitatem hominis
et sicut est in oculis maxime notatur
dicitur etc. Tunc quia homo formidolosus
sunt et corde pauidi etc. Tercio debet 3
habere membra longa et non curta
quia dicuntur esse fortiores carnibus cao
et debet esse dura et non mollis. Quia
cum plurimum mollicies in carne duos
indicat animi mentium dulcedines uel
robustum cum quod est in oculis plus nam.
Quarto debet habere vocem virilem 4
quia vox mulieris non est apta ad pug-
nam. Quinto debet habere corpus liberum 5
et in nullo monstruosum nec aliquo modo
diminutum quia membra sunt quantum sunt
in apti ad pugnam propter quod capitaneos
singulorum exercituum eos mutilant
ne ultra sint apti ad pugnam. Un-
de primo Regum xi° dixit naas amonites
galaaditis in hoc feriam vobiscum fedus
hoc dicebat ne possent pugnare quia
oculus sinister tegebatur clipeo et cetera
dextro oculo non possent videre. Sic

1 Sicut in bello spirituali debet quis habere
pectus latum per caritatem et dilectionem omnes
diligendo Ideo Christus dicit Hoc est preceptum meum
ista dilectio debet esse lata usque ad inimi-
cos et magna debet esse intra terminos
eius etc inter quem multos comprobatur Narrat
Valerius libro quinto quod Lucius Paulus
audiens regem Persarum ad se victum
duci quem habuerat in conspectum occur-
rit cum ornamentis imperialibus ornatus
et procumbentem ad genua eius levat
eum et secum in tabernaculo suo sedere
fecit et quod sic est castigatum hoste abigere
ita laudabile est in felici misereri Secundo
2 debet habere caput erectum per consideracionem
divinorum ut semper in omnibus intendat
honorem dei adeo quod omne opus sive
vel verbo vel opere ad gloriam dei fa-
ciat Unde Augustinus libro confessionum
ad deum faciam moribus operibus et
cogitacionibus tuis placeas deo nec
studeas placere alteri nisi ad edificacionem
anime et in omni tempore tuo quod co-
gitas fac prius cogita deum et si secundum deum
est perfice illud Et non adulterium imputa
illud ad gloriam tuam et in omni oratione
et observatione dei voluntatem intende
et non tuam deprecare sicut dicit Augustinus Tercio
3 debet habere carnem duram et membra
nervosa per perseverancie stabilitatem
Apocalypsis 2o Esto fidelis usque ad mortem
Ecclesiastici 5o Esto firmus in vita tua sicut
de passione quam mille martyres sustinuerunt
... non enim ... esse non ... car-
ne Quarto debet habere ...
4 Penitentiarum ... quia in opere ...
et vana gloria debet vitari ... ut vide-
te ne iusticiam vestram faciatis
coram hominibus ut videamini ab eis
5 Quinto debet habere rectam perfectam ...
sarum intencionem ut cuncta que facit
bona intencione faciat Unde ...

Quidquid agis spiritualia age merae
ipsi ... non ... si in fine ... Capitulum
... quid appetendum sicut alibi
dicebatur

Refert ... in libro de sup-
plemento vitarum ... Sicut
sicut in nativitate filii dei pastores
audierunt ... angelorum gau-
dentium et cantancium gloria in ex-
celsis deo et in terra pax etc. Ita
in passione domini tenebre ... sup-
... tres pastores qui erant
in campis audierunt ... pla-
gencium et clamancium ... dolorosa
et ... vehementer stupentes ...
posito in ... ostendebat
passionis ... 2a ...
... destructum 3a synagoge ... de-
structum Quarta leticia ... con-
versam ... in merorem et luctum
et ista quatuor per signa probata
fuerunt Primum probatur quod ...
... quia ut narraverunt pas-
tores eadem hora qua Christus ex-
spiravit quinquaginta ovos que
erant in campis perpetuo ...
agnos qui omnes illa hora mor-
tui sunt et in die resurreccionis cum domino
surrexerunt Secundum probatur quia hora
qua Christus resurrexit omnes ...
... qui ... in ...
tenebantur de vinculo et carcere
liberati sunt Tercium ... probatur ...
Quia cum in magno festo in die
sollempnizarent et omnes ...
ad templum ... ... sup-
... voluerunt ...
facie ... versus ...
quod angeli erant ... de morte
sui creatoris Quartum signum fuit quod ...
die fuerunt ... non
ne potuerunt attendi quocumque

nigenio illa die Beatum signum sunt
quod ista die deus vellet cantare [illegible]
et intelligere scripturam non potuerit
nisi per libros legis et per confessionem
quod facerata veteris legis finem debat
Quarto probatur tenuassigeticum
cantus quia deus pastores miraverunt
in templis apparuerunt
eis nove stelle turbulente et
inferioribus terris inapparuerunt signum
cantus et illo signo videbatur
pastoribus iuda Sunt pastores
revertentes in civitatem in ascenderunt
hymne et ierarchie et alijs multis mi
rabilia que acciderat et quamvis
ipsi sese mirarent mirum sit stupescunt
quod quadraginta diebus non potuerunt
gaudere letitia quam exegerunt Unde
illud filie talem noctem flere ipse
me celi supplicat et dicit quod nove stel
le sunt nove ordines angelorum
Legitur in libro Vita patrum de
dyogene pape quod dum eo allatum
fuit cum aperuerit oculos suos
videns rex dixit Quare autem
claudis tuos vide me et dyogenes ait quod
indignum servus servorum meorum tu
es tunc quod servus servorum tuorum
et dyogenes dixit quod sit et pro Ergo
nunc duorum vicinorum et gemipis et ipse
[illegible] dominantur per peccatorem sunt per
cati et dyaboli
Legitur in libro de morbus quod est
quidam fons a quo egrediuntur ca
nalia et ista conditio quod sicut
variantur canalia ita variantur in
firmitates in illis qui bibunt
ab illis uno bibentes de uno efficiuntur
leprosi De alio efficiuntur ydropici
et de alijs Lunatice sunt ad modum
fontis vivi ipsi in quo bibe
rit de quo aqua fluit ubi aqua

felix dominicavit Et deinde iste
fons dominicavit initia canalia quia
ab avaritia egreditur cupiditas a
quirendi vos retinendi et fordo
perdendi et bibentes de isto cana
libus huiusmodi infirmantur
quia bibentes combibita aquirendi
sunt similes ydropico quod quanto plus
bibit tanto plus sitit Et unde avarus
quanto plus invenitur tanto
plus vellit dives Qui bibit secundo
per voluntate retinendi efficitur par
liticus quia sicut paraliticus tremu
lentus et manus suas et ducas
lentus Ut habens voluntatem retinendi
est ducto ad dandum pronus et habet
manus recurvas propter solum retinere
Qui bibit de canali formidis
perdendi efficitur frenetico quia est
cerebrum conturbatum et sic timet
Timet ne datos ne sibi bona au
ferat timet paupertas ne furentur
Aliud narrat quod deus romani
vellent sub misericordia gratia quidam
duo roma nostri congregato concilium
unum cum phillippum regnantem
misericordia et prestravit eum in tempore
et nisi fuerit dando gratos libertati
quia de durissima servitute capie
bantur et quod et valde dei dedit
sunt tanto gaudio repletos clama
verunt tam fortiter dando deo lau
des et regratiando romam quod aves
desuper audientes attomiti ceci
derunt Ita ~~cadentes~~ aliqui fecerunt
sed illi qui inde roma [illegible] erat
bat dictus qui venit et Salvator
noster intrabat infernum ad
expellendum dyabolum et ideo in sepul
pre videntes quod non inde vicebant
quo usque dyabolum debellasset et eos

libertatem donasset clamaverunt lau-
des deo ita fortiter quod aves mag-
ne que videbantur super alios in
sanctitate volare ceciderunt quia
ad clamorem prophete physici et sacer-
dotes [illegible] in invidiam mortui sunt
in aula quia predicando diu in musica
tractaverunt morte christi :-
Refert crisippus. Quod illud
gaudebant etiam vocat magos. Et
tubicinatur quidam sed his qui ab
herode audierat narraverunt sibi quod
cum semel herodes in lecto cogita-
ret quis regnaret post eum fuit sibi
ostensa talis visio sed et malo
nunquam datur spiritus prophetie. vidit ipse
tres ordines seu circulos stellarum
primus erat super orbem lune et a parte
superiori emittebat radios splen-
doris et ab inferiori parte stellas co-
nes(?) vidit alium circulum qui in medio
aeris qui a parte superiori emittebat
fumum tetrum et a parte inferiori sag-
ittas(?) scilicet vidit tertium circulum
in circulo minorem [illegible] qui a
parte superiori illustrabat aerem di-
versis coloribus sicut fit in arcu ce-
lesti et a parte inferiori decorabat
civitatem ita ut videretur esse
auream postea vidit stellam ascen-
dentem de partibus orientis et in
ea erat depicta virgo tenens
puerum et hoc respiciens vidit quod
illi tres circuli stellarum obviaverunt
illi stelle cum magno gaudio luc-
is qui erat super orbem lune con-
versus fuit in philomenas et
aves dulciter cantantes et dicebant
in cantu suo. Et ad imperium con-
ditoris stelle dederunt lumen in custo-
diis suis nos magis quod ideo forte
suis ipsi laudem et gloriam reddere

debemus. Aves contes(?) in medio
aeris conversi sunt in corvos qui
versi(?) [illegible] ad herodem conge-
bantur cum consilio et dicebat
ei quod iste qui venturus erat esset rex
regum et dominus dominantium. Et ille
qui erat circa civitatem conversus fuit
in gigantes fortissimos qui eum
laudabant deum et in mitis sibi fa-
mulabantur. Et ideo quando magi dix-
erunt herode vidimus stellam eius
in oriente et ipse recordatus est
de visione et ideo petebat de
tempore stelle que apparuit eis et
compertum est quod eadem die qua herodes
viderat visionem eadem die magis
stella apparuit. Applica primo aves
sunt angeli. Et demones secundo et
gigantes sunt viri sancti et cetera
Narrat ubi moyses. Quod cum
Hō deus percussisset primogenita egypti
ut dicitur exodo ipse ostendit aliqua
signa super primogenita pharao-
nis scilicet mortis corporalis. Unde
et spiritualis quia super aures eius
erat scriptum contrarie thanatos
thoros(?) thanatos idem est quod mors
theoros idem quod alma sermus(?) vel almos
sonoros mors sine melodie paradisi.
Super oculos erat scriptum
thanatos sapter vel mors sple-
doris et lucis et significabat quod
mortuus erat a visione beata
quia nunquam eam videbit. Super
nares erat scriptum thanatos
ecostos(?) vel mors aromatice fra-
grantie et hoc significabat quod per-
derat fragrantiam celi que e-
rit odor agri pleni. Super
os scriptum erat thanatos celos(?)
vel mors suavitatis vel in recogi-
tacione delectacionis qua [illegible]

In manibus eius erat preciu tam
inatus tamqua i mors vitalis
sponsus quia priuatus erat operibus
vite spiritualis Applicatur quod perdi
filius est dampnatus quia habet
huiusmodi in commodi
Narrat ibi quod moyses vidit
alias scripturam in introitu domorum
hebreorum Iram vidi qui comede-
rant agnum paschalem et aspe-
rat de sanguine super postes domorum
suarum itaque in dextra parte vbi erat
sanguine vidit moyses hanc
scripturam agnus sine macula erit
laudis misericordia nomine adorate
Eius corporis sanguinis maculas
tergit et minus gratis apposita Applica-
tur quod hoc fuit scriptum de christo qui lauit
nos a peccatis nostris in sanguine
suo Dicitur de tyto imperatore dicat quod
nunquam negauit aliquid alicui
petenti quod posset facere et cum respo-
nderetur aut tanta datis vel
dabat vel promittebat quod non posset
satisfacere respondebat Non decet
aliquem a facie principis tristem re-
cedere Multo magis est confidendum
in uoluntate dei ideo petite et ac-
cipietis Dicit fons in quodam
sermone de natiuitate domini O
beata infantia per quam nostri generis
reparata est vita o dulcissimi va-
gitus per quos stridores dentium
et ploratus eternos euasimus O
felices panni per quos peccatorum nos-
trorum sordes extersi sunt O presepe
splendidum in quo non solum iacet
fenum aliud sed cibus inuentus
est angelorum
Quedam scribit solinus de mirabilibus mundi
quod est quedam gens que diuitis

se uoluntarie paupertate abdicat et
in vno tantum lapide gloriatur qui i
puo orbitto sub colore gemmarum habet
Hic lapis in paruo orbiculo i paruo cor-
pore dominus cum vnico omnia continet qua
gratias sed illud cantici 2 sed in me gratia omnis
vite et veritatis et ideo nos diuicias
temporales relinquentes debemus solum
in isto lapide christo gloriari
Vegecius de re militari dicit quod homines
orientales non sunt boni pugnatores
eo quia habent modicum de sanguine
et calore naturali et ideo sunt timidi et ideo
modicum sanguinis quod habent perdere
timent vnde ad pugnam non sunt
apti Similiter nec occidentales
quia nimis habundant in sanguine
et ideo sunt minus audaces Sed illi
de media regione qui in utroque sunt
temperati scilicet illi de europa puta gal-
lici germania teutonici hyspani
et precipue medij sunt meliores scilicet romani
Vnde nunquam fuit natio que posset esse
tot viros sicut romani Vegecius
de illa arte sunt meliores bellatores
qui sunt de arte tubicinatorum carnificum ut
fabri ferrarij Et non de arte de
licatorum ut sutores piscatores bar-
bitonsores et quia non sunt assueti ad
magnum laborem Nulla enim coniunctio
est inter curam et lanceam vel ense et lo-
ricam Sic spiritualiter est in bello spirituali
orientales i. homines carnales et volup-
tuosi non sunt boni in bello spirituali
quia sunt timidi licet sed ad temptationem carnis
homines in occidentales puta ethiopes
sunt magis crassi in mente apti in moribus
omnibus terrenis et melancolici Sic
homines nimium et voluptuosi sunt magis
in concupiscencia obcecati et magis sunt similes
cum asino qui in domo sua in ostia

cors terrim in tne quo ad appetit
auaricie vinces auaricia n incapite
om est agri i multe p bona i iudic
ca[...] Sequa est ordinis mundi vg
isti no sut boni in pugna spuali
Sic nec occidentales qui sut turpes
e insipientes isti em sut corde alti
repleti secundi infacie pulchri in
comestione inepti isti sapientes m
dum sut mente alti p superbiam
Job n vir vanus erigitur in superbia
sut secundi reple per lasciuiam illos
quito dormit in lectis eburneis
z lasci instruit vestit Sunt insipie
pulchri per ymagina istam pulchros
ult vana est pulchritudo in com
mestione intempati istar quandam
quia venter cors deus e z gloria
in confusione ipsor Ideo ps nec
ab oriente nec ab occidente no em
sut boni pugnatores Sed medii
sut boni pugnatores q in medio
consistit virtus isti em no sut timidi
ut orientales quia no timet p dni
pati nec sut desp p superbiam sicut
occidentales quia deu timet ut filii
nec sut fudi p ira nec cessi p spu
alitate Sed locales p caritatem
z magnanimi per fidem z spe ad
cps co Estote ad in vice benigni z
misericordes etc Ite spuali de qtatio
robustiores sut meliores pugnatores
in pugna spuali sci religiosi qui se
in exercitio pne Vnde sut dici
mallatores carnis per obedienciam

Predicator

Precias primus pater etc Nota q
predicator debet esse intus lucidus n
interpta erigens ad celestia ita
predicator uerbi dei ds se erigere ad
celestia per contemptum terrenorum
Cuius dicti ro pt esse Videmus n
q sol quanto mag eleuatur i altu
tanto mag terra inflamat vm
terram amp albinat Vnde secud
ss videmus q in mense junii qn s
sol tm quantum pt ascendere ascit
tut tra est magis calida z corp
breuissima vmbra faciunt Sic
predicator verbi dei de quo dicit
q sol refulgens sic iste effulsit p
dicator in templo sci m an quanto
mag p spalem respectum elevat
in altum tanto mag ad tra ele
vata terrena ad amore celestiu
inflammat z attendit vm terras
et peccatores albinat vo eas annullat
Ecc 10 ypa ascende tu qui euan
gelizas syon Debet et predicator
z no solum esse intus p spalem
ab[...] Sed esse foris p amin
opatoz Syrus em interpreta
fructans quia predicator no ds
esse nimis rigidus ymo debz
habere humam compassione inse to
et vinu em dm germinat no
flores nec fructificat nisi predet
quedam gutta aque ad modu
lacrime ita predicator de quo dr
Ecc [...] ergo quasi vitis fructifi
cavi nisi predat mo lacrima
compassionis z deuotionis non
fructificat Nota super illo verbo
predicatus q triplex e medicina
singularis prima est seruare cuus
pulverizatum in cibis q cibi non
incorpetur nec nutrit tm depurat
membra corporalitate sua superfluitas

que membra ledebant volutagendo
q purificat omnia corrigit q per
aurus no in mello pt intelligi q
sicut aurus oia metalla sua nobi
litate excedit ita virgo maria omnes
sanctos in sanctitate precedit hec
virga est que suis meritis z me
dicaminibus supplicationis peccatores que
alias miras lesiue abstergit z pur-
gat Secunda medicina e mane
aqua frigidam sumere in tanta
quantitate quantum pot os capere
z significat aquam lacrimarum quas
sumere quilibet devotus indiget
qz omnes malos quimores peccatores e
uacuat de stomacho conscie Tercia
medicina est mustum rutatum sumere
q olim sumebant milites q omne
venenum ita z nos passiones christi deo
medicam que vincit omne venenum dya
bolice temptationis Nota super ista
parte qui do ea que ordo rto Unde
philosophus dicit q rex d esse de genere
illorum quibus principatur qz quando
rex est de genere illorum qui sibi subduntur
regnum maiore ad eos h amorem
quam quando est de aliena gente
Spiritualiter antequam dei filius incar
tatione assumeret no solum no videba
nos non diligere ymo eciam crudelia
semper loquendo nos odio videba
habere Nam effectus odij z vindicte
ut nos occiderat homines statim puni
endo cum aliquid contra voluntatem suam
faciebat vij vocabatur ut dicit propheta
deus ultionum Sedquam caro carne
nostra assumpsit statim ostendit nobis
signa maioris dilectionis nobis omnes
iniurias remittendo satis possumus

sibi in pueriam quia totum displicat Unde
videtur esse de eo sicut de cesare augusto
de quo dicitur in historiis romanorum
q quosdam quos conuicerat aduersus
eum conspirasse eos non solum absoluit et in
postmodum amicos vocauit Sic christus
Nam postquam factus est homo z caro nostra
effectus est satis possumus advertere eum q
iniurias eius blasphemias q si immu
amore quam ad nos habet q conuertamur
z peniteamus nos absoluit z ad ami
ciciam suam nos reuocat
Quoniam q multi conati sunt etc
Super parte illa ut cognoscat etc
z super illo vocabulo veritatem notandum
q triplex est veritas scilicet veritas vite
doctrina dicit christo Veram vitam non
dereliquit z ista est diminuta in omnibus
ypa confusa est veritas in obumione
Secunda est veritas doctrine quo
ponens in radulis vias z veritatem et
doctrina z illa est diminuta in doctoribus
Tercia est veritas est iusticie quo
paude de omni plebe viros pote
tes z timentes deum in quibus sit
veritas z constitue eos etc Et ista
veritas est diminuta in aduocatis et
placitis z iudiciis pro maccias non
est in eis veritas z iudicium vero si
sunt in constitutionibus in pervenendum
q viuunt Et ypa iusticia longe
stetit z corruit veritas in plateis z
equitas no potuit ingredi Et to
causa quare in iudiciis veritas pe-
rit videtur esse recepcio munerum
que ypos cecat ut veritatem loqui
non possunt Legitur q quidam semel ha
bens causam in iudicio misit ad
iudicem quendam ut in causa sua

Luc. 1, 1

pro allegaret et ut quot modis faceret
dedit sibi unum bone quo se persona
esset cum qua debat actores accepit ad iu-
dice judicis regamus eam ut apud vos
sum instari quod in causa sua non loque-
retur quod cum quasi faceret promisit se da-
turum illi bonam vaccam quam debat
quod si ista faceret. Unde cum die statuto
deberet preteriri simul et iudex quod ab
illa homine bone recepit tacuit et
pro eo nichil allegavit. Dixit ergo ille
judici. Vos loquere et dixit judex
vos non loquitur quia vacca non per-
mittit. Unde ut dicitur sicut quod
tales sunt iudici qui pecunia indicant
secundum. De quo narrat valerius libro
quod cum pecunia corruptus falsam sententiam
protulisset rex cambises pellem de eius
corpore detractam sellae iudicialis ap-
posuit et in ista filium suum iudicem
eum ut sedere iussit. Nova enim pe-
na ne quis iudex posita corrupi
possit providit. Ut sic sit omnibus
in iusticia sententiam ferentibus pro eo
timeret falsam sententiam proferre.

F uit in diebus herodis. Ex qua
tertia parte erant ambo iusti possunt
homo querere quare zacharias et
uxor eius singulariter de iusticia
commendantur et illud quod in
principio illius fuit in diebus herodis
usque ad illam partem erant ambo
iusti ante deum.

Erant ambo iusti ante

...primo ysidorus nono ethimologiarum dicitur
quod iustitia est virtus regina. Un-
de legitur in gestis romanorum quod ty-
berius augustus cum sine filio in mune-
re

providit accepit ad imperium quendam
virum quendam episcopum capadocie sa-
pientem ac sapientissimum qui et
mauricius nuncupabatur cum et
filiam suam constantiam tradidit or-
natam regalibus indumentis
dicendo sit tibi imperium meum cum
hac puella gratis utere ergo feliciter
et habe in mente incessanter
equitatem et iusticiam quod precipua sunt
imperatoris insignia. Videntes
igitur zacharias et elizabeth ius-
ticiam tam preclaram esse virtutem per-
petuas iusticie semitas in omnibus
pariter processerunt ut decuit non
immerito dicitur sicut erant ambo iusti.
Nam primo describitur iusticia
et equitate fulgentes iusti et secundo
monstrantur se mutua caritate
foventes ambo et tertio describuntur
vera sanctitate intentos erant.
De primo sapientia fulgebunt iusti sicut
sol et tamquam sintillae in arundineto
discurrent. Dicit ysidorus 18 ethimologiarum
quod electrum quod mirabile est quoniam
est ut in quibus cum una claritatis
cunctis metallis fulgeat et ve-
nenum prodat. Nam si venenum
infundatur stridorem edit et colo-
res varios ad modum arcus celestis
emittit et aut electrum quod partes auri
et una argenti. Sic in viro iusto
est voluntas aurea in qua ymago
trinitatis relucet et corpus argenti
munditie et puritatis. Et sicut
aurum quod in electrum est maioris
quantitatis et nobilius quam argentum
ita in viro iusto anima voluntas que
maioris virtutis est nobilior quam

corporis. Et sicut electrum cunctis me
tallis est splendidius ita vir iustus
cunctis hominibus coram deo splendo
rem reddit clariorem et aliquando vene
nit per suggestionem vel qualiter
cumque infirmitatem eius cordi statim
fervorem emittit spiritum expellendo
et varios colores emittendo scilicet quatuor
modis prout videndo patet per exemplum eu
bore hoc modo ambo [illegible] vixerunt
primus ita cum intrasset mulier statim
de lecto surrexit et clamavit se non
esse iustum tollere carnem [illegible] viros
propter amorem dei ne ipse deus offendatur
secundo propter timorem pene. Quarto propter
timorem amissionis glorie. De 2o ad
corpus propter ipsum [illegible] ambo in vno
spiritu ad patrem. Dicit paulinus quod
apostolus faciente vel habitare non potest
in loco ubi invenit [illegible] per [illegible] nisi
vir vel mulier rixosa vel clamosa in
quorum societate non potest stare apud
sed facientes scilicet viri dei vel tallat
habentes [illegible] et melius est ha
bitare in terra deserta quam cum muliere
rixosa et clamosa. De tercio atque primi
ta nam infirmantem [illegible] fuit opera
tus que ita applaudent [illegible] operibus nec
quod in domo essent bene sapiens non posset
ea discernere ab operibus nec sicut viri
creati [illegible] facit vita sua ita co
locata quod videntur [illegible] ut alii lapi
des preciosi scilicet virtuosi videntur qualibet
[illegible] fuit fragiles et viles [illegible]
sicut vitrum et [illegible] cum [illegible]
tur est [illegible] et illi qui fuit viri
virtuosi apparent quales erant ambo
[illegible] et [illegible] quos iusticia non erat
solum apud homines sed etiam apud deum

Exaudita est deprecacio

tua [illegible] 1o quia ea ostenduntur [illegible]
effectus confidencie in deprecacione 2o [illegible]
reverencie 3o effectus benivolencie grati
tudinis est oro. De primo [illegible] de aliis dicit
quod cignus est avis musica et dulcis [illegible]
qui raro cantat nisi in obitu aliquorum
Et cum musicus [illegible] ita alte [illegible]
tur et ad distantes auditur [illegible]
[illegible] potencialiter [illegible] magis
tuus magna [illegible] Zacharias aut
ad modum cigni videns [illegible] in mag
nitudine [illegible] devote orationis
emisit. Unde ait psalmista Exaudi domine
orationem meam etc. Et ita se per devotam
orationem elevavit ut ad distantes extre
mitates [illegible] ad celum audiretur. De
2o [illegible] dicit quod [illegible] non
debet offerri nisi [illegible]
et personis non [illegible] oratio
[illegible] scilicet devote orationis
Unde in psalmo Dirigatur oratio mea
sicut incensum in conspectu tuo tale
[illegible] scilicet devote orationis [illegible]
[illegible] et personis non [illegible]
natis ut ante dirigatur [illegible] oratio
[illegible] non est acceptabilis deo. De 3o
[illegible] in montibus [illegible]
et [illegible] similem [illegible] facta
in iusticia applaudent montes dei [illegible]
iusticia tua sicut montes dei et iudicia
tua abissus multa. [illegible] quod [illegible]
coram deo associata operibus iusticie
[illegible] exaudiri ab eo [illegible] Zacharias
plenus operibus bonis fuit [illegible]
deo [illegible] meruit exaudiri [illegible] Exaudi
domine deprecacionem meam. **Et sanctum est**

Habent inter omnium suam [illegible]
Et [illegible] que [illegible] bonis morte
[illegible] est amicitas [illegible] scilicet [illegible]

qui est amenus multum inducens ad honores
ad ornatus. Secundum est obscuritas
mundi, quia domus transit per terram que
multum est obscura et tenebrosa. Tercium
est extraneitas loci ad quam vadit quia
locus ad quem vadit est multum extraneus.
Contra primum scilicet dat tamen remedia multa
Germanus fortitudinis. Contra primum dicit
molas putabam te aliquando novum dicere
michi adhuc venit hic ego hic mecum
guli dies dicunt. Contra secundum dicit nec
primo nec ultimus sum, omnes me antecesserunt
et omnes me sequuntur. Contra tercium dicit
vita peregrinatio est mors non in perpetuam
nec et hec dicit verba composita sed abint ista
quia tangitur primo ostendit quod certitudo
et claritatis adhuc. Secundo quod pulchritudo et securitas
tatis in domum. Tercio quod fortitudinis et suo
petitus suas. Dicimus in egypto esse quoddam
flumen in quo habitat cocodrilli qui
sunt serpentes venenosi ita quod cives
egypti per transeuntes per ripa fluminis
et bibere volentes de aqua fluminis et bibunt
currendo quod naturali instinctu timentes
ne eis bibentibus supponat cocodrilli.
Spiritualiter iste fluvius plenus coco-
drillis est mundus qui est plenus demo-
nibus et malis hominibus et omnibus temptationibus
periculis. Ideo debemus bibere aquam quasi
currendo ipsa ut flumen transeamus
non in morando in mundi delectationibus
et honoribus sed habentes alimenta
quibus tegamur hiis contenti sumus
sicut dicit apostolus ut fugientes per istius
huius mundi evadamus et cocodrillis ve-
nenosis id est peccatis et viciis ad eternam salutem
scilicet tercio sic adhuc et aufugit et salvatus
est. De eo legitur in historia grecorum quod
quidam per desertum euntes invenerunt
quandam vetulam dormientem mundum quem cum
vidisset eum cepit fugere et ibi in
venerunt eum post eum finaliter iste
mundus se non posse evadere sciens et
cum sepius interrogaverunt illi qui
eum insequebatur quare ipse fugie-
bat ab eis et ipse respondens dixit
ista historia. Dicit in temporibus
suis fuisse quendam regem qui ha-
bebat unam turrim plenam the-
sauro in qua positis custodibus
faciebat eam diligenter custodire
talis conditionis erat ut quotiens
custos vigilaret impossibile esset fures
vel latrones quacumque arte intrare
eam quibuscumque instrumentis et nimis
unum lapidem evellere de muro tur-
ris et per consequens thesaurus custodi-
re poterant. Sed quando custos dormie-
bat non solum minimum eam instrumentis
ferreis frangere poterant turrim et
thesaurum inde asportare. Sed
per nos apperuis minorem videbatur
quod ex eo ex dedit lapidem preciosum
custodi quem eum custos habuisset
in manibus eius impossibile erat eum
dormire et ut custodes essent magis
attenti apposuit penam capitis super
quos permisissent cadere lapidem de
manibus suis et dormissent quandam
vetule ego fui positus ad custodiam
turris illius et datus est michi lapillus
iste et cum pluribus diebus turrim istam
custodissem in casu cecidit michi lapillus
iste de manibus meis et statim fures
venerunt et thesaurum istum deportaverunt

Cum autem evigilassem et vidissem thesaurum
aurum istum ablatum timens furorem
regis in desertum fugi et diu non
rediissem cogitans quod iniustitia illius
regis esset et audiens fuge tempus
non me tempus [illegible] ante regem illum
ducerent. Cum thesaurus me negligente
asportatus sit quod isti non interponentes
huiusmodi historie solem ab eo reperiunt
parentam. Et iste hanc historiam expo-
suit in quo modo. Rex iste est deus
qui donatiuum virtutis et ideo nequaquam po-
suit thesaurum nostrarum gratiarum et virtutum
virgini custodiendum quod inter cetera nostros
vel eo et diu eo vigilanti impossibile
inimica et pravi ingredi et furari thesaurum
virtutum et gratiarum. Sed quia subito eo ma-
iori dormiente statim subintrat inimica
et pravi et asportat gratias et virtutes eo
quod omnino nos vigilare debet. Et
patet per similitudinem quam data fuit re-
mittere vigilare etc. et nobis dedit
capillum scilicet memoriam mortis quod nos ser-
vare passionis christi virtute illud etiam
memorare novissima tua et in eternum
non peccabis. Quod si pro te cum capillus
iste cecidit et passionis christi dormit mo-
rietur ad eos quod stipendia peccati mors
et in tanto erat quod peccatum tamen consumatum
fuit generat mortem vides ergo me in-
felici peccatum dormitasse pa-
gentem dei cuiuslibet timens sinarere
eius [illegible] qua [illegible] fugi
in desertum penitentia agens eum sup-
pliciter deprecor ut michi de peccatis
meis veniam indulgeatur. Restat
sciendum quod qualem domum edificavit

domus deo in qua vita tale in beat
in alta. Quilibet edificat domos
de auro et argento et lapidibus pre-
ciosis. Primo ad tot quod fundamentum aliud
nemo potest ponere preter illud quod positum
est quod est christus etc. Si quis autem edi-
ficat super hoc fundamentum aurum et
argentum et lapides preciosos. Per aurum
fundamentum intelligitur fides christiana per
aurum intelligitur dilectio dei que est incor-
ruptibilis sicut aurum. Eidem enim eva-
cuatur dono quod fidei succedit melius
scilicet eterna possessio caritas nunquam
evacuatur quia caritati nichil melius potest
succedere quia ipsa caritas quod deus est
Per argentum intelligitur dilectio proximi
sicut enim argentum inter metalla
post aurum et argentum sicut mandatum
maius post mandatum de dilectione dei
est mandatum de dilectione proximi unde
etc. Diliges dominum deum tuum etc. Et
hoc est primum et maximum mandatum
secundum simile est huic diliges proximum
tuum sicut te ipsum. Per lapides preciosos
intelliguntur bona opera que debent
esse [illegible] preciosa interna solida per
perseverantiam virtuosa pura; tali
[illegible] illius voluit essent per ad cor
13 De dispositione omnis facultatis mee
in cibum pauperum etc. Sed iste dicitur
in [illegible] etc. Caput est aurum optimum
[illegible] illius tempore marmoree quod
facta sunt super bases argenteas mag-
nis [illegible] autem [illegible]
tunc. Hic sancti viri habent
caput aureum quod deus qui est caput
omni caritate diligunt. Tunc [illegible]
[illegible] sunt tempore marmoree que
facte sunt super bases argenteas mag

qui proximos firmiter et stabiliter diligunt
tur habent magna etc. qui sunt bona o-
pera et in perseverancia et corna-
les et caritate sincera quia autem et in
intencione lucida quia plena gaudi-
tamen ¶ Et vidua aut edificat super
quem fundamentum lignum fenum
et stipulam que mittuntur et dicte
quasi quedam sunt in ore et operibus
et ista incipiunt per ligna quia quia quedam
inquadam operibus et ista levia et
significantur per fenum ¶ Vidua quidem quod
subito et illa levissima et signifi-
cantur per stipulam. Ideo o paruus
prodit quale autem uniuscuiusque opus sit
ignis probabit ¶ Vidua aut edificat
domum de spinis avaricie quia spine
sunt divicie ut ¶ Vidua de luto ha-
bet omnis mulier que est fornicaria
luto comparatur vel in via conculcatur
et ipse qui habitat domos luteas q-
terrenum fundamentum habent velud
¶ Vidua de plumbo et lapide per lapi-
dem et plumbum superbia significatur. ¶ Su-
perbia enim facit cor durum ad instar la-
pidis. Job xli ¶ Cor eius induratum
quasi lapis facit cor ponderosum ad
instar plumbi etc. ¶ Item per plum-
bum quo gravabitur et quod illi aliud
nomine quia fatuus arena et sal et
massam ferri facilius est portare quam
imprudentem fatuum et impium. Nullus
magis fatuus quam superbus qui vult
resistere in operibus suis. Iste tamquam
plumbum et grave in malis, tamquam
arena sine opacita magnitudine, tamquam
sal est salsus in operibus, et tamquam mas-
sa ferri dominatur in oppressionibus.

Nomen virginis maria

tur per ysid. libro ethi. Nomen di-
citur quasi notamen quia nectit et rerum
notitiam facit vel ignotas res facit
nobis notas. Sed sunt modum maria
ipse per dicti nomine quia nota nobis
facit viam regni celestis. ¶ Maria in-
terpretatur illuminatrix stella maris et a-
marum mare et domina ¶ Si caritas in
tenebris respice mariam que est il-
luminatrix et illuminat tenebras nostras
¶ Si dormias in salutibus mar. re-
spice mariam quia stella maris est
et dirigit tenebras maris ¶ Si
mundi divicias et voluptates te mo-
lestat respice mariam quia amarum
mare est et maritat nobis de-
licias ¶ Si tribulaciones et adu-
ersitates te inquietat respice mariam
quia domina est et tempestates con-
primit et omnia nobis adversancia com-
pescit ¶ Si in mari super vimpso es et
¶ Si insurgunt venti temptacionum
¶ Si incurris scopulos tribulacionum
respice stellam voca mariam ¶ Si
iactaris superbie undis ¶ Si ambicionis
¶ Si detractionis ¶ Si emulacionis
seu iracundia aut avaricia aut carnis
illecebra naviculam concusserit mentis
respice mariam voca stellam ¶ Si
turbatus in malitate turbatus feditate
confusus iudicii horrore terreris
barathro incipias absorberi tristicie
desperationis abysso cogita mariam
in periculis in angustiis in rebus
dubiis cogita mariam. Mariam in-
vocat non recedat ab ore neque a cord[e]

et ut in eius amorem non deficiat eo
nerationis exemplum ipsa sequi
non desinas ipsam diligens non despe
ras ipsam cogitans non cadis ipsam
tenente caveris ipsa protegente non
metuis ipsa duce non fatigaris ipsa
propicia pervenis et in mentis ipso expe
quam dulciter sit nomen virgo maria
vel tu ostendit fro quam gloriosa sit
et quam veneranda maria et quam
preciosa et quam amminanda quam
virginis et quam fructuosa et quam
predicanda quam nomen. Deinde
sciendum quod in nomine maria sunt quinque
litere que sunt prima quinque nomina quinque
mulierum in veteri testamento nominatarum et
capitulum preciosas per quos virgo de
signatur et respondent sequentes virginis
singula litera in singulo festo in quo
virgo gratiam specialem habuit. Nam
in assumpcione omnes simul. Prima
est m. et prima mulier est micol pa
ucior que ei plus placuit et plus
eam diligebat. Unde de ipsa respondens
david ait ne zozs non videbis fa
ciem meam donec adduceris micol
mon et significat beatam virginem que fuit pa
niter virgines cristo desponsatas
de quibus dicitur despondi vos uni
viro virginem castam exhibere
cristo et ad eos non quam ei plus pla
cuit et plus diligebat pro propria
suitatis i noctem rune et speciales
quam habuit in primo festo.
cuius in utero vel nativitate ipso
est ergo sancta quam nata. Unde ipse
in utero matris constituta est mater gracie.
Unde micol interpretatur eius aqua sic
in maria est omnis aqua gracie.

et misericordie omnes purificans sibi
compaciens et omnibus summe pie mi
sericordie aperiens et propter hoc comparatur
margarite que est gemma candidissima
i. sternitus pacifice et confortans
se gestante. Hec virgo maria ipsa
est gemma ictonia virgo sic pietas
et virginitas que extinguit flammam pec
catorum et istud lapide ponit in corona
virginitas et continentes. Secunda
litera est a. et prima litera fuit abigail
ut legitur primo regum ea et fuit pruden
tissima et speciosissima. Unde sua pru
dentia david contra nabal placavit
et iratus et humilians se coram eo et
facta est eius uxor. Hec beata virgo
in eo festo scilicet in annunciacione cum
sua humilitate quando dixit ecce
ancilla domini deum offensum contra nabal
i. mundi fatuum et superbum et facta
est uxor. Unde de eo concipiens filium
dei patris et compater per compatitur ada
manti qui dicitur gemma ictonia quo
mede pura vis omnes et colores cristalli
et impedit ne magnes trahat ferrum.
Sic beata virgo in coronam per se filii
domini ut dicitur ictonia habuit deo pura
omnes per qui colore cristallum i. co
nsacionis et deo quo concepit filium
dei impedivit ne magnes i. dyabolus
trahat ferrum scilicet ferrea corda i. in infernum
istud lapide ponit in corona virgines
et qui mis qui bonis operibus et cor
poris deo renovavit. Tercia litera
est r. et prima litera mulier est rachel de
qua legitur genesis xxx quod genuit joseph et
interpretatur ovis manifesta. Hec
maria genuit salvatorem mundi in eo

festo partus et natiuitas dei. Et compatur
carbunculo qui vulgariter dicitur rubi
qui in ventre adiunctus saphiro ori
entali. Sic mater virgo in ventre
est carbunculus dicitur cum saphiro qui
manitas quia lapide posuit in bona
virginis et habent nisi sancti docto
res qui typum posuit martiribus audi
res quia quarta vera est et quarta
terra. Sic fuit judith que propter amore castit
mulier fuit judith que propter amore castit
populum suum liberauit de manu olofer
nis. Sic beata virgo in quarto festo su
purificatione in violata integra et casta
plus potuit quam olofernes diabolus
quia se offerens filium suum benedictum in
templo propheris liberauit nos de manu
diaboli. Et propter hoc compatur lapidi jas
pidi qui licet sit semper virens et
congruitas sagittis ad mortes et por
tante facit tutum. Sic beata virgo
semper virens semper virgo ante partum
et post partum filium apparuit sagittis
in circumcisione et passione obtulit pro
nobis deo patri. Quinta vera est ut et
quinta mulier fuit abysag sunamites
de qua 3 regum primo legitur quod fuit casta et electa
in omni israhel ut ministraret regi dauid et
calefaceret eum. Sic beata virgo ut ipsum
fouet et nutriret et ei ministraret mater
fuit electa ut pulchra et perfecta ut
calefaceret nobis in celo et hoc in quinto festo
assumptionis et propter hoc comparatur lapidi precio
so qui dicitur allectorius qui nascitur in
ventre galli qui decennis consistit re
formatur et facit hominem gratum. Sic
beata virgo de ventre. . . . exaltata
ad dexteram filii recuperat nobis regnum
amissum per culpam et facit nos gratos
deo isto lapide posuit in bona virgines
et habet nisi qui deo et contemplaci
dediti cupiunt dissolui et esse cum christo
de 20 et 30 consequantur ut sanctus

Aue maria gratia plena

Circa primo albertus libro 23 de ali
dicit quod super terram mula morantur
quedam aues paradisi eo quod nulla pul
critudo coloris desit sibi. Si illaqueate
fuerint non cessant gemere donec mo
riantur. Ut liberentur que cum liberate
fuerint cantant suauiter valde et pre
cipue tempore quo flores magis in
terra apparere. Per has aues intel
liguntur angeli paradisi qui cum pulcri
tudine certitu illaqueati fuerint ysa
14 ascendam super altitudinem nubium
et similis ero altissimo et sequitur
tamen ad infernum detraheris in
profundum laci et cum in mortalis sunt ge
mere non cessat job 26 Ecce gigantes
gemunt sub aquis. Sed angeli obe
diente et perfectus remanentes liberati quod
suauiter cantant et precipue tunc sua
uiter cantauerunt quando terra florem cepit
quando beata virgo saluatorem concepit.
Hic enim angelus gabriel suauissim
cantum concepit et aue id est. Ubi quatuor
tangantur. Nam primo eam singulariter
salutauit maria. 2o immaculatam eam
vocauit gratia plena 3o eam nota
biliter honorauit dominus tecum. 4to eam
specialiter commendauit benedicta tu in
mulieribus. De primo sciendum quod aue dicitur
quasi sine ve consistit autem beata virgo sine
triplici ve. De quo dicitur apoc. ve ve
ve habitantibus in terra consistit enim
ve de malis et mortalis peccati. Psalmus
dicit quod cum obstaculis rome dixi de omni

construxisset orationibus impetrauit re-
quiem mihi. de 20 6 aug qui imple-
uit mentes impleuit et uentres ff
Fiat exemplum q si ponatur in mari uas
cereum undique clausum aqua sub intrans
poros cere sic per intrans in illud
q est sabulosus aqua maris [illegible] aut cau-
sam amaritudinis quod maris in aqua
que intrat efficitur dulcis virgo ma-
ria fuit vas cereum undique [illegible] factum est cor
meum sicut cera et fuit undique bene-
[illegible] q inter causas amaritudinis
[illegible] potuit cor eius subintrare. Ex
p[illegible] auditum tamquam poros sub-
tiles intrauit aqua dulcis gratie
Secundo dicit aug et de ciui-
tate dei c 6 q cum quidam intimasset
3 deos scilicet iunone que erat dea [illegible] et
palladem que erat dea sapientie
et venere que erat dea amoris ad
prandium et non inuenisset deam discordie
indignata dea discordie eo q non fuisset
inuitata ipsis discumbentibus po-
mum proiecit per fenestram aureum in quo
erat scriptum pulchriori detur q cum
vidissent illud pomum aureum et sic
debere contenderunt eo q quelibet earum
se pulchriorem reputabat que
conuenire non valentes se prandi
[illegible] ut illius pomum esset cum ipse
ad iudicandum et quam diceret esse pul-
chriorem cui adiudicauit pomum veneri
que erat dea amoris eo debere co-
gnoscere ipsa pulchrior esset. Spiritualiter
[illegible] fuit tempus scilicet tempus nature
in quo [illegible] mundum viguit qui mill-
[illegible] erat gigantes super terram
[illegible] fuit tempus legis scripte
in quo viguit mundum sapientia quia
illis [illegible] in [illegible]

Tertium tempus est gratie et amoris quia
saluator in mundum venit quia gratia
et vitas per ihesum christum facta est [illegible]
[illegible] Sed dea discordie i dyabolus
proiecit pomum aureum in mundum par-
[illegible] ad quam ordine discordie quam
dyabolus posuit inter homines et deum
[illegible] filius dei [illegible] q est pomum
aureum venit in mundum et in uterum
[illegible] amoris scilicet beate virginis cum omnes
deos [illegible] Sed q secundo
[illegible] q habetur deut 28 [illegible]
[illegible] ad terram promissionis transibat
per quandam vallem q erat in medio
duorum montium quorum unus dicebatur
mons garizim et alter mons ebal
de monte ebal veniebat omnis ma-
ledictio q scripta sunt deut 28 de
monte autem garizim veniebant
omnes benedictiones per montem ebal
intelligitur [illegible] aqua omnes maledic-
tiones venerunt per montem garizim
[illegible] corpus virginis per quam omnes
benedictiones in totum mundum vene-
runt [illegible] [illegible]

Contra conspiratores et proditores

[illegible] beatus thomas 22e q [illegible] ar
[illegible] querit utrum in bellis [illegible] liceat
ponere insidias et respondet q in istis
[illegible] ad decipiendum et [illegible]
Uno modo contingit hostes fallere a
[illegible] aut promissa non attendendo et
hoc semper est illicitum Alio modo hostem
sum propositum occultando et hoc semper
obseruandum est in bellis [illegible]
consilia [illegible] sicut [illegible] de
rege francorum et hoc in bellis [illegible]
[illegible] figura quam habes [illegible] 20

Ubi dicitur quod cum populus Israel filios Beniamin debellaret duabus vicibus fuit
devictus qui consilio domini tertia vice fuit aggressus
filios Beniamin et insidias posuit post eos. Et
que de civitate egressi ad pugnam
ficta fuga fuerunt fugientibus eis
qui latebant in insidiis quos ante
qui prius fugam fecerant universos ad
bellum filios Beniamin in medio con
cluserunt et eos turpiter debellaverunt.
Spiritualiter filii Israel isti qui videns
interpretatur intelligitur homo qui ad videndum
deum factus est per filios Beniamin qui
filii doloris interpretantur intelliguntur demones
qui est in aspectus dolore. Hos nempe
legis naturalis diu ad homines totaliter pro
stravit et tempore legis scripte. Sed in tertia
vite scilicet tempore legis gratie posite fuit
insidie in utero virginis scilicet filius dei
inclusus et ut insidie de omnibus essent
magis occulte ipsa virgo erat despon
sata qui filius dei insidie nativitatis sue
texit de insidiis et hostes nostros quando
turpiter debellavit. Sic autem insidie
tue virtuose virgo posite fuerunt
quando gabriel angelus dixit virgini
ecce concipies Nota tertia nam post concipitur
novitas inaudita ut concipies Secunda
natura corrupta et paries filium Tertio
fecunditas expedita et vocabis nomen
Luce primo ipsa dicitur Ecce concipies et
paries filium Sicut nates capti qui
argentum vivum si ponatur inter aliam me
talla et ibi sit aurum statim virtutem ceteris
metallis curtat ad aurum et se ei in
corporat Spiritualiter deus videns
antiquitus mulieres honestas non
incorporavit se eis quia in eis non
invenit dominum aurum Sed post quam

purum vidit scilicet virginem mariam Sicut
fecit aurum nullam contraxit rubi
ginem Sic virgo maria nullam
rubiginem peccati contraxit statim
descendit de celo et ei se incorporavit
Sed ideo unquam quis umquam audivit
talia scilicet virginitatem cum fecunditate
maternitatem cum virginitate et divinitatem
cum humanitate propter quod dicit Salomon
Proverbiorum tricesimo quod est nomen eius
aut quod est nomen filii eius si nosti
ac si diceret quod est nomen virginis
que salvis claustris virginitatis filium
concepit et peperit et quod est nomen
filii eius qui sic mirabiliter
de virgine natus est et respondet
quod ea sunt michi difficilia et quartum
penitus ignoro viam aquile in celo
viam colubri super terram et viam navis
in medio maris et quartum penitus
ignoro scilicet viam viri in adolescen
tia Sicut aquila volans in
celum non relinquit in aere vestigi
um nec navis in mari nec coluber
super terram Sic filius dei omnino
transiens per uterum virginis in
quo nullum nullius corruptibile
vestigium ibi reliquit De tribus unde
in sermone 17 super cantica Si scribas
non sapit michi nisi legero ibi
ihesum Si disputas aut conferas
non sapit michi nisi sonuerit ibi
ihesus ihesus mel in ore melos
in aure iubilus in corde Sed
est etiam medicina aliquis nostrum
tristatur veniat in cor eius ihesus
et non fallat ad os eius Et ecce
ad exortum nominis lumen nubilum
omne diffugit redit omne serenum
nullus ante in impetum cordis super ore
timore fidat semat timori dolore

restrinxit luxurie fluxum constringit
libidinis flammas. Quia tempat a
uaricie aut totius meditori fugat
concupiscentiam

Cuius nascitur ecce leon

luit primo ut 1 ethicorum scribit dictum
homeri qui dicebat filium dei
hectorem qui erat bonus nec vide-
batur melius puer iste filius dei
uiri stat subdit quod quidam hominibus
fuit deus propter virtutum excellentiam
et propterea dicebatur apud antiquos dicebatur
quod aliquis excellebat alios in vir-
tutibus iste non est homo sed plus
quam homo quia deus. xpus autem
omnes homines excessit in bonitate
et virtutum excellencia. Secundo ratio est
quia fuit pomum optimum et optima
producere. Dicit plinius quod balsamus
est optima omnium arborum eo quod in ea
nichil est quod non est magne virtutis scilicet
cortex sive radix sive folia sive
fructus sive succus. Tercia ratio. Sic
balsamus sic xpus fuit optimus quia
omnia que fuit in eo fuit optima
Nam corpus eius et vestamenta eius fuerant
optima quia ad tactum eius infirmi
sanabantur mt 9 Qui tetigerit fim-
briam vestimenti eius salua ero
fructus eius id est opera manuum eius fuerant
optima quia ad impositionem manuum
eius leprosi sanabantur mt 8
Extendens manum eius tetigit eum
dicit uolo mundare et confestim curatus
est a lepra. Sucus eius id est spiritus
eius fuit optimus quia oculos cecorum
illuminabat. Io 9. Tercia ratio xpus fuit
excellens in virtute super alios
debebat dici puer iste immortalis
ut virgini gloriose possit dici illud

iuratum quod assumptum est quod de te nascetur
vbi 3 ostendit angelus primo vcay carne
assumpsisse 2o ostendit eam vera carnem
habuisse sed 3o ostendit veram deitatem
habuisse filius dei. Dicit autem magister

Respexit humilitatem ancille

sue Luc 1o. Augustinus in sermone de assumpcione
se dicit o vere beata humilitas que
deum hominibus peperit vitam mor-
talibus edidit celos innouauit
mundum purgauit paradisum aperuit
et hominum animas ab inferis liberauit
O vere magna magna gloriose humili-
tas que porta paradisi efficitur. Scala
celi constituitur facta est certe humilitas
marie scala celestis per quam deus
descendit ad terram quamquam in virgine
gloriosa fuerint iste due virtutes scilicet
virginitas et humilitas. Sic tamen
deo acceptabilius quod in corpore fuit
mitis pomum homini deo ut probatur
supra. Sed plus propter suam humilitatem
adeo est electa quia ipsa dicit quia
respexit. Vbi 3 primo tangitur ratio
superne dilectionis respexit ac ut sub-
missionis humilitate 2o status inter-
ne ancille. De primo dicit autem
quod aquila est tam subtilis visus quod
ipsa in aere volans ita alte ut vix
homines videre possint videt aquas
antiquatas in profundo aque et quamuis
diu stat sub aqua non descendit eas
Sed quam cito supervenit statim aquila
descendit et capit eas per aquas
antiquatas intelliguntur homines mundani
Cuius ratio est quia stat sub aquis et
cumpa putrefaccionis et ad delicias
mundi per aqua significantur finaliter

dirigit ad corpora et putrefactorum corporis
et comeditur avibus similiter per
aquilam intelligitur deus de utero
sicut aquila etc. Quamdiu Ionas
stat sub aquis voluptatum deus non
descendit ad eum nec trahit ad se eum
Sed quando ita venit ad superficiem aque
despiciendo terrena statim deus trahit
eum ad se Beata virgo non stetit sub
aquis voluptatum sed in superficie aque
terrena contempnendo ideo filius dei ad
eam venit Unde in typo respondit oratorum
Cantica De secundo sciendum quod sicut
dicit ysidorus li. ethimologiarum per dicit quod
tanta est altitudo arboris quanta
est profunditas in radice Sic quanto
persona apud deum est humilior tanto
apud deum est altior Unde tu superde
devenitur o virgo quia sublimis
inquantum sublime vitae elegeris usque
ad sedentem in throno usque ad domum
maiestatis Neque non mirum si in altis
sunctis radice humilitatis sic plata
celestis preciosior cunctis sanctior omni
vertice Et per eius vite quod plus
fuit dignum portare fructum salutis
De tribus in veteri in veteri testamento
tres ancillas per suas virtutes mira-
biliter sublimatas prima per humilitatem
2a per sapienciam 3a per diligenciam.
operis prima fuit hester quae cum esset filia
pauperis viri post mortem patris educata
in civitate sua patris sui mardochei
ob eius humilitatem deus tamen eam exal-
tavit ut uxor esset assueri regis et
regnaret pro vasti Que cum esset sic
exaltata ancillam se vocabat dicens hester
Tu scis domine quod odio habeam signum
superbie et glorie mee quod est super caput
meum in die ostentationis mee et sequitur
et numquam leta fuit ancilla tua ex quo
huc translata sum usque in presentem diem
Secunda fuit abygail que ob sapientiam
orationis sui david contra nabal virum suum
iratum placavit quod tamen sapienter humi-
liasset coram david ancillam suam
vocavit dicens I Regum 25 Loquatur an-
cilla tua obsecro in auribus tuis
et audi verba famule tue post paucum
tempus facta est eius uxor Tercia
fuit iudith que ob amorem castitatis
meruit triumphum reportare de
holoferne propter quod ipsa dicebat iudith
13o laudate dominum meum qui non deseruit
sperantes in se et in me ancillam suam
adimplevit etc. et sequitur et non
permisit me ancillam suam deus coin-
quinari et ob hoc in templo assistebat in
magna reverencia et honore habebatur
tam a sacerdote et cuncto populo Et
propter hoc beata virgo meruit exal-
tari habuit in cordis humilitatem ideo
tantum fuit exaltata ut regis aethereum
scilicet dei patris sponsa fieret et mater
unigeniti filii sui conscit apparuit etc.

Fecit dominus redemptionem plebi

Licet homo secundum quod eius originaliter liber-
tati donatus per vicium mutabilitatis
post tamen in servitutem redigi et liber-
tate privari Unde dicit valerius quod olim
apud athenienses cives suo erat quod si
liber patrem iniuratus erat statim vite
libertatis privabatur et dicebat patrem
suspendo te manus in presentia peccatore
nec ab diu possum ut dicat urbi. mulie-
rem quam domi scelestam video ac si diceret
quoque te video scelestem et in utilem
domi ac in publico non possim te credere uti-
lem civitati Unde iudicio te esse

indignum talis mutuus qualis est
libertas et servus libertate privatur
Animo nobis ipso de tantis Servus
es nam quia redemptus es et domino
servitute debes et quia redemptori
ne in servum potius libertate sub
ipso quam dignitate et cum dignitate
et quamvis est ad imitationem [illegible]
ad gratiam patris adversus capis cautior
adversus superbiam rectior quam te beatus
sub domino regnans et suo patrono in
libertas olim servitutis iugo detine-
bamur quia qui facit peccatum servus
est peccati Dicit ysidorus Servus
a servando dictus est quia prius quia ab
in bello victus erat et a morte eum
servaverat quia potuisset eum occidere
et quia adversarius noster pater superabam-
ur propterea eius servi erat a quo quis
superatus servus eius est Veniens ac
filius dei in mundum nos a servitute
absolvit et redemit et hoc videns zacharia-
ias dixit fecit redemptionem etc Dici-
tur vero tamen primo tangitur status summe
potestatis domini Secundo actus mire bonitatis
fecit redemptionem 3o populo magis no-
tatur plebis sue Narrat iulius ce(sar)
et dicit quod cum sylla misisset contra metridatem
et esset cum eo pugnaturus in bello
videntes romani qui erant cum sylla
exercitum metridatis et potentiam terga
verterunt et cum fugeret sylla imperator
cepit equum suum calcaribus pungere
et currere versus inimicos et cum fuisset
in medio inter suos inimicos et videret
suum exercitum fugientem stans ense eva-
ginato vocat se versus exercitum fugien-
tem clamans Si [illegible] fugitis et ubi
imperatorem vestrum dimisistis etc si quis
vos interrogaverit ubi imperatorem vestrum

dimisistis poteritis respondere in bello di-
micantem dimisimus eum et nos eo
relicto ibi fugimus Cumque audirent hoc mi-
lites steterunt et adversus hostes viriliter
dimicaverunt et tandem victoriam de eis
obtinuerunt Sic hostes nostri demones
adversus nos bellum et primos parentes
potenter devicerunt et cum eis resistere
non possemus terga vertimus Sed imperator
noster scilicet christus dum nos sic posuit in campo
pacis hostes quamvis [illegible] de bella-
turus ut sic nos ad bellum contra
hostes revocamus et victores efficiam-
ur Ipse dominus fortis et potens et qui ipse
est rex glorie Secundo [illegible] tamen
[illegible] dominus [illegible] quia nato cum quibus
fuit redemptionis fructu et redemp-
modus de quibus deus [illegible]
[illegible] De primo [illegible] super
illos [illegible] Erant signa in sole et
luna et stellis [illegible] et
[illegible] qui [illegible]
mundum quia [illegible] qui audierint [illegible]
per verba dicente Ego pro vobis homo
factus sum ego pro vobis alligatus sum et
illusus et cesus et crucifixus ubi est
caritas mea in [illegible] fructus
[illegible] patrum [illegible] mei quod [illegible] de [illegible]
[illegible] vestram vobis est [illegible]
quia propterea [illegible] mei debet Ergo
super gloriam vobis quam est deus
et [illegible] et [illegible] me [illegible]
vestre fecisti Non omnis te [illegible]
[illegible] quia iustitiam
meam et fidem Dicit [illegible]
quod [illegible] bona quam mala
[illegible] antiquam de corpore [illegible]
[illegible] Et dicit quod [illegible]
[illegible] quod culpa [illegible] fuit [illegible]

116

116

Tercia quantum est corpore suo ipse uic-
tima est pro nobis tam pro bonis quam pro
malis et ad corroborandum eos suam dampnatio-
nem bonis autem ad ostendendum
quod mors sua sua fuit eterna, operata eis
vitam eternam et ad confortandum eos in
transitu suo quia pro redempcione sua
semper debemus incorriter eterne ipsi
redemptori inspicere dicit ut Tercio debemus
eterne incorriter redemptoris modum
quia si apostolus fuit condempnatus non usque
ad angelos sed usque ad homines ad pauli
qui cum in forma dei esset non rapinam
arbitratus esse se equalem deo, sed sema-
nivit semet ipsum formam servi accipiens
Item quod ipse 3 tollas tam nobilium
quam ignobilium Item 3 plebs est tol-
lere solum ignobilium quia autem pro
unde potius assumendi sunt milites
an de agro an de civitate Ad hunc
questionem respondet vegetius de re mili-
tari et Milites potius esse assumendi
de agro quam de civitate et assignat
racionem quod illi qui sunt sub divo tota die
fortiores sunt et magis assueti laboribus
et minus timent mortem quia minus sen-
ciunt de delicijs vite sue et ideo magis
periculo morti se exponunt et animo
audaciores sunt illi autem qui in civitate
morantur in plateis quasi conversantur
in sollacijs et ludis et ideo minus sunt la-
boribus assueti et quasi sunt in delicijs
et ideo magis mortem timent ne se periculo
morti exponere volunt et timidi sunt
unde ipse rex christus in quo multum veri
tamquam princeps bellaturus elegit
milites non de civitatibus sed vocat de
illitteratis et divites sed de agro id est pauperes
et egenos scilicet apostolos primo ad eos quorum
contemplativa fuit vita elegit deus
ut secura confidat et amplius melius
est egere quam plus habere.

Servivimus illi in sanctitate

Servivimus illi in sanctitate et iusticia coram ipso omnibus diebus nostris. In unaquaque scilicet homo
quatuor sunt quorum obsequio in hac
vita desiderat. Primo mundus duas et
deus Primo suis sectatoribus elargitur
momentaneam voluptatem mundo
transitoriam prosperitatem diabolo
perpetuam calamitatem. Deus intimam
stabilem felicitatem. Ponderat ergo
prima tam diversa sed corporali volup-
tate allicitur pensa quam momentanea
est Si prosperitas te attrahit trans-
sitoria est Si perpetuitas te inducit
calamitas est Ad deum ergo converte
qui felicitatem sine fine mansuram
se daturum promittit Ut igitur ad hanc
summam felicitatem que sine fine est
et in qua est omnium bonorum plenitudo
pervenire valeamus ideo illi in sancti-
tate servimus in quibus verbis 3a
ostenduntur Primo opus singularis
commendacionis Servivimus Secundo
modus veracis acceptionis sanctitate
et iusticia Tercio tempus totalis deputa-
tionis omnibus diebus Circa primum
sciendum quod sicut habetur in decretis
c 22 q 4 Servus fidelis debet
habere sex condiciones primo debet
esse in corpore tuto honestus
secundo possibilis sanctus sanctum
nus ne sit in dampnum domino suo
de corpore tuto ne sit ei dampnum de
secreto suo vel de munitionibus suis
per quas tuto esse potest honestus

ne sit ei in dampnum de honestate
sua uel de aliis que pertinent ad
eius statum. Tercius ne sit ei in
dampnum de possessionibus suis sa
lis ne illud donum quod deus suo volunt
facere potest ei faciat difficultatem per
pecunias ne illud quod possibile erat reddat
impossibile. ¶ Contra primum faciunt omnes
qui in peccato mortali accipiunt et su
munt sacramentum eucharistie quia
sumunt in dampnum corporis domini eo quod
ponunt illud in vase immundo. ¶ Contra
secundum faciunt heretici qui sacram scriptu
ram conuertunt et corrumpunt. ¶ Contra tercium
faciunt luxuriosi quia deus est amator
castitatis. ¶ Contra ¶ quartum faciunt
auari et prodigi quia ipsi sunt contra [illegible]
tenent et male aliis tribuunt. ¶ Sed
totum inordinate dispendunt. ¶ Contra
quintum et ¶ sextum faciunt omnes qui
sunt in peccato mortali et specialiter primus pa
rens adam. ¶ Ubi sciendum est quod
in iusticia originali in qua erat
adam fuisset ei facile saluari. ¶ Sed
postquam iusticiam istam per peccatum mor
tale perdidit illud quod erat facile fuit
difficile quia per passionem eius filius
dei incarnatus et mortuus et sepultus.
¶ Remanet facile [illegible] in iusticia
baptismali saluari. ¶ Sed quando aliquis
iusticiam istam perdit per peccatum illud quod
erat ei facile est difficile et illud
quod difficile efficitur impossibile. ¶ Si in
peccato mortali moriatur quia in in
ferno nulla est redempcio. Job. ¶ Ter
cio sciendum quod non sufficit abstinere
a malo nisi fiat quod iustum et bonum
est ideo oportet quod sermonem domini fiat in

simplicitate et iusticia. ¶ Ubi sciendum quod
[illegible] gracie gustabant in domibus
suis et precipue templis et tantum
quantum comedebant et bibebant et
cum quereretur ab eis que esset causa huius
rei responderunt ut amonitum fuerit loca
uel turpe cogitemus a faciamus templum
dei sumus nos ipsi templum dei quod sanctum
est quod estis vos et quamquam omnes
christiani sint templum dei ¶ Sacerdo
tes tamen quodammodo in speciali dicuntur
templum dei quia sumunt gracie illud quod
est verus deus et ideo mundi debent
esse mundi non solum in corporibus ¶ Sed
in cogitationibus et verbis. ¶ Secundo
sciendum quod rabi moyses dicebat quod
in lege veteri tot erant precepta negatiua
quot sunt dies in anno et tot affirmativa quot
sunt ossa in homine ad denotandum
quod homo omnibus diebus vite sue
debet se cauere a malo et tota vir
tute seruire deo etc.

Nuet arescat et confortauit

dicit ipse in textu ¶ Super illo verbo in
[illegible] arborem fici de ¶ Sic omnis arbor
iuxta viam posita nunquam potest esse fruc
tifera sic homo in mundo viuens
nunquam potest cauere a peccato ut sit
iustus frequenter in [illegible] transeuntes
[illegible] iusticie [illegible] deca
mus eius antequam appareant in floribus
interdum aut ipsos flores [illegible]
destruunt intendum et ipsa poma iam
formata deponunt [illegible]
sunt ipsi [illegible] de quibus omnia bona
procedunt [illegible]
gitationes cogentes [illegible]
flores sunt bone voluntates ¶ Sic

de tribus partibus arboris

enim gemmis flores producit ita bo=
nis cogitationibus nascitur bona vo
luntas ¶ Sicut autem flores procedere
non possunt nisi sit gemma ¶ Sic volun
tas bona in homine nasci non potest
nisi precesserit bona cogitatio bona
autem cogitantes magis bona deside
rare que bona sunt non voluntates
bone suaves sunt apud deum quem
ad modum odoriferi flores Unde sa
lomon dicit fili serva te a cogitatio
nibus que sunt sine meritis poma sunt
perfecta opera iusticie ¶ Sicut enim an
pomum flos procedit ita ante opus
bonum bona voluntas Quis itaque
homo qui non cogitat quid bona sunt
alii ipsas gemmas iusticie de ramis
id est de cordibus sensibus eius transeuntes
demones excusserunt qui aut cogitat
quedam bona et cogitat in corde suo
bona facere puta elemosinam dare aut ieiu
nare etc. et tamen per concupiscentiam carnalem
victus aut per quacunque occasionem mu
tavit voluntatem suam de illis sensibus
iam ipsos flores demones excus
serunt qui aut bona proposuit et perfecit
iste poma produxit et si tamen pecca
verit per peccatum suum sequentia iusticie
perfecta opera perdidit de illis sensibus
demones iam perfecta poma excusserunt ¶ Sic
ergo difficile est arborem virentem viam
portare fructus suos usque ad maturitatem
suam ¶ Sic difficile est viris fidelibus
viis huius modi virentem in ramis
id est in actibus suis iusticiam in matu
ritate sua ¶ Si vis ergo iusticie tue
fructus usque ad maturitatem suam id est usque
ad finem tenere trade de via et precare.

in loco secreto ubi nullus omne impe
dimentum habeat ne tu ad mundum con
versus beatus Jo. B. volens sic fructus
iusticie in maturitatem suam ab
hominibus mundi se transtulit et ad
locum secretum scilicet desertum se contulit ad
huc puer homo factus dicit verba
proposita puer etc. ¶ Ubi ibi primo
commendatur ab in mensa celestitate
puer crescebat / Secundo a confirmatione matri
sanctitate et confortabatur spiritu
tertio ab eximia voluntate et erat in de
serto ¶ De primo dicitur quod sicut omnia flumina
intrant mare unde oriuntur flumina
revertuntur ¶ Unde notandum quod licet omnia
flumina exeunt mare tamen quia contingit
quod non revertuntur ad mare et hoc potest
esse duplici de causa prima quia quandoque
contingit illud flumen transire terras
aridas absorbentes flumen aquosum et
aperta est terra et absorbuit flumen
¶ Secundo si contingeret quod ei nulla aqua ad
misceretur aliqua alia flumina sed
paulatim fluendo deficeret nec ad
mare reverteretur sed ante quam mare
quod ad mare redeunt ¶ Unde intelli
gendum ¶ Omnis quia aqua duas in superficie
terra et hic omnes homines de deo
exierunt peccatores tamen non contingit
omnes reverti ad deum aquo in ec
producuntur ¶ Aliqui per ariditatem terre
id est cupiditatem terrenorum quia nichil
sapiunt nec cogitant nisi terrena et
isti a terra absorbentur et in infernum
vadunt antequam possint venire
ad gratiam dei quia non habent ad
mixtionem aliarum aquarum vel gratias

et virtutum et meritorum sive et paulatim
consumentur ne possint ad gloriam dei
pervenire. Sed ac si ne eternos afficiat
consumere terrena reliquit et abiit ad
desertum in virtutibus et actibus meritoriis
continue augebatur. Unde cum diu ibi perse-
veraret cresceret. De secundo sci-
endum quod ait dicit in libro de avibus
quod queritur cum duas vias una per
quam transit spiritus vel anhelitus spi-
rando et respirando alia per quam trans-
it cibus et potus. Prima via est valde
periculosa quia non potest ita modicum
obturari quin statim vel moriatur. Secunda
non est ita periculosa quia bene potest obtu-
rari per una die vel duo vel tres et tamen
animal non moritur. Ita modo mihi est
duo sunt corpus et anima. Cibus anime est
spiritualis. Cibus corporis et corporalis. Mathei
Non in solo pane vivit homo etc.
Magnum autem periculum est nisi cibus spiritualis
continue assit ipsi anime. Sed non est multum
curandum si corpori abstrahatur cibus
spiritualis per abstinentiam vel ieiunium. Di-
go querebatur qua via queritur utere-
batur. Sed potest dici quod non via per quam
transit cibus et potus quia solum
utebatur herbis silvestribus et melle
silvestri. Sed utebatur via per quam transit
spiritus quia continue vacabat contemplationi
unus bonum dei et orationibus spiritualibus. De ter-
tio sciendum quod quidam presbiter qui dominum multo
tempore in deserto ut liberius contemplationi
vacaret sicut quem cum semel in die
positus in heremo ridente dixit ei
quare ridet qui solus erat respondit
non solus quia solus sum et causa tristicie

et dolorem quia quod bonum quisque amat
mihi ablata est et peccata subdit.
Nunquam minus solus quam cum solus sed quam-
vis solus sit. Sed Josephus dicit quod sapientia
nunquam sola esse potest quia semper
adest ei consortium bonorum. Omnem etiam
penitus bonum ei defuit cum deo loquitur
nunquam melior societas quam cum
deo loquitur. Omnis autem ipse ut liberius
contemplationi vacaret homines deliquit
et in desertum fugit ubi asperrimam so-
litariam vitam duxit. Tercio et de-
dit solitarius et tacebit et levabit
se supra se.

Peperit filium suum primogenitum

Et pannis eum involvit et recli-
navit eum in presepio. Luce 2o. Albertus
in libro de avibus dicit quod aquila in nido
suo ponit lapidem preciosum qui dicitur
ethites qui est ad modum pregnantis
qui continet in se alium lapillum qui
est multum virtuosus sicut in libro predicto.
Nam sicut ipse dicit in lapidario suo
nullus habens supra se hunc lapidem
possit cadere de morbo caduco cuius
virtute ova aquile conservantur et de
ovis pulli educuntur. Per hanc aquilam
intelligitur beata virgo. Ista aquila grandis
hec fecit nidum suum in presepe bovis
et asini. Hec aquila posuit lapidem
pregnantem in isto nido quando peperit Christum
qui ad modum pregnantis fuit quia occul-
tabat deitatem sub humanitate et reclinavit
eum in presepio. Hic lapillus tante vir-
tutis est ut liberet a malo scilicet peccati
quia omnis morbi spiritualis cadebat cum
primum ... cogitatio hominis

pna est ad malum ab adolescencia
sua in tunc virtute omnis concussa
asp[er]e et de limbo patres liberant[ur]
Sic ergo lapidem posuit beata
virgo in presepio sicut dicit liba
apposita pepit filium [illegible] Nam po
desoitur nativitas veneranda si
lum [illegible] simulitas ad imitanda et
parvus in volunt 3o asperitas im
tanda et estimavit eum in presepio
De primo apposito pepit dominum
splendoris radium lux non dampni
ficat illud vn oritur Sic xpus
non dampnificavit matrem suam vn
eius ortus apprehendit [illegible] tu
dicat lux orta est iusto pepit et
florem amenum eum et Ego flos
campi et lilium convallium flos [illegible]
nascit sine campi opposicione sic et
xpus natus est sine matris viola
tione pepit etc thus pacis et odo
riferum sicut non thus evaporat sine
arboris lesione Sic xpus natus
est sine aliqua matris lesione [illegible]
ult Antequam parturiret pepit et
antequam veniret pepit masculum
unde dicit ysaias Virgo gloriosa an
tequam sentiret dolores partus pepit
filium et antequam veniret partus
eius pepit masculum Prima sal
vis claustris virginitatis pepit
filium dei benedictum De septimo
et [illegible] quatuor ut volueris

Natus est vobis hodie

Tam est Iesus dominus [illegible] et [illegible] ta
primo describitur [illegible] filius qua
tinus pellens mediam salvator co
dum nimius defrens gratiam natus
est Tercio etiam federis complendo
gaudium xpus De primo augu
[illegible] de [illegible] 18 Dicit quod quedam
mulieres stabulare dabant hominibus
hospitantibus in casu hospicio casu
venatum [illegible] commestione mono
cor ita alienabatur ut se asi
nos reputarent Et conmentus
3o libro speculi de [illegible] tempore
leonis pape due mulieres erant que
hospites casu venat et arte demonis
incantatum gerebant et quas
vice cum quidam ioculator qui
diversa instrumenta musicalia sciebat
personare pervenisset ad casum hospicium
et arte illa aliquantulum [illegible]
iste miles quadam spe lucrandi
agitatus ei de predicto caseo dedit
quem cum comedisset statim sibi visum
fuit quod in figuram asini conversus est
eius tamen n[on] [illegible] remanente et
cum homines inde transissent fa
ciebat asinum ante se ludere et
instrumenta personare quem [illegible] am
rationis pecuniam dabant ita quod
post multam pecuniam lucrabantur
finaliter istum asinum vendiderunt
et emptori dixerunt quod nunquam per
mitteret asinum ingredi aquam
Tunc cum quadam vice misisset
pueros suos cum asino ad nemus
ad ligna portanda et ipso quadam
aquam transiret et sicut cum asinus
aquam tetigisset in pristinam hominis
figuram receptus est et cum [illegible] que
inde [illegible] et asinum [illegible]

viderept subito in venerunt istud qui
ante in forma asini apparebat et ut
rogauerunt eum si eos asinum vidisset
respondit se esse eos asinum et eis
factum suum explicauerunt qui statim eum
duxerunt ad papam cum predicto ioculator
omnia per ordinem enarrauit papa aut
predictas mulieres uocauit et eas conui
cerat pro casum ut quando tacto iob
homine statim erat mulier in me et cum
tacto diabolo veneno infecit qui
primos parentes in peccato cadere fecit Sic
aut quilibet homo aliquo efficacius
sed qui bestialem qui grave peccatum
incidit Sicut patet de nabuchodo
nosor dan testante boetio de
consolatione qui virtute destituta homo
esse desinit eum in diuinam conditionem tran
sire non possit vertitur in beluam et eum
in peccatum trahit ho dyabolus deludit
et trufat Sed filius dei venit in
hunc mundum aqua nos ppmans
que afantaste quam dyabolo uideret
et consuat per aqua baptismi et aque
operationis latmaris per qua homo in
quamplures bestias transformatur
... ad ymaginem pristinam reduxit in
qua ... equaliter ymago ...
... ipsos ... et ...
De secundo ... virtute superior
aliquis generat nobilius se qualiter non
possit virtute propria quia nullus effectus
nobilior sua causa ... sicut patet de sa
phiro qui generat carbunculum qui est
nobilior se in virtute corporis ... Sic
... virgo ... per ...
genuit nobis xpm dei filium cuius nobilitas
excedit omnem creaturam in virtute Sed

... po. Semper ... nunc dei
nota Vn ... de amore Sed ... uero
... est ... nos et
saluare nos ... est ...
... salua ...

Hec dicunt domine

... doctores ... et
... fieri ... de ...
... primo ... nuptias et de vi
ctorias et ... pacis et gaudii De
tripudiis factis ... nuptias ...
... matha ... dicitur ...
... et ... eius et ... eius
... illis ... uxor ...
cum tympanis et cymbalis et ...
... et ... nuptie ...
in ... et ... nuptias in ...
De tripudiis factis ... victorias
... primo ... dicitur
... ad ... prosper
... esse ... de ...
... cantantes ...
que dicentes in occursum saul ...
in tympanis ... et ...
... et dicentes Saul per
cussit mille et ... milia ...
... De tripudiis factis ... pacis
et gaudii ... uidetur
... noua lux ... visa est
gaudium honor tripudium ... multi
in nouo testamento ... est ...
... esse tripudium ... primo ...
nuptias ... et ...
... sicut factum fuit magnum gaudium
... in ...
... in gaudio ...
in ... et ... ergo con
... illud magnificat

anima mea dominum et quod cantatur hora
completa inter horas canonicas scilicet in ves-
peris quia Christus in completa etate venit
in mundum ut redimeret ffilin suum. Se-
cundum fuit tripudium cum victoriam qui-
a natus est Johannes baptista et tunc zacha-
rias composuit canticum illud Bene-
dictus dominus deus Israel. Et hoc in
signum victorie propter quod ibi dicitur Et
erexit nobis cornu salutis et cantatur
in matutinis quia circa matutinam
Christus surrexit a mortuis victo-
riam gerens de inimicis. Tertio factum
fuit tripudium causa pacis et concordie
quod propter quod sanctus Symeon accepit
puerum Christum in ulnas suas et can-
tavit canticum pacis et concordie di-
cens Nunc dimittis etc. Ubi quatuor na-
rrat primo exultavit Symeon de completa
promissione visita et hoc in ipso usque
nunc dimittis. Secundo de recepta obla-
tione salutifera quia viderunt.
Tertio de perfusa illustratione gratifica
quod parasti. Quarto de diffusa predica-
tione inflammata lumine ad revelationem.
De primo capitulo 12 ecclesiastici dicit quod alcion
est avis que concipit in mari et
quocienscumque descendit ad terram ut
nidificat et pullos nutrit signum
est serenitatis et tranquillitatis in
mari qualecumque tempore sit tempestuosum
sive pluviosum sive aliter malum propter quod
naute multum bene observant tempus
quo nidificat et tunc secure navigant
in mare. Et idem dicit Ambrosius in
examerone. Et vere per alcion intelligitur
altissimi dei filius qui tempore yemali
descendit per carnis nativitatem

et hoc fuit signum serenitatis et tran-
quillitatis inter deum et hominem
et homines secure iam possunt per
mare huius mundi ambulare deo
fruendo. Et hoc attendens Symeon
dixit Nunc dimittis. De secundo Valerius libro 5
dicit quod quidam imperator nomine publi-
us cum acie disposuisset contra hostes
videns exercitum suum perterritum ad
inimicos plenus dolore posuit se
ad dormiendum et dum dormiret
apparuit sibi in visione quedam in
maiestate divina dicens quod ille exerci-
tus cuius rex moreretur prevaleret et illo
moreretur. De illo exercitu illi autem
qui essent in acie omnes morerentur.
Qui zelo proprio accensus solus mallet
pro exercitu suo solus velle quam vivere
mortuus omnibus in suo exercitu conse-
ntientibus se posuit ante omnes alios
et solus aggressus est hostes qui
eum acriter vulneratum occiderunt.
Quod videns eius exercitus zelo regis
succensus hostes invasit in impetu
et omnes gladio peremerunt. Spi-
ritualiter rex iste Christum significat
qui videns quod morte eius totus
suus exercitus scilicet populus christianus a mor-
te eterna poterit liberari zelo salutis
nostre succensus hostem antiquum
scilicet diabolum aggressus est et dure
vulneratus occisus est propter quod nos
omnes hoc videntes zelo nostri
regis accensi debemus inimicos
nostros scilicet demones et vicia vi-
riliter oppugnare et occidere. De 3o
Augustinus 21 de civitate dei dicit quod albaston

-est capis qui s fuit attens scl'
-niqua cotigibitur z os hoc
-antiquitus in templis ydolorum
-ponebatur z attendebat ut in
-eis lucerentia semper ignis est
-attens in templis per albiston
-mite lapis qui fuit ligne ditatis
-sic attens ut ditas cui no re
-liquet nec in morte nec in vita
-z lumine semper pberet ingredienti
-bus in vita eternam post in luce
-tuo videbimus lumen De l ceteris
-sup int in d psto o l Hec quia
-bonum est gloriam nutriis p hoc in
-tellige q melius est glari intell
-fuiendo deo z dimittendo opa
-mundana etc

-Fuit positus est in ruinam

-in resurrectionem multorum in ysrael uide
-sermo 2a ie Hic est ruina equi
-muli asini cameli z omni iumentorum
-inl' int est uts homo vitatur in
-selicias ut q aliquis in forma hois
-crescet atq bestiales z quia ppeccata
-z vita homo efficitur bestialis z
-istis venit in ppetuam ruinam io za
-is prudens perierit cu esse uentus
-rum ruinam equi muli etc Quando
-tamen est q ut dns venit in ruinam
-ruina omnium iumentorum hi no nominat
-nisi quatuor s equi etc Et io est
-quia dns ppter venerit in destruc
-tionem quatuor viciorum pctorum q p ysta
-quatuor alia designantur p equum sper
-designatur vicium cupiditatis terras
-diuicias s m plinium scl equi inter
-venena computatur io nulla natio anti
-quitus offerebat equum i sacrificio

Hz romani postea vementes in
magis sollempnitatibus offerebant
sacrificio deorum suorum Hic lucam
delicias lat scl pccm z io dapnate
sit aspo ut habetur in mult
loc sacre scripture z ppter hoc antiq
patres uolentes deo sirue z ple
ne seruiui offerre tpalia sperne
bat z pmaz in desertis loca agrebat
vbi de eis habundancia tpaliu
Hz romani qui recipta suis limes
i ambiciosi z boz at diuicias cu
pidi offerit deo in sacrificio suo equi
quia totum cor eius ad temporales
diuicias z honores e intentum in
ruinam tpo equi ueit qz veit ab
pditure paupitate z detestam diuicias
quia paupere amaste elegit pau
ptate qua alios peditavit suas
in scripto nouiut Job 30 Derisit equum
z ascensorem eius p mulu intelli
pcim carnale ho est enim ait mer
alibus mulus est at coronatu non
pt generare z stringit hoc q generat
velud no remet Hic e de pcco
luxurie q no pt generare scilu e fem
onte etne z s aliqui stringit ipm
par aliqualem delectatorem ipa hi
aic ppmanz s q in momento tusit
in dug pcm detestat uelt salua
quia de maxime nasci uouit p
iroute scia sicut equus z mulus
Per camelum significat pcm ire
Basilio sup examerou 8 ogt
Camelus hz semper memoriam malorum
z ad verecundiam grauis z pseruans
z de mq s fuit pcussus diu dilato
dolore cu accipit optu m tempa

illata pauca impendit in ciuitate Sz
modo nullum scolaris maternis inimica
Audite itaque venerandi homines qui e
cordatis lectionis studium accepta pro
uitate maria affectant cum scolares filios
habeant in quibus ruina venit duo
quia mittere et quamuis sint consistere distare
ame quia et Per asinum intelligitur
parum audire Dicit albertus de alibus
quod asinus est aial turpe pigrum et labo
riosum et frigidum Sic auarus e bo
riosus et turpis est in iniquitate scelo
scelerus quia nullum peccatum est quod non committeret
pro lucro pigrius ad diuina laboriosus ad
temporalia acquirenda frigidus est in
diuinis et diuinis quia non audit quod comme
dere et bibere In quibus ruina venit
duo quia in eius aduentu corruerit
omnia idola mundi ad terram 3o iudicia
que est rebellionis futuris Sz venit etiam
in construccione multorum in ihrlm quia
dominium in proposito est salus et disciplina
singulorum

Remansit puer ihesus in

ihrlm Luce 2 Auicenna dicit libro de
animalibus quod apes qui faciunt mel
semper adherent foramen domunculis
sue et eorum assignat ut impediant
araneas ne ibi faciat telas suas
uel ne nascantur ibi aranee mel cor
rumpentes Spiritualiter per apem
intelligitur xpus quod quando facit
mel gracie et virtutis in anima nostra
semper remanet ibi conservando eas ne
aranea infernalis faciat in telas
suas . in mutat cogitaciones malas
in corde et corrumpat mel gracie et virtutis

Et ideo etiam quod xpus benedictus sit
ibi non solum bona opera mediocria
Sz etiam dominus mira conseruando
bene est hoc notandum quod iste puer re
manebat in ihrlm sz in anima nostra
ut dicunt verba proposita ubi .ta
primo tangitur pupillus fidelis firma
tutela quia remansit 2o dici
tur nobis vera medicina ibi ut 3o
dicitur nobis vera subsequencia ibi ihm Circa
ad primum nota quod quando fit pax inter
principes qui sunt in magna
discordia consueuerunt sibi inuicem
dare obsides uel filios uel propinquos
inuicem ut obligentur tenentur offendere
sed inuicem configuratur quomodo habemus primo
mach. de ionata qui accepit ob
sides filios principum regionum qui
circa terram eius erant Olim fuit
magna rebellio inter deum et homines
Sz in aduentu xpi deus pater dedit
nobis obsidem filium suum ihm
xpm Sed de eo dicit Auicenna libro
de animalibus quod si apes colligerent
tales flores in quibus inueniunt
aquam putridam infirmantur et ubi
inueniunt flores odoriferos plenos
aqua acrida cuius odore recepto
infirmantur et post infirmitatem
moriuntur Sic et cum homo
inueniunt flores mundi vel diuicias
delicias et honores nichil periculum
est nisi ibi sit aqua putrida vel sug
gestio dyabolica et apponat cor
suum ad ista quod diuicie si affluant
noli cor apponere et hanc
infirmitatem fuit quomodo cor meus
non est nisi vnum remedium si re
currere ad ihm florem odoriferum

Cum ergo fos campi plena aqua
torrida sit grec io po vidimus glan
eius q o a p ple g z a dezo idem
interpretatur timor. pstus autem dicit po
q habentibus capita debilia periculosum
est bibere purum vinum sed debent vinum
miscere aqua ne ledantur. A vino na
mque puro fiunt quasi cadere. Spiri
tualiter quando dum vinum habemus
capud debile et sepe cadimus in peccato
debemus cavere ne bibamus vinum purum
per vinum quod letificat cor hominis spes
intelligitur spes de divina misericordia per aquam
intelligitur timor dei quia sicut aqua
refrigidat ab estu. Sic timor dei re
frigerat ab omni estu peccati. Si ergo ha
bes solum spem de divina misericordia sepe
cadis in peccatum. Sed si non vis cadere
misce vinum cum aqua id est cum timore
dei misceas spem tuam et non cades

Vox clamantis in deserto

Sicut ergo in castris militantibus custodia
magna consideto quod plures sunt in
nocte sonitus et clamores ut custodes
excitentur et diligenter attendant et sol
licite custodiant et quamvis plures vo
ces et clamores fiant in nocte tamen
in aurora die appropinquante consuetum
est quod quidam ad hoc ordinati sonant
cantant vel alia instrumenta musica
sonant ut laboratores surgant ad la
borandum venatores ad venandum
et alii ad opera sua agendum. Co
gitatio fidelium appellatur castra. Cum
ergo sit castrorum acies ordinata et habet
multos custodes et vigiles iuxta illud
Super muros tuos Ierusalem constitui

custodes et quamvis deus multos
custodes constituit et vigiles sicut
patriarchas prophetas apostolos ut
excitaret ad dormientes ad benefa
ciendum tamen cum appropinquaret
dies gratie qui fuit cum Christus
voluit nasci tunc misit unum
vigilem custodem qui dulciter
insonuit ut ostenderet laborato
ribus quod erat tempus surgendi
necnon venandi et ceteris bona
opera faciendi. Sed non quod sunt
voces ululantes vox dulcis
insonat que omnes reddit gra
tiosas inter voces sunt mediantes
vox etiam mediat quod omnes reddit
gloriosas porto talis vox cum summa
delectatione audietur. Ita in passio
voces prophetarum erant ululantes
quia ipse est dies domini erat rauce
ps rauce facte sunt voces mee
erant balbutientes ysa 32 lingua
balborum velociter loquetur et
erant futura nunciantes ys. Con
gregamini ut annunciem vobis que
ventura sunt. Sed ecce contra ulula
tionem talissime fugatis vox in
sonuit gaudiosa contra raucedinem
prophetarum vox insonuit gratiosa contra
balbuciem latebrarum vox de deserto
insonuit gloriosa contra incertitudinem
rerum futurarum vox insonuit glo
riosa. Quantum ad primum sciendum
quod aves quo tempore yemis et frigoris
intempestas voces emittunt lugubres
propter frigorem cum vero cum terra se aperit

florēs producendo statī germinat flores
apertione noctis pruinas emittit
z dulces cantat melodias in sui
ind suauitatis z iocunditatis Tua
talis fuit b jo qui statim ut sensit
terram producere florem s. saluatorem
incarnatum in carne natum de virgine
natum qui est flos de quo dicitur in
Can. Ego flos campi z pa goe in
tris apertez quia pg ct mirabilis
est z tu gaudens gustatus est Qua
re in incepit cantare cantilenam
ecce agnus dei ecce qui tollit peccata
mundi z multa similia que de xpo
predicauit Quantum ad zm sciendum
quod sicut dicitur Dan. quod nabuchodonosor fecit
fieri statuam auream grandem z voce
preconis clamari quod omnes audita voce
tube z ceteris musicorum instrumentorum
genu flecterent z adorarent statuam
illam per statuam illam auream intelligitur
xpus, nabugodonosor statue tre z
quia terra sua infra regum seruum sicut
post adam dictum est memento quia
cinis es z in cinerem reuerteris Saluator autem
noster qui statua aurea est id est
quia aurum purum est incorruptibile
Unde si aurum purum in igne mittatur
tamen inde contrahitur quantum imponitur
non aut si non fuit purum xpus in
corruptibilis est z fuit non solum
quantum ad diuinitatem verum quantum
ad aiam solem que ab i oi fuit terra
fuit beata io bene per aurum intelligitur
xpus Ante aut xpm venit precio
s. jo bapta predicando dei filium et
inducens homines ad adorandum
eum Iste ergo jo fuit sicut tuba quia
sicut tuba recipit flatum breuem
leuem z emittit sonum terribilem
Sic et jo recepit flatum leuem s
quum in utero matris sanctificatus
fuit Unde flatum leuem salutationis
beate virginis statim exultauit in utero
matris ut habetur infra primo
Sed postea emisit sonum terribilem
reges arguendo propter adam in
parando 3o quia tuba non facit
sonum nisi apte amplius flatum
recipiat Sed oportet quod recipiat apte
stricta et circta z latam Sicut
prius incipiat sinuare usque ipso
illud quod predicat aliis non curat
sonum fructuosum in populo Sed
quum sonat nisi illud quod predicat
aliis bene sonat sic fecit
b jo Sed ut quantum ad 4m sciendum
quod pastores qui in deserto tenent
pastores gregem suum frequenter sonat
ad instrumentum musicale quo in dicto
grege in tali sono delectatur z ...
cuius sunt cercoas ... impigr...
talis pastor fuit beatus Jo qui
cum stetisset in deserto multis annis
in instrumento dulcem sonum semper
predicauit et pace viam domini Sed
ad quartum est sciendum quod grues vo
lantes ad aliquam regionem remotam
uolant alte quantum possunt z inde
melius possunt videre terram sine tamen
ad quam tendunt z semita breuiorem
eligere Sed dicit solinus quod grues
uolantes ad aliquem terminum qui sunt in
altitudine aeris apparent quasi sit via

tremor et alia via lata et spaciosa
dimissa per strictam timore di-
recte tendit ad finem ut habetur arta
et arta est via que ducit ad vitam Ideo nos
amore ut dimissa lata via per-
ditionis pergamus per semitas vite
et recte secute semitam eius

Omnis arbor que non facit

fructum bonum excidetur et in ignem
mittetur Ubi 3o Ubi 2a primo ta-
gitur quod vendum 2o quod timendum
3o quod detestandum Vendum et metuendum
valere omnis arbor Timendum
est nichil mereri excidetur detestandum
est semper ardere in igne mit-
tetur Quantum ad primum legitur
in antiquis historiis quod inventum
est nomen sive acte nauis imperiali
per philosophum mordacem erat sic scriptum
Arbor es si fructus tuus es si
tempestas fuge Si ortensis
gaude In sacra scriptura homo
comparatur arbori propter illud video ho-
mines quasi arbores ambu-
lantes arbor silvestris quia dum
vivit nullius est utilitatis quia in-
fructuosa est Sed quando est ab-
scisa tunc est utilis ad comburendum
et alia opera facienda Apta ad
faciendum multa artificia Sic iste
peccator quia dum vivit nullum fructum
bonum operis facit et nullius utilitatis
est in ordine mundi Sed ordinatur
quasi arbor infructuosa ad ignem
dampnationis eterne Arbor autem tem-
pestatis et si fructum facit quia tamen
est impeditus fructus ad maturitatem
non servat Sed lapidibus et lignis
eius fructus decutiuntur et rami eius
confringuntur bene ergo dicitur si tempestas
fuge tu si fructus usque ad maturitatem
non valeas conservare talis arbor est
homo qui in omnibus consideratur multa
bona opera operatur Sed lapidibus
bo. ... mundi et lignis temptationum
dyaboli non potest in operibus perseverare
Arbor autem ortensis quia est bene cul-
tivata est utilis et fructuosa et fructus
suos usque ad maturitatem conservat Bene
ergo dicitur si ortensis gaude quia non
es impeditus ut consideratur talis arbor
est qui ad bonam consuetudinem se se
parat ut fructus dignos usque ad
maturitatem valeat conservare Sed
ad 2m nota quod in vitas patrum legitur
una talis fictis ligna semel fere
erat consumptum dicitur quod facies iste ho-
mines tota die putant non et ardent
una arbor dixit ... nos bonum
conspicuum si quod nichil de uno de nostro ho-
minibus ipsi enim veniet cum securi
que est manubrium de ligno quod si non
esset manubrium non posset nos suc-
cidere Item in proposito homines mi-
rantur quare pro uno peccato mortali
homo deputatur eterno igni non est
mirandum quia tamdiu durat pena quamdiu
durat culpa et quia culpa semper durat
et si in ea moriatur per consequens et
pena Sed nolite dare de tuo dyabolo
non ponendo consensum in peccatum et non
dampnaberis nec ignem infernalem deputaberis

Veni vocare peccatores ad penitentiam

ut dicit Iulius libro quarto dicit. Quod philippus pater alexandri habebat unum fidelem amicum nomine petrus. venit ad paupertatem qui videns quod rex non prouidebat sibi prostrauit se atuia sua. Quod videntes alii dixerunt regi caue tibi a tali qui prostrauit se atuia sua. Quibus rex dixit. Hic propter corporis mei habebam infirmitatem nunquam abscondit eam et non fecerit sanari. Iste miles fuit amicus meus et nescio quomodo sit elongatus et ideo volo sanare eum. Et vocauit eum dixitque ei quare non quesiuisti in curia mea sicut consueuisti. Respondit domine ego fui diues et potui in curia tua apparere. Sed nunc sum pauper et ideo verecondo venire ante te. tunc rex ditauit eum et fuit ei fidelissimus. Spiritualiter genus humanum fuit deo amicissimum. Sed per peccatum auersum est a deo et non querebat in curia dei. Sed postquam deus sponsauit ad angelos ipse misertus generis humani factum ad ymaginem suam. Et postquam voluit sanare veniens in mundum corpus assumpsit et humanum genus sanauit et ditauit. Io physici videntes quod corpus statim cum pectoris volentes quod corpus ipsos relinquet et dicat eis ibo proprium. Item vocare. Vbi za po videre acceptum mirabilem. Veni vocare zo videre statum mutabilem preciosum za videre gaudium in dulce ad primum. Decimo sic nos secundum

Sed vocat nos corpus et vocat nos dyabolus. Et corpus ad gaudium dyabolus ad gladium. Et quod dyabolus ad gladium sicut nobis vallis dicit quod regnante tiranno corpe nio casto dicebat arte .i. castrum et dum una vice filia eius per ciuitatem iret obuiauit ei quidam armatus qui dicebat se esse iuuenes armatos. Iste videns puellam ostendit ei manum plenam margaritis et dixit ei. Si vis nos introducere in arce secrete dabimus tibi quod tenemus in manibus. Ipsi autem in una manu iocalia et in alia gladios quos allecta iocalibus introduxit eos in arce et capta arce cepit totam ciuitatem et dum cepisset ciuitatem tunc illa petiuit premium quod promiserant. tunc illi extraxerunt gladios et percusserunt eam et illa conquesta dixit quod promisissent michi dare illa que tenebant in manibus ac illi in manibus tenebamus gladios quos non videbas ideo dabimus tibi quod promisimus et interfecerunt eam. Ista credidit verba ad iocalia et fuit vocata ad gladios. Ita etiam facit dyabolus qui proponit delectabilia et gaudiosa scilicet diuicias delicias et honores et tunc occulte intendit dare gladium mortis. Hoc fuit figuratum 2 Reg. ge Ioab qui vocauit ad se amasam et apprehendit eum per mentum pretendit se velle osculari eum et secreto euaginato gladio interfecit eum. Ita facit dyabolus pretendit quod sit

haberes divitias et honores pacem et quietem 2° si stetit pater tibi tanquam sicut gladium mortis. Sed ipse vocat nos ad gaudium dicens venite ad me omnes qui laboratis etc. 2° videtis statum miserabilem tum dicam propter diabolus obligat tibi quod iste est in magna miseria qui nichil habet et multa debet. Sed in maiori est ille qui nichil habet et multa debet et nichil lucrari possit in ista miseria est iste qui in mortali peccato est quia nichil participat de bonis ecclesie et multa debet deo qui sibi commisit corpus et animam et res temporales de quibus debet reddere rationem et propterea nichil potest lucrari quia non potest aliquid facere per quod possit lucrari vitam eternam est ergo status miserabilis dico 3° per sequatis ut placet

Pater vester misericors

Luc 6. Ubi ostenduntur duo primo nomine magne reverencie quia pater 2° pronomine magne benivolencie vester. Dicendum tamen primo quod potius dicatur quod pater plus diligit filium quam filius patrem et est quod filius est pro patre et non ergo quia non accepit aliquid a filio sed filius a patre tantum. Ideo videas quantum nos diligit deus quia non vocat se dominum nec regem sed patrem quia plus diligit et diligit nos quam nos ipsi nos diligimus. Ambrosius in exameron dicit quod toto tempore diligit filios quam quando

accidit cum eis mare et sentit tempestatem oritur aperit os suum et recipit eos in utero suo ut ibi sint vivi et postea reddit. Nomine salvator noster ostendit nobis istum amorem magnum post incarnationem recepit nobis nos. Sed navigavit mare usque ad consummationem seculi et quia ipse presensit multas tribulationes nobis ad periculum non tantum in uno loco sed in pluribus ut si quis sentit aliquam tribulationem vel tempestatem intret interiora corporis sui et in uno corpore eius inveniamus 2° ostenditur. Legitur quod narratur quod in Syria fuit una nobilis domina valde et possessiones eius occupabant tales quod eis non poterat uti que accepit virum et posuit recuperare bona uxoris sue propter que dum laboraret fuit interfectus et adductus ad uxorem suam que videns virum mortuum propter recuperationem bonorum suorum aperuit cum gladio pectus suum et monstrabat sagittam meam suam cum sagitta viri sui in signum amoris. Spiritualiter nonne sic fecit salvator ut nomine pugnavit pro nobis ut possessionem regni celestis recuperaret propter quod qui nostram debet inspicere sagittam propter compassionem cum sagittis suis ...

Mensuram bonam et confertam

coagitatam dabunt ... Luc 6. Ubi ostenduntur primo sanctitas in signum ... 2° caritas non ficta quia de bonis ... caritas non ficta quod confert bonum. Dicendum primo nota legitur in ...

De[illegible]

patrum Quod nichil frater con-
gregationis reperit conferre ad
invicem quo gesserunt bonus homo
et divisi diversimode responderunt
unus dixit homo cognoscitur ad modum
vitri alius dixit ad modum car-
bunculi alius ad modum auri frater
qui dicit ad modum vitri dicit bene
et melius et tunc optime Ille
qui dicit ad modum vitri dicit bene
quod cognoscitur vitrum non ad visum
nec ad tactum sed ad sonum quia longe
videtur quasi sanum et est fractum
nec etiam ad tactum Sed si facit so-
num statim cognoscitur quia vitrum
sanum facit sonum acutum Sed
fractum facit sonum raucum Ita in
proposito si vis cognoscere quid sit
homo tange eum modico verbo
contumelioso Et si frangitur per impa-
tientiam dicendo verba non bona Signum
perfecto quod non est bonus nec sanus
Sed si portat patienter et cum
hoc profert verba bona laudis
dicas ipse est sanus et bonus Le-
gitur quod iste magnus archiepiscopus cum quidam
vituperaretur verbis contumeliosis
cepit fugere et ille sequebatur
eum conviciando ei et dixit quare
fugis expecta me et respondeo in
Quia prius data est tibi potestas
male dicendi et michi non [illegible]
Iste bene erat vitrum sanum Ille qui
despicit ad modum carbunculi de-
spicit melius ysid. 16 ethi. dicit
quod carbunculus nec flammas
perdit lucem sui luminis et splendorem

et tamen nec flammas videtur
flammescere Sed quando per-
funditur aqua magis et splendet Ista
est conditio hominis melior quia
quando est in societate bonorum
virorum lucens per sanctitatem
et flammans per divinum amorem
tunc abscondit lucem sanctitatis
sue Sed quando perfunditur aquis
tribulationum tunc magis lucescit
bonitas eius Iste qui despicit
ad modum auri optime despicit Ista
est conditio auri Omnia enim me-
talla minuuntur sub martello
solum aurum non minuitur sed subti-
liatur et disponitur quod fiat decens
subtile opus Sic peccator si
ponitur sub martello persecutionis
et tribulationis minuitur et cadit
per impatientiam bonus vero homo ad mo-
dum auri non minuitur sed subtiliatur
et disponitur ad nobile opus ad
standum in conspectu dei Unde le-
gitur in libro de vita patrum De quodam
qui dum in vita esset dampnatus
ad mortem ut fustigaretur dixit
parate bene vos palee ut ignem
inde exeat ostendendo puritatem et
palladius dicit quod quando vites trans-
plantantur Si ponatur ad radicem
muscatum vel aliquid odoriferum quod
fructus sapit de isto odore Sic
spiritualiter omnia opera nostra pro-
cedunt de corde sicut a radice Si
autem deus ponitur ad radicem
cordis tui amorem celestium impossibile
est quod facias aliquid quod non est odoriferum

Oz si dyabolus posuit hunc co
tram facies etc.

Domine non sum dignus

ut intres sub tectum meum etc. Legitur 2 Reg. 9 quod post passio est mitas
in iniurias ado mifarulo z mit
fecit omnibus illis domus e mait
vug filius noie mipbosech z
oblitus david om iniurias qs
ei fecerat avus eius recordatus
amicitie patris vocavit mipbos
sech z voluit quod semper comederet
ad mensam eius cui videt mipbo
sech quod si ego etc. Ita in proposito
qui homo vocatur ad mensam
christi in qua non comeduntur carnes
tolli vitulos aut vitulos illud dici
tud est quod deputatur ut quiuas an
gelorum io qui tante mense dig
nitatem ex dici quis sum ego quod
ascendit uerba proposita dne no
sum dignus et 3a po videtis alti
tudinem diuine maiestatis qui dne
2o videt in optitudine diuine fra
gilitatis quia non sum dignus 3o videt
artitudinem proprie capacitatis quia sub
tectum meum De primo notandum quod albertus
in de animalibus dicit quod apes collig
unt mel de floribus trapientibus
rorem celi z no sunt contente de sublimi
florum colligere si poruit carpitur
fundum florum z inde mel colligunt
Spiritualiter quidem ad hoc tex
salvator in floti assimulatur
Cant. Ego flos campi z ce. assimilatur
floti rorante celi de super Nos
sumus sicut apes qui debemus col
ligere z comedere mel corporis

xpi ideo iste quod comedat non solum in
ponte os in summitate i solum idere
quod sit vero sub specie panis sub intue
intub. i. credere quod est filius dei
virginis z quod est verus deus de ista dul
cedine loquebatur ps. 9 Quam mul
titudo dulcedinis tue dne Quatim
ad 2m dicit philosophus 20 de animalibus
quod inter aualia solus pellicanus no
est dignus cibo quia tibi devorat cibo
z cito emittit sine digestione z masti
catione ita vero ista persona non est
digna cibo eucharistie qui eum capit
sine magna meditatione z preparacione
qui non sumit christi sine magna ruminatione
z devotione z non cito emitti quod post
tempore homo stare in ore et
devorare aliter non est dignus 3m
ad 3m legitur Exo 26 quod cum david
voluit quod fieret tectum sub qua pone
batur archa manna virga aaron
z tabule testamenti fecit sibi cortinas
ne iste cortine destruerent pluuia z
venta fecit eas cooperiri pellibus sic
cinis z omnibus optenditur z ordi
natur ad modum tabernaculi fecit
sibi porum archam ille cortine erant
facte de bysso retorta alique de
iacincto alique de purpura alie
de cocco bistincto etc erant colorate
quatuor coloribus ita in proposito
persona uolens xpm recipere debet
cooperiri decem cortinis io cor
tine sunt custodia v pte ptr ita
esse colorata diuersis coloribus
i. diuersis virtutibus Debet ha
bere colore bysi puritatis iaciati

prudencie purpuream paciencie
totam sanctitatis z quia ista non
put fieri pp ventum vane gle et
p lumina io debent reoperiri fatis
puramis i humilitate qua osuant
omes virtutes Hic dicit ggg qui
ctas virtutes sine humilitate ggrat
quasi puluere aduentui portat

Adolescens tibi dico surge

luce 7 Augr de ci d' Dicit q in
grecia est vnus fons istius ditione
inquo faces accense extinguebantur
z posite accenduntur z licet
etiam apud homines q faces acce
sas extinguebat tn q faces extinctas
accendat pt esse obstinatum Et z pt
ad hoc dici q in bemo terre sunt
aliqui meatus calidi z ipsi p quas
aqua transiens est accendere faces
ista in proposito sicut assimilatur fonti
in speciali z non fonti in genli Et
isti fonti in speciali pp eius pprietates
quia homines accensos cupie cupitas
extinguebit sicut ps in mt homines
accensos cupiditate carnalis volup
tatis extinguebit Sicut pz in magd
et nullus accensus est igne alicu
pditos q no extinguebit z sicut iste
fons faces extinctas accendit Sic
ipos homines extinctos ie quantuncu
ad corpus suscitauit z no solum cor
poraliter sed etiam in aia sicut iste tor
z aia suscitauit dicens adolescens ti
dico tamen primo q auditor est quiescens
pprietatis suppo quia adolescens
Secundo q est instructor suffi nos
pp virtutis certitudinem quia tibi dico
Tercio demu est quiescens vel ex
pediens pp utilitatis fructi quia
surge Valerius narrat q mar
cus mammus dux roma cet
os pp q capta ciuitas appinquas
et muros capitolii et q aliqui
ex nobis iam ascendant muros
ipse solus aggressus in muros z
pcat eos de capitolio z recupa
uit illud z dicit q iste postea vo
luit pdere capitolium z dare ze
nonis q eum sciam fuisset data est
contra eum talis sententia q de muro
capitolii precipitaretur vnde neces
precipitatus fuerat Iste videns
hanc sententiam dicit iustam z ut pp
peccatores aliquos mutatis pedes et
facti vnus sortis iuste precipitatis
Vnde z ipsi precipitati fuerant ita
in proposito no solum peccatores cadunt
si iusti z no resurgunt cadunt in
penam eternam quia iustum Et enim
sicut dyabolum mutatis e meliore
est in penis similiter eundem z ie
dicitur surge Hic nota q bonis d
surge ut cadenti sedenti z dor
mienti Septimo dictum est Dic
no faciendum q peccator sed pp consue
tudinem Valerius libro 1 narrat q
illi decreta sententia uolebat dari
imperatori aliqua mala imprecari
dicit ego rogo deum ut te pmictat
viuere z tandem in alius manu
z tunc poterit dnae qr consue non in
malum facit homines vicinum morti
ro Surge ieiunium suum dicatur
dormienti peccatori dormit dampnat

q sunt significata. Ut dicitur
q cu saul psequeretur dd. Et
cu exercitu eu obscuisset nocte supi
ne mente dormiebat saul in pa
pilione et venit dauid cu vno
sotio et intrauit papilione saulis
et dixit abysay qui erat socius
dd vis q fodeam eu lancea sed
et scd non est opus et noluit dauid
Dicit vnus significat q abysay
voluit pfodere semel et scdo
opus non erat nisi q dyabolus
statim pfodiet peccatore morte eter
na. Sed dauid .i. deus non
pmittit sz expectat ut conuer
tatur et surgat a peccato ad gratiam. Jo et
q inslie ro aug libro xo de ci dei
narrat. Quod ligurg statuit
legem q nullus iuuenis induet
de toto anno nisi vna veste. Ite q
no indueretur de meliori panno
vno anno qua alio. Ite q non come
deret cibaria delicata. Ite q no staret
in foro ut erat ista ne iuuenes
assuescerent voluptatibus. Ita et
ex opposito Saluator nr statuit
legem p qua vitemus vitia et ac
quiramus virtutes et debemus eu
libenter audire. Jo dr ut quia ado
lescens legitur in vita de vitis
patrum q dixit pri suo. Si
aliquis dedit tibi aliq com
mendu pp obedienciam quia
pp deo homo petit ut illud con
pleat. Christus dedit nobis consiliu
valde magnu ideo debemus
sibi obedire. In Cuius figura le

in sacra scriptura q de duobus tm bus
agnis fiebat sacrificium sz debebat
capris et agnis. Sz de agnis fie
bat omni die sz mane vespe quare
hoc volebat deus. Quia agnus
dicitur ab agnoscendo quia matre
cognoscit ab balatu. Dixit ergo xpus
volo omni die michi offerri sacrificium
agni. Quia volo vrm obedientia
que maior est quam victima.
Hec videntur usq ad consurget.
Ista scriptura Hug dicit uq terribile
est incidere in manus vel in ma
nus dei sz incidere in mas dm su
bitus est. Quia de manu homis pt quis
euadere p diuersos modos. Sed
de manu dei nusq. Quia sunt aliq
quas fecit deus p se suo fuit
quia cognoscebant q erat vatq
et vere cognoscebat quia in ro u q
portebat aaron erat vnus lapis
preciosus nomine sardonica qui e
splendidus. Unde quando iste
lapis apparebat obscurus signum erat
q deus erat iratus et tunc se mabat
orabat sacrificia offerebant. Sz
quando erat splendidus signum erat q deus
erat placatus et tunc vacabant
solaciis et letitias. Saluator nr
appebat lapidi sardonico quia
antiquo tempore erat valde ob
scurus quia non videbatur nisi
obscure q aliq apparebat velato
in nube. Aliq in figura an
geli et aliis modis similibus
in signum q erat iratus et hoc propter

peccatum per mortem punitum. Quod in scriptura
maxime quod nobis predicatum est predicavit
sibi veniret ad nos carnem assumendo
et irradiavit nos per diversa miracula
suscitando mortuos et sanando
infirmos. Et sic dicit Ysaya
Deus ipse veniet et salvabit
nos. Tunc aperientur oculi cecorum
et aures surdorum patebunt et aperta
erit lingua mutorum. Et quia erat
dictum de Christo ipse est id faciebat
Ideo interrogatus a discipulis Johannis
an ille esset respondit de eo ut verbum
propositum. Ceci vident etc. Ubi per
tangitur sibi 6 miracula que fecit
fecit quia primo ostendit se ipsum
ut solem illuminans ceci vident 2o
ut fructus fortificans claudi a-
bulant 3o ut medicus purificans
leprosi mundantur 4o ut verbum
notificans Surdi audiunt 5o
ut vita vivificans mortui re-
surgunt 6o ut vitas leti-
ficans pauperes evangelizantur
Narrat Seneca epistola 8 quod quedam
uxor sua nomine Pasthia perdidit
visum sed dicebat se optime videre
nisi quod ponebat se in ea quando
volebant eam videre. Et se dice-
bant sibi videns illam rem de
cecitate nos sumus quia nos esse
ante ea. Et dicit Seneca
quod in illa deridemus nobis
omnibus accidere potest et tu esse
cecos ignoramus in tempore venit
illuminare nos. Secundo ut fructus vig-
fortificans claudi etc. Unde sciendum quod

Sicud propria claudicatis semper
se erigit super tibiam longiorem
In anima sunt duo pedes quorum unus
est dexter et alius sinister et
qui sunt isti pedes Augustinus dicit pes
meus amor meus pes dexter
est amor celestium pes sinister
est amor terrenorum. Sed qui sunt
qui claudicat pede sinistro quia
totaliter se firmat super amore
dei sicut curant de terrenis isti
clau[dicant] aut se firmat pede dextro quia
se firmat super celestia bona
Valerius narrat unam historiam
de quodam nobilis erat claudus
et dum securus pater armavit se
et descendit ad locum certaminis quod
videntes illi de exercitu ceperunt eum
deridere qui respondit non fugere sed de
bellare. Sic illi qui claudicant
pede sinistro et firmant super dextro
scilicet amorem dei illi fortiter bellant.
Tertio dicitur ut medicus Constan-
tinus dicit quod quatuor sunt signa
leprosi unum est raucedo vocis ad
vetor angustum aliud scintilla
oculorum aliud insensibilitas ma-
iorum digitorum. Sic ad ista signa
cognoscitur si mundus est leprosus
quia est de vitate. Nunc plenus
mentitur. Peccatum hominis oculus bonum
omnium scintillant per diversos et
malos aspectus. Nunc homine digiti
bonorum facti sunt insensibiles
ad elemosinas ita quod totus mundus est
leprosus in hoc tempore ut medicus
purificans. Quarto dicitur ut vita vivi-
ficans mortui resurgunt legitur

in libro de nugis philosophorum quod tyberius
imperator mortuus est de veneno
Eius signum fuit quod cum conbureret
corpus suum ne putresceret et cum
in omnibus comederetur totum corpus
suum combustum fuit preter cor Cuius
causam assignat quia venenum cadit ad cor
et induratum illud et non potuit comburi
Istud est signum manifestum mortis
eterne Quando peccatores non possunt
mollificari igne amoris divini nec
in pulverem redigi per consideracionem
paupertatis que describitur
ut vitas rectificando quia paupertas
figuris libro de policratico dicit
Quod boreas id est ventus nocturnus
non durat nisi usque ad tercium diem
sed semper die tercia desistit Unde per
istum ventum intelligo paupertatem
que est frigida et sterilis sicut boreas
ista quando venit incipit de nocte
et numquam de die tercia durat Sic pau
pertas incipit de nocte quando persona non
habet de sole superiore et quando pervenit
ad esum impaciencie et ideo
durat in nocte quamdiu manet Sed
in die tercia desistit quia in die iudicii
fugit omnis dolor quia in die tercia resurget

Fac homo amicos plurimos

Lucas 16 capitulo et ethicis 8 Dicat ibi
homo querens amicum bonum qui
efficiatur melius ibi debeat ad mutan-
te amiciciam suam et eius quod primus
appetat quod sit quia homo virtuosus
non amat nisi bonum et eum ipse sit
malus videlicet quod debeat eum dilige-
re et in amicum emendare et si est incorrigibilis

debes eum corrigere et non dimittere
amiciciam suam Secunda sicut
si amicus tuus perdat personam
non dimittes eum si sanus adhuc
recuperandum eam Sic si amicus
tuus perdat virtutem non debes
eum dimittere si corrigere eum
Si autem est incorrigibilis di
mittes eum Sic christus videtur
nos diligere nullum enim est quod
non omnis caritatis quibus deus
fecit sunt dure esse male Sed
una fuit mortaliter et natura
angelica alia corruptibilis sed na-
tura humana et ideo deus amiciciam
angelorum dimisit Sed natura
humana non deseruit quia des
cendit de celo et assumpsit car-
nem in humanitate et morti se expo-
suit et providit ea correctionem
et preservavit amiciciam et fecit deus
ad consolandum nos et in misericordia
Sicut fecit quidam imperator
nomine pirrhus de quo narrat
valerius quod cum esset in convivio
et vocat eos et ut Summus imperator fec-
erit dimitteret eos Sic dicit mo-
dus esse amicus noster quia primo
quia ornatum pietate quia esse
homines et ideo videte ornata tali
quia amicus ideo approbata in ini-
quitatem in publicanos primus
figuris dicit Quod homo est
ad manifestandum in insignum ma-
gis nos et quibus exprimit se vocat
filium hominis unde fuit sicut illi
imperatori de quo valerius dicit

vero quanto q in omnibus fuit mi[sericor]s
nunquam vocavit aliquem suum s[er]-
uum nec homines ut multi suu[m]
Quia [com]minitoribus suis [con]fuit est
manifesta infacto quam valde
p[ro]mouebat cum exactionibus s[ed] vide-
bat aliquem iniste mali [com]mitteret
sibi vetitum suum Quid est quod dam-
pnatis qui [con]spiraverint in morte[m]
suam pepercit et ictos fecit. Unde
q[uo]d dicitur q[uo]d in morte eius no[n]
solum homines Quia est etiam sicut
fuit est quos habebat et [con]ser-
vavit d[omi]n[u]s vir sicut dat[us] magni-
fica in proposito [con]venit fuit manifeste
[con]firmatis verbis Quinta peccatoris
qui eius sermi fuisti nunquam
vocavit servus s[ed] amicos. Et
fuit infacto nimis quia vidit
pedes suos Item manifeste
inter ea q[ui]a eius qui cum occiderent
dulciter pepercit id in eius morte
no[n] solum homines Quia etiam ele-
menta ostenderent dolorem q[ue]
Quia vel co[n]stitutis est terra tremuit
petre scisse fuerunt Quod ostendit[ur]
caritas ornata q[ui]a amicus plus
q[uam] ethicus Quod offert amicitie
est in hoc ut qui est amicus diligat
no[n] p[ro]p[ter] utilitate[m] p[ro]pria[m] s[ed] p[ro]p[ter] bonum
amici Unde valerius libro 12 nar-
rat de iulio et paulo senatore
romano q[uo]d tantum zelavit pro
[com]munitate sua quod metuit p[ro] p[ro]pria
p[ro]p[ter] quam qui se dederat diurnis et a[nn]is
variationibus p[ro]p[ter] statum qui timeret
ne dy[ssi]pa[re]t[ur] q[uam] eos orabat
deos suos ut si q[ua] adversitas i[n]mineret
populo romano q[uo]d totum q[uo]d cum et con-
donum suum conuerteret volens magis
q[uo]d civitas de suo casu in se inciperet
quam si ipse p[ro]p[ter] caput p[ro]p[ri]um videret quod
impetravit quia gravibus cala-
mitatibus vexatus fuit Quo exem-
plo modum ostendit nobis xp[ist]us
amore suo quia p[ro] nobis omnibus ca-
lamitates p[ro]pt[er] se in morte suscepit
et ostendit est Legitur q[uo]d regi indie
natus est unus filius et congregavit
suos sapientes astrologos ut p[ro]nosti-
carent qualis erat futurus et [con]si-
gnaverunt q[uo]d natus erat sub tali con-
stellatione q[uo]d deberet esse pessimus
Pater ista audiens docuit q[uo]d si puer
fuit in etate perfecta Quamvis p[ro]-
nosticatem factam volens taliter
corrigere vitam suam q[uo]d bonus esse
traheretur et multis virtutibus acquisi-
vit volentavit vitam suam et factus est
bonus homo Tu ergo a te ip[s]o
potes tibi homo talia acquirere et vir-
tutes acquirere [contr]a inclinationem
naturalem multo magis x[risti]ano
qui comparatur tantum premium

Fides tua te salvam

fecit Ambrosius dicit Super Evange[lium]
Com[mentum] et ysidorus 12 ethy[mologiarum] Narrat q[uo]d
ista avis fenix Quando sentit Fenix
finem vite sue ut p[ro]p[ri]etatem in sua spe[cie]
colligit ligna aromatica et ponit
ad ardorem solis et sic flat vento
australis ponit se super ligna et
suo alando attendit ligna et con-
buritur et incineratur et de illis
cineribus nascitur vermis qua

que postea crescit et post plumas
et tandem est avis pulcherrima et
vivat sic longo tempore et mixta pa
ssionem quae semper Recte sic est in passio
ne ista maria magdalena fuit avis pulcher
rima quae et pulchra et nobilis et
cognoscens fragrantiam suam tenuit
modum quem tenet ista avis quia
sedet stante vento australi et se
ardet et incinerat et de cineribus
postea nascitur vermis qui postea fit
avis sic maria magdalena primo colli
git ligna aromatica et post ad
ardorem solis id est ligna collegit
tunc quando posuit in corde suo satisfactionem
deo operatur sive tunc posuit se ad
ardorem solis quando prostravit se pedi
bus christi et tunc stante sole et accenso
igne amoris in ea seipsam posuit
et incineravit et sic in ea natus est ver
mis unus purpureus qui natus in ea
plurimis diversis virtutibus effecta
est avis pulcherrima Secunda non
solum fuit mulier sed etiam fuit sicut avis
quia sicut avis capit alimentum
suum in aere Sic et ista avis co
medit cibum celestem cum angelis
quia ad horas canonicas ele
vabatur in aera et sic satiavit se in
specie sua Ideo dominus dicit fides
tua te salvam fecit Vel secundum quod dicitur in ista
pistola fides tua te canonizatam appellauit
te et statum declaravit sanctam De
primo plinius dicit quod quidam certi no
lunt transire mare et plenitudine
non possunt videre terram visu am
bulare non possunt Sed odoritu sen
tientes odorem vadunt ad odorem

Hic est de nobis omnibus quia
nos nolumus ire ad terram viventium
transeundo mare huius mundi
et per longum ne hic non possumus
eam videre quia ergo non possumus
ire visu vadamus ergo odoratu sa
poris odorem fidei iuxta dictum apostoli
ambulamus per fidem Et secundum
in gestis romanorum legitur quod lucius
audiens patrem suum imperium sub
iugatum habuit tantum dolorem
quod nervum retracti sunt et effectus
est contractus tunc socius eius misit
pro uno suo in iniuria mortuum et sta
tim coram ipso in mensa quo visa
in tantum calefactus est quod unum potenti
fuit et curatus est Sed modo
tenuit respicere volendo curare ma
riam magdalenam quae erat totaliter contracta
propter peccata sua et non poterat aliquod
bonum opus facere quae posuit
ante oculos mentis sue dominum
in mundo et peccata sua quae contradicit
simul fiat quae se accensa et curata
est ut dicitur in dicto eius Secundo
vero Narratur quod propriantes
habebat gulbertum cum romanis
et cum propriantes fuissent prostrati
in bello rex eorum qui cuncta duxit
est ad regem romanorum et dixit
Hic pater fuimus quantum est du
raturum respondit rex si fuit bo
ne erit perpetua Si autem mala non
erit diurna Quam responsionem
audientes romani Mirantes
dixerunt ei propter hanc veritatem non
solum meruisti habere pacem

nobis. Sed est ciues nostri. Sed
in proposito peccator facit quilibet cum
deo et priuatur qui deputatur
in inferno. Sed deus dat nobis
pacem in perpetuum duraturam
nobis et facit nos ciues ciuitatis
vite eterne scilicet Jherusalem.

Iter faciebat ihesus per

ciuitates et castella predicans et
evangelizans verbum dei Luce
8. Macrobius dicit quod apud anti
quos sol depingebatur in 3bus
figuris per unam depingebatur a po
pulis per aliam a philosophis per aliam
a poetis. Figura populi erat quia
pingebant eum ad modum pueri ha
bentis alas et expeditas ad volandum.
Causa autem erat ista quod dicit quod qui
nascitur puer sole fuit agiles et veloces
in factis suis. Philosophi pingebant eum
ad modum hominis [illegible] sonos
multorum instrumentorum. Causa erat
quia motus orbium facit quandam
sonum et quandam suauem melodiam
et sol in medio corporis tota melodia
sicut corda in medio instrumenti. A
poetis pingebatur sicut homo se
dens et comedens in medio homi
num nigrorum qui aperit oculos et videt
dare petenda et fugit poete una
fabulam. Vel homines nigri ymi
tantur solem ad prandium. Et
quia sol facit pellem nigram ipsi
effecti sunt nigri nimium et dedit eis
diuicias ideo dicitur quod nigri sunt di
uites valde. Iste figure dat nobis
cognoscere Christum quia est verus sol

iusticie et est se ipsum habere istas
tres figuras. Primus ostendit se
habere alas maximas quibus
per totum mundum volauit querens
salutem vestram et promittens se nobis
subvenire. Item ostendit se habe
re aliam figuram scilicet ipse in medio mi
torum instrumentorum nupciarum. Et una
discurrens per mundum predicando
dulces facit melodias. 3o ostendit
se habere 3am figuram quia sibi
placuit nobis sonum concessam cum
hominibus nigris peccatoribus. Et est qui me
dere cum eis et in mensa eis dat
diuicias regni celestis. Vobis n[illegible]
quomodo dicitur iter facit. Vbi 3a pro
de scribitur ut cursor peregrinus
Item facit 2o ostenditur ut doctor di
gendus quia predicans 3o ut doc
tor ducendus regni celestis.
De primo dicit Beda quod Christus c
currit per ciuitates et castella ad
modum aquile prouocantis pullos
suos ad volandum. Valerius vero
3o narrat. Quod eius dum quidam
ciuitas Christum qui insurrexerunt
contra eum fuisset deposita adhuc
et deputatus ad purgandum in
mundicias vias ciuitatis vilnis
quomodo populum contra se duxit tota
facie in istum illud habent super
pro et promitto nos quod illud quod modo
abiectum est in urem et [illegible]
quod et factum est quia iste erat diues
et faciebat parari mensas et comes
tiones maximas et multos nobi
litate non notam appropinquabant ei

ad purgandum civitatem et sic firm-
fuit quod illud quod erat aeternum factum
est propinquum nos sicut per sacram
scripturam quod via que ducit ad eternam
est per multas tribulaciones unde dictum
apostoli per multas tribulaciones etc. Et iste
modus apparet valde gravis quia
dicitur vita neque hospitalitas de do-
mo in domum. Et tamen christus per istum
modum ducit per mundum sed sustinendo
multa adversa labo[r] secundo etc. Unde
omnia fuerunt olim aeterna et
tamen apparet sanctis preciosa libenter
ea sustinendo. Secundo dicitur etc.
Albertus de animalibus dicit quod perdix
meretrix quod fovet ova aliena pul-
los cum [illegible] et producit im-
[illegible] ideo dulciter cantat ut
[illegible] pullos suos. Et per hoc
[illegible] homines [illegible] appellant omnes quorum
[illegible] non cognoscitur [illegible] sicut avis
[illegible] vel in [illegible] vel [illegible]
vel alius. Prima si quis ponet
ova passeris vel columbe et aliarum
avium non cognoscetur etc. Secundo
quod pulli [illegible] tunc cognoscit
ita est de nobis nos sumus secundum ova
[illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] non cognoscit [illegible]
[illegible] vel non [illegible] vel quam
decurrat [illegible] ad paradisum vel non
[illegible] noster volens nos
vitam dare cantavit nos dulces
predicaciones et amoniciones quas
recordamur [illegible] ut dicitur [illegible]

Erit in medio bono et

optimo [illegible] vincet et fructum fa-
ciet [illegible] ubi [illegible]
[illegible] quemcumque quod [illegible]
bono et opus [illegible]
[illegible] alicuius firm-
[illegible] Propositum dicit in
[illegible] cor bonum melius et optimum.
Cor bonum est ad modum solis
in medio celi cor melius ad
modum [illegible] in medio ignis. Cor
optimum ad modum apis in medio
floris. Dicunt sapientes quod stans
in medio celi trahit ad se vapo-
res terre et maris et nequam trahit.
Sic cor bonum in medio corporis
trahit ad se [illegible]
[illegible] et non
[illegible] per consensum
[illegible] Cor medium et [illegible] etc. Secundo
cor melius est ad modum vasis
[illegible] ad ignem [illegible] in libro de
[illegible] dicit quod vas va-
cuum [illegible] ad ignem liquescit
fundum eius quod non facit quod est
plenum. Ista condicio [illegible] cordis
quod est vacuum gratia dei tunc
liquescit fundum et fluit ad terram.
Sed quod est plenum aqua [illegible]
gratia dei tunc calescit per amorem
et non liquescit. Et cor optimum
etc. Apis trahit [illegible] a flore [illegible]
non [illegible] [illegible] a pleno [illegible]
et [illegible] se [illegible] Iste mundus [illegible]
est floribus [illegible] divinis [illegible]
et [illegible] confessionis
in illis est plenus [illegible] quod
de se dicit Ego sum quasi flos campi

Et ideo in nullo alio ficte est
extendum nisi in solo xpo z tunc
est totum fixum in xpo cor qui no
fixit in rebus mundi Sz quo
se conicit p diuicom meditatio
ne inde trahit cibum quo viuit
Secundo tangitur et Quidam
aliqui duplimode retinet u
bum dei quia aliqui ad modum
pumicis in quo fiunt figure z lre
que ad modicum uentum s. temp
tacionis ul pluuia te ... statim
pdunt oia que audierunt p in
pacienciam Aliqui sunt qui retinet
ad modum tabule cerce q tm
retinet lras donec tragat stilum
sup eas z tunc delentur Sunt
aliqui retinet uerbum dei donec dya
bolus tragat stilum sup cor diui
sos meos uiuendi auaricie et
cupiditatis z tunc uerbum dei eua
nescit Aliqui aut sunt sicut terra
male rasa q recipit lras aliqua
rem sz p pigritudine cito recipit
z recedit sic sunt aliqui bene re
cipiunt uerbum dei Sz tamen est
in eis pigritudo amoris carnalis
q statim recedit Sed aliqui re
tinet ad modum lapidis de quo
lre no delentur io deus pcepit
mandata in tabulis lapideis
quasi uellz dicere q uerbum dei
debemus recipe no sicut plumbus
sed sicut lapis Certo ... De
quo dicit apls habete fructum ...

Feruentes cu fortis sit

uir [illegible] dicit q ipsos
qui amat est multum delectabile
uidere amicum Doctores dicunt
Triplex est visio carnalis vna
p lineas reflexas sicut visio spe
culi alia p lineas obliquas sed
visio fracta alia p lineas rectas
Modo dicunt q visio p lineas re
flexas est debilis visio sicut e
p obliquas est clarior Visio quee
p rectas est clarissima ita spiritualis
est triplex dei visio vna fit p lineas
reflexas que est in pnti vita qz
deum dimus deum no uidemus dicit
Sz p creatam scripturam z p creatu
ras que est debilis visio apos
tolus Videmus nunc p speculum in
Est alia visio p lineas obliquas
z ista e clara beatorum que iam
sunt cum deo z scient illa gta
no totaliter cpletur quia adhuc
sunt expectantes corpus suum et est
visio obliqua Sz alia e p lineas
rectas z ita erit post resurrectionem
corporum z tunc uniq ferentur dicere in
deum z erit recta z pfecta visio Nota
est q sicut amicus no contenta
tur si uideat amicum in speculo
Ita z nos qua uis uideamus p spem
scripturam q necesse est spiritualis sicut
speculum no possumus tamen quietari nisi
videamus dim sicut e in sua figura
Dicit ubu prophetum fides tamen est in
ea primo status dignitatis fraterne
tamen 2o status sume talamitatis qz
fratris 3o actus nostre iocunditatis

Vt nocentes te ipo et bos satis q qn
aliquis efficitur religiosus q depon
habitu secularem et induit habitu
religionis ita qui xpiane voluit effici fr
noster venit ad habitu nobis et nos
fr dictus et intravit in uteru virgis
et induit habitu nostre humanitatis et
factus est frater nr Secundo dr ref
fertur maxime aut antiqui depinxerunt
mundu cu duobus faciebus quaru
una erat pallida et timida alia erat
rubea et iucunda ta istius picture
erat ista Vna q est vita est vita ple
na miseriis et afflictionibus vn
dicit q in hac vita et timor et dolor
quia homo timet mala et dolet q
non habet bona Io dicemus ad ista
patria angelica ubi no est timor
et dolor De 3o ppheta sicut patz

Egressi per civitates et

castella evangelizabant et curantes ubiq
luce 9 Aug libro quarto de ci dei c 18
dic q romani antiquitus fecerunt deos
in omnibus quasi omnibus actionibus suis
fecerunt speciales deos pue aliqui fecerunt
unum gubernatorem gubernantem
et unum tempore alium gubernantem in
herbis alium gubernantem granum in
terra Et dicit aug q quamvis omni
bus fecerunt templa in civitate fuerunt
tamen opiniones q fiat templum dee quies
in civitate Q no civitatis Et denotatur
q quia dum sumus in hac vita vix possu
mus vitam nostram cum multa tamen
non dedere ponere quiete in in mundo isto
quia no habemus hic manentem civitatem
Ideo cum apud no ponebatur in mundo isto

egressi laudant Vel ita describitur
eoru vita quantum fuit perfecta ad
dicit egressi laudant Io eius de
tecta quantum fuit gloriosa cum dicitur
evangelizantes Jo eorum opera quan
tum fuit virtuosa curantes ubique
et una est palladius dicit Quod
est qui voluit columbaria sua
multiplicare dulcorat et alias
columbas domesticas melle et
egredientes et in venit columbas
silvestres ipsis sibi placentes dulce
que est in ore et plumas domes
ticas sequitur eas et multiplicantur
columbaria Ita fecit xpiane qui
vide us homines silvestres effectos
pp peccata sua assumpsit apostolos quas
similant columbis vir illud qui
sic qu q ut columbe et Et dul
coravit ora eorum melle per verba
sua promittebat nob regnum celo
et egressi per civitates et castella ad
homines silvestres ad ita mellifluia
eloquia posuerunt q ipsi dulcorem
et dulcorem sentientes secuti sunt
eos per veram fidem et multipli
cata est fides catholica De 2o et
tercio sicut patet

Separat te quotidie

Jeris luce 4 Iesus q postquam matz dicat
Quod apud indos est consuetudo
habere plures uxores et viro de
functo uxores ad in vicem habere
certamen que eu plus dilexit et
que fuit plus dilecta q ista illa
que plus dilexit ornat se melioribus
ornamentis et quia gaudet cum eo

corpora mortuorum uiuorum cum eo uolutari
conuertitur in spiritum amoris mito
magis illa fidelis que se speciosa
xpi iuxta illud osee sponsabo te
michi in fide sed habere tum amicos
ad sponsum suum quod nunquam ab eo se-
paretur. Sicut dicit uox sponsa
sequar te etc. Ubi 3a describitur
effectus summe dilectionis sequar te
effectus uenerationis te 3o effectus magne
deuotionis quotiens in eo po amice
de aliis dicit quod apes in tantum dili-
gunt dominum suum regem quod si contingat
eas uix perdidisse et non uideatur
eum sequuntur eum ad odorem quem
relinquit post se ita et in proposito
xpus dux uite et rex noster si re-
longatus a nobis tamen relinquit post
se odorem in sicutum sequar uita sanc-
tissime. Bernardus. Quam diu
uiuo memor ero passionis tue pie
dicit h. de aliis quod cum fugiens
accipitrem prius se ponit in manibus
hominum quia uelit capi a cambus
Sic quando temptationes nos
urgent debemus nos ponere in ma-
nibus xpi qui prius est et miseri-
cors et uerecundus de manibus dy-
aboli. Ut dicitur ut patet

10 Dignus est operarius

Luce. Seneca 2i declaracione po-
quod talis lex erat in quadam ciui-
tate in foro scripta uincenti primum est
Unde ista legem ponit tale casum
filius cum patre pugnauit ut si
aut fortiter pugnauerunt pater tandem
succubuit. Filius aut pater a lege

uincentes debere primum. Dicat filius
mihi michi honorem debes et ab hi-
bes filius aut honorem habere
desiderans eo quod naturalis appetitus
honorem inclinatur propter no-
bilis bona precis possidere debet si
prudenter et ultima uincens
uidetur et se patrem uicisse is pre-
mium habere debere. Iudices uero
pollicentes que honore peteret
peto ut erigatur statua in foro ciuitatis
in honorem patris mei supercium
deus aut pater super filiis suis
honoris ceteris constituit et hono-
ri debitum habet. Hic in proposito i-
foro divine iusticie scriptum est uincenti
primum et cum non conabitur nisi qui le-
gitime certauit. Sic filius
uincit patrem quando peccator fit
primus quia peccator qui facit primas
uincit deum. Hic n. dicat eius deo
sicut dicit filius primus uincat eum. Et si
peccator non ualet ad dicta honorem
deo tribuit et laude. Ergo hereditatem
tatem patris eterne pro se uoluntatem
tuam in honorem eius erigas
i. totum honorem deo tribuas

Appropinquabit in uos

Regnum dei Luce 10 3a ostenditur
primo aduentus amoris perfectum et pro-
pinquum appropinquabit 2o ostenditur
prouentus honoris perpetuum regnum 3o
ostenditur euentus ualor perfectum dei
Primo etc. Prius libro secundo pollicetur
dicat unum prologum uerbum quod illi
qui se inuicem diligunt multum desiderant
simul esse. Dicit n. quod naturalis amicicia

p(ro) facto talis est ut si fi(er)i posset in una
na(tur)a se transferrent (et) esset una
natura (et) no(m)i(n)e (et) in(de) hoc apparuit
magnus amor que(m) habuit deus
ad nos cu(m) placuit venire ad
nos (et) esse unus nobiscu(m) ut possi(mus)
dicere de (Christ)o q(uod) est verus deus
(et) q(uod) est verus homo ut nobiscu(m)
semper esse. Sicut aurificis q(uod)
aurum pr(ae) ceteris cu(m) omni metallo
(et) cu(m) plumbo mixto argento bruo
ita q(uod) ex te n(atur)a albus sed ne sit i(m)
pollinus vel ventus aut aliquor q(ui)
tu nunquam misceretur. Ita in
p(ro)posito q(uod) valde difficile est cogi
tare quo tale nobile q(uod) quale e(st)
deus sit coniunctum cum vili rei sicut
est n(atur)a humana. Sed ista coniunctio
facta est mediante argento scilicet
virgine maria in qua non fuit pul
vis vane glorie nec ventus super
bie ne(c) aliquor lasciuie p(er) equatio
de aliquo ut placet.

Gaudete quia nomina

vestra scripta sunt in celis. Ve(r)
gerius in suis de in(n)atoribus dicit q(uod)
apud romanos erant antiquitus
duo nomina famosissima unum erat
honoris (et) gaudii aliud doloris et in
iuriis. Nomine honoris fuit conscriptu(m)
(et) nomine doloris (et) vituperii fuit pre
scriptu(m). Quia qui homines rome
erant fideles (et) virtuosi (et) amatores
communitatis isti scribebantur i(n) lamina
aurea unde non poterat deleri (et)
isti erant principes gubernatores
senatores ciuitatis (et) duces bellorum.

Sed aliud erat nomen proscriptum vel
vituperii quia quando erat aliquis ma
lus homo infidelis infamis iste
bannabatur (et) ibat recto ad domum sua(m)
(et) confiscabant omnia bona sua. Sic e(st)
in proposito deus de hominibus quosdam
scribit aliquos conscriptos alios proscriptos
illos proscripsit quorum nouit opera mala
Sed illos conscripsit opera bona in libro
vite de quo non potest deleri. Et ideo
volens apostolos certificare de eorum sa
lute dixit verba proposita gaudete q(uia)
nomina (et) c(etera) (et) quo ostenditur iustorum vita
laudabilis (et) gloriosa gaudete. Secundo
iustorum forma commendabilis (et) fruc
tuosa nomina vestra (et) c(etera) (et) 3o iustorum glo
ria desiderabilis (et) copiosa scripta sunt in
celis. Primo dico. Salomon in ecclesiaste
dicit q(uod) ista est differentia inter illos qui
habitant in via solis (et) istos qui distant
a via solis quia primi habent mul(tu)m
de tempore gaudioso (et) florido (et) parum
de hyeme (et) odiosa quia habent mag
nam estatem (et) paruam hyemem. Sed illi
qui distant a via solis habent totum
contrarium. Quia habent breuem
estatem (et) longam hyemem. Ita e(st)
in proposito peccatores sunt elongati
a (Christ)o sole iustitie unde ps. longe
a peccatoribus salus (et) multo sapie(n)
Sol sapientie non illuxit nobis
Sed boni sunt prope eum ipse est deus q(ui)
(et) vobis timentibus nomen meum
orietur sol. Ideo boni multum habent
de tempore gaudioso. Secundo (et) c(etera)
Deus cognoscit omnes (et) non est qui

Cum se absconditis ab eo Sed illos
ex nomine cognoscit quos uitam
appetat Sicut dicit moysi Nom
te ex nomine Nos uidemus clare q
aliqua apparentur nocte que de
die reputantur ... Ita in proposito
est nostra cognitio sicut nocturna
cognicio quia ueritas ista in die ...
multa ualeat et tamen sunt uilia et
putrida et putrida Nos ... aug̃s
uitam appetamus quia ... uicere
quasi ... Sed qui dies iudicii ad
uenerit tunc cognoscentur et repro
bantur ... aug̃s
qui sunt adeo apparati sicut ... magd
Sed cognitio diuina nunquam decī
pitur ... appetat appetendos et re
probat reprobandos ... dicat Quod
antiquitus es erat in ualore et
pro auro ut reputabatur Causa
erat quia ferrum non dum erat in ve
tu ideo de ere fiebant gladii et
falces Sed de auro non fuit ista
... reputabatur Ita apud
nos aliqui sunt in modica reputa
tione qui reputabuntur nobilissimi
in gloria eterna De tribus sequa
tur sicut placuerit

Amicitie altitudo superius

18 Cum legitur in libro de ... q
inter scholasticos est ista q
utrum possit esse amicitia inter deum et
homines et arguebat ... inde op
ponentes ad partem negatiuam dicebat
quod non ... tam ... inter alia ...
amicitie est conuersari simul Sed
nullus deus conuersatur cum homine
... Quia deus est longe a
nobis ad partem affir ... aliquis
quis amat summum bonum Sed deus
est summum bonum et summa ... igi
... quicit q sit me
lius amare ut amari Dolet dici
quod qui amat et non amatur uitu
perabilis est Sed deus non potest
esse uituperabilis et a nos amat
... Quia semper honoratur
et amoris uirtuosus reputatur magis
... qui amat uituperatur Ergo
... melius amare amari Modo
in proposito respicit nos summe diligit
et amamus summe adeo Sed non
amamus deum nec possumus amare
quantum amabilis est et diligendus
ita quod ipse est summe amicus in
... Cuius ... inuitat nos ad
... supernam ... amare
... primo ... effectus honoris et
dignitatis amicitie et est ... gloria
... alienus et ... afficiente
... dilectionis et ami
cabilitas amicitie ... uideo
primo ... Quod primo modo
honorandi aliquis fuit inuentus
athenis Unde ... dicitur q ... athe
nienses uolentes honorare suos
... Quia honor est
... in testimonium
uirtutis ... athenienses
coronabant cum duobus ramis
oliue et licet illi rami non essent
multum magni ualoris tamen quia
oliua erat corona ... in ... communi
magnum reputabatur Ita in proposito

Cum sibi honorum in beata
pecata ops q hec aquirat cruz
tute s. ut sit virtuosus et tur co-
ronaretur duplici corona sz duos
ramus olive quibus coronatus
fuit filius dei sz gra aie et corporis
Ruia dca in ps gla et honore co
ronasti eum ut sic merito dici pos
sit sibi amice ascende superius no
q nunquam pt aliquis ascendere
nisi prius descendat Nam aqua
prius ascendit quam descendit Ideo
oz qui vult ascendere ad superna
gloriam oz q primo descendat p
humilitatem de hoc lc bn in fine
de assumptione Unde et sic fecit xpc
primo descendit p humilitate qr
humiliavit semetipsum formam servi
accipiens qui se humiliat exaltabitur
2o ad phil. 2 et c Dicit Secundo
amicus domus non vocatus adamicum
venit et vadit qn est in tribulacione
Nam magis sublevat amicum
verecundia verecundatur enim expo
nere suam necessitatem et vocare a
micum suum tempore necessitatis Sic
accidit illi pauperi de quo narratur
generaliter Dicit enim q erat duo
amici quorum unus per casum in
fortunatus pauper erat sed suus amicus
dives erat Quadem vice pre ceteris
amicus ad suum necessitatem
de veneratur intim q non audiebat
intimare dives videns quod
ivit ad domum pauperis quadam
vice eo in domo non existente et
tam sub pulvinari posuit sac
culum in pane ut paup ignorans

prius hoc sensisset non verecundaretur
Et quia nesciebat nullam vere
cundiam habuit Modo in proposito
xpus est verus amicus noster vn
qt vi q nos per peccata parentum nostrorum
facti sumus pauperes ps pauperes
facti sumus nimis in tribulacione ma
lorum et dolore et ideo fecit deus aliter
accepit sacculum pecunie s. humanitatis
nre natum ex virgine maria ma
posuit infinitum thesaurus sz divinitate
in qua sunt omnes thesauri sapientie et
sapientie absconditi dei et posuit
sub pulvinari nostro quia in ventre
virginis glose et venit non vocatus Et
sic dicatur q multi eum vocaverunt
prout ut per hec verba dicendum q de mille vel
de pluribus unus solus vocavit ex
subleuavit miseriam nostram

Compelle eos intrare 18

Ut impleatur domus mea Luc
xiiii Opinio quorundam antiquorum erat q
nullus debebat compelli ad bene agen
dum quia nec in nulli bene agit ut
dicat aug ista opinio refertur in de
creto 23 q 5 Dicit aug arguit con
donatum presbyterum et reprobat illam opinio
nem pro ut in ...
pro primo nihil ad
judicio et 2o dico eloquio primo nihil
ego Sic in frenecia debet forti
ter ligari ut possit ad medicum trahere
sic a regi debeant ... et si oportet
cum pressionibus tendi et ... et
nulli ... litargicos est excitatio
et percussio et freneticorum ligatura
aliquin statim morerent et quamvis

ta los infirm paraantur talibus
ligaturis z p cupponibus z ceteraz
hec facientes quodammodo doleant z
tamen quando ad sanitatem pue
niunt gratulantur illis qui ita
egerunt z qui ita infirmabant solli
citi intendebant Ita et compelleban
tur tales peccatores in preterito contra
Sed quando judicio unde ibi ait
contra donati presbiterum Augustinus par
tem epi ducebatur ad epm z
cum duceretur vidit in via unum
puteum z fingens se velle bibere
precipitavit se intus familia vero epi vi
dens q moreretur traxit eum de
puteo malis gratiis suis modo
si non extraxissent eum eius arguit
se Nonne merito propius expelle
disset familiam epi eo q non dimitteret
unum alium Sed alii compulit salvationem
eiusdem speciei ipse dixit autem non
nollo compellere ad veritatem fidei
quia credidisti in puteum peccatores ho
idem potest dominus eloquio Dicat enim
dominus sermo quia quando aliquis
querebatur p aliquem q ipse invitatus
esset ad cenam eius Et hoc est quod dicit
in evangelio compelle intrare ubi pri
mo ostenditur dominus pellens po
testatis compelle eos Secundo aliquo
credens auctoritas ut impleatur zo com
pellens dignitatis domus mea Circa
ad primum est sciendum q dominus dicit
compellere amicos suos ad vitam
ingredi duobus modis vel penis eos
affligendo vel penas abominando
Nam quando deus affligit eos

nis infirmitate z paupertate z similibus ma
tur homines reducunt se ad deum z
quando comminatur penis infirmi re
ducunt se in more Alio modo compellit
expectando p suam misericordiam Legitur
de vita patrum q dum arsenius staret
in tua sive palatio domini imperatoris
ruini z loqueretur homini impius
tanquam pessimus homo expuit in
faciem suam tunc iste sicut prudens
z sapiens nullum ostendit turbationis signum
Ymmo eius autem amicus vocavit eum
ad partem dicens sibi quare tu stas
cum isto viro qui vituperavit te
Respondit quia malus est ideo expecto
ut aliquis bonus secum moretur
z non alter bonus a malo discedere
non debet ut possit eum ad bonum redu
cere ideo non curo de vituperio michi
illato tantummodo eum reducere ad viam
veritatis nec recedat bene ad bo
num compellam Sic et deus
facit peccatorem non sepe compellit in facie
dei nam videmus q ribaldi et
quique potentes z magni faciunt
scelus in celum ut deus blasphe
matur ab eis Sed deus piacis
benignus z mitium in eos tamen
expectat q eos sepe reducit z
compellit ad bene faciendum ut dicitur
ipsi vel recognoscant misericordiam dei vel
ut dictum est affligat aliquem vel
tribulationibus vel comminatur
penis eternas compelle eos
intrare Sed valde mirum habetur
illi z videtur q nullum dicendum
q deus nullum non cogit voluntate

Domus ad deducendum aquam qui ho
possit augere quod voluit. Sed
tu bene mor. et disponit volun
tatem ad bonum [illegible] eundum
Secundo ostenditur est. Rota que
aquam maris potius habuit sed aqua
aut divitias sitiat. Sic mundi
de lecto in aqua sitiat habeat
homo quantum voluit. Sed aqua
sed tantum sitiat quod homo mi
quam petit. Ita in scribitur in
ewangelio. Si quis bibet ex
hac aqua sitiet iterum. Sed qui
bibit ex aqua quam ego dabo
non sitiet in eternum. 3o ostenditur
Rota quod olim fuit 3 domus
in roma una erat senatorum
et ista erat de auro et erat plena
preciosis et hoc ideo erat quia
senatores erant rectores populi et
ad rectorem pertinet aspicere
vitam suam. Secunda ad militem
suam omnes aspiciunt et sequun
tur sed tamen nec duos male in
servat. Tercia domus erat pugnatorum
et ista erat de cristallo. Et vocat
Tercia sicut cristallus clarus
lucidus et purus. Sic isti debe
bant esse lucidi et clari clara et
lucida sua et sancta vita que
erat multum antiquorum qui vitam
pugnaverunt pro republica et ideo
quia acquisierunt honorem quietam
dignum erat quod civitas eos hono
raret in senectute cum totam iu
ventutem expendissent in utilitate
civitatis. Et ista domus non erat
tantum magnifica sicut prime

tamen erat multum pulcra. Sic in
proposito deus multas domos habet
et specialiter 3. Prima tota plena et
preciosis scilicet empireum in quo
habitant rectores ecclesie in quorum
vitam fideles christiani aspicientes salvi
facti sunt. Secunda domus est celum cristalli
num in quo habitat sancti religiosi
qui debet esse puri mente et corpore
lucidi per bonam vitam et famam
et clara per veram doctrinam etc. Tercia
domus est celum sidereum in quo habitat
boni et iusti seculares qui deo mi
litat in hoc mundo et ipsis 3 bus ma
nibus homo petit impleri domum
suam compelle etc.

Hic peccatores recipit

Ut Salomon dicit quod in omnibus 12
temporibus et probat clemencia vincat
omnia. Unde narrat libro 3o de
quodam rege dicens. Fuit quidam
rex habens multos inimicos quos
omnes vicit et debellavit armis
bellicis. Habebat autem quendam
inimicum quem nullo potuit vincere
armis vel ingenio superare. Accidit
autem quod quadam vice ipse rex ve
nisset ex hoc multum turbatus. Uxor
autem diligenter inquirens quid esset
dixit se esse turbatum. Quia nullo
potuit inimicum superare et eum sub
iugare. Uxor autem tamquam
prudens sibi consuluit quod uteretur
clemencia. Ponens tale exemplum
Medicus videns unam medicinam
non prodesse infirmo dat sibi contrariam
eo quod virtus prime medicine non

Ad illos morbos purgandos Si
mulitur videns medicus ut re
medium scilicet calidum non posset adhi-
bere contrarium scilicet frigidum Sic est
et tu rex debes facere Nam multum
fuisti contrarius et severius quam cedar
mus et diversimode quod isto modo
non potuisti eum vincere ideo utere
modo contrario scilicet benignitate et eum
vinces Rex autem prudenciam et
consilium urbis cogitavit esse bonum
tenuit eum Nam in crastino misit
pro inimico et fecit cum eo et donavit
sibi multa castra et alia multa
que abstulerat Hic ille videns
clemenciam regis ex maximo inimico
factus est eius verus amicus
ideo bene clementia omnia vincit
Sic dicere est in proposito rex iste
eterne deus quia multos inimicos
nostros et demones et aliquos istorum
debellavit armis sue potencie sicut
angelos malos aliquos non po
terat vincere scilicet per dolorem ut de pharone
que prius per plagas multas et tamen
semper induratum cor eius iusta
ipius ab adam usque ad christum in [illegible]
pauci salvabantur et nullus misere-
rebatur Tandem videns quod isto
non poterat nos vincere tenuit mo-
dum clementie Quia descendit
in uterum virginis et factus est
frater meus et factus est clementissimus
et dedit nobis multa bona et ipse
traxit nos et attraxit quam propter
magnam clementiam et viam [illegible]
de eo nullo [illegible] dici [illegible] proposito

Sic patet triplex Vel sic tangitur
primo gradus delectabilis exhibitio-
tione eius dicitur sic Secundo
status gratabilis exhibitione per
factores Tercio atque commendabilis
ex occupatione eius dicitur triplex
Quantum ad primum sciendum
quod Seneca libro i de clementia
dicit quod nichil aliud que fecerunt
etiam in totum orbem subiugare
fuit clementia Unde ipse dicit
libro primo quod in toto regno suo
nullus fuit sanguine natus nisi unus
et quod senatus eo ignorante fecit
ideo fecerunt romani sibi statuam
in foro romano in honorem
perpetuum Quanto magis filius
dei imperator celi et terre qui
est misericors et misericordior merito
habere habere statuam in suis ho-
noribus lignum crucis quod tenes in
memoria ergo hic quod est pro nomine
clementiam Hic ergo clementissimus
pius et misericors nobis propicius
Quantum ad secundum sciendum
quod status pietatis est multum dele-
tabilis quia ex gracia propicius
pro eo fuimus nullus sapiens si
posset inde exire deberet ad illum
statum pervenire Narrat ambrosius
libro 3º de officiis quod philosophus fingit
talem historiam Quidam
pastor regium [illegible] cum
pecoribus in pratis subito
surrexit tonitrua fulgura et
pluvia magna ita quod iste
fugit et non in [illegible] totum

cfugit in quadam puincia sub ius
terram in qua inuenit vnum equm
eneum z vnum hominem sup eum eiusd
eiusdem metalli z in digito inuenit
vnum annulum aureum z videns
q nullo modo no potuit illud extrahere
magis uideret pter annulum eum ab-
cepit z portauit vbi erant alii
pastores quando aut ponebat
lapidem annuli de foris ipse
manum erat omnibus inuisibilis
Quando uo lapidem portabat
supra erat visibilis ergo pastor z
videns se inuisibilem intrauit
cameram regine z eam violauit
z postea regem interfecit atque
regnum obtinuit pro quo aut fecit hanc
historiam pp sapientes d q si sapien-
tes [illegible] lapidem gerent q pp
hoc non peccarent. 17

Pater peccaui in te

Luc. Narrat [illegible] q fuit
quidam nobilis qui habuit qui ha-
buit vnum filium qui semper cogitabat
quo patrem interficeret q pater cog-
noscens vocauit eum in desertum locum
Cum aut fuissent in dicto deserto pe-
[illegible] euaginato gladio tradidit i manus
filii d fili mi q me queris occidere
ecce gladius z guttur est paratum int-
ficere me z proiecto gladio cecidit ad
pedes patris d pater ignosce michi
quia peccaui in te iam non sum dignus
vocari me filium Tu vero modo
incipis esse filius tuus z fortiter
[illegible] manus z culpam suam cognosce-
[illegible] petebat Pater aut non ex-
asperauit eum nec uerberauit Sed
benigne eum recipiens z osculans ac
amplexans dixit fili mi gaudeo
quia filium habeo quia multum des-
perabam habere de me filium
z nos magis eum habere z ita re-
duxit eum in magna leticia z filius
iste fuit postea optimus pater suo
Sic est in proposito tuo in homine
vult dm patrem suum occidere quando
vult peccare mortaliter cuius ro
est Quia deus mortem noluit Non
est alia nisi quia solum pp peccatum mor-
tuus est homo qui igitur facit pecc-
tum quantum in se est querit eum occidere Sic
enim dicit aps rursum xpm crucifige-
tes in nobis metipsis Sed quid
facit deus pater maius ipse dicit
peccatorem in [illegible] qz displicat
eius peccatum ut si non videret aliqui
usque ad finem defecti quia tunc
displicat usque ad mortem z tunc
peccator videns magnam dei sui patris
tam magnam benignitatem petit d pater
peccaui Sic enim petiuit d qui
dixit peccaui z statim sequitur q pe-
pat illi dns peccatum suum Ita deus
cuilibet filio peccatori pater conuertenti
ad eum z benigne eum suscipit Ideo pat
ponit fabulam istam de filio prodigo
conuertenti z penitenti a patre be-
nigne suscepto cui dicat pater peccaui
[illegible] dulcis p-
[illegible] dolor peccaui Secundo
[illegible] Sequitur
[illegible] sit et
decens esse magni z summi dulcis

z gsolonis vio uisto h media bene
ficiorum dei z passionis xpi In isto
enim sumus dulcenes In venit como
narrat valius qui cum darius rex
pugnaret contra vidos sui satalq
sit uiz vidos semper sive fugiebat
z terga vertebant z numquam resi
stebant Videns hoc rex darius
sume admirabatur cuius misit
ad eos nuncios qui quererent ab eis
quare fugerent semper z quousque
vellent fugere sed eos insequeret
Qui responderunt nos fugimus
quia nos non habemus agros aut
vineas non aurum vel argentum ideo fugimus
Sed si insecuti nos fueritis usque ad
sepulchra patrum nostrorum que sunt terre
sancti nostri ibi videbitis z experiemini
nostram virtutem z fortitudinem quia
ibi parati sumus mori pro defensione
sepulchrorum patrum nostrorum Sic rex
darius audiens ista obstupuit z
Quare eos insequimur sed intendit
z dimisit eos in pace Hic in
proposito darius est rex super omnes filios
superbie z persequitur viros perfectos
z ipsi fugiunt pompam eius z omnia
terrena quia non habent hic manentem
civitatem Sed de nullo curant nisi de
sepulchris patrum scilicet de memoria be
neficiorum dei z passionis xpi ut supra
dictum est tales ab isto non vincuntur
sed pugnant fortiter z non sequitur
in magna gloria Secundo est z ubi
sum quod non videatur peioribus mors
suavius quia cum de iniuriosis tamen
dura est z dolorosa ad quem sensus
facit quod dicit vadit usque z p
antiquitus verecundum erat homi
ni sine ferro z rotundum cum ferro
unquam esse potat quia a talis
mors erat diues Secundo quod
sine magna pena Hic dicit
faciunt peiores quia querunt mori
in peccatis que est mors brevis quod
in summa delectatione z consumpti
mortalis homo moritur et
putat resurgere Tertio est sig
quod aliquis tenet timere persona iudi
iudicis causa z aliter audire se
cularis Prima videt causam non
ponit nisi ad carcerem Secularis
aut ad mortem z ideo qui o tractio
secularia traduntur modicum qui
timere Hic est in proposito deus
non est iudex causarum primo cause se
cularis causa quid quia est sacer
dos secundum ordinem melchisedech Sic
est rex Hic in pilato interrogat
respondit ego sum rex verumptamen
regnum meum non est de hoc mundo
ista quod quia deum sumus magis timendo
Spiritus ubi causas multas ideo
nos obligat ad penam eternis s
pene quod quid prima videtur nob
cat quid z ideo peiores non mi
tum eum timet Sed iudex iudicium
quod meditabit informa secularis
iudicis sine aliquo e medio tunc
erit pavor horribilis Unde
Sed Hec illa dies ire z pro
hoc caveant ne dicatur eis illud
Ite Ite maledicti in ignem eternum

Des quod fatere debent tales sic
sicut Dauid fecit quando peccauit
qui dixit tibi soli peccaui et recog
noscens culpam suam et deus eis
remittet peccata bene ergo dicatur
peccaui coram te 17

Surgens venit ad patrem

Luce in 15 capitulo dicit quod de
facili filius retinet conditiones
patris sui siue mores Unde ipse
narrat quod fuit quidam filius qui
patrem suum percussit et dum reprehenderetur
ab inimicis dixit non mereor quia
defacili filius sequitur mores patris
nos pater meus percussit patrem
suum et ego percussi patrem meum et
filius meus percutiet me quia ista
pessima conditio regnat inter nos Si
igitur filius naturaliter sequitur
patrem in malis quanto magis
debet sequi in bonis Sed igitur
deus noster sit summe bonus et sit pater noster
eius debemus vestigia sequi Dicit
iste filius in mora surrexit et ad
patrem misericordiam iuit ut dicitur
verba proposita Surgens vbi 3a
promptitudine in exitu surgens
Secundo sollicitudinem in progressu
venit 3o diligenciam in accessu ad
patrem Quantum ad primum sciendum
quod peccator statim debet surgere et ad deum
ire exemplum ad hoc narrat valerius quod
Sed regina babilonie cum semel
vacaret ornamento capitis sui et
non dum ornasset nisi medietatem
audito audiuit ciuitatem rebellasse
et ut statim sic medietate capite ornata
decurrit pulchritudinis altius non curans
nec considerans equum ascendit et
totam ciuitatem circuiuit et eam
per se met potestati subiecit et hoc ipse [illegible]
natem attendit [illegible] Sic in proposito
ciuitas nostra est corpus nostrum quod quasi
que nobis rebellat [illegible] sicut autem
quando regina ornamentum vacat
quasi sic tota circa terrena occupatur sic
cum corpus surgit aduersus eam Et
quod debet facere regina id est anima sine
[illegible] statim debet ad se redire et sine
[illegible] subiugare [illegible] regina ad
que remanet De secundo proposito
De isto sciendum quod peccator sicut [illegible]
ad deum ire et accedere quia pius
et misericors est Non est ita malus
qui venit ad dei misericordiam accedere
quia inueniet misericordiam et gratiam et
quod [illegible] dicit Seneca nero
[illegible] clemencia quod princeps debet
esse pater suorum Unde sicut pater
se habet ad filium sic princeps ad
populum Unde dicit Si homo
[illegible] debet eum [illegible] aut [illegible]
Similiter se habet vngues ma
nuum vel pedum longius debet ipsas
cuellere aut tondere Sic in
proposito si princeps [illegible]
id est ciuem defectuosum in aliquo [illegible]
qui non sit nimis magnus
defectus debet eum castigare et non statim
occidere et de aliis similibus
[illegible] et est [illegible] misericordia Sic
peccator est [illegible] in filius suis princeps
noster [illegible] non statim eum [illegible]
nat Sed purgat per [illegible] et longa
[illegible] nisi [illegible] desperatum sicut

charitatem ita quod deus omnem hominem
ad se revertentem benigne recipit

16 ## Redde rationem villicationis

tue. Luce 16. Hystoriographi dicunt quod
apud romanos fuit antiquitus
ista consuetudo quod qui mittebantur
legati ad aliqua regna vel pro-
vincias vel ad regnum quod licebat
eis accipere de bonis communitatis quod
eis sufficiebat pro victu et vestitu
sibi et familiaribus suis et quod quidquid
erat eis necessarium dum erant in regi-
mine possessionum illorum licebat. Unde ista
consuetudo erat apud romanos
quod qui mittebantur legati ad provinciam
illam in qua regnat postquam iste sic du-
cebat primum per totam civitatem vel
regnum [illegible] post diebus ut omnes
possent petere iusticiam de eo si
aliquis eum gravaverunt. Si autem
inveniretur eum plus accepisse quam
debebat de bono communitatis faciebat
eum reddere usque ad minimum denarium
et ultra hoc puniebatur propter tali
honore. Redde igitur quod debes ad propositum.
Deus facit nos legatos in isto
mundo ad regendum nos ipsos et
alios et dat nobis omnia necessaria quia
omnia quae videmus dei sunt et non
nostra. Dicit philosophus quod illa quae
necessaria sunt semper nos sequuntur. Unde
sic est quod deus vult quod unusquisque
nostrum accipiat de rebus huius
mundi quantum sufficit ad nostram
vitam. Si autem homo vocat ad super-
fluitatem in malo suo acquirendo

vel indebite exponendo tunc deo
pro eo imputatur totaliter quia ubi
non est locus iusticie. Sed iniusto
iudice iudicium de reddenda ratione quod si in-
venerit et iniuste acquisivit et non
restituit sic quod multa peccata commisit
et non satisfecit puniet eum. Bonorum
[illegible] sed gloria [illegible] et mittet eum
in carcerem infernalem in quo perpetue
cruciatum faciet reddere quod habet usque
ad minimum. Sic fecit iste di-
ves villico suo qui dissipaverat
bona domini sui. Sic nunc peccator bona
domini sui dissipat qui male dispen-
sat illa quae deus dedit sibi. Secundo
ergo vel [illegible] tamen pro [illegible] dolor [illegible]
de receptione redde. Secundo timori
[illegible] [illegible] rationem. Tertio
tremor in [illegible] [illegible] [illegible]
villicationis tue. Quantum ad
primum sciendum quod homo non solum te-
netur reddere rationem de magnis sed
etiam de minimis peccatis de omni
verbo otioso [illegible] [illegible] [illegible]
tempus suum totaliter custodire
nec oportebat ipsum postea rationem red-
dere ut supra dictum est in die iudi-
cii tales [illegible] quia tempus suum male
expendunt in peccatis et vanitatibus
sunt sicut bestie non utentes ratione
eo quod non consideraverunt [illegible]
iusticie. Legitur in libro de vita patrum
quod dixit philosophus. Cum in foro
vidisset magnam multitudinem
hominum ascendit in altum locum et cla-
mare cepit voce magna [illegible]
omnes [illegible] quod illi audientes
tam sapientem virum [illegible]
eum et dum starent circa eum [illegible]

Fiebat ita ut omnes mirarentur et dixit unus eorum Quare nos vocasti et nichil nobis dicis quibus respondit vos non vocavi primo Dixerunt ipsi vocasti nos de veritate omnes de vir est homines vocavi sed vos non quia non estis homines sed bestie non utentes ratione Sunt noluerunt insurgere contra eum super sapiam et famam aliqui prudentes defenderunt eum et vocaverunt eum ad prandium. Dixerunt quare vocasti nos bestias Audit Ego dico vobis quod quadam vice accidit sunt duo homines in civitati ad nuptias et dum intrassent Ornatum palacium omni lapide precioso pulcherrimum et tum opere mosayco et vidissent preparatas vasis aureis et argenteis insuper tioalis dapibus delicatis unus eorum erat famelicus et comedere cepit ad satietatem Alius non intantum delectatus videndo supradicta quod comedere non poterat Inter cetera preciosa que ibi erant erat ibi quidam lapis preciosus cuius aspectu tota domus illuminabatur Iste autem istam sic aspiceret cogitabat mecum ce modo sum felix qui tam pulcherrima diversa habeo contemplari in ista esse cta que ad horam sibi erat concessa Interim dum sic aspiceret et nichil comederet hora prandii transiit et senescallus tunc fecit signum et stati domicelli levaverunt mensas et clausa est Janua videlicet vasa argentea quererentur ut mos est magnorum et si aliquid perdatur dum ad que in domo sunt possit inveniri per ea argento in vento affiguntur porta ut omnes recedant non aperitur ut ipse recederet sic famelicus quod adhuc veniat quia propter predicta nichil comederat non dicat ergo quis istorum sunt prudencior qui comedit aut qui non comedit certe qui comedit Dicit rex et vos scilicet estis isti qui nichil comedit quia bene homines istis temporibus ad civitatem vocantur aliqui autem in eis gaudent sicut bestie in feno et illis contingit sicut illi qui nichil comedit cum subito sua sublata sit ita et isti in talibus delectantes subito de tua vita auferentur

Ad propositum mirari magis cum iste mundi in quo multa et diversa sunt aliqui autem cogitantes quod mundus iste concessus sit eis solum ad horam ad quem vitam comedunt quantum eis sufficit sicut est in eis natum et non plus Sed aliqui velud bestie cogitat mundum non eis fore ad horam concessum sed perpetuo et toto animo eo fruuntur et delectantur quibus sic cogitantibus semper possunt subito levari mense quia morte adveniente tollitur vita et famelici de mundo recedunt ideo redde Dicit rex Ubi sciendum quod homo plus tenetur deo quam deus homini propius dicitur sed quod beneficio plus tenetur beneficio quam ego Ad hoc adducit unam historiam Jacobus de vitriaco Dicens quod fuerunt duo amici quorum unus precabat alteri ne ut eam in perpetuum sed ut legitur vide post ad amicum meum mittebat Alius at

De beneficiis

sacrificabat omnia beneficia recepta ut memor istorum numquam ab anima retromigraretur quecumque fuit quibus plus dilexerit distincte z quod eo meius faciebat. Et est verum quod beneficiamus plus est ad proficuum deus fecit nobis infinita beneficia z cotidie facit non ut ea nos inspiceret sed ut se nobis videmus tot z tanta beneficia impendisse non desistit nos probat. Primo in anima qua nos conservavit z ipsi quis desperet ad amorem eius nos se parabit primum enim nos dilexit ut unigenitum suum mitteret ut nos de servitute dyaboli liberaret. Unde Jo. Sic deus dilexit mundum etc. z nos in libro conscientie nostre debemus scribere beneficia a deo nobis gratis ut legentes ea ab eo recompensationem beneficium faciat noscere z non ingrati simus ut multi sunt. De 2o principali

Regnum celorum vobis erit

Dicitur tamen primo tangitur quod istud delectabile quia regnum celorum 2o quod auditu desiderabile nos etiam 3o certius quod obiectu admirabile z omnis. Quantum ad primum sciendum quod omnis homo desiderat assequi hoc regnum tantam gloriam quantam oculus non vidit nec auris audivit in habere non potest sine virtutibus. Unde ponitur primo libro narrat quod fuit quidam cesar nomine cornelius imperator qui moretur z populus romanus vellet filium suum imperatorem facere. Dixit vir romani non eligat nobis qui a parentibus nobilem sed moribus z virtutibus spectabilem. Homo namque non parentibus sed regno dignus est sed virtutibus preclaris. Tullius in primo rhetorice honor est premium virtutis. Unde dicit ipse ut terra antiqua nascitur rex eo quod in senatu esse potest. Non igitur eligat filium meum parentibus romanis nisi sint virtuosis z sufficiens ad regem in domum esse i regnum nam sed theodosius fecit. Sic in proposito regnum celorum non datur nobilibus vel divitibus non divitibus non amicis nec alicui nisi virtuoso 3o etc. Narrat valerius quod sed quidam qui vocatus est aberis arans in campo. Senatores romani miserunt ad eum ut ipsum ducerent ad palatium regium quem sed fuisset in senatores eum in regem constituerunt ipso nolente z dicente se fore indignum eum esset rusticus z arator agrorum nec filius eorum rex eorum. Et dicit valerius quod iste rusticus tum magis que solute erant agros extollere caput omnes inimicos subiugare quibus omnibus devictis z prostratis eum tunc profuisset roma cum magno triumpho dimisit regnum senatoribus et voluerit ad agrum rediens quem modo non indiget mei tum undique pace habeat z omnes inimici sunt prostrati

quotiensqumque nobis sed nunc pater
sed et dominus per regno reddit ad agri
cultura more solito laborans ut
propterea patrimonium parens et postquam
nos fuit agricola ipsa fuit male
dicto dei quia dedit primo homini
in posteros duratura de in sudore
vultus tui vesceris pane tuo donec
revertaris in terram ipse agricola
sed homo factus est rex usque tempus
benedicti deus ubi et perstruit primi
unus sed patris reuerti ad agrum
Terram vero colere per parti ad aliam ex
colendam virtutibus et bonis operibus
quia non valet tamen a patris regi
fuit quod bonum est. Unde ps. Declina
a malo et fac bonum. Ergo regno
dicit in mitos sed prima dignus
est regno. Ergo postea reverti ad
agrum colendum et ad aliam virtu
tibus ad ornandam. Tertio est
nota quod regnum dei per caritatem solum
acquiritur et nullo alio comparatur unde
Sicut nos argentum vivum est tante
virtutis quod si super posueris argentum
vivum supponas tenendam porcerum
vel ferreos resistit. Sed non auri sicut
pondus supposueris statim recedit quod est
valde mirabile. Sicut est in proposito
Si ieiunaveris toto tempore vite tue
et ivis ad altare et alia similia feceris
sine caritate nunquam celum acquiretur sed
resistit. Unde apostolus Si habuero fidem
ita ut montes transferam et cari
tatem autem non habuero. Sed non caritatem
habuerit statim argentum vivum est
est celum quod ab alienis caritate et acquiret

Dominica sexta post octavas Pentecostes 14

Quilibet presbiter et clericus dicat quod tantum si
gna personas quibus nunquam potest
reddi equale debitum vel servitium
Primo non possumus reddere equale
digno qui nos dedit sua quam nemini
aliqua pecunia sua emere posset nullo
Secundo parentibus qui nobis dederunt ex
quibus in pecunia solum vim oculum
emere posset nullo. Tertio deus. Iterum
deo qui nobis dedit esse dummodo quod
reddere per quod sufficimus ab esse unde
Ergo quibus personas nullus satis
facere possumus. Sed tamen pro omni
ibidem sufficit homini si facit quod potest
quia nemo cogitur ad impossibile. Ad
propositum sicut est magister. Unde
In evangelio vos vocatis me magister et domine
Et unus autem est pater. Unde dicit
cottidie pater noster sicut est deus
Unde ps. Tu es deus meus. Ideo si nullus
satis facere possumus. Ergo debemus dicere
ut isti sunt in utiles sumus unde
primo corpus nostra in eternitatem sunt
secundo salute nostra quod in eternitatem in utiles
secundo appetit nostram subiectam scilicet
Et manu ad pro sumendum quod super
bia et cetera in eternam reponuntur. Sed debito
et statu nostre servitutis et misterie
considerentur quia sumus sumus et pro
maiori parte diaboli quod in ecclesiam
primo secundo pro merito et servitute subiecti
sumus sed super hoc non debemus occul
care. Unde sicut Narratur [illegible] pompeius
quod in praelia in quadam in pala fuit
tot sumus in multitudine suo domino

mag[ist]er

Pa[ter]

[illegible]

De sermo [illegible]

[fe]rociores erant ut postea patuit
per effectum. Unde cum quadam vice
servi viderent se feciores dominis
suis habito consilio quilibet
dominum suum interfecit uno excepto
qui fuit fidelis domino suo et occul-
tavit et abscondit quantum potuit.
In crastino quererunt ut ex ip-
sis unum dominum facerent et nullo
invenire potuerunt eo quod unusquisque
dominus esse volebat, tandem fecerunt
et ne sic invenire potuerunt. Tunc
iuramento statuerunt quod ille
qui prius in crastino mane solem
oriri videret dominus omnium esset quod et
omnibus placuit. Servus autem suus
qui dominum occultaverat dominum
venisset et predicta suo domino narrasset
dixit domino suo: Ita nichil vesti-
tus quod et fecit qui in habitu servi-
li ad placitum venit ubi omnes contra
orientem erant ortum solis expecta-
tes. Iste omnes sicut ut solem vi-
derent stabant versis vultibus
ad orientem. Dominus autem versus occi-
dentem eo quod splendor solis usque
occidentem in altissime montes
unde prius vidit solem et ait ecce
solem video primus et ecce dominus
esse debeo. Cum igitur servi cognovis-
sent eum de dominus turbati sunt.
Sed quia iuramento astricti
erant eum dominum constituerunt di-
centes mutato habitu suo et veni domini
nobiles tunc confitebant in illum et
hoc. Iste autem verus dixit nullo
ut minus ... vis viri fons est

dominus. Modo in proposito. Nos omnes
servi facti sumus peccato. Nam primi parentes
et longo tempore domino rebellavimus no-
lentes esse domini. Sic ut dicit scriptura
eius servi ... Sed nullus adhuc
pertingere potuit tunc talem non pos-
set eiusmodi creator. Sed quod factum est
venit unus dominus qui longo tempore
erat absconditus quod per mille annos.
Ysa. Vere tu es deus absconditus.
Hic in qua venit in habitu servi quod
habitu inventus est ut homo dicit
apostolus et alibi: Servile corpus induit
ne perderet quos condidit. Sic factum
est. Nos omnes expectabamus ad ori-
entem ipse venit ad occidentem quod ...
habet dicere ... Oriens est
post dextra, occidens est post sinistra.
Per orientem intelligimus prosperitatem
huius mundi et delicias, ad hanc autem
partem quilibet nostrum respiciebat et
ante respiciunt terrena semper desidera-
do ut posset sibi aliquod apparere et
durare. Sed Christus solus ad occiden-
tem adversitatis et tribulacionis et
famis quia omnes miserias probavit
pertulit. In se vere langores
nostros ipse portavit et ideo quia
prius ante solis vidit per quod lumen
solis intelligitur quod quidem lumine
solis vigentes naturaliter sunt domini.
Sed robusto corpore et virtutum nature
naturaliter sunt sicut ut dicit phylosophus in
politicis. Ideo quia Christus super omnem
creaturam vicit ante solis quia
erat lux vera. Ideo dominus esse debebat

z nos seruire [?] In historia gal
licana legitur q(uod) e(ra)t quidam
sepe inuitauit ad prandium came
rarium regis z ante ip(su)m semp(er)
in mensa ponebant(ur) due amphore
vna plena vino z alia plena
aqua de qua m(u)lt(um) bibebat [?]
semper plena [?] ponebant(ur) ita
plena apportabant(ur) iste autem
camerarius sepe inuitatus ab eo
videns ip(su)m de aqua m(u)lt(um) biben
tem d(ixit) d(omi)ne ista aqua de quo nob(is)
s(er)uit cu(m) e(ra)t de illo de quo regi
s(er)uit q(uod) audiens camerarius turbatus
est cogitans q(uod) eu(m) ita vilem re
putaret z in vilem sicut illa(m)
aquam [?] eius no(n) p(re)tendens ip(su)m
esse turbatum d(ixit) d(omi)ne de quo s(er)uitis
vos regi cu(m) ille ego s(er)uio [?]
ad portam camere eius custodiens
regem ut si quis vellet ip(su)m of
fendere ego defenderem [?]um
ergo ad quem non oportuit [?]
arma [?] aliquem qui respondit
non [?] si n(ecess)e esset p(ro)p(ter) [?]
z certe ista amphora est ante
me ista de causa quia si vinum
[?] bibo in aliquo me lederet
amphora parata est ad defendend(um)
me [?] quia me no(n) ledit io
non est n(ecess)e z t(ame)n est parata non
[?] [?] s(ed) semp(er) plena as
portatur [?] sic est de
nobis nos ad modum amphore
plene ante deum ad eius defen
sionem sumus z ideo si dyabolus
[?] qui est in via nostra vellet
offendere homo debet esse parat(us)
ad resistendum ei [?] quantum ad [?]

In libro de vita p(at)rum [?] datur [?]
ad hoc q(uod) homo sit ordinatus in factis
suis [?] ibi q(uod) [?] p(ro)p(ri)us
vnus de septem [?] talem [?] vis
[?] [?] [?] facto [?] domi
cogitat q(uod) facturus [?] q(uod) [?]
z ita sepe faciens venies ad p(er)fectione(m)
virtutum [?] in p(ro)posito q(uod) facere
[?] quando mane [?] surgis
z videns q(uod) facere debemus z si [?]
postea vespero examinare debemus q(uod) fecim(us)
[?] ad p(er)fectam virtutem venimus z [?]
[?] q(uod) facere debemus [?]

Ihesu preceptor

Oportet semper orare

Luc(e) 18 In [illegible] dicitur
q(uod) habentes inimicos expedit arma
portare [?] libro d(e) [?]
de [?] tyranno q(uod) videns se [?]
ita odiosum [?] habebat homines
suspectos quia [?] domum [?]
[?] [?] [?] suspectos [?]
[?] z nolebat se facere radi [?]
[?] candela pilos barbe [?]
no(n) confidens [?] de se habens que po
[?] [?] uxorem time
bat quia no(n) dormisset [?] nisi
p(ri)us totam cameram quesiuisset z
nulla poterat camere intrare [?] pote
[?] [?] pars [?] [?]
custodia quia [?] [?]
[?] debemus facere quia omnes ho
[?] esse suspectos nobis z ab hominibus
omnibus debemus nobis [?]
in [?] dicit q(uod) illa [?] habebat
oculos ante z retro ita z nos debem(us)
esse [?] z quia habemus tot [?]
inimicos [?] nos esse ac multos [?]
possimus nos defendere [?] arma

sunt orones quibus homo armatur
non debet aliquem timere et propterea
pit videns nos esse inter tot in-
imicos et tantos dat nobis remedium
ad euadendum dicens oportet semper orare. Vege-
cius narrat de quodam rege ger-
manorum quod iste ordinauit talem
legem numquam pugnare luna crescente
modo cesar volens ampliare reg-
num suum et germanos subiugare
cogitans super hoc modum et viam et
cognito quod rex nolebat pugnare
luna crescente congregato exercitu ag-
gressus est cum luna decrescente et
capta ciuitate occidit regem et sicut va-
lens homo noluit occidere filium quem
habebat. Sed illum fecit regem illius
regni. Quo facto filius fecit totum
contrarium patris quia luna semper decrescente
pugnabat. Quod cesar audiuit quod re-
bellauit et sciebat ipsum nolle pug-
nare nisi luna decrescente congregato
exercitu cepit ciuitatem et ipsum occidit
ita quod pater fuit victus luna decrescen-
te et filius luna crescente. Ita est de
nobis luna que numquam stat eodem
modo sunt bona temporalia que numquam
sunt firma quia modo diues modo
pauper. Sed sunt aliqui qui nolunt
contra dyabolum pugnare luna decrescente
et aliqui luna crescente quia aliqui
dum temporalia eis decrescunt vel in fortuna
nolunt ad arma spiritualia confugere et non
aduersitates et ideo quod videns inuadit
eos quando sunt in aduersitate et vincit
eos quos non potest in prosperis. Sed
aliqui dum eis luna crescit ut diuitie

et honores nolunt ad arma spiritualia
id est ad orationes confugere deo de bonis
eis datis regratiando et ideo dya-
bolus hoc videns inuadit eos
dum in diuitiis prosperitatis cadere facit in
ingratitudinis et eos vincit. Ergo
semper orare oportet.

Deus propicius esto

Luce 18. Seneca libro primo
de constantia sapientis dicit quod
debebat facere sapiens si percu-
ssus ab aliquo et dicat quod sic faciebat
facit Catho qui cum semel fuisset
percussus nichil dixit nec in facie
mutatus nec in colore. Sed cum ita
cognouisset iniurias illis qui eum
percusserunt qui videntes quod non
dixerat nec in facie mutatus erat
erubuerunt et penituerunt quia eum
offenderant et prostrauerunt se coram
eo veniam petentes et videns
Catho dicit eis quid vultis vos querere
quare prostrauistis vos ante pedes
meos qui responderunt quia te
percussimus et nichil offendisti et
Et Catho dixit Miramini quia
michi iniuriam non fecistis. Ita
facit nobis deus. Dicit enim
Sed quamuis homines peccant quod non
solum deum peniteant sed et libenter
et iam a nobis se peccatum
confitendo veniam petens non solum
indulget. Sed et ostendit se non
esse offensum in Luca. Dignum vince esse
publicanus sciens se deum grauiter
offendisse humiliato veniam petiuit

et non solum deus indulsit. Item gaudium
dantur de gratia sua gressit quia
in domum suam iustificatus descendit
ergo nos qui deum offendimus debemus
nos deo humiliare et veniam petere
quia deus propicius. Vnde tamen primo
tangit quomodo benevolus deus.
Secundo quomodo delectabilis
propicius est. Tertio statim quomodo mi-
serabilis mihi peccatori. Primo est
sicut dubito. Quod quod nomen
quod est deus dicitur ab illo verbo
fugo quia eo quod omnes diligit sapi-
ens vero dicat omnia diligis et nihil
eorum que fecisti odisti et ideo a nobis
est quomodo diligendus. Valerius
quidam narrat quod dum allexander
iret cum exercitu suo et venisset ad qua-
dam silvam et esset magnum frigus
fecit homines magnas arbores scinde-
runt et fecit magnum ignem et se-
dente allexandro in cathedra et circumstante
exercitu ignem. Erat quidam miles
senex a frigore [illegible] erat longe ab
igne et conabatur appropinquare ad se
calefaciendum et propter multitudinem non
poterat quod videns allexander descendens
de cathedra et duxit eum ad calefa-
ciendum ad ignem et fecit eum sede-
re in loco suo et dixit ei pater calefacias te
vos quia ego calefactus sum et tu iste
cathedram nollem aspiciendo propter
eius reverentiam dixit allexander sedeat
quia plus est carior vita militum
meorum quam honor meus in cathedre
sede. Et si credit nullus quod [illegible]
pro tanto principe pulchrum erat
militare et tanto tempore in quo
erat tantus amor ad suos subditos ĩ bn
istum modum tenuit salvator noster qui

sedens in cathedra calida et refrigeratio
humana sicut tamen frigidum propter
descendit et illud calefecit per amo-
rem et duxit usque ad cathedram
celi et ibi nos collocavit et ideo quid est
mirum si debemus libere militare pro
eo qui nos tantum diligit. Secundo est
Helinandus libro 5o narrat quod
duces romanorum plus clementia
quam armis vicerunt. Vnde nar-
rat et varius quod dum quidam dux
romanorum obsideret quandam
civitatem in qua sedebat ista habe-
tudinem quod omnes pueros nobilium
ponebat sub cura alicuius sapientis
viri ut eos instrueret moribus.
Iste magister videns exercitum
circa civitatem et volens evade-
re cum pueris videndo circa
civitatem et paulatim elongavit
eos a muro et duxit usque ad duca-
tum exercitus et dixit domine ego dedi vo-
bis civitatem ecce sunt filii nobi-
lium civitatis si habetis istos habetis
civitatem in eo quod parentes eorum nol-
lent mortem eorum. Tunc dux
respondit. Credis tu te venisse
ad ~~fidelem~~ crudelem ducem
sicut tu es. Non vis quod pugnem in
cum pueris et civitatem capiam ego
nolo. Sed cum armis volo eam
capere. Tunc dux fecit eum expo-
liari et ligatis manibus retro
tradidit eum in manibus puerorum
precipiens ut reduceret ad civitatem
eum verberando. Cives autem
videntes in duce tantam clemen-
tiam esse qui pueros deliberaverat
ante fines tradere qua romano

ciuitatem dare statim ptans
apperuerunt recipientes eos
et eis ciuitatem dantes ad
ppositum Constat q deus osten
mundo et omnibus constat q dyabo
quat homines ad inducendum ad
puluium mortis eterne Ita vbi
constat q licz duas partes nra
nram dapnacoz et saluat nos
pparare cu accat nos apud dm
de malis q nos fecimus et hij deo
ut de nigris et nucis vide nos
q ut prius no valet nos dap
nare nec capere Ch dyabolu
accusatorem accipit et capit et
in infernum dapnat et nos ad
nostram ciuitatez redire pmit
tit et a malo liberat Sermo ut supra

Ihesu preceptor miserere

nostri ypo etc Dicit q misericordia
est quidam fons qui est tante v
tutis q si aliquis paciens in oculis
lauaret se aqua illius fontis recipit
oculos salutem et purificacoz statim
verum est tamen q homo debz esse bone
condicionis quia si fur esset uel eiuss
modi no reciperet sanitatem in po
excecaretur et visum perderet I
consuetudo fuit q qui furtum uel
huius modi faciebat in illis partibus
adducebantur omnes de villa q
primo suspecti habebantur et qui
nullam culpam habebant clariore
visum recipiebant qui vero
crimine commiserat statim excecaba
et p istum modum prius inueniebant
iniustos a q fuit verum ignoro ut pro
pterea reperit in sacra scriptura fons
ista erit fons preclarus domus omni
in vertice moncium Iste fons videns
habuit istam mirabilem condicionem
et videtur q homo et deuoti aliqui
paciuntur in oculis sicut est in luce
intellectus et vos ssu uti s adhuc vide
Ci ad qui aqua currebant et aqua
sic grauiter loti fuerunt statim inuade
et nulli efficiuntur et habebunt oculos
intellectuales ad peccata vitanda et
bona opera facienda Ch fures et
latrones sicut fuerunt principes et
pontifici qui iure clericos sicut anti
quitus si pecunia fuimus sacerdotez
acquirebant ut de anna et cai
pha quorum vnus vno anno et uero
alio anno pontificatum habebant et io
illos venientes ad istum fontem ut
xpm audirent no pro eos salute C
ut eum in sermone caperent possent pro
pter inuidiam ut mellanus dicitur no
illuminabantur Ch excecabantur
Hic enim dicte dicitur in euangelio
ut no videntes videant et viden
tes ceci fiant Ch homo et simplices
ad istum fontem venientes illumina
bantur ut in hoc ceco qui appo
suit illuminatus dicit miserere mei fili
dauid Vbi quatuor tanguntur
primo nomen mire suauitatis primo
Secundo cognomen sue pietatis 2o
3o agnomen magne utilitatis mi
serere 4o pronomen magne caritatis
mei Quantum ad primum est sciendum
q ihesus dicitur saluator quia ut nos
saluaret potius voluit ipse mori qua
nos ut se vnificaret Hic dicat
iste cayphas nesciens q dicit expedit
vnum pro pplo et no tota gens pereat prophe
tizauit de xpo qui pro nobis mori voluit

Unde quia ipsum Romani ualde honorabant
propterea quod Romanis olim fuit ista
consuetudo et lex quod quicunque
ponebat pedem intra limitare do-
mus quod ipse prius ponebat omnia bona
propria et postea bono animo intendebat
et hec fuit causa quare toti mundo
dominabantur. Illo autem tempore quo dominus
quidam miles domum construxit intra-
bat quedam pica advolauit super
caput eius. Tunc senatores qui ydo-
latria et auguria sequebantur dix-
erunt: Ut pica ista intrat et super
nunc quod ciuitas destrueretur et quod propter
illud minus auctoritas. Miles autem
moratus tunc domum ipsum destrueret
et multe augmentabuntur ciuitates
hoc miles et pro bono communi zelans
et domum propriam propter ponens cepit picam
manibus et dentibus totam lace-
rauit. Bene sicut in meror. Ita in
proposito christus filius dei venit in
mundum quem in die natalis sue
[illegible] domum aperte et venit
in mundum et postea consequens postposuit
omnia propria dixit: Dimisi domum
meam et hereditatem meam. Et verum
est tamen quod quando dominus fuit in hoc mundo
apparuit pica super caput eius. Verum
dicitur quod pica est avis maliciosa
quia cum venit clamat. Sic
dicere in natiuitate christi in mundo
qui venerat demones expug-
nare apparuit pica. Tunc ille de-
rodere incepit dyaboli tempore cu-
[illegible] ita quod oportuit
quod beata virgo cum Joseph cum fugerent
in egyptum et ideo illud erat verum
quod dyabolus qui est velud pica

non fuisset ab ipso milite mortua quod
domus non destrueretur. Quia te-
nellus fiebat saluus. Et ideo christus
voluit propria dampna sustinere
quia pro nobis mori voluit quia si
saluus propria tolleretur tunc interficeret
picam. Nomine dyabolum interficeat in
sua natiuitate quia ista die corrue-
runt omnia ydola et alie impressiones
vite sicut ipse de corporibus obsessis
demones expellebat. VII [illegible]
igitur demonum euicens et illud cat-
[illegible] infime totaliter inter-
fecit. Unde ipse dicit: Nunc princeps
huius mundi eiectus foras et [illegible]
dyabolus videns quod ad omnia
qui venerat parauit insidias quod
moreretur quod factum est. Unde igitur
dicitur saluator. Hic non dicit an-
gelus: Vocabis nomen eius ihesum, ipse
enim saluum faciet populum suum a pec-
catis eorum. Quod fecit dicit probus
ergo quod filius sequitur conditiones
patris. Modo christus fuit filius dauid
in carne. Sed dauid fuit fortis-
simus quia vicit leonem et ursum ut
dicitur infra. Ergo christus fortis fuit
[illegible] fortis
[illegible] bonam mortem [illegible] in pa-
[illegible] bonam mortem qui
non timet eam et christus non timuit
mortem quia voluntarie voluit
mori. Quod autem dauid fuit fortis
legitur I Regum 16. Cum dauid custodiret
oues patris sui veniebat leo et ra-
piebat arietem qui est caput ouium.
Dum autem faciebat ursus dauid in-
currebat post eos et tollebat arietem

de ore leonis et leone interfecit et ursum
dedit mihi iuvencis et per illud modum
custodiebat oves patris sui. Modo in
proposito Christus est pastor noster unde
in Johanne: Ego sum pastor bonus. Verum est
quod iste pastor noster se multum elongavit
ut angelos et ivit leo et vespertilio dya
bolus. Quia dyabolus tamquam leo
rugiens ut dicit apostolus electos nostros
et primos parentes quos portavit ad limbum.
Sed quid fecit ipse Christus filius
David sequens conditionem patris sui
descendit ad limbum et in vico de
abolo omnes electos tulit quos primos
parentes et sanctos patres inde portavit
et in die ascensionis ad gregem
patris sui celestis reduxit. Sicut go
...at filius David portat pro limbo quod
quis quis portat lingua voluntas
sertu ad collum suspensa et involvatur
in panno novo sic iste in
conditor quod hominem gratum habui
ista procuratur si homo vult exaggerato
deo et angelis de potestate secum linguam
ad confitendum peccata sua et sic fecit
deus misereditur ei. Quarto est
vos siciendum. Legitur in libro de
clementia Julii cesaris narratur quod
dum Julius cesar equitat per magna
solitudine et calor multum erat intensus
atque ipse nimius sitiret et pene de
ficeret prostravit se sub quadam arbore
et nimis nuda pro nimio calore
quem patiebatur. Videns unus miles
traxit vestimenta sua et stravit sub eo
ne infrigesceret cognovit et quod siti
deficeret cucurrit per duo miliaria ad
portandum sibi aquam quam attulit in
galea sua quod cum bibisset statim

confortatus est. Et quia mortuus erat et
multum regratiatus est illi militi. Post
multum temporis ille miles antiquus
est et unus fortior eo volebat sibi
unum campum quem habebat auferre
qui videns se in debilitatem venit
ad cesarem dicit domine ego te rogo
ut me ad iura tua ... me in
iuste agente. Dicit cesar quis es
tu? Respondit iste: Recognoscis tu
talem hominem qui tibi temporalem
... tali tempore calidam et
galeam ... ? Cum respondit:
galeam non cognosco. Sed homines
sicut videre possum tu non es ille. Et
vere sum iste. Sed quia antiquus et
senex sum et unum oculum in tali prelio
perdidi propter te et ideo quia sic sum deformatus
tu non cognoscis me. Sicut ut cesar
quod audivit surrexit de solio suo et
amplexatus est eum et osculatus et non
solum restituit sibi campum illum immo
donavit unum militem. Sic in
proposito Christus veniens in gloriam mundi
propter nimium calorem amoris quo
nos dilexit sitivit salutem nostram
unde dicit Sitio. Sed quam gentes strav[er]
unt sub eo vestimentum nobilissimum
scilicet corpus virginis Marie et prudentem
sed cum dyabolus aut quis fortior
nobis si conatur auferre campum
nostrum scilicet animam nostram et eruit no
bis oculum unum et sanctus. Unde
debemus habere recursum ad cesarem
id est Christum et narrare que sunt ut datum
est et sic fecit prius et mors restaurat
nobis campum nostrum perditum scilicet animam
in spiritu ... in primo ... hoc

dabit nobis tempus meliore sed
vitam eternam et centuplum in
... et vitam etc. bene ergo dicimus
miserere nobis filij dauid

Hodie in domo tua

luce 19 capitulo Sed ecce dixit quod ad
magnificandum virum potentem appen-
satur facere sicut quando res vult et portat
vnde si res sit preciosa et magna
facit magnas expensas. Sed
parua est expensa erunt pauce. Vnde
quia dicit homines ... illa sit mag-
na que deus tangunt et possidet.
Prima circa templa non edifi-
cantur sicut quando conuenit ipsis terre
sed edificare debent cum conuenit
deo et ad istum modum ecce sapientis et pa-
rabolis dicitur quod ad volunt edificare
templum domino ipse magnas pa-
rietes faciunt ligna in parietibus la-
pides preciosos aurum et sicut in mensura
erat sicut domus domino tota de lapi-
de precioso et erant desolis totaliter po-
liti et in edificando non est auditus
malleus nec aliqua framenta in
domo domini. Sed intus erat tota coo-
perta de auro purissimo et ultra hoc
erant facte sculpture mirabiles et
misit ad ... regem ... Sed
domus que edificatur magna et
magnus est dominus deus noster super
omnes deos quis ergo potest prevalere
ut edificem ei domum dignam. Sed
ad hoc tamen ut ... incon-
...dum ... ipsum spiritualem
... fecit deus solus ... quia
animas nostras requirit ad inhabitandum
non solum spiritualiter sed corporaliter per

sacramentum eucharistie et ideo iste qui
debet eum suscipere debet se optime
preparare et intus et extra. Prima debet
se preparare ut sit ... in moribus
... ita ut non appareat nec requiratur
... et affectus ... aug-
... dicit in ... statu et ...
usque ad sanctitatem ita quod aliquo mo-
do possit ... et ... ...
... item requiritur orna-
mentum ... quia non sufficit quod ...
domus ... sit ... Sed
requiritur quod habeat ... et ...
... et ... Prima sicut domus
... fantasias
item non solum requiritur ... in
moribus ... de ... Sed
requiritur quod intus sint mirabiles
sculpture ... et ...
... nostra est dignum habitaculum
ut in ea recipiatur deus et nobis
sit ... dicere possit hodie in domo
tua. Secunda primo principalis persona sin-
gularis ... requiritur ...
... tua ... et
... familiaris mane ...
dicit quod nec lapides preciosos ...
... est singularis et compositus ex
duobus lapidibus ... secundo
et ... colores distinctos
... medius est albus. Sed
supremus est igneus et ... singu-
laritatem. Prima ... figuram
... et ...
... figu-
ram et non ... iste lapis
significat christum sicut ... duabus
naturis quia non solum sicut verus
deus sed etiam sicut verus homo et ...
... colores quia ... habuit

colorem nigrum quantum ad corpus
per flagella et corpora que passus est 2o
habuit colorem album quantum ad
animam propter puritatem eo quod fuit tabor-
culum eterne Tertio colorem igneum quantum
ad caritatem que excessit fuit ignita per
amorem in Christum una maiore dilectio-
nem nemo quam etc. Quarto habuit hanc sin-
gularitatem in qua omnes alii homines
lactaverunt matres suas per corpora
ipse autem non quia virginitatem matris
non minuit sed servavit Sic ergo deus
ista singularis volt in [illegible] dom-
um nostram et habitare nobiscum per
quod debemus nos preparare nitidam et ca-
stam 2o ut patet in libro etc de [illegible]
Qui fuit rex quidam in capadocia
qui voluit unam domum edificare
in quo ipse que non pollueretur ab aliqua
immunditia et diu cogitavit quo posset
eam facere talem modum excogitavit
Quod ventus faceret quod aliqua pluvia
non ingrederetur in eam Sed et pul-
verem non posset inducere et edificavit
unam domum de uno lapide nomine
fengites qui est albus et transluscens
et fortis et fecit fieri de isto lapide pul-
cros arcus et postes fecit pictos et fecit
fieri portam post de auro et intra
cuius pulcritudinem non cogitavit se-
cundo non est ut faceret fieri fenestras
quia parietes fuit transparentes et
sic etiam pulvis non potuit intrare nec
aliqua alia immunditia et erat
quiescens totus vel dominus domus Ita
etiam nos debemus facere domum de
lapide transluscente id est quod nos vel i-
ntellectus non obscuretur ab aliquo
appetitu mundano debemus etiam facere
portam auream scilicet quod corpus nostri sit
aureum absque immunditia vel ad
mixtione alicuius peccati et multa
est gratia deo et que non a habitatio
2o est ista est magna notitia quod lux
solis sit in domo vel non sit quia
ad solem apparet in domo tunc tota
domus vel pars in qua lux solis a-
videtur plena pulvere Sicut a non
apparet in domo tunc nichil apparet
pulvis vel aliquid immunditie Sic
etiam de nobis quia si nobis pare-
ret deus sit in nobis per gratiam
i statim respiciamus Si in nobis cogi-
tationes plenas pulvere i. vermibus defectus
Sicut ita si eos consideremus et videmus
per veram contritionem signum est quod vero
sol iustitie habitat in nobis et
lux gratie eius Sicut si aliorum
defectus cogitamus nostros autem non
qui sunt grauiores aliis signum
manifestum est quod deus non illumi-
nat habitat in nobis xxi

Antiquitus recitatio via- tur

Valerius maximus recitat quod
apud nos romanos fuit consuetudo
quod quando aliqui milites romani
in principio post civitatem ad pugnam
destinati fuissent si gloriose se habuissent
in plus quecumque debita contraxissent
in prelio aut expeditione omnibus
omnia de communi erario solvebantur ergo
estimavit indignum fore quod cum
qui se gloriose habuerat pro civitate

amicos pauperiores ut nunc inquod dicit
sicut ipse per iniuriam qua ante fuisset
sunt ¶ Ad propositum nos ciuitate
nostram celestem pugna in expeditione
sunt vincendum tamquam contra
aduersarios pugnaturi pro pro
ciuitate nostra non nunc ut hostes
nostros viriliter expugnemus quia
militia est vita hominis super
terram ideo quia fortiter dimicantes
inimicos subiugemus inimicos et hostes
tunc gratia triumphantes et si non pos-
sumus debitum aliquos piratas in
hac conscientia cuius mundi nullo modo
subsistere non ideo est timendum est
nobis ¶ Sed speremus et gaudeamus
de nostro triumpho quia de predicto
cruore et sanguine christi omnia per-
soluentur qui forte indignum
presumat ut fortes dimicantes
in aliorum debitum nullo modo nos dere-
linquat quia crucifixus et iniquitate
redemit animas eorum et dono nominum
totam illo et deo domini videmus quos
in prelio pugnare ad nudum palam
celestem dote nunc habere gratiosum
non timendum est de ipsa debita sed
gaudendum pro gloria eo dat deus
securitate et qualitate capita vera
corda quia appropinquat redemptio
vestra tam primo in menstruis et nun-
ctae redemptio secundo cum illa caritas
in ope quia vera ipsa societas se-
cunditas in ethere appropinquat secundo
in Ecclesiastico legitur quod dum quidam nobil
dux senatorum romanus in quodam

bello strage magna facta in trium-
phum et modum a multis de suis
sunt tolli tunc tamen nulli nisi mi-
lites a multis potestate consules
corporis viuos et captos quibus non
per eorum redemptione misit ad roma-
nos et ad senatorem promittens
pro auro prece multa eos se daturum ro-
mani senatores quo dato responde-
runt non redemi quia cum essent sic
armati se tam miserabiliter
capi permiserunt quo audito omnes
captiuos suspendio interfecit ¶ Ad
propositum ¶ Nos contra demones magne
virtutis constituto in prelio pugna quia
non est nobis colluctatio aduersus
carnem et sanguinem ¶ Sed aduersus
principes tenebrarum ut dicit apostolus
¶ principes autem nostri armis forte
summus se armauerunt quae non
sola tenent inquirere sed nec ardere
audent hostes nostri quia si subtiles
armis pugnantes per nos
comprehendi contingat ut in captiui-
tatem redigamur potestatem in
ampliorem non est nobis spes
de redemptione quia nec deus ne-
sancti redimunt aliquando subtiles
armis et diuites tunc turpiter
comprehensi quia sicut non redimit se
per nec redimi ¶ Homo tenetur in
¶ Valebat quia aliquis aliquo casu
domino infra muros tunc vendi
venditus esset infra aliud nolente
emptor venditori ipse argentum potat
quod si dominus transisset tunc non potat

amplius domum repetere. Hec
si aliquis domum suam i. mansionem
domum dei et virtutum habitaculum
que intra muros sancte ecclesie est
per gratiam dyabolo vendidit per
peccatum infra annum redimere potest i.
infra tempus huius vite que
sole malis sine illustratur quia
si sol iusticie iste nobis tenebris fuerit
taliter applicat quia alias annum i. alias
vite tempus misericordiam eam amp-
lius redimere non poterimus 2o etc.
Valerius Maximus libro primo narrat
de Camillo rege romanorum quod
ipse suis virtutibus romanos tam
ad maximam prosperitatem et felici-
tatem perduxisset etc. ut habes allu-
de c. tercio capitulo quarto

Hic aliter connutatam

Auctor etc. Inter ceteras causas propter quas
noua testamenta fiunt et vetera mutantur
est ista quia nouis amicis vel parentibus
vel filiis quos tamen non nouerat vel
habebat nobilis iste testator condit nouum
testamentum nouis parentibus vel amicis noua
legata dimittit quia quos amicicia
vel parentela decet et querit prudens
post prius testamentum meum clamatis
Debet autem scire quod secundum philosophum viii ethicorum
tria sunt que tollunt vel destruunt amiciciam inter
aliquos Primo non potest esse amicicia
inter indigentem et habundantem. Un-
de quidam dicebat pro eo dixit ille ista amicus
est etc. plus Cur ego ille pauper
esse diues est quasi dicat impossibile est

sine paupere esse vel diuitibus amicus
illius Secundo inter optimum et
pessimum amicicia esse non potest Tercio
inter sapientem et fatuum et eo omnino
Hos tamen tres amicicias posuit Sed
etiam quia in quadam equalitate con-
sistit et quia ista potest valde in eam
tria quia concordia et concessa Sunt
est quod amicicia inter ista esse non
potest Sed inter deum et nos maxima
inequalitas erat quia ipse diues
summus et habundans est omnia in
manibus eius ut dicit psalmo Nos
autem pauperrimi et egentes quia
pauperes facti sumus nimis Psalmista Ipse erat
optimus et ipse omne datum optimum
et omne donum perfectum etc. Nos
autem pessimi quia non est qui faciat
bonum etc. Ipse autem sapientissimus
quia omnis sapientia a domino deo est
et cum ipso fuit semper sapientia primo
Nos autem insipientes et fatui quia
stultorum infinitus est numerus etc. Quia
inter nos et deum non poterat ulla
amicicie equalitas esse et quia
ipse omnino non potuit descendit hec
amiciciam inequalitates tollens
facere amiciciam impediret equalitas
nobis ad terram descendens filius dei
natus est pauperrimo pauper ut nos
et quanto plus quam nos pro paupere
fuit ego a mi factus pauper ut
acquireret vel quod diues habeat
habet etc. Secundo optimus pessimus

noluit reputari et cum iniquis deputatus est. Dicas dicebant inde io. q. quia homo peccator est. Hoc sapientissimus stultum et fatuus noluit reputari propter nos. Ergo per stultissimum viros propter tamquam fatuus reppulit cum herodes et indutus veste alba tamquam stultum dimisit eum ad pilatum. Et aut omnia noluit sustinere ut equalis factus nobis amplius amaretur ab eis et nos non impediret. Et quia taliter nos fecit novos amicos quos habemus in celis nos mitis amori nostri novum testamentum quod dedit. Noluit ut qui intelligit amicus dotes testamento antiquo. Dederat enim regnum promissionis tamquam legata proposita committet per thanus quorum passionem suam quia magis legatum fuit omni legato quod donetur possessionis amoris omnium et optime amicitie indicium fuisse probatur. Unde tradidit ipsum novellis amicis suis et filiis qui erant novelle olivarum in circuitu mense tue. Hic calix vobis tamquam propinquus mixte amaritudinis et doloris quia hic calix et potus plenus dulcedinis et amoris. In meo sanguine et actum mee pulcritudinis et valoris novum testamentum est. Dicat quidam quod consuetudo antiquitus fuit quod quando primo toro nasceretur imperator congregatis baronibus ad convivium quod offerebantur duo dona cum vino quorum unum erat confectum rebus amarissimis ad bonum precationibus dulcibus et potus dabatur

miscebat vino calix de vino amaro potum dedit de dulci et nunquam dabatur de dulci nisi prius bibisset amarum. Causa autem erat quia volebat dare intelligere quod imperium non dabatur propter nobilitatem sanguinis nec propter divitias ut corona dabatur illi qui primo sustinuisset ad ipsam. Hoc certe modo istud testamentum sicut qui nascimus ad accipiendum coronam paradisi bibimus prius totum calicem huius passionis et mortis a nobis solum istum modum tenuit nisi qui noluit ut alius eum teneret. Quia quia flagellum eius prius johannem et iacobum volentibus dictam coronam in firmavit quod prius oportet bibere calicem passionis quod potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Et sequitur in lege de natura rei quod modus descendi ante pedalem ad sequendum pedes et ipse qui intingit rostrum eius passionem et hic cum sequens dulcedine sanguinis trahitur ad pedes. Inquirendum ita fecit sicut qui volens nos trahere ad sequendum per clam glorie celestis proponit nobis passionem suam ut currimus ad eundem illuc ubi ipse et ipso est. Dicis in summa dicat quod miles quod miles violentia in bello a non potens condere testamentum quod dicit scribit in scuto suo quod vinnat sic fuisse servata sole impruntis condendi testamentum.

Pelicanus
testamentum

Vos scitis quod christus videntibus vobis mor-
tuus est pro peccatis nostris et mobi-
libus non habuit posse condendi
testamentum. Quia omnes ami-
ci eius dereliquerunt eum. Ideo
supplevit ipsum in statu suo sic facto-
ris testamentum suum et testa-
mentum supplevit sicut illud ut dicit ambrosius
auctor operis pietatis imitatur pendens
singularia negotia pietatis officia
dividebat persecutoribus apostolis et discipulis
corpus iudeis patri spiritum rogo
paradisum latroni patribus
infernum crucis spiritus per ...
tentibus commendabat

Ego dispono vobis

Sicut disposuit mihi pater meus
regnum. Luc. 22. Circa militia
notandum quod miles strenuus et fide-
lis fortiter in proelio dimicans
et nunquam terga vertens quia talis
super alios honoratur et prae aliis
maiorem partem habebat praedae.
Sed miles qui semper terga vertit
et statim in fugam ponit teste
notandum quod talis contemnitur et de
regno expellatur. Habetur in
decreto de prima figura habetur
primo Machabeorum ubi dicitur
quod ille magnus Machabeus aggre-
gavit morti potuit respicuos
suos nobiles qui secum nutriti
fuerant a iuventute sua qui in vita

et in morte in proeliis et tribulationibus
cum dereliquerunt et divisit
eis regnum cum adhuc viveret
et imposuerunt omnes diadema et
acceperunt regnum et coronam. Christus
qui est rex noster videns istos
scilicet apostolos tamquam milites fide-
les et strenuos nunquam eum dereli-
quisse et omnia propter eum dimisisse dicit
Vos estis qui permansistis mecum. Vos relinquens omnia ut so-
tanquam probis et fidelibus voluit
committere eis testamentum et suum regnum
disponens ut dicitur 3 a po ... venera-
bilis. Et hoc ego dispono vobis
20 gradus proportionabiliter conditione
sicut disposuit 30 statu dependent
... regnum. Quantum ad
primum est sciendum quod philosophus primo politi-
corum dicit utrum melius sit quod
multitudo regnat quam pauci et
prudentes et arguit ad utramque
partem et primo quod sit melius regi
per multitudinem quia plures plura vident
et cognoscunt ut centum quam decem.
Ad aliam partem dicit determinate
quod melius regit civitas per paucos
sapientes quam per plures non sapi-
entes. Cum autem dicatur quod plures
vident plura dicendum quod in tali mul-
titudine si unus fuerit sapiens mille
erunt fatui et rustici
non sequuntur rationes. Sed sapientes
habent habitum sapientiae et dis-
cretionis quamvis pauci quia in

regulati prudencia optime re-
git ciuitatem Vt in proposito ipsius
volens suam ciuitatem optime gub-
nari sicut modo habuit posuit
eam prudentes viros et prudentibus
subiectos quia Si [illegible] spiritus habuerit
omni sapienciam omni legibus [illegible]
et si totum mundum rexerit Vnde
de eis in omnem terram exiuit sonus
eorum et apostoli [illegible] imperanti [illegible]
paulo dei omnis [illegible] prius [illegible]
positores querit vtrum omnia esse communia
vel propria sit melius et adducit opi-
nionem magistri sui qui opinio illius
erat quod melius est omnia esse communia
quam propria Sed contra fuit Vnde
maior cura et maior amor per-
sequendus et maior dileccio Et
propius habent opus reprobat quod si sic
esset tolleretur bonum ne ut amici-
cia patris et matris ad filium et con-
Et ponit hic exemplum est qui habeat
scutellam mellis et mel sibi videretur
valde dulce Si autem ponat ipsum
in magnum vas plenum aqua et postea
gustat de ista aqua mellificata
tunc illud mel quod primo sibi videbatur
dulce propter [illegible] dulcedinis parum aut
nichil habet Sed sapit sicut aqua
Sic est cum vno patre vnum filium
determinatos eos amore intime
diligit quia [illegible] sit eos
genuisse et prius nec cum et filium tamen
magna [illegible] opus
suum ipsum diligit Cum [illegible] de quo
[illegible] alio ipso loquor Si ergo omnis
patres essent [illegible] nullus cogitaret

determinatum suum filium vel eos et statim
cessaret amor naturalis Sic in proposito
[illegible] meus et non pater
vester quia [illegible]
[illegible] pater [illegible]
Vnde concludere sequitur quod melius est
quod maior honor habeatur ad vnum quod
virtus vnita est forcior quam dispersa
[illegible] vt placet

Surgite vigilate et orate

Vt non intretis in temptacionem Luce 22
verba ista primitus Dicit quod virtus et san-
ctitas [illegible] est in tormentis Et
dicit quod mos militandi eos severitate
et asperitate tormentorum [illegible] et
tunc statim [illegible] facultas
Modo in proposito Demones possunt
dici canes feroces et cornuta [illegible]
[illegible] tanquam leo rugiens
Sed dicuntur habere cornua per
superbiam quam [illegible]
[illegible] significatum in [illegible]
Vbi dicitur apparuit quedam bestia [illegible]
[illegible] et ferocissima [illegible] cornua
et sequitur sed [illegible] cornua eius
et sublata sunt de terra Sic ista [illegible]
[illegible] militandi
est per asperitatem [illegible] cornua [illegible]
quod sit per deuotam oracionem cum autem
[illegible] deuotam et [illegible]
tunc [illegible] omnis ferocitas de-
monum tollitur teste Saluatore
Mt [illegible] Vbi dicit genus demonum non
eicitur nisi in oracione et ieiunio Vnde
saluator nos alliciat et admonet ad
oracionem dicens Surgite et [illegible]

corpore et oculum a cura [illegible] pro-
nolencia [S]urgite vigiles et vigor-
mentum roboratur repulsa neglig-
encia et torpore [illegible] mitigatur [illegible]
propulsa [illegible] [Q]uanto ad
primum est sciendum quod vigilancia inimi-
cis magnum periculum parit. Fratres
[illegible] narrat va-
lerius [illegible] in cronicis quod cum galli
obsiderent romam conati sunt per noctem
ascendere capitolium in quo latitabat
imperator et [illegible] ubi [illegible] vera-
citer [I]mperator fuisset necatus eo
quod custodes dormiebant. Propter quod pe-
riculum est dormire. Unde imperator
vna cum populo romano fecerunt fieri
statuam anseris [illegible] quinquennio annis
adorauerunt. [S]urgite ergo quod imperatores
dormiunt in corpore [illegible] vos fra-
tres [illegible] fragiles [illegible] a nobis
ipsis demonibus non possumus resistere
[illegible] semper in vna [illegible] duce
nostro auxilium petere deputati sumus
[S]icut [illegible] narrat tullius libro [illegible]
[illegible] de antiquis romanis quod [illegible]
[illegible] romanos [illegible] bellum
[illegible] romanis quod eos [illegible]
[illegible] romanos
duce et [illegible] viribus et consilio
[illegible] imperatori [illegible]
[S]ic in eos auxilium [illegible]
[illegible] duce [illegible]
[illegible] [P]opulum romanum [illegible] de
[illegible] quasi
[illegible] amicos meos
et socios. [H]ic igitur adiuuet nos pug-

nacionis [illegible] [I]n [illegible] fragilitate [illegible]
[illegible] de ciuitate celesti [illegible] a
[illegible] fuit electi [illegible] pugnare
contra [illegible] impugnantur
[S]ic [illegible] viribus et consilijs
[illegible] angelorum vna ad [illegible] duce
nostro in auxilium [illegible]
[illegible] ut se non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Deus meus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
carnes que est peior [illegible]
[illegible] carnes [I]deo [illegible]
ma prudencia est [illegible]
[illegible] a longe [illegible] ad [illegible]
[illegible] est [illegible]
narrat [illegible] quod cum romani cepissent
cartaginem qui [illegible] romanis
[illegible] romani indignati capta
ciuitate vellent eam funditus euellere
quidam marcellus nomine senator
romanorum [illegible] romam [illegible]
non videtur quod destruatur [illegible] quia
[illegible] et mansit semper [illegible]
[illegible] [illegible]
destructa funditus [illegible]
quia [illegible]
[illegible] magnis [illegible]
[illegible] et nos [illegible] et ciuitate
nostram destruet [illegible] et
[illegible] destruere [illegible]
et quia [illegible]
[illegible] totaliter destructi
quod cum factum fuisset [illegible] marcellus

dura nocis et euentu est Sic nos
putulem dei et libri arbitrij deo
pugnat cum inimicis nris spiritualibz
et nunquam ad quiuerat eos cum me
attendere per deuocatam conscriptum
pta mortalis a vicius et sic pibracs
omnia nocis dic ad pimante

Exiuit foras et fleuit

amare Luce 22 ypud de fimo bo
no loquens de lacrima dicit illud
in fima cara est optima virtus quia
omnem ptam tuam in deo absumsi
facit et cycalites vincens producat
et fructu pessum respalt Quantum
ad primum effectum lacrime dicit plinius
quod in hoctoria est quidam lapis sal
lans aque guctas ad modum lacrimas
Sic lapis est talis vbi q p aliquis
olebit omnem que recordabitur spiritus ab
lumsatur Sic et lacrima gemitus cord
deo omnem ptatis absumsi facit Unde
dicit Jr inquantacumque hora i gemu
erit pctor etc Quantum ad sm
est sciendum quod ad palmes et arestus
in vite Si contingat quod aqua vit
qui plorat attingit palmitem
istud facit eum crumstare et portare
fructum prosianum Sic et est de la
crimis hominis Quando homo e
in ptatis arestus quia honor spi
tualium non est pticeps Si plat
per ueram clericos et est pgeci p confessor
emissa fuerit tunc reddit fructum
prosianum quia opa prius facta in tali
statum mortificata reddit viua In

Huius figuram dicit 3o Reg Secundo
exemplum cum dixit dns quod vsque
eppam moriet tu et no vines
qui recitens se ad pietere fleuit
amare et dns hoc addidit dies ad
vitam eius xv annos bij quo gaudi
in fima ypa quod lacrima facit absu
misi tutalites qpoudat et fructu
prosiuum restituit sic sacius petro
fructum restitt lacrimans fleuit a
mare ut dicit uerbum proposito.
Ubi tria primo ostenditur corus ca
uchicans qd habitator qui uiuit scis
Hic ap de primcus matina delectator
opina fleuit 2o modo qpessimes
prima qgnitor amare Quantum
ad primum sciendum quod ponens uerbo de op
ficum matheus dicit quod ipsa est q
dicto sanctum et in furmi quod per sanctus
meret in celo ubi est infirmitas
contrariosa in inferno impossibile
est quod infirmetur Ita quod sanctus
stanus cum tali in firmo infirmetur
Sz no ergo in firmo stans cum
sano no eruipit sanitate Ita ergo
est inpposito quod per bonus stat cum
malo quasi per maiori pte quod
efficabitur malus Sz no ergo
per Sicut Petrus se spuerit sicut petrus
stans cum iudeis negauit xpm
talis corus et pctus est reli
quendus Sic ergo quasi de
tuo est sciendum quod dicitur media
sapientes quod nus potatoz amaru

Hec est dura quia amara est sana-
tiua et purgatiua dulcis uero no-
ciua. Ratio est quia natura dulce
appetit et quia potio talis est dul-
cis. Sic est quod natura ad se trahit
et nisi queritur per digestionem. Sed
quia natura amara refugit. Sic est
quod natura talem medicinam amaram
[illegible] fugit et tunc adiuuamentis
corruptos descendit et eos purgat
et sanat. Ita est in proposito dulcedo
et delectatio [illegible] nunquam potest
purgare peccata. Sed solum amari-
tudo contritionis flendo. Sed quia amare
flent peccatores [illegible] quorum [illegible]
[illegible] est [illegible] primum [illegible] xxiii

xxiii Ihesum vero tradidit

uoluntati eorum. Luce 23. Ubi secundum
primo [illegible] iudicante [illegible] iniquitas et
[illegible] tradidit [illegible] in omnipotente
[illegible] infinita [illegible]
Quarta [illegible] ad primum [illegible]. Quod
narrat Seneca libro de ira [illegible]
[illegible] fuerunt duo milites [illegible]
ad [illegible] cuiusdam ciuitatis
et factum est ut unus eorum [illegible]
sine altero. Iudex dixit ut [illegible]
[illegible] suspicatus est ut [illegible]
[illegible]. Et ad iudicauit eum
morti. [illegible] ad audientiam
[illegible] ducitur ad pa-
tibulum [illegible] apparuit uiuens [illegible]
[illegible] iustitie uidens [illegible] in no-
centem [illegible] ad [illegible] ad
iudicem [illegible] nullus

solum dampnatus [illegible] que [illegible]
[illegible] cum [illegible] Nec constat quod
[illegible] eius uiuit [illegible] non debet
[illegible]. Sed iudex [illegible] dedit
[illegible] contra omnes tres. Contra
primum tu fuisti iudicatus et [illegible]
[illegible] debes mori. Secundo [illegible] quia tu
eras [illegible] iustitie et tamquam [illegible]
[illegible] iustitie [illegible]
[illegible] non fecisti [illegible] mori debes. Tertio dixit
Quia [illegible] primo [illegible]
debes [illegible] omnes tres
morti. Modo in proposito [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] sine [illegible] auctorita-
te et [illegible] modo
[illegible] apparuit ut [illegible]
quia non [illegible] miraculorum
[illegible]. Sed [illegible]
[illegible] iudicauit eum [illegible]
et iniquo. Quia [illegible] in-
nocentem iudicando ut [illegible]
iudicauit et [illegible]. Quia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fieri
[illegible] tenebre [illegible]. Nam in sua
passione terra tremuit [illegible]
[illegible]. Ista fiunt [illegible] miraculis
[illegible] deitatis [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] naturali [illegible]
[illegible] iniquitas et [illegible]
[illegible] innocentem [illegible]
[illegible]. Narrat [illegible] de
natura [illegible] est [illegible] ita

crudele quod non solum devorat corpora
viva serum etiam mortua dila-
niat animal est in india quod dicitur
habere artes magicas unde dicitur
Grecus si circuit hominem ter vel quinquies
aliud animal facit eum immobile morari et
postea eum devorat Sic in proposito
iudei non solum seviemunt in xpm
vivum Sed etiam in mortuum Unde
vivus multum et longius latus dum
lancea perforavit et habuerunt quamvis
artem magicam tunc eum capere
voluerunt et duabus vicibus abie-
runt retrorsum cum omni tremore ad
terram igitur post iudeorum crudelitas
infinita sequitur depositum et

Depositum involutum sequitur

Et positum in monumento excisso in quo
non quisquam positus fuerat ante
et Theophilus loquens de officio
sepulture dicit tam magna est
pietas funeralium ut quam in animalia
irrationabilia animalia illud exercent
Unde ad quam et sensum dicit Aluredus
libro de animalibus quod apes regem
suo mortuo omnis pietatem mag-
nam et compassionem ostendunt Un-
de dicit quando rex eorum mortuus est
tunc omnes congregantur et quia plurimum
murmurant et portant suo rege sium
mortuum Quamquam aliquid foliorum pulchritudinem
quasi alucatum et cooperiunt eum cum magno
honore et dolore hec autem ad propo-
situm xpus in sacra scriptura appellatur
apis Ista apis scilicet xpus est rex noster
propter duas proprietates quas habet rex
apud Primam rex apum est in duplo
maior aliis apibus alia quarta
est Secunda non habet aculeum alie
autem habent istas proprietates habet

ipse xpus ipse namque non solum fuit
homo verum et erat deus nos autem
puri homines Secundo non habuit
aculeum peccati quia peccatum non fecit nec
inventus est dolus etc. in ore eius sed
ante unquam fuit nec esse potest quod ho
sine peccato Secunda si dixerimus quod peccatum
non habemus etc. Ergo ideo xpus meruit
esse rex noster propter istas duabus
proprietatibus et per consequens congruum
fuit ut cum magna reverentia et
devocione sepeliretur Unde joseph
et nichodemus emerunt myrram et
aloes libras c. et cetera et involue-
runt eum in syndone munda et po-
suerunt eum in monumento exciso in petra
ubi tamen tanguntur Primo quod possit
omni devocione depositum involutum
Secundo locus clarens omni veneratione
in monumento Tercio tytulus carens
omni suspicione exciso Primo narrat
valerius libro quinto quod olim apud ro-
manos fuit ista consuetudo quod quando
moriebatur aliquis vir illustris
qui fecisset aliquas victorias insig-
nes sculpebantur omnia illa eius gesta
in tabulis aureis et ponebantur super
sepulcrum vel super eum Unde narrat
ipse de quodam viro illustri qui vo-
catus est emilius papalus iste ut
dicit valerius macedones et grecos
multis vicibus superavit usque venit
ad mortem et fuerunt sculpte omnes
victorie quas fecerat et specialiter
contra macedones grecos Tunc
in morte fuerunt quidam ambassia-
tores grecorum et clare videbant et legerunt
tytulos victorias quas iste contra gre-
cos fecerat et tamen istis non obstan-
tibus ipsi portabant eum tamquam illustrem

postponentes omnem verecundiam et confusionem levaverunt ipsum et portaverunt usque ad locum sepulturis. Vel alio modo in proposito nostro Christus multis vitiis exprobraverat iudeos sepe eos confundendo et ideo congruum fuit ut titulus scriberetur super caput eius. Unde pilatus scripsit hec: Hic est rex iudeorum. Sed adhuc plus in morte sua interfuerunt ambasiatores Ioseph scilicet et Nichodemus qui non obstante ignominia et confusione detulerunt Ihesum cum magna devotione. Ut dicit Iohannes: Venit Ioseph ab Arimathia et Nichodemus et tulerunt corpus Ihesu et posuerunt illud [illegible] ubi sciendum quod apud paganos fuit multum diversus modus sepeliendi corpora defunctorum. Nam corpora maiorum latronum sepeliebantur cum maiori signum virtutis et amoris. Corpora sanctorum patrum sepeliebantur cum speciebus aromaticis ut de Ioseph qui patrem suum Iacob cum aromaticis speciebus sepelivit. Sed ut dictum est divites cum thesauro sepeliebantur quod patet quia adhuc usque hodie magni thesauri sub terra inveniuntur. Ita in proposito Christus fuit virtuosus ideo debuit sepeliri cum magno thesauro qui quidem thesaurus fuit deitas coniuncta humanitati quod est thesaurus preciosissimus deitas nunquam reliquit humanitatem quia semper fuit iuncta corpori in sepulchro et anime in limbo. Itaque verum erat tunc dicere quod illud corpus erat deus propter deitatem sibi iunctam et eodem modo de anima. Quia fuit sanctissimus debuit sepeliri cum aromatibus et speciebus propter sanctitatem vite quia peccatum non fecit. Itaque sepultus fuit cum aromatibus et speciebus. Unde Nichodemus et Ioseph depositum involverunt syndone munda cum [illegible] libras mirre et aloes. [illegible] ubi sciendum. Sed nota. Christus volens reddere rationem quare Christus voluit poni in monumento exciso in petra viva et non in monumento de parvulibus lapidibus. Dicit quod fuit ista quia si fuisset de parvulibus lapidibus potuisset suspicari quod apostoli et discipuli eius amovissent aliquem lapidem vel [illegible] et furati fuissent corpus Ihesu vel [illegible] si non fuisset excisum in petra potuisset omni suspicio ne discipuli fecissent foveam sub terra tamen et fuissent furati corpus Ihesu. Sed quare voluit poni in sepulchro novo? Quia si fuisset ibi alia corpora [illegible] fuisset ne aliquod aliud corpus surrexisset et non corpus Ihesu ut igitur tolleretur omnis suspicio sue vere resurrectionis voluit poni in monumento novo exciso in petra, quo nondum [illegible].

Quid queritis viventem cum mortuis? Surrexit, non est hic. Luce [illegible]. Beatus Augustinus loquens de resurrectione sic dicit: Est autem et traditio [illegible] fuisse [illegible] usque etiamnum hoc genere virtutis ac robore habuisse ut quociens viribus suis devictus fuisset et [illegible] terra adversarii in pulvere contigisset de solio surgens magis ac magis contra adversarium prevaleret ac si de terra [illegible] esset [illegible] dabat [illegible] fortitudinem

oppus palmam cum ea victoriam. Hec
illi celesti ad lecte qui contra iacob
legitur fuisse luctatus iustius optari
posse christiano qui hoc tempore cum
publico hoste conflixit qui ad hoc surrexit
ut gloriose resurgeret, ad hoc occubuit ut
nos levaret qui adversarium essent et
nus prostratus clipeo patente ac donec
devictus erexit mortem eius dum sucum-
beret protulit ac mortuum dum resurge-
ret suscitavit. Ysido dicit aug. quod fabu-
lose dictum est de quodam gigante de
fabula, sed hoc hic dicit verbum propositum
quod querit. Ubi 3a primo affectus solli-
citus querit, 2o in estu lectica, suz
tecit 3o in aspectu stula non est hic.

Relicta querentibus nazarenum

Hec in scripture sacre reperi quidem
gnum ad querendum illud quod querit mo
quadruplex reperisse. Nam querit
desperatus infirmitatis cumulo salutis medicamen,
fatigatus nobilis flosculo perennalis requiem,
spoliatus abortus stulo paucitatis recreamen,
inflammatus caritatis vinculo pacis copulamen. ‖
Primo dico quod desperatus ut pro hoc dicitur
osee v. vidit effraym languorem suum
et iudas vinculum suum et misit ad regem
ultorem et non poterat sanare eos et sequitur
ego quasi leena et tollam et non est qui eruat.
Vadam et revertar ad locum meum et ipse
curabit nos. In figura cuius habemus
quod ille naaman leprosus venit ad
helizeum ut ab eo reciperet medicamen sue
lepre. 4 Reg. 5. Secundo dico quod querit
fatigatus ut patet quod dicit Eccli. 24. Sapientia
gyrum celi circuivi sola et in fluctibus maris
ambulavi et profundum abyssi penetravi et
usque ibi requiem quesivi. Cuius in
figura spiritus mundus spiritus exiens ab homine
ambulabit per loca arida querens requiem

ut in. Tertio querit spoliatus ut quod dicit
ysa. 41. Egeni et pauperes querunt aquas.
In cuius figura principes israhel perrexerunt
in gedor ut quererent pascua gregibus
suis, 1o Par. 4. Quarto querit in-
flammatus ut patet quod dicit sponsa Cant. 3. In lec-
tulo meo quesivi quem diligit anima mea. Invenit.
Primo assurgit

Dubium utrum

mediator offerens remedium sanitatis corporalis,
recreator inferens tamen pacis pastoralis,
confortator deferens subsequens saturitatis plus,
amator offerens gratiam sanctificationis.
Primo dico quod primo surgenti assurgit ut
in cuius figura surrexit helias et secutus
est mulierem que ad eum venerat ut
sanaret filium eius, ut ibi eadem venit tale
facta est. Secundo dico quod 2o querens
assurgit ut in cuius figura loth qui
vidisset duos angelos fatigatos ut
sedebatur surrexit et ivit obviam
eius ut ibi usque psalm Gen. 19. 3o
dico quod 3o querenti assurgit in cuius
figura abraham videns tres viros
stantes prope eum ut ibi confortet cor
vestrum Gen. 18. Quarto dico quod 4o
querenti assurgit in cuius figura
dicit illa sponsa Cant. Surgam et aperi
rem dilecto meo Cant. 5. Ubi in mis-
teriis sic querentibus assurgitur quod
surgendum est eis. Ideo sequitur
medicandum egrotantibus quod est ut
recreandum laborantes, surgendum ut
pascendum famescentes, ideo quia
honorandum diligentes, surgens
sequebantur. Ubi in figura
mortuum erat qui tangens manum
filie surrexit ut Marc. 9 quod attendens
beatus aug. 83 q. 9 ait: Hic dicit et
deducit sanguis apostolus hoc sentite in vobis
quod in Christo Iesu ut que ad modum
nobis ut ibi quod verum caro factum

z habitauit in nobis z tamen sicut peccata
nostra suscepit non attendit sua sed nostra
Ita z nos libenter ad eius imitacionem
in uicem onera nostra portemus Ille
suscepit homines nos autem homines sup
z considerare debemus quod egritudinem
tam corporis sicut anime quam in alio homine
videmus z iam nos eandem habere
potuimus Ergo adhibeamus eius
infirmitatem portare uolumus quam ab eo
nobis vellemus exhiberi Qui forte nos
ipsi essemus z ipse non est hic ille Est
igitur surgendum 2o in 2o cuius figura
Ananie dictum est vade in vicum re
ctum corpus recepit Ideo ypa 28 hec
est requies mea refice lassum z hoc est
mea refrigerium pp quod dicebat Quis
sup nit equalem mercedem habebat quod
pp deum peregrinatur z qui suscipit
peregrinantes z sunt ambo equales qui
pp deum refrigerat z pp deum laborat Est
ergo surgendum 2o in 3o cuius figura
surrexit manu propria z extensit seu
refrigerauit socios suos propria re 6 Ideo ps
ysa 58 refrange esurienti panem tuum re
quod attendens b basilius in suis omnibus
Cur tu habundas z ille mendicat nisi
ut bone dispensationis merita consequeris
ille uero pacie brauio decoretur panis
est famelici quem tu tenes nudi tunica
conseruans dispoliati calceos qui pes
te marcescit indigentis argentum
est tot iniurias quot subuenire uolens
Est igitur surgendum 2o in 4o figura
surrexit moyses z defensis puellis et
adaquauit oues earum eos z Ideo ps
dicebat sap 18 Ergo diligentes
me diligo quod attendens b augustinus de
cathazizantibus ait maior est ad

amorem dilectionis quam preuenire a
mantes et inimicis

Hec est via ambulate in ea ysa 30
Magnam facit iniuriam ac maiorem
vagabundum dirigit errantium qui viam
veritatis quam tendere debet et maxime
in noctis tenebris Sicut diu homo
tenebras sensit in mundo ac grauioris
tempore Nos igitur in mundo vita
mortali degentes in noctis tenebra
in mundo terre ac tempore breuiter sup Qui
sit caligine peccati in noluti vita
nostro actionis constanti Ideo ps primo di
dicimus quod peccatum non habemus z Ideo
baruch 3o quod quod in via est Ideo
ad gal 4o viue toto corpore sustine adiu
spiritum z in verbo dei predicator maxi
ma facit iniuriam Si periculis errantibus
bus qui in tot periculis sunt constituti
viam veritatis vel itineris et in primo sermo
quem facit peccatorum est Est enim predica
toris officium euocare ac reducere errantes
Hunc est quod uerbum propositum in me
adducit dicens hec est via et Ubi ta
docet primo viam bonam eligere non
cecitatis sed veritatis qui non ducit ad infer
num uel ad locum penalem Secundo
monet per eam incedere instanter cum
dicit ambulate in ea in via dei
nam quicumque ingressi est Ille de hoc
sicut de naui non ligata posita in
rapido flumine quod impetu fluxus trahitur
nec decursu ad pelagus dampnationis
vadit ps ambulate pium prudencie
spiritum 3o Secundo dicit in ea obmitte
obliquitates prauitatis ac perseuerantie
progressum habere z equaliter in veritate
neque ad dexteram neque ad sinistram
declinantes Unde ysa Ideo dicere

virtutes in studio currant sola per
seuerancia accipit brauium Sicut n
na gra d° opor suam po modica radi
ce pducit arborem in imme [illegible]
Sic opus bonum quantulumque modicu
z gnuine pducit arborem virtut z
facit eterne beatitudinis fructum Sz
aut her via p quam in os nos ambu
lare in[illegible] dictas prima a pcto ad
pniam 2a a pnia ad precepta 3a a precept
ad consilia Quarta a consiliis ad
virtutes Quinta a virtutib; ad dona
Sexta a donis ad beatitudines Est
aut pcm ut d a dictum vel factum
vel concupitum contra legem dei Est et
pcm desortas quas deus detestatur
Alij namque reges z principes in pic
uiciam in inimicos suos tra cotidie
cripiunt Deus aut dissipauit tra
ppc in diluuio et pcm sup terra
generaverat [illegible] Omnes quippe tam
alij principes vasa aurea z argen
tea pp in mundicia vasa aurea i
mia; tu pp in quo mistio parit
vasa argentea i [illegible] mia; pp pcm
euitar depatas pni g odio est deo
impius Alij principes oio in noctes
pp malos no pinut vnde abraham
ait deo gn absit ate dne ut perdas
iustum cum impio Sic deus indetesta
tionem pccor ipsos homi z vnigenitu
suum patibulo tradidit vsa b4 pp scelus
ppli mei pcussi eu z quis pp inimici
vellet interficere filium ea aut q̃uis de
testatoris quu vniusque suo [deleted]
aduersaio contrauiatur z ad eius destructio
conatur pcm aut deo contrariatur quia deo
est summum ens pcm aut est nichil deo
bonus pcm aut malum deo est sapiencia

pcm aut deuius contra regula zio pcm ds
summe detestatur legitur q panthera
omnibus aialibus amicetur preterquam dra
coni z serpentibus venenosis z hoc quia
venenum mortiferum secum portant panthera
ore suo emittit odorem suauissimum
ut dicit ysid q habet cetera aialia attrahit
z fortificat Sic et deus suo verbo bo
attrahit z confortat nisi illud ps verbo
dni celi firmati sunt omnibus creatis amicatur
preterquam dracon i diabolo z serpentib;
venenosis i pccoribus z hoc pp venenum mor
tiferum i pcm q ducit ad mortem
Quod aut ad summe diligat a° tra
sunt signa s q in nullo alio delectat q nullo
labore fatigatur q in illo opere sacietur
Primo nro diabolus in solo pcto delectatur
Ideo vos facitis voluntatem patris vri ait
dicit q volatilia nigri coloris ut in plib
delectantur delictis ut coruus respicit in
cadaueribus vnde nidificat in luco
Dicit plinius q est q dam genus vulturum
q ab omnibus auibus z ab aquila
timetur quia suis morsus e venenosus
Spiritualiter volatilia nigri coloris
sunt demones de nigritudine pccati de nigra
est sicut carbo facies eorum isti soli in
mundiciis pccoribus delectantur sicut auis p
dalis z rapax no curat nisi de carne
precib Sic diaboli no curat nisi de corpore
sine de aia hominis vnde ille dicit da m
aias et cetera tolle tibi ymmo quidam interroga
uerunt diabolum in quo plus delectaretur
qui respondit Sic q in uma prima et
in tota solus z in carne molli q d in
corde [illegible] [illegible] q scribitur Sexto zo diabo
in peccando pcm nullo labore fatigatur
non dormit non capit cibum s[illegible]

circuit querens quem devoret sicut leo rugiens etc.
Dilectio et amor multum alleviat labo-
rem In figuram cuius dicitur Gen. 29 quod
Iacob in pascendo gregem non fatiga-
batur pro amoris magnitudine quam habebat
ad Rachel Dyabolus in nullo delectatur
nisi in peccato unde in procurando ipsum
non fatigatur Unde quando dominus
quesivit ab eo Sathan unde venis
Respondit circuivi terram et Iob po-
stea dicitur quod ab aspectibus non fit passo
quia temptatio est altera natura Natura
autem in opere sua non laborat unde prover-
biis dicit Sicut leo et aquila non in prandio
non laborant quia hoc est eis naturale
Sic dyabolus male faciendo non
fatigatur Unde quando temptat Unde qui
assidua temptatione dyabolus temptat
ut tandem vincat 3o dyabolus in
procurando peccatum non satiatur Est siquidem
draconi de quo Ysidorus dicit inquodam loco
maris Italie est draco unde magnus ut
adeo sitibundus quod sitim extinguere non
possit cum tamen continue sit in aquis de-
siderans sitim extinguere et ad aera
egredi de aquis et ventum attrahit ut
saltem sitim cum vento extinguat Et
cum videt velum navis plenum vento
currit se in velum et navem submergit
Sed sapiens nauta qui transit per
loca illa velum deponit et transit
secure Draco iste est dyabolus Unde psalmista
draco iste quem formasti ad illudendum
ei et est unde magnus unde Iob Non est
potestas super terram et est adeo sitibundus
quod non potest saciari licet continue sit in penis
desiderans aut saciari Unde videns
navem id est hominem habentem velum

elevatum per superbiam homines submergit
et in profundum inferni eum deiicit De isto
dracone legitur Iob quod absorbebit flu-
vium et mirabitur et confidit quod influat Iordanis
in os eius et est fiducia quod Iordanis
id est homines iusti et quieti fluant in os eius
Est enim peccatum infirmitas qua homo dis-
sipat eum in homine sit virtus et opera
homines peccatum nos virtutum ipsarum debilitando
Sicut enim rubigo occidat aurum ensis
ut non possit in opere operari Sic peccatum
quod est rubigo anime virtutem ab anima tollit
ut penitus nequaquam in bona opera se
possit exigere quia sicut Primum in morte peccata
unde laedit animam per quam figuratur homo ille
qui descendens ab Ierusalem in Iericho descendit
homo a Ierusalem in Iericho qui spolia
graciarum et cadit in peccatum hic non solum est
spoliatus bonis gratuitis immo vul-
neratus quia virtus bene operandi de-
bilitatur in eo Restat plumis quod aquila
per aerem non potest volare nisi habeat in
nido duos lapides qui dicuntur agathes
Duo lapides sunt fides et caritas quibus
non sunt in nido mentis homo non potest
facere bonum opus istos lapides dyabolus
conatur auferre ab anima ut adeo sit de-
bilis quod non possit operari nec bene agere
Peccatum nostrum actio bonum opus mortificat
quantumcumque tunc sit magni precii et valoris
nichilominus si superveniat cuiuscumque peccatum
cadit a sua bonitate et valore sic quantum
cumque sibi meruerit opera priora si
superveniat in fine peccatum mortale statim
valorem perdit Dicitur quod salamandra
que est in igne et moratur sub terra diabolus
est qui moratur in igne inferni et
in inferno qui est in centro terre cum
hoc dyabolus sit potens ad veniendum peccatum et delectare

nutrit malam et post in motor solis
que est radix ramus arboris statim
omnia opera mortificantur etc. 26
Anima que peccaverit ipsa morietur
Jo. peccatum impedit ab exercitio similis
sicut quando viator vult multum
stare in hospicio et bene comedere
impeditur ne veniat ad terminum
eo quod de multis habet reddere rationem facere
solus. Sic homo in hospicio huius
mundi vult multas delectationes sed
postremo habet deo reddere rationem
villicationis Luc. 16 et ponitur in pur
gatorio tenebrarum int. quo ad sanc
tamen non potest pingere vel sine peccato
confessione purgi. est sicut tardius
se in paradisum viam expediunt. Sicut
tygris que est animal velocissimum
sic impeditur ne filios sibi raptos
repetat venatores enim ponunt spe
cula in via per quam tygris eos insequitur
et dum tygris intuetur ymaginem suam
credit se invenisse filium et tunc sistit
et tamdiu ludit cum ymagine donec
frangit speculum et tunc videt se de
ceptum etc. Tygris velocissime currens
est homo properans in curam quod sine
dicit sine comedat sine impeditur
sicut dyabolus qui venatur opera bona per
peccatum ea mortificando ea rapit et
dum homo bona sua vult recuperare
dyabolus speculum peccati ponit an
te eum in quo intuetur aliquid in quo delectatur
quod facit eum sistere et manere in pecca
to Finaliter invenit se illusum
quod medium est quod deleat eternum
quod cruciat etc. Hec possunt allegari

Gula ut dicit augustinus

novo decantato de x y c 6 Superbia
est primus defectus et prima inopia an
gelica iam familiaritate tamquam dicit 10
de superbia primo dicendum est. Est enim
superbia secundum augustinum in libro de mundi
seu appetitus inordinatus proprie excellencie
Propter superbiam primus huius viri in angelo fuit
collata hominis etc. fuit et in corone
vive. Sic enim regibus et principibus
collata potestas et habundancia bonorum
temporalium est eis in causam superbie
Unde tyrannus et malus dux comparatur
basilisco de quo dicit plinius quod adeo
est venenosus quod ... interficit eo modo
inficit omne quod primo videt interimit
et aves volantes suo flatu occidit et
visu. Sic eciam tyrannus et crudelis
quia in loco domini sui modo pertinet
inficere quia modo depauperat et cum
modo illum eius bona pervolencia
rapiendo et omne verum id est hominem
que videt tristare occidit ne ei resistendo
possit dominum auferre. Ymo quod plus
est aves celi id est homines religiosos et
sanctos non permittit vivere in pace
Secunda causa est generis nobilitas quia
aliqui propter suam nobilitatem ceteros des
piciunt efficiuntur quasi venenosi sicut sui pa
rentes. Dicit plinius quod rubeta que
est bufo in veniat ova aspidis in pa
ludibus et fovet ea et certe ovo generatur
regulus qui egressus de ovo mox suo fetore
suo flatu interficit. Sic enim de tyranno
de ipso enim nascitur quia sicut tinee generata
erant semper pro ea ...
legitur quod natus fuit cuidam tyranno filius et
dum quidam de hoc gauderet dixit quidam
sapiens gaudium vestrum sol generat solem

et in gommuerut tarc dutes vincas
erat nobis sol ardens et vir pitalos
cius ualeda mg vinc' nuc aut zge
neratus et talis vita nostra m' ad
hanc sit accidit q vix generat filiu et
eius fouet et nutrit eu et mox ut illi
dcuit ad dm fallaces et nuttores
suos et eius primo inficiunt bona eos
rapiendo et eos excusando 3a ratio
q offium dignitatis Dicitur q est
quedam auis que vocat frangus ob eo
q ossa mortuorum frangit ut de medul
la eorum comedat et viuat Contingit
aut frequenter q ossa propter duricia
non possunt frangi et tunc talia ossa ele
uant in celum si in altum et dimictit
ea cadere sup petram donec appareat in
eis fissura et tunc rapit medullam et
deuorat Auis illa que frangit ossa est
diaus qui non parcit p nos et simplices
magnos et beatos et sapientes frangit
eos eleuando ad dignitates et dimictit
eos cadere dans eis oportunitatem peccandi
Et quia magnam habent oportunitatem
peccandi impossibile est nisi appareat in eis
fissura defectus exterius et replete sunt intrinseca
lia pn iniquitate Quarta figura est
superba speciositas Dicit enim q pauo atte
dens pulchritudinem pennas suas et mures
speculi illa eleuat se et ceteros aues des
picit Hic est de muliere et homine qui
propter sui speciositatem alios despicit Con
tra facit sicut pauo quia videns oculos
suos ad pedes caudam deponit Sic ho
videns suos defectus debet superbiam dimittere

Superbia tria mala infert

Primo hominem excecat nam quanto ho
plus arte distat tanto peius pot videre

Dyabolus volens hominem excecare
ne videat suam infirmitatem eleuat
eum in superbia et tunc eleuatus se ipsum
non videt Nota de aquila primo q
facit post que rapit e q post oculos
eruit Hic est de dyabolo primo q facit
hominem quem vult rapere est q sibi aufe
rat fragilis generationis et hoc fit p super
biam Unde superbus assimilatur uespercu
lioni de quo dicitur q per uolatum perdit
visum nam sicut cristallinus qui requiritur
ad videndum transit in alas Sic homo su
perbus propter desiderium dominandi sup alios
visum et cognitionem sui ipsius amittit Unde
de eis dicitur ambulauerunt ut ceci quia
dno peccauerunt Secundo excecatus patitur trina
dampna primo quia viam rectam nescit
tenere 2o quia tm non vult cognoscere 3o
ab inimicis non valet se defendere Hic
superbus viam rectam non tenet ad ambu
landum ad dm quia illa est humilitas tm
non cognoscit qui est ille qui est unus et
summus rector Defendere se non potest a
temptationibus dyaboli Nota q diaus
pugnat cum homine sicut rex uius cum
asino cum pn vincat quia primo q sibi facit
est q sibi eruit oculos propter superbiam homo
sunt primi adinuentiam et uicos pn inter su
perbos semper iurgia sunt rò est Nam
dicit ars q per ea ruinatur alia ad se
muicem sic per vnum ab vicinum et socium
Similiter per ista ea homines ruinantur
per dm quia vnusquisque vult alii dominari et
per talem superbiam vel desiderium dominandi
inter superbos semper sunt lites et iur
gia homo in superbus non vult habere
supra se maiorem nec equalem Legitur
q allexander fuit ita superbus q rediens

ad mortem dominum suum unum soli principari
voluit ne esset in dominio equalis dicitur
Hec regnum inter plures divisit et tales
sunt similes locustis que conantur saltando
se elevare et quanto plus elevant tanto
plus periculosius cadunt locuste que se-
ventem ... amicorum mordent et devorant
isti quanto plus elevantur ad honores
tanto plus in maiori periculo sunt sed ...
per beatum aug in ... Nota de arbore quanto
plus elevatur sursum tanto plus ramis ...
conteruntur Hic nabuchodonosor qui fuit
exaltatus in dignitate que usque ad celum ...
est de eo predicto arborem dani... Nota
de ista arbore Hic est de superbia qui credit
se ad suum statum pervenisse tunc veniente divine
iusticie in eternum conteruntur 30 homines
in periculose precipitat Nam qui navis
... et habet magnum velum tunc ...
mente vento valido sed velum non deponi-
mus submergitur Navis in mari est
homo et si iste habet magnum velum ... mag-
nam ... et si velum suum ... de
vento honoris et dignitatis cito ... va-
lide in ... precipitatur Item nota
quod diabolus facit sicut aquila que libenter
comedit testudines et elevat eam in altum
et cum impetu precipitat super lapidem ut
frangat et eam postea rapiat et comedat
Sic mortuus est achilles poeta qui dum esset
in campo aquila quedam volans per
campum videns caput suum esse album esti-
mavit caput suum lapidem esse dimisit
testudinem cadere super caput eius et fractis
cerebris mortuus est Hic facit dyabolus
qui frequenter descendit ad vallem ...
omnis ... ad homines pauperem et humilem
et quando non potest frangere dum est in statu
humili elevat eum ad statum dignitatis et dum

posuit eum in loco superbie precipitat eum
in sentinam omnium peccatorum Hic dyabolus
statuit christum in pinnaculum templi ...
... Unde iob 30 elevasti me et quasi super
ventum ponens allisisti me
Superbia habet triplex remedium
Primum est consideracio proprie fragilitatis quia
sicut basiliscus qui est regulus sit tanti ...
quod solo intuitu inficiat et ... sua
nulla herba virescit et aves celi suo
aspectu inficiat nec contra tale venenum re-
peritur remedium nisi unum solum quia si
homo ... tali ... ...
basilisci mortuus posset recipe liberatur
Basiliscus qui solo intuitu inficit
homines est homo superbus qui dum videt
aliquem in prosperitate statu ... eius
mortem et ... et ... ...
permittit ... nec ... ...
aves celi ... religiosos et ... ...
superbus semper persequitur ... a sua su-
perbia potest desistere nisi qui plures suos
potest ... ... potest cogitare qualis
cito factus sit ... Dicitur
quod quidam interogavit quemdam ...
... qualis fuit qualis sit et qualis
futurus esset ... dixit ad ...
Sperma ... ad ... vas stercoris
... esca vermium efficietur ... ...
quando morti rogatus fuit ...
... ut ad ... ...
... qui in gemitu ... ...
... in ... medium ... ...
... ... pauper et ...
... quia ad laborem nasci ...
... ... Sit
... ... quia

quia in puncto de nullo recordor. Ideo
tu vide unde veneris et ubi eris ubi
es et ingemiscite quo vadis et contre-
miscite igitur considerationis proprie fragilitatis
et vide si superbiam dimittas tua in meo
tui. Secundum est detestatio potestatis diaboli
quia dyabolus est rex super omnes filios
superbie. Unde dicitur Job. Nota dicitur quod
est servire tali domino qui est talis con-
ditionis quod quanto homo plus servit
ei et eius sequitur voluntatem tanto
eum plus dominus servit et affligit. talis
dominus est dyabolus. Unde dicit Augustinus plus
est cocodrillo de quo dicit ysidorus qui post-
quam cepit hominem cum eo delectatur ludit et
quanto delectabilius cum eo ludit tanto
dulcius eius lacrime postea fugit. Sic
facit dyabolus cum homine quem capit per
peccatum mortale efficitur quod alter cum glo-
riatur quod esset dominus orbis dyogenes
plus erat factus est ymo servus servorum
meorum tu es quia ego sum dominus superbie
qua ego subpeditavi tu vero servus es
superbie que dominus tui. Tertium est abhominatio
pessime infirmitatis. Nam ea infirmitas
est pessima que cotidie augetur talis est
superbia. ps. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper
quod homo superbus sit abhominatus dicit
plinius quod cocodrillus est animal in nilo
et omnia que circa eum habitant sua fetiditate
inficiat et quamdiu vivit semper crescit et
pervenit ad magnitudinem magnam corporis. Coco-
drillus significat diabolum et superbos membra
eius quia superbus omnes qui habitant cum eo
fedat. Superbia est adeo gravis quod nec
celum potuit eam nec paradisum sustinere.
Sicut ysidorus quod volucer dum videt cervum in
herbis pascentibus ignoranter fugit et
dum videt leonem in pede concidit eum.
volucer qui sic dicta est eo quod volat et
diligit umbram est dyabolus qui sine dubio
fugit obscuritatem peccati unde ad illas i.
ad illos homines declinat ut quiescat sub
umbram peccati sunt. Sic dum videt cervum
i. hominem mitem et mansuetum commo-
rantem in puritate vite fugit
ab eo. Sed dum invenit leonem i. hominem
superbum et ferocem eum in pede et
occidit. Superbia igitur est infirmitas
pessima vel ab hominibus est fugienda

Avaritia sicut augustinus est inordinatus appe-
titus pecunie sive vel cuiuslibet alterius rei
in acquirendo vel recipiendo illud
vitium inficit quia ut quando homo
appetit scias bonum et mali genus. Ideo assi-
milatur avarus aranee propter multas
proprietates. Primo quia in eis est grandis
labor nam aranea tele sue intenta
nunquam desinit laborare ut dicit papias
super de animalibus. Aranea maxime
cum plus occupatum occupat se in labo-
ribus. Sic avarus licet diebus vite
sue esurit aliquando divitias in senectute
tamen plus cogitur acquirere et minus
expendere. Unde dicitur in homine
cum cetera vitia senescunt avaritia iu-
venescit. Secundum in eis est con-
similis timor in possidendo tela enim
aranee cum labore nimio et nimio
timore texitur et faciliter valde dissipa-
tur. Sic enim non tantum flatu venti tantum
et pro avaliar capiat a minoribus
tamen capitur. Sic avarus omnia
timet tamquam dissipari suas divi-
tias. Nam divitem estimat pronum
pauperem in furem. Tertio est in eis
consimilis dolor in amittendo quia
cum tangit telam cum sit de visceribus

aranee tangit aranea et qui tollit
auaro diuitias tollit ei cristam et si
aranea egestione viscera sua tela texit
moritur Sic auarus suas perdit diui
tias quas se eviscerando acquisiuit mo
ritur pro dolore Oritur autem vicium aua
ricie ex duobus primo ex timore in ordinato
ne sibi aliquid deficiat iste timor po
nitur in capite tygrum qui timens ne sibi
deficeret pauca et parata dabat domino
licet totum haberet ab eo et ideo deus misit
in eum tantum timorem quod terra ei deficeret
propter quod vagus fuit super terram sic
Sic homines aliqui tantum timent ne
eis aliquid deficiat quod totum retinent quod ac
quirunt et ideo pauperibus nichil volunt
distribuere tales sunt apostate auaricie
in se ymaginatum et ideo sunt proprie mitium Nota
bene Augustinus dicit Quod deus se habet ad omnes
homines sicut cor ad cetera membra na
turaliter sicut cibus in stomacho ad cor per
tinet nutre de alito et ministrat vnicuique
membro necessaria ita quod dat illi membro
quo necesse transmittit aliud et ipse et pauperes
Si autem contingit quod membrum quo necesse
transmittit plus retineat quam sibi sit
necesse statim in ipso creatur apostema Dusso
tamen ipsum sic deus mittit bona sua pau
peribus medijs diuitibus qui si plus
retineant quam oportet generatur in eis apostema
auaricie quod eos spiritualiter occidit Secundo
ex amore in nato ut cuilibet filio prouidea
naturaliter enim quilibet desiderat filijs prouide
re et thesaurizare Sed in thesaurizando decet quibus
videre ut tantus sit amor parentum ut quo
cumque modo velit eos ditare quia accipe
aliena propter et ipsos in debito modo ditare
constituit peccatum auaricie quia auaricia dampnat
nat et acquirentes et retinentes Narrat
quod vsurarius quidam habuit duos filios quos pro
volens in malis acquisitis patre succede
nutriuit religiose alius vero patri successit
De quo tamen de cetero dolens religiosus
rogauit deum quod sibi ostenderet statum istorum qui
raptus in infernum et vidit eos in puteo
inferni in flamma ascendentes et se mutuo
mordentes et blasphemantes Pater di
cebat filio maledictus sis tu quia propter te
vsurarius fui et aliena rapui Et filius e contrario
pater maledictus sis tu quia si non iniuste
acquisiuisses non iniuste retinuissem nec istam penam
pateret Cassiodorus Quod pater quod tibi prouides
hereditatem et acquiris tormentum tibi maius
Scriptura mittit homines statum ad alia
brutum vt distat ab eis non ordine Iob In
terroga iumenta et aues et docebunt
et docebunt te quod nemo filios suos debeat
quantum et quia dum filij non sunt apti ad prouiden
sibi eis ad sufficientiam acquirunt Sed qui
sunt apti et deo et propriis committuntur et sic
debet facere Tertio ex eius prouidentia quo
homo diu viuere putat est ergo reprehensio
nequissima multos perdit et dicitur ne
quissima quia turpissime decipit Cum
promittit longam vitam cum tamen vita homi
nis breuis sit valde Iob homo natus est et c.
Nec mirum si est breuis quia dependet
a scintilla modica videlicet ab eo quia cito deficit
et faciliter quia transit cito Scintilla est
modicus calor qui est in corde qui quia
cito deficit seu extinguitur homo moritur
fumus in naribus qui si videtur aqua
vitam vita finitur flatus est in ore qui
si impeditur homo suffocatur De istis
dicitur Sapiencie 2o fumus et flatus in naribus
nostris Narrat Gregorius in libro dialogorum
quod erat quidam homo qui multa soporabat
retinuit diu occulte quod vix ad plenum
eueniebant ita quod sopinus suis fieri
ad herendum sit quod nocte sufficiente qua
soporavit se longissima vita ostensam
cum sopore firmiter ad herebat et cepit
multas diuitias congregare et cum eas con
gregasset ita repente defunctus est ut

ut omnes maculas relinqueret / turpi igitur
errore decipitur stultus quia nullus scit qua
hora deus sit venturus. Unde et Gregorius: Si
sciret homo horam in qua esset de carne
migraturus posset tempus ad delicias
ad penitenciam deputare. Sed ideo se premonet [illegible]
penitenciam [illegible] non suspendit

Avaricia infert homini tria mala

Primo facit hominem nudum et miserabilem
[illegible] dicas quia dives es et locupletatus et nullius
egens. Tota quoque condicio avari [illegible] misera
quia cum labore acquirit. Dicitur quod ursus
frequenter laborat antequam capiat predam
et postquam cepit per nimia lassitudine comedere
non potest. Sed cum predam se ponit ad dor-
miendum et dum soporatus est preda fugit
ab eo. Sic avarus per nimia sollicitudine acqui-
rendi de acquisitis non gaudet sed quasi dor-
mit per mortem et alienis relinquit et illis
qui nichil boni faciunt pro anima sua post religi-
aliene dimittit suas. Est miserabilis quia cum
timore custodit. Sicut enim canis iacens
super fenum de eo non comedit sed latrat contra
omnes appropinquantes. Sic avarus iacet
super divitias custodiens eas cum nimio
timore et tamen nullum fructum capit ex eis
contra omnes latrat timens quod sibi velint
sua bona auferre. Dicitur quod symea quod
duos fetus et illum quem magis diligit gestat
in brachiis et alium gestat in humeris et
cum in aliquo sibi fugere necesse est cum
dolore [illegible] dilectum dimittit et ab alio premitur
ne possit currere et capitur. Sic avarus
divitias dilectas in mortis articulo [illegible]
dimittere et alia [illegible] ut non possit evadere
manus eius [illegible]. Est et certe quod nichil reportat
tamen quia dum videt mortem in manu
[illegible] sui ad [illegible] ad levat oculos suos. Sic
avarus [illegible] de [illegible] loco sperat aurum mens
aliud cogitat. Est et nudus quia in nullo

se proficit / fumus quanto magis elevatur minus sibi
proficit sed semper nudus remanet. Sic
est de avaro qui est sicut fumus divitias congregat
facit homines in mundo et abhominabilem.
Secundo est enim de divitiis sicut de fimo
quia si congregatum fuerit fetorem et abhomi-
nationem causat. Sed si spargitur terram
fecundare facit. Sic divicie quando
congregate manent in domo divitis et a-
vari [illegible] faciunt fetidum tam deo quam
hominibus. Sed qui dispergit eas inter
pauperes tunc eas distribuens fecundare
[illegible] cum inequaliter [illegible] avarus
[illegible] assimilatur porco [illegible]
tamen quia in mundo [illegible] quia retribu-
entem ad eum caput elevando non
cognoscit sed quod non [illegible] nisi cum occiditur
et quod est in eo utile invenitur. Sic
avarus dum vivit bona non restituit
nec elemosinas pauperibus facit [illegible] gratias
actiones non refert. Sed cum moritur
[illegible] elemosinas largitur et de omnibus [illegible]
habet remanentes habet consolationem
[illegible] facti sunt abhominabiles velud
ea que dilexerunt nec mirum quia ava-
ricia est idolorum servitus quod ab
hominatur maxime deus. Item
qui sequitur avariciam conturbat do-
mum suam [illegible] idolatra deo et homini
odibilis est avarus ideo facit hominem
miserabilem. Unde avarus compa-
ratur ydropico quia quanto plus bibit
tanto plus sitit. Quatuor enim
sunt insaciabilia secundum sapientem scilicet
infernus qui non saciatur animabus
ad perdendis [illegible] et vulva sine luxuria
que tamen saciatur in senectute terra
que non saciatur pluvia tamen aliquando
saciata est secundum pluvias ad perdere in
diluvio non potest / ignis qui numquam
dicit sufficit. Sic avarus quanto plus
habet tanto magis appetit [illegible]

107

ez aqua calida quasi ignis non extin-
guetur donec ad se gluciat. Ratio
huius insaciabilitatis est triplex. Prima
nam si aliquis sitiret sitiret et si totam
aqua mundi effunderetur in ventrem ipsius
illud exivit aqua non posset extingui sitis
et est de avaro. Secunda causa est
quia si quis vellet implere horreum am-
plissimum cum tribus granis nunquam saturus
esset quia capacitas non posset. Sic est de
appetitu avari qui est infinito eo saciari
non potest. Tercia ratio est quia qui vellet
fistulam implere capacia saturus esset quia
capacia solum recipitur in arca. Sic bona
temporalia non sunt in arca recepi sed
solum in bursa. Unde fatuus est ille qui
totalitatem suum appetitum bonis temporalibus
proponit saciare.
Contra avariciam tamen sunt remedia. Primum
est respicere vite brevitatem. Iob. Facile
omnia contempnit qui se semper cogitat
moriturum. Iob. Homo natus etc. Hoc
quibusdam accidit sicut cuidam iuveni
de quo legitur in Barlaam qui dum esset
in deserto et insequeretur ab unicorne et
ipse fugeret occurrit ei arbor pulcher-
rima poma habens et in ea favum
mellis apparens et subtus erat fovea
magna plena bufonibus et serpentibus
qui hanc arborem in radicibus rodebant
duo mures unus albus alter niger fa-
tuus iuvenis hanc arborem ascendit
et pascebatur de pomis et favo mellis
et delectabatur in frondibus nec attendebat
quod arborem duo mures roderunt quod tandem
cecidit et ipse in foveam corruit. Iste quis
est homo qui vivit et non videt mortem etc.
Arbor est mundus cuius poma sunt divicie
delectabilia ubi potest in lectis huiusmodi fron-
des sunt verba pulchra. Duo mures sunt
dies et nox que omnia consumunt et ipse
homo sit attonitus hiis pomis non ascendit

ubi et quando corruat et accidit vita sua
et cadit in puteum inferni in profundum speciem mihi
Unde Ysa. 38 precisa est velud a texente vita
mea. Vel sicut mare saturus qui per primo
est ruitus. Secundum est aspicere Christi pau-
pertatem in Christo. Magna abusio est quod dives
vult fieri vermiculus pro quo pauper voluit fi-
eri. Nam cum homines in lectis delicatis dor-
miunt vulpes foveas habent vo se me
in quo requiesceret filio hominis non habuit
ubi reclinaret caput suum. Luc. Unde Pilato
tamquam inimicum ei apparens fecit apponi
tabulam ubi caput suum posset reclinare
in signum paupertatis et vilitatis et detestacionis
avaricie proprias vestes suis crucifixoribus tradidit
ut penitenciam ostenderet quod sicut homo oneratus
pennis per arctum foramen non potest intrare. Sic
avarus primo enim quod exponit se omnibus super-
fluis quia saccus est camelo. Luc.
Tercium factum hominis paupertatem quo ducit
ad regnum dei pervenit et amat illa que ad
dampnacionem ducunt eterna. Fertur quod rex
quidam habuit duas filias unam pulchram
quam eius amabat aliam turpem et omnino
odiosam que videns se spretam genua
flectens patri conquesta est. Cui pater
ne timeas qui te habuerit habebit regnum
qui hoc sorore tua ipsa solam accipiet.
Sic qui paupertatem habuerit regnum habebit. Aut
sed pauperes propter quod certum est propter diuicias
utilitate non emit bonam vitam nec sanat
infirmitatem non tollit pauperem. Sed eterna
sequitur tamen vita eterna si pauperibus
distribuantur. Dicitur quod cum quidam dives
infirmaretur nec a medico posset liberari
recepta habuit ad divicias suas quas ante se
portari fecit cum eas consilium peteret et nunc
responderet et ad eos posita manu ut
honorabiliter et toto meo studio custodivi et
in tanta necessitate michi loqui dedignemini
noluit noluit nunc verbo salubre remedium

z statu dedit eas pauperibus et descendendo
vitam spiritualem accepit Nota q̄ tamus
qⁿ sequitur duos dnos p una non pt
cognoscere cuius sit nisi qui separant eos in via
qua tūc tamus suum dnm sequitur z alium
dnm dimittit Sic divites temporales servi-
unt deo z mundo z quia dum homo vivit
in hoc mundo no pt sciri cuius sit divitie sz
qn homo separatur p mortem a mundo tūc
cognoscitur quia iste sūt quas servit so
mundi z non domini que relinquit ps re
linquent alienis divitias suas

Invidia sc̄d aug est aliene felicitatis tristicia
et in adversitate leticia exponi pt q̄ in
vidia donos caritatis excludit Vn aug tolle
invidiam z tuum est q̄d habeo tolle invidiam
z meum est q̄d habes Nam ipsum est invidie
magis in vidie Nota pavo qui est infirior
homine homines in vidz uti stercus suum q̄
est homini medicinale absondit ne ab
homine possit inveniri z hoc facit quia
homini in vidz utilitati sicut homo invidus
istud pctm pessimum est Nam p invidiam
peccatum est lapsus mundi p invidiam
dyaboli mors intravit in orbem terrarum
ut ait aps In invidia stimulatus cayn fra-
trem occidit ut ge In invidia psecutus est
saul dd r inter Saul p cussit mille
z david 10 milia p mo reg In invidia moti
iudei xpm crucifixerunt io Et tradiderunt pilato
Nam in invidia oritur ex 2bus videlic
ex aliena prosperitate sicut in alia inpsta
a luce excecantur z inpsta monet ut
az de noctua z vespertilione in tenebris
eni noctue volent Sic in invidi de pros-
peritate aliorum turbantur z tristicia gaudz
Unde in invidi similes sūt quibusdam
serpentibus indie q̄ sciuntur qn vident
flores z arbores aromaticas primo mitu-
tales arbores rodere ut pereant vo est

Quia exodere fieri illorum qua-
rer possit sustinere et est de in
vidis quia non pūt sustinere alios
prosperitatem Dicitur q̄ in curia cuiusdam
regis erat unus invidus z unus
avarus quos vocavit rex dixit
petite a me q̄d q̄d volueritis z obtine-
bitis ita tamen q̄ primo petat habebit
aliquid z alius duplum z facta est
inter eos contencio magna quia invidus
non poterat sustinere q̄ alius haberet
melius z plus quam ipse io nolebat
primo petere Avarus aut nolebat
eciam primo petere unde nolebat primo
petere Invidus qui dolet de aliena
prosperitate z gaudet de adversitate
primo petivit dicens peto q̄ michi
eruatur unus oculus z obtinuit iste
invidus libenciusque voluit amittere
unum oculum quam q̄ alter magis haberet
homini est 22 laqueum parat qui
delectatur in capite aliorum Secundo ex
propria infirmitate dicit deus q̄ avarus in
prospera ut sūt musce animce vermes
z pulices et inpsta sūt deo z aliis
animalibus prosperis quia ex infirmitate ani-
libus prosperis invidentes alia inpsta
sūt invidi 2o est anglicus e hispanus
qui est aul non invidens tca Ite
tortuose quia dz oculos intrinsecus
z non in facie Sic invidus et ydeo
dicitur primo reg q̄ saul non videbat dd
sic q̄ no erat oculus potuit eum res-
picere sic faciunt invidi Refert cesarius
q̄ in quodam monasterio erant due
puelle et quelibet conabatur alteri
dare alta ipsarum infirmabatur quia
agitata stimulo invidie vocavit prio-
rissam petens q̄ pecunia sua alteri
non p mittet donec ipsa resurgeret
priorissa deridens detracta invidia
plus eam reprehendit Vide gaudium

Quod fratres ioseph videntes se non
ita amatos Nota quod canis cum in-
ordinatu appetitu vellet habere omnia
ossa non enim potest videre alium canem
comedentem quin insurgat ipsum invadet
vel eum mordeat Sic etiam est de in-
vido etc. 3o contra vitium malicie iniquitate
Dicitur de lince quod sit tante virtutis
in urina quod de eo de quo nullam habet
potest utilitatem non potest sustinere quod homo
habeat utilitatem Unde sicut quod
de urina sua generatur gemma preciosa
abscondit urinam suam sub sabulone
ne inveniens gemmam inde habeat
utilitatem Sed in rei veritate falli-
tur quia de absconsa urina sub sa-
bulo citius generatur gemma Sic facit ho
maliciosus res suas vel etiam alienas
abscondit ne aliquis ex eis possit ha-
bere utilitatem Refert cesarius quod in a-
pulia iuxta montem gehenne audita est
vox a multis dicens preparate in fine
[illegible] festum et responsum est quod est et
ut vox amicus noster dux thuringie
propius in [illegible] ad te venit igitur
notata est dies et hora et inventum est
quod eadem die et hora dux thuringie qui
erat ad imperatorem frederici mortuus est
Et ante horam mortis sue mandavit
quod totum aurum quod habebat in mare proiceret
ne aliquis de pueris suis posset
habere et ei equiparare in divinis prin-
cipi 23 Ne comedas cum homine invido
nec desideres cibos illius Comede
et bibe dicit tibi et non est rectum cor
eius quod ad eum sic columpna recta fuit
recepto pondere semper confirmatur Si autem
obliqua fuerit cito cadit Sic cor homo
videns bona et prospera alius confirmatur
Si non cor hominis per invidiam obliquum
fuit ad maiorem invidiam semper generatur
ut dicit Crisostomus super [illegible]

Inter invidia 3a mala mittit Primum est quia
facit obviam In invidus enim similis est dra-
coni de quo dicit plinius quod habet vene-
num in ore et sub lingua et tanta et tale
est eius venenum quod lingua eius semper veneno
intingitur et ex calore flatus eius sic aliquando
inflammatur aer ut incendi videatur
Item unam sua habet in cauda quia quod cauda
tetigit occidit Item [illegible] dormit Sic ho-
mo invidus habet venenum in felle id est invidiam
in mente et in lingua virtutem in cauda
quod non in facie hominis etc. 2m est venenum etc.
Dicit autem quod venenum aspidis masculi citius
perimit quam femine licet femella plures habeat
dentes Sic licet femina plus famuletur in-
vidie vir tamen citius detrahit Et venenum
aspidis [illegible] peius est quia incurabilius Sic
invidia inveterata peior est quam nova
ut habetur [illegible] 120 Item peius est
venenum quod insinuatur ab aspide ieiuno quam
si esset repletus Sic magis dolose
pungit propter reverentiam et abstinentiam quam quando
prius Secundum est quod ledit sibi ipsum
Dicit enim vermis qui nascitur de pane
primum quod rodit est panis Sic invidia quia
nascitur de corde hominis primum quod ledit est
cor humanum Unde dicebat poeta in-
vidus invidia comburitur intus et extra Et
de invido accidit sicut de papilione qui
videns lumen candele circumvolat et lumen
intens lumen extinguere et dum lumen
extinguere frequentius nititur cadit et flam-
ma comburitur Sic invidus lumen aliorum pro-
speritatis videt et dum nititur verbis suis de-
tractionis famam bonam extinguere et non
potest se ipsum comburit Tertium de prosperitate
aliorum qua affligitur propter quod concitatur dolor cordis eius
in caput etc. Nota in historia magni alexandri
Describitur quod princeps [illegible] principes magni alexandri
videns phillippo medico alexandri potentis-
sima familiaritate in qua habebat eum

Allex(andri) tempore quo phillippus ministrabat po-
cula allexandro recuperando sanitatem par-
menion scripsit allexandro quod sibi caueret
quia phillippus in poculo volebat eum
intoxicare allex(ander) literam ad caput lecti
sui posuit et poculum sumpsit et postea literam
legendam tradidit phillippo cum autem
allexander recuperasset sanitatem phillip-
pus de invido iudicium petiit et allexander
parmenionem iussit decollari. Tercium est quia
tollit profectum navis enim existens in mari
quamdiu habet ventum contrarium ad portum
non potest pervenire. Navis est homo viator
portum ventus deducens ad portum salutis
est [illegible] et eius gratia [illegible] Sed [illegible] bonus
destruit me. Ventus contrarius est invidia que
directe opponitur bonitati [illegible] et eius gratie
in homine invidia homo ad portum salutis
non potest pertingere nec proficere. Unde dicit
in libro de animalibus quod aves que habent
pectus latum non possunt in altum nec bene volare
maxime qui habent ventum contrarium. Avis
habens pectus latum est homo habens ap-
petitum latum ad volendum omnia. Iste talis non
potest bene volare nec proficere ad salutem
propter ventum invidie eo quod ventus invidie
retrahit ipsum et impediat. Quia invidus de-
velit solum suum et non bonum proximi. Quarta
de prosperitate proximi contristatur quod est maximum
impedimentum a salute. Sed videndum quod quandoque
[illegible] in invidia per detractiones proximos
impedire ne proficerent ipsi in quantum la-
borant et se ipsos occidit et similiter [illegible]
figura exodi i ubi dicitur quod egipcii invidebant
filiis israel eo quod crescebant et multiplicabant
opprimebant eos operibus duris et nimis.
Sed quanto plus opprimebant eos tanto
plus crescebant. Et finaliter filii israel con-
valuerunt nimis et egipcii submersi sunt
in mari rubro.

In invidia habet 3a remedia primum est considera-
cio necessitatis. Videmus enim quod [illegible] quod sunt

eiusdem corporis non se persequitur primo se
iuvat. Hoc est sicud enim homo primo membri
propter unum membrum subvenit et iuvat
alia membra et congaudet de bono corporis.
Sic homines qui habent eandem
naturam et sunt in unitate membra non debent
sibi invicem invidere. Sed debet unus
de bono alterius gaudere sicut de suo.
Dicit marcianus historiographus quod
aspis qui est serpens valde venenosus
afris et mauris non nocet, quia quociens
ad eos primo pueri sunt nati se hi suppo-
tos quod nati sunt adulterio exponit aspidi
et si non sunt sui status perimitur aliquin
nil mali senciunt. Dicit plinius quod [illegible]
[illegible] serpens erat in [illegible] civitate romano-
rum incolas terre illius non ledit ne-
[illegible] dormientes alios autem quoscumque
gentes homines cruciat. Crudelior ergo
serpentibus est homo qui proximos suos
persequitur. Dicit plinius quod aspis con-
parte suo interfecto zelo ulcionis persequitur
interfectorem et penetrat omnes difficul-
tates terras et aquas et illum [illegible] de
tanto agmine agnoscitur et nisi morte
[illegible] vindicare. Sic facit homo
qui [illegible] quod [illegible] .i. proximus occidit
ab aliquo iacto detractionis statim in illum
[illegible] insurgere et vehementer ipsum in-
crepare ut saltem [illegible] de-
tractione cesset. Tercium est abhominacio
[illegible] quia homo de malo pro-
ximi sui doleat hoc est hominis cognoscentis
et videntis et est valde abhominabile
volens a tali [illegible] curari debet facere sicut
facit lacerta lacerta [illegible]
[illegible] caligines et cecitate oculos. Sed
volens curari querit arcum foramen in
pariete et contra solem oculos aperiens et elevans
et tenens eos diu apertos lumen recipit sicud
lacerta lumen amittens per [illegible]
est in invidus amittens [illegible] per

[L]ongam consuetudinem in videndo sicut stag-
nis debet recuperare oculos quos aperiat
considerando divinam bonitatem et largitatem
qui bona sua confert quibus placet. Sic-
ut maxime aperit oculos homo qui in
foramen artis premere se ponit ipsa. Sic ut
aperientur oculi cordis. Nota quod invidus
similis est noctue que a luce excecatur et
in tenebris videt propter quod omne lucidum est
ei odiosum et obscuritas eam letificat. Sic in-
vidus de vita et prosperitate proximorum dolens
contristatur. Sic de tenebris id est de advers-
itatibus proximorum letatur. Ergo invido
non competit gloria eterna quia ibi est
omnia claritas et lux magna ibi sunt omnia
omnibus apperta. Si igitur invidi ponerentur in
tanta claritate et viderent omnium prosperitates
omnimode affligerentur. Invidia est penitus
nullius utilitatis. Dicit ysidorus quod syrene que
sunt monstra maris de tempestate gaudent
et de tranquillitate dolent. Non est tamen
[illegible] ad utilitatem. Cum non senciunt tempes-
tatem [illegible] tempestatem tran-
quillitatem de qua gaudent et cum
senciunt tranquillitatem postulant tempes-
tatem de qua dolent. Sic invidus
crudelior est quam monstrum maris quia
dolet de prosperitate proximi et tamen inde non
[illegible] aliquam adversitatem et gaudet
de adversitate proximi et tamen non [illegible] pros-
peritatem nec utilitatem. Cum ergo
nullius utilitatis est invidia ideo ab omnibus
est abicienda. Item quod dicit Aurelius (?) quando
stomachus recipit aliquid nocivum et non [illegible]
[illegible] id est venenum vel aliud
mortiferum omnes virtutes que sunt in
homine insurgunt ad expellendum illud
sive per os sive per partes inferiores. Si autem
non expellitur natura succumbit et moritur
homo. Ideo quod est maxime homini contrarium est
invidia que consumit corpus et perdit animam [illegible]
[illegible] homo videt se acutum et [illegible] ab

invidia que nullius est utilitatis sed solum
perversitatis et ideo debet contra omnibus viribus
suis insurgere et se ipsum et non permittere in-
vidiam sibi dominari. Sic notandum licet
in invidia noceat invido [illegible] est tamen illi cui
invidet. Unde super dicit petrus Raven-
natensis (?) forte excitat ad virtutes odium alieni
livoris [illegible] nec mentis oculos corpore
permittit invidia [illegible]. Nam Jacob qui
in baculo suo Jordanem transierat nisi fuisset
[illegible] cum duabus turmis [illegible] invidia
fratrum agitasset Joseph non invenisset in
Egypto nisi ipsum fratres invidia vendidissent.
Exemplum quippe est Abel non potest esse quem
Cayn invidia non exercet.

Ira ex tribus causis oritur. Primo ex malo
et nocivo apprehenso. Sicut enim canis qui
videt extraneum ingredientem curiam vel
domum domini sui estimans eum furem vel in-
imicum statim accenditur ira et ei occurrit et
contra eum latrat et eum mordet. Sic homo
quando apprehendit quod aliquis sit ei inimicus
[illegible] estimans quod sibi noceat statim ad
iram movetur et contra talem clamat et fre-
quenter eum mordet scilicet detrahendo. Item
nota quod ex malo apprehenso contingit ut fre-
quenter maximum malum propter iram inordinatam.
Refert Seneca in libro de ira quod quidam
judex condempnavit quendam militem
accusatum de morte commilitonis sui eo quod
essent duo in via et unus rediret sine alio
unde putabatur quod ille alterum occidisset
et cum centurio duceret militem per [illegible]
[illegible] ad suspendendum videns illum
militem pro quo iste erat morti adiu-
dicatus ambos reduxit ad judicem.
Judex ira motus dixit primo militi te
interfici quia jam dampnatus es et te
similiter quia causa mortis commilitonis
fuisti. Et centurionem dixit et te similiter quia
iussus occidere militem noluisti. Et

Quibusdam Seneca Octauo qua pollens
est iracundia ad fugiendum causa furoris
et penitus iudex iratus propter vnum in no
cenciam Vnde Seneca furor Quippe
iratum putant Secundo ex verbis pungitiuis
et attende quanto enim nobilior pars cor
pungitur tanto homo citius concitatur et ad
iracundiam prouocatur Nobilior enim pars
hominis est cor quod non tangitur ferro sed verbis
Vnde quando dicitur homini verbum
pungitiuum et iniuriosum statim ad iram
concitatur Sic dauid qui fuit mitissimus au
dito verbo nabal carmeli qui dixit Quis
est dauid et quis filius ysai eius hodie
increuerunt homines fugientes qui fugiunt dominos
suos iratus est vehementer et dixit acci
gatur vnusquisque gladio suo et hoc faciat
michi deus et hoc addat Si remanserit
hodie de nabal vsque ad mingentem ad parie
tem etc Regum xxv Dicit plinius quod aper sit aial
ferocissimum et iracundum valde et quod sit omni
tempore ferox aliquando specialiter quando re
cipit puncturam a venatore iratus et
concitatus in illum qui eum pupugit crudelis
sime seuit Sic sunt aliqui homines qui
naturaliter et omni tempore sunt iracundi tales
quando aliquo verbo punguntur ad ira
cundiam ferocissime inflammantur et
contra illos qui eos pupugerunt crudelissime
insurgunt Refert valerius quod cambyses
rex persarum nimis fuit seuerus quod quendam
iudicem amicum suum qui iniuste iudicauerat
excoriari mandauit et pellem sua in sede
iudiciali affigi faciebat et filium predicti
iudicis ei loco eius posuit et ad iudicandum
collocauit ut ipse timeret iniusticiam ma
gnare pena patris in iudicio habens iustam
libram in lancea teneret Quarto ex actu et presu
(?) Dicit enim in libro de anima
quod omnia animalia quantumcumque mitia si ledantur
ad iram concitantur Quinto est quia ille qui est custos
ciuitatem suum vel sentit quod aliquis in festat

ciuitatem statim clamat et currit ad defen
dendum ciuitatem possibilis non potest habet
homines custodire Vnde sicut homo videt
quod in festatur statim omnes vires conuocat ut
aliquis eum defendat Dicitur quod federicus
imperator fecit in quadam porta que
capue dicitur super pontem sculpturis et
duos iudices assessores adextris et a si
nistris hijs sedes et super caput iudicis
est ad sinistram ... talis versus pro [illegible]
excludi timeat in carcere trudi in
secundum titulo porte est talis versus Quam
miseros facio quos variare scio et versus iste
quod volentes impugnare ciuitatem clamat
Ira enim ea mala facit primum quia ob
nubilat cor Ira non sinit animum nichil
aliud est quam ebulitio sanguinis circa
cor excitata ebullitione fumositatis ascen
dentes que mentis oculos obnubilant Se
cundo ira impedit animum ne possit cer
nere verum Sicut in sepulchro (?) odio
corporali est nociua eo quod homo cadit fa
cilius in eo quod occurrit et viuit periculose
quando ita ira iracundo est valde
periculosa Dicit enim quod omnia animalia
iracunda suos fetus prius i(n) profec(tu)
Sicut canis quod est animal iracundum
prius catulos suos tenellos in(?) quod
est frustum carnis et postea sub ascellis
suas fouet quod sicut gallina ouum et
lambendo reducit ad lineamenta
propria Sic verum est de homine iracundo
quia quod agit in primo ire totum est
imperfectum Legitur in gestoria roma
norum quod theodosius imperator fuit
multum iracundus et quidam philosophus ad
monuit eum dicens ut 24 litteras
alphabeti in ira se moueret ut
interea aliqualiter refrigeratus quid
faciendum esset melius posset videre
Vnde quando tu turbatus est a furore

oculus meus et ita ira domini iustitiam dei
non operatur. Unde seneca duo sunt
que iudicium dei maxime impediunt ira
et festinantia. Ratio autem est quia tollit comparacio-
nem sed ira nos habet maiorem ut erumpens
furor. Unde iratus fugiendus est ut
canis rabidus qui vadit semper ore
aperto et aqua saliue que fluunt ex eius
ore omne illud quod mordet rabidum et similem red-
dit propter quod alii canes ipsum fugiunt ut pestem.
Sic homo iratus rabidus est quia in similitudine
fluit os semper apertum est et ad omne malum
paratum. Saliue id est maledictiones cotidie fluunt
de ore eius homines quos invadit mortem
et maledicendo ad iram provocat et similem eum
apparere facit. Sicut dicitur de ut cancus omnia alia sunt
. . . et compassiuum filius . . . quando
fuit perturbata et irata eius fuit crudelitas. Sic
homo quantumcumque sit alias mansuetum tamen
sicut moyses de quo scribitur quod erat
mitissimus inter omnes morantes in terra
qui vitulum aureum quem sibi fecerunt filii israel
iratus confregit et precepit quod unusquisque
accepto gladio interficeret proximum suum non
quod aliquem puniens sed hoc facere in compas-
sione quas ipse peccat propter quod irato non licet
punire aliquem eo quod operatur sibi tunc non potest
Refert tulius quod architam nam iratus erat contra
contra seruum suum dicit o infelix iam te
supplicium sumere nisi iratus essem et ideo
est quod fugere omnes maledictiones. Unde de
homo irato consilium dare . . . malum
proximo quia. Item ad iracundiam facilis est ad
peccatum est proximior. Rota qui uult equum
facere molere in pistrino ~~facit homines~~ ponit
fasciam ante fasciam ante oculos eius. Si-
militer qui uult homines ducere ad mortem
Sic facit diabolus quando facit homines
molere in pistrino non facit homines . . . de
peccato in peccatum sed quod uult quia primo Ideo
ad malum currit et festinat necessariam
fac . . . quando cito currit et vadit impetuose
in . . . impedimentum facit eum ruere ad
omnes . . . Sic homo iratus qui cito
est quando ad iram concitatur et impetuose
currit sic quod non sit . . . quod ire sue
scandalizat eum et erigit se contra illud. Videmus
enim quod quantumcumque sit amicus alicuius
alius homo irati si ponit se ire sue ipsum
reprehendendo vel volendo ipsum placare
quod ipse contra eum insurgit in ipsum dimittendo
proximum et invadendo eum. Sic homo qui
contra insurgit in aliquem si aliquis alius
uelit se interponere ipsum reprehendendo vel
placando ipse dimittit proximum et invadit
eum qui eum ad bonum inducebat. Et iste
similis est rustico qui quando rixatur
cum alio uenit uxor sua que uolebat pacem
componere. Sic rusticus dimisso illo cum quo
rixabatur apprehendit uxorem suam et
valde crudeliter eam uerberauit.
Ira . . . remedia primum est quod homo por-
tare se ipsum debet refrenare. Unde notandum
quod duplex est ira quedam procedit ex uicio altera
ex zelo prima est culpabilis et vituperabilis
alia commendabilis et laudabilis. Unde
notandum sicut in bufone est duplex . . .
unum summe uenenosum aliud contra uenenum . . .
ad unum ab alio sic quod ambo separantur et
inde formicas . . . uenenosum fugiunt
et aliud amplectuntur. Sic in homine duplex
est ira ut dictum est. Debet autem facere
prudens homo sicut castor qui quando
insequitur a uenatoribus et canes sunt
ei iam propinqui retinet spiritum et tunc pellis
inflatur et dum canes credunt lacerare
carnes tamen non ledunt nisi pellem. Sic
homo qui insequitur a canibus . . .
toribus incitatur ad iram a latrantibus
et talis quantumcumque tangatur . . . et
vel insequatur debet . . . spiritum retinere
et non eum . . . pacem
aliquam lesionem . . .

non leditur. Unde dicitur prov. Melior
est paciens viro forti quantumcumque homo
sit fortis si in pugna reportat aliquam
lesionem. Sed non homo paciens. Item
est quod debet defectus proprios cogitare ho-
mo iratus non est homo quia caret
iudicio racionis. Propterea si quis in ira operatur
vel loquitur bestialiter operatur vel
loquitur. Refert Valerius quod Theodosius im-
perator eo quod sciret se ad iracundiam pronum
precepit ministris suis ut nullam penam quam
eo precipiente dum esset iratus creaturis
mandaret, nisi quod sero preciperet mane quando
se moveret, et ergo timebat eciam quod in ira
aliquid preciperet iniuste. Dicitur quod ba-
siliscus sit tanti veneni quod illud quod primo in-
tuetur statim perimit. Unde si se ipsum
primo videret, se ipsum perimeret et quod ita
sit repertum est. Dicitur quod cum Allexander ob-
sideret civitatem quandam et milites
sui appropinquantes civitati statim moriebantur
et quesivit Allexander a philosophis quid esset.
Responderunt quod basiliscus erat in muro
qui in tuitu suo omnes perimebat. Ad in-
veniendum autem ipsum modum interficiendi basi-
liscum aperuit speculum de calibe et oppo-
suerunt basilisco qui mox ut se in speculo
intuitus erupit et speculum fregit. Basi-
liscus venenosus est homo iratus qui omne
quod videt mediante ira sibi displicet et si
sit perimit illud. Homo igitur prudens debet
se ipsum primo considerare ut ex tali consideracione
se quasi hominem contemplatur et illud quod eum
dehonestat et bestiam facit, scilicet iram in se ipso
penitus perimat. Secundum est modum ire, scilicet iracunde
elongare. Nam quando vas aliquod nimis bullit
tripliciter subvenitur, scilicet per aque frigide ap-
posicionem, per lignorum subtraccionem, per vas ab igne
elongacionem. Sic quando cor hominis
nimis per iram bullit. Primo debet se
ab illo contra quem irascitur elongare. Prov.

Honor est homini qui separat se a contencionibus,
omnes autem stulti immiscent se con-
tumeliis. Dicit Seneca contendere cum
pari periculosum, cum superiori fu-
riosum, cum inferiori sordidum; igitur nulli
est irascendum. Et addit Seneca:
Amicus si offenditur fiet quod noluit. In-
imicus efficitur quod debuit. Prudenciori
cedamus, stulticiori remittimus. Refert
philosophus quod in latere dextro grafonis est
os quod si proiectum in aquam fuerit
facit eam frigidam. Prov. Aqua fervens
est ira in corde, os in latere dextro est
verbum dulce quod si recipiatur in corde irati
statim ad tranquillitatem ducitur. Prov. xv°
Responsio mollis frangit iram, sermo
durus suscitat furorem. Secundo ceteras debet
ligna, i. verba, admovere. Subtractis
enim verbis ignis iracundie extinguitur.
Prov. xij si ligna silve sic ignis exardescet.
Tercia figura est accidia animi que non
invenit ipse nec in alio homine aliquo
gaudeat. Oritur autem ista accidia ex tribus
causis. Primo quia accidiosus in spiri-
tualibus non percipit saporem. Dicitur
quod salmo piscis nascitur in mari et dum
natat in mari veniens ad ora fluminis
et videns aquam turbidam statim fugit.
Sed si contingit quod flumen intrat et
sentit dulcedinem pocius permittit se
capi et occidi quam velit desinere.
Salmo igitur est homo accidiosus
qui nascitur in mundo pleno amari-
tudinibus. Hic dum videt aquam tur-
bidam, i. penitenciam perturbantem homines
quantum ad corpus, fugit et locum penitencie
non vult intrare. Sed potius in mundo
qui est locus plenus amaritudine vel
pigritudine. Sed si contingit quod gustet dul-
cedinem que est in penitencia quam homo
sentit orando vigilando vel aliqua bo-
na opera exercendo, ipse pocius eligit mori.

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

KOENIGL. UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK MARBURG

Facies leonis a dextris ipsorum quatuor
ezech. p°. Sicut dictum fuit in principio evangelii
super math. per has facies quas vidit ezech.
propheta in animali uno designantur quatuor evange-
liste et evangelia que ab eis scripta quatuor evangeli[sta]rum sive et evangelia
ab eis scripta de domino nostro ihesu christo. Et sicut in facie ho-
minis designatur evangelium mathei. sic in facie leonis designa-
tur evangelium marci de quo dicitur illud premissum facies leonis
Sed quidem illo circa marci evangelium possumus tria notare iuxta pro-
cedendi modum cum dicitur facies speciale scribendi cum additur leonis
ordinem seu statum cum subiungitur a dextris ipsorum cum ad-
ditur numerum cum dicitur ipsorum quatuor. Circa primum quod licet facies sit
considerandum. breuis pars corporis. cum in ea contineantur
omnes sensus. scilicet visus auditus et cetera. Sic in evangelio marci
licet sit breue respectu aliorum. tamen in eo breuiter conti-
netur summa aliorum evangeliorum. secundum quod dicit glossa super
ezech. Si quis quid mirum de incarnacione domini sen-
serit. hoc nimirum quod continent luc. et ioh. tercio est
modus procedendi in quo sub quodam compendio conti-
netur aliorum summa competenter per faciem designatur. de qua
potest accipi illud quod dicitur hester 14. facies tua plena
gratiarum quia modus procedendi ipsius sancti marci evangelii licet sit
breuis ut dictum est tamen plenus est summa gratiarum. Et sic
patet primum. Circa secundum notandum quod licet marcus
de omnibus quatuor que fecit scribat sicut et alii. tamen specialiter videtur et
immoratur circa resurreccionem et regnum christi. quod asserunt doctores
in sua bene... resurreccione per quod dicit [illegible] capitulo mediante
post resurreccionem sua math. 28 [illegible] est in omni potestate
quod quidem regnum per leonem designatur. conveniens quia
est rex aliarum ut dicit ysidorus libro ethimologiarum xii. tercio speciale
scribendi circa quod specialiter immoratur evangelium marci evangelium
designatur nomine leonis. Et hoc propter ea quod in resurreccione christi
reperiuntur et specialiter leonis assimilantur. primum est quod
in effectus principium quod in aliis vel habetur est
extinguitur sed in christo fuit mortificatum propter ipse dicit
potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo iterum su-
mendi eam quia propria virtute resurrexit. Et sic leo huiusmodi
potestate leonis respondet. Advenit enim leonis aperitur sicut
dicit ysidorus ubi supra. Licet autem caro christi in sepulchro dor-
miret per tempus mortis sepultura quo ad hoc tamen diuini-
tas vere iuncta vigilabat. sicut quod dicitur cant. v. ego
dormio et cor meum vigilat et virtute huius dominacionis
sic vigilantis surrexit a sompno mortis. unde potest
per quod dicitur ierem. x. ascendit leo de cubili suo quia christus
qui est leo de tribu iuda de sepulchro ascendit in virtute propria.
Secundo assimilatur leoni propter resurreccionis modum quia tercia
fuit et post triduum. quod tamen accipitur per sinodochen
sicut dicit leo natus de nouo tribus diebus dicitur iacere sicut
ysidorus ut supra. et postea fremitu et rugitu patris ex-
citatur. Sic christus post triduum dormicionis in sepulchro a
vice dei patris fuit excitatus a morte sompno. sicut quod di-
citur actuum 2. quem deus suscitauit a mortuis et est in id de
hoc potest exponi illud genes. 49. catulus leonis iuda et
subditur requiescens accubuisti ut leo scilicet in sepulchro et
subditur quis suscitabit eum scilicet de sompno post triduum mor-
tis. ad quod potest responderi. deus pater ut patet ex predic-
tis. nec illud contrariatur ei quod premissum est quod christus
resurrexit virtute propria. quia una et eadem simplex est po-
testas patris et filii. Tercio assimilatur resurreccio leoni
propter asseruacionem quia licet christus ante resurreccionem suam humilis
et abiectus apparuit tamen in resurreccione dominium sibi competunt
sicut dicit apostolus ad philipp. 2. humiliauit semetipsum factus obedi-
ens usque ad mortem mortem autem crucis propter quod deus

exaltauit illum et dedit ei nomen quod est super omne nomen
ut in nomine ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum et cetera.
Et in leone intelligitur hoc sollicitudo in quantum est rex aliarum
ut predictum est. et io nomen leonis a leon greco quod signat
regem latine. et de hoc dicitur apoc. 4. ecce vicit leo de
tribu iuda. quia per suam bonitatem passionem et resurreccione subie-
cit sibi omnem creaturam et sic patet secundum. Circa tercium notan-
dum quod illo proposito huius evangelii ponitur vel ordo cum dicitur a dextris
Nulla enim visione in agmarum ezech. prophete omnia
sic appellat animal huius quatuor facies. quod facies hominis
directo erat aspectu prophete. facies autem leonis in dextris prec-
et bouis in sinistra. et sic evangelium mathei quod designatur
per faciem hominis ponitur [illegible] primum. unde evangelium marci notabiliter
ponitur secundum. quod dextra pars prior est sinistra. unde hoc
potest exponi quod dicit deut. 33. in dextera eius ignea lex
evangelica amicos desponsat dilectionem ignea. quia accendit animos
fidelium ad amorem celestium in quantum describit resurreccionem
christi per quam inducimur ad celestia quia nunc saluatorem nos
deuicta morte celestia nobis reserauit. ad hoc sic
dicitur in collecta pasche. Et in signum huius resurreccionis christi mulieres
que pergebant ad monumentum viderunt iuuenem in dextris sedentem
sicut quod dicitur ubi glossa omnium et sic patet tercium. Circa quartum
principaliter designatur numerus [illegible] evangelistarum cum dicitur ipsorum quatuor. Cir-
ca quod considerandum quod licet plura evangelia a pluribus fuerunt descripta
quatuor tantum sunt approbata sicut dictum est in prologo super math. et hec
propter figuram sacramenti. quia ista quaternitas fuit in lege
multipliciter figurata. primo in quatuor fluminibus de paradiso exeuntibus genes.
2. 2° in quatuor patriarchis principalibus a quibus deriuantur
concurrunt. i. camisus. quatuor genes. 23 quia quatuor principales patri-
arche fuerunt ibi sepulti et suis uxoribus. 3 in quatuor coloribus ar-
che testamenti exo. 24. 4° in quatuor pedibus mense propositionis ibidem.
5° in quatuor cornibus holocaustorum altaris exo. 27. 6° in
quatuor ordinibus lapidum racionalis exo. 28. 7° in quatuor candelabris
domus salomonis 3 regum 7. 8° in quatuor ventis [illegible]
stabilibus eze. 37. 9° in quatuor minimis terre que sunt sapientibus
prouerb. 30. 10° in quatuor viris in fornace dei laudantibus
daniel 3. 11° in quatuor fabris cornua hostium deicientibus zach. i.
12° in quatuor quadrigis per orbem discurrentibus zachar.
6. 13° in quatuor animalibus celestis ante thronum apoc. 4. de quibus
ibidem subditur quod requiem non habebant dicentia nocte dieque
sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens. cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

Marcus evangelista. Evangelio marci premittitur
prologus iste qui diuiditur in duas partes. quia primo ioannes
ondit scriptoris auctoritatem. secundo scribendi modum et
ordinem. Nam ubi principium et ordinis ratione ibi
dem[illegible] primo ostenditur auctoritas beati marci scriptoris
huius evangelii. primo quantum ad officium pro eius conuersionem
ad fidem catholicam cum dicitur. Marcus evangelista dei electus
ad officium enim scribendi evangelium fuit a deo electus et
assumptus. 2° quantum ad erudicionem in fide catholi-
ca plenariam cum dicitur. Et petri in baptismate filius
et in diuino sermone discipulus. Ex hoc enim quod fuit
filius spiritualis beati petri fuit ei magis familiaris et
per consequens ab eo plenius eruditus de fide et de
doctrina christi. secundum quod petrus videt in christo et audi-
erat. ab ipso. propter quod etiam potuit scribere evangelium
a petro auditum quod erat discipuli eius. 3° ostenditur eius auc-
toritas ex sublimi [illegible] hinc dei [illegible] cum subditur. Atque
sacerdotium in israel agens secundum carnem leuita. quia ad sacer-
dotes et leuitas pertinebat scire precepta scripturarum
ueteris testamenti que de christo testimonium perhibent. In par-
tibus italie ubi tunc vigebat studium [illegible] fuit
romani [illegible] cetera [illegible] rogatus a fratribus scripsit
istud evangelium. unde dicit iohannes [illegible] illustris viris. Marcus dis-
cipulus [illegible] scriptorum quod in talibus locis

no solent misi sedule hoi sibe nisi hommes audeat
ons exeo qd e gru suo debit sacerdotes. n. leui. g. qui
debitu intellige septi hierar celesti de p phib n e
ho redditu ms ordine angelorum. Et p. qz lz bene
respondit eius tn suffic c redditi debitu eius complete
secundo Natiuitatem. h om o io septe ipi in ordie. Cu
q sa q m incepti eius seu post qn pfca adullu lo
fuit io in deserto. ubi ipmissa pfacoe icepit narrations
primo g io. o ordie septe inuci qm adpfca seu plogu. e
qm ad narracoes seu tractatu i quo opus. Nunc sm sed qm
inpfca eius seu post duas pphias. p h malachie. 3.
Ecce ego mitto angelum meum e lo de aduentu i mdo ad q
demi pmissi z io. bap. In hac pphia de sig e pantu
angelus. n. interpretatur nuncius. ysa. h ysa. xl. Vox clamantis in deserto
parate uiam dni e lo de aduentu i meode humano pfice
z deuocom z d ulte duos o h d. lz obscure contineat
inpfca ipius in eius eu dz. Natiuitatem pnt. 1. ictalle
pncipium seu plogum aquo icepit suu eius. In uoce pphie
exclamacio i ptitues. qz plogu suu inchoat a pphis ut
dom 3. Ordie leuitice electo o. 1. sue electo ad se
eius o ordie pho q apit suu opus a pia allegat pphias
q z intellm sacerdotes leuitici a dns de q bus figure debi
bat hre. Vt predicas io. precursor. 1. ado precurrator. Emisti
in uoce angelicum. 1. pgitu no e angeli ut dom z annunciacione. s. io.
no solu vbum carne factum. 1. aduentum x in carne pg i
in mdo iustit assumit. Sz e cor dni. 1. eccam seu aggregacionem
fidelium q z cor ex mysticum pota. Dubu dine uocis ana
tu. 1. iniusta. qz sic ana in uirtute cor uita ne ita albu
diuin q z di filo uenien e mtab hoi in uirtute coe uita
gre z ve z aduentum p. s. i carne z i mte duncia io.
baptista. psua pcom e qz illa pco io. fuit ordie adueni
deo dis pdlu io bdz. Vt q leges sacet z tua dilectus
eccli tcum carnis in mdo. 1. ipm xm cui io no huit pm
eximo qz no deiuli semie nat z. sz u sps s. illa eco
sacra fuit forma. Et in ihu uenit te hita lu. 1. inte
humana q z hita lu ipi ihu uel te i inte ut dom z. caro
debet ag se. 1. ho qui z in scripta sac uocat caro ysa.
xl. Oie caro fem z oie glia eius qz flos agri. q pplagm
in eius. ho leges debet agnosce vtrum aduentu p.
s. incarne z i mte. Atqz in se ubu uocis. 1. di filius
p io. q uocat uox ubi s quo q h io. p. Ego uox clamantis
in deserto annunciatum. q incontinenti b pdidat. 1. in ibi b
suasioi s petus osenb in q bz genus humanu pdidit ubu
di inte unitas uita grie. Inueniret pfide ubi icarnat
q puit io. put edi i eius in. A expoi ab aliq b abl
loco. Caro debet agnosce. 1. pz io. bap. s. zach debet
agnosce q angl ei aslpne vm i s a nu ata qz p dubiu
ubi eo fecit z mutus. Atqz in se ubu uocis. 1. loqla
articulata q in sona b pdidat. qz lz inte psiliu so
nale uocales salte aquas n tn eu eis pnt fore
sonantes i uel z. qz zach i natiuitate filii fruit cre
recuparuit loqla qm pdidat ub angli discre. Deniqz
cu pfca eius h ante o ordiez septe in. q adnarracoe
seu tractatu sui eius one eu ordie sep p h q aliq
omisit eo q suffic erant a. o expssa. aliq e abeo
o deal b ut tetigi ut uideret plures z albor
o ondeet fuit z. qz more duoz l eum testu
stat omne ubu. In hoc e q aliqua addit ultra
o ult deal ad pfcom eius de scripcoi z hoc z
q selz. Primo pfca eius ops in tnc. 1. narracoes
eius incipies z o pfca eius qz lex moysi lz
esset bo tn fuit impfca. qz ps rudi z impfca
fuit tradita. io dz heb. vij. Nichil pfcm ad
duxit lex lz eius impfcoz lege suppleuit l
angelo. pfca eius. ut contineret lra cuius q
sequi. Et at abap o do pue ichoane qz
po tpe p tolo sue incepit. 30 annu sue
etatis ut h luc. iij. q z tpe etatio pfce
z s ho pt d. pfca eius ops in tnc. eo q m
cepit narrac z eius sui abap. quo tpe fuit
incitate pfca. Non laborauit natiuitate earis
s. q in i pooribz uidetur. s. in deseo. o ad ui
supfluus. lz toci ex pmes expo ni dicti. 1.
quo pt bapm i inte intuit describi
Ieiunium xlm. s. qo. dieru qui nus z mysticus
eo q opus ex dena p quatern ducto iq
sigt q impleo decalogi infid ubi i car
i quadragena eius descpa ducit admira ecne.
z bani s q duct sal 3. o. 19. si uis admira
ingdi pua madata. Temptacoez dyaboli. a
plenius descbi. o le. Cogitacoez bestiaz
z ministeriu pcul angelorum. Vt onderet q alia in
robi z carnis intellu celestis obediunt ei
Vt instrueres nos zc. 1. adh dea b ut tetigit
ut instrueret nos admell q eco laca dea
a. o qua eente io sbdit ne auditor fce rei. 1.
eius sepia a. o. Demeret. lz ms addet z
cofirmaz. Et pfci di opus plenius no negaret
addendo aliqua hus q a. o fuerant pdca. De
inqz ampu te h ante o pda ordis rom. lz
. n. s. s. pn ca fuit h ordie dscripcoie inue
tn fuit ea instrui z expte eo h assignatur
ca dea ordis. Et p expo hu te 2o expo seu
diosi te i suo pfinta. Circa pmu sa q
sapie te e ordie seu ordie selz humilitas qua
inter e dispot ad sapia dina s q dic p u.
xi. V humilitas i z sapia. z io omz in. humilitas
eu dicitur. Deniqz amplius te pollice sibi di
ut sacerdos rebz hret. Ex humilitate n. rep
bat se indign. z io i fordabat ascende tm
gradu. Sz tm ascendens fidei pdestiata potuit
dco. 1. dina ordinacio q uia potens z q eu nl
pt resiste. Ascensione fidi. 1. descedens rei
z duocom fidelium. qui desiderabat eu hre
epm fecit a. eu qm pmo lz exhu te
refrnaret io sbdicio. Vt n inape ubi pdet
. 1. i pfoe q z ops epi. vn acd. vij. apli quoz
successores se epi ut h nidertis dis 21.
cao m nouo testo admistracoz ehalu. vij.

d[illegible] [illegible] miserunt ut opi [illegible] libius vaca-
re[illegible]. Quis mutat mente. Fuit n. detribulenti
ad quod [illegible] sacerdotum. Illa alexandre episcopus
fuit non obstante quod amputatis sibi pollicis sed for-
te aliquam partem [illegible] non impediebatur a [illegible].
[illegible] legitur in libro qui dicitur paradisus de antho-
ancho[illegible] quod [illegible] quidem cives vellet rapere [illegible]
[illegible] episcopum ipso secuit sibi aurem sinistram
[illegible] lex divina iubet nullum aure [illegible] ordinari
episcopum [illegible] theophilo episcopo [illegible] dein fuit [illegible]
[illegible] audis lex ista [illegible]. Ego autem credo
in aliquibus [illegible] truncatum sed [illegible] non du-
bito eum episcopum facere [illegible] non obstaret. Cuius
[illegible] reddere [illegible] ex studio [illegible] homines
[illegible] magis [illegible] ordinare [illegible]
[illegible] fuit valde studiosus [illegible]. Cuius
[illegible] scientie [illegible]
et [illegible] dispone non solum [illegible] sed
[illegible] et disciplinas [illegible] agnoscere non solum
[illegible] Et divina incarne do-
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
et [illegible] vita et doctrina [illegible] debebo [illegible]
concludit [illegible] Que in nos [illegible] requiro doctrina [illegible]
[illegible] De hic inquisita volumus agnoscere [illegible] ab
[illegible] quod [illegible] alius [illegible]
[illegible] accepit [illegible] in
alium illam [illegible] sic bo [illegible] na[illegible]
[illegible] ad magnum [illegible] Unde
[illegible] sed quia iste labor [illegible] ad [illegible]
[illegible] Ego plantavi [illegible] Et qui
rigat [illegible] illa [illegible] unde dicit apostolus
[illegible]. Ego plantavi et Apollo rigavit deus autem incre-
mentum dedit qui [illegible] Apie [illegible]
[illegible] alius [illegible] se ipsum mutilare [illegible]
[illegible] amputavit sibi pollicem [illegible]
reprobatur. Item occidere se ipsum [illegible]
Sampson autem se ipsum interfecit ut [illegible] 16 [illegible]
[illegible] ut [illegible] heb. xi. Item multi
interfecerunt se ipsos [illegible]
[illegible] Item [illegible]
[illegible]
vite [illegible]
[illegible] bonum [illegible] licite [illegible] sibi
abscidere [illegible] Contra [illegible]
[illegible] Si quis amputaverit [illegible]
[illegible] quia homicida [illegible]
ordinatur ad totum [illegible] respicit
bonum totius corporis [illegible] respicit bonum [illegible]
[illegible] sic [illegible]
totum ad [illegible] ad totam [illegible]
[illegible] si membrum [illegible] licite
[illegible] abscidi [illegible] et [illegible] ab eo
[illegible]

[illegible] alicui se ipsum mutilare

[illegible] salutis sui corporis sic homo [illegible]
[illegible] ab [illegible] membrum vita eius
[illegible] innocentum [illegible] membrorum [illegible]
[illegible] in membris sit sanum [illegible] alicui se ipsum
mutilare. [illegible] quia homo naturaliter amat se ipsum et [illegible]
[illegible] se ipsum et agere [illegible]
[illegible] se ipsum. Item homo [illegible]
[illegible] et [illegible] agere [illegible] homini [illegible]
tilatio. Iustitia [illegible] incorrupte et [illegible] mu-
lans se ipsum agit [illegible]. In casu tamen licitum est [illegible]
ex precepto dei occulto quod [illegible] modo [illegible] instinctu [illegible]
quia deus est auctor [illegible] vite et mortis [illegible]
membrorum et [illegible] homini aufere [illegible] membra [illegible]
non solum licitum sed et debitum est [illegible] Augustinus.
[illegible] dei quod Sampson interfecit se ipsum cum philisteis
[illegible] ad hoc [illegible] miracula [illegible]
[illegible] ille homo [illegible]
[illegible] miracula faciebat [illegible] de quibus
[illegible] se ipsos occidunt [illegible]
[illegible] Iudei vero et alii [illegible] in hoc
[illegible] sequentes [illegible] precepto divino [illegible] instinctu
licitum est alicui se ipsum occidere vel mutilare [illegible]
[illegible] ludibria [illegible]
[illegible] Sampson [illegible] aliquam [illegible]
[illegible] contemptum divini [illegible] Sampson
[illegible] se ipsum considerans quod philistei [illegible]
ludibria [illegible] dei [illegible] contemptum et [illegible]
ut [illegible] ii. Mach. 14. [illegible] mulieres [illegible]
[illegible] amputare [illegible] lucra
[illegible] ii [illegible] ut [illegible]
[illegible] lo [illegible] Cum esses iunior cin-
gebas te et ambulabas ubi volebas. Cum autem senue-
ris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet te quo
tu non vis [illegible] hic autem [illegible] mortem [illegible]
[illegible] satis expressit
[illegible] occidi [illegible]
modo [illegible] mutilatione [illegible]
[illegible] ludibrium
[illegible]
[illegible] membra et [illegible] in mem-
[illegible] ludibria et [illegible] tormen-
ta [illegible] de tyrannis [illegible]
[illegible] Ex
[illegible] quia [illegible] amputare [illegible] pollice
[illegible] ad [illegible]
[illegible] licitum amputare [illegible] castitatis
tamen quia hoc non est efficax remedium [illegible]
[illegible] melius remedium est
[illegible] temptationibus cum [illegible] dei.
[illegible] fidelis est et non patietur vos temptari supra id
quod potestis sed faciet cum temptatione proventum ut possitis sustinere.
Iterum [illegible] fuit [illegible] sic [illegible]
[illegible] Ecclesiastes [illegible]
[illegible]

ea quam repetit dicta a origine et ad exponendum prophetam re-
initio magis ut esset in modo dicit g. Initium euangelii · euan-
gelium idem est quod bonum enuntio quia annuntiat et enarrat bonum quod
ab [illegible] antiquis patribus fuit tamdiu desideratum. Unde dicit
saluator. luc. x. multi prophete et reges uoluerunt uidere que
uos uidetis et non uiderunt et audire que uos auditis et non audi-
erunt. Ihesu · i · saluatoris · xpisti · i · uncti quia et rex et sacerdos qui in
lege debebantur ungi. Filii dei. mattheus autem in principio euangelii sui
dicit filii dauid filii abraham. quia eius generationem secundum humanitatem
enarrare uolebat ut patet in principio euangelii sui. Iste mar. uero
illam tangere sufficit naturam diuinitatis · uocat eum filium dei · sed
naturale non adoptiuum diuinam naturam inquam et idem per omnia. Secundo
et quia non autem conuersione ad fidem erat instructus in lege et in
prophetis in testimonium eius prophetarum est uos [illegible] depromit in
cepit sui euangelii Sicut uno contextu duos prophetas coniungens
quarum prima scribitur malachie · 3 · secunda ysa. xl. quarum mentem
patet expositis in prologo. Unum premittit. Istum solum exprimit
ysaiam prophetam · dicens sicut scriptum est in ysaia propheta · quia ut habetur propheta
uno spiritu prophetauerunt. ysaiam tamen principaliorem et alium solum nominat
et quia auctoritas ultima est ysaie. Res autem denominatur a fine
Item quia marcus breuitati studebat ut dictum est in prologo
Joh. et post testatus sicut natura uobis dictum est quod mutato
euangelio et inde reductor peccatoris in domum per opus mediante
et iohannes primo omnium per eum mediate secundo reductor peccatoris. Et
statim spiritus expulit. Circa primum describit medietatem dicti
uerbo precursoris. Secundo facto et uerbo dicit primo et ecce femina in diebus
Circa primum describitur locus ubi iohannes predicabat cum dicitur fuit iohannes in de-
serto quia probat peccatum ad hoc ut homines essent dispositi ad
penitentiam uenientes ... et sic loca adiacentes agebat
eius ... asperitas · n. dicit auctoritas penitentie desertum. Predicans
baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Hoc expositione dicitur.
Uno modo de baptismo per uirtutem cuius dimitteret peccata et quia ille
baptismum iohannis dare non poterat et iohannes ipsum probat dando perfectum
baptismum futurum et hoc licet. baptizans refertur ad baptismum
iohannis et sic predicans baptismum penitentie et cetera. Ad baptismum uero futurum. Alio modo
exponitur de baptismo iohannis. Et sic baptizans et predicans referuntur
ad predicationem iohannis et baptismum eius. quia licet baptismus iohannis non dimitteret
peccata suscepto tamen illo baptismo erat protestatio quedam agendi naturam
penitentiam de peccatis per quam dimittuntur peccata. Et egrediebantur
ad illum omnis iudee regio et cetera. i. multi de illa regione. et
de iherosolimis et cetera et est hyperbolica locutio sicut in alio modo locutionis dicitur de aliquo
in tanto tota ciuitas uadit ad talem spectaculum licet aliqui maior
pars ipsi non uadat. Et baptizabantur ab illo in iordane
flumine. quod dicitur flumen filiis israel cum intrent ad terram promissionis
et iohannes baptismus iohannis conueniens fuit in iordane flumine quia erat
quedam protestatio penitentie a qua inde per quam in tertio ad eternam
uiuentium. Unde dicitur iohannis · 3 · Penitentiam agite appropinquabit
enim regnum celorum · et quia in fine terre decet austeritas. Unde dicit
paulus apostolus · corinthiorum · 9 · Castigo corpus meum et in seruitutem redi-
go ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar et iohannes
sicut dicitur. Et erat iohannes uestitus pilis cameli et cetera. in quo omnis au-
steritas uestitus et cetera quia iohannes ueniebat in spiritu et uirtute helie ut

luc. i. iohannes describitur in simili habitu pro ut habetur. e. 2 iiij
· i · Et locustas et mel siluestre edebat. In quo
omnis austeritas uictus. Iste est enim ab pauperi in terra
illa. Et predicabat dicens uenit fortior me post me et cetera hoc autem
dicebat iohannes ad remouendum opinionem falsam populi qui credebat
ipsum esse xpistum. Cuius non sum dignus procumbens solue-
re corrigiam calciamentorum eius mattheus · 3 · dicit cuius non sum dignus
portare calciamenta potuit · n. iohannes utrumque dicere. mattheus
tamen expressit de portatione. marcus autem solemn tamen per uerba
de mensura · q · d · iohannes tante excellentie est uero xpistus
nec ego non sum dignus ei exhibere minimum ob-
sequium. non · n · portare habebat calciamenta portanda per plateas
quia scribitur act. i. cepit ihesus facere et docere ipsum autem
discalciatum ad pedes magis inpositum sibi calciamentis et ce-
dit ut habetur lu. x. et iohannes non et credere quod calciatus
incedebat. Ego baptizo uos in aqua. quia
baptismus iohannis lauabat tamen corpus. Ille uero uos baptiza-
bit spiritu sancto. Causa in baptismo xpisti confertur gratia spiritus sancti.
Et factum est in diebus illis. mediatio xpisti testificatio dei
patris cum baptizaretur ab iohanne et hoc est quod dicitur.
In diebus illis s. in quibus iohannes baptizabat et predicabat
atque multi in terra conuenerunt. Venit ihesus a nazare-
reth galilee. illa · n · ciuitas fuit nutritus · ut
habetur lu. ij. et baptizatus est ab iohanne in iordane. quamuis
· n · non indigeret aliquo baptismo. Venit tamen ad
baptismum iohannis primo ut illum approbaret et ipsum ad
ordinationem ostenderet multitudinis aliorum uidorum
qui discebant illum humana fictione aduenturum
secundo ut iohanni ipsum xpistum in lege et prophetis promissum
populis denuntiaret. Unde dicit iohannes · i · sed ut manifestetur
in israel. propterea ueni in aqua baptizans. Et
dixit de eo. ecce agnus dei ecce qui tollit
peccata mundi. Et statim ascendens de aqua
uidit apertos celos et spiritum tanquam columbam et
in baptismo · n · xpisti apparuit tota trinitas. Pater in
uoce spiritus sanctus in columbe specie et filius in carne
Unde primum caro unita erat filio in unitate suppositi
cum patre et spiritu sancto sed carne in persona significatum.
Et tamen presentem apparitionem totius trinitatis baptismo xpisti significat.
fuit in nomine et ut habetur act. ij et xix. Uel in nomine xpisti in
mar. reueren. haberet et ad excludendum errorem
illorum qui nitentes baptizantibus attribuebant ministris. Unde quod
habetur cor. i. dicentes. ego sum pauli. ego autem
cephe et cetera. sed cessantibus illis causis causa reditur
ad formam predictam. Tu es filius meus dilectus · pre-
tiosus · quia filius es naturalis. Alii autem ad optionem. In te
complacui · ad reformationem operis huius redemptoris
admirabilis initiatum. Dicitur uerum mens
fuit celum apertum xpisto baptizato et uoce patris. Ar-
quod non · quia celum apertum non fuit sed mentes eorum celum
fuit in corporea nec sed apparentia celum quia filius
fuit et corporibus diuinis quod non conuenit. Item uero

Uel aliquid semper fuit celum apertum in baptismo xpisti

baptismo non fuit aperta ianua celestis sed in passione. Cum
ergo tunc apertio celi significet apertionem ianue videtur quod non
debuit fieri in baptismo sed in passione. Item vox patris
super Christum erat quia appellatur sue predicationis. unde Mt. 17. hic
est filius meus fecit et super ipsum intelligitur addo ipsum
audite. Sed non preiret in mente post baptismum. sed post
mortem aut cum dicitur infra eodem capitulo. 23. unde videtur quod
Christus baptizatus fuit a Io. non ut baptismo indigeret. sed ut
alios regeneraret aquas consecraret quia ut testimonio Io. manifestaretur
ut demonstraretur. Et ideo utrumque predictorum fuit celum apertum
et vox patris audita et ut testimonio Io. quod erat
humanum. fuit testimonium dei patris. et spiritus sancti apparen-
tium in voce et columbe. et filii existentis in corpore et
in spiritu testimonium patris apertionem celi. Item dicens
fuit ad significandum quod per baptismum datur Christi. per quod intratur
in regnum dei secundum illud Io. 3. Nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum. Ad
primum dicendum quod illa apertio non fuit in corpore celi sed in ymaginatione solum
sicut in meditatione contemplationis in qua ut celum apertum et sic dicuntur
homines multotiens celum aperiri in contemplatione. sepe autem
fit dicitur terra motus localis vulgariter. Nec fuit in
celestibus aliqua quia non sufficienter erat ad significandum apertionem
ianue per baptismum. sed ideo dicendum columba illa non fuit
vera columba et tamen non fuit in celestibus aliqua vere dicta quia
sufficiebat ad representandum. ut significandum spiritum sanctum. Ad secundum
dicendum quod licet per passionem Christi ianua celi sic aperta quantum ad
remotionem impedimenti generalis quod erat ex peccato Adae tamen
applicatur alicui per actionem quantum ad singulares personas baptizatas intra-
tes per baptismum per quem incorporantur Christo et efficientur participes
redemptionis facte per passionem et ideo dicendum fuit celum aper-
tum in baptismo quam in passione quia per baptismum et in ecclesia ingressus
ad bonum ut visum est. Ad secundum dicendum quod licet Christus incepit
predicare publice et ante in cana ostendit docuit et mi-
racula aliqua fecit et discipulos aliquos ut habetur Io. 1. et
.2. licet non ita publice precipue sicut postea. Et statim spiritus
Hic consequenter describitur reductio peccatoris modum et opus
medicinis et primo ipsius peccatoris .2o. per patronos redemptoris
capitulo 2. 3o peccatoris gratia et capitulo 16. Circa primum
ponitur peccato vel primo amoris. id est cum peccatore cum tamen
et miracula fecit .2o. primo ratione dicitur fuit in
ceterum iudicium capitulo 2. Ad hoc ergo primo pertinet
ex peccato pleniter tamen .2o. cum hoc predicatione. Prima pars
incipit ergo in medio ferentur in Et ascendens in mon-
te. Ad hoc ergo primo pertinet ex peccato .2o. ergo hoc potest incitare
emulatoribus secundo capitulo. Ad hoc ergo primum pertinet peccatoris dispo
debita. secundo peccatoris exercitium in Postquam autem traditus
est Io. 3o sequens actio in Et preteriens secus
mare. 4o adiutorium in Et ingrediuntur Ca-
pharnaum. Circa primum tangitur quod debita dispositio peccatoris

et mortificatio carnis ut sit subdita spiritui. redigo
necesse autem secundum dicit Paulus Cor. 9. Castigo corpus
meum et in servitutem redigo ne cum aliis predicaverim ipse reprobus
efficiar. et solitudo contemplationis ut in haurias quia
postea per predicationem effundas et licet Christus talibus non in-
digeret cum in carne eius nulla fuit rebellio et
abstractio sue contemplationis fuit repletus gratia et veritate
et tamen. verumptamen erat illa pro nobis alios formam
exemplum et in fuit etiam post solitudo desertum cum dicitur. Et statim
spiritus expulit eum in desertum. Qui est locus aptus
contemplationi et sequestratorum a tumultu secularium spiritus
autem iste ad dicitur expulit in desertum intelligitur spiritus divinus
et humanus quia Christi voluntas erat divino actori voluntati
divine et de maceratione carnis eius dicitur. Et erat ibi
xlo. 40. diebus in quibus ieiunavit ut habetur Mt. 4.
Et temptabatur a Sathana. modus autem et ordo huius
temptationis habetur. sed ex primo Mt. 4. Eratque cum
bestiis non tamen nocebant ei. sed magis applaudebant
et angeli ministrabant illi. Ex hoc ostenditur dominus terrestrium
et celestium. Postquam autem traditus est. Hic consequenter
describitur vel peccatoris et primo quantum ad exemplum cum dicitur. Postquam
autem traditus est Io. etc. Sic non Io. erat prima predicationis
vel Io. et Christus non predicavit coniunctim et primo antequam traderetur
ret Io. finita eius predicatione secundo quantum ad locum cum
dicitur. Venit in Galileam predicans evangelium etc. quia autem
autem in primo post Io. predicavit loco deputatus et tamen predicatione
Mt. 4. capitulo. ex medio et in exposita. Impletum
est tempus. id est redemptionis humane prophetas predicatum. Et appro-
pinquavit regnum dei. quia per Christum aperta est ianua. et
Penitemini et credite evangelio. quia duo primum predicanda debitum
et fidem sine qua non habetur ad bonum. Et preteriens Hic con-
sequenter describitur peccatoris vel fructus. id est aliqua vocatio ad ipsum
vocare Petri et Andree Iacobi et Io. et patet littera usque
ibi. Et relicto patre suo Zebedeo cum mercenariis
in navi. Dicitur autem hic mercenarii aliqui homines qui
in piscatione iuvabant Zebedeum per mercede. Dicendum
quod ista vocatio de qua loquitur hic Mar. fuit illa in qua
vocati sunt predicti ad discipulatum vel vocatus ad negotium ipsa
non sunt reversuri. post. non vocati fuerant talem et
istorum ad crudeliam vel familiaritatem postea cum revertissent tamen
ad propria negotia de qua loquitur Io. 1. c. d. quod duo discipuli
Io. baptiste audientes cum dominus diceret. Ecce agnus dei
secuti sunt eum et ideo dicitur quia Andreas erat unus
ex illis duobus et de alio dicitur docentes quod fuit Io. evangelista.
Et devocatione Petri ibidem dicitur. Ista tamen vocatio Io.
et Andree fuit in istis ministerialis verbo Io. baptiste principali-
ter autem Christi inspiratione. Sic autem querit quo homines
sectabantur impletum ad solum verbum relictis omnibus se-
querentur eum. Dicendum quod humanitas vel ministerium eius divi-
nitatis vel coniunctio sicut magis et ministerium artificis.
et ideo sicut vox magnum movebat aurem. ita in quantum

vel homines sectabantur illum ad verbum
potentie reliquendo omnia

instrumentis motuum mouebantur. Et ingrediuntur
Capharnaum. hic ostenditur potentia saluatoris confirmando per opera mi-
raculorum. primo ostendit eam in demoniaco curato. secundo de socru Pe-
tri curata ibi. Et protinus egredientes. tertio autem de leproso mundato
ibi Et uenit ad eum. circa primum dicit. Et ingrediebantur
Capharnaum. Iudea enim ciuitas in qua ipse multiplices
plures uirtutes fecit et miracula fecit. Unde quod Luce
x. exprobrat illi ciuitati quod penitentiam non fuerunt ad dominum con-
uersi. Et statim sabbatis ingressus in synagogam doce-
bat eos. synagoga enim erat locus ubi conueniebant
legis periti et alii ipsius ad audiendum doctrinam legis. maxime
diebus sabbatorum in quibus diuinis erat uacandum et
ideo tali loco et tempore docebat quia erant conuenientia doctri-
ne eius. Et stupebant super doctrina eius. id est ad-
mirabantur. tum quia legem et prophetas non didicerat
et tamen clarissime docebat. tum quia doctrinam suam di-
uinis operibus confirmabat. Unde sequitur. Erat enim do-
cens eos sicut potestatem habens. scilicet faciendi miracula quod
patuit omnibus presentibus cum subditur. Et erat in synagoga eorum
homo in spiritu inmundo. id est obsessus a demone. Et excla-
mauit dolens de Christi doctrina que erat animarum salua-
tiua et medicinalis. et quia de salute hominum tractabat dyabolus in-
uidia motus ideo subditur. Uenisti autem ante tempus perdere
nos. id est diminuere et auferre potestatem nostram
nobis in hominibus. Scio quod sis sanctus dei. id est Christus ad salutem
hominum missus per prophetas. enim de Christo dicta. quod conue-
niunt tempore. locum et modum ueniendi ipsius Christi. sed
quod plenius declarauit in questione de aduentu
messie. Sed quia hoc modo et per alia certa signa sciebant
ipsum esse Christum in lege promissum. Unde infra eodem capitulo
dicitur quod non sinebat eos loqui. quoniam sciebant eum esse
Christum. et hoc expresse dicitur Luce iiii. unitum nesciebant
ipsum esse deum. nec per temptationes Christi in deserto dyabolus po-
tuit scire determinate utrum esset dei filius per naturam habens eandem
naturam cum patre. sed adhuc sine ratione cum temptauit ut
demum fuit plenius ostensum est. Si enim cognouisset demones
ipsum esse deum nunquam induxissent iudeos ad ipsum cruci-
figendum. sicut dicitur prima ad Corinthios ii. Si enim cognouissent nunquam dominum glorie
crucifixissent. Aliqui autem doctores dicunt quod non solum
non ignorauerunt demones ipsum esse deum ut dictum est. sed nec
cognouerunt certitudinaliter ipsum esse Christum in lege promissum. sed
tantum habuerunt cognitionem quandam coniecturalem probabilem in isto. quod in hoc
loco et in aliis locis euangelii pluribus non est sic expressum
sed potius dicitur magis ut consonum textui et doctoribus sanctorum.
Obmutesce. compellabat enim Christus demones admi-
rantes de ipso ne eius famam manifestarent et ne uideretur querere tes-
timonium ab ipsis maxime quia pharisei dicebant ipsum in
Beelzebub principe demoniorum eicere demonia ut
habetur Mathei xii. ubi dictum est plenius excludere sicut ibidem
exponitur. Et discerpens eum spiritus inmundus. Similiter ut
habetur Luce iiii. ubi dicitur de isto demone quod exiuit ab
illo et nichil ei nocuit. Dicendum quod demones ab obsessis corporibus
solent exire non solum cum afflictione corporis. sed etiam cum
mutilatione alicuius membri. Propter hoc quod Luce dicit quod nichil
ei nocuit intelligendum est quantum ad mutilationem quia exiuit
absque mutilatione membri. Quod autem dicit hic Marcus. Discerpens
eum. intelligendum est quantum ad afflictionem quia licet exiuit non mu-
tilauit eum tamen non exiuit sine afflictione et hoc idem habetur Luce iiii.
ubi dicitur. Et cum proiecisset illum demonium in medium. unde patet
illum obsessum afflictum esse. sed subditur. Exiuit ab illo nichil-
que ei nocuit per quod excluditur mutilatio. Que nam doctrina
hec noua. quia preceptis ueteris legis addebat noua
consilia et quia etiam nouo modo confirmabat doctrinam suam
scilicet per potestatem miraculorum ideo subditur quia in potestate spiritibus
inmundis imperat etc. Et protinus egredientes. hic ponitur
secundum miraculum et dicitur mediate per impositionem et mediate. ii. ibi
Uespere autem facto. circa primum dicit sic. Et protinus egredientes
de synagoga. scilicet post predicationem eorum et eius confirmationem per expul-
sionem demonis. Uenerunt in domum Symonis Petri et Andree
ut ibi acciperent refectionem post laborem. Decumbe-
bat autem socrus Symonis febricitans. licet enim de tertiana
febris possit curari curari non tamen in instanti. Uirtute autem
diuina uult hic curari subito et ita perfecte quod illa inter mi-
nistrabat eis. ex quo ostenditur illa curatio miraculosa addit
exemplorum confirmationem. Uespere autem facto hic ponitur curatio mediata
occasione. nam hoc sanatione illi qui habebant infirmos in illa
adducebant eos ad Christum querentes remedium et hoc est quod
dicitur. Uespere autem facto. dicit autem Theophilus expositor quod
ita tarde adduxerunt eos ad Christum quia illa dies erat
dies sabbati. et credebant sacerdotes non esse licitum
curare die sabbati que finiebatur in uespere illius diei.
Et erat omnis ciuitas congregata ad ianuam. id est multi de
ciuitate. Et est modus loquendi yperbolicus sicut supra dictum est. Et
curauit multos. id est omnes qui fuerunt ibi adducti qui erant
multi. Aliter exponitur. multos. id est plures de adductis quorum
fides et deuotio curationem merebantur. Et demonia multa
eiciebat. eodem modo duppliciter exponitur. id est omnia uel plura. Et
non sinebat ea loqui. expositum est prius. Quoniam sciebant
eum. id est deum et quare hoc sit intelligendum. Et diluculo ualde
surgens egressus abiit in desertum locum: in hoc dans exemplum
ut predicatores et diuinorum miraculorum operatores debeant fugere
populi applausum. Unde patet quia non debet oriri causam
ad tollendam. Eamus in proximos uicos et ciuitates
ut ibi predicem etc. Et uenit ad eum leprosus. hic
ponitur tertium miraculum de leproso mundato cuius fides ex-
primitur cum dicitur. Si uis potes me mundare. confitendo in
Christo diuinam potentiam inuit curationis ideo subditur. Ihesus
autem misertus extendens manum suam. et tangens
eum. licet enim secundum preceptum legis ex tactu leprosi contra-
heretur inmunditia tamen hoc non locum habuit quia ex tac-
tu leprosum curauit. Ait illi uolo. hoc est per uerbum et
quod subditur. Mundare. imperatiuum et ut ostendat per modum
imperii leprosum curauit curare tanquam dominus curare.

Et simulatus est ei phariseo ne hanc cacionem divulgaret
dom. sed ondistz te sacerdotibz et sacrificium in lege preceptum
pro sua emundatione obtulistz. legalia n. huiusmodi cultum
suum et obligationes usque ad passionem in qua oblatum est
unum perfectum sacrificium evacuatum legalium et ideo usque
tunc vere legalia observanda sicut declaratum fuit ostensum. v.
ti. et ubi. non veni solvere legem sed adimplere. sicut
et an. pervada mandatum ut habetur. Et cepit precept
pire et diffamare sermonem. s. propter factum oblationem predictam
Ut iam non posset manifeste introire in civitatem. quia in presentiam
hominum sic occurrentium adque deferentium et inde multa
Et iterum intravit in capharnaum. post quam descriptum est
ut predictum. hic autem describitur insurgens contra ipsum
emulacio et hoc in iii. casibus. s. in paralitico curatione in ma-
thi vocatione in discipulorum qui arguit et in manus aride
sanatione. ii per tres in capitulis. Cum presenti ii. et iii. et
erant discipuli. io. quarto in principio capituli. Circa primum primo
mittitur emulacionis occasio. 2o emulorum prava cogitatio
et erant autem ibi quidam de scribis. 3o ipsorum confutatio
et quo statim cognito ihesus. Ista 3. parte exponite
ostensum. g. in principio capituli. hoc excepto quod in textu mos
offendi paralitici ipso ihesu quod hic exprimitur cum dicitur. Et
cum non possent eum offerre illi pre turba nudaverunt
tectum. s. domus in qua erat ihesus. Ad cuius intellectum
sciendum quod domus in terra illa habent plana tecta et in
ascendere homines causa recreacionis ad hyemem et cetera et
confabulandum adinvicem quia de tecto unius domus patet de-
facili transitus ad tectum alterius et propter hoc dicitur salvator ostensum
x. quod in aure auditis. i. in secreto predicate super tecta. i.
in publico. vel convenient homines de domo ascendunt
sic tectum et claudit quando descendunt. illi qui portabant
ipsum paraliticum non potentes ingredi domum in qua erat ihesus
propter turbam quia non solum erat intus domum sed et ad ostium
propterea domus tegulam portantes illum et aperientes
clausuram tecti predicti submiserunt paraliticum in lecto autem
xxxm cetera exponantur sicut expositum est ostensum. g.
Et cum preteriret hic describitur emulacio iudeorum contra xpm
in eius vocatione et primo ponitur emulorum iniquitatis. 2o eorum
confutatio in hoc audito ihesus. circa primum dicit. Vidit levi
alphei. m. n. autem vocatum levi vocabatur et erat
filius alphei cetera exponantur sicut exponi super ostensum. g.
Et erant discipuli io. hic describitur emulacio iudeorum
contra xpm in discipulorum arguitione volentium retorquere
assumpte defensionem sed non erunt discipuli sed et magister et
ponitur dicti capitulis. 2us ponitur. Et factum est iterum primus capitulus
de hoc quod arguebant discipuli levi qui eos quod non ieiunabant sicut
discipuli io. et pharisei. sed ihesus eos confutavit dicens suos
racionabiliter excusando et exponitur hic per exemplum quod dicitur super
ostensum. g. capitulo primo autem in medio capituli. Et factum est iterum.

hic ponitur. 2o capitulo quod arguebat discipulos quod eo quod non ieiunabant
evellebant spicas et comedebant spicas in die sabbati
sed xpc confutavit eos excusando per exemplum veteris testamenti
et pro exposito hic in hoc expositis. ostensum. xii. capitulo. in principio hoc ex-
cepto quod hic additur. sub abiathar principe sacerdotum et videtur
hoc falsum. quia principes sacerdotum tunc erant achimelech ut
habetur. i. regum. xxi. dicendum quod abiathar erat filius achimelech
et tunc agebat sacerdotium sub patre. unde pater tamen magis exp-
rimitur hic abiathar quia pater eius achimelech quia interfecto achimelech
a saule abiathar filius eius fugit ad david ut idem dicit
et fuit socius itineris et laboris ipsius et pro nomine magis
notus et auctoritatis quam fuerat pater eius. propter quod hic exprimitur
tacito patre. Et introivit iterum. hic ponitur capitulum quo
de sanatione habentis manum aridam. ubi primo ponitur iudeorum
insidiatio. 2o eorum confutatio in Et ait homini 3o eorum
obstinatio in exeuntes autem. exponitur per magistrum duarum
partium per exposita. ostensum. xii. b. v. capitulum usque plenius ponitur
hoc excepto quod subditur. hic licet sabbatis bene facere an
male. Circa quod sciendum quod aliqui actus sunt boni in genere
entis. qui tamen ex se non habent bonitatem. s. in genere
moris sicut edificare domum et huiusmodi et talia non erant
licita in die sabbati. Alii autem sunt actus boni in
genere moris. sed secundum se sicut sunt opera virtutum et talia
licita sunt in die sabbati de quibus erat manus
aride sanatio. quia erat opus pietatis et tamen hoc erat
adsiliam manifestam quod magis fiebat miraculose et ideo
de talibus nulli debet esse dubium quin possint fieri in die
sabbati non solum licite sed et laudabiliter et hoc est quod dicit.
si sabbatis bene facere. q. d. certum est omnibus quod sic.
Animam salvam facere et cetera. i. hominem salvare et accipit hic
animam pro ipso homine. quia est principalior pars hominis et per talem
modum loquendi dicitur exodi. i. omnes anime que exierunt de
femore iacob et cetera. At illi tacebant non parte
contradicere verbis eius. nec tamen volentes consentire veritati. Et
circumspiciens eos cum ira. propter eorum cecitatem et malitiam
ad manifeste intellectum huiusmodi dicti queritur utrum ira fue-
rit in xpo et arguitur primo quod non. quia non est ira secundum 4o
doctores catholicos sicut ira per vicium et ira per ze-
lum. sed neutra fuit in xpo quia prima est pro bonis moribus.
quia ergo dicit. v. morum quod ira per vicium excecat oc-
ulum mentis. ira per zelum ipsum turbat. sed oculus men-
tis xpi non fuit excecatus quare et cetera. Item ira oppo-
nitur mansuetudini ut habetur. v. ethicorum sed xpc fuit ma-
nsuetus quare ira in ipso non habuit locum. contrarium habetur
in littera. Circumspiciens eos cum ira. dicendum quod ira est
appetitus vindicte propter illatam iniuriam sicut alia
ut habetur. ii. rethorice dicit autem vindictam patet appe-
ti per ordinem racionis et sic virtuosa et vocatur ira
per zelum de qua dicitur iacobi. i. Ira viri iustitiam
dei non operatur. Alio modo potest appeti preter ordinem racionis

vocatum ual fine in xpo

rationis et hominis laudabile secundum quod dicitur psalmo cxix. letabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa etc. id est non laudabiliter affectio de eo quod iuste letatio et talis est ira pro zelo secundum quod dicit beatus augustinus super iohannem 10. ii. ca. zelo domus dei comedetur quia omnia perversa quidem cupit emendare et si emendare non potest tollerat et gemit et talis ira fuit in Christo. unde iohannes ii. illud psalmo lxviii. zelus domus tue comedit me. introducit. tamen quidem de Christo. Idem dicitur quod ira pro zelo aliquando perturbat unum oculum mentis quia post cum aliter sic se habent quod una intenta in actu suo alia remittitur et ideo motus ire quamvis inordinate parte qua ius sit moderatur ratione impedit intellectum contemplatione ut tunc. et sic dicitur perturbare oculum mentis. tamen tunc turbatio non est peccatum. unde in Christo non habuit locum. quia unitio divina permittebatur quamvis potentia agere in quo erat sibi proprium itaque una non impediebat aliam in actu suo et ideo sic gaudium fruitionis in anima Christi non impediebat dolorem passionis in parte sensitiva. sic ergo motus ire in parte sensitiva in nullo impediebat actum mentis sue rationis. Idem secundum quod dicitur quod ira quamvis sit pro eorum opposita mansuetudini non tamen aufert quidem motu debita ad rationem ratione. quia de ratione mansuetudinis est quod sit talis moderata. Exeuntes autem pharisei. hic describitur iudeorum obstinatio. quia non ubi Christus nec fecit restituerit rectitudinem a malo suo sed magis obstinati sunt in mali dictis machinatus in morte Christi. Cum herodianis. hic exponitur dicitur. quia dicunt aliqui quod isti herodiani fuerunt quidam vel singuli quidam secta nova novam dicentes de herode ascalonita quod erat messyas motus ex eo intellectu illius quod dicitur genesi xlix. Non auferetur sceptrum de iuda etc. unde dicitur quod ablato regno a tribu iude erat signum adventus messie. Iste autem herodes obtinuit regnum iude cum tamen esset alienigena quia secundum eius fuit ydumeus secundum quod dicit iosephus et aliqui historiographi et quia messya promissus illi intelligebatur regnare tunc in iudea temporaliter. nec videbatur alium regnare tunc in iudea nisi herodem ideo dicebant eum esse messyam cum tamen prophetia iacob predicta esset secundum intentionem intellecta de quo natus fuit tempore dicti herodis ut habetur mattheo ii. Isti quidem habebant occasionem perdendi Christum eo quod ipsum esse Christum sic erat secundum intentionem erat contra intentionem secte sue. Alii autem dicunt quod isti herodiani erant milites herodis antipas qui fuit filius predicti herodis et dominabatur in galilea non sicut rex sed ut tetrarcha ut habetur luce iii. et iste interfecit iohannem baptistam et ex hoc habebant aliquam occasionem perdendi Christum quia fortiter arguebat iohannes et ex hoc sunt mali phariseorum qui cum predictis hominibus tractabant consilium ad perdendum Christum. Ihesus autem cum discipulis suis secessit. hoc exponitur mattheo xii. b. et dicitur discipulis suis ut navicula sibi deserviret. Omnes iste in infirmitatibus cavis. Quotquot autem habebant plagas. id est infirmitates et specialiter immundus. et multos ostendebat ut sine dictis utrum dicit quamvis non necesse est consuetum in Christo. sed infirmitates cavis et pomum dicitur. Et spiritus immundi. quando videbant eum procidebant ei et clamabant dicentes Tu es filius dei. Et vehementer comminabatur eis. quod eum manifestarent. id est a demonibus comminabatur eis: quod eum manifestarent. Et ascendens in montem. Postquam descripta est Christi predicatio et Christi miraculorum opera. hic autem describitur electio apostolorum et primo describitur potestas collata. secundo electio collationis executio. ibi et fecit. Et vocavit ipsos. etc. secundum primo potestas confertur. secundo dubium removetur. Et venerunt ad eum etc. primo describitur electio apostolorum et nomina et nomina eorum et potestas eis collata et prout hoc exponitur mattheo x. a. hoc excepto boanerges quod est filii tonitrui. sic enim nominavit eos Christus quia manifestatione eius audierunt ubi dicitur pater de nubibus Christo. hic est filius meus dilectus etc. quia quidem vocem tonitrui secundum illud modum loquendi Iob xxvi. Cum vix parvam stillam sermonis eius audierimus quis poterit intueri. Et venerunt ad domum hic autem removetur dubium ex hoc non quod postulat potestatem predictam apostolis prout hoc est de hominibus quod invidebat proprie vel sic apostolicae potestatis quod removetur per hoc quod intendebat quia pater et iste furorem prohibebant ostenditur in spiritu quod causa. adhuc etc. secundum dicens furorem sed principium per locum ex hominibus intendens repellere. Et cum audissent sui etc. secundum dicitur. Et convenit iterum turba ad audiendum verbum dei ab ipso et ipse ita fuerit intendebat quod ipse et discipuli eius non habebant tempore manducandi. Et cum audissent hic intendebat locum ex predicto furore repellere et hoc membris conditionibus. etiam potest id est et sciebat eum quia Et venerunt mater eius etc. quidem scilicet quod illi qui erant de cognatione sua ex parte matris videntes insolitum furorem meo. quia sic dicitur quod furore predicti intendebat hominem comedere videbat quamvis intuerentur insolitam claritatem existentem predicto. Item audiebant eum loquentem de divinis ardua et insolita et quia non intelligebant quando audiebat eum loquentem sic arreptum vel furiosum. ideo volunt eum tenere et ligare ne sibi vel alicui possit nocere et isti movebantur ex pietate. [illegible] Etiam [illegible] quod potest eam dicere. Et scribe. scilicet illi moti contra Christum invidia et

maligni dicebat ipsum habere quendam demonem ne putatum aliter demonis
in maiore potestate illum expellebat inferiores demones a
corporibus obsessis abiciens et ideo contra illorum iudicium ubi arte
pellitur cum dicitur. Et a nominibus illis et quia vocant locum
se nec esse solum et una et tota domo non se non habere demonem
putatum cum sit patet in marco ut habetur io. 8. capitulo. Et eciam
patet expositione. Et veniunt mater eius et
Hic ponitur tercius casus ipsorum in parte denunciatur fuit tibi
insidiose. Quod mater eius et fratres stabant foris ad
temptandum si exaltatum carnaliter ad nimie dimitteret vel
interrumperet predicationem et ipse homo ubi malignum re
pulit ut patet expositione capitulo xii. 8.

Et iterum cepit. Hic ponitur fructus predicationis et primo
describitur fructus predicacionis 2o ex hominibus intelligens
liuor emulacionis in principio. vi. capitulo. Circa primum ewangelista
primo describit tempus 2o predicacionis fructum in Et dicebat
sic est regnum dei. 3o conformitas miraculorum in Et ait
nullam de. Circa primum describitur primo predicacionis locus et tempus
et modus. 2o predicacionis parabola sive typus in Et exiit
seminans et ista patet in marco. quia primo aperit medio
parabole apertis scripturis. 2o predicat aperte parabolos ordinis
generaliter ibi. Numquid venit lucerna. Hic ostenditur doctrina
ewangelica per apostolos publicanda quia fenum et post ascenderit per
ad celos tenent. n. diffusionem pro orbe ut in omnem terram exivit so
nus eorum et est autem parabolorum vel musicis ad principium non tamen tradi
tur et hoc et quod dicitur. Numquid venit lucerna. i. doctrina
ewangelica sive in ipsis lucerna pedibus meis verbum tuum. Et
ut sub modio ponatur. i. occulte et in latibulis doceatur
sic doctrine fuisse hereticorum et hominum malorum. q. d.
quasi non. Nonne ut super candelabrum ponatur hoc est in pa
la et publice doceatur. q. d. non est absconditum quod non manife
stetur. quia illa que prius docuit apostolos privatim publice et manife
ste precepit eis q. x. quod in aure auditis predicate super
tecta. Si quis habet aures audiendi. i. desiderium intelli
gendi doctrinam vel audiendi. q. d. ille predicte dicta sibi proficere
non solum in intellectu sed et aliis ipsos docendo et sequitur
In qua mensura mensi fueritis remecietur vobis. quod
exponit se breviter. si sollicite omnia que valetis bona fa
cere ac proximis intimare studetis. adeo divina pi
etas que vobis impartitum secundum aliorum capacitatem perfecte et
in futuro retribucionem eterna adiciet et ideo sequitur. Et
adicietur vobis qui non habet dabitur illi. quia qui habet
fidem et graciam exhibitionis gracie meretur quod iterum sibi de
gracia ad augmentum prestetur. Et qui non habet. i. gratiam qualis
erant scribe et pharisei et quod habet auferetur ab eo. quia
noticia legis quam habebant ablata fuit ab eis in quantum
non valuit eis ad salutem sed magis fuit eis in augmentum
sue dampnacionis secundum dominum salvatorem. lu. xii. c. Servus qui
scivit voluntatem domini domini sui vapulabit multis

Et dicebat sic est regnum dei. Hic ponitur describitur predicacionis
vel fructus primo in uno homine 2o in communitate ecclesie. Et dicebat
cui assimilabimus. Circa primum sciendum quod per semen in isto predicto
sic patet in parabola precedenti exsemine autem isto recepto in
aliquo homine fit ibi processus quia primo sequitur eius dilectio
iudiciorum et sequitur plus verbum quod est quasi in perfectum cum dicitur
Fructificat primo herbam. et quia exterior cessat homo a
malis et incipit se exercere in bonis. ideo post eam sequitur spes
domini bonorum quod sequitur perfectionem magis et est spes
gratie fuit cum dicitur. Deinde spicam. Ex hoc datur
caritatis, amor quod habet opus perfectum et ideo sequitur perfecte
nunc frumentum cum dicitur. Deinde plenum fructum
quia ut dicitur ad ro. xiii. capitulo plenitudo legis est dilectio
et hoc et homo disponitur ut de statu gracie transferatur
ad gloriam ideo sequitur. Et cum ipse produxerit fruct
statim mittit falcem. i. ipse deus absumit iustos
de presenti vita ut transferat ad gloriam. i. sequitur. quoniam
adest messis. i. collectio iustorum in premium. Et dice
bat Cui assimilabimus. Hic ponitur describitur fructus
predicacionis vel quantum ad communitatem ecclesie que de parvo statu creuit
in magnum sic sinapis granum et patet sententia expositione ut
xiii. capitulo. d. excepto quod hic sequitur. Et talibus mul
tis parabolis loquebatur vel sicut poterant audire
quod exponit theophilus. d. qui et erant indocte aliquas
nonnullis instruit eas. i. per talia in re sed sub ti quia erant
exiguae. sed sequitur non dicebat eis quod sensum dixit vel apostolis
eorum. Vobis datum est nosse misterium dei illis autem
qui foris sunt in parabolis ut videntes videant et non
videant. et ostendit. xiii. in parabolis loquor eis quia videntes
non videntes non videt et et quod facit sepe hoc habet
parum quod sub una litera hec plures sensus quorum alii sunt patentes
et alii magis latentes. et ideo in parabolis vel etiam turbis loquebantur
secundum magis patentem non autem latentem. sed declaravit intellectum
docebat vel apostolos ad partem ideo sequitur. Seorsum autem
discipulis suis dissolvebat omnia. de hoc autem predicitur. ut
videntes videant et non videant. i. capiant sensum
magis patentem. non autem latentem. et audientes audiant et non intelligant. Hic
ponitur describitur miracula doctrine vel confirmata. Et primo de
scribitur miraculum in mari factum. 2o miraculum in homine. v. capitulo.
similiter per partes patet expositione ostendit. 8. 8. 4.

Et venerunt trans fretum. Hic ponitur describitur
vel miraculum factum in terra ad sue doctrine confirmacionem
et primo describitur demoniaci curatio. 2o filie archi
synagogi resuscitatio in Et cum ascendisset Ihesus
in naviculam. primum in medio. quia primo describitur curatio demoniaci 2o
duorum ipsius curati in. Cum ascenderet. exponit primo ex parte
patet expositione ostendit 8. 8. paucis exceptis que differentia
declarat demoniaci in spiritu immundo. i. obsesso ostendit 8. 8.
dicit quod erant duo. ad quod dicitur quod secundum multos erant duo d

monstrat ut dicit origenes. sed unus erat senior alios magis erat legio demonum ut dicit matheus. & iste solus nominatur
amarico & alijs tacentibus quia non erat ita famosus in
malo & sic die ac nocte in monumentis. i. gentilium
sepulcris super quorum animos demones iam habebant
potestatem. & ideo habitabat ubi corpora eorum erant sepulta
tamquam habiturus potestatem super ea post finale iudicium.
Et interrogabat eum quod tibi nomen est. interrogat
autem non ignorans sed ut multitudo demonum in illo habitantium
expressius eorum appareret. unde sequitur. **legio nomen
mihi est quia multi sumus.** legio autem proprie dicitur numerus determinatus
armatorum in exercitu & continet .vi. milia. sexcentos
.lxvi. & ideo dicitur legio demonum quia multitudinem notat
Et deprecabatur eum. scilicet legio demonum. **ne se expelleret extra regionem.** i. extra hominum habitationem
uel lucem. & dicit in abyssum. loca .i. inferni debent
demones puniri cum inter homines habitare uel ad
dictum ut glossa sicut electorum merito in demonum receptaculum superato. **Cum ascenderet** hic describitur
demoniaci gratus de beneficio in se collato voluit sequi
Christum. **Ihesus autem non admisit eum.** i. non recepit eum
ad cohabitandum uel discipulatum propter honorem presentiae patris
Iairi ne asciberet demonibus quod iste faceret si esset
discipulus Christi. & ex hoc loco accipitur quod demoniaci & similes post
sanationem non promoveantur in ecclesia dei. **Et abiit & cepit
predicare in decapoli.** nomen est regionis & dicitur a decem
quia est decem & polis quia est civitas. **Et cum ascendisset Ihesus in
navim.** hic ponitur descriptio resuscitationis filie archisinagogi
& primo describitur hic facta in loco. secundo in me post in litteris sanans
mulierem. tertio. **Et mulier que erat in fluxu sanguinis.** tertio
describitur post facta consummatio in **adhuc eo loquente** summa
istarum duarum patet per exemplis que sunt .xi. d. exceptis
aliquis que exponentur quia ad primam partem dicitur hic
Deprecabatur eum multum dicens. quoniam filia mea in extremis est. matthei .ix. dicitur quod archisinagogus dixit primo. **filia mea modo defuncta est.** ad quod dicendum quod euangelista repetendo
dicta alterius uel aliquorum alius repetit eadem uerba. alius uero
sententiam per que uerba filia archisinagogi laborabat in extremis
sed quod dicit mortua. Vnde pater erat ita propinqua morti quod re-
putabatur mortua. unde est sic communis modus loquendi de aliquo
qui sic est morti propinquus dicitur quod mortuus est. quia quod modicum distat. quasi nichil reputatur. & hoc modo loquendi materia
cotidiana patet dicitur. **Et fuit multa spissa.** i. non so-
lum infidelibus sed etiam me creditur ut patet per plura sequentia. **Et
statim in temporibus ipso Ihesus cognoscens uirtutem que ex-
ierat de illo.** Ad hoc intelligendum quod aliquod uirtutis modus
mirabilis exit ab ipso sed ex eius intellectu per modum
productionis efficientis nunc que dicitur exigere magis instantis re-
lucet in effectu & speciales modum loquendi dicitur sapientie .vii. de
sapientia in creatura quod per nationes in animas sanctas se

transfert & amicos dei & prophetas constituit quod intelligitur non per
motionem quod sapientia increata sit alicui uel plus non esse
de necessitate sic sed quia presens. sed quia erat in nobis effectus
uerorum autem ei esse magis fuit uirtus diuina tamen eciam
hic humana dicitur in fine huius capituli. **Quis me tetigit.**
Hoc querit ex ignorantia sed ut per factorum mulieris sanate
appareat fides eius & aliorum cunctorum. & quia maxime miraculum
decet sanandis cedebat ad gloriam dei & archisinagogi ad confidenciam
ut per illo certificaretur de futura suscitacione filie sue.
Turbe te comprimit sed multi prossunt tangerent eum
corporaliter non tamen tangebant eum cum tali deuotione & fide sicut
illa mulier tetigerat & de tali tactu singulariter querebat
cum tamen patet dicitur sic. **Et uidebat uidere eam que hoc fecerat.**
sed non credentibus ipsam post se esse sanatam non tamen amor
tuus suscitatione exempli patet quia eorum fides erat imperfecta.
Et non admisit quemquam se sequi. omne opus
operibus miraculorum non dicitur facere querere ostentationem & hoc
dans exemplum suis discipulis qui erant facturi miracula uel inter
tamen quia in operibus miraculorum manifesta dei gloria. & alijs
faciebat miracula ualde publice sicut patet in lazari
suscitatione & ceci nati illuminatione. omnis exemplum discipulis ut
melius quereret dei gloriam tamen & non propriam. **thabita
cumi.** due sunt dictiones hebraice quarum prima nomen est
albi ut patet per interpretationem. sed tamen quod thabita non est
nomen sed est nomen proprium illius puelle que fuit suscitata
& hoc patet per simile actis .9. ubi dicitur in ioppe fuit
quedam discipula nomine thabita & ideo mulier pro nomine proprio
posuit sue interpretationem. scilicet **puella.** Secundo & quod
interpretatio. scilicet **tibi dico** non est de textu in nomine hebrea
sed positum. sed additum fuit ab euangelista ad maiorem expressionem
hic positi. sed additum fuit ab euangelista ad maiorem expressionem
sone quod ad uerbum & illa puella suscitaba. **Et precepit illis uehementer ut nemo** ... necessario fieret cauiaz
expressa. per hoc uolens dare exemplum apostolis ut non quererent ostentationem in operibus miraculorum. **Et iussit illi
dare manducare.** Ad probandum uere eam esse & per Christo
post resurrectionem suam manducauit ut apostolus uel hic luce .24.
Ad maiorem euidentiam eorum que dicta sunt hic & alibi de
miraculis Christi quia uero Christus fecit miracula sola diuina
uirtute & aliquis post hoc si. dicit n. leo papa in epistola ad flauianum
cum in Christo sint due nature una earum .i. diuina quam fulgeat
miraculis. alia .i. humana que succubuit iniurijs & sic
sed hic humana non ad succubuit iniurijs sic se habet
diuina ad agendum in operibus miraculorum. sed sola natura humana
succubuit iniurijs. ergo sola natura diuina agit in operibus
miraculorum & confirmatur auctoritate psalmi .c.xxxv. **Q**ui
facit mirabilia magna solus ergo sola diuinitas est principium agendi
miracula. **I**tem opera miraculorum **N**on. quia Christus per tactum
corporalem sanabat miraculose ut dicitur de leproso & de muliere patiente
fluxum sanguinis. & matthei .vi. **C**ontra quod autem tangebat eum
saluus fiebat. sed ergo tactus non agebat in sanatione

predicta frustra adhibetur agens quod non movet ipsum [illegible]
ad frustra agere. Ergo iste tactus ad [illegible] et [illegible]
quod prebebat ad huiusmodi ergo etc. Ad tertium [illegible] in hac questione
sic procedendo quia primo videndum quid [illegible] ut de ista fac-
ta quorum miracula reperta sunt in illis operati fuerunt. Secundo quid
Christus in quantum homo operatus fuit. Circa primum ad tertium dicendum quod
miracula non possunt fieri aliqua virtute creata propria agente nisi divina,
quia sicut dictum est opera miraculosa excedunt totam
facultatem creature [illegible] et quod sancti viri possunt miracula
operari [illegible] quia frequenter expertum est miracula facta
fuisse ad eorum preces sanctorum. Sed dubium est utrum virtu-
te in miraculis operatur aliquid [illegible] aliquam virtutem existen-
tem. [illegible] quia sicut principalis [illegible] sed tantum instrumentaliter ut sic
dicitur [illegible] principaliter agens facit miracula [illegible]
[illegible] instrumenta. Et hoc quidem [illegible] Augustinus xxii li.
de civitate dei [illegible] miraculis [illegible]
[illegible] res corporales
[illegible] suos ministros ista facit [illegible]
[illegible] philosophos adhuc [illegible] deus ista [illegible]
quibus miraculis [illegible] operatur ut
[illegible] orantibus tamen impetrantibus [illegible]
[illegible] operantibus fiant [illegible] illo modo quo nullo
modo [illegible] tamen attestantur [illegible]
fidei [illegible] hec
[illegible] ii. li. [illegible] sic. [illegible]
do adherent cum [illegible] necessitas [illegible] exhibe-
[illegible] solet [illegible] miracula [illegible]
[illegible] et hoc probat [illegible] ratione
et exemplo. [illegible] Cum concedendum [illegible]
[illegible] filii dei
[illegible] cum hoc solis [illegible] miracula
operari [illegible]
concedendum [illegible]
[illegible] probat hoc exemplo quia Petrus
suscitavit Tabitam orando ut habetur Actuum ix. Ananiam
vero et Saphiram morti tradidit subito absque oratione
sed sola increpatione coram [illegible]. Actuum v. et [illegible]
fuisse ex aliqua potestate sibi concessa [illegible]
divine [illegible]. Item ad hoc [illegible]
gratis data et [illegible] ab aliquo
[illegible]
[illegible] gratis datis [illegible]
[illegible] Corinthiorum xii. [illegible]
[illegible] fides
[illegible]
[illegible] quod ponit
gratis date [illegible]
tamen aliqui quod [illegible] operatus miracula [illegible]
[illegible]
sic [illegible] quod deus non potuit miracula facere [illegible]
[illegible] voluit [illegible]

[illegible] operando miracula
[illegible] Iustitiam autem operari [illegible]
[illegible] movent actualiter
[illegible] sic [illegible] securius [illegible]
[illegible] movent et ideo [illegible]
[illegible] operari ad miracula [illegible]
[illegible] agentes [illegible]
[illegible]
cum [illegible] agente [illegible] Item ad
[illegible] doctoribus catholicis dicitur
[illegible] sacramentis nove legis [illegible]
[illegible] agunt ad [illegible]
[illegible] dispositionem
ad [illegible] ut caracterem [illegible]
[illegible] caracterem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquam
[illegible] operibus miraculosis [illegible]
[illegible]
[illegible] sic mani-
[illegible] homines autem [illegible]
sic [illegible] quod miracula [illegible] separata
et adhuc plus separata [illegible] sacra [illegible]
[illegible] principaliter [illegible]
separatum et ideo [illegible] operandi ad miracula [illegible]
[illegible] humanitas [illegible]
[illegible] ad argumentum [illegible]
[illegible] humanitas fuit in Christo [illegible]
[illegible] et ideo facere miracula [illegible]
[illegible] quia non repugnat humanitati [illegible] operari
ad miracula [illegible] repugnat [illegible]
[illegible]
[illegible] quia sic [illegible] deus passus [illegible]
[illegible] iste puer creavit stellas [illegible]
[illegible] humanitatem [illegible]
[illegible] miracula [illegible]
[illegible] agentis
[illegible] ad excedit [illegible]
[illegible] carne [illegible]
[illegible] humanitas [illegible]
[illegible] ad miracula sic agens [illegible]
[illegible]

In facto [illegible] decepti [illegible]
in Christo [illegible] de rebus [illegible]
doctrina et miracula ipsius [illegible] xiii.
[illegible] exceptis que sequuntur. Nonne hic est fabri filius. In [illegible]
fabri filius [illegible] eiusdem artis cum
patre suo putativo Ioseph qui dicitur fuisse faber lignorum
[illegible] eandem artem [illegible] occuparet

in doctrina et miraculis usque ad 30 etatis annum nec
autem fuit intentus studio sed ut dicitur Io. vii. quomodo hic litteras
scit cum non didicerit nec etiam in iuventute [illegible] tamen fuit
ociosus magis autem utile et quod fuit occupatus in arte
patris sui putativi quia in ea et hoc ut patet per verba illorum
querunt de nazareth qui modum suum ut dicitur considerabant
et fabrum eum vocabant. **Et non poterat ibi virtutem**
ullam facere ipsis non propter non recte ad potentiam eius
absolute. sed congruentie et decentie quia non erat congruum quod ibi fa-
ceret multa miracula cum [illegible] sic dicit eundem. **Et mi-**
rabatur propter incredulitatem eorum - fides enim credentium
est meritoria de congruo quod eis fiant miracula. sicut patet
capitulo precedenti de muliere sanguinis fluxum patiente cui dixit christus.
fides tua te salvam fecit. et in multis aliis locis
similiter in evangelio. **Et circuibat castella in circuitu**
docens quia scilicet doctrinam eius homines repellebant ad alios
dominus transivit et sic fecerunt apostoli secundum quod Act. 13. Vo-
bis oportebat primum loqui verbum dei sed quia
repulistis illud et indignos vos iudicastis eterne vite ecce
convertimur ad gentes sic enim precepit nobis dominus. **Et vo-**
cavit xii. supra 3. capitulo describitur electio et collatio potestatis
predicandi facta apostolis. hic describitur executio dicte potestatis et
primo describitur apostolorum ad predicandum missio. 2o eorum reditio
ad christum ibi **Et convenientes apostoli ad ihesum** primo in duo.
quia primo describitur dicta missio 2o ex hoc [illegible] herodis
opinio ibi **Et audivit rex herodes.** expositio per se patet
per exceptis [illegible] exceptis que sequuntur. **Sed cal-**
ciatos sandaliis. [illegible] quod non portarent calciamenta
et quod patet quod sandalia non dicuntur proprie calciamenta quia illa porta-
bant apostoli ut hic dicitur. **Ungebant oleo multos egros**
ex hoc loco patet quod unctio extrema que est inter [illegible] fuit
instituta a christo. **Et audivit rex herodes.** hic con-
sequenter describitur opinio herodis de ihesu et dividitur in duo secundum primum et medium de-
clarationis ibi **Ipse enim herodes** circa primum sciendum quod apostolis predicantibus
divulgatum christi et eius miracula quia non solum erant predican-
tes sed etiam facientes miracula in nomine eius. herodes audita
fama de ihesu et cogitabat illo quod ipse Io. baptista quem ipse
decollaverat et quod a mortuis resurrexisset. ex
quo patet quod iste herodes non fuit de secta saduceorum
qui negabant resurrectionem. sed de [illegible] phariseorum
qui confitebantur ut habetur 23. [illegible] per se exceptis [illegible] 10 a.
Ipse enim herodes hic ponitur ratio [illegible] [illegible]
[illegible] describitur gesta [illegible] et quia [illegible] opinionem herodis
[illegible] fecerat [illegible] de decollatione Io. baptiste Io.
[illegible] describitur [illegible] collatio [illegible]
[illegible] 2o [illegible] decollatio ibi **Herodias autem** 3o [illegible]
decollati tumulatio ibi **Quo audito discipuli eius venerunt**
[illegible] autem [illegible] per se patet exceptis [illegible] 10 a ex-
ceptis que sequuntur [illegible] **Herodias autem insidia-**
batur illi. [illegible] enim timebat ne herodes ad [illegible] Io.

de peccato peniteret et eam marito suo redderet et ideo querebat
mortem Io. **Herodes autem metuebat Io.** solo enim metu
tenebatur a mortificatione Io. et obiectione dictis eius ma-
lignus deus retinet [illegible] a rebellione [illegible] [illegible]
quod iuravit [illegible] puelle [illegible] quod peteret. fuit
maliciose factum ut [illegible] iuravit et multa magnorum
[illegible] medietatem [illegible] occasionem decapitandi Io. absque re-
bellione [illegible] qui [illegible] eum excusatum [illegible]
[illegible] bedam super locum istum et [illegible]
Et contristatus est rex [illegible] beda quod [illegible]
[illegible] letabatur [illegible]. **Et convenientes** hic describitur re-
ditio apostolorum ad christum [illegible] primo describitur [illegible] ad [illegible]
redeuntes. 2o ad [illegible] [illegible] sequentes ibi **Et vi-**
derunt circa primum dicitur. **Et convenientes apostoli ad ihesum**
de predicatione redeuntes ad ipsum. **Renuntia-**
verunt omnia que gesserant miracula facta **et docuerant**
[illegible] [illegible] mandatum eius [illegible] fuerint [illegible].
Et ait illis [illegible] eis de laboribus suis. **Venite**
seorsum [illegible] ut [illegible] post laborem quiescerent aliquantulum [illegible]
[illegible] quod [illegible] ubi dicitur [illegible] labore [illegible]
recreationem [illegible]. **Et ascendentes in navim** [illegible] ut [illegible]
[illegible] presentem quiescere. **Et viderunt eos** hic
[illegible] describitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ca-
pitulo [illegible] describitur [illegible] ad [illegible] ipsos [illegible]
2o [illegible] eos apostolos [illegible] **Et coegit discipu-**
los 3o ad [illegible] ipsos [illegible] ibi **Et cum**
transfretassent [illegible] istorum [illegible] patet exceptis
[illegible] 10 b. usque ad finem illius exceptis que sequuntur
[illegible] ad [illegible] dicitur. **Erant sicut oves non habentes**
pastorem. sicut enim illis temporibus [illegible] [illegible] sicut lu-
pi rapaces spoliantes [illegible] bonis [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] bonus pastor pascebat eos
[illegible] [illegible] verbo doctrine sue et alii [illegible]
Euntes emamus cc. denariis panes et dabimus illis mandu-
care Io. vi. dicitur quod ihesus quesivit a philippo. unde e-
memus panes ut manducent hii. et sic idem [illegible]
hoc autem dixit temptans eum ipse enim sciebat quid esset factu-
rus. et tunc philippus respondit ut idem dicitur. cc. denariorum
panes non sufficiunt eis. et [illegible] tamen [illegible] non habemus
eum pauperes sumus et hoc [illegible] discipuli [illegible]
[illegible] licet aliquo modo [illegible] ubi. **Euntes**
emamus cc. denariis [illegible] nullo modo eis [illegible]
ad [illegible] oporteret nos ire ad emendum panes [illegible]
cc. denariorum et tamen hoc [illegible] non habemus [illegible]
[illegible] [illegible] dominus [illegible] discipuli [illegible] [illegible]
philippus [illegible] tamen non solum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] loquebatur [illegible] [illegible] de aliquo
[illegible] [illegible] hoc [illegible] et [illegible] discipuli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sequentibus [illegible]
[illegible] quod hic [illegible]. **Quot panes habetis ite et videte et cum**

cognoscerent duntaxat v. et duos pisces. Jo. vi. dicit solum An-
dreas hoc vidisse. per aliquam turbam. dicit est puer hic unus
qui habet v. panes et duos. tamen hic discipuli vidisse in quibus dixit
Andreas eo modo sicut dictum est de philippo. ut dictum est.
dicit. Et statim coegit discipulos suos ascendere in
navim. quia non libenter recedebant ab ipso magistro
suo eius societate et doctrina delectati. Ante bethsaidam
locus erat unde recedebant. Et cum dimisisset eos
abiit in montem orare. per hoc ostendit quod predicator ubi di-
mittit post sermonem suum ad deum in oratione redire
ut quod in bonis fuit digne ascribat. Et vole-
bat preterire eos eo modo sicut post resurrectionem suam ambulans
cum duobus discipulis suis euntibus in emaus finxit se
longius ire ut habetur Luc. ult. non tamen fuit in aliquo duplici-
tas vel fallacia. Sed quod dicit bene agebat hoc non fecit ut sic ostenderet
se eis esse quales apud eos erat in mentibus
eorum intus. erant enim dubii in fide et mentis et
tardi ad credendum ut infra dicit. et ipse hoc dubium erant
aliquantulum elongati a vita et in se tamen eis in presentia
officie et fingere se longius ire quia tales affectiones
fuit. Sed pro dispositione interiore ipsorum qua fuit eodem
modo dicit hic. quod volebat preterire eos quia erant pene
fidei vel quod dicit intextu quod putabant fantasma esse
et non ita videant cum tanta miracula fecisse et credere
debuerunt ipsum super aquas posse ambulare. ut dictum est.
Cum egressi essent de navi continuo cognoverunt
eum. scilicet illi de terra genazareth. per famam quam
audierant et miracula que aliquando eorum viderant agnove-
runt quod esset qui curabat et miracula ante fecerat
et ideo subdit. Et percurrentes universam regionem illam
quia genazareth miserunt per civitates ad hoc quod adducerent
infirmos ad presentiam Christi ut fimbriam vestimenti eius tange-
rent. Judei enim erant distincti ab aliis gentibus non
solum in lege sed etiam in habitu quia Num. xv. precipitur quod
facerent fimbrias in angulis palliorum et Christus habitum
portabat ut convenit et legem servabat et ad tactum hic fim-
briarum curabantur infirmi. ut dictum est.

Et conveniunt. Post quam descripta est circa discipulos
et Christus virtus ostenditur hic consequenter describitur phariseorum confu-
tatio et hoc quantum ad tria. primo in obstinatione eorum. secundo in lege et mirabilibus
quantum ad hoc. Et exierunt pharisei. tertio in lege permissa
x. ca. et in parabolis xii. ca. Circa primum primo describitur phariseorum
confutatio. secundo phariseorum confusio ibi. Et inde surgens etc.
Circa primum describitur vana obiectio. secundo eorum malignitatis in-
terrogatio ibi Et interrogabant pharisei. tertio eorum vana confutatio
ibi At ille respondens. quarto doctrine confutationis plena expositio ibi Et
cum introisset in domum. Summa non est tanta pro certo sicut ...
xv. ca. a. exceptis que sequntur. Pharisei et omnes
iudei nisi crebro lavent manus non manducant.
volentes per maiorem exteriorem precedere quod haberet intro-
re cum tamen pleni erant iniquitate et immunditia. Sed quod dicit

ut ... Et a foro nisi baptizentur non comedunt. quia non
exibant ad negotia extra ... putabant se in-
mundos aliquando ... ab aliis qui tamen erant meliores
ipsis. et ideo redeuntes a talibus negotiis lavabant
se antequam comederent. quia putantes in mundicia ab aliis
contracta. Moyses enim dixit honora patrem tuum et
matrem tuam. ut habetur Exo. xx. sed moyses expla-
navit quantum esset in matrem contumeliosum quod multum sacerdotes
et pharisei docebant. Corban quod est donum. corban
non solum donum generaliter acceptum. sed donum deo oblatum
vel offerendum. Pharisei et sacerdotes avaritia moti dicebant
quod melius erat filiis offerre deo bona sua quam parenti-
bus in necessitate ponere et sic evacuabant preceptum
de honore parentum ut plenius dictum est. Mt. xv.
Si quis habet aures audiendi audiat vel si quis habet volunta-
tem audiendi veram doctrinam audiat meam et non phariseorum.
In secessum exit purgans omnes escas. nam non quod est ...
ex impuritate que est in alimento sufficiente et mittitur per se-
cessum vetitus ... et purgat ad corporis nutrimentum
et sic purgat escam corporis nutrimentum. De corde hominum
male cogitationes procedunt. sive ... deliberata adma-
la ... explicat magis in particulari cum subdit Adulteria
... et violationes thori alieni. Fornicationes. id est illiciti
concubitus per mutuo consensu solutorum. Homicidia quibus in-
fertur nocumentum in personis proximorum. Furta. quibus res
aliene subtrahuntur. Avaritie magnum aliquid iniuste re-
tinentes. Nequitie que consistunt in malignitatis pravi-
tate. dolus in deceptione eorum. Impudicitie quantum ad
tactus et aspectus immundos. Oculus malus quantum ad odium
et invidiam quia non permittit videre recto oculo bonum proximi.
Blasphemie. id est iniurie in deum. Superbia dicit ut
... stultitia. id est que est in iniuria in proximo.
Et inde surgens hic consequenter describitur confusio scribarum et
phariseorum in gentilium et galileorum ibi. Et iterum exiens
etc. primo dicit. Et inde surgens abiit in fines Ty-
ri et Sydonis. id est noluit manifestare adventum eius
predicatoribus suis. ostendit quod predicator et operator miraculorum
non debet querere propria ostentatione. Et non potuit latere
id est non posse non referri adventus potentiam absolutam. sed
ad decentiam non enim erat decens quod adventus medici
lateret infirmos nec fuit decens quod manifestare
predicatoribus suis ut dictum est et ideo manifestus fuit per alios
qui famam eius audierant et aliquando ipsum viderant quod
non solum credidere. sed et de mendicantibus filiis ... re-
mebant ad eum per miracula et sanctitatem que apparebant ut
habetur supra .3. c. a. Mulier enim statim ut audivit
de eo etc. non est intelligendum quod statim filia eius expulsa est
domo. quia hic noluit facere. sed mater invenit eum et
clamavit post eos ut habetur Mt. xv. d. Erat enim gen-
tilis Syrophenissa. id est de Syrophenicia est enim provincia
... puella. ... feminarum ... in illa

prouincia et in apocalypsi prophetissa, id est de tali secta
orta. **Propter hunc sermonem**, id est propter tue fidei confes-
exiuit demonium de filia tua. quia ex confessione fidei deprecatio-
ne matris miraculum facta, ut patet ex predictis. Capitulo 14.
d. **Et iterum exiens**. Hic ponitur describitur consolatio Gali-
leorum. Et primo de curatione demoniaci, secundo in multiplicatione
aliorum miraculorum. Circa primum dicitur primo de situ loci ubi Christus
fecit sequentem curationem, cum dicitur **inter medios fines De-**
capoleos. Decapolis nomen est regionis ut dictum est supra
v. c. et hec regio una pars est ultra Iordanem quia
erat ut patet in descriptione terre sancte. Mare Galilee
quod est quidam lacus per quem transit Iordanis fluuius uersus
tres regiones, ex utraque parte regionis ponitur. **Et addu-**
cunt ei surdum et mutum. non erat ei auditus naturaliter
ab infirmitate superueniente, sed a demone ipsum possidente et
eius auditum impediente et loquelam. **Misit digitos**
suos in auriculas eius. Christus alibi sanauit in infirmitate tantummodo uerbo
ut ostenderet uirtutem suam esse diuinitatis instrumentum. Infra
c. v. **Et suspiciens in celum ingemuit**. ut ostenderet
se ut hominem ad quem consueuit. **Et ait: effeta**
quod est adaperire. ostendens se uim diuinam existendo in ipso
et precepit eis ne cui dicerent. ostendens quod benefactor de
suis beneficiis propria non debet querere laudem. **Quanto autem eis pre-**
cipiebat, tanto plus predicabant. quia beneficiati debent beneficia accepta
debite recognoscere et benefactorem laudare quamuis benefactor
non querat. **Et eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia**
fecit, et surdos fecit audire et mutos loqui. Licet hic
non exprimatur nisi unum surdum et mutum esse curatum, tamen plures
fuerunt ceci et claudi, surdi et muti curati, ut habetur Matthei
xv. c. Sed tamen illos erat unus cuius curatio fuit mirabilior
maxime eo quod in ipso erat miraculum exceptum quia demonium
eius quia adeo fuit ligatus et hoc solus hic exprimitur.

8. **In illis diebus**. Hic ponitur consolatio
Galileorum in alia curatione et patet sententia ex dictis
capitulo xv. c. hoc excepto. **Et uenit in partes Dal-**
manutha, capitulo xv. dicitur **Et uenit in fines Ma-**
gedan. quia est eadem regio duobus nominibus. **Et exierunt**
pharisei. Hic ponitur describitur confutatio phariseorum in miraculis
et primo ponitur eorum confutatio, secundo discipulorum reprehensio in **Et precipie-**
bat. sententia per partes ex dictis capitulo per xv. a. hoc ex-
cepto. **Si dabitur generationi isti signum**, id est non dabitur,
quasi dicat sic per non sicut in ipso. Quibus uerbis iuramentum
quod accepit sic per non sicut in ipso. **Et precipiebat**. Hic ponitur
sine dubio in regem meam. **Et precipiebat**. Hic ponitur
discipulorum reprehensio et primo meis argumentis ignorantia, secundo
eorum in ipso. 9. c. i. **Et ueniens discipulos**.
tertio reprehensio eorum ambitione uel superbia in **Et cum penitentia**
circa primum dicitur primo reprehensio discipulorum generaliter secundo ipsius
petri separatim in **Et misit eum in illic**. adhuc primo argumentum
ignorantiam discipulorum uerbo, secundo facto in **Et ueniunt**
Bethsaidam. Circa primum dicitur **cauete a fermento phariseorum**,
id est a doctrina eorum peruersa quam proponebant contra mandata sua
diuinis preceptis ut dictum est c. vii. **et fermento Herodis**.

id est secta erronea Herodianorum de qua dictum est supra c. 3.
Hoc autem dictum Christi discipuli intellexerunt de fermento uel pane
materiali, in quo apparet eorum ignorantia tamen quia Christus fuerat eis
frequenter locutus in parabolis et capitulum eis exposuit ut dictum est
supra 3. c. et ideo bene intellexisse debuissent. Hoc ubi autem Christus
dicit propter hoc tamen quia ipsi uiderunt Christum satiauisse v.
milia hominum de v. panibus et ii. piscibus ut dictum est
supra vi. c. iterum quatuor milia hominum de vii. panibus ut
dictum est in hoc c. et ideo debuissent intellexisse quod
Christus non erat sollicitus de materiali pane nec de ipso loquebatur
certa patet ex dictis capitulo xvi. b. **Et ueniunt Beth-**
saidam. Hic arguitur ignorantia discipulorum facto, per hoc quod ipse
paulatim illuminauit cecum, per quod in parte quod notatur cum dicitur **In-**
terrogauit eum si quid uideret. Et aspiciens ait: Uideo
homines sicut arbores ambulantes. quia non
distinguebat lineamenta humanorum corporum; uidebat tamen
obscure corpora eorum moueri de loco ad locum et parte ali-
luminauit perfecte et notatur cum dicitur **Deinde iterum imposuit manus**
super oculos eius et sequitur **et restitutus est ita ut clare**
uideret omnia. Certum est autem quod Christus poterat eum statim
in perfecte illuminare. Sed per hoc modum fecit ut designa-
ret discipulos adhuc in parte obscuratos caligine ignorantie
et ad perfectam intelligentiam indigebant magis illuminatione. Unde et post
resurrectionem suam aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas, ut
habetur Luce 24. et per hunc modum maledixit Christus ficui
habenti tamen folia ut habetur Matthei xxi. ca. ad significandum quod
sacerdotes iudeorum erant maledicendi et puniendi, adeo eo
quod non habebant fructum iustitie sed tamen folia uerborum
sicut quod dicitur Ezechielis 3 et simili modo Ieremie propheta quando nuntiauit
captiuitatem Babilonis. Hoc idem significauit signo propheta quando
demandatum est ponit catenas in collo suo, ut habetur Ieremie
27. propheta designans quod sic erant ducendi uincti in Babilonem
captiui. Alii autem exponunt illuminationem huius ceci successiue
ut fidem tibi prius fides ipsius ceci et offerentium ipsum
Christo et post quam uisitatus est et perfecta est, tunc uenit ad istum effectum.
Et interrogauit illos. Hic ponitur describitur in persona Petri
specialiter et primo ponitur interrogatio, secundo manifestatio ad palmam
miraculi in **Et uocata turba**. Circa primum intentio Christi de se hominum
fama opinio. secundo discipulorum in **Et ait illis: Uos**
autem quem me esse dicitis. et quia Petrus prius et alios respon-
dit. Tertio ponitur passionis et mortis sue ibi **Et cepit docere eos**.
quarto describitur Petri respondentis in **Et apprehendens Pe-**
trus eum. Petrus autem ex zelo Christi uolebat impedire
eius passionem et quia iste zelus erat indiscretus, quia passio
Christi erat ordinata ad salutem generis humani, ideo meruit
dampni reprehensionem. Sententia autem per partes istarum patet ex dictis
capitulo xvi. c. **Et uocata turba**. quia Christus inter palam Pe-
trum uolentem impedire passionem eius, ideo hic ostenditur
fideles ad tollerandas passiones et primo facit hoc uerbo, secundo
facto in pro lectura. Sententia per partes patet ex dictis capitulo xvi f.
excepto quod sequitur **Qui me confessus fuerit et uerba mea**
hoc est una littera quam sic habent antiqui libri et correcti et est
glosa et hoc patet per hoc quod habetur Luce ix. b. et ad sententiam ponitur

patris sui verba sic qui me erubuit et sermones meos
In generatione ista adultera quia videlicet descenderat
a patribus qui ab idolatria declinaverant dimisso deo qui eos
dispensaverat in dilectione legis in monte Syna. Et ideo
filii ab eis descendentes adultera generatio vocantur. **Et**
peccatrice quia sicut parentes eorum peccatores fuerant prophetas
eos occidendo ita ipsi persequebantur Christum eius mortem querendo.
Et filius hominis confundetur eum secundum unam litteram. Quia sic habuit
glossa et antiqua littera et per prophetam quia habet Luce 9 b. **Et fi-**
lius hominis erubescet id est non agnoscet eum sicut ille
homo non libenter recognosceret illum de quo erubesceret
et peccatores modo iudici dicit ideo dicitur quedam scilicet quia non confundetur
Christum. Christus non confundet eum nec cum ...
locus in regno ... quibus non sunt ...
Et post dies sex hic ponitur ... ad ...
... quia maxime excitat ad tollerantiam ...
... audiunt et
ideo Christus ostendit ... suis discipulis ... venientis
manifestatione ... ostendit se eis ...
post ... ista ... **Et transfiguratus est**
eum ... exceptis
que sequuntur. Et transfiguratus est coram ipsis ...
figura corporis ... fuit mutata ... figura ...
... corporis et ... glorie ...
... coram. Ideo vocatur transfiguratio
et presentem ... apostolus ad Philippenses 3. Salvatorem ex-
spectamus dominum Iesum Christum qui reformabit corpus humilitatis nostre
configuratum corpori claritatis sue. **Et venit vox de nu-**
be dicens: hic est filius meus dilectus etc. Sicut in baptismo
auditum est testimonium patris de filio eius ... et in transfiguratione
... quia homines fuerunt filii dei adoptionis per
... adoptio ... ad filios ... que ... assimilatio
... non modo in presenti per gratiam ... in futuro
et perfectius ... Johannis 1 ... nunc filii dei sumus
et non dum apparuit quid erimus scimus quoniam cum apparuerit
similes ei erimus quoniam videbimus eum sicut est. In baptismo
... et aqua ... regeneratio per gratiam. In transfiguratione
... claritas glorie in corpore ... et quia in illis duobus
... assimilamur homines filio dei naturali. Ideo convenienter fuit
ut in baptismo Christi et eius transfiguratione audiretur testimonium
patris de eius naturali filiatione. **Et ubi venit ad**
se. scilicet preceptum ... conquirentes cum eis ... am-
respexerit videbatur ... eis ... quod Christus
moreretur et ... amore eius ...
... alii ... perfecti ...
... videbantur ... completa. **Et venit**
ad discipulos ... discipulorum ...
potuerunt ... demonium eius oblatum ... sic precedit
... discipulorum ... 2° ...
in **Aurivit discipulis eius ...** etc. 3° ...
in **Et cum introisset in domum** ... ista ... parte ...
exceptis que sequuntur. **Et veni-**
ens ad discipulos suos ... dimissa ...

tum sequentibus ... coram quibus transfiguratus fuit. **Vidit**
turbam magnam circa eos et scribas conquirentes
quia deridebant eos eo quod non expulerant demonium eis
oblatum et non potuerunt ut ... sequitur. Illi videntes illum
id est adversa ... **Et expaverunt et accedentes salutabant eum** ad
... vehementer ... **Et cum vidisset illum spiritus statim con-**
turbavit illum videns ... eius ... facturus ...
... potestatem. **Et interrogavit patrem eius** non ... ignorans
sed ut ... apparet ... diversitatis
... ut ... mira ... esset
... **Si quid potes** ex quo ... erat dubius
in fide dubitans de Christi potestate. **Omnia possibilia sunt credenti**
fides ... non ... ut ... beneficium
... dicit. **Credo domine adiuva incredulitatem**
meam quasi diceret credo non tamen omnino incredulus sed non in ...
... fide in ... petebat a Christo suppli-
... **Surde et mute spiritus** non ... sed ...
quia in ... obsesso auditum impediebat et loquelam. **Et**
factus est sicut mortuus ut ... de ...
... quia ... **Hoc**
genus in nullo potest exire nisi in oratione et ieiunio demo-
nes ... non sunt equales ... sed ... difficilius expelli. ... expulsionem ... requirebatur
... in expellente ...
... et magna elevatio spiritus in deum quia fit per orationem ...
... non erant adhuc in apostolis quia ... illo non competebat
eis ... adhuc
... ut ... rudes ... usque quo
receperunt ... spiritum sanctum ...
... dixit eis Christus quia non poterant ... medulitate
... et ... illa
... expressum ... disposita
... illum demonem expellere non potuerunt. **Et inde**
profecti ... exprimit discipulorum Christi superbia ... exprimit
... Christi humilitas. 2° reprimit discipulorum ambitionem in **Qui cum**
domi esset ... humilitas Christi ... quod ...
eis ... volumine erat passurus
et ... debebat esse ... exemplum humilitatis ... ad
huc rudes non capiebant ad plenum verbum eius ideo sequitur
At illi ignorabant verbum
quia ... loquebatur eis in parabolis ... dubitabant si hoc
verbum esset parabolicum. **Qui cum domi essent** hic reprimit
ambitionem discipulorum ... et ... presidentes ... et ...
et ridit illis ... per ... exceptis que sequuntur. **Interrogabat eos**
non ... sed ut ... alliceret Christum
non ... ubi ... disputationes ... **At illi**
tacebant verecundia ... cum de ...
quidem ... in via disputaverant quis eorum videretur
esse maior ... verecundum et ... cum magister
eorum humilimus erat et in ... humilitatem
suis parabolis. **Et sedens vocavit duodecim** ...
... Christus ... recipere ... in nomine eius ...

fuit pue reputacionis. io. 10. mouit qonem de quodam eiciente demonia in nomine x' q' tamen non erat de societate eius qui prohibuerunt discipuli verum tamen licet mille fecisset ad societatem non recepit hoc autem fecerunt zelo caritatis et hoc post responsionem christi. 2o prohibicio scandali ibi et quicumque scandalizaverit. 3o declaratio eiusdem dei. omnis enim igne salietur et cetera. circa primum tria dicuntur modis dicitur. dicit enim aliqui quod iste de quo questio fuit 10. non erat fidelis. alii enim infideles videntes per experientiam quod nomen christi virtuosum. in nomine eius demones eiciebant ut habetur act. 19. dicit christus quod iste qui sic faciebat non est prohibendus quia talis eiectio demonis facta ad declarationem nominis christi et talis licet sic infidelis habet fronte loquendi... dictam fide christi cum gloria eius de signis eius fideles et hoc est quod subdit. Nemo est qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito male loqui de me. Qui enim non est adversum vos pro vobis est. infideles enim aliqui boni et aliqui cum fidelibus ut quod deus sic unius et huius et talibus sic cum eis licet non mali. alii vero dicunt quod iste de quo 10. questio fuit fidelis credens in christo et hoc dicitur certiorem simpliciter non erat tante perfectionis quod vellet sequi christum et discipulos eius in modo vivendi. sic et multi omnes fideles volunt sequi christum perfectionis modum et tale est non est prohibendus quia bona facta omnia non solum dantur perfectioribus sed et alia per minores et imperfectos ut in hoc est declaracio ut nomen christi quod per magnos et parvos in deum credentes opera et quia fideles imperfecti alii adhuc credenti et tempore temptacionis a fide recedunt. ideo subdit. Nemo est qui faciat virtutem in nomine meo et cetera. quia si aliquis imperfectus fecit miracula in nomine christi et postea recedat a fide non habet futurum locum contra christum in cuius nomine fecerat miracula de quibus gloriabatur et quia in nomine christi non solum fiunt miracula sed et opera minora. ideo sequitur. Qui enim potum dederit vobis calicem aque frigide et cetera. hoc dicit ad ostendendum quod aliquis quantumcumque pauper potest aliquid meritorie opera facere quia potum aque frigide potest dare aliquis quantumcumque pauper. Et quicumque scandalizaverit unum de pusillis. hoc ante posita est prohibicio scandali et patet sententia ex dictis. ma. 18. b. excepto quod sequitur. Ubi vermis eorum non moritur. conscientia. i. aculeus vel remorsus conscientie quae continue affligit dampnatos. Omnis enim igne. hoc ponitur declaratio eiusdem dicti dicentis. quia necesse est quod ad cavendum scandalum pes esset amputandus et manus et oculus eruendus et quod mutilacio non est intelligenda per absciscionem vel eruicionem aliorum membrorum sed per resectionem ab actu malo quod fit per maceracionem carnis et discretio necessaria est discretio sapientie ut dicit. omnis enim igne salietur. in quo docetur modus acquirendi discrecionis sapientie quae acquiritur tribulacionis igne. quia vexatio dat intellectum et hoc est quod dicit omnis enim igne salietur. i. tribulacionis igne sapiens efficietur. sic enim per ignem decoquitur et consolidatur ut sal. sic per ignem tribulacionis acquiritur sal discretionis. Et omnis victima sale. sic enim in lege victima sale ponebatur et omni sacrificio dei sic in omni bono opere requiritur discretio. Bonum est sal. i. discretio bona est. per quam opera humana habent bonitatem.

Quod si sal insulsum fuerit et cetera. si accidit sal perhiberi discretionis hominibus eo quod ad excellentiam aliquam per te non solum non adduc ab eo ostenditur sed et absentetur sic vobis liberalitas vel sapientia. Dicit ipsa liberalitas vel sapientia vel prelatus monet loquendi christus dicit apostolis qui ce... sapientia excellere debebant sapientia. Vos estis sal terre. ma. 5. b. dicit. In quo salietis. Quod si sal insulsum et cetera. quia si ille qui debet alios dirigere per eminentiam suam discretionis et sapientie fuit insulsus per defectum discretionis iste defectus reducitur in alios. Habete in vobis sal. i. discretionem et pacem habete inter vos. quod per sapientiam pax et amor hominibus acquiritur. et est conclusio...

Et inde exurgens. hoc ponitur confutatio phariseorum in lege premissis et postea ponitur confutatio phariseorum 2o ponitur cum ex... ca. prima in modo. quia primo describitur phariseorum confutatio 2o discipulorum instructio ibi. Et offerebant parvulos. sententia prime partis patet ex dictis. ma. xix. a. licet in ma. ordine non tamen differat quod adulteris ut referatur matheo ordine non tamen differt quod adulteri ut ... et hic invenitur forma ut potest. li. 24. et pal. quod eadem facta exprimuntur hic et in matheo ordine. Quid precepit vobis moyses. ma. 19. dicit quod pharisei hoc dixerunt... q. ei obicientes. Et dominus quod christus primo quesivit hec ab eis ut hic dicitur quia quamquam crederet suam sententiam volebat eis ut ... quod audiret eorum falsa opinio quae ... hoc est veritati et ideo tunc quod obicientes dixerunt. Permisit moyses et cetera. Et in domo iterum et cetera. quia discipuli adhuc rudes ad plenum non intellexerant verbum christi ideo cum venissent ad domum iterum interrogaverunt eum et ipse idem repetiit quod prius dixerat in presencia phariseorum. Et offerebant. hic continue describitur instructio discipulorum et primo ponitur de carum... 2o in ... conformatio ibi. Et proficiscente eo de cetero iterum primum... quia primo instruit discipulos de humilitate quae est fundamentum virtutum. 2o de voluntaria paupertate ibi. Et cum egressus esset. 3o de collacionis aduntate ibi. Accurrens quidam. primum autem docet per hoc quod dicit nullum intrare regnum celorum nisi parvum. i. humilem eo modo loquendi quo dicit ma. 24. xv. cum esset parvulus in oculis tuis et cetera et patet sententia ex dictis ma. 19. d. Et cum egressus esset. hoc autem docet discipulos suos de voluntaria paupertate et primo modo quo. 2o ponitur quomodo solo. Iesus autem dixit ei. in quo salomone christus primo ostendit quod sic necessaria ad salutem. hoc est observantia mandatorum. 2o quod requiritur ad maiores perfectionis quae consistit in observantia consiliorum maxime per actionem sui et abrenunciatione temporalium ut quis liberius possit sequi christum. et hoc ponitur ibi. Iesus autem intuitus eum et cetera. sententia dicitur parum supra per ea dictis. ma. 19. d. Iesus autem intuitus. hoc docet voluntariam paupertatem et primo quantum ad eorum fructum. 2o quantum ad eius difficultatem ibi. Qui contristatus. 3o quantum ad eorum renunciacionem ibi. Et cepit ei petrus. sententia ultima patet per ea dictis. ma. 19. e. et f. et g. excepto quod sequitur. Iesus autem intuitus eum dilexit eum. hoc bonum conditionis sue per spem ostendit sibi multum affectum... cum ad perfectionem maiorem non potuit ascendere ... impeditus divitiarum. aliqui enim boni sunt apti ad bonum meritorum in inferiori

statu non tamen in maiori et perfectiori. id est me. id est amo-
re mei. **et propter evangelium** id est propter doctrinam christi. Qui non
accipiat centies tantum nunc in hoc tempore etc. quia
pro talibus temporalibus accipit in presenti bona superiora que tamen exce-
dunt temporalia quantum centenarius unitatem. Alii autem per
exponunt de religiosis qui pro uno patre carnali vel fratre di-
misso habent spirituales et alios patres et fratres multos
et possessiones et agros magnos ex possessionibus omnium
fidelium sufficienter sustentantur secundum illud apostoli cor. vi. c. quasi nichil
habentes et omnia possidentes. multi erunt novissimi pri-
mi etc. quia reprobatis iudeis quibus data fuit
lex ... primo ... gentiles sunt vocati. potest exponi
etiam quia aliqui tarde venientes ad fidem vel religionem va-
lent fervide operando precedunt multos illos qui
venerunt in iuventute. **erant autem in via** hic incipit 2ª
ministerii distinctio de tollenda adversitate et primo
ipsorum instructio 2º reprimit ipsorum ambitionem
et assumens primo docet christus ... quia tempore
et hora ascendebat iherusalem ubi erat passurus
mortem ... et adhuc repli-
cat ... sicut patet supra eodem capitulo xii d. hic excepto.
et stupebant ... ibat
ad locum passionis. **et sequentes timebant**: quia
non dum erant confirmati usque ad tollendum timorem ...
tum ... quia petrus et alii fuerunt ... propter
timorem mortis negavit christum. **et accedunt**
hic autem reprimit discipulorum ambitionem et primo duorum in spe-
ciali 2º omnium in generali ibi **audientes** x. sicut patet supra
eodem capitulo x. c. excepto quod sequitur **filii zebe-
dei** etc. capitulo x. d. ... forte ...
petrus ... quia fuit ad hoc inducta ...
... quia ... amicos facimus ...
... facimus. **aut baptismo quo ego bap-
tizor** ... sui in sua ...
passione vocat hic baptismum. **audientes** x. hic reprimit
discipulorum ambitionem in generali eodem capitulo x. f. et **pro-
fi-ciscente eo** hic ponit instructionem ... per illuminationem
ceci et patet supra eodem. capitulo x. g. excepto quod sequitur
cecus sedebat. capitulo x. d. ... duo ceci
sed quia unus erat magis notus et clamabat alto ...
... **animequior esto** id est magis ...
... **appropinquat tibi** illuminatio
at ille proiecto vestimento suo in quo impediebatur
ut celerius veniret ad christum. **Rabboni magister mi**

Et cum appropinquarent hic autem describitur
secundum ... et primo adventus ad templum
... sacerdotum ... **et alia die**.
sicut patet supra eodem capitulo matthei 21 a. excepto ... quod
sequitur. **Et cum appropinquarent ierosolime et bethanie
ad montem olivarum** mons enim oliveti est medium inter
... et bethaniam et ... **invenietis
pullum ligatum cum asina** ... secundum matheum ...

hic ... quia aquilonis ... ex quo prin-
cipaliter pullus ... ad obsequium christi. **benedictum quod
venit regnum patris nostri david** ... christum ... regnum
david et ... regnum temporale quod ... usurpatum
... dixit christus coram pilato io. 18. **regnum meum non
est de mundo** sed super de celo. et hoc ... ordinatione significat
... quod dicebat **osanna in excelsis** sed non intellexerunt
sicut cayphas dixit mortem christi futuram pro salute mundi io. xi
sed hoc intelligens. **Et circumspectis omnibus cum iam vespera esset hora
exiit in bethaniam**. hic ... honorifice ... communi
... per totam diem usque ad vesperam nullus eum in-
vitavit ... hospitium in domum suam. et ideo cum discipulis re-
dijt in bethaniam. ubi manebat martha maria et lazarus
Et alia die hic autem describitur ... sacerdotum et primo
... **ubi et cum venisset ...**
... **et veniunt** sicut patet supra ex dictis capitulo
21 c. **et cum venissent in templum** hic ponitur ... sacerdotum
... mandavit
... discipulorum instructio. **Et cum vespera esset** Circa primum
... quod ... mirabile ... fuit ... vendentes
... de templo ... et ... resistere
... quod dicit ... quidam fulgor mirabilis ... templi
de vultu eius et oculis quo ... sacerdotes et ... alii non
audebant resistere ei. et ista ... fuit signum quod sacerdo-
tes erant ... de templo et ... indigni. **Et
non sinebat ut quisquam transferret vas per templum** et loquitur
de vasis ... usibus applicandis ... divino cul-
tui deputatum ibi debebant esse et ... sicut patet
ex dictis mathei. **Et cum vespera esset** hic mandavit ... describi
discipulorum instructio ... fuit ... de arefactione
... ad maledictionem christi et ... instruit eos et ...
... de efficacia fidei. 2º de efficacia orationis ibi
propterea dico vobis sicut patet supra ex dictis capitulo 21. **propterea
dico vobis** hic instruit discipulos de effectu orationis quod procedit
ex duobus ... ex fide ... quod notatur cum dicitur **quecumque ora-
tis petentes credite quia accipietis**. et hoc intelligendum quando
quis orat pie pro se et perseverant. nisi enim ... procederet.
... ad salutem ... non exaudibitur ... et si oret pro
alio ... ad salutem ... effectum ...
pro quo orat. ... et si oret pie pro se non tamen perseverant ...
quia ... differtur aliquando ...
... ut ... habeat. **Secundum**
ex quo ... est ... orantis. scilicet quod non
retineat iram vel rancorem ... sibi iniuria fecit ...
dicit ... quasi
dicat frustra ... **cum stabitis ad orandum dimittite
si quid habetis adversus aliquem**. ... hoc ... de
remissione offense ... et rancoris ... remissio
iniurie non est de ... petere ...
recompensationem pro iniuria sibi facta. **Et veniunt rursus ierosolimam**
hic ponitur ... sacerdotum ... ubi ...
... eodem capitulo 21 d. ... et ...
... christus in ... suis debuit ... scandala
vel offensionem sacerdotum ... et ...
... **seniores ... **
ut prius ... seniores ... et ...
... ad corinthios 10. sine offensione estote iudeis et gen-
tibus ... **Et ...** ... christi ... fuit
... non debuit ... ab offensione
... **...** ... forte
in lapidem offensionis et petram scandali ...
... duplex est scandalum activum et passivum
activum in christo locum non habuit. quia tale scandalum est

decem uel sextam alicuius in rem probat occasionem alteri ruine
uel huius et ubi idem super math. 18. aut dicta et facta
xpisti fuit ruina etiam quod ista materia de scandalo
passiuo. quod est quando aliquis ex dicto uel facto alterius bono scan-
dalizatur ex imperfectione sua. et illud scandalum aliquando pro-
cedit ex ignorantia uel infirmitate illius qui scandalizatur. et
tunc dicta uel facta bona occultanda uel differenda sunt quousque infir-
mi uel ignorantes instruantur nisi sint talia bona que sunt de qua-
libus necessitate que non sunt obmittenda propter scandalum alicuius
uel aliquorum. Si autem infirmi et ignorantes post instructionem
debitam in scandalo permaneant tale scandalum non procedit ex
infirmitate uel ignorantia sed ex malicia et tale scan-
dalum est contempnendum. maxime quando est contra bonum commune specialiter pro-
fectum pacis et [illegible] hominum [illegible] singulorum. tale
autem fuit scandalum sacerdotum scribarum et phariseorum. qui sua ma-
licia intendebant impedire doctrinam xpisti in quantum destruebat fa-
lsa ipsorum. sed suis malis exemplis et moribus trahebant populum ad
peccandum sed per suam doctrinam malam euacuabant dei manda-
ta propter suas traditiones ut dictum est supra. etiam xpistus in pluribus lo-
cis eorum debuit reprehendere non ab hoc cessare propter eorum
scandalum. propter quod math. 14 cum discipuli dixissent xpisto
Scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt respondit Si-
nite illos ceci sunt et duces cecorum. Cecus autem si ceco ducatum
prebeat ambo in foueam cadunt. ¶ Ad primum dicendum quod loquitur
de senibus honestate et moribus non de senibus etate et
malicia corruptis quia tales sunt arcendi et corrigendi. Sic
daniel [illegible] increpauit alios senes impudicos dani-
elis 13. ¶ Ad secundum dicendum quod homo debet esse sine offensione iudeis
et gentibus cum quantum in se est dicto uel facto suo non prebeat occasionem
ruine alicui. sed si de ueritate sumitur scandalum uti-
lius permittitur quam ueritas relinquatur. sed quod dicit beatus
gregorius super ezechielem

ca. 12

Et ceperunt illis in parabolis loqui. Hic incipit 12m capitulum. hic ponit confutationem sa-
cerdotum et seniorum in parabolis. et primo ponit confutationem
sacerdotum 2o phariseorum et herodianorum ibi Et mittunt ad eum
3o saduceorum ibi Et uenerunt ad eum saducei. 4o scribarum ibi
quia se dixit scribe. sententia primi patet ex dictis mathei
21. f. excepto quod sequitur. Vineam plantauit homo. i.
coluit. et dicitur a pastinis et [illegible] et excepto modo colendi quod
ponitur fimus uel pinguedo terre circa radices uinee uel
arboris. Radices enim secundum philosophum 3o de anima sunt ita illis
quia sicut in animalibus per os sumunt alimentum. ita in aliis [illegible]
tur. Sic per radices trahunt alimentum terre nascentium. Et
fodit lacum. lacus hic dicitur locus ubi recipitur aqua a riuulo
et ibi colligitur. et ad similitudinem huius locus ubi recipitur
uinum fluens a torculari dicitur hic lacus. Hic est heres.
ex hoc dicit beda quod sacerdotes et legisperiti habuerunt cog-
nitionem de xpisto quod ipse erat uerus xpistus in lege promissus sed illa
cognitio per [illegible] ex inuidia fuit obscurata in eis et hoc
plenius fuit declaratum math. 21 in questione quadam de hoc
materia in fine illius capituli. Et querebant eum tenere. ex quo patet
eorum obstinacio in malo. Et timuerunt turbam. ex quo patet
quod ex solo timore populi retardabantur a morte xpisti. Et
mittunt ad eum. hic 2o describitur confutatio phariseorum et
herodianorum. et patet sententia ex dictis mathei 22 c. Et ue-
nerunt ad eum saducei. hic 3o ponitur confutatio saduce-
orum et dicitur in duas partes principale et incidentale. 2a
ibi Et accessit. Hic est pars incidentalis. quia enim xpistus confu-
tauerat rationabiliter phariseos et saduceos. hoc uidens quidam
scriba quesiuit ab eo quod esset primum et maximum mandatum
quia de hoc tunc erant questiones apud sapientes. et propter hoc

pastinant

Radix +

ponitur. et patet sententia ex dictis mathei 22 f. excepto quod
sequitur. magister bene in ueritate dixisti. ex dictis uero
quod ille scriba intelligens xpistum non capiendo eum in aliquo
sicut alii precedentes sed ad audiendum ueritatem quam scire
desiderabat propter uarietatem opinionum. uel aliter ut dicunt
quidam a principio malo consequitur. sed ex xpisti responsione
conuersus eum commendauit et xpistus ipsum. uideo ipsum com-
mendauit. et hanc sententiam exponit postilla math. 22. Augustinus
uero libro de consensu euangelistarum ponit utrumque dicens. Non moueat
quemquam quod matheus dicit temptantem fuisse a quo dominus
interrogatur. fieri enim potest ut quamuis temptans accesserit
diuina tamen responsione correctus sit. aut ipsam temptati-
onem non accipiamus malam tanquam decipere uolentis inimi-
cum sed tanquam experiri uolentis amplius ignotum. Et dili-
gere proximum tamquam se ipsum maius est omnibus holocaustomatibus
et sacrificiis. Circa hoc enim tunc erant opiniones doctorum
quia quidam dicebant sacrificia et oblationes esse magis accepta
deo quam exercitium in operibus caritatis. alii autem dicebant
contrarium. et huius opinionis quia est probatur fuisse iste
scriba. et propter hoc eum approbat xpistus cum subdit
Non longe es a regno dei. i. a ueritate euangelica que in
pluribus locis uocatur regnum dei. et in credendum est quod iste
fuit ad xpistum conuersus. ¶ Et respondens ihesus dicebat docens in templo. hic
scribitur confutatio scribarum. et postea ponitur discipulorum
2o discipulorum instructio ibi Et sedens ihesus contra gazo-
philacium. sententia primi patet ex dictis mathei 22. g.
excepto quod sequitur. Qui deuorant domos uiduarum
bona earum sibi attrahendo fallaciter per simulationem orans
hii accipient prolixius iudicium quia simulata equitas sanctitas
duplex est iniquitas ut dicitur sermonum. Et sedens contra ga-
zophilacium. hic ponitur discipulorum instructio. Sacer-
dotes enim qui erant auari docebant quod illi qui plus of-
ferebant in templo absolute loquendo plus habebant de
merito quod est falsum. quia quantitas meriti non accipitur secundum
quantitatem doni absolute. sed per comparationem ad facultates
dantis et promptitudinem sue uoluntatis et deuotionis
et hanc sententiam docet xpistus cum dicit Et sedens contra gazophi-
lacium. gazophilacium est locus sicut locus erat ubi ponebantur
pecunia oblata pro uictu templi et sacerdotum et multi
multi diuites iactabant multa secundum doctrinam illorum sacerdo-
tum contra sententiam xpisti. mulier hec pauper plus omnibus misit
non absolute loquendo sed considerata facultate sua. plus
enim est unum [illegible] quam [illegible] et deinde
modo plus est pauperi dare modicum quam diuiti dare multum.
tenuit egreditur de templo (uide plus)

Et cum egrederetur de templo. Hic incipit 13m capitulum usque
huc docuit xpistus per uiam amoris mundi sequaces et
[illegible] hic incipit docere per uiam timoris terrore
futuri iudicii maxime. et circa hoc primo dicit quod ponit
sedis solutio Et respondens ihesus [illegible] questio occa-
sionata ex templi destructione cum discipuli quesierunt
ab ipso post templi destructionis quo nota cum dicitur Dic nobis
quando hec fient et quia post destructionem templi credebant
de propinquo ultimum iudicium fieri. ideo de hoc quesierunt 2o
quod nota cum dicitur et quod signum quando hec omnia incipient consummari. tunc
enim erit consummatio huius mundi. Respondens ihesus hic ponit
questionis solutio duplicis et primo primi 2o se-
cundi ibi orate ergo. circa primum dicit destructionis templi po-
nit incohatio 2o consummatio ibi cum audieritis adhuc circa
primum premittit quod cauendum sit omnibus generaliter 2o quod
discipulis xpisti specialiter ibi Videte uos metipsos circa

[illegible] de scandalo actiuo et passiuo

primum predicit pericula seductionis errorum ibi videte
ne quis vos seducat. Secundo motionis ibi cum audieritis
[illegible] plebis surget gens contra gentem et turbacio orbis
ibi et erunt terremotus et patet sententia aliarum partium ex
math 24 d et e et b. usque ibi cum duxerint vos tradentes
et sententia patet ex dictis math 10 c. Orate ergo ut non fiat
[illegible] in cuius solucione salvator primo excitat discipulos
[illegible] tribulationis [illegible]
predicit tribulationem futuram ante iudicium ibi Erunt autem
dies illi tribulationis. 3o predicit iudicialem adventum ibi
et tunc videbunt filium hominis. 4o excitat ad attentam
[illegible] ibi videte vigilate. et ideo concludit in fine
quod autem dico vobis omnibus dico vigilate omnes quia non solum
[illegible] pro discipulis tunc sed pro omnibus fidelibus presentibus
et futuris. Sententia autem istarum partium patet ex dictis
math 24 d et e et c et b. Sed maiorem [illegible] in
[illegible] quare non Christus doctrinam suam debuit tradere
scripto et videtur quod sic quia scriptura inventa est ad hoc ut [illegible]
[illegible] memorie commendetur sed doctrina Christi magis erat
memorie commendanda ergo etc. [illegible] figura [illegible]
et [illegible] sed lex vetus que fuit figura nove legis fuit da
ta in scripto ergo etc. Ad contrarium arguitur quia nullus liber ab eo
scriptus habetur in canone sed tantum a discipulis suis ut apostolis
et evangelistis. Responsio. doctrina Christi fuit immediate tradita
a deo quia ipse immediate [illegible] persone fuit [illegible] deus
verus et homo verus. vetus autem testamentum licet fuit datum a deo
non tamen immediate sed mediantibus angelis ut dicitur galathas
3o. lex data est per angelos in manu mediatoris. et actuum
[illegible] stephanus iudeis accepistis legem in dispositione
angelorum. et ideo doctrine Christi debebatur excellentioris
modus tradendi eam. qui est in hoc quod doctrina [illegible] non
immediate scribitur in aliqua pelle mortua sed in mentibus
hominum que sunt ad imaginem dei facte quod [illegible] de doc
trina Christi quam impressit mentibus discipulorum. et hoc fuit
predictum ieremie 31. Ecce dies venient dicit dominus et feriam do
mui israel et domui iuda pactum novum non secundum pactum quod
pepigi cum patribus vestris in die qua apprehendi manum
eorum ut educerem eos de terra egypti etc. Et subditur
sed hoc est pactum quod feriam cum domo israel. dabo le
gem meam in visceribus eorum et in corde eorum scribam eam. sed per
apostolos alios et discipulos Christi divulgata est doctrina
eius verbo predicationis et etiam per scripto ut patet in evangeliis
apostolorum et epistolis. Ex hoc patet solucio primi argumenti. Ad
secundum dicendum quod figura deficit a persona figurata. ideo lex
[illegible] non solum fuit scripta in tabulis lapideis et pellibus
mortuis sed lex nova [illegible] sed etiam in mentibus humanis ut
dictum est quia facit ad primam eius [illegible]. Ratio autem fuit
scripta in libris ut dictum est.

Erat autem pascha. postquam autem descripta est re
ductio [illegible] in deum per mediatorem predicationis
[illegible] hic consequenter ponitur eadem reductio per passionis sue
redempcionem. et quia [illegible] passionem suam per iudeos
inchoandam et per gentiles consumandam ad quos tunc
pertinebat iudicium sanguinis. ideo primo describitur eius
passio per iudeos inchoata. secundo per gentiles consumata
capitulo 14. Circa primum [illegible] describitur primo Christi
venditio non ex eius ignorancia sed ex eius [illegible] voluntate
secundo pedum [illegible] non ex eius [illegible] sed caritate ibi
Et prima die azimorum. 3o traditio comprehensio non ex
sua impotencia sed virtute ibi Et adhuc eo loquente. 4o
comprehensi dampnatio non ex sua iniusticia sed humilitate ibi
Summi vero sacerdotes. circa primam partem premittitur condi
cionis [illegible] que fuit dicta prima in sacerdotibus iudeorum
ponitur in principio capituli 2a fuit inde avaritia qui

noluit tempore [illegible] ungentum quod posuit ibi Et cum esset in be
thania. 3o ponitur ipsa venditio ibi et iudas scarioth
2a pars principalis que incipit ibi Et prima die azimorum
ut dictum est dividitur in 4 partes. quia primo ponitur paschalis
[illegible] ad [illegible] 2o instituitur eukari
stia [illegible] ibi Et manducantibus illis
3o predicitur discipulorum scandalum ad eorum confirmacionem ibi
Et ait illis ihesus omnes vos scandalizabimini etc. 4o describitur
Christi desiderium ad nostram redempcionem ibi Et veniunt in predium
[illegible] pars principalis huius capituli que incipit ibi Et adhuc eo
loquente dividitur in 3. quia primo describitur iude fraudulencia
2o Christi paciencia ibi Ihesus autem [illegible] 3o discipulorum ig
navia ibi tunc discipuli relicto eo fugerunt. 4a pars
principalis que incipit ibi Summi vero sacerdotes dividitur in 4
quia primo describitur accusatio per falsos testes. 2o eius [illegible]
natio per principes iudeorum ibi Exsurgens autem summus sacerdos
3o [illegible] per malignos satellites ibi Et
ceperunt quidam conspuere eum. 4o negatio petri per tres vices
Et cum esset petrus. Sententia autem istius capituli patet ex dictis
math 26 ubi ista sunt exposita eo ordine quo hic po
nuntur et sub eisdem verbis pro maiori parte et residua pauca
exponenda que [illegible] in prima parte principali ubi dicitur Erat
autem pascha et azima post biduum. Sollempnitas autem
paschalis iudeorum celebrabatur xv die primi mensis ut habetur
levitici 23. hec sollempnitas incipiebat in vespere 14
diei quo immolabatur agnus et tunc vescebantur azi
mis usque ad septimum diem. alabastrum unguenti nardi
spicati. dicunt aliqui quod nardus est herba habens spicas
in cacumine de quibus extrahitur liquor optimus sicut aqua
rosacea de rosis. et talis liquor vocatur hic unguentum. alii
dicunt quod est frutex vel arbor et in [illegible] fluit vel exit hu
mor [illegible] In 2a parte principali dicitur Et prima die azimorum
de isto die [illegible] et latinos [illegible] plenius
tractatum est math 26 10 13. Occurret vobis homo lagenam
aque baiulans. Istud signum dedit eis ad inveniendum locum
[illegible] quia dominus illius domus erat discipulus Christi occulte
Ubi est refectio mea. i. agni paschalis quia dominus illius domus non
solum providit de loco sed etiam de agno. demonstrabit vobis ce
naculum. in illo cenaculo pascha comederunt. in illo post
resurrectionem latuerunt discipuli propter metum iudeorum et
in illo spiritum sanctum receperunt in die penthecostes ut habetur
actuum 2. Cum intingit mecum in catino. [illegible] est fictile ad
refrigerandum vinum. et in illo erat ius lactucarum agrestium
cum quo [illegible] agnum debebant comedere ut dicitur exodi 12
Abba pater [illegible] et aliud latinum. In
3 parte principali dicitur Et ducite eum caute ne forte caperet de
manibus eorum quia [illegible] habebat [illegible] ad eum
Adolescens autem quidam quis iste non nominatur hic ideo dicunt aliqui quod
fuit iacobus frater domini. alii dicunt quod fuit iohannes quia iunior
fuit inter apostolos. alii dicunt quod fuit iuvenis quidam de do
mo ubi comedebant pascha. amictus sindone
i. veste linea super nudo scilicet corpore quia non habebat aliam
vestem. In 4 parte principali dicitur. Audivimus eum dicentem ego
dissolvam templum hoc manufactum etc. Falsum enim ei
imposuerunt quia hoc non dixit ut habetur Iohannes 2. sed sic dix
erat solvite templum hoc etc. predicens mortem suam in quan
tum corpus eius quod erat templum divinitatis solvendum erat. et
si de illo templo intelligatur adhuc falsum imposuerunt
quasi absolute dixit quod tamen dixit conditionaliter et
ideo bene subditur Et non erat conveniens testimonium illorum
Ihesus autem dixit ei ego sum. interrogatus de veritate di
vinitatis [illegible] quia plus malus [illegible] quia dicit [illegible]
non [illegible] veritatis [illegible]
In 5a parte principali dicitur [illegible] et galileus es [illegible]

utrum Christus doctrinam suam debuit tradere in scripto

cuius omnia hebrea lingua tamen pro uarias partes inde
ualebat in aliqua contrata sicut in lingua gallica in pic
cardia et in normannia propria pepuitur in loquela de
qua natione sit aliquis. cepit anathematizare. i. male
dicere sibi ipsi si cognouisset ihesum. in anathematizatio
significat imprecationem quia per execrationem s. quam aliquis imprecatur
14 sibi ipsi malum pene sicut sit sicut imponitur ei
Et confestim mane facto hic quintum describit christi passio per
gentiles consummata et primo describit christi crudelem
occisionem 2o eius fidelem et deuotam tumulationem ibi Et cum iam
sero esset factum primo in d. quia primo describit christi iniquam condemp
nationem 2o iniquam sine execucionem ibi et postquam illuserunt ei
prima in x quia primo christus gentili iudici presentatur 2o
ab eo examinatur ibi et interrogauit eum pilatus 3o eius
innocencia eius declaratur ibi per diem autem festum 4o iniquae
condempnatur ibi pilatus autem uolens satisfacere populo
prima istarum patent per se ex dictis mathei 27. ubi ista
ponuntur eodem ordine. a principio illius capituli usque ad
medium usque ad medium tamen aliqua sunt ibi interposita
que hic obmittuntur. quare autem ... uidebatur ut dictum
fuit a principio ubi hic. postquam illuserunt. hic quintum describitur
iniqua sine lacte ... christum execucio ubi primo ponitur ipsius christi
iudicium crucifixio 2o crucifixi illusio ibi et preterieuntes
blasphe. 3o illusi expiracio ibi et facta hora vi
Prima istarum patent per se ex dictis math. 27. d. e. et f. ex
ceptis que sequuntur patrem alexandri et ruffi dicit hic
Ieronimus quod nominat illos symonis hic exprimit uocabulorum
suorum qui erant discipuli christi. et dabant ei bibere mirra
myrratum dicunt aliqui quod uinum istud dicitur myrratum ex
asperitate quia ualde amarum. istatum amaritudo talium
ex admixtione fellis. alii dicunt quod non solum fuit ibi admix
tio fellis sed etiam mirre. Et non accepit contrarium tamen
uidetur io 19 ubi dicitur cum accepisset ihesus acetum etc. ad
quod dicitur quod aliquid accepit ad gustandum modicum ut impleretur
completum prophecie dicentis In siti mea potauerunt me
aceto. et quia illud quod est modicum quasi nichil reputatur
io hic dicitur quod non accepit s. ad plene bibendum Erat autem
hora 3a et crucifixerunt eum io 19 dicitur. erat autem hora
quasi 6a. secundum ueritatem erat hora media inter 3am et 6am
medium autem denominatur ab utroque extremorum. et io ab
... alius nominat 3a. alius 6a. uidens autem centurio
quia sic clamans expirauit etc. uidebat enim quod illa uox
naturalis fieri non poterat ab homine sic pro inquo mor
ti et io conclusit quod esset ... dicit uere hic
filius dei erat Et cum iam sero esset factum hic describitur ipsius
christi deuota tumulatio. et patet prima ex dictis matthei 27
exceptis que sequuntur quia erat parasceue i. preparacio quia
tunc erat feria vi. in qua preparabant ea que debebant co
medi die sabbati. et uenit ioseph ad sepeliendum
christum antequam intraret sabbatum in quo non erat licitum
facere talia. ab arimathia que antiquitus dicta fuit
ramatha de qua fuit samuel. ut habetur primo regum
decurio .i. unus de curialibus. decuriones dicuntur qui
sunt de curia alicuius magis principalis. dicuntur etiam decuriones
qui accipiunt curam plebis. Et audacter introiuit ad pi
latum etc. prius non erat discipulus christi occultus propter me
tum iudeorum sed exemplo mortis christi ... se publi
ce esse discipulum christi petendo eius corpus sepeliendum
et exsequendo. et aduoluit lapidem ad ostium monu
menti circa sepulchrum non erat ... clausura. ad ostium
illius clausure fuit positus lapis magnus. non tamen a solo io
seph sed etiam ab aliis qui fuerunt cum eo in sepultura christi
maria .i. magdalena et maria ioseph .i. que erat mater
ioseph aspiciebat ubi poneretur. ad hoc ut transacto sab

bato uenirent ad ungendum corpus eius
Et cum transisset sabbatum postquam descripta est
ducta processus in dominum per christi passionis redemp
tionis hic 6o et ultimo describitur eius reditus per suam resurrectionem
et ascensionem. et primo describitur manifestatio sue resurrectionis 2o
consummatio sue ascensionis ibi et dominus quidem ihesus primo in d.
quia primo describitur manifestatio sue resurrectionis per ministerium an
geli 2o per apparitionem ipsius domini ibi surgens ihesus. Circa
primam partem describitur aduentus mulierum ex deuocione
ad sepulchrum 2o ubi audierunt ab angelo resurrexis
se dominum et hoc est quod dicitur cum transisset sabbatum etc. quia
diu enim durauit sabbatum non erat eis licitum
aliquid emere sed in uespere eiusdem diei terminabatur
sollempnitas et tunc emerunt aromata ut in crastino
bene mane uenirent ad sepulchrum io subditur et ualde
mane una sabbatorum i. prima dierum illius ebdomade
post sabbatum. licet ... i. et secundum quod uespere et
mane dies unus i. primus sabbatorum ... quod omnes di
es illius ebdomade nominantur sabbata propter eo quod
festiue erant eo quod sollempnitas paschalis durabat
per dies. prima tamen dies et vii erant celebriores
inter medios ita quod mulieres portantes aromata illa
orto iam sole. i. ad ortum iam appropinquante. sol non
potest intelligi corporaliter uno modo ... quando ...
et apparet super terram et sic non accipitur hic. alio modo
quando lux eius incipit apparere s. in aurora et sic accipitur
hic ortus solis et io 20 dicitur quod adhuc tenebre
erant quia aurora media est inter tenebras noctis et
lucem perfectam diei. et sic ab utroque potest nomi
nari sicut medium ab extremis quia participat natu
ram utriusque extremi. dicebant quis reuoluet nobis lapidem quod dicitur
non possumus reuoluere per nos ipsas quia erat magnus
ualde ut postea subditur. uiderunt reuolutum lapidem
per angelum qui uenerat ad manifestandum christi resurrectionem
et introeuntes in monumentum. i. infra clausuram que
circa monumentum erat. dicitur autem monumentum quasi
monens mentem. scilicet quia aspicientes ... per animam
sepulti et per cogitationem de morte propria. uiderunt iu
uenem luc 24 dicitur ecce duo uiri astiterunt secus
illas in ueste fulgenti. i. duo angeli in specie uirorum propter
quod dicit augustinus quod ibi apparuerunt 3 angeli unus extra
monumentum inter ... super predictam clausuram. sedens
super lapidem reuolutum. sed intra monumentum apparuerunt
duo angeli unus ad caput et alter ad pedes ubi positum
fuit corpus ihesu ut dicitur io 20. dicite discipulis eius et petro
specialiter nominat petrum aliter non fuisset ausus uenire ad
presenciam domini quem negauerat. inuaserat enim eas pauor
ex insolita apparicione angeli et ex uisione custodum
qui iacebant ibi quasi mortui. et nemini quicquam dixerunt
salua custodibus non. contrarium uidetur math 28 ubi
dicitur currentes nunciare discipulis quod soluit augustinus
quod tamen dicitur hic nemini quicquam dixerunt s. de custodibus
nec etiam angelo loquenti responderunt sed cucurrerunt nun
ciare apostolis que audierant et uiderant Surgens autem
ihesus hic manifestatur resurrectio per apparicionem domini et diuiditur
partes per 3 apparitiones 2a ibi post hec autem duobus 3a ibi
nouissime autem circa primam dicitur Surgens autem ihesus
mane prima sabbati etc. ad cuius expositionem apud hebreos
dies ebdomade denominantur a sabbato quod denominatur sic
a ... et illa que immediate sequitur sabbatum uocatur
prima sabbati et secunda secunda sabbati i. a sabbato et sic
de aliis. dicunt autem aliqui quod christus resurrexit me
dia nocte et tunc hec est mane non refertur ad

resurgens sed ad illud quod sequitur apparuit etc. illa hora primo
apparuit marie magdalene. alii autem dicunt quod resurrexit
in aurora et tunc scilicet mane resurrexit ad surgens magis
continuatur hoc ut remis et hic exponit augustinus et continuatur
tenere. de qua eiecerat septem demonia ex hoc dicunt aliqui quod fu-
erunt due marie et filius cognominatam magdalenam una
earum fuit soror lazari magdalena nominata a magdalo castello
quod cessit ei pro parte et de hereditate patrum. et ista non
legitur fuisse demoniaca. et alia que fuit nata de magdalo
non tamen fuit domina illius castri et ista fuisse peccatrix et pro
peccato sua obsessa a demoniis. sed aliud dicunt quod fuit
eadem. et quod per vii demonia intelligantur vii vitia et
usus ecclesie in officio hoc tenet. Post hec autem hic describit
secundam apparitionem que facta fuit duobus discipulis christi euntibus in
emaus quam apparitionem plenius describit lucas 24
et qui erant dubii in fide ut videtur dicitur. ideo christus apparuit
eis in alia effigie ut per hoc designetur quod talis erat apud
eorum mentem. Dicunt aliqui quod hoc factum est per aliquam mutationem
in facie christi sicut in transfiguratione per claritatem sicut ad
hominem ut deum fuit sepultus vel caput. alii vero dicunt quod illa
mutatio fuit tamen in oculis videntium et huic videtur concor-
dare quod dicitur de apparitione luc. 24 oculi autem eorum tenebantur
ne eum agnoscerent qualitercumque tamen factum sit non fuit
ibi aliqua falsitas. et hoc quia sicut aliquid potest fingi ubi
una et facta plus autem sicut tamen falsitate ut patet in parabolis
novi ac veteris testamenti quibus finguntur aliqua ubi ad
veritatem aliquam convenienter designandam. et eodem modo hic christus
facto apparuit in alia effigie ut hic dicitur. et finxit
se longius ire ut habetur luc. 24 ut per hoc designetur quod
erat quodammodo alienus et longinquus ab eorum cordibus
quibus apparebat propter dubium in fide et hoc est quod dicit
gregorius omelia 23 quia adhuc eorum cordibus peregrinus erat eis
a fide ideo se longius fingit ire. Novissime autem recum-
bentibus etc. hic describit 3 apparitionem de qua dicunt ali-
qui quod non fuit facta in die ascensionis domini. sed ante quia
hoc describitur et exprobravit incredulitatem illorum an-
tem die ascensionis domini et dicunt tria argumenta fuit
dedita quia tamen non erant increduli. Alii autem dicunt quod
facta fuit in die ascensionis et ad hoc concordat textus
evangelii. novissime autem recumbentibus etc. sicut autem
quod postea subditur. et dominus quidem ihesus postquam locutus est
eis assumptus est in celum et quo videtur quod apparitio fuit facta
immediate ante ascensionem suam. ad argumenta in oppositum
dicendum quod increpavit incredulitatem non apostolorum sed aliorum
qui erant cum eis quod de re non credebat ad plenum apostolus
thomas. aliter autem dicitur quod increpavit incredulitatem apostolorum non
que fuit tunc in eis sed que fuerat ante sicut patet in thoma qui
non credidit aliis discipulis io. 20 ca. et isti alii non cre-
diderunt mulieribus precipue marie magdalene que eum viderat et
aliis mulieribus sicut etiam christus conveniens recedens ab apostolis
increpavit hanc incredulitatem ad descendendum quod gentes ad
quas apostoli erant mittendi ut patet ex sequentibus erant
multo increpande a deo et depravande sicut non crederent a-
postolis de hiis que viderant in christo io. 20. Euntes in
mundum universum predicate evangelium omni creature. i. omni homini
qui habet convenientiam cum omni creatura. per esse convenit cum angelis
et per vivere cum vegetabilibus et plantis per sentire cum
animalibus per intelligere cum angelis. ideo designatur nomine
omnis creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit non

enim sufficit fides absque baptismo per quem aliquis in-
corporatur christo si adsit facultas recipiendi baptismum
si autem non adsit facultas sufficit baptismus sanguinis
ut in martiribus qui in christo et pro christo finiunt vitam antequam
erant baptizati. vel flaminis sicut in hiis qui habent fidem
christi et desiderant baptismum sed preveniunt morte antequam
hoc possint adimplere. Signa autem eos qui crediderint hec
sequentur. In primitiva enim ecclesia fides erat nutrienda et
firmanda miraculis. ideo gratia miraculorum non solum data
apostolis et aliis maioribus sed etiam frequenter aliis sim-
plicibus credentibus. Linguis loquentur novis hoc factum
in apostolis et aliis credentibus qui erant cum eis cum per
gratiam spiritus sancti in die pentecostes receperunt donum
linguarum. Serpentes tollent hoc patet de paulo actuum
28 qui percussus a vipera in nullo lesus fuit sed
viperam pendentem ad manum eius in ignem excussit
Et si mortiferum quid biberint non eos nocebit et patet de
io. evangelista qui venenum monstratum conmixtum
ei nocuit. Et dominus quidem ihesus hic consequenter describit as-
censionem christi in celum affirmando eam. Assumptus est in
celum non virtute aliena sed propria tamen ratione divinitatis
quam per eam tamen ratione humanitatis glorificate quia corpus glorificatum
ad nutum obedit anime quantum ad motum localem per dotem
agilitatis que erat in christi corpore glorificato et ideo nubes
que suscepit eum ab oculis apostolorum ut habetur actuum 1 et
angeli assistentes non fuerunt ibi nisi ad ostendendum quod creatura
spiritualis et corporalis subiecta est et obsequio christi. Et sedet a
dextris dei secundum rationem divinitatis sic ista
sessio importat equalitatem cum patre quia divinitatem
filius est equalis est patri. Si autem refertur ad ipsum ratione huma-
nitatis hoc potest exponi uno modo ut magis est unita
ipsi deo actualiter et sic ista sessio importat quandam
assimilationem honoris quia eadem veneratione veneratur huma-
nitas ut magis est unita deo cum ipsa deitate sicut vestis
regia cum ipso rege qui est ea indutus. Alio modo sicut sic
et sicut sedet ad dexteram patris designatur esse in potioribus eius
bonis sicut dexteram est pars nobilior et potentior corporis
designatur etiam quandam iudiciaria potestatem quia data
est ipsi christo homini. quia sicut iudicaturus fuit in
forma humana sic veniet ad iudicandum mundum
secundum quod dicitur actuum 1. quemadmodum vidistis eum euntem
in celum scilicet in forma humana cum apparebat videri oculis
corporalibus et de loco ad locum moveri ita veniet
scilicet in eadem forma ad iudicandum mundum. verum
tamen iudicaturus fuit in forma humana passibili ascendit
autem in celum et veniet ad iudicium in forma humana
impassibili et glorificata. Illi autem scilicet apostoli christi et discipuli
et facta praedicatione christi profecti predicaverunt ubique
secundum quod dicitur psalmus. In omnem terram. domino cooperante
eos dirigendo et protegendo et sermonem confir-
mante sequentibus signis sicut miracula que fiunt facta
naturalia et intellectui declarant et firmant productorum ad
prima principia per se nota. sicut veritas que transcendit
naturale lumen intellectus cum non sit doctrina
fidei catholice talem quantum ad principales articulos
fidei declaratur et firmatur per opera miraculosa
soli deo possibilia. cum enim talia fiunt ad testifi-
cationem illius doctrine declaratur esse eius cui deus non potest
sicut est testis alicuius falsitatis et hoc modo destructa
est idolatria cum principibus et principalibus ac sapi-
entibus huius mundi ad laudem et gloriam domini nostri
ihesu christi cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

facies bovis a dextris ipsorum quatuor
sic deinde fuit in principio evangelii sui. Et
Ezechiel propheta in visione alis et facies
hominis designatum fuit eius forte quadri-
formis faciei describendum. Scilicet a matheo in
facie humana, a marco in facie leonis, a luca
in facie bovis et a Johanne in facie aquile. Et ideo in
libro presenti etiam eius Luce et dignitas primum
elegantia sibi [illegible] facies magna [illegible] cum dicitur
bovis ordo hic eius ordo a similitudine prolixio [illegible]
adda ipsorum et circa primo considerandum quod facies est ele-
gantior et nobilior pars corporis. Et ideo convenienter
per faciem notatur elegantia sermonis dignitatem quia
in eius Luce specialiter reperitur ut patet inspicienti preter
[illegible] Johannis. Sermo autem luce [illegible] in eius quod mathei
apostolorum [illegible] et [illegible] eloquentia redolet eloquentia
[illegible] quod de hoc potest dici illud quod scribitur apocalypse i. ca.
facies eius sicut sol lucet in virtute sua. Quia sicut clari-
tate sol refulget [illegible] in medio [illegible] sic [illegible]
[illegible] eius [illegible] luca [illegible] elegantia [illegible] refulget et re-
luce [illegible] universalis [illegible]

Facies bovis a sinistris ipsorum quatuor. Sicut dictum fuit in principio evangelii secundum matheum ezechielis
prophete in visione animalium quatuor facies habentes designatum fuit ipsum christum seu evangelium
christi fore quadrifarie describendum videlicet a matheo in facie humana. a marco in facie leo
nis. a luca in facie bovis. a iohanne in facie aquilina et ideo in verbo proposito circa evangelium
luce quatuor designantur. Primum est elegancia stili cum dicitur facies. secundum libri cum subditur bovis.
tertio huius evangelii cum dicitur a sinistris. quartum perfectio cum additur ipsorum quatuor. Circa primum
considerandum quod facies est eleganciorum et nobilior pars corporis et ideo convenienter per faciem notitur elegancia
scripture designatur que in evangeliis luce reperitur ut patet intuenti. propter quod dicitur hieronymus
sermo autem luce tam in evangelio quam in actibus apostolorum acior est et secularem redolet eloquenciam et
quod de hoc potest dici illud quod scribitur apocalypsis. i. capitulo facies eius sicut sol lucet in virtute sua. quia sicut clari
tate solis refulget tota mundi machina sic ex descriptione evangelii secundum lucam tam eleganter
tradita refulget et relucet tota universalis ecclesia. Circa secundum considerandum quod lucas evangelista licet descri
bat totum decursum evangelii incipiens a christi miraculis et deceptione transiens per eius nativita
tem conversacionem mortem et resurrectionem [illegible] tians evangelium in eius ascencione ut sit
ab eodem incipere et actus apostolorum in quo terminaverat christi evangelium. tamen eius principalis intencio est circa
christi mortem et passionem describendam. propter quod ipse lucas designatur in facie bovis qui est animal
immolaticium secundum tradicionem legis. propter quod suum evangelium incepit a sacerdocio zacharie ad quem officium
spectat immolare et ideo ut principaliter huius libri designatur a facie bovis. quia sicut dictum est lucas
principaliter describit ipsum christum pro nobis immolatum propter quod de hoc potest exponi quod scribitur proverbiorum. xiiii. ubi plu
rime sunt segetes ibi manifesta est fortitudo bovis. In evangelio enim luce continentur segetes
plurime. videlicet domini nostri ihesu christi verba que sunt quasi parabula ibi eciam manifesta fortitudo bovis.
virtus enim fortitudinis est circa terribilia bone mortis. fortis enim impavidus est circa bona
mortem ut dicitur. iii. ethicorum mors autem christi non solum fuit bona sed eciam preciosissima fuit eciam circa
maxime terribilia et ideo virtus fortitudinis christi hominis maxime apparuit in ipsa. et quia lucas precius
describit hanc mortem et passionem ut dictum est ideo de huius evangelii descripcione convenienter dicitur quod ibi est
manifesta fortitudo bovis. quia ibi maxime relucet fortitudo christi hominis pro nobis immolati ad mo
dum bovis. Circa tertium considerandum quod facies bovis erat tercia in situ illius animalis habentis quatuor fa
cies. facies enim hominis erat prima quia recta aspiciebat prophete sita et per consequens facies leonis. facies que erat
in dextera quia pars dextera prior est sinistra. et facies bovis que describitur in sinistra parte est tantum
tercia. et ut in principio mathei fuit plenius declaratum et sic inter quatuor evangelistarum evangelium
luce tenet tercium locum quod notatur cum dicitur (a sinistris) In figura huius dicitur iudicum septimo quod gedeon
habebat in dextera tubam et in sinistra lampadem per gedeon vero mathei evangeliste potest intelligi quia gede
on interpretatur circuitus in utero et ipse describit christum natum de utero virginali. per tubam vero
in eius dextera existentem intelligitur evangelium marci. quod est quasi quidam rugitus leonis qui assi
milatur sono tube terribilis. per lampadem in sinistra intelligitur evangelium luce quod precipue lucide
et clare et ideo de hac sinistra potest exponi quod scribitur proverbiorum. iii. (In sinistra illius divicie et gloria) In
evangelio enim luce in ventum divicie continentur actualiter et gloria virtualiter. quia per exercicium virtutum acqui
ritur gloria bonorum. Circa quartum considerandum quod licet plures scripserunt evangelia tamen quatuor sunt
approbata ut dicitur in secundo prologo super matheum et hoc propter figuram facti omnis ezechielis prophete in animali
habente quatuor facies et in rota. ezechielis. faciem habentem. ezechielis. i. et iste quaternarius figuratur etiam in mul
tis quaternarius ut declaratum fuit diffusius in principio evangelii secundum marcum et ubique designatur
manifeste apocalypsis. iiii. (In quatuor animalibus oculatis ante et retro) quia evangelia respiciunt ad
tempus preteritum et futurum de quibus animalibus ibidem subditur. et requiem non habebant die ac
nocte dicencia sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens cui est honor et gloria in secula seculorum amen

lucas syrus natione) Ewan. sm lucam. Pomit prologum premittit in quo primo exprimit beati luce commendacionem. 2o suam excusacionem ibi. (Quod et legentibus) Circa primum premittitur commendacio beati luce quantum ad ewan. ab eo descriptum. 2o quantum ad eius descripcionem actuum apostolorum ibi. (Cum luce non inmerito)

Quoniam quidem. etc. hic incipit beatus lucas scribere et primo suo ewan. premittit prefacionem. 2o subiungit ewangelii narracionem ibi. (Fuit in diebus herodis regis) In prefacione sua ponit aliqua propter duplicem causam quia scripsit ewan. scilicet ad supplendum aliqua que a matheo et marco fuerunt omissa uel minus plene dicta ad excludendum falsa que ab hereticis sub nomine discipulorum xpi scripta fuerant sicut dictum est plenius in prologo Ieronimi et hoc est quod dicit. (Quoniam quidem. id est certe. (multi conati sunt ordinare narraciones rerum) id est gestorum ewangelicorum quia sicut dictum est aliqui scripserunt vere sed tamen aliqua omittendo. alii qui autem false hereses inserendo (Que in nobis complete sunt. id est in ewan. a nobis scripto quia complent dicta eorum qui vere scripserant et excludit dicta eorum qui falsa inseruerant (Sicut tradiderunt nobis qui ab inicio ipsi viderunt) scilicet ab ipsis apostolis a quibus didicit veritatem ewan. (visum est et michi assecuto) id est veritatem ewan. modo predicto. (Omnia a principio diligenter ex ordine tibi scribere) quia incepit ewan. suum a concepcione precursoris et saluatoris quod autem dicit (Omnia) non est intelligendum quod omnia acta xpi scripserit quia totus mundus non posset capere tantam scripturam ut habetur Io. xxi. sed accipitur hic omnia quia scripsit de omnibus necessariis quorum noticia erat necessaria ad salutem. (Optime theophile) Ex hoc verbo dicunt aliqui quod iste theophilus fuit vir potens et princeps machaia quia paulus tali modo loquendi utitur ad festum. act. xxvi. non insanio optime feste. sed istud in omni nullum videtur quia talis modus loquendi competens est ad prelatos qui alios debent excellere in bonitate vite. Item non est verisimile quod tantus ewangelista omissis episcopis ad quorum officium spectat ewan. scire et de hoc alios docere scriberet principi seculari ewan. et ideo melius videtur dicendum quod fuerit episcopus ut dictum est supra et hoc videtur per hoc quod dictum est supra et per hoc quod subditur de quibus eruditus est etc. dicit igitur. (Optime theophile). non quod pro ipso solo scriberet sed quia scripturam ei dirigebat pro ipsius et omnium fidelium salute. (Ut agnoscas) scilicet plenius. (veritatem eorum verborum) ad fidem catholicam pertinencium. (De quibus eruditus es) non tamen ita perfecte sicut post leccionem huius scripture

Fuit in diebus) Hic incipit lucas ewan. narracionem et diuiditur in quatuor partes. quia primo describitur saluatoris ingressus in mundum per suam incarnacionem. 2o eius progressus per suam predicacionem. 3o ca. tercio eius egressus de mundo per suam passionem. xxiii. ca. quarto eius regressus ad patrem per suam resurreccionem et ascensionem. xxiiii. ca. prima in duo. quia primo describitur precursoris et saluatoris conceptus. 2o utriusque ortus circa medium huius cap. ibi. (Exsurgens autem maria) prima adhuc in duo. quia primo describitur conceptus precursoris. 2o saluatoris ibi. (In mense autem sexto) Circa primum precursoris conceptus describitur et mirabilis ostenditur ex tribus. primo ex parentum condicione. 2o ex angelica nunciacione ibi. (Factum est autem cum sacerdocio) 3o ex patris incredulitatis punicione ibi. (Et dixit zacharias) Circa primum in describendo condicionem parentum beati Io. premittitur tempus regis sub quo fuit cum dicit. (Fuit in diebus herodis regis iudee. etc.) quia iacob patriarcha spiritu prophetico dixit gen. xlix. signum aduentus xpi quod regnum iudee esset translatum ad alienigenam secundum quod dicit ibidem. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius donec ueniat qui mittendus est etc. Iste autem herodes fuit

x dididit

alienigena. quia pater eius fuit ydumeus. (Sacerdos quidam nomine zacharias) per expressionem nominis intelligitur quod iste fuit famosus in vita et doctrina. (De vice Abia) secundum quod habetur .i. paral. xxiiii. Dauid volens ampliare cultum dei ordinauit de .xxiiii. generationibus .xxiiii. sacerdotes qui successiue seruirent per ebdomadas in templo domini et octaua cecidit sors super abiam ut ibi dicitur de quo descendit iste zacharias. (Et uxor illi de filiabus aaron) hoc exprimitur propter dignitatem sacerdotalem filie de tribu aaron diligentius et honestius seruabantur. (Et nomen eius elizabeth) quod nomine exprimitur propter eius bonam famam et uitam. ut dictum est de zacharia. unde subditur. (Erant autem ambo iusti ante deum) hoc dicitur ad excludendum ypocrisis fictionem (Incedentes in omnibus mandatis) quantum ad obseruanciam moralium. (sine querela) quantum ad obseruanciam iudicialium quia pacifice ad proximos se habebant. (Et non erat eis filius) cuius duplex causa subditur. una specialis mulieri. scilicet sterilitas. alia communis viro et mulieri. scilicet senectus et hoc est quod dicitur (eo quod esset elizabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis) ita quod transierat tempus generandi in patre et concipiendi in matre secundum cursum communem nature ex quo apparet conceptio precursoris miraculosa quia non fuit per naturam tamen sed per naturam gratia diuina adiuuante. (Factum est autem) hic describitur conceptus precursoris mirabilis enunciatione ewangelica et primo describitur condicio loci. secundo denunciatio angeli ibi (apparuit autem) Circa primum dicitur. (Factum est autem cum sacerdocio fungeretur zacharias in ordine vicis sue ante deum secundum consuetudinem sacerdocii) per .i.n. existenti in loco sancto. scilicet in templo et in diuino officio occupato facta est denunciatio de prole habenda ad denotandam sanctitatem future prolis. (Sorte exiit) quia distributiones ebdomadarum in quibus successiue debebant .xxiiii. sacerdotes ministrare ut predictum est. distribute fuerunt per sortes ut habetur .i. paral. xxiiii. (ut incensum poneret. ingressus in templum domini.) Ex hoc loco fuerunt) dixerunt aliqui quod zacharias fuit pontifex uel summus sacerdos quia incensum ponere semel in anno intra sancta sanctorum. scilicet in festo expiationis soli summo sacerdoti erat licitum et hoc videtur dicere ambrosius et beda super istum locum et tempus conceptionis precursoris videtur concordare quia festum expiationis celebratur decima die septembris et post id fuit conceptio beati Io. circa finem eiusdem mensis reuerso zacharia ad domum suam post completionem sui officii et sic ab illo tempore usque ad natiuitatem beati Io. fluxerunt nouem menses qui continent periodum concepti pueri ad natiuitatem. Sed qualiter iste zacharias fuit summus sacerdos non legitur ideo ad declarationem huius dixerunt aliqui quod .xxiiii. sacerdotes predicti erant equales in ordine et in dignitate

non tamē simul ꝫ successiue quia ille in cuius ebdomada festū expiacōis ca
debat erat summus sacerdos toto illo anno. Ad hoc aūt ꝯfirmandū indu
cunt 1o q dr. Jo. xi. q cayphas erat pontifex anni illius dicunt 2o q zach
fuit summus sacerdos illo anno qr p̄dcm festū cecidit in ebdomada ipius. ꝫ nul
la scriptura autentica nec iosephus nec alii historiographi describentes sacer
docium iudeoꝝ aliquā mencōem faciunt de summo sacerdocio zacharie iō sal
uo meliori iudicō uidetur melius dicendū eū fuisse simplicem sacerdotem
nec ex hiis q̄ in ducta sunt ondit̄ fuisse summꝰ sacerdos. ꝫ mag oppositū vide
tur. cū qr hic dr q ingressus fuit templū ad ponendū incensū tm. Hoc aūt
licitū erat minoribꝫ sacerdotibꝫ sm q dr heb. xi. in primo quidem tabernacu
lo cottidie intrabant sacerdotes sacrificioꝝ misteria ꝯsumantes qr p̄acto
sacrificio in altari holocaustoꝝ quod erat in atrio ubi ministrabant minores
sacerdotes. sacerdos qui ibi ministrauerat lotis prius manibꝫ ⁊ pedibꝫ acci
piebant primas de altari holocaustoꝝ ⁊ intrans primam ptem templi que
dicebatur scm ul' sca ꝯcremabat in illa sup altare incensi thimiamata ⁊
tūc erat sacrificiū ꝯsumatū. In illam vo ptem templi que dicebatur scm
scōꝝ solus summus sacerdos intrabat cū sangue hirci ⁊ vituli imolati p pcco
ppli ut ex ello aspgeret ꝯtra ppiciatoriū q aūt zacharias intrauerit cū sang
ne tali non dr hic ꝫ solū ad pōd incensum si eīn intrasset templū ad incendū
intra scm scōꝝ nō est vsimile q ewangelista tacuisset cū hoc sit maximū int
omnia que ad officiū summi sacerdotis ptinebant. ut hr̄ ad hebreos. ix. et
leuit. xvi. ⁊ iō nō videtur q intrauerit scm scōꝝ q erat de officio summi
sacerdotis. ꝫ solam primā ptem templi ad quā simplices sacerdotes poterāt
ingredi ut dcm est. Item angls apparuit ipi occupato in solempniori pte
sui officii ppt solempnitate nūcii qr nūciare uenerat. hoc aūt dr q (apparuit
ei stans adextris altaris incensi.) illud aūt altare nō erat intra sca scōꝝ
sm q dr ꝯmuniꝰ ⁊ omēs doctores hebrei ⁊ catholici excepto augustino cuiꝰ dcm
nō videtur in hoc tenendū tum qr ꝯtrariatur dcis alioꝝ omm quoꝝ aliqui
fuerūt expti ualde in scriptura ueteris testamenti. tum qr textꝰ sacre scripture
videt̄ ꝯtrariū dicere. Exod vlt. ⁊ xxx. ut ibidem plenius declaraui. q aūt dr
soli summo sacerdoti licitū ē ponere incensū intra scm scōꝝ in die expiacōis.
dicendū q verū est. ꝫ istud incensū nō ponebatur ad offerendū. ꝫ ut nebula
inde ꝯsurgens operiret oraculū qn pontifex aspgebat sanguine vituli et
hirci ꝯtra oraculū ut hr̄ leuit. xvi. nō aūt hr̄ ex hoc loco q zachar.
posuerit incensū offerens ipm sup altare incensi. Ad ꝯsumacōnem sacrificii

et quod autem dicit quod expiationis dies cecidit in ebdomada sua hoc non probatur ut patet ex
dictis et dato quod verum fuerit non tamen ex hoc concluditur quod intrauit in sancta sanctorum ad ponen-
dum incensum. quia preter illum ingressum qui pertinebat ad summum pontificem tamen
cottidie intrabant sacerdotes minores ad offerendum incensum in altari incensi
ut predictum est et hoc modo ingressus zacharias in ebdomada sui ministerii. quod autem
ulterius dicit quod de xxiiii. sacerdotibus ille erat summus sacerdos vel pontifex per
annum cuius ebdomada cadebat expiationis festum videtur esse ficticium. tum quia
hoc in nulla scriptura autentica. tum quia habetur in libris regum et paralipomenon. post ordinacionem
xxiiii. sacerdotum unus erat summus super eos non solum uno anno sed pro tota
vita sua et ita continue factum est usque ad tempus machabeorum in quo greci super
iudeos obtinuerunt dominium et tunc ex cupiditate grecorum et ambicione iudeorum
aliqui sunt amoti de sacerdocio ante mortem et alii instituti sicut ii. macha-
beorum 4. c. de iasone et menelao et lisimacho et xiiii. alchimo. et eodem modo
postea factum est cum romani ceperunt iudeis dominari quia tunc erat venale sa-
cerdocium. ut dicit iosephus quod cayphas emit sacerdocium unius anni potuit tamen esse
quod iudei inter se ordinauerunt propter istas contenciones et ambiciones quod sacerdocium
unius tantum duraret per annum. ad dictum vero ambrosii et bede dicendum quod non loquuntur
assertiue. (Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi) quia non
licitum populo ingredi templum sed tantum atrium. (Apparuit autem illi dominus angelus domini st-
ans a dextris altaris incensi) hic consequenter describitur angeli denunciacio et primo
titur zacharie stupefactio cum dicit. (Et zacharias turbatus est et timor irruit
super eum) scilicet ex visione angeli insolita et ex fragilitate humana iuxta an-
gelicam puritatem sicut de daniele legitur. dan. x. propter quod angelus consolatus fuit
eum dicens (Ne timeas zacharia) quasi dicat veni ad consolacionem tuam ideo subditur.
(Quoniam exaudita est deprecacio tua) frequenter enim dominum deprecatus fuerat de ad-
uentu messie et de habenda prole et ideo angelus utrumque sibi denunciat dicens. (Ecce
elizabeth uxor tua pariet tibi filium) et dicit tibi hoc est extra te tamen cum virtute na-
ture fuit virtus gratie. ut predictum est. angelus autem loquens ioseph de partu marie
non dixit pariet tibi. sed pariet absolute. quia ioseph non cooperatus est ibi. (Et vocabis
nomen eius iohannem). prenominatur ab angelo propter sanctitatem eius futuram et officii pro-
prietatem. Io. enim interpretatur in quo est gratia quia io. christum manifestauit per
quem gratia et veritas facta est. ut habetur io. i. (Et erit tibi gaudium) in mente
interius (Et exultacio) exterius dicitur enim exultacio quasi extra saltacio. et hoc est
proprie quando gaudium est tantum interius quod non bene potest contineri quin appareat exterius.

Et multi in nativitate eius gaudebunt. secundum quod dicitur infra quod in ortu eius congratula-
bantur vicini et nunc est videmus impletum quia dies nativitatis sue non solum festinatur
ab omnibus christianis sed etiam a sarracenis et quibusdam aliis. Erit enim mag-
nus coram domino. unde dicit salvator Matthei xi. c. Inter natos mulierum non surrexit maior
Iohanne baptista. Vinum et siceram. id est quecumque potum inebriativum. Non bibet. erat enim na-
zareus id est consecratus domino per totam vitam suam et ideo ab omni inebriacione absti-
nuit sicut nazarei in veteri lege tempore separacionis sue ut habetur numeri vi. ca. Et
spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue. ad purgacionem originalis
peccati et ad operacionem boni meritorii. Et multos filios israel convertet ad dominum deum
ipsorum. id est ad christum per suam predicacionem. Et ipse precedet ante illum in spiritu et virtute helye.
primo propter similitudinem vite quia uterque vixit in austeritate victus et vestitus. secundo propter similitudinem
in veritate doctrine quia uterque vicia constanter redarguit etiam personarum magnarum. 3o
propter similitudinem officii quia sicut helyas precedet adventum christi secundum ... Ita Iohannes primum precessit.
Ut convertat corda patrum in filios. scilicet patrum veteris testamenti ad discipulos christi
quia plures de sacerdotibus et senioribus iudeorum qui dicebantur patres populi conversi
fuerunt per apostolos ad fidem christi. Et incredulos. scilicet illos qui fuerant increduli.
Ad prudenciam iustorum. que prudencia non consistit in operibus legis ex quibus non iusti-
ficatur homo ut habetur Ro. iii. sed in operibus fidei caritate formate et devocionis. Parare
domino plebem perfectam. per evangelii suscepcionem quia neminem ad perfectionem adduxerat
lex ut habetur heb. vii. et propter hoc illa lex dicitur timoris quia imperfectorum est timore pene re-
trahi a malo. lex autem evangelica dicitur lex amoris quia perfectorum est retrahi a malo amore boni.
Et dixit zacharias ad angelum. hic ostenditur precursoris concepcio mirabilis expuni-
cione incredulitatis in patre et primo ponitur dicta punicio incredulitatis in patre. secundo
sequens consolacio ibi. Et factum est. Circa primum sciendum quod zacharias verbis angeli non cre-
didit quod ostendunt verba eius cum dicit. Unde hoc sciam. et causa incredulitatis sub-
ditur. Ego sum senex et uxor mea processit in diebus suis. quasi diceret
tempus generandi in me transivit et in mea tempus concipiendi. Et respondens angelus dix-
it ei. arguendo eius incredulitatem. Ego sum gabriel angelus sanctus. zelans pro
salute israel. ut habetur dan. x. Qui asto ante deum. licet enim angeli mittantur in ministerium
pro salute hominum ut habetur heb. tamen non recedunt a contemplacione divina et sic dicuntur sibi
astare propter iugem contemplacionem. Et missus sum loqui ad te et hec tibi evangelizare. expecte
dei cuius vitas non potest inpediri. Et eris tacens et non poteris loqui usque in diem
quo hec fiant pro eo quod non credidisti verb verbis meis. que implebuntur tem-
pore suo. tum quia angelus dedit sibi signum respectu futuri implendi et penam racione in-
credulitatis preterite. tot enim signa vitans concurrebant quod zacharias non potuit

discredere absque peccato. quia angelus apparuit ei in sacro loco et existenti in ministerio divino
nunciabat et ea que pertinebant ad communem hominum salutem et ad dei gloriam ex quibus
debebat assentire zacharie quia erat bonus angelus et per consequens quia erat verum dicentem ei
cum mentiri non possit. et in hoc peccavit zacharias. quia credens ipsum bonum angelum
ex predictis circumstanciis quibus concurrentibus non permittitur angelus sathane ut trans/
figuret se in angelum lucis et tamen non credidit verbo eius et in hoc peccavit propter quod
punitus fuit. Et erat plebs expectans zachariam. quia non erat licitum eis
intrare in templum. sed atrium tantum. Et mirabantur quod tardaret ipse in templo.
quia oblacio incensi non requirebat tantum tempus. Egressus autem non poterat loqui
ad illos. et cognoverunt quod visionem vidisset in templo. tamen nesciebant qualem ex hoc
qualem ex hoc. i. quod videbant faciem eius mirabiliter mutatam ex collocucione
angeli et ipsum loqui non potentem coniecturabant ipsum habuisse visionem. Et ipse erat
innuens illis. scilicet signis visibilibus. quia audientibus non poterat. et permansit mutus.
Et factum est. hic consequenter ponitur zacharie consolacio non quantum ad loquele restitucionem
sed quantum ad filii sui promissi concepcionem cum dicitur. Et factum est ut impleti sunt dies of/
ficii eius. abiit in domum suam. quia tota ebdomada qua in templo ministrabat sacer/
dos ad hoc deputatus in templo manebat et non exibat ad propria negocia intentus
ad divina et ex hoc inolevit consuetudo apud aliquos religiosos sancta et honesta
scilicet quod ille ebdomadarius per totam ebdomadam manet iuxta claustrum non exiens
ad exteriora negocia intentus ad divina quia illo tempore medius est et sequester inter con/
ventum et deum. Post hos autem deos dies concepit elizabeth uxor eius et occulta/
bat se mensibus quinque. duplici de causa. una quia licet de concepto gauderet tamen
verecundabatur aliquantulum eo quod iam transierat tempus vacandi amplexi/
bus causa prolis generande sicut sara dixit gen. xviii. ca. postquam senui et do/
minus meus vetulus est voluntati operam dabo. quasi diceret non decet. alia causa est
quia magis voluit certificari de eventu rei antequam propalaret
In mense autem sexto. descripto concepto precursoris. hic consequenter describitur conceptus salva/
toris. Circa quod primo ponitur angelica salutacio. secundo marie consolacio. ibi Que cum au/
disset. tercio filii concepcio. ibi. Dixit autem maria. Circa primum premittitur tempus
salutacionis cum dicitur In mense autem sexto. scilicet a concepto precursoris quia fuit conceptus
in septembri circa finem mensis. salvator autem circa finem marcii. Missus
est angelus gabriel et cetera. Quod autem ponuntur hic tot nomina propria. scilicet angeli
missi virginis ad quam mittebatur sponsi sui et loci hoc fuit ad ostendendum certi/
tudinem historie. Cui nomen nazareth. hoc fuit ut adimpleretur prophe/
cia ysaie. xi. ubi dicitur. egredietur virga de radice yesse et flos de radice eius

ascendet. ubi secundum veritatem hebraicam legitur: et nazareus de radice eius ascendet. .
Ad virginem desponsatam. et hoc divina ordinatione multiplici ratione factum est ut
desponsaretur antequam impregnaretur. Et accipiuntur alique cause ex parte filii alique
ex parte matris et alique ex parte nostra. Ex parte autem filii fuit ipsum convenieens de virgine
nasci desponsata. ne ab infidelibus tamquam illegitime natus abiceretur. Unde dicit
ambrosius super lucam. quod herodi quod iudeis posset ascribi si natum ex adulterio viderentur
persequi. Secundo ut in consueto scripturarum genealogiam per virum describeretur per augustinum. Tercio
ut partus virginis dyabolo celaretur. Quarto ut puer natus a ioseph nutriretur.
tur. unde et pater eius dictus est quia nutricius eius fuit. Ex parte vero matris accipiuntur
alique cause. primo quia per desponsacionem fuit immunis a pena lapidacionis quia tamquam
adultera lapidaretur a iudeis. Secundo ut per hoc ab infamia liberaretur. Unde dicit ambrosius
super lucam quod desponsata est ne temerate virginitatis aduretur infamiam. cui gravis alvus
corrupte le videretur insigne preferre. Tercio ut virgini ioseph exhibe
retur ministerium ut dicit iohannes. Item ut ex parte nostra accipiuntur tres primo quod ex testimo
monio Joseph comprobatum est certius xpistum ex virgine natum. unde dicit ambrosius
super lucam. Locupletior testis pudoris maritus adhibetur qui posset dolere in
iuriam et vindicare obprobrium. si non agnosceret sacramentum. Secundo quia per hec
verba virginis virginitatem suam asserentis magis credibilia redduntur. unde dicit ambrosius
super lucam. fides marie verbis magis asscribitur et mendacii causa removetur. culpam
enim obumbrare voluisse mendacio videretur innupta pregnans. Causam autem
menciendi desponsata non habuit cum coniugii premium et gratia nuptiarum partus sit feminarum
que quidem duo pertinent ad nostre fidei firmitatem. Tercio ut tolleretur ex
cusacio virginibus que per incautelam suam incurrunt infamiam. unde ambrosius super
lucam. Non decuit virginibus sinistra opinione viventibus velamen excusacionis
relinqui. quod infamata quoque mater domini videretur. Quarto per hoc significatur
ecclesia que tamen sit virgo desponsata tamen uni viro. ut dicit augustinus libro de sancta vir
ginitate. Quinto quia eo quod mater domini fuit desponsata et virgo in persona ipsius
simul virginitas et matrimonium honorantur contra hereticos alteri istorum detrahen
tes. De domo david. hoc exprimitur ad ostendendum quod ex ipsius xpistus descendit de semi
ne david sicut fuerat per prophetas promissum licet enim Joseph non fuerit pater salvatoris tamen
virgo maria de qua xpistus carnem assumpsit fuit de eadem tribu cum ioseph quod proba
tur per hoc quod mulieres in hereditate paterna succedentes non poterant contrahere
matrimonium nisi cum viris sue tribus. ne fieret confusio sorcium. ut habetur in numeri
xxxvi. beata virgo maria fuit unica ioachim patri suo succedens ei
in hereditate ex quo sequitur quod ipsa et ioseph cui desponsata fuit erant de e

atem tibi .s. ipius david. (Et ingressus angelus ad eam.) Bernardus sr missus
dicit q ingressus in secreto cubiculo ubi clauso sup se hostio orabat patrem in ab
scondito. Si n. concep⁹ precursoris fuit de nunc^ca pri occupato in sac^o officio ut pdcm
est iusto pbabilius est q concep⁹ salvatoris de nunciata fuit virgini in devocione et
oratione actualr existenti. (Ave gra plena). q exponit commun⁹ in assumpcione alr. l.
magr sermone de assumpcione. et bn plena qr ceteris p partes prat² gra. marie
uo tota simul se infudit plen⁹ gre. Item ista gra no solu replevit eius men
tem. s et ventrem in q^m singlari gra di factum est ut conciperet salvatorem. (Dns
tecum.) non tm p essenciam po^a et presenciam qualr est in omnib3 rebus. nec
solu p gram eo m q 3 in scis hoib3. s et p carnis assump⁹ qr corpus ditati u
nitu fuit formatum. de bte virginis purissimis sanguinib3 et int^r visca
virginis latuit novem mensib3. (Bndicta tu in mulieribus. i. p omnib3 mulieb3
. l. mulieres bndicentur inte. sicut viri in filio. (Que cu audisset.) hic conr
ponit² virginis consolo de duob3. pmo de concepcione filii. s^o de in pa^ai ibi. (Dixit
aut maria ad angelu.) Circa pmu sciend⁹ q bta vgo solita erat videre
angelos. et io de apparicone angeli no fuit mirata l' turbata. s de salutacone insolita. qr
nichil mirabilius e vel huiu quam sua exaltaco et io cu bta virgo esset humilima au
diens salutaconem tante excellencie. (Turbata fuit) no turbacone incredulitatis
sicut zacharias ut sup^a dcm est. s turbacone ad miracois io bn dicitur. (Tur
bata est in sermone eius.) s. angeli no du in visione. (Et cogitabat qual
esset ista salutaco.) qm n. fuit turbata virginalem verecundiam humilez ondit.
q au cogitavit de salutacone declarat pdenciam marie. et io angls eam
consolatur [illegible]. (Ne timeas maria) de salu^te insolita cui⁹ ca sb dr. (Invenisti n.
gram apud deum) Non solu p te s p toto humano g'ne. io subdr. (Ecce concipies in
utero.) qr h concep⁹ no est fca p apconem claustri virginalis. s p virtutem spc
sca int^r uterum virginis corp⁹ filii formantis. (Et paries filiu) virgo p manens
in ptu sicut et in concepti. (Et vocabis nomen eius ihm.) Non dr imponens qr h^o
nomen impositu fuit adeo pre s q fuat pdcm p ysa^a pphiam. lxvi. vocabit²
tibi nomen novu q os dni noiavit. s istud no^n fuit divulgatu p angelm ipi
marie et ioseph et p eos aliis. etiam impositu est s^m pphetatez futu3 qr salus
humani gnis futa erat p xpm et h^o est q d^r angls ipi ioseph. Math i^o. vocab
n^n ei⁹ ihm. ipse n. salvu faciet populu suu a pccis eoz. Ihesus n. salus interpr.
(hic erit magn⁹) sp n. fuit magn⁹ deus (Sz futurus erat magn⁹. hio et mag
n⁹ pphta. s q d² luce. vii. pphta magn⁹ surrexit in nob. (Et filius altissimi
vocabitur.) i. ipi⁹ dei qui solus est altissim⁹. Ita ecta filiaco dei accipit²

hic pro naturam talis aut quantumcumque sanctus est tamen filiacio dei per adoptionem. (Et dabit illi
dominus deus sedem david.) Contrarium videtur per hoc quod dicitur Ieremie xxii° de iechonia rege
iuda. Scribe istum virum sterilem. non enim erit de semine eius qui sedeat super thronum david.
(Beata autem virgo maria) de qua natus est ihesus descendit de iechonia ut patet Mathei
i. quia ponitur in christi genealogia. Dicendum quod Ieremias loquitur de regno temporali ipsius david. unde
nullus postea regnavit de semine iechonie quia iohannes hircanus et aliqui alii
qui resumpserunt regis nomen ante herodem ascalonitam non fuerunt de tribu
regia. (Sed ubi sacerdotalis.) Christus autem qui descendit de iechonia secundum carnem per virginem ma-
riam non sedit super thronum david. loquendo de temporali regno. immo istud negavit
coram pylato dicens. regnum meum non est de hoc mundo. Io. xviii. tamen in ratione tua
accepit potestatem et magis hic secundum omnes catholicos. sicut ipse dicit Mathei xxviii. (Data est michi
omnis potestas) in celo et in terra. In quantum enim deus non accepit aliquam potestatem de no-
vo sicut in tempore angelus quod hic loquitur de regno spirituali et celesti quod figuratum est fuit
per regnum david temporale sicut et celestis ierusalem per temporalem. unum et ceterum dicitur (Et regnabit
in domo iacob in eternum.) id est super electos. de domo enim abraham et ysaac aliqui
fuerunt reprobati sicut ysmahel et esau. sed in domo iacob omnes eius filii a sanctis docto-
ribus inter electos sunt computati. quia et si aliqui peccaverunt penitentiam egerunt (Et
regni eius non erit finis) christus enim non solum in quantum deus sed et in quantum homo regnabit
in eternum non solum super homines. sed et super angelos. (Dixit autem maria) hic consequenter poni-
tur consolatio marie. quantum ad modum concepcionis. licet enim crederet firmiter verbum angeli implendum
de concepcione filii promissi. quia tamen angelus non ad plenum expresserat modum concepcionis. ideo de hoc
quesivit beata virgo dicens. (Quomodo fiet istud). tamquam virgo enim certa de facto querit de modo
fiendi cuius causa subditur. (Quoniam virum non cognosco) id est non cognoscere propono. sicut enim quod di-
cunt doctores catholici. (Beata virgo antequam desponsaretur ioseph habuit ob-
servandam castitatis virginalis in desiderio non tamen verbo expresse. sed cum postea deo
ordinante esset ei desponsata qui erat in simili proposito simul emiserunt votum. (Et
respondens angelus) ad declarandum modum concepcionis. (Dixit ei. spiritus sanctus superveniet in te) id est non
concipiens humano more sed divino. quia non virtute seminis virilis. sed virtute spiritus sancti.
et benedixit. superveniet in te. quia prius venerat spiritus sanctus super virginem adhuc in u-
tero matris existentem eam ab originali purgando ut communius dicitur. vel secundum alios a peccato
originali preservando. sed in concepcione filii dei supervenit spiritus sanctus id est iterum venit ad conferendum
maiorem gracie plenitudinem. quod non solum sanctificavit mentem sed et ventrem. (Et virtus altissimi)
id est dei filius qui est dei patris sapiencia et virtus ut dicitur prima cor. c. i. (Obumbrabit tibi) quia in
beata virgine sub umbra latuit virtus divinitatis. (Ideoque quod nascetur ex te sanctum) dicitur sanctum
absolute absque contractione quia si dixisset sanctus deus vel sanctus homo vel aliquid consimile non expressisset

sanctitatem eius plene quia in eo est sanctitas divina et humana et quicquid sanctitatis potest excogitari
in quacumque creatura eminentius est in christo. Id est (Sanctum absque determinacione quia si dixisset
sanctus deus sicut et dominus dixit moysi exodi iii. Ego sum qui sum. sic dices fi-
liis israhel qui est misit me ad vos. ut per hoc ostenderet quod plenitudo essendi in eo
et sanctitatis est per ipsa ipsius. (Vocabitur filius dei) non adoptivus sicut alii sed naturalis et ad
maiorem expressionem declarat angelus (suus) conceptum suum per exemplum cum dicitur (Et ecce
elizabeth cognata tua concepit filium in senectute sua) ut qui super naturam concepit de-
berat sterili daturum credere et virgini. (Et hic mensis est sextus illi) scilicet mensis
in quo ipsa concepit (Que vocatur sterilis) quia eius sterilitas a tanto tempore iam
erat nota quod sic vocabatur (verumptamen) quod istud exemplum non est usquequaque perfectum quia maius
est virginem concipere quam sterilem. ideo angelus inducit rationem efficaciam ex dei omnipo-
tencia cum dicit (Quia non erit impossibile apud deum omne verbum) id est factum quia dicere dei est
facere. Unde in psalmo cxlviii. dixit et facta sunt. Unde quod contradictionem non implicat totum est
deo possibile. huiusmodi autem virginem concipere. (Dixit autem maria) hic autem ponitur filii dei
conceptio quia maria certificata de facto et de modo fiendi. assensit fide et devocione et
humilitate. (Ecce ancilla domini) super quod dicit beda. Que enim tam sublimis humilitas. que
tradi nescit honoribus non solescere gloria nescit mater dei eligitur et ancillam se no-
minat. (Fiat michi secundum verbum tuum) quod statim factum est quia virtute dei concepit filium. (Et
discessit ab ea angelus) peracto dei nuncio et filio concepto. (In diebus illis) post quod de-
scriptus est precursoris et salvatoris conceptus. hic autem describitur utriusque ortus.
et primo precursoris. secundo salvatoris. capitulo ii. Circa ortum precursoris premittuntur aliqua
precedencia. secundo aliqua ortum concomitantia. ibi (Mansit autem) tercio quedam ortum conse-
quencia. (Et factum est die octavo) Circa primum tria ponuntur. primum est exultacio nasci-
turi in infantis. secundum autem (exultacio nascituri) inspiracio matris ibi. (Et repleta
est) tercio decantacio virginis ibi. (Et ait maria) Materialis autem exultacio pueri
nascituri fuit propter presenciam domini sui in utero virginali. et hic premittitur adventus
marie cum dicitur (Exurgens autem maria) a quiete oracionis et devocionis que erat
prius omnibus operibus suis. (Abiit in montana) quia locus ubi manebat zacharias
erat alcior galylea a qua recessit maria. (Cum festinacione) ut ostenderet quod virgo
non debet morari in loco publico nec ibi contrahere colloquia. (Et salutavit elizabeth) cum
quia erat humillima. cum quia iunior ideo prius eam salutavit. et quia ad eius obsequium venerat.
(Et factum est) ut audivit salutacionem marie elizabeth exultavit infans in utero
eius congaudens ad presenciam dei. hoc autem duobus modis potuit fieri. secundum quod dicit (augustinus).
(Uno modo sic) quod iohannes nondum natus cognosceret per spiritum sanctum dominum et patrem in utero virginis.
et sic hoc quod dicit quod ideo fuit acceleratus usus rationis. alio modo sic quod iohannes non

nō ꝯsistit p̄ntia sal[us] ß mt̄is ei⁹ q̄ hēbat ysi voīs. Jlla tn̄ modo p̄ui ⁊ exultaco fca
ē a dō declaraco̅ꝫ sc̄itatis v̄gīs ⁊ p̄uul⁹ ī ea existis sicut de bt̄o francisco legit q̄ aues
rōne carentes p̄dicacōem ei⁹ attente audiebant ac si verba ei⁹ intelligerent
q̄ fc̄m ē a dō ad approbacōem veritatis p̄dicacōis viri sc̄i. Nescit⁹ tn̄ modū de-
terminate asserit (Aug⁹ 33) dt̄ q̄ siue hoc in siue illo fc̄a fuit dc̄a exultaco attri-
buenda cū ē diuina miraclo ⁊ hoc satis p̄ꝫ q̄ nō potat fi p̄ nam. aliqui aū alii
expositores dicit declarare q̄ fc̄a fuit exultaco ꝓ modo. (Vn̄ dt̄ grecus expositor)
Jpsa p̄nte actu⁹ vidꝫ ⁊ audit ⁊ salutat que p̄phatuq̄ ⁊ subdit ibidem ī tūmauit
gr̄a. que nāe ignota extitant redusus ventre miles agnouit dn̄m ac regē
oritur ū ventris regimie nō obstante m̄r̄ visiom inspexit. n. nō palpebra
ß spū. (Et repleta ē) hic aūr describit īspiraco m̄ris que ondit cū dicāt
Et exclamauit voce magna. Jsta magtudo mag est in clida rōe deuocōis in-
terioris q̄ sonī exterioris. (Bn̄dicta tu) int̄ mulieres ⁊ sup̄ oēs mulieres cuius
rō subdit (Et bn̄dictus fructus vent̄s tui) p̄ h̄. n. q̄ ꝯcepat dei filiū ꝯtinerat
quodām infinite bonitatis in q̄u[an]tum ē filii bonitatis infinite. Angls aū salutans v̄gi-
nē sup̄ nō dixit (Bn̄dictus fructus ventris tui) q̄ v̄go nō ꝯceperat filiū dei
ß postea cū assensit. tūc ꝯcepit vt sup̄ dcm̄ ē. (Et vn̄ h̄ m̄ ⁊). Jsta. n. nō potat
scīe elizabeth n̄ p̄ spm̄ s. (Exultauit in gaudio infans ⁊). Jpsa. n. elizabeth p̄
spm̄ s. ꝯgnit q̄ illa exultaco fuit p̄ p̄ntia dn̄i in vtō virginali (Et bt̄a que cre-
didisti) q̄ p̄ assensum fidei ꝯcepit. (P̄ficient ea) que dc̄a sunt t̄ a dn̄o p̄ angelm̄
nūciantem ⁊ ē p̄ spm̄ s. mentē v̄ginis illustrantem ⁊ eam īmediate docentem.
(Et ait maria) hic describit decantaco v̄ginis. ⁊ p̄mittit titulus cantici cū dt̄
Et ait maria. hoc. n. canticū sic intitulat q̄ canticū marie sic nōiat ⁊ sub-
dt̄ ip̄m canticū. (Magnificat ⁊) q. d. maria. o elizabeth tu me magnificas ß
ego totū deo attribuens ip̄m magnifico in h̄ cantico ubi p⁹ ponit mod⁹ cantici.
2° subdt̄ causa cantici. i. (Quia respexit). Circa p[rimu]m ꝯclatur laus v̄ginis tamq̄
magnifica cū dt̄ (Magnificat) 2° deuota. i. (Anima mea) nō tantū labia. t° vt debi-
ta cū dicit (Dn̄m) Cui debet laus ⁊ honor. 4° vt iocunda. i. (Et exultauit
sp̄c meus) Quinto ut rc̄a. i. (In deo salutari meo) ⁊ dt̄ in dō rōne carōnis.
In eo rōe assūpte huanitatis. q̄ s°. fuit ipi⁹ v̄ginis ⁊ nō alti⁹. (Quia respexit.)
hic aūr describit cantandi. s. diuina bn̄ficia collata ⁊ p° v̄go recolit bn̄ficia
sibi collata singlariter. 2° bn̄ficia collata toti mūdo gn̄alit. i. (Et m̄ia eius) 3° bn̄ficia
collata populo iudeoꝝ spālit. i. (Suscepit isrl̄) Circa p[rimu]m dt̄ (Quia respexit humilitate
ancille sue) q̄ licꝫ ex omībꝫ virtutibꝫ disposita ad ꝯcepcōꝫ filii dei specialit tn̄
h° fuit ex humilitate. (Ecce. n. ex hoc btām me dicent oēs gn̄acōes. i. iudei ⁊

gentiles ex omnibus generacionibus. aliqui sunt conversi ad fidem. qui confitentur istam virginem beatam hoc et patet in sarracenis. unde in alchorano machometi. dicitur de marie virgine. dixerunt angeli. O maria deus annunciauit tibi verbum ex ipso nomen eius ihesus filius marie et alibi in eodem libro dixerunt angeli. O maria deus utique elegit te et purificauit te et elegit te claram super mulieres seculorum et multa alia dicuntur ibi ad laudem virginis (Quia fecit michi magna in sanctificacione) scilicet maxima in filii dei concepcione. (Qui potens est) Virtute cuius potencie dei infinite facta sunt hec. (Et sanctum nomen eius) i. beneficium incarnacionis quod ex misericordia dei factum est. unde petebat david. (Ostende nobis domine misericordiam tuam) quasi dicat. ostendisti potenciam tuam in creacione mundi de nichilo et sapienciam tuam in gubernacione mundi sic ordinata et iusticiam tuam in peccatorum punicione. sicut in diluuio et submersione sodome et gomorre. (Et ideo ostendisti nobis) domine misericordiam tuam in filii tui incarnacione. A progenie. scilicet iudeorum quia sicut dicitur Io. iiii. salus ex iudeis est. quia incarnacio facta est in virgine. Iudea nacione. sed quia beneficium incarnacionis ad totum mundum diffunditur. ideo subditur. (in progenies). scilicet omnium gencium. verumptamen quamvis beneficium incarnacionis se extendat ad omnes quantum ad sufficienciam. non tamen quantum ad efficaciam sed tantum ad iustos ideo subditur (timentibus eum) scilicet timore filiali et casto. (Fecit potenciam in brachio suo) i. filio qui vocatur brachium domini. ysa. liii. brachium domini cui reuelatum est. (Dispersit superbos). i. legisperitos et phariseos qui fuerunt superbi mente. (Cordis sui) spernentes consilium dei ut dicitur infra vii. et ipsi cum ceteris iudeis xlii° anno a passione christi fuerunt capti et captiuati a tyto et vespasiano per orbem dispersi et loquitur hic virgo de futuro per modum preteriti propter certitudinem euentus sue prophecie. (Deposuit potentes de sede) i. iudeos qui erant potentes in lege et prophetis dimittens eos ex suo demerito in profundo erroris sicut patet per quod dicitur. Ro. xi. (Exaltauit humiles) i. gentiles humiles et deuote predicacionem apostolorum suscipientes et ideo subditur (Esurientes impleuit bonis. quia gentes cum magno desiderio quod per esuriem designatur verbum dei receperunt. (Et diuites dimisit inanes) per excecacionem eorum et etiam in intellectu scripturarum. (Suscepit israel) hic recolit beata virgo beneficia exhibita populo iudeorum specialiter cum dicitur (Suscepit israel puerum suum) quia deus accepit carnem puerilem de populo israel. quia fuit beneficium illi populo collatum maxime quantum ad credentes de populo illo (Recordatus misericordie sue) ad modum non recordancia se habuit quia filium suum patribus antiquis promissum in carne misit. ideo subditur. (Sicut locutus est ad patres nostros). scilicet ad patriarchas et prophetas. (Abraham et semini eius) sicut quod dicitur genes. xxii. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre. (In secula) quia caro humana permanebit eternaliter deitati unita.

M(ansit autem maria) hic autem describitur commoracio cum matre precursoris quorum primum respicit virginem quod notatur cum dicitur (Mansit autem maria cum illa) i. cum elizabeth pariture consolacione et obsequio venerat (Quasi tribus mensibus) et sic patet quod mansit

usque ad tempus partus elizabeth. quia in fine sexti mensis nunciavit sibi angelus conceptionem
elizabeth et reversa est in domum suam. (Completo tamen post ortu) precursoris. ut communiter dicitur.
unde dicunt aliqui quod ipsa recepit precursorem et tenuit. aliqui tamen doctores ut theophi/
lus et grecus dicunt quod imminente partu elizabeth recessit tamen quia virgines in partu mulierum
non solent adesse. tamen quia alie mulieres iam venerant ad partum elizabeth et ideo obsequium
marie non erat ulterius sibi necessarium quod per alias mulieres poterat fieri. sed respicit interim pre/
cursoris quod notatur cum dicitur (Elizabeth impletum est tempus pariendi) scilicet nove mensium. (Et
peperit filium) sicut per angelum fuit predictum (Et audierunt vicini) et aliqui qui erant co/
habitantes (et cognati qui erant de eius consanguinitate) vel affinitate (Quia magnificavit
dominus misericordiam suam) cum illa. id est magnam misericordiam ei fecit auferendo sterilitatis obprobrium
et dando ei tantum ac talem filium sic nunciatum mirabiliter et conceptum supernaturaliter).
(Et congratulabantur ei.) Et quod dixerat angelus zacharie multi in nativitate eius
gaudebunt. (Et factum est) hic consequenter ponitur ortum precursoris quorum primum est
pueri nati nominatio. secundo populi admiratio. (Et mirati sunt universi.) tertio patris inspiratio. ibi
(Et zacharias) Circa primum dicitur die octavo. scilicet a nativitate precursoris. (Venerunt circumcidere
puerum. sic precepit genesis. xvii. de ratione huius precepti et modo intelligendi. dictum fuit
i. et quia in circumcisione imponebatur tunc nomen puero sicut in presenti in baptismo ideo subditur.
(Et vocabant eum nomine patris sui zachariam.) quia istud fuit antiquitus satis communiter
observatum et adhuc observatur frequenter maxime in magnis personis quod primoge/
nitus filius nominatur nomine patris. (Et respondens mater eius dixit. nequaquam. sed vocabitur
iohannes.) hoc autem fuit sibi adeo revelatum. quia a marito non didicit cum esset factus mutus. antequam
rediret ad eam de templo. ut patet ex predictis. (Nemo est in cognatione tua qui vocetur
hoc nomine.) ideo est intelligendum quod nullus iudeus vocatus fuisset patris iohannes. quia alii
iudei fuerunt patris sic nominati ut patet libro machabeorum de iohanne patre iude machabei et
de iohanne eupolemi. sed cognatio hic accipitur pro propinquitas sanguinis de qua nullus sic
fuerat vocatus de cognatione elizabeth vel mariti eius. (Innuebant autem patri eius.)
per signa visibilia ex quo patet quod non tantum erat mutus sed et surdus. si enim potuisset
intelligere verba que brevius et melius exprimunt mentis conceptum quesivissent
ab eo per verba et non per talia signa. (Iohannes est nomen eius) id est nomen non impono sed
impositum est a deo. (Et mirati sunt.) hic communiter describitur populi admiratio ex miraculis que
videbant circa puerum natum et parentes eius videlicet ex miraculosa concordia patris et matris in nomine
pueri et in loquela reddita patri. ideo subditur. (Apertum est illico os eius.) per confessionem
enim fidei in scripto quod verbo facere non poterat meruit liberari sicut per verbum
dubitationis demeruerat ligari. (Et factus est timor magnus super vicinos eorum) id est
admiratio magna vel timor magnus domini qui sic miraculose puniverant zachariam

⁊ libanãt (Et sup oĩa montana iudee diuulgabant oĩa u͞ba hec.) q2 fca insolita et
mira[lia] libencius narrantur (Et posuerunt oms qui audierant i corde suo) q2 talia
mg memorie amendant oĩtes (Quis putas iste erit) q. d. valde magnus est quia
cui9 ea subd. (Et eni manus dni erat cu illo.) i. virtus dei opatiua miraculo2
in eius anunciacõe, concepcõe ⁊ natte. ostensor exquibz ronabilit adducebat magnitudo
pui futura cora deo sicut fuit pdcm zacharie. erit n. magn9 cora do. (Et zacha
rias.) hic aut describit pris in spiracõ cu d ⁊ zacharias pr eius ipletus spc
s. ⁊ subd eius pphia p mod cantici seu diuine laudis expssa cu d. (Benedcs ⁊) In q
cantico pmittit ptinen ad redemp. po ad ipi pcursore ibi. (Et tu puer) Circa
pm d. (Benedictus deus) oim p spualem gubnacõe. deus p vocacone isrl p spalem
cultu ⁊ deuocõnem ⁊ bnficio2 spalium pplo isrl exhibicõne (Et visitauit) i. visit
loquit. n. de futuro p mo pteriti p pphie certitudine. ista aut visio fca fuit in xpi
natiuitate querat adhuc futura ⁊ cuersacõe q2 visitauit nos sicut medicus i firmu-
& q d luce vi. virtus de illo exillo exibat ⁊ sanabat oms. (Et fecit redempcõem) in
sua bndicta passione. p q redempti sumus. (Et erexit nob cornu salutis. i. virtute
consequenti salutem eternam ⁊ hoc fecit i sua re-ne q2 resurrexit ad vita imortalem
educens pres scos de limbo inferni detentos ⁊ sua ascencõe qua illos ad celestia
introduxit. (In domo dd pueri sui) q2 ista adimplevit xpc i carne assupta de
domo dauid. (Sicut locutus est p os sco2 pphetarum que sunt a sclo) hoc est a mundi pri°
qui ista pdixerunt. & q d act. x. huic oms pphe testimo phibent ⁊. ⁊ sicut
pmiserat pphas ita fide adipleuit. (Salute ex inimicis nris) id. consecuti sumus
p xm vz de mundo carne dyabolo. (Ad faciendam miam cu pribz nris) q2 misit
in incarnacõis impleuit no p nram iusticiam s p suam miam ad iplendam q
pribz pmisit. (Et memorari testamenti sui sci. i. pacti firmissimi q huit cu
pribz veteris testamenti de x venturo deque testis ad mo memorantis seu recordantis
se huit, q pactu impleuit (Ius iurandu q iurauit ad abraham prem nrm) de
quo d gen. xxii. p memetipsum iuravi ⁊ q2 iuramentu impleuit do pr mittens
filiu. (Datur se nob) q2 deus pr dedit ⁊ se p nob i filio qui e eiusdem sbe cum
pre. (Ut sine timore ⁊c.) q2 p hoc enarratur tria servitus que z i catc. (Et tu
puer) hic aut describit l exprimit i cant que ptinent ad pcursore dicens ad
ipm simone. (Si aut queratur quare ad ipm simone dixerit cu adhuc no intelligeret.
dicunt aliqui q virtute supnali itelligebat prem loquntem sicut itellexit xm i utero
mris existem ut pdcm e. (Alii aut dicunt) q sic loquebat pro no p eo i itellectum
s p alio2 instructõe2 d mistio i carnacõis qui hebant visum rõis (Propheta al
tissimi vocaberis) Contra hoc videt q2 iohis i. Johes bapta negauit se ee pphetam.

ad q dd^m q vim r'ndit f in r'nsioe3 ad intentio^s querenciu que querebat si eet vn^9
de antiquis p'phetis vt helyas vel heliseus l' huiusmodi vt p3 ibidem. z f vita ne no erat
vn^9 ex illis ali' e dr q negauit e se ee p'pham tn q' fuit p'pha z plus q^m p'pha f'm
testio^m saluatoris. Mt. xi. (p'ibis an faciem dni) i. an filiu qui est filius l' facies dr
p'ris. p faciem. n. designatur notitia f. s's. sicut ex cera^l eca an que ad notitiam p'ri
incognitis filio app'antur (parare vias ei^9) p'dica^es xpm anunciando z bap^m assuefa-
ciendo hoies ad bap^m iohis disponebant' ad facilius recipiendu bap^m x' (p visca mie
dei nri) i. p intimam z occultam miam sua sunt hec. (Oriens ex alto.) i. ex sinu p'ris
i mundo (Illuminare hiis qui i tenebris sedent) i. p'ribz in lymbo existentibz quos x'
illuminauit qn p^9 passione sua ad ipos descend'. (z vmbra mortis) i. viuentibz adhuc
i hoc mundo qui e queda vmb'^a mortis quos illuminauit xpc p se ipm p'dicando z aplos
p orbem ad p'dicandu mittendo vt h'etur marci vlti^o. (Puer an crescebat) hic
2^m descrbit' p'curso^ris nati p'fectus z 2^u sacco cu dr. (puer au c'scebat) q^m ad aug-
mentu corp'is. (Et 2fortabatur spu) q^m ad augmentu g'r'e z virtutis. Et erat in
deserto q'tu ad p'fcionem 2uersacois ibi. n. l'itauit vsq ad tpc sue p'dicacois vt
ibi 2templacoi liberi^9 vacaret diuinam sapientiam hauriendo. q' postea effudit p'dicando
z vt iuuenes i desertis vitam austeram duceret. z ne ex colsitacoe cu p'ctoribz
i tumultu p'pli maclam aliqua i fama l' vita 2traheret. (vsq i diem ostensionis sue
ad isrl.) q fcm 3 anno quintodecimo imp'ii tyberii cesaris tunc enim exiit de deser-
tis ad p'dicandu p'plis vt h'etur infra .iii^o. cap^o.

Factu est aut desc'pto ortu p'cursoris. hic 2^m descrbit' ortus saluatoris. z
p^o describitur saluatoris ortus. 2° debitus r'sus. i. (Et postq^m 2summati st)
3° p'ui p'fectus ibi. (puer au crescebat.) Circa ortu saluatoris p^o descrbit' tpc. 2°
locus. i. (Et ibant omis.) 3° p'gis p'tus. i. (Fcm 3 au) 4° anglor cantus. i. (Et pas-
tores erant) Circa p^m dr. (Exiit edictu a cesare augusto) Hic ondr' tpc nati-
uitas xpi qui nat^9 anno xlii^o. augusti cesaris qui noiatus fuit augustus. ab au-
gendo q' notab'l' auxit imp'i^m ronor l' romanu z p' hoc in diebus suis aliis gen-
tibz imp'io romano subiectis fuit in orbe pax vniu'. Ideo mandauit vt describeretur
vniuersus orbis vt p hoc sciret' quali' t're diuerse essent populate z q'nta
t'buta singule p'nt reddere vt sic tributis indebitis no g'uarent' vt sciret' p quem
modu singule t're sub imp'io romano melius regerentur ex hoc e p3 q xpc nat^9
fuit tpe maxime pacis sicut fuat p'nunciatu a p'phis ps. lxxi. (Orietur i diebz
suis eius iusticia z habundancia pacis.) Itez ysa. ii. (Non leuabit gens 2tra
gentem gla^m) z ix. vocabitur nom e^9 admirabilis. 2siliarius deus fortis.
p'r futuri seculi. p'nceps pacis. (hec desc'p^o) p'ma dr. au p^r. q^m ad g'nales desc'pcoes

orbis quia ante istam bm fuerunt alie descriptiones particulares sicut patet ii R. xxiiii. et i paralip. xxi. de
numeratione populi descriptione quam fecit Ioab de mandato david. dicitur in prima ad alios quam ad alias
partes eiusdem descriptionis quia syria est in medio terre habitabilis et ideo videtur fuit inchoata
ista descriptio ut inde nunciaretur eam sed in aliis provinciis continualiter a preside syrie sirino
hunc omnem cyrinum cesar augustus prefecerat syrie ad ipsam regendam. (Et ibant sin-
guli.) Hic describitur nativitas salvatoris quantum ad locum quia ista descriptio precepta fuit
in principalibus civitatibus. et ibi conveniebant qui ibi habuerunt originem et sic descriptio
fieret non solum secundum numerum personarum sed etiam secundum determinationem generationis loycarum ut sciretur
unius determinatus nobilium et ignobilium et hoc est quod dicitur. (Et ibant omnes ut profiterentur
singuli in civitatem suam.) Profitebantur autem dicitur se esse subiectos romano imperio. scilicet
scripto quia nomina eorum scribebantur de mandato imperatoris et in facto quia solvebant
censum imperatori per denarium quia in numismate census erat ymago imperatoris ut habetur
Mt. xxii. (Ascendit autem et ioseph a galylea) in qua manebat (In iudeam civitatem
david) Hic accipitur iudeam adiective quia bethlehem est quedam civitas in regno
iudee et vocatur civitas david quia in ea oriundus fuit ut habetur i R. xvi. Eo
quod esset de domo et familia david. ut patet per genealogiam descriptam ca. iii. et math.
i. (Ut profiteretur cum maria sibi desponsata uxore) pregnante. ipsa enim erat de eadem tri-
bu cum ioseph et successerat in hereditate paterna ideo venit ad profitendum cum eo licet esset
partui propinqua. hoc in divina dispensatione factum est. ut sic christus nasceretur in bethlehem sicut
erat predictum michee. v. (Et tu bethlehem effrata parvulus es in milibus iuda. et
ex te enim exiet dux qui regat populum israel. et egressus eius ab initio a diebus eter-
nitatis. (Factum est autem) Hic autem describitur virginis partus cum dicitur et peperit filium suum primoge-
nitum. et dicitur primogenitus non quod post illum maria alios filios habuit. ut dixit helvidius
hereticus. sed quia ante illum alium non habuit unum et in lege filius unigenitus quia ab uno
mense redimebatur tamquam primogenitus. quia ab uno mense redimebatur
ut habetur num. iii. ca. et tunc primogenitus dicebatur dato quod nullus alius seque-
retur. (Et pannis eum involvit per se ipsam.) Ex quo patet falsitas que scribitur
libro de infancia salvatoris. scilicet ipsam obstetrices habuisse in partu. quia non requiruntur
nisi propter afflictionem mulieris in partu que non habuit locum in beata virgine quia peperit sine
dolore immo cum maximo gaudio et delectatione. et ideo per se ipsam puerum natum recepit
in involvit et reclinavit ut hic habetur. (Et reclinavit eum in presepio.) Ioseph autem in illo
itinere adduxerat secum asinum ad portandum uxorem pregnantem et bovem ad vendendum in
bethlehem ubi erat congregacio populi magna ut de precio solveret expensas in via et illis
duobus animalibus fecit presepium iuxta se in quo beata virgo reclinavit filium natum. et quod
fuit predictum abacuc iii. secundum translationem lxx. quam sequitur officium ecclesiasticum. (Domine audivi

audiui tuum et timui) consideraui opera tua et expaui in medio duum animalium. fuit enim perplexe
ad miraculis. pauor quod in loco tam humili reclinaretur saluator ut dicitur. (Quia non
erat locus in diuersorio) est enim diuersorium hospitalaria ad quod diuertunt uenientes
ab extra ad hospitandum. ciuitas autem bethleem tunc erat plena populo qui ueniebat
ad predictam professionem et illi qui erant potenciores occupauerunt loca maiora. (Et
ideo ioseph) quamuis esset de nobili progenie vel genere ut predictum est. non tamen erat de di-
tioribus. et ideo priuium locum habuit quod saluator natus in presepio reclinatus fuit ad im-
plendum prophetie predicte et ad dandum exemplum humilitatis perfecte. Ad saluatorem incipit a natiuitate et eam
continuauit usque ad mortem in qua humiliauit semetipsum factus obediens usque ad
mortem mortem autem crucis secundum quod dicitur ad phil. ii°.

Et pastores. hic consequenter describitur angelorum cantus exultancium in natiuitate domini saluatoris.
Ubi primo describitur natiuitatis huius denunciacio. secundo angelorum exultacio. ibi. (Et facta est cum
angelo) 3° pastorum deuocio. ibi. (Et factum est) Circa primum premittitur quibus facta est dicta
denunciacio cum dicitur. (Et pastores erant in eadem regione vigilantes. Erant
enim simplices et absque cautelis mali et occupati in officio sanctorum patriarcharum qui
dicuntur fuisse pastores. Gen. xlvii. talibus enim solent fieri diuine illuminaciones et consola-
ciones et non hominibus et sapientibus huius mundi que stulticia est apud deum occupatis ut dicit saluator
Mt. xi. (Confiteor tibi pater domine celi et terre et abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et
reuelasti ea paruulis ideo subditur. (Et ecce angelus domini stetit iuxta illos) paratus ad
reuelandum eis diuina (Et claritas dei circumfulsit illos.) non tamen exterius tantum sed et interius
in mente (Et timuerunt) ex insolita visione sed angelus eos consolatur dicens.
(Nolite timere) cuius causa subditur cum dicitur. (Ecce enim euangelizo vobis gaudium
magnum) quod erit omni populo. non solum iudeorum sed et gentilium. (Quia natus est hodie
saluator) et dicit hodie quia quamuis esset nox erat tamen pars diei natalis. vel aliter et melius
ut uidetur. quia nox illa ex claritate diuina predicta fuit. ita illuminata ac si esset di-
es clarissima. secundum quod fuit predictum. ps. cxxxvi. (Et nox sicut dies illuminabitur)
qui est christus dominus christus grece idem est quod unctus latine. antiquitus autem in ueteri lege
ungebantur tantum reges et pontifices. christus autem rex est et pontifex. et ideo bene dicitur christus id est unctus
non unctione humana sed diuina. quia in humanitate pro nobis assumpta fuit unctus adeo perfecte in
ino a tota trinitate plenitudine gratie secundum quod dicitur ps. xliiii. (Unxit te deus deus tuus oleo
leticie pre consortibus tuis. et quod dicitur Jo. 3°. quod datus est ei spiritus non ad mensuram sed aliorum
hominum sed secundum omnem plenitudinem non solum sufficientie sed et redundantie in omnes alios quantum ad
sufficientiam secundum quod dicitur Jo. i. (Et de plenitudine eius omnes nos accepimus) Et hoc vobis signum
inuenietis infantem pannis inuolutum. per hoc enim quod angelus dedit eis signum
magne humilitatis et paupertatis significatum fuit pastoribus quod non venerat ad resistandum

temporali ut scribe iudeorum credebant xpm venturum. Potest autem aliter dici quod istud fuit
primum signum saluatoris natiuitatis intelligit considerandum quod illa que fuit in veteri tes-
tamento fuit figura nouis ut dicitur ad cor. x. In veteri autem testamento duo saluato-
res iudeorum in figura tamen processerant tamquam figure saluatoris per facta ihu xpi Primus
fuit moyses. qui liberauit eos de seruitute egipciaca ut habetur exodi. ii.
Secundus fuit tyrus qui liberauit eos de captiuitate babilonica ut habetur
primo esdre. i. et vterque denouo natus fuit et inventus in magna paupertate sicut patet de moyse. ex
od. ii. quem invenit filia pharaonis positum in flumine in fiscella. iuncea. sicut de tyro dicitur
(scolastica historia) scilicet danielem quod astiages rex medorum et persarum vidit in sompnis
vitem nascentem de vtero filie sue. totam asyam occupantem. et a coniectoribus fuit
sibi dictum quod visio significabat ex ea filium nasciturum qui occuparet regnum medorum
et persarum [illegible] quod timens ne ipse et filius suus per hoc regno priuarentur. dedit filiam
suam militi pauperi cum hoc et cum filia sua facta fuisset pregnans fecit tempore partus sui
explorari. et puerum natum sibi apportari. quem tradidit cuidam militi secreto ut
interficeret. qui compatiens puero ipsum non interfecit sed in quodam nemore fortune
dimisit (ad quem quedam canicula) pastoris regis qui erat iuxta nemus frequenter
veniebat ad ipsum lactabat et pastor postmodum volens scire ubi canicula declinabat
invenit puerum ita paupere iacentem quem accepit et tradidit vxori sue nutriendum et
postea factus est rex persarum atque medorum ad deliberacionem iudeorum (Cum signum figura et fi
guratum debent habere correspondenciam et postquam duo que fuit figura xpi in magna paupertate inventi
fuit in natiuitate signum conueniens et congruus dedit angelus in figura pastoribus de xpi
natiuitate inuencione dicitur. (Invenietis infantem pannis involutum) et positum in presepio. et
credendum est quod pastores hoc intellexerunt illuminati a deo. (Et facta est) hic ostenditur po
nitur angelorum exultacio cum dicitur (Et facta est cum angelo) qui tamquam preco alios nun
ciauit xpi natiuitatem (Multitudo milicie celestis). i. angelorum qui in nomine milicie desig
nantur quia pro salute hominum cum demonibus preliantur. sicut quod dicitur apo. xii. Michael
et angeli eius preliantur cum dracone et cetera. (laudancium deum) de xpi natiuitate
eo quod per ipsum sciebant homines deduci ad salutem quod desiderant et ruinam angelorum per hoc
reparandam. (Et dicencium gloria in excelsis deo). quia licet eius gloria ubique reluceat maxime
tamen in celo empyreo ubi est angelorum et beatorum habitacio. (Et in terra pax hominibus bone vo
luntatis). i. hominibus bonis probonitate non voluntatis. dicitur hoc simpliciter bonus magis quam
per bonitatem aliarum potenciarum anime quia voluntas mouet alias potencias ad actus suos. et ideo bonitas
eius vel malicia. in omnes alios potest redundat sicut in fluencia de mouentis
in motis ab ipsa malis autem hominibus non est pax secundum quod dicitur. ysa. xlviii. non est pax impiis
dicit dominus et hoc est verbo angeli patet quia illa pax que predicatur per prophetas facta fuit tunc in-

ad aduentum christi erat pax in terra bone voluntatis. quia secundum quod dicit prouerbiorum .xii. Non contristabit
iustum quicquid ei acciderit. pax autem temporalis que fuit in aduentu christi placatis omnibus gentibus
sub imperio romano fuit signum huius pacis principaliter intente. (Et factum est). Hic com-
mendabitur pastorum deuocio. quia statim post visionem istam dimisso grege venerunt ad
videndum puerum natum dicentes. (Transeamus usque bethleem) et videamus hoc verbum
quod factum est. id est puerum natum per verba angeli nobis significatum. (Quod fecit dominus) hoc non
est de textu greci autem et antiqui non habent. fecit tamen quod dominus ostendit nobis. Et vene-
runt festinantes ex desiderio) videndi christum principaliter et secundario vt cicius redirent
ad gregem quem sine custodia dimiserant (Et inuenerunt et cetera.) sicut angelus eis dixe-
rat. (Videntes autem cognouerunt de verbo hoc) quia non solum fuerunt illuminati exterius
sed et interius de cognicione verbi incarnati vt predictum est. (Et omnes qui audierunt
mirati sunt) et in marginem ad mirabilia subditur cum dicit. (Et de hiis) Et accipitur hic et per
idem. de hiis que dicta erant a pastoribus ad ipsos sicut superius est expressum. (Maria
autem conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo) quia prudenter attendebat
quomodo prophecie implebantur in puero nato et ista collata fuit ei valde delectabilia et toti
ecclesie valde vtilis. quia sicut quidam dicit (Ieronimus in sermone de assumpcione beate virginis) Ipsa post
assumpcionem filii sui remansit ad tempus in terris cum apostolis vt eos plenius instrueret
de verbo incarnato de quo erat plenius edocta per spiritum sanctum et oculis familiarius
viderat et tractauerat. propter quod melius exprimere poterat. sicut quidam dicit. Omnium quod melius nouit
minus melius proferimus (Et reuersi pastores. redeundo ad gregem suum glori-
ficantes et laudantes deum) de beneficio et toti mundo collato generali et eis omnino
speciali. ideo subditur. (In omnibus que audierant et viderant. Et postquam.) hic ponitur
debitus ritus circa puerum natum. quia secundum ritum veteris testamenti vel legis debebat circum-
cidi et in templo offerri. et ideo primo agitur de eius circumcisione. secundo de oblacione ibi. (Post-
quam impleti sunt) Circa primum dicit. (Et postquam consummati sunt dies octo). hoc erat
tempus determinatum circumcisionis. prout scribitur genesis. xvii. (Voluit autem christus circumcidi) quamuis
non esset legi subiectus primo vt ostenderet in se veritatem carnis humane contra mani-
cheum qui dixit eum habuisse corpus fantasticum. et contra valentinum dicentem christum de ce-
lo attulisse. secundo vt approbaret circumcisionem quam deus instituerat. 3o vt ostenderet se
esse de genere abrahe qui circumcisionis mandatum accepit. genesis. xvii. et cui facta
est repromissio de christo. 4o vt iudeis excusacionem tolleret eum non recipiendo si esset
incircumcisus. 5o vt obediencie virtutem nobis suo commendaret exemplo preceptum legis obser-
uans cum tamen non erat subiectus. 6o. vt qui in similitudine carnis peccati venerat
remedium quo caro peccati consueuerat mundari. non renueret 8o. vt legis onus
in se sustinens alios a legis onere liberaret. secundum illud galatas. iiii. Misit deus filium

suum factum sub lege. ut eos qui sub lege erant redimeret. (Vocatum est nomen eius
ihesus.) Non dicit inpositum quia ante fuit inpositum hoc nomen secundum evangelium annunciatum marie et
ioseph et per ipsos aliis divulgatum. et quia aliquis infidelis posset videri quod hoc nomen
non fuisset convenienter inpositum possit argui contra quod dicit ysa. ii. dicit (Vocabitur tibi nomen
novum quod os domini nominavit) hoc autem nomen ihesus non erat tunc novum. quia antea alii
fuerant hoc nomine nominati. ut patet de ihesu filio iosedech. et de ihesu naue. et in genea-
logia christi que describitur capitulo sequenti idem legitur. Item quod ysaias vii dicit (Vocabitur no-
men eius emanuel) et viii. voca. nomen eius accelera spolia detrahe. etc. et ix. vo-
cabitur nomen eius admirabilis consiliarius. deus fortis etc. que nomina sunt alia a nomine
ihesu et similia ponuntur in diversis aliis locis scripture. Ideo dicendum quod hoc nomen fuit proprie in-
positum. nomina enim si bene inponantur inponi debent proprietatibus rerum et hoc patet de nominibus
generum et specierum de quibus dicitur (iiii. methaphisice text. quod significat nomen est diffinitio que designat
proprietates rei naturam. nomina autem singulorum hominum si bene imponantur imponuntur ab aliqua
proprietate eius cui imponitur nomen. Aliquando a tempore sicut nomina aliquorum sanctorum inponuntur
pueris natis in festis eorum vel a cogitatione eius. Aliquando ab eventu sicut moyses vo-
cavit filios suos. ut legitur exodi. ii. Aliquando autem ex aliqua qualitate eius cui nomen inponitur
sicut genesis. xxv. (primogenitus ysaac vocatus est esau) quod interpretatur rubens vel
ruffus quia de utero matris exivit ruffus. et totus in more pellis hispidus. Aliquando
ex aliquo dono dei gratuito sicut mathei. xvi. (Dictum est petro. tu es petrus
et super hanc petram edificabo etc. et io. i. tu vocaberis cephas quod est petrus quia ipsi christus hoc mu-
nus gratie collatum fuit ut per omnes salvarentur. (Ideo vocatum est convenienter nomen eius
ihesus ihesus) id est salvator. vel salus et hanc rationem assignavit angelus ioseph. i. mathei.
(dicens vocabis nomen eius ihesum) Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.
Ad primum dicendum quod hoc nomen fuit novum in christo quantum fuit inpositum ab hac proprietate quia est omnium
salvator quod non est in aliquo precedenti licet fecerint salutem in aliquo particulari. sed sicut ihesus
naue salvavit populum israel hostes eius debellando ut legitur in libro iosue et ita
potest dici de aliis. (Ad secundum dicendum. nomen emanuel) quod interpretatur nobiscum deus includitur
in nomine ihesu. propter hoc enim quod fuit nobiscum per suam incarnationem fecit nos salvos et eodem modo
potest dici de aliis quia salvavit nos in fine spoliando et sic de ceteris et de consimilibus (Et post-
quam impleti sunt) hic consequenter agitur de pueri oblatione. ubi primo describitur huius oblationis puri-
ficatio. secundo purificati receptio. ibi. (Et ecce homo) tertio recepti commendatio. ibi. (Et erat
anna) Circa primum sciendum quod in lege veteri circa pueros natos duo fiebant in
templo unum erat generale omnibus quia pro filio nato vel filia completis diebus purificationis
matris offerebatur sacrificium. ut legitur levitici. xii. Aliud erat speciale circa primoge-
nitos quia erant consecrati domino eo quod percussit primogenitos egyptiorum filios israel salvans

et ideo redimebantur ut habetur Exodi xiii. Christus autem fuit primogenitus ut dictum est supra et ideo
voluit quod fuit factum circa eum ut hic dicitur et post quantum ad id quod speciale primogenitis cum dicitur (Tulerunt illum
in Ierusalem.) ut sisterent eum id est offerrent deo. Cuius causa subditur (Quia omne masculinum
adaperiens vulvam) id est primo nascens cuius modo erant primogeniti. Secundo quantum ad id quod est
generale quod notatur cum dicitur (Et ut darent hostiam etc. par turturum aut (duos) duos
pullos columbarum) Ista erat oblatio pauperum secundum quod habetur Levitici xii. ex quo patet quod supra
dictum est de paupertate Marie et Ioseph. Sciendum autem circa hoc quod beata virgo non tenebatur
ad ista quedam sunt de purificatione quia Levitici xii scribitur: Mulier si suscepto semine
pepererit masculum. et ideo lex illa tantum mulieres ligabat de virili semine concipientes quod non
habuit locum in virgine. hoc etiam patet per hoc quod hic dicitur et accipitur de quodam Exodi et Levitici (Om-
ne masculinum adaperiens vulvam etc. ex quo patet quod loquitur de masculo concepto
et nato per apertionem claustri virginalis. quod non habet locum in beata virgine que virgo permansit
in conceptu et partu et post partum sicut eius filius circumcidi voluit et legalia observare ex
sua humilitate quibus non tenebatur. sic beata virgo que fuit humillima voluit observare
(Et ecce homo) hic describitur Christi presentati receptio ubi primo describitur recipientis condicio
cum dicitur (Et ecce homo erat in Ierusalem.) In loco solempni et sacro tum quia ibi erat
divinus cultus tum quia ibi erat studium legis et prophetarum. (Cui nomen Symeon) ex quo
patet eius fama quia inter sacerdotes erat famosus et notatus patet eius sancta vita cum
dicitur (Et homo iste iustus) recte se habendo ad proximum et timoratus quo ad deum (Et
spiritus sanctus erat in eo) quantum ad gratie plenitudinem quia non solum habuit gratiam iustificantem prout
habetur communiter a iustis. Sed et quantum ad illuminationes et consolationes divinas spirituales. Secundo
subditur (Et responsum acceperat a spiritu sancto) in orationibus suis devotis ad deum. tunc enim erat
opinio communis apud intelligentes quod imminebat adventus Christi secundum signa a patriarchis
et prophetis data et ideo Symeon de hoc frequentius orabat deum et in oratione responsum acceperat
quod Christum natum videret antequam vitam presentem finiret. (Et venit in spiritu in templum) id est per re-
velationem spiritus sancti ut videret Christum sicut erat ei promissum. (Et cum inducerent puerum
Ihesum) ad faciendum que posita secundum legem. Et ipse accepit eum in ulnas suas) Cum maxi-
mo cordis gaudio. secundum quod dicitur Proverbiorum xiii. desiderium completum delectat animam.
Secundo ponitur gratiarum actio cum dicitur (Et benedixit deum gratias agendo) pro tanto beneficio.
et dixit. (Nunc dimittis domine servum tuum in pace) id est de certo dimittes me de hac
vita tristi in cordis quiete. (Quia viderunt oculi mei salutare tuum letanter)
id est descendere volebam ad lymbum patrum. ex quo sciebam Christum esse natum) Quod parasti ante
faciem omnium populorum) id est coram omnibus populis quibus misterium incarnationis et redemptionis predi-
catum est per apostolos secundum quod dicitur Psalmo xviii. In omnem terram exivit sonus eorum.) Lumen ad re-
velationem gentium. que prius errorum tenebris tenebantur. (Et gloriam plebis tue Israel.

Magna est gloria iudeis ad Christi fidem conversis. quia Christus secundum carnem natus est de ipsis. Secundo ponitur
parentum benedictio cum dicitur et (pater eius) id est Ioseph qui meruit vocari pater eius pro eo quod nu-
tritius eius fuit et mater scilicet Maria que fuit mater eius vera (Mirantes super hiis que dice-
bantur de illo.) tunc a Symone et prius a magis et pastoribus et Zacharia et Elizabeth.
(Et benedixit illis Symeon.) Quamvis scilicet Maria et Ioseph essent maiores Symeone
in sanctitate ille tamen erat maior quantum ad sacerdotis officium ad quod spectabat benedicere populum
et non solum benedixit, sed et futura predixit (Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum
in Israel.) quia in passione Christi que futura erat multi iudei erant excecati ad infidelitatem cadentes.
et multi fuerunt illuminati qui prius erant simplices et ignorantes utpote de apostolis
quibus post passionem Christi data est intelligentia scripturarum. Luce ultimo. et tunc a-
peruit illis sensum ut intelligerent scripturas. (Et in signum cui) inter homines et deum. (Cui
contradicetur) a sacerdotibus et legis peritis et multis aliis (Et tuam ipsius animam pertransibit
gladius.) id est dolor passionis eius pertransibit animam tuam per compassionem et hoc dicit (Ieronimus in
sermone de assumptione beate virginis.) quod quia in parte impassibili passa est plus quam martir fuit.
(Ut revelentur ex multis) cordibus cogitationes. Glossa. ut non teneatur causaliter sed consecutive
seu consecutive. Sed beata virgo ex passione filii maxime afflicta fuit. tamen in fide immo-
bilis et firmiter stetit. alii autem discipuli quantumcumque solidi dicuntur dubitasse et circa
hoc mutationes diversarum cogitationum habuisse quousque viderunt ipsum a mortuis
resurrexisse. (Aliter exponit Origenes) de revelatione occultorum peccatorum in confessi-
one que per effectum passionis in sacro penitentie operantis sanantur. (Et erat
Anna prophetissa.) hic contra describitur persona confitentis ex nomine cum dicitur (prophetissa)
et ex cognatione cum dicitur (filia Phanuel et de tribu Aser) et exprimuntur pater et tribus ad de-
clarandum certitudinem historie et forte ad distinctionem huius Anne ab aliis que vo-
cabantur hoc nomine describitur et ab etatis maturitate. (Cum dicitur hec processerat in diebus
suis vel multis) et a castitate in matrimonio et ante et post (Et vixerat cum viro
vii.) commendatur et ab orationis seduli[tate] cum dicitur (Que non discedebat de templo) non
quod ibi semper esset sed frequenter. sicut de homine bene frequentante ecclesiam dicimus in loquendo
talis scilicet semper est in ecclesia (Ieiuniis) quibus incendium carnis reprimitur (Et obse-
crationibus) id est sacris orationibus quibus mens in deum elevatur. (Serviens nocte ac die)
id est valde frequenter vel quia non erat in interruptio per peccatum mortale auferens meritum precedentium.
(Et hec ipsa hora superveniens) non a casu vel humana dispositione sed spiritu sancto revelante. sicut
dictum est de Symeone. Confitebatur domino gratias agentes de tanto beneficio adimpleto. (Et
loquebatur de illo omnibus qui) qui exspectabant redemptionem Israel. aliis iterum
annuncians eis natum esse redemptorem. (Et ut perfecerunt omnia secundum legem domini scilicet Maria
et Ioseph. in nichilo mittentes quamvis non tenerentur (Reversi sunt in Galyleam civitatem

suam nazareth) hic accipitur galylea ad litteram. quia nazareth est terra galylee sicut
supra dictum est de bethleem que vocatur civitas iuda. (Puer autem crescebat
etc.) hic 2m describitur pueri oblati profectus quantum ad corpus cum dicitur (Crescebat) et
quantum ad animam cum dicitur (Et confortabatur) advertendum tamen quod in corpore christi fuit augmen-
tum reale quantitatis sed in anima eius non fuit augmentum reale gratie et virtutis quia totum
plenus gratie fuit ab instanti sue conceptionis. sed quantum ad ostensionem et effectum magis appa-
rebat secundum quod ille crescebat et secundum quod volebat (Et ibant parentes eius) tamquam devoti
et religiosi (in die solempni pasche) ter in anno debebant omnes masculi apparere
in ierusalem coram domino secundum quod legitur exodi xxiii. scilicet in paschale. pentecostes. et
festo tabernaculorum. sed cum illis qui erant longe a ierusalem sicut modo erant ga-
lilei dispensabatur de duobus ultimis festis. (Remansit puer ihesus in ierusalem) non
a casu vel oblivione sed sua voluntate et ordinatione ut aliquid [illegible] ostenderet zelum suum circa
spiritualia. (Et non cognoverunt parentes eius existimantes illum in comitatu) ad solempnitatem
enim pasche viri ibant seorsum a mulieribus in uno comitatu et mulieres in alio et
sic revertebantur ut magis religiose solempnizarent festum. ab uxoribus abstinentes
sicut in iudaica lege erat preceptum quod abstinent per 3 dies ab uxoribus suis. prout legitur
exodi xix. pueri autem indifferenter poterant ire in comitatu virorum et mulierum. et ideo quando ioseph
non vidit puerum ihesum in comitatu virorum existimabat eum esse cum maria in comitatu mu-
lierum. et eodem modo maria credidit eum esse in comitatu virorum. (Venerunt iter diei) et cum
die sequenti quererent in ista comitiva et in illa non invenerunt eum. (Ideo tertia die) re-
dierunt in ierusalem ad quam recesserant per unam dietam et sic quarto die invenerunt eum
et hoc est quod subditur (Post triduum invenerunt eum in templo) non in taberna aut foro vel ludo
sicut solent pueri inveniri. sed in loco orationis et doctrine sacre scripture (In medio doctorum)
ut melius posset omnes audire et melius cum eis conferre. (Stupebant) id est valde mira-
bantur super prudentiam et responsis eius. quia alias inauditum et inauditum fuerat quod puer talis
etatis tam sapienter loqueretur. (Et dixit mater eius ad illum fili quid fecisti nobis sic) ioseph
autem licet pater eius diceretur tamen non fuit illum arguere cum sciret creverit ipsum esse dei filium.
sed mater ex maria dilectione qua diligebat ad illum loquitur fecit quia amor excellens dominum nescit.
(dolentes querebamus te) id est dolentes de absentia tua. cuius presentia est nobis dulcis-
sima. per hoc ma. aliis designatur quod christus in dolore contritionis querendus est. et sic in-
venitur si per peccatum a nobis absentetur. (Et ait ad illos quid est quod me querebatis)
sicut inter consanguineos quasi dicat magis querendus sum in occupatione circa spiritualia et ideo subditur
(Nesciebatis quia in hiis que patris mei sunt oportet me magis esse) magis enim afficiebatur
ad patrem illem et eternum quam ad matrem illem et patrem putatum. (Et ipsi non
intellexerunt verbum) quia adhuc non erant (assue) assueti talia audire ab eo et

ascendit cum eis ad eorum consolacionem (Et erat subditus illis) ad nostram instructionem et su
perbie nostre confusionem (Et mater eius conseruabat omnia verba hec) exponatur sicut supra (Et
Ihesus proficiebat etate) et iste profectus erat realis in quantum erat apte corporis ut
possum est. (Et sapientia). Unde Christo duplex fuit sapientia una diuina et hec non potuit augeri
vel minui cum necesse sit infinita alia humana et hec ponitur duplex in Christo una spiritualis et ista fuit
in Christo augmentata quia abstanti [?] acceptionis hanc plenius sapientie quanta potest conferri nature
humane (alia experimentalis) que acquiritur per operacionem sensuum et per hoc dicitur aliqui
quod in Christo fuit sapientia vel sciencia acquisita. quia intellectus agens in Christo fuit eiusdem nature cum aliis
hominibus et ideo cum non sit pondus ociosus in eo. (habuit operacionem) abstrahendi species in
telligibiles a fantasmatibus et iste species recipiebantur in intellectu possibili ipsius et sic
profecit in tali sapientia. seu sciencia accepta a sensibilibus. alii sic dicunt. quod non profecit in
tali sapientia seu sciencia quantum ad habitum. quia duo habitus eiusdem racionis non possunt esse simul
in eodem intellectu. talis autem sciencia acquisita non videtur esse alterius racionis quam infusa. cum
idem obiectum. sicut oculus miraculose datus est eiusdem racionis omnino cum o
culo dato vel creato per naturam ut tamen propter hoc intellectus agens in Christo fuit ociosus. quia
non solum in abstractionem specierum intelligibilium necessaria est operacio intellectus agentis
sed et in consideracione non abstrahit de nouo species (Si autem consideretur) sapientia Christi. quantum ad
ostensionem in effectu sic fuit ibi profectus quodam in quantum sapientiam suam non tantum humanam
sed et diuinam magis ostendebat secundum suum beneplacitum et prout nostre saluti expediebat
sicut dictum est supra de profectu ipsius in gracia et virtute.

(Anno quintodecimo) postquam descriptus est saluatoris ortus per suam incarnacionem. hic
consequenter describitur eius progressus per suam predicacionem. et primo describitur predicacio precursoris.
secundo ipsius saluatoris iiii° capitulo. Circa primum premittitur predicacionis iohannis tempus. secundo subditur
predicacionis actus. ibi (Et venit in omnem regionem) 3° predicacionis fructus. ibi.
(Et interrogabant eum) Circa primum considerandum quod tempus predicacionis iohannis describitur per nomina
et tempus imperatoris tunc regnantis et presidis iudee et tetrarcharum et sacerdotum ad
ostendendum certitudinem hystorie et auctoritatem iohannis predicatoris sicut in scripturis autenticis solet
fieri cum dicitur (anno quintodecimo imperii tyberii cesaris) iste tyberius successit
augusto sub quo natus est Christus. 42. anno imperii eius. et natiuitas iohannis baptiste per di
midium annum ante augustus autem imperauit. lvii. annis ex quo patet quod iohannes fuit
.xxx. annorum anno .xv. tyberii et hoc est tempus debitum predicacionis quia tunc viget etas
virilis. vnde et ioseph .xxx. annorum erat quando stetit coram pharaone. ~~Gen. xli.~~ et e
zechiel quando incepit prophetare ~~Eze. i.~~ (procurante poncio pylato iudeam).
Iste non fuit iudeus. sed gentilis de territorio lugdunensi oriundus secundum iosephum
et a romano imperatore fuit missus ad regendum iudeam tunc romanis subiectam.

(tetracha autem galilee herode etc.). romani volentes frangere iudeorum superbiam et
auferre eis rebellandi occasionem abstulerunt ab eis nomen regni. dividentes
regnum in plures partes que tetrarchie vocabantur. (Et lisania abiline) tetrar-
cha) glossa bede dicit quod isti .3. hic nominati scilicet herodes. philippus. lisanias. fuerunt filii
herodis sub quo natus est christus. et ipso mortuo archelaus eius filius et frater predictorum suc-
cessit ei in regno .x. annis quo occiso apud cesarem et misso in exilium apud
viennam. imperator divisit regnum tribus predictis fratribus per tetrarchias. Sed quod iste
lisanias fuit filius herodis ex historiis autenticis non habetur. quia nec iosephus
nec scolastica historia ponunt eum inter filios herodis. Sed magister dicit ipsum fuisse filium
tholomei mannei qui sub libano habitabant. et allexandre filie aristoboli qui
de machabeis descendebat. (Sub principibus sacerdotum anna et cayppha) Sed quod dicit iosephus
et scolastica historia sacerdotium tunc non procedebat secundum genealogiam et dignitatem generis
prout in lege fuerat statutum. Sed passim a romanis vendebatur ita quod non solum singulis
annis mutabatur summus sacerdos. Sed et aliquando in eodem anno. et ideo a quinto decimo anno
tyberii quo incepit predicacio iohannis usque ad xviii annum tyberii in quo passus
est christus plures fuerunt summi sacerdotes quam isti duo. Sed quia annas erat summus sacerdos
quando iohannes cepit predicare et cayphas quando passus fuit christus. ideo lucas de istis duobus
tantum mencionem facit. (Factum est verbum domini super iohannem) per revelacionem divinam per quam habuit
mandatum de predicacione exequenda. (Et venit) hic ostenditur predicacionis actus.
et primo quantum ad exhortacionem mali. i. (Dicebat ergo) Circa primum dicitur (Et venit in omnem regionem
iordanis) quia exivit de deserto ubi pauci ibant et venit ad locum magis habitata ubi
plures possent venire ad eius predicacionem et baptizari ab eo in iordane. (predicans
baptismum penitencie) hoc expositum est matthei .3. a. versus ibi. (Omnis vallis implebitur) hec
auctoritas ysaie xl. exponitur a iudeis de reditu captivitatis babilonice de qua posuit ysaias
vias tunc aplanari per hoc quod valles elevarentur ad equalitatem planicie. (et colles de
primentur) ut sic iudei de babilonia redeuntes in iudeam possent de facili tran-
sire per viam. Sed quia in sacra scriptura nec in aliqua historia autentica invenitur esse impletum.
ideo illa scriptura reducenda est ad alium intellectum in adventu christi ad impletum per quem humiles
(que per valles intelligitur) repleti sunt bonis spiritualibus. et superbi qui per colles
intelliguntur humiliati sunt sicut supra expositum est (capitulo primo) in cantico beate virginis (aliter et ex-
ponitur) hoc quia sicud via corporalis redditur difficilis ad ambulandum propter profunditatem vallium et ele-
vacionem collium. ita via spiritualis que deus graditur in corda fidelium impeditur per desperacionem
eterne cupiditatis et per elevacionem mundane vanitatis et utrumque impedimentum fuit amotum
per adventum christi in multis primum patuit in zacheo qui dixit domino. (Ecce dimidium bonorum me-
orum domine do pauperibus etc.) ut habetur .19. et in matheo qui dimisso theloneo secutus

3 xpm ut h'etur matth. ix. p3 f i mudi p'ncip3 quoz colla s' subiecta x°. Et erunt idi
rta. i. corda distorta p'iusticia p equitate iusti rectificabunt'. Et aspa i vias
planas. i. corda dra xpm in du'ta mollificabunt' sicut p3 de paulo q' xpm p
sequens a x° illustrat' statim ad mansue' obedie fuit auersus dns. Dne q'
me vis face. act' ix. Et videbit omnis caro salutare dei. i. xpm. 7 accipit' hic
omnis caro. i. ois homo. q2 alii hoies viderunt eu int' hoies 9u'sante diuidebat'
n. tuc 9mitas hoi' i duas ptes. s. iudeos 7 gentiles. 7 mlti de istis 7 de illis
viderunt eu i mudo 9u'sante. pt 7 h' obiu itelligi de visu spuali quo viderunt eu
9u'si ad fidem catholica ex oib3 gentib3 tocius mudi. videbunt eu ee gnale' oes i
forma huana in die iudicii. Dicebat ergo hic 9nr' descrb' actus pdicacois q'ntu
ad pdicacoz l' reprehensioz mali 7 p3 sma ex dcis math. iii. d. exceptis q seqnt'.
Dicebat au ad turbas hic accip' totu p pte. q2 l3 q seq't' no dixit n' pharisis 7 sa
duceis qui cu aliis veniebat ad iohez. no ex tenore. s' mg' ex maligitate vn subd'.
Genimina vipaz genime 3 neut' gnis 7 d' a gigno. nis. 7 ideo filii nati ab
aliquo dnt' ei' genimina. vn ait' iii. d' pgenies vipaz Et itrogabant'. hic
9nr' pdicacois iohis fructus. erat. n. pdica° iohis ordinata ad h° q' pple ad suscep
x' ppare'. 7 ut x' maifestare'. p' gt' fruct' ei' pdi ois q'm ad p'm. s° q'm ad s'm. i. exis
timate a pplo. Circa p'mu sciend' q' pple ppabat' ad x' suscep' p viam p'mam que
appa3 qn h'o pat' 3 corrige vita sua 7 h° ondr' hic ee fcm ad pdi° iohis p'mo
i vulgarib3 hoib3 cu d'. Et itrogabant eu turbe dntes qd g' faciem'. q. d. vitam
nram corrige pati sum'. Rndens a' dicebat illis Qui h3 duas tunicas. s. i.
vestimentu sfluu det no hnti illa. n. tra i q' erat iohes callida 3 7 de ami
cursu sufficit una tunica l' unu vestimentu 7 ita itelligi'd' 3 de aliis rebus
quibuscu3 que sit) s' fluunt 9siderata 9uenti' necitate stat' p'. s° hoc ondr' i peda
gioz 7 tributoz collectorib3 cu d'. Venerunt 7 publicani tales. n. dnt'
publicani q' itmittunt se de negociis ptinentib3 ad publicu 7 ille dixit ad e
os nichil ampli' q' q' 9stitutu est vobis faciatis. hoc au dixit q' collectores taliu
solent esse pni ad plus colligendu q' sit eis madatu ut q' 3 amplius eis rema
neat. 3° ondr' i milit' cu d'. Interrogabant eu milites pati 9silio eis uti Et
ait ill'. Neminem 9cuciatis. s. opprimendo paupes 7 eos despiciendo. Neq3 calupnia faci
atis. i. no iponatis flm crimine diuitib3 7 potentib3 ut ocoz extorquendi bo
eoz h'eatis. q2 p aliaz via a talib3 bo' rape no pnt. Contenti estote stipen'
diis que dabant' eis ab iperatorib3 p labore militu quae hnt sustinere i defen
sione p'rie reddit' aut quos hnt mlti milites sic hoies sibi subditos hnt
loco stipendioz 7 id 03 eis ee 9tenti ad ta aut dca i dicebat btus iohes milites

quia solent solent esse prima ad vicia contraria. (Existimante autem populo) hic describitur fructus
predicationis iohannis quantum ad Christi manifestationem. et prius manifestetur iohannis testimonio secundo dei patris signo.
ibi (factum est autem) tertio evangeliste scripto. i. (Et ipse ihesus erat incipiens) Circa primum ostenditur
in iohanne doctrine veritas in Christi manifestacione. i. (Herodes autem tetrarcha) finem autem prime partis
patet ex dictis mathei iii. d. exceptis que sequuntur. (Existimante autem populo) quia aliqui eorum
viderant. et (fama) alii famam publicam audierant mirabilem eius conceptum ortum. et vi
te sancte nitorem que super fuit declarata. et ex hiis optabant ipsum esse Christum. (Et cogi
tantibus omnibus et cetera) non solum cogitaverunt sed et de ierusalem que erat metropolis (mi
serunt iudei nuncios solempnes ad iohannem) ut quereret ab eo si ipse Christus esset. ut
habetur Io. 1°. Multa quidem et alia. ex quo patet quod non omnia facta et dicta iohannis scripta sunt. sed pau
ca respectiue sicut et de Christo dicitur Io. ultimo. (Herodes autem) hic describitur stabilitas mentis
in iohanne qui non timuit facinus herodis tetrarche arguere et summa huius patet ex dictis
Marci xiiii. a. et mathei vi. b. Ubi factum istud plenius continetur. (Factum est autem.) hic describitur
manifestatio Christi per signum datum de celo a deo patre cum baptizaretur a iohanne. et patet summa ex
dictis mathei iii. g. et marci 1°. b. Excepto quod hic additur (Et orante) in quo dedit
Christus exemplum quod in receptione sacramentorum mens hominis debet elevare in deum (Et ipse ihesus) hic
autem describitur manifestatio Christi evangeliste scripto qui hic describit eius genealogiam. ut si-
cut natiuitas eius eterna fuit manifestata verbo patris dicentis (Tu es filius meus secundum naturam) Ita
natiuitas eius temporalis manifestaretur per genealogie descriptionem. In qua descriptione considerandum quod sicut supra dictum
est in prologo matheus ostendit qualiter Christus venit ad nos. ideo describit genealogiam descendendo
lucas vero qualiter per Christum reducamur in deum. ideo eam describit (ascendendo) ascendendo sed quod ea terminat
in ipso deo dicens dei. (Et ipse ihesus erat quasi incipiens annorum xxx.) secundum augustinum et crisostomum Christus
tunc habebat xxx. annos completos. et incipiebat xxxi. et secundum hoc sic est intelligenda hec littera (E
rat ihesus annorum xxx. incipiens) scilicet tricesimum primum. et secundum hoc Christus predicavit tribus annis
cum dimidio. secundum alios vero doctores quorum opinio communius tenetur ihesus tunc habebat xxix.
annos completos et incipiebat xxx. et secundum hoc sic est intelligenda hec littera. (Erat ihesus incipiens annorum
xxx) i. tricesimum annum de quo habebat xiii. dies. et secundum hoc Christus predicavit tribus annis
et dimidio usque ad passionem suam xviii. anno tiberii. (Ut putabatur filius ioseph.)
quia erat sponsus marie. cuius cause expresse sunt c. 1. (Qui fuit hely in matheo) dicitur quod io-
seph fuit filius iacob et ideo ista controversia soluta est. (Qui fuit neri) mathei 1°. dicitur quod iste
(salathiel) salatiel fuit filius iechonie ad quod dicendum quod verum est quod salatiel fuit filius naturalis iecho
nie. sed fuit filius neri adoptiuus. quia mortuo iechonia neri adoptauit eum in
filium. et ideo matheus qui describit genealogiam Christi carnalem posuit iechoniam. lucas
qui magis describit genealogiam spiritualem ponit istum neri (Qui fuit natan.
Qui fuit david.) de isto dicunt aliqui quod fuit filius david non de bersabee ut

videtur dicit prima paralipomenon iii. Sed hoc videtur esse contra illud quod dicit Salomon proverbiorum iiii. Ego filius uni-
genitus et tenellus coram matre mea. Ille enim filius quem genuit Bersabee de David ante Sa-
lomonem non computabatur quia fuit mortuus in infantia sua (per hoc ergo quod dicit Salomon) se uni-
genitum matris sue videtur quod Natan non fuit natus de Bersabee et David. Et ideo dicunt aliqui
quod iste Nathan fuit propheta quem propter eminentiam sanctitatis David adoptavit in filium mortuo
eius primo nato. Et secundum hoc potest dici quod fuit filius adoptivus Bersabee uxoris David. Et secundum
hoc connumeratur inter filios Bersabee primo paralipomenon iii. De aliis autem tribus idem nominatis David
quod fuerunt filie Urie naturales et adoptivi filii David qui accepit matrem eorum. Et sic Salomon
fuit unigenitus matris sue et David. Unde dicitur proverbiorum iiii. (Causa autem quare Lucas describit Christum
descendere ad David per Nathan una fuit quia licet omnes sapientes Hebreorum concordent de-
venit Christum descendere per Nathan ab eo propter excellentiam sue sanctitatis et prophetie. (Alii autem per Salomonem
propter dignitatem) regiam et excellentiam sapientie secundum veritatem. Aut descendit ab utroque. Aliter tamen
quia per Salomonem descendit secundum Lucam naturalis generationis. Per Nathan vero secundum lineam legalis generationis. Quia
Nathan fuit filius David adoptivus ut predictum est. Et Ioseph quem ponit in mediate
post Christum ascendendo fuit filius Hely adoptivus seu legalis per ut plenius fuit decla-
ratum. Matthei i. Alia causa est quia Lucas describit secundum genealogiam per viam reductionis
ut predictum est. Reductionis que in deum per Christum in quantum efficimur filii dei adoptivi. (Qui fuit Bo-
oz est. Fuit in mediate se habentes hiis nominibus scilicet. Filius. Pater. Et avus. Ut declaratum
fuit plenius Matthei i. (Qui fuit Caynan secundum idem. Et secundum translationem qua utimur
non ponitur ab medius inter Sale et Arphaxath ut patet Genesis x. Septuaginta interpretes
ponunt istum Caynan medium et ad concordiam huius potest dici quod iste Caynan fuit pater Sale
legalis seu adoptivus Arphaxath quod fuit pater naturalis ipsius et utroque pater hic ponitur et
maxime quia Lucas in scribendo sequitur translationem Septuaginta que suo tempore erat valde
de auctenticita. (Qui fuit dei non per generationem) sicut alii. Sed per formationem de limo
terre et infusionem anime ut habetur Genesis primo. Capitulum quartum

Ihesus autem) descripta predicatione precursoris. Hic consequenter predicationem describitur salvatoris.
Et primo describitur eius predicatio per modum amoris miracula faciendo et beneficia conferendo.
Secundo per viam timoris terrorem futuri iudicii incutiendo. (capitulum xxi.) Ad evidentiam primi
describitur primo predicatio salvatoris per se ipsum tantum. Secundo autem hoc per missionem discipulorum
ix. capitulo. Circa primum premittitur ad predicationem. Secundo ex hoc sequens aliquorum conversio. capitulo v. Prima
adhuc in duas. Quia primo describitur ydoneytas predicationis. Secundo executio predicationis. Ibi.
(Et regressus est Ihesus ydonea vero dispositio predicatoris est maceratio carnis per
ieiunium per quod carnis incendium reprimitur. Secundum quod dicit Paulus prima Corinthios ix. Casti-
go corpus meum in servitutem redigo ne forte cum aliis predicaverim ipse reprobus
efficiar. Et fuit orationis in loco solitario ubi divina sapientia hauritur que postea

per processionem effunditur. Unde paulus antequam mitteretur ad predicandum in oratione fuit illustratus
sicut habetur actuum ix. (Ecce enim orat et postea subditur vas electionis est mihi iste ut portet
nomen meum.) (Tertium est victoria) temptacionis. Nota. ii est ad predicandum ydoneus qui suc-
cubuit temptacionibus. Ista autem tria ostenduntur de christo per hoc quod ante predicacionibus) predicacionem
transivit in desertum ad orationem solitariam aptum et quod ibi ieiunavit et triplicem demonis
temptacionem devicit. Nota quod ihesus ivit (?) indiget pro se sed pro nobis et ad dandum exemplum pre-
dicatoribus augustinus et per ista materia predicatorum exodus. quere iiii. a. ubi ista sunt exposita excep-
tis paucis que sequuntur. (Et nichil manducavit illis diebus). Hic accipiuntur
dies naturales. quia non manducavit de die nec de nocte (. Dic lapidi huic ut
panis fiat) hic accipitur singulare pro plurali. eodem modo loquendi quo dicitur exodi.
.viii. venit musca gravissima. i. multitudo muscarum. Unde quere iiii. de. (Dic ut
lapides isti panes fiant. Et dixit ad illum dyabolus. et ostendit illi omnia regna.)
Ista temptacio quam ponitur hic secunda quere iiii. ponitur tertia. que autem istarum fuit facta et que tercia.
nobis non est. (Dicit augustinus) non refert ad veritatem quia non omnes quod facta semper eodem ordine re-
ferantur quo facta sunt. ut frequenter dictum est. sed duo evangeliste varie narrant or-
dinem pro ratione assignata. quia una temptacione est occasio prima alia de elatione et
frequenter contingit quod unum vicium ex alio nascatur et ideo. Ideo matheus unam pre-
ponit lucas vero aliam. (Quia mihi tradita sunt et cui volo do illa.) mentitur hic
dyabolus ut mentitur (?) quia mendax est et pater mendacii. ut habetur Jo. viii. Non enim
habet potestatem super creaturas ad libitum suum. sed quantum deus solus permittit secundum occultum iudicium
dominus suum ad excitandum paciencie electorum sicut data est potestas afflictionis Job. in vastacione
bonorum suorum et morte filiorum et in infirmitate corporis ut habetur Job primo. (Et consumma-
ta omni temptacione dyabolus) recessit ab eo. tamquam victus usque ad tempus. quia ap-
propinquante tempore passionis suscitavit ei persecutores per principes sacerdotum.
(Et regressus est ihesus) Descripta ydoneitate predicatoris. hic autem describitur exe-
cucionem predicacionis. et primo quantum ad eius doctrinam. secundo ad doctrine confirmacionem. ibi. (Et
in synagoga erat homo demonium habens) primo in duo. quia primo describitur docuisse in galylea
generaliter. secundo in civitate nazareth specialiter. ibi. (Et venit in nazareth) Circa
primum dicitur (Et regressus est ihesus.) scilicet a se deserto quo iniverat post baptismum ut do-
ceret populum. (In virtute spiritus). i. in virtute signa et miracula faciendi. de quo
spiritu dicitur iiii. regum. ii capitulo (Spiritus helye requievit super) elizeum qui divisit aquas mi-
raculose. unde potuit virtus faciendi miracula non erat in eliseo. sed in deo qui faciebat mi-
racula. ad preces elisei. Sed ista virtus erat in christo cum sit deus et homo. (Angaly Et i.
n. prius predicavit ut impleretur prophetia ysaie. ix. primo tempore alleviata est terra zabulon
et terra neptalim et ut habetur quere iiii. d. (Et magnificabatur ab hominibus) propter excel-

lencia3 doctrine et miraculis. (Et venit nazareth) hic consequenter describitur eius doctrina in naza-
reth civitate sua. Circa quod doctrina eius prefertur. Secundo contra eam emulo oritur. ibi. (Et dicebant
nonne hic 3 ꝯ. Circa primum dicit (Et venit nazareth ubi erat nutritus) hoc autem dicit ad
designandum quod alibi fuerat natus. scilicet in bethleem ut supra dictum est capitulo ii. (Et intravit secundum
consuetudinem suam) die sabbati in synagogam que erat locus orationis et doctrine legis
quibus iudei secundum preceptum legis vacare debebant in die sabbati. Christus autem legem observa-
re voluit. ut dictum est supra ii capitulo. (Et resurrexit legere) ut non predicaret se ipsum
verbo suo tantum. sed testimonio sacre scripture (Et invenit locum scriptum erat) non a casu. sed ex pro-
posito. quia sciebat passus scripture loquentes de eo. (Spiritus domini super me ꝯ) ysaie lxi.
sed in translatione nostra mutantur aliqualiter verba. licet sit eadem sententia. lucas autem alle-
gat hic sententiam septuaginta prout ut habetur in translatione septuaginta. Circa quod sciendum quod
iudei exspectant illam que promittuntur eis. ysaie capitulo predicto. impleri pro messya que
exspectant futurum et dominaturum toti mundo temporaliter et educturus iudeos de captivitate
et posuerit eos in maxima gloria et honore super omnes gentes. sed quod tempore (adventus
christi) ita transiit secundum christianos hunc locum audientes de se ipso exposuit dominus (Spiritus domini super me ea.
me ducens. quia humanitas christi organum 3 ipsius divinitatis conjunctum. et ideo in omnibus movebatur
secundum deitatis instinctum. (Propter quod unxit me) ab instanti conceptionis plenitudine gratie ex
hoc. n. quod humanitas christi deitati coniungitur plenitudine gratie impletur secundum quod dicit Iohannes i. (Vidimus
eum quasi unigenitum a patre plenum gratie et veritatis. Evangelizare pauperibus misit me) i. humi-
libus quibus sua doctrina proficit et non superbis. Sanare contritos corde. contritis pro peccatis
datur gratia sanans vulnera peccatorum (Et predicare captivis remissionem) i. deten-
tis in lymbo ad quos descendit et eos inde eripuit. (Et visum cecis) i. genti-
libus excecatis per errorem vanam deorum cultorum. secundum quod dicit symeon. capitulo iii. de christo. (lumen ad
revelationem gentium ꝯ.) Dimittere confractos. a pondere legis relaxando de quo dicit actuum xv.
(Cur temptatis imponere iugum super cervices discipulorum) quod nos neque patres nostri portare potui-
mus. (predicare annum domini acceptum) iste 3 annus passionis christi in quo deus placatus 3
humano generi salutem emenda primum peccati. (Et diebus retributionis) i. diebus iudicii in quo un-
usquisque recipiet secundum opera sua. (Et cum plicuisset librum) hoc fecit ad ostendendum quod libri sa-
cre scripture sunt reverenter tractandi. unde et hanc vidi reverentiam sancti libri veteris testamenti quod
nullo modo sedent super illos sedentes ita alte sicut illi positi ex quo patet quod illi christiani sunt
valde reprehendendi qui non solum libros veteris testamenti sed et novi et sacri evangelii ita
irreverenter tractant et irreverentius quam libros gentilium dampnatorum aliquando et theologi
dicta eorum cum maiore pondere et crebriori quotatione allegant dicta eorum in scolis quam dicta
christi et apostolorum. (Et cum sedisset) ut exponeret mature quod stando legerat reverenter et devote.
(Et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum) quia in facie eius quedam fulgor divine

gre reducebat qui alios in tuentium [illegible] attrahebat. Exp[onit] q[uod] dicit ad illos q[uod] hodie
i[m]pleta e[st] h[ec] scriptura in aurib[us] v[est]ris .s. in ip[s]o ut p[atet] exponens. Et om[ne]s testimo[nium] illi
dabant videb[ant] q[uod] illa scriptura i[n] eo esset impleta. Et mirabant[ur] i[n] v[er]bis gr[atie] i. gr[ati]o-
sis. Et dicebant. hic aute[m] po[n]it[ur] emul[ati]o [contra] eu[m] lic[et] .n. illi de nazareth p[ri]mo re-
cepissent v[er]ba ei[us] reuere[n]t[er] [et] g[ratio]se. ut p[atet] cu[m] [tamen] postea moti sunt [contra] eu[m] ex
inuidia despic[ien]tes eu[m] p[ro]p[ter] paup[er]tate[m] pare[n]t[um] q[ui] lic[et] essent nobiles ut sup[ra] dictu[m] est
ca[pitulo] ii. [tamen] erant paup[er]es. vn[de] dicebant despectiue. Nonne hic est filius ioseph.
ut p[atet] m[atthei] xiii. c. [et] mar[ci] vi. a. p[ro]p[ter] q[uod] pauca mirac[u]la fecit ibi q[uia] ca[n]it i[n] d[omi]no ut
ibid[em] d[icitu]r. vn[de] [et] eor[um] inuidia i[n] t[antu]m p[ro]cessit q[uod] mirac[u]la ei[us] dicebat esse falsa. [et] h[oc] e[st] q[uod] s[ub]d[itu]r.
Vtiq[ue] dicetis m[ihi] simi[litudinem] hanc. i. obiectio[n]e[m] a simi[litudi]ne sumpta[m]. Medice cura te ip[su]m.
sicut .n. medicus verus cu[ra]t [et] libra[t] se ip[su]m curat [et] alios ad se p[er]tine[n]tes q[uam]
extraneos. ita dicebat ei. si tu faceres v[er]a mirac[u]la citius faceres int[er] tuos ea. [et]
i[n] ciuitate tua q[uam] int[er] extraneos. S[ed] ip[s]e aute[m] r[espo]ndit q[uod] no[n] d[i]mittebat int[er] eos fa-
ce[re] mirac[u]la ex i[m]potenc[ia] v[e]l fl[ic]te aliq[ua]. s[ed] ex eor[um] malicia. [et] ad h[oc] inducit sacre scrip-
ture ex[emplu]m cu[m] s[ub]d[itu]r. In ueritate dico vob[is] multe vidue erant i[n] dieb[us] helye in
isr[ae]l qu[ando] clausu[m] e[st] celu[m] orib[us] helye. ut h[abe]t[ur] iii. R[egum] xvii. vbi ista hystoria diffu-
se tractatur que h[ic] breuit[er] ponitur. Et ad nullam illar[um] missus est elyas. q[uia]
no[n] erant ita deuote sicut illa mulier gentil[is] sareptana. [et] q[uia] elyas p[er]secuto[rem] p[er]se
pacieba[tu]r in t[er]ra isr[ae]l. que debuisset sibi e[ss]e g[ra]ta. Et multi leprosi erant i[n] isr[ae]l.
[et] nemo eor[um] mu[n]datus est. p[ro]pt[er] eor[um] i[n]gratitudine[m] erga d[eu]m q[uia] regnu[m] isr[ae]l
declinauat ad ydolatria[m] colendo vitulos aureos quos fecit ieroboam. Nisi
naaman syrus. Cui[us] hystoria ponitur. iiii. R[egum] v. vbi describi[tu]r bonitas
eius an[te] curacio[n]e[m] cu[m] d[icitu]r p[er] illu[m] .n. dedit d[eu]s salute[m] syrie [et] p[ost]p[ri]us curacio[n]e[m] fuit ad
h[oc] melior [et] valde gr[a]tus d[e]o [et] helyseo ut h[abe]tur ibidem. Et repleti sunt
om[ne]s i[n] synagoga ira. q[uia] p[re]ponebat eis gentiles quos abhominabantur
sicut canes. Et eiecerunt illu[m] ex[tra] ciuitate[m]. tamq[uam] morte dignu[m] ut illu[m]
interficerent ut p[atet] i[n] l[itte]ra. Ipse au[tem] p[er]transiens p[er] mediu[m] illor[um] ibat. v[ir]tute di-
ui[n]itatis qua poterat se sic s[er]uare illesu[m] qu[ando] volebat. d[icit] au[tem] beda q[uod] cu[m] d[omi]n[u]s de
manib[us] eor[um] elapsis de [sum]mitate montis descenderet. [et] sub rupe latere vellet sub-
ito ad tactu[m] d[omi]nice vestis saxu[m] illu[m] subt[us] fugit [et] in star cere solutu[m] q[uo]d[am]
sinu[m] effecit. i. [con]cauitate[m] i[n] quo corp[us] d[omi]nicu[m] recipit[ur] i[n] quo loco om[n]ia line-
amenta [et] ruge vestis [et] vestigia pedu[m] [et] rupe apparent ad h[ec] s[unt] testantur
qui viderunt. Et descendit i[n] caph[arnaum]. ut i[m]penderet aliis doct[ri]na[m] sacra[m]
q[uia] illi de nazareth ca[n]it i[n] d[omi]no. Et stupebant i[n] doct[ri]na ei[us] q[uia] i[n] p[otes]tate
erat s[er]mo ip[siu]s .s. mirac[u]la facie[n]s ut p[atet] ex sequ[e]ntib[us]. Et in synagoga erat hic

conr descb' doctna ex cofirto p miracla. sicut n. illa q' cog'to sub z nali facl'ta
de intellus cofirmat' ee va p reductoz ad p'ma p'n sicut vitas illoz que cursu
dnr nalem facultate intellus de quibz eat doctna ul cofmat' p opacoz miracloz
que a solo do p'nt fi. z io cu iducunt ad cofmacoz aliam doctne ondit' ee va cu
ds celestis ee no possit aliam fl'ne. Igit' ad h' inducunt hic duo miracla i spali.
(p'm z de demoniaco curato). 2m z de sac' pet' a febribz curata. (Surgens
au de synagoga) 3m ponit' mlta in gnali. i. (Cu n. sol occubuisset) omes
qui hebant i'firmos z'. z pz sma istoz p'cim usq ad fine capli. ex dcis
marci. i. d. z e. ubi ista pona sut eode ordine quo hic z exposita

Capl'm v'm

F(actu est au). descripta p'dicacoe xpi z eius cofirmacoe.
hic conr descbit' cuersio aliquoz ad x'm z p° descbit' eoz vocacio ad
discipulm x'. so eoz p'mo ad applatu. vj. ca°. b. ibi. (Fcm e au i diebz illis)
p' m d. q' p° descbi' vocacio petri cu aliis ad iuchis sibi. so vocaco mathi
ibi. (z post hec) exiuit z vidit ihc publicanu) Circa p'm p° descbit' disci
ploz vocaco seu cuersio. so cuersoz cofirmaco ibi. (Et fcm est cu esset i una
ciuit'). Circa p'm d' sic. (Fcm z au cu tbe irruerut i eu) p'mma deuocoe
audiedi x'm. (Et ipe stabat secus stag'm genezareth) lac' mag' z p q' tusit
ior'ms fluius z q' ibi extendunt' aque i lati'ne magna. aliu vocat' stag'm aliu
lac'. aliu mare. s'm modu loq'di hebraycu quo ois cogregaco mag' aq' vo
ca' mare s' ill° gen'. i. cogregacoes aq' applauit maria. (Piscatores a
descenderant z lauabant recia sua) amouentes i mundicias ut recia pli
carent q' nullos pisces cepant ut pz ex sequntibz. (Ascendens au i unam
nauim) ut p'pl' planius q' declinarent z de naui populu sedente i littore cue
nienci' doceret. (Duc i altu) hoc ad locu aq' m'g' p'fundu qui z i'uenie'z ad
piscandu. (Preceptor p tota nocte laborantes nichil cepim'.) q' ius dili
genciā magnā adhibuim'. (In vbo au tuo laxabo rete.) i. cofidens i v'tute
vbi. (Cu rupebat' rete eoz) Ex quo pz d' miraclm q' no solu cepant
mag'm multitu'nez piscu sup' modu solitu z possi'les p viaz huam. sz q' illa
mltit°° tenebat' i reth' rupto. ~~ad sbo'~~ (Q cu vider' symo petrus p'ci
dit ad genua ihu) p't ocia mira'la d. (Exi ame dne q' peccor ho su) repu
tabat n. se i dignu p'ncia ta sce p'e. (Stupor n. circumdederat eu. i. admira
co mag'a p' fca x' insolita. (Et ait ad symone ihc) x'm cosolando. (Noli ti
mere ex h'c. i. deceto. (ia eris hoies capies) p sona doctna e'hndo ad vi
ta btam. verbu n. dei. hamo piscatoris cōpatur. q' sicut homo no capit
pisce n ab ipo capiat'. Sic n. vbu dei no capit hoiez ad vita etna etnam

nisi ipsum ubi in mente ipsius capiatur. (Et subductis ad terram navibus relictis omnibus secuti sunt eum.) scilicet symon petrus et aliqui erant cum eo et licet andreas hic non nominetur tamen intelligitur ibi fuisse sicut quidam dicit augustinus et habetur ex verbis mathei iiii. (Et matheus .i.) dicunt tamen aliqui quod ista non fuit secutio christi ... tunc ei totaliter inherendo sed cum revertentes aliquantulum secuti sunt eum associando ad propria cum revisuri sed postea vocati sunt non revisuri amplius ad propria de qua vocatione loquitur matheus et marcus. (Alii vero dicunt) quod ista vocatio de qua hic loquitur lucas est eadem cum illa de qua loquitur matheus et marcus quia vocati simpliciter ad sociem christi. ex hoc patet verius quod hic dicitur (Relictis omnibus secuti sunt eum.) qui modus loquendi non convenit propter non adherentibus christo totaliter. Item quia hic dicitur petro a christo. Ex hoc iam eris homines capiens .i. de cetero vacabis predicationi et tali modo loquendi utuntur matheus et marcus qui secundum alios describunt vocationem eorum simpliciter ad herendo christo absque reversione ad propria. (Et factum est.) hic consequenter describitur confirmatio vocatorum per opera miraculorum et describuntur hic duo miracula. primum est de leproso sanato. secundum de paralitico curato .i. (Et factum est in una dierum.) summa prime partis patet ex dictis. matthei viii. a. et marci .i. g. excepto quod sequitur (Ipse autem secedebat in desertum locum.) ad ostendendum quod predicator ubi oportet debet fugere populi applausum et alia retrahentia ea multitudine ut patet oratorem. (Et factum est) hic describitur de paralitico curato miraculum. quod factum fuit in capharnaum ut habetur matthei ii. et patet summa huius partis quantum ad curationem paralitici ex dictis mathei et quantum ad presentationem eius paralitici. marci ii. a. que ob mittuntur in matheo et a marcho supplentur. (Et post hec exivit) hic consequenter describitur vocatio mathei et post describitur ista vocatio secundo describitur murmuratio phariseorum ibi. (Et murmurabant) summa prime partis patet ex dictis mathei ix. b. (Et murmurabant.) hic consequenter describitur malignantium confutatio et hoc in iiii casibus secundus ponitur ibi. (At illi dixerunt) tertius ibi. .vi. ca. primus casus est quod pharisei murmurabant de cohabitatione christi cum peccatoribus in cibo et potu quorum murmurationem christus ostendit irrationalem et patet ex dictis mathei ix. b. Secundus casus est quod arguebant discipulos christi eo quod non ieiunabant sicut pharisei et iohannis discipuli sed christus eos excusat rationabiliter et patet summa ex dictis. mathei ix. capitulo hoc excepto. (Nemo commissuram a vestimento novo et) commissura idem est quod iunctura et dicitur a con quod est simul et mitto. tis. quia sic mittitur illa .n. coniungitur simul. (Et nemo bibens vetus) scilicet consuetudinarie. (statim vult novum) .i. repente. (Dicit .n. vetus melius est) quia magis sapit sibi propter consuetudinem bibendi. eo quod consuetudo est quedam natura. (Sed paulatine assuefactus) ad bibendum novum tandem efficitur sibi sapidum. (Et eo modo homines) conversis de novo ad vitam perfectionis opera mansueta sunt illis difficilia. sed paulatine assuefacto efficiuntur eis facilia et delectabilia Capitulum vi^m

(Factum est autem.) hic ponitur tertius casus quia scribe et pharisei arguebant christum.

7 discipulos eius de eo violo sabbati 7 hoc in duplici casu. s. primo ibi. Factum est autem in alio sabbato. Prima autem istarum duarum patet per exodus. c. xii. a. 7 b. ubi ista duo ca ponuntur eodem ordine quo hic exponuntur excepto quod sequitur. Et ait homini qui habebat manum aridam. Surge 7 sta in medium. hoc autem fecit xpc ut miraculum esset evidentius et manifestius argueret cecitatis malignancium. Ipsi autem repleti sunt insipiencia. i. in sipiencia irrationabili vel iracundia cum ipsi magis deberent gratias de beneficio divino. Et colloquebantur ad invicem quid nam facerent de ihu. Jam enim tractabant de morte ipsius. Sed xpc mori noluit ante tempus prefinitum a patre. ut in plenitudine scripture prophetarum de ignominiosa eius morte. Et factum est in diebus illis. Post quam descripta est vocatio plurium ad xpi discipulatum. Hic consequenter describitur primo aliquorum ex illis ad apostolatum. 7 postea describitur oratio primo. secundo primo constructio. ibi. Et descendens ihc de monte. Circa primum dicitur. Factum est autem in diebus illis. exiit in montem orare 7c. per hoc ostendit xpc quod primo aliquorum ad statum dignitatis in ecclesia dei debent orationes devote premitti. Et subditur. Et elegit xii ex ipsis quos 7 apostolos nominavit. Quibus succedunt episcopi in ecclesia dei. Symonem quem cognominavit petrum. autem a versione eum vocatus est symeon. sed postea mutatum est nomen eius 7 ex hoc molevit consuetudo quod quando aliquis creatur in papam mutatur nomen eius. Jacobum alphei. i. filium alphei 7 iste vocatus iacobus iustus 7 frater domini quia erat ei valde similis in facie 7 in lineamentis corporis. Judam fratrem. i. fratrem iacobi. Et descendens. Hic consequenter post electionem apostolorum ponitur instructio de operibus perfectionis. quia per motum ad gradum maiorem debent habere maiorem cognitionem licet autem simon xpi sequens fuerit magne multitudinis cum xpo sermone suum ad apostolos principaliter dirigebat. Dubitatur autem hic utrum iste sermo fuit idem cum illo qui a matheo describitur v. ca. 7 dicunt aliqui quod sic tum quia 7 ibi eodem modo incipitur cum dicitur. Beati pauperes 7c. eodem modo terminatur cum dicitur. Omnis qui audit sermones meos 7 facit. usque finem huius capituli. et mathei. vii. in fine. Item quia illa que ponuntur hic. sed ibi ponuntur alius autem videtur oppositum quia hic dicitur. Et descendens ihc de monte. Item hic dicitur. Stetit in loco campestri 7 ibi autem dicitur. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. Et aperiens os suum docebat eos 7c. 7 ideo iste sermo 7 ille videntur differre quantum ad locum. quia iste videtur esse factus in terra plana 7 campestri. alius autem in monte. Item quantum ad facti modum. quia iste videtur esse factus a xpo stando. alius autem sedendo. Item quia multa in illa ponuntur que hic omittuntur ut patet intuenti quod vult tenere primam opinionem potest dicere ad ista que videntur contraria dicendo quod xpc ascendit primo cacumine montis ad eligendum apostolos 7 ibi docuit eos de aliquibus sedendo. sed quod dicitur 7c. postea descendit ad aliquam partem montis planiorem que hic dicitur campestris ut ibi convenientius doceret multitudinem 7 hoc stando. sed quod dicitur sed

q. aūt d' q' multa hic omittūt' que i alio ponūt' nō obstat q' euāng[e]l[i]ste nō sp
vniformit' referūt idē fcm x l' dcm l' 7 q' un' omittit ali' supplz ut sic
ↄueniant 7 cū hoc spalia 7 singlaria dicant. Alī aūt wlt tenere cōtra opiōz
pt dcā ad pmū alti' opiōis nō eē inↄueniens q' duo smones al' fcī di
uersi tpoibz eodē m̄ incipiant' 7 t'minet' 7 eandē matiā salte p magna
pte. ¶ Huis pmiss pocōniu ad diuisiōne q' p' d scbit' destructō & dicta
pu[n]c[ti]s aplis. Sc[d]o ↄimit' fca fcbis. ca. viii. adhuc p[ri]' ponit' dcā istructō.
Sc[d]o ei' ↄfirmac[i]o. ca[pitu]lo vii. p[ri]' m[odu]s 3. q' i smone p'mitit' qi qdā pfacō. Sc[d]o subd'
ipa istructō ibi. Et ipe ele[uatis] 3[o] m[u]ltur inuenta ↄclu[sio]. i. Omīs q[ui] ve-
nit ad me. Circa p[ri]m[u]m d scbit' locus cū d'. Et descendens ihc d monte 7 fa-
c[t]u[m] mod' cū d'. Stetit i loco 7 p[ro]p[ri]o pz ↄ duc[tor] opioz 7 assistens p[o]p[u]l[u]s cū d' 7
t[ur]ba discipl[or]um 7c. Et eē advent' cū d'. qui venerat ut audiret eū 7 sa-
narent' q[uan]tum ad illos q[ui] eam ican fini. Quia v[ir]t[u]s d illo exibat 7 sanabat
omīs. nō ē itelligendū q' aliq' v[ir]tus extus i x[risto] trasiret ad illos eod[em] n[umer]o. s[e]z
iste exit' intelli[gitur] m q[uan]tum effectus exit a cā q' v[ir]tus d[i]u[i]na existns i x[risto] faciebat sa
ni[tat]es m[ul]tis i[n]fi[r]mis. quali[ter] aūt h[uman]itas x ad h[oc] opabat' dcm fuit m[ira]c[u]lo v. ca[pitulo]
¶ Et ipe eleuatis oclis. Hic ↄir[cumscribit] d scbit' ipa istructō. p[ri]' de actibz b[ea]titudi-
nu. Sc[d]o d actibz v[ir]tutū. i. Sz vob dico. p[ri]' i d. q' p[ri]' mduat ad actus b[ea]titu[dinu]m
Sc[d]o retrhit ad actibz viciox ↄtrioz. i. Verūptn ve vob. ¶ opiōz illam q[ue] d[icit]
hic d sc[ri]ptu 7 m[ath]e[i] v. Tres p[ri]me b[ea]titudīes. hic poite exponant' sicut ex-
posite st' ibidē. hoc addito q' ↄ b[ea]ti[tudin]es hic poita itelli[gun]da ī de esuriē iustic' sicut
ibi ponit'. Bn̄ qui esuriūt 7 sciūt iusticiā 7c. ¶ aūt b[ea]ti[tudin]es hic poi[te]
quei. poit' viii. nō ē ppe b[ea]ti[tudin]es dicenda. s ↄfmaco pcedēciū ut ibi dcm
fuit ↄ opiōz aliaz q' d[icit] istū smonē aliū ab illo dd[icto]m q' saluator hic tonat
ad. 8. q[ue] vidn̄t' oppo[sit]u tene seu mūdane b[ea]ti[tudi]ni q' boeci' i lib[r]o de ↄsolone no-
tat flam l' mdane feli[cita]s p q[ua]s quidē v[ir]tutes deuēit' ad uam feli[cita]s al b[ea]ti[tudi]ne
b[ea]ti[tudin]es. n. ē ↄtra p[ri]' ↄsistit in humodanā boz t[em]p[or]aliū que f[re]quent' ē occa[sio] m[u]ltoz
maloz. 7 io saluatoz tonat ad oppo[sit]u[m] cū d[icit] Bn̄ paupes et acapi' h[ic] pau-
ptas volūtarie p q[ua]m aliqs ↄtempnit 7 abicit a se bo[na] tempalia q[uan]tu
pt s[ine] bono nrō. ut hō liberi' vacz opibz vite ↄtemplatie. Qm̄ ī vr[m] ē
dei reg[num]. s. i spe 7 postea erit vr[m] i re. Sc[d]o ↄsistit i h[oc] q' bn̄ sit bon
q[uan]tum ad corp' videt i cibis 7 potibz 7 hmōdi carnis delctabilibz 7 io salua-
toz tonat ad oppo[sit]u[m] dicens. Bn̄ qui esuriūs abstinentes a pocōe de-
lctabz q[uan]tum bono nrō fi pt. ut caro redigat' i seruitu[tem] aīe ut sic p[ro]tia-

pant' consolones d(omi)ne Jo s(ecun)do. Una satura(bi)mini (inchoatiue) in p(rese)nti vita p(ro)
p(re)dictas consolones. s(ed) p(er)fecte in patria. (ut) d(icitur) ps. xvi. (Saciabor cum apparuerit glo-
ria tua. 3o consistit in temporali iocunditate incepta ad cuius opp(osi)tum innuit. Beati
nunc fletis consequenter) q(uia) t(em)p(us) huius vite non est nisi luctus et tristicie cum r(ati)o(n)e culpe
sine cuius amissione vita p(rese)ns non p(otes)t transiri saltem q(uantu)m ad culpam venialem
cum r(ati)o(n)e dilec(ti)onis glorie. (ut) d(icitur) cant. ii. nunciate dilecto q(uia) amore langueo. IIIIo
consistit in fauore hominum et laude ex quibus frequenter homines superbiunt et in aliis
viciis cadunt. io innuit ad 3m cum d(icitur). Beati eritis cum vos oderint homines et)
non q(uod) aliquis debeat odium hominum querere s(ed) affectare s(ed) q(uia) timore huius odii n(on)
de(bet) vitare viam iusticie et doctrine dimittere. (Secundum hoc faciunt prophetis s(cilicet) veri)
ut p(atet) de ieremia quem p(ro)p(ter) veritatem ab eo dictam recipitauit p(ro)phete et eum
incarceraverunt et tandem lapidauerunt ut dicunt aliqui et de ysa(ia) quem cum ser-
ra secauit et de multis aliis. (Verumptamen hic consequenter describitur retractio ab actibus
viciorum d(icitur) (Ve vobis diuitibus) diuiciis abutentibus verumptamen q(uia) multi bene utuntur di-
uiciis. (ut) d(icitur) eccl. xxxi. (Beatus vir diues qui inventus est sine macula et) Et
beatus ambrosius d(icit). Sicut diuicie impedimenta s(unt) reprobis ita probis sunt adiumenta
virtutis. (ut) subditur (Qui habetis hic consolacionem vestram) abutens diuiciis ad vite vo-
luptatem (Ve vobis) qui saturati estis p(ro)p(ter) ineptam leticiam ad peccatum mortale decli-
nantem. (ut) d(icitur) pro. ii. (Qui letantur) cum male fecerint et exultant in rebus pessi-
mis (Ve cum benedixerint vobis homines) p(er) applausum. talem nutrientes vos in malis
(ut) d(icitur) ps. ix. laudatur peccator in desideriis anime sue et in quibus bene d(icitur). (Secundum hoc
faciebant prophetis) s(cilicet) falsis q(ui) ad hanc (?) ... applausum prophetabant sicut (?) p(atet)
iii. re. xxii. de sedechia qui fecit sibi cornua ferrea ad prophetandum falsa
non solum verbis s(ed) et factis. et prophete viri vel et suis alii va (?) prophetabant. (Sed vobis
dico.) hic consequenter innuit ad actus virtutum et primo q(uan)tum ad virtutes que perficiunt
appetitum. secundo q(uan)tum ad illas que perficiunt intellectum ibi. (Dicebat autem illis) Ita
tamen distinctio non est precisa. s(ed) a p(ri)ncipali parte q(uia) in quibus ponitur aliquid pertinencia
ad perfectionem intellectus et voluntatis. circa primum d(icitur). (Diligite inimicos vestros phisei
et legis periti) contra hoc errabant dicentes q(uod) sicut amicus est diligendus ita
inimicus odiendus q(uem) errorem remouens salvator d(icit). (Diligite et) q(uia) licet vicium
eorum sit odium vel odiendum na(tur)a tamen est diligenda. (Sciendum tamen q(uod) diligere est velle) aliqui
bonum. tripliciter q(uia) est triplex bonorum. q(uia) quedam sunt spiritualia q(ue) s(unt) bona gracie et glorie
et q(uantu)m ad hoc omnes tenentur inimicos diligere optando eis bona gracie quibus homo
non p(otes)t male uti et io tenentur ea velle et inimicis q(uia) omnis homo ex caritate est
diligendus. (Alia autem bona nature) ut fortitudo corporis sanitas subtilitas ingenii

et consilia. Alii autem sibi bona fortune. Secundo dicit homines et filia istis duplicibus bonis possunt
homines bene uti et male. propter quod non tenentur talia inimicis velle nisi in quantum faciunt ad
eorum salutem. (Benefacite his qui oderunt vos) benefacere vel effectus dilectionis et
ideo eis proponitur sicut effectus sine re. et ideo tenemur benefacere inimicis. In huius
que spectant ad eorum salutem pro loco et tempore et aliis circumstantiis debitis occurrentibus.
non autem tenemur in aliis quia est quoddam beneficium quod aliquibus quantumcumque pauperi potest exhiberi
et pertinet ad salutem. Secundo orare pro salute animarum. ideo istud beneficium pro loco et tempore et
aliis circumstantiis tenemur exhibere et inimicis. ideo subditur. (Benedicite maledicen-
tibus vos.) In predicando eis bona gratie et glorie. (Et orate pro persequentibus vos).
optando eis dicta bona. (Et qui percussit te in maxillam prebe ei et alteram)
Istud non est intelligendum semper quantum ad effectum exteriorem. Unde Christus in maxilla percussus
ut habetur Jo. xviii. non optulit aliam sed magis percutientem se caritative correx-
it dicens. Si male locutus sum testimonium perhibe de malo. si autem bene quid me cedis.
Sed est intelligendum secundum preparationem animi. Et quod dicit (Augustinus libro de sermone domini) in monte quod homo debet
habere animum paratum ad sustinendum percussiones in alia maxilla antequam sustaret scanda-
lum vel ad aliqua contra caritatem. (Et auferenti tibi vestimentum tuum et tunicam noli prohi-
bere.) eo modo intelligitur est secundum preparationem animi in casu suo non autem in casu in quo ex tali permis-
sione nutriretur rapiens in malicia sua immo in tali casu non esset bonum sustinere nisi propter
scandalum vel ad aliud maius malum evitandum. (Omni petenti te tribue.) Secundo donum vel verbum.
(Et quod dicit Augustinus) quia si irrationabiliter petat tribuendum est ei verbum ostendendo quod irrationabiliter
petat et tunc sicut dicit Augustinus) melius est ei aliquid dabit cum iniuste petentem correxit.
Si autem corre) rationabiliter petat tribuendum est ei donum quod petit et si sic in necessitate extrema
positus talis datio cadit sub precepto. (Unde dicit beatus Ambrosius) pasce fame morien-
tem. si non pavisti occidisti. aliter est supererogationis. (Et qui aufert que
tua sunt ne repetas.) Secundo in iudicio et hoc intelligitur de auferente vestimentum. (Et prout
vultis ut faciant vobis homines etc.) hoc intelligitur de velle recto et ordinato tantum. (Et
vos facite similiter istud) facere in casu necessitatis est precepti et in aliis supererroga-
tionis. (Et si diligitis illos qui vos diligunt tantum) que vobis est gratia id est merces ad
reddenda in eterna vita quasi dicat nulla quia talis dilectio non procedit ex caritate que se
extendit ad omnes homines et ideo non est meritoria. (Et si benefacitis etc.) eodem
modo exponendum est quia benefacienda est effectus dilectionis ut predictum est. (Et si mutu-
um dederitis) eodem modo exponendum est. nam et peccatores peccatoribus fenerantur id est dant
mutuum quia prius exeo quod subditur. (ut recipiant equalia non ultra sortem) sed mutuum
equale. Si volunt petere. (Verumptamen diligite inimicos vestros.) hoc iam expositum
supra. (Et mutuum date nihil inde sperantes) id est nichil ultra sortem vel servitium nisi

aliud · sed ex caritate quod est primum et ratio merendi apud deum · et ideo subditur · Et erit merces
vestra multa · et eritis filii altissimi quia sola caritas dividit inter filios regni
et perdicionis · Estote misericordes sicut pater vester · deus enim revelat miserias nostras
non exspectando aliquid a nobis sed propter suam bonitatem · Sic homo debet moveri ad revelan-
dum miseriam proximi propter amorem bonitatis divine · Nolite iudicare · quali- autem
autem in dominum sit peccatum dictum fuit mathei · vii · capitulo · Date et dabitur vobis · scilicet bonum
nature fortune gratie et glorie dum tamen dacio fiat ex caritate · et ideo subditur · Mensu-
ram bonam quantum ad bona fortune que aliis conferuntur propter opera pietatis · Et
confertam quantum ad bona nature sicut sanitas et huiusmodi quod et aliis conferuntur propter opera pietatis.
Et coagitatam quantum ad bona gratie et ideo dicit apostolus · i · thimotheum iiii · pietatis ad omnia
valet promissionem vite que nunc est huiusmodi et future · Eadem quippe mensura etc.
quia factum quod opera pietatis sunt maiora et retribucio divina ista tamen maioritas non est at-
tenda secundum sed magnitudinem operis interioris affectus · vide et marci xii dicitur vidua que
misit duo minuta in gazophilacium secundum testimonium salvatoris dicitur plus misisse quam multi
divites qui magna dona miserunt · Dicebat autem illis · hic continuatur induccio
salvatoris ad virtutes perfectas intellectum que sunt sapientia in divinis et scientia de humanis in quantum
ordinatur in deum et iste virtutes potissime requiruntur in platis et rectoribus
aliorum cuius modi futuri erant apostoli et alii christi discipuli et eorum successores · scilicet episcopi et
sacerdotes curati et hoc est quod dicitur · Numquid potest cecus · i · carens sapientia et scientia · Cecum
ducere · i · ignorantem dirigere · quasi dicat non et ideo subditur · Nonne ambo in foveam cadunt ·
· i · in transgressionem et peccatum · quasi dicat · [illegible] · Est quod grex ad periculum sequitur
et ideo subditur · Non est discipulus super magistrum · Et ideo non est mirum si ipsum sequitur · vide sequitur
Perfectus autem omnis erit si sic sicut magister eius · quia si assimiletur bono magistro erit
perfectus secundum virtutem · si autem malo erit perfectus secundum quandam transumpcionem eo modo loquendi quo
dicitur · v° · methaphisice · Sic autem transferentes et ad mala dicimus calumpniatorem perfectum
et latronem perfectum · quoniam et bonos ipsos dicimus ut latronem bonum et calumpniatorem
bonum et quia platus et rector malus non habet frontem corrigendi · et ideo subditur · Quid
autem vides festucam in oculo fratris tui · quia thesaurus hoc expositum est supra mathei vii ·
capitulo a · Bonus homo de bono thesauro cordis sui · qui thesaurus est scientia et
virtus · Profert bonum · per doctrinam sanam et vitam exemplarem · Ex habundantia
enim cordis os loquitur · quia quod dicitur primo perihermenias voces sunt note · i · signa earum pas-
sionum que sunt in anima et quia mali rectores dicunt se vicarios christi et ideo subditur · Quid
autem vocatis me domine domine · et non facitis que dico · quasi dicat · talis auctoritas
non cedit vobis ad utilitatem sed magis ad dampnacionem · Omnis qui venit ad me · postquam
salvator promisit suam instructionem hic continuatur induccio ad eius conservacionem
et patet littera ex dictis ~~[illegible]~~ vii capitulo · F.

Cum autem implesset. postquam descripta est instructio. hic consequenter ponitur eiusdem doctrine
confirmatio per opus sic sensibilium. primo invisibilium. Rogabat autem illum. primo in duas
quia primo describuntur quedam miracula facta coram turbis. secundo coram discipulis Iohannis ibi. Et
nunciaverunt Iohanni. Circa primum ponuntur duo miracula. primum est de servo centurionis sa-
nato. secundum de filio vidue resuscitato. id est Et factum est deinceps. summa prime partis patet
ex dictis. Matthei viii. a. exceptis que secuntur. Erat moriturus ex illa infir-
mitate. nisi per Christum fuisset sanatus. Qui erat illi preciosus. id est carus et dilectus et
propter hoc vocatur eius filius. Io. iiii. ca. secundum quosdam alii tamen dicunt quod fuit aliud mi-
raculum ab isto et ab alia persona curata hic et ibi. ut ibidem plenius dicetur. Mi-
sit ad eos seniores iudeorum. Matthei viii. dicitur quod ipsemet accessit ad Ihesum. sed non
est intelligendum in propria persona. sed quia accessit per amicos et nuncios quod enim per amicos fa-
cimus. facimus quodammodo per nos ipsos. Ut veniret et sanaret. Centurio non rogabat
non ut veniret ad sanandum ut patet ex infra sequentibus. Sed seniores iudeorum missi
hoc peciverunt preter centurionis intentionem credentis quod solo verbo posset eum cura-
re absque presencia corporali. Diligit enim gentem nostram. id est iudeos ex quo patet quod erat
gentilis positus ibi ad custodiam terre a principibus romanis. Et synagogam ipse e-
dificavit. licet enim haberent unum locum tantum ad offerendum sacrificia et oblaciones. scilicet
templum quod erat in Ierusalem. cum singulis civitatibus et castris habebant loca in quibus
conveniebant causa orationis et audiendi verbum dei que synagoge vocabantur.
Invenerunt servum qui languerat sanatum. verbo Christi absentis ut habetur Matthei viii.
Et factum est. hic consequenter describitur miraculum vidue de filio resuscitato. In naim ci-
que vocatur naym. civitas parva est in galylea prope montem tabor. Et ibant
cum eo discipuli eius et turba copiosa. hoc factum est ut evidencius esset signum istius mi-
raculi coram multis factum. Ecce defunctus efferebatur ad sepeliendum. quia an-
tiquitus enim loca sepulture erant extra civitates ne ex cadaveribus inficeretur habitacio ci-
vitatis. Misericordia motus super eam quia erat vidua. quia non habebat alium filium a quo
posset in senectute sustentari. Noli flere. quasi dicat. cito consolata eris. Et ac-
cessit et tetigit loculum. id est feretrum. ad hoc enim tetigit ut ostenderet quod corpus
suum deitati unitum erat instrumentum deitatis in miraculis faciendis. de mo a
in corporando ad hoc dictum fuit mrq. v. Et cepit loqui ut manifeste appareret
quod erat vere resuscitatus et non apparenter tantum. unde et de Symone mago loquitur quod
apparenter suscitavit quendam mortuum qui tamen loqui non poterat propter quod apparenter apparuit
illam resuscitationem fuisse tantum apparentem. Quia propheta magnus surrexit in nobis.
id est ille magnus propheta de quo dicitur Deut. xviii. Prophetam suscitabo eis de medio

fr(atru)m suor(um) silem (et) q(uod) intellig(it) de x(rist)o i(n) lege (et) p(ro)ph(et)is p(ro)misso (et) io subd(itur). (Et
q(uia) d(eu)s visitavit plebe(m) sua(m)) mittendo eis salv(at)ore(m). (Et divulgavit Joh(ann)i)
hic (con)ti(nuatur) ad (con)firmacio(nem) doct(ri)ne x(rist)i. cu(m) d(icitu)r) ponu(n)t(ur) mir(acu)la cora(m) discip(u)l(is) Joh(ann)is f(ac)ta cu(m)
d(icitu)r. (In ip(s)a au(tem) hora curavit multos (et)c.) (et) p(er) h(oc) r(espo)ndit q(uesti)o(n)i Joh(ann)is. ostendens
q(uod) ip(s)e erat ve(rus) x(ristu)s p(er) miracula soli d(ivi)ne v(ir)tutis possibilia io subd(itur). (Et r(espo)n-
dens dixit illis) (Et) (con)seq(ue)n(ter) ponit(ur) Joh(ann)is (com)mendacio cu(m) d(icitu)r. (Et cu(m) dis-
cessissent) magis .n. voluit (com)mendare Joh(ann)em i(n) absencia discipulor(um) q(ua)m i(n) p(rese)n-
cia ut eius (com)mendacio no(n) ex favore hu(m)ano. s(ed) amore veritatis procedere vide-
retur. cetera au(tem) p(ate)nt exp(osi)c(i)o(n)e Mathei .xi. a. (et) b. usq(ue) ibi. (Et o(mn)is p(o)p(u)l(u)s). ubi post
Joh(ann)is (com)mendacio(nem) pon(it) evan(geli)sta phariseor(um) (et) legis p(er)itor(um) (con)futacio(n)e(m) (et) p(r)i(m)o v(er)bis
p(o)p(u)li. s(ecun)do v(er)b(is) x(rist)i. i. (Cui s(imiles)) Circa p(r)i(mu)m d(icitu)r. (Et omnis p(o)p(u)l(u)s). i. si(m)plices (et) vulga-
res. (et publicani) i. mu(n)dani (et) publicis negociacio(n)ib(us) occupati iu(s)-
tificaverunt d(eu)m babtizato bap(tism)o Joh(ann)is. (Ex hoc .n. q(uod) audieru(n)t x(ristu)m) tam ex-
cellent(er) (com)medente Joh(ann)e(m) ceperu(n)t lau(da)re (et) glorif(ica)re d(eu)m tamq(uam) iustu(m) et
glo(rio)su(m) de hoc q(uod) eam bap(tizaverun)t a tanto (et) tali (et) ad p(enite)n(cia)m vocati. (Et h(oc) app(arui)t
(con)t(ra)rio phariseor(um) qui de sua s(an)c(ti)ta(te) sup(er)bientes spreveru(n)t bap(tis)m(u)m Joh(ann)is a d(omi)no i(n)stitu-
tu(m). (et) h(oc) e(st) q(uod) d(icitu)r. (Pharisei au(tem) (et) legis p(er)iti (con)siliu(m) dei spreveru(n)t (et)c.) (Cui s(imiles)
dica(m).) hic (con)ti(nuatur) p(ost)ea (con)fut(aci)o phariseor(um) (et) legis p(er)itor(um) ex v(er)b(is) x(rist)i. (et) p(ate)t s(upr)a
exp(osici)o(n)e M(athe)i xi. d. (Rogabat au(tem) illu(m)) Descripta (con)firmacio(n)e doct(ri)ne x(rist)i sig(nis)
visibil(ibus). hic (con)ti(nuatur) describ(itur) eiusdem (con)firmacio s(e)c(un)do tui(ci)o(ne) vid(elicet) p(er) remissio(nem) p(e)cc(at)or(um)
mulieris p(e)cca(tr)icis. ubi p(ri)m(o) describ(itur) locus cu(m) d(icitu)r. (Et i(n)gressus do(mu)m pharisei discub(ui)t)
legi(tur) au(tem) x(ristu)s manducasse cu(m) p(e)cc(at)orib(us) ut eos ad p(enite)n(ci)a(m) p(ro)vocar(et) ut h(abe)t(ur) M(at)t(hei) ix.
It(e)m cu(m) familiarib(us) ut eor(um) devocio(nem) nutri(ret) ~~ut h(abe)t(ur) Jo. xii.~~ De martha (et) maria.
It(e)m cu(m) (con)gnatis pauperib(us) ut eor(um) i(no)piam suppleret ut h(abe)t(ur) Jo. ii. de nupciis ubi de
f(e)c(it) vino. x(ristu)s aq(ua)m v(er)tit i(n) vinu(m). It(e)m cu(m) phariseis sup(er)bis ut eor(um) sup(er)bia(m) (con)futar(et).
p(er) ut hic h(abe)t(ur) ut videbi(tur) p(er) seq(ue)ndo. (Et ecce mulier (et)c.) de p(e)cca(t)o suis ple-
ne (et) p(er)fecte (con)t(ri)ta. (Et stans retro) q(uia) p(re) v(er)ecundia sui p(e)cc(a)ti no(n) audiebat
se an(te) pon(er)e. (Lac(rimi)s cepit rigare pedes ei(us)) ex q(uo) p(ate)t magnitudo (con)t(ri)c(i)o(n)is ex
qua tm fleuit q(uod) q(ua)si p(otera)t lavare pedes ei(us) v(er)m(us) ho(m)i(n)is nudis pedib(us) in-
cedentis. (Et capillis capitis sui t(er)gebat) q(ui)b(us) an(te) ad (con)pacio(nem) vult(us) abusa
fu(er)at. (Et osculabat(ur) pedes ei(us)) ut tot(ien)s d(ic)t(u)s sint(?) i(n) p(enite)n(ci)a q(uo)ciens ex se d(eu)m (con)te(m)p-
serat i(n) culpa s(ecundu)m q(uod) d(icitu)r g(lo)s(a). (Et unguento ungebat) ad refrigeriu(m) caloris
(et) mitigacio(nem) doloris ex labore itineris. (Videns au(tem) h(oc)) hic p(ost)ea (con)ti(nuatur)
pharisei i(n)dig(na)cio. u(n)de subd(itur). (Ait i(n)t(ra) se dicens) hic si esset p(ro)ph(et)a. ver(um) sciens oc-
culta. (sciret utiq(ue) que (et) qualis e(ss)et mulier) (et) p(ro)p(ter) (con)s(equen)s no(n) p(er)mitteret se tangi

ab ea. (Et r[espo]ndens i[esus] ad futura[m] illi[us]) p[ro]b[lema]. n. illi[us] q[ui] r[espo]ndit ad ei[us] cogitac[i]o[n]e[m] que
soli d[e]o nota [est] o[s]ndit se pl[us] q[uam] p[ro]ph[et]a[m]. (Duo debitores) [et] p[ar]abola [et] ut [con]uenci[us]
[con]cludat[ur] [contr]a pharise[um] de sua r[espo]nsione que subd[itur] cu[m] d[icitu]r. (R[espo]ndens symo[n] dixit)
estimo q[uod] is cui pl[us] donauit q[uia] amor i[n] h[um]a[n]is pler[um]q[ue] ca[usa]t[ur] ex p[ro]ce[dentibus] donis [et]
p[ro] [con]s[equen]s maior amor ex maioribus donis. [con]sequ[en]ter eu[m] x[ristu]s redarguit ex[em]pli
ci defectu pie[ta]tis cu[m] d[icitu]r. (Intraui domu[m] tuam aq[uam] pedib[us] meis no[n] dedisti) qu[ia]
tu[n]c erant fessi [et] dolentes ex labore itineris [et] lutosi seu puluerati eo q[uod] si[ne]
calcia[mentis] incedebat. S[ecun]do ex defectu cari[tati]s cu[m] d[icitu]r. (Osculu[m] m[ihi] no[n] dedisti) q[uod] [est] amicicie
sig[nu]m. T[erti]o ex defectu hylaritatis seu leti[tie] que no[m]i[n]e oley designat[ur] ut d[icitu]r ps. xl iiii
(Propt[er]ea unxit te d[eu]s d[eu]s tuus oleo leticie [et]c.) Tria a[utem] d[i]c[t]a requir[untu]r i[n] hospi[tali]
gr[ati]a gr[ati]osa [et] e[ius] laudat mli[er]e[m] ex triplici p[er]fec[ti]one opposita ut p[atet] i[n] l[ite]ra. io [con]-
clud[itu]r. ¶ (Remittu[ntu]r ei p[e]cc[at]a m[u]lta.) Videt[ur] a[utem] q[uod] dicet dici [contr]ariu[m] q[uia] p[ri]m[o] dixerat
do[n]u[m] e[ss]e ca[usa] amoris. hic a[utem] [contr]a io m[aius] f[ac]t amore[m] e[ss]e ca[usa]m doni d[icen]d[um]. ad hoc q[uod] p[rimo]
i[n] p[ar]abola loqueba[tur] m[odo] h[um]ano ubi amor ex dono ca[usa]t[ur]. s[ed] i[n] applic[ati]o[n]e p[ro]blem ad
p[ro]po[situ]m [con]u[er]tit se ad loq[uen]d[um] de amore di[vi]no erga nos. que no[n] p[ro]cedit ex bonis nu[n]c
tis n[ost]ris. s[ed] m[agi]s causat bonu[m] i[n] nob[is]. [et] io [con]seq[uen]t[er] [con]cludit d[e]o m[aius]. l[ite]r aliter p[otes]t di[ci]
q[uod] q[uia] i[n] p[e]cc[at]o s[un]t duo remittenda. s[cilicet] culpa [et] pena. culpa a[utem] ex di[vina] libera[litate] remi[tti]
t[ur] cu[m] nullu[m] bo[nu]m meritoriu[m] possit e[ss]e i[n] nob[is] si[n]e gr[ati]a q[uia] no[n] h[abe]m[us] a[n]te culpe
remissio[n]e[m]. s[ed] h[ab]ita gr[ati]a [et] culpa d[i]missa adhuc remane[t] pena remittenda.
ad cui[us] remissio[n]e[m] facit bonu[m] op[us] n[ost]r[u]m cari[tat]e i[n]formatu[m]. [et] de hac remissione
loq[uitu]r d[eu]s ~~u[n]de se[quitu]r~~. (Cu[i] a[utem] mi[nus] dimitit[ur] mi[nus] dilig[it]) remissio a[utem] culpe q[uan]tu[m] nul-
la est q[uia] totalis. s[ed] remissio pene fit p[er] p[ar]tes [et] to[tu]m s[imu]l. p[otes]t fuore p[eni]te[nti]e
[et] ex libali[tat]e dei [et] hoc fuit i[n] p[ro]po[sit]o i[n] hac mliere. Io seq[uitu]r. (Remittuntur
t[ibi] p[e]cc[at]a tua) no[n] solu[m] q[uantu]m ad culpa[m] s[ed] [et] q[uantu]m ad pena[m] ex uehementi amore
di[vino] [et] horrore p[e]cc[at]a p[ro]p[ri]a. ¶ (Quis e[st] hic qui p[e]cc[at]a dimittit) hic dicebant
q[uia] t[antu]m videbant h[um]anitate[m] exterius appare[n]te[m]. s[ed] ignorabant di[vinita]te[m] interius latente[m]
que p[otes]t p[e]cc[at]a dimitte[re]. (Fides tua te saluam fecit.) q[uia] ista fides fuit for[ma]ta
cari[tat]e [et] io facit h[abe]ntem di[gnu]m vita et[er]na. de ista mliere p[e]ccatrice dubita-
bant doctores ut[ru]m fuit maria soror lazari. l[ite]r alia d[e] qua d[i]c[tu]m [est]. q[uia] mu[lti]
senciant doctores. Joh[ann]is. xii. i. n. h[oc] posui. q[uia] s[e]c[un]d[u]m s[anctu]m Joh[ann]es q[uod] si l[ite]r

(Et factu[m] [est] de i[n]ceps) De s[anc]ta instructo[n]e Cap[itu]l[u]m octauu[m]
x[rist]i f[a]c[t]a ap[osto]lis p[ri]mo. Hic [contr]a pomit[ur] eiusdem i[n]structio f[a]c[t]a ap[osto]lis
[et] [om]nib[us] [con]mit[tu]r [et] p[ost] p[er]mittit[ur] q[ua]m quedam p[re]fatio. Io subd[itu]r d[i]c[t]a i[n]struc-
tio. ibi. (Cu[m] a[utem] plurima turba.) Circa p[ri]m[u]m d[icitu]r. (Ipse iter faciebat p[er] ci-
uitates [et]c.) In quo appa[re]t x[risti] diligencia i[n] op[er]e p[re]dicac[i]o[n]is. (Et duodeci[m]

cum illo .i. duodecim apostoli de quorum electione dictum est supra .vi. non tamen ibant cum illo ad
predicandum sed magis ad audiendum ut possent convenienter postea predicare ad quod missi sunt postea
ut patebit capitulo .x. (Et mulieres aliquae sunt quae erant curatae) curate
fuerunt) ideo sequebantur eum ex devotione. Maria quae vocatur magdalene sic nominata a magda
lo castro. et ista est de qua simonis facies est capitulo .vii. ideo tamen sui cognominis diversitate
assignatur a doctoribus diversis. (illi .n. quod) dicunt quod fuit soror lazari dicunt
quod nominata est a magdalo eo quod magdalum castrum tenebat in parte hereditatis suae
paternae. (alii dicunt hereditate paterna fuit .n. pater eius magnus homo et nobilis habens do
minium in pluribus locis inter quae erat dictum castrum. (Alii vero dicunt quod ista non fuit)
soror lazari. sed alia eiusdem nominis. dicunt quod nominata est a magdalene a mag
dalo castro eo quod fuit inde oriunda. (Quae ministrabant ei de suis facultatibus).
apud iudeos erat consuetum quod mulieres de sua devotione ministrabant doctoribus
necessaria ex devotione. (et ideo quod christus) docebat et praedicabat inter iudeos hoc modo accipi
ebat necessaria ab eis. (paulus autem praedicabat gentilibus) inter quos non erat talis consuetudo.
non habebat mulieres sequentes ipsum et ei ministrantes ut habetur .i. cor. .ix. ne forte
ex hoc gentiles scandalizarentur. (Cum autem plurima turba) hic consequenter describitur ipsius christi
doctrina seu instructio et primo describitur dicta instructio. secundo instructionis confirmatio.
ibi. (frater est autem) primo in. quia primo describitur parabola suae praedicationis. secundo fructus praedicationis
ibi (Venerunt autem ad illum) primo ad huc in duas. quia primo parabola proponitur. secundo expo
nitur ibi. (Interrogabant autem) summa autem istarum duarum partium patet ex dictis. capitulo xiiii.
a. et b. et c. excepto quod sequitur in parte sua. (Nemo ad lucernam accendens operit eam
vase) per lucernam salvator. hic ostenditur doctrina evangelica quae non est occultanda nec
in latebris tamen dicenda sicut doctrinae suspectae et malae. sed in palam coram omnibus. (Non .n.
occultum quod non manifestetur.) quia licet christus aliquando docuerit discipulos secreto voluit tamen
quod per eos talia publice docerentur. vel sic dicitur. os. .x. (Qui in aure auditis praedicate su-
per tecta) ideo sequitur (Videte quomodo audiatis) ut constanter per orbem praedicetis. (Qui .n.
habet dabitur illi) hoc verbum ad commendandum primum praemii apostolorum qui .n. praedicant
ex fide formata caritate merentur ut sibi detur augmentum gratiae in praesenti et praemium
gloriae in futuro. (Et qui cumque non habet) scilicet fidem caritate formatam. (Et quod habet auferetur
ab eo) quia gratiae gratis datae non valebunt ei ad salutem sed magis cedent ad dap
nationem suae augmentationem in quantum abusus fuit eis. aliter exponitur de legis peritis
et prophetarum non valuit eis ad salutem. sed magis nocuit eis ad augmentum suae dap
nationis. secundum quod dicitur in xii capitulo (Servus qui scivit voluntatem domini sui et non fecit va
pulabit multis. (Et venerunt.) hic consequenter describitur fructus praedicationis ex hoc quod
propter adventum matris suae et exspectantis foras non interrupit praedicationem licet eas

sume diligeret et honoraret. sed respondens nunciantis sibi adventum dixit. (Mater mea et fratres mei. hii sunt qui verbum dei audiunt et faciunt.) q.d. id est in spiritualibus operibus est magis intentus. in hac .n. responsione ... qui ei nunciavit adventum matris sue. quia sicut doctores nostros maliciose hoc fecit ut si ex hoc proposito consideret argueret se esse hominem ... carnali affectione ... tum advertendum tamen quod fratres christi hic dicuntur ... sui germani. eo modo loquendi quo apud hebreos fratres dicuntur illi qui sunt de eadem cognatione et hoc modo vocavit abraham loth nepotem fratrem suum ut habetur Gen. xiii. ca. ¶ (Factum est autem.) Hic consequenter describitur doctrine ... confirmatio que facta fuit per miracula ut dicitur Marci ult. Sermonem confirmante sequentibus signis et primo describitur miraculum factum in mari. secundo factum in terra. (Et cum ingressus esset ad terram) Summa patet per modum precedentis ... ex dictis Mathei viii. c. hoc excepto. (Transfretemus trans stagnum) ... xiii. vocatur mare in loquendo hebraico quomodo ... aque in nobili quantitate vocatur mare sicut Gen. aque ... fluminis ex extenduntur ibi in magna latitudine ... frequenter vocatur mare et aliquando latius et aliquando stagnum sic hic. ¶ (Et cum egressus esset) Hic autem describitur miraculum factum in terra et primo de curatione demoniaci. secundo de suscitatione filie archisinagogi ibi. (Factum est autem cum redisset) Summa autem patet per modum precedentis ex dictis Mt. viii. f. et Mr. v. a. hoc excepto quod sequitur. (Et vestimento non induebatur.) Amentes .n. et demoniaci multa possunt sustinere et pati que non possunt alii sustinere. sicut patet de nabuchodonosor Dan. iiii. qui per septem annos habitavit cum feris. fenum quasi bos comedens. (Ipse autem ascendens navim reversus est. Et rogavit illum vir) a quo demonia ejecerant ut cum eo esset. (Dimisit autem eum ihesus) id est noluit quod ipsum sequeretur. Cuius ratio est. quia discipulis sequentibus xpm data est potestas faciendi miracula ut patebit ca. ix. et x. (Si autem iste) qui fuit demoniacus talia facere posset a simplicibus et et ... a maliciosis hominibus imputari quia talia faceret virtute demonis quibus xpc exclude ... tenebat et ex hoc consuetum est in ecclesia quod demoniaci et furiosi si curentur non tamen ad ecclesiastica officia promoventur. ¶ (Factum est autem.) Hic consequenter describitur miraculum de suscitatione filie archisynagogi et quod primo ponitur miraculum inchoatio. secundo interponitur in litteris ... fluxum sanguinis curatio ibi. (Et tetigit dum iret.) Tertio de suscitationis consummatione ibi. (Adhuc illo loquente) Summa quasi istarum partium patet ex dictis Mt. ix. dictus d. et Mr. v. c. excepto quod sequitur in prima parte. (Excepit ipsum turba) licet .n. sacerdotes et legis periti ex odio ipsum despicerent et doctrinam eius tamen communis populus devote audiebat verbum eius. (Et ecce vir Jayrus) Istud nomen non exprimitur Mt. ix. et Mr. v. et ideo hic suppletur sed tamen quod iste vocatur in ydiomate hebraico sed propria nomina hebraica quando transsumuntur ad latinum frequenter acceperunt hanc sillabam

us in fine. sicut iacob in hebreo. Jacobus in latino et saul saulus et eodem modo
var[iatur] va-ri-us. Capitulum nonum

(Convocatis autem) descripta predicacione christi per se ipsum. Hic consequenter describitur predicacio facta
per missionem discipulorum et quia predicator ubi dominus post descensum per predicacionem ad
christum debet per oracionem ascendere in deum sicut et in scala iacob angeli descendebant et ascen
debant ut habetur genesis xxviii. Ideo salvator primo mittit discipulos predicare ideo docet
eos orare xi capitulo. Ad huc circa primum premittitur missio apostolorum (duorum). Secundo subditur
missio septuaginta discipulorum duorum x capitulo. Preterea in duas quia primo describitur apostolorum
missio. secundo eorum reversio ibi (Et reversi apostoli) primum adhuc in duo. in partem principalem et in
cidentalem que incipit ibi (Audivit autem herodes) ¶ Circa partem primam dat auctoritatem a
postolis predicandi et potestatem miracula faciendi ad confirmacionem sue doctrine et sic mittit
predicare et patet sententia huius partis exposicionis mathei x. a. et b. ¶ (Audivit autem herodes) hic est
pars incidentalis quia per predicacionem apostolorum facta est predicacionem herodes audivit famam
de miraculis christi et desiderabat videre ipsum magis ductus curiositate videndi miracula
quam devocione. propter quod christus noluit in presencia eius aliquod miraculum facere ut habetur l[uce] xxiii.
(Racionem vero quare) alii credebant christum esse iohannem de quibus fuit herodes. alii hely
am. alii ieremiam. alii unum ex prophetis antiquis tacte fuit habetur. Mathei
xvi d. ¶ (Et reversi apostoli) Hic describitur reversio apostolorum de predicacione circa quam osten
ditur benignitas christi. primo eos benigne recipiendo secundo eos ad meliora incitando ibi (Et
factum est cum solus esset) primum in duo. quia primo describitur benignitas christi ad apostolos. secundo ad populos.
ibi (Et cum cognovisset turbe) circa primum dicitur (Reversi apostoli narraverunt ei quecumque fece
runt) licet enim non indigeret tali narracione cum omnia sciret per se ipsum et hoc erat a
postolis notum cum retulerunt ei per modum amicabilis colloquii discipulorum cum magistro
(Et assumptis illis secessit seorsum) ut requiescerent segregati a tumultu populorum
et ut se colligerent in ordine sicut fuerant dispersi in predicacione ¶ (Et cum cognovissent
turbe) Hic consequenter describitur benignitas christi erga populos primo recipiendo eos curialiter quod notatur
cum dicitur (Excepit illos.) secundo quia pavit eos spiritualiter ideo subditur (Et loquebatur
eis de regno dei) tercio quia curavit languidos generaliter ideo subditur (Et eos qui cu
ra indigebant sanabat.) quarto quia corporaliter pavit famelicos ut patet in littera sequen
ti cuius exposicio patet exposicionis Mathei xiiii. ¶ (Et factum est cum solus esset etc.) hic consequenter
ostenditur benivolencia christi ad discipulos incitando eos ad meliora. videlicet ad martirium quod est
precipuus actus caritatis secundum quod dicit salvator Iohannis xv. maiorem dileccionem nemo habet quam
ut animam suam ponat quis pro amicis suis. primo igitur invitat eos ad martirium verbo.
secundo facto ibi (factum est autem dum complerentur) primum in duo. quia primo invitat eos verbo ad martirium.
secundo respondit martiri premium ibi (Dico autem vobis) Circa primum premittitur domini christi interrogacio.

⁊ d'x discipulorum i visio. vz q' vulgares d' x° dicerent ⁊ quid apli sentirent ⁊ pz s'ma
ex d'cis ~~ca. xiii. ca°.~~ (Sciend^m tn q' interogacio) xpi no' pcedebat ex ignorancia
s' ut ex t'nsione disciplorum qui credebant ipm v'aciter ee xpm di filiu' esse
cautius incitaret eos ad m'tirium ex° ei' amati. (cu') qui cu' esset tante distantie
voluit p nob pati morte. io subd'. (Hec dicens q' oz filiu' hois multa pati.)
pz s'ma ex d'cis ~~ca. xvi. f. ⁊ g.~~ excepto q' subd'. qui me erubuit ⁊ s'mo
nes meos n' audiet confiteri x^m ⁊ vitacionem ewan^lii. (Hunc filius hois erubescet
no' reputans eu' de suis. r° au' h° e. q' no' solu' cedere e' necem ad salute'
s' ⁊ confiteri ore ~~f. q. d'. r. o. x.~~ (Corde n. cred' ad iusticia' ore au' confessio fit)
ad salute' h' tn' confessio ptinet ad pceptu' affirmativu'. q' licz obligz semp
no' tn' ad semp. s' p loco ⁊ tpe occurrente casu. i quibz ex omissione confessionis
fidei subtrahe' honor debitus deo. ut si q's interogatus de fide tacet qu' ex
sua taciturnitate crederet' ab aliis ipm fidem no' h're l' ipm fidem falsam
esse l' ob eius taciturnitatem alios auti a fide sic pcaret mortalit' ⁊ p con's
int' dei filios no' eet computandus. (Dico au' vob.) Hic con'r ond' m'
titi pmiu' ut magnitudo pmii auferat terrorem supplicii. Et p° describ' illa
ostensio. s° emulacois disciplorum repressio. i. (Et factu' e' au' in sequenti die. Circa)
p^m sciend^m q' i hoc ondit pmiu' m'titi in q^m ondit se tribz discipl' suis in
forma glosa qu' t'nsfiguratus fuit cora' eis q' ad consilem glam resurgent corpa
m'tirum. s' q' d' aplus phil. iii ca°. (Salvatorem expectam' dnm ihm xpm) qui
reformabit corp' humilitatis nre configuratu' corpi claritatis sue. ⁊ pz s'ma h' ptis
ex d'cis ~~ca. xvii. a.~~ exceptis que sequnt'. (Et facta du' oraret species ei' altera)
⁊ no' e' i'telligendu' q' quantitas l' figura facie x'. fuit mutata. s' a gl'ia aie
tunc redundavit i corp' ipi' claritatis que e' ppetas corporis gloriosi. (Et
vestitus ei' albus ⁊ refulgens) ⁊ claritas vestis correspondet claritati corp'.
(Erant moyses ⁊ elyas visi i maiestate). s' ipi' xpi qui tunc apparuit in
claritate glosa ut dcm e'. (Et dicebant excessu' ei'. i. passione ei' q'
sustinuit maxi' caritate que d' h' excessus no' excessit modu' v'tutis. s' q' ex
cellentissimu' ei' gradu' attingebat. (Petrus vo ⁊ qui cu' illo erant) grvati
erant sompno nam i psencia maiestatis expavescit' fragilitas humana. (Et ne
mini dixerit ⁊c.) exh° expcepto dni ut pz ca. n° a mortuis resurgat
filius hois. (Factu' e' au') Hic con'r describ' l' repmit' disciplorum emulacio
⁊ p° fcm. s° vbo. ibi (Intrivit au' cogit°) Circa p^m sciend^m q' eo q' x° dux'
petru' iacobu' ⁊ iohe' seorsu' aliis ad videndu' glam sue maiestatis ut
pdcm e'. alii discipl' qui no' du' erant i bono confirmati aliq' humanu' pass'

moti fuīt quodam zelo īvidie q̄r tres p̄dcōs 7 iō p̄ās eiciendi demones
fuīt eis subtracta 7 iō nō potuerūt curāe demoīa cū eis oblatū ut p3 ī lr̄a.
ut hoc aduertentes resilirent a tali emulacōe 7 in fine dr̄ eis. Ponite
vos ī cordibꝫ vr̄is s̄mōes istos. s. ad imitandū. Filius .n. hoīs futurꝫ est
ut tradatur ī manus hoīm ad sui humiliacōem. s. illud philip. p°. ca°. Humiliauit
semetipm̄ f̄cūs obediens usq3 ad mortem 7c. q. d. p ambicōem nō debetis
īvicem emulari. s. 3 m̄ḡ m nob humiliari. Cetera que ī hac p̄te exponuntur
p3 exdc̄is math. xvii. Intrauit aūt cogi°. 7c. nō solū cogi° interiorē s3 7 in
tencō exterior s. q. hr̄ mr̄. ix. c. ubi dr̄. Siquidē inter se in uia disputauerat
quis eorum maior eēt q. rep̄mit saluator vbo 7 ex° p̄uulī posito ī medio. 7 p3
s̄ma exdc̄is. ma. xviii. a. 7 mr̄. ix. c. Rn̄dit aūt iō iohēs. hic ex maiori
rn̄dē sibi f̄cē qōm 7 p3 s̄ma exdc̄is mr̄ci. ix. c. f̄cm̄ ē aūt. Superius
salvator excitauit discipulos ad virtutem vbo. hic hoc idem facit f̄cō 7 dimidi ī
d. 7 p° facit q. dc̄m̄ ē. 3° rōnem aliq̄ exclusus sequacibꝫ .i. f̄cm̄ est aūt.
Circa p̄mum dr̄. F̄cm̄ ē aūt dū cōplerent dies assupcōis .i. passiōis p q̄ transituꝰ
erat 7 assumptꝰ ad glām p̄ris. s. q. hr̄ .i. xx. iii. oportuit pati xp̄m 7 ita
intrare ī glām suā. Et ipe firmauit faciem suam .i. firmit dispo
suit ut iret in ierl'm. Constant 7 p̄ote ad sustinēdū mortē ut suo ex°
discipulos animaret. Et misit nūcios aū cōspectum suū ut adventus
eiꝰ nō lateret. Ut p̄parent illi hospiciū 7 nō receperūt illū q̄r facies eiꝰ
erat euntis ī ierl'm ex m̄o ī tēcōndi. appebat ut iet eiꝰ eēt ī ierl'm ad
f̄cm̄ paschale ī quo 7 xp̄c passus ē. Samaritanis aūt displicebat q. ali
qui irent ī solempnitatibꝫ ierl'm cū ordinis q̄r dicebat q̄r locus orōis
erat apud eos ī monte Garizin ut hr̄ io. iiii. Itē q̄r ex vestitu xp̄i
7 discipulorum eciā cognouerūt samaritani q. erant iudei q̄r iudei
erant distincti ab aliis gentibꝫ in vestibꝫ ut hr̄ ~~nu. xv.~~ Iudei aūt erant samarita
nis odiosi eo q. cōtempnabant eos nolētes cōmedē 7 bibe cū eis. s. q. dr̄ ~~io. iiii.~~
Non couciūtur iudei samaritanis. Dn̄e vis dicimꝰ ut ignis descendat de celo
7 cōsumat illos p̄p maliciam suā. s. amb°. hi bono zelo dixerūt hec indiscrete. vñ
7 allegauerūt silēz de helya vñ seq̄tr̄. Sicut helyas fecit ut hr̄ ~~iiii. reg. i.~~ Be
da uō dicit q. hiᵒ dixerūt īpacientes sicut ad huc carnales volentes vindicari
7 iō rep̄hendūtur a xᵒ cū discrecōe s. amb°. de īpaciā. s. beda cū subdit. Nescitis
cuiꝰ sp̄c estis q̄r ī nouo testō q. ē amoris nō timoris sicut vetꝰ testamentum
7 iō p̄cedendū suauiter 7 benigne. ~~vñ subit.~~ Filius .n. hoīs nō venit aīas

precere statim in feudo pena mortis. sicut multis et hodie datur exemplum planis ut non
statum cum imperii peccata permanent. sed modo tempore et locum exspectant. Factum est autem post
quam xpc invitavit discipulos ad sequendum ipsum et ad mittendum. hic continet rectorum aliquorum
a nolentibus sequi ipsum primum est cupiditas terrenorum cum dicitur. Vulpes foveas habent et secundum
carnalitas propinquorum cum dicitur. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos et patet sententia
istorum duorum exemplorum. dicitur. Tertium est inutilis dilatio que notatur cum dicitur. Et ait
alter sequar te domine sed primum permitte me renunciare hiis qui domi sunt sic
faciunt qui inutiliter ingressum religionis vel executionem melioris vite differunt
et hos removet xpc conveniens cum subditur. Nemo mittens manum suam et aspi-
ciens retro et cetera arator non aspiciens facit sulcum tortuosos et inutiles sic aspi-
ciens melioris vite statum et hinc affectum redeundi ad pristinum statum et predicator verbi
divini retardans opus predicationis pro curis carnalibus vel terrenis negociis rep-
tus est regno dei adipiscendo et predicando. Capitulum decimum

Post hec autem designavit. postquam descripta est publicatio doctrine xpi per se
et discipulorum apostolorum. hic continet describitur eiusdem publicatio per predicatores septuaginta discipulos
Primo quod primo describitur eorum electio. et ad predicandum missio. ibi. Post. 3o eorum reversio. ibi.
Reversi sunt autem. Circa primum dicitur. Post hec autem. post missionem apostolorum ad predicandum. Desig-
navit dominus ihesus. id est signavit elegit vel dicitur. designavit quia quos ab eterno predestinavit
ad hoc opus temporaliter ad hoc instituit et applicavit. lxxii. in signum quod per xpc in nomine et
assensum in celum predicaretur erant enim xx gentibus. lxx. linguarum diversarum. Et illos
binos misit tamen propter mutuam consolationem et propter mutuam consociationem ut unus esset custos ca-
ritatis alterius et aliorum bonorum. tamen propter confirmationem veritatis predicate ab ipsis. ut in ore duorum tes-
tium staret verbum. tamen in signum caritatis que debet esse in predicatore. sicut quod exponit beatus gregorius.
dicitur. Binos ergo discipulos in predicationem mittit ut per hoc nobis tacitus innuat quod qui erga
alterum caritatem non habet predicationis officium nullatenus suscipere debet. Ante faciem suam
ut adventus xpi non lateret. In omnem civitatem et locum. quia in dispositione xpi et apostoli predica-
bant in civitatibus et locis magnis et pluribus. Messis quidem multa. quia multitudo gentium
ad suscipiendum verbum xpi per predicationem apostolorum erat preparata. Ut dicit paulus ad romanos. xv.
et patet per processum in actibus apostolorum. Operarii autem pauci. quia apostoli et xpi discipuli erant
pauci. respectu tante multitudinis convertende et adhuc est ita. sicut quod exponit gregorius. quia in ecclesia
sunt multi curati et ecclesie ministri tamen pauci inveniuntur apti ad predicandum ratione vite
sancte et sane doctrine. Unde dicit gregorius. super locum istum. Ecce mundus sacerdotibus plenus est
et tamen in messe dei rarus valde invenitur operarius quia officium sacerdotale quidem suscipimus sed opus
officii non implemus. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam quia
nullus sit aptus ad predicandum verbum dei nisi per gratiam dei et nisi ab eo missus mediate vel immedia-

Ecce ego mitto vos. Consequenter hic describitur discipulorum missio ad predicandum et patet littera ex dictis
Mathei x. ubi ponuntur que hic posita sunt, sed non eodem ordine exceptis que sequuntur. Et
neminem per viam salutaveritis, id est salutem dixeritis in hac vita in qua quilibet est incertus
in salute nisi sit hoc certificatus sicut revelatione divina. Sed quia hec expositio licet germana sit
tamen videtur spiritualis, ideo aliter potest exponi magis ad litteram dicendo. Et hic ostenditur quanta
diligentia et festinatione predicatorum ubi divinum debeat officium sibi iniunctum exercere
et per hoc intelligitur quod non debeat ab officio sibi iniuncto retardari. Sicut familiaris
cum aliquo et tali modo loquendo visus est Eliseus mittens festinanter famulum suum ad
suscitationem pueri defuncti ut habetur iiii Regum iiii capitulo dicens Accinge lumbos
tuos etc. ~~et sequitur~~: Si occurrerit tibi homo non salutes eum et si salutaverit te quispiam
non respondeas ei. Per hoc enim intendebat excludere verba vana cum aliis retardantia
cum ab itinere. Edentes et bibentes que apud illos sunt nichil interrogan-
tes propter conscientiam sicut et apostolus Paulus postea docuit prima ad Corinthios x. Et cu-
rate infirmos quia simplicibus hominibus et illiteratis quales erant discipuli et permit-
tentibus regnum dei non crederetur nisi haberent potestatem miracula faciendi ad confirmationem sue
doctrine. Ve tibi Corozaim. Sententia huius partis patet ex dictis. ~~Mt. xi. c.~~ ¶ Qui vos audit
me audit. Hic addit Salvator in fine ad ostendendum quod doctrina discipulorum est devote et
reverenter audienda saltem propter reverentiam ipsius dei cuius preco est doctrina hec. Reversi sunt
autem. Hic consequenter describitur lxx discipulorum reversio et dividitur in partes principales que incipit
ibi. Et ecce quidam legis peritus. Circa primam partem ostenditur benignitas Christi ergo discipulos
reversos in duobus videlicet eos benigne corripiendo et de eorum illuminatione deo patri gratias a-
gendo ibi In ipsa hora. Circa primum dicitur Reversi sunt autem lxxii. missione sue

completo cum gaudio tum de sua predicatione per quam populum edificaverant tum de miraculorum
operatione quia demones eiecerant. ~~[illegible]~~ dicentes. Domine et demonia eti-
am subiciuntur nobis in nomine tuo quia in hoc nimis gloriabantur tamquam adhuc infirmi et imperfecti.
Iohannes. Gloria reprimitur cum subditur: Et ait illis Videbam sathanam sicut fulgur de ce-
lo cadentem. Fulgur enim cadit celeriter manifeste et cum fetore et inflammatione sicut
demones de celo empireo ceciderunt in instanti. Et videntibus sanctis angelis
et cum fetore peccati (superbie) propter quod ad inflammandum homines per temptationes parati et huius ca-
sus causa fuit elatio sive superbia de sua excellentia. Quasi dicat Salvator discipulis cavere dili-
genter debetis ne ex elatione et potestate concessa super demones nimis elevemini et sic
corruatis. Ecce dedi vobis potestatem calcandi super demones serpentes et scorpio-
nes etc. et sic in adventu Christi videtur impletum illud Ysaie xi. quod dicitur de serpentibus non no-
cebunt et non occident in universo monte sancto meo quia repleta est terra scientia domini videlicet per
predicationem Christi et discipulorum. Verumtamen in hoc nolite gaudere quia signa facere in hoc

aliquam accessum et malis hominibus ut habetur Mathei vii. non propter ipsos sed ad confirmationem fidei christi predica-
re per ipsos. ¶ Gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in celis. In libro vite in quo aliquorum
nomina dicuntur scribi dupliciter vno modo secundum presentem iusticiam. alio modo secundum eternam predestinationem et utroque modo
nomina eorum erant scripta in celis quia erant predestinati excepto iuda proditore et cum
hoc habebant gratiam dei. quia illa gloriatio quam habuit de eiectione demonum ut predictum est
non fuit mortale peccatum et patet sententia expositionis Mathei xi. c. vsque ibi. Benedico tibi) et patet
sententia huius partis expositionis Mathei xiii. b. Ecce quedam legis peritus hic ponitur) madonis in quo
ponitur doctrina madenis. primum est christi responsio ad legis doctorem. secundum est excusatio marie erga so-
rorem. ibi Factum est autem) huius partis sententia patet expositionis Mathei xxii. g. et marci xii. e. usque ibi
(Ille autem volens iustificare semetipsum) quod exponitur dupliciter vno modo quod vellet se iustificare
secundum apparentiam. alio modo secundum veritatem querens a christo intencionem precepti ut opere adimpleret
et tamen hec duplicis expositionis est. quia sicut dictum est Mathei xxii. iste videtur primo venisse ad christum
mala intencione. et secundum hoc procedit prima expositio. sed postea christi verbis compunctus fuit et ideo dixit ei
christus non longe es a regno dei. ut habetur Marci xii. et secundum hoc procedit secunda expositio. quia non apparet
clare expertum utrum questione de proximo fecerit ante compunctionem vel post. (Homo quidam
descendebat de iherusalem in iericho erat quidam locus vbi frequenter homines transeun-
tes spoliabantur a latronibus et occidebantur in quo loco captus fuit sedechias fugi-
ens ab exercitu nabuchodonosor ut habetur iv Regum. Sed ulterius Moraliter exponitur) de peccatore descen-
dente a statu iusticie in peccatum mortale qui spoliatur a demonibus et relinquitur semivivus
quia tollitur ab eo vita gratie remanente vita nature cum christo appropinquans in sua benedi-
ctione incarnacione. (Alligavit eius vulnera infundens oleum misericordie cum vino iusticie et duxit in stabulum) id est do-
mum ecclesie ubi simplices reficiuntur. (Et altera die) id est post resurrectionem suam dedit stabu-
lario id est cuilibet apostolo (duos denarios) id est intellectum novi et veteris testamenti quia aperuit
illis sensum ut intelligerent scripturas ut habetur Luce xxiiii. c. et eis curam sanandi commen-
davit promittens pro salario vitam eternam. (Vade et fac tu similiter) ex conclusione concludens
quod propinquitas generis non facit proximum sed opus misericordie impensum. ¶ (Factum est autem)
Hic ponitur secundum madenis. quod est excusatio marie erga sororem suam ubi primitus locus continuo
dicitur. (Et ipse intravit in quoddam castellum. scilicet bethaniam. Et mulier quedam martha
nomine excepit illum in domum suam.) ad illam id est domum christus frequenter divertebat et securius
cum propter devotionem ibi hospitatus cum quia plura beneficia eius contulerat quia ipsam martham
a profluvio sanguinis sanaverat secundum ambrosium et mariam a vii. demoniis liberaverat.
secundum illos doctores qui illam fuisse sororem lazari sicut dictum est supra vii. capitulo (Que
et sedens secus pedes domini audiebat verbum illius intenta operibus) vite contemplative
(Martha autem satagebat circa frequens ministerium. occupata in operibus vite active.
(Que stetit quia fessa labore) ministerii deserviendo pro domino ut christo et eius discipulis essent

conuenient recepti. Et ait dne no e t cure et cetera conquerens de ociositate sororis sue
et de xi negligentia ipsius permittentis. Et respondens dixit illi dominus excusando mariam. Inuenitur
enim maria increpata tripliciter scilicet a phariseo de presumpcione seu temeritate eo quod xm
tetigerit recumbentem ut dictum est supra vii. ca. et ipse secundum illos qui dicunt illam fuis
se sororem lazari et marthe. Item a iuda de prodigalitate eo quod preciosum vnguentum ef
fudit ad pedes ihu ut habetur io. xii. 3o a sorore de ociositate ut hic habetur et vbique
maria tacuit et xc eam excusauit ostendens phariseo quod factum male non erat presump
sionis sed deuocionis. Item ostendens iude et aliis discipulis quod illa effusio vnguen
ti non erat prodigalitatis sed pietatis. Item quod ostendit sorori quod sessio marie non erat ocio
sa sed melioribus actibus applicata. Ideo sequitur. Martha sol es et turb er pli:
quia opera actiue vite sollicitudines et distractiones mentis inducunt et frequenter perturbaciones in
gerunt. Porro vnum est necessarium scilicet ipse deus qui vnus est pre omnibus querendus. Vel vnum i.
vnitas mentis ad deum et istud respicit vitam contemplatiuam per quam mens adheret
deo que est simpliciter vnus secundum quod dicit apostolus i. cor. vi. Qui adheret deo vnus spiritus est sicut ergo
per vitam actiuam intendendo circa multa que multe sunt anima diuiditur. Maria optimam partem ele
git. q. d. non tu malam sed illa meliorem distinguitur n. duplex actio a doctoribus vna est que consis
tit in exercicio virtutum moralium et ista disponit ad contemplacionem secundum quod dicit greg. vi. mor.
que contemplacionis arcem tenere desiderat necesse est ut prius in campo actionis se exerceat. Cuius
racio est quia secundum philosophum vii. phisicorum sedendo et quiescendo fit anima sciens et prudens. sedatis
enim passionibus et tumultibus passionum per exercicium virtutum moralium disponitur anima ut liberius possit e
leuari vel in contemplacionem veritatis ex quo patet quod talis actio ordinatur ad contemplacionem
sicut ad finem finis. et melior est quam quod est ad finem. Ideo de tali actione concedunt omnes quod con
templacio est melior. Alia autem est actio que sequitur contemplacionem procedens ex plenitudine conte
placionis sicut est docere et in regimine animarum laborare et de tali actione dicunt aliqui quod est
melior ipsa contemplacione et de ista actione non loquitur hic xc ut patet intuenti. Alii vero di
cunt quod et ista actione contemplacio melior sit. quia illud quod preeligitur in casu sicut philoso
phari melius est simpliciter quam ditari licet ditari sit magis eligibile in casu magne pau
pertatis. Contemplacio autem est per se eligenda cura autem et regimen animarum ad quod spectat
proximum docere et dirigere in salute est eligenda vel potius suscipienda in casu necessitatis tantum ne. Vnde dicit
aug. xix. de ciuitate dei. ocium sanctum querit caritas negocium iustum suscipit necessitas
caritatis quam sarcinam nullus imponit intuende vitam vacandum est si autem imponitur suscipienda est
propter caritatis necessitatem. Que non auferetur ab ea. opera enim vite actiue non habent locum nisi in presenti
vita. et ideo ad vitam futuram auferentur sed contemplacio prime veritatis non tollitur nisi quantum ad illud quod est
i. imperfeccionis quia videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem secundum quod
habetur prima ad cor. tercio decimo capitulo.

xi Et factum est) postquam Christus misit discipulos predicare. Hic ostenditur docens eos orare. Et primo
inducit eos ad orationis instanciam, secundo ad fidei constanciam, capitulo xii., et tertio inducit ...
ad primam capitulo xiii. (Circa primum sciendum quod ad orationem debitam duo requiruntur videlicet affectio
pura et intencio recta. Primo igitur inducit ad primum, secundo ad secundum. (Nemo lucernam accendit) Circa
primum premittitur instructio discipulorum, secundo confusio emulorum ibi (Et erat eiciens demonium) ad-
huc circa primum docet modum orandi, secundo orationem continuandi ibi (Et ait ad illos) Circa
primum premittitur Christi oratio quia cepit facere et docere ut dicitur Actuum i. et in eius orationem premittit
cum dicitur (Cum esset in loco quodam orans.) Sciendum tamen quod Christus non oravit in quantum deus quia sic non
competit ei orare. Oratio enim est explicatio proprie voluntatis apud deum ut eam impleat volun-
tas divina per se ipsam est efficiens omnia eorum que vult. Unde in psalmo (Omnia quecumque voluit dominus fecit)
Sed quia Christus in quantum homo habuit voluntatem humanam que non est per se ipsam efficax ad implen-
dum ea que vult nisi per virtutem divinam, ideo Christo secundum quod homo competit orare. (Oravit ergo ut pro no-
bis impetraret) et ut exemplum orandi nobis daret. (Oravit et pro se ipso) ad optandum quod sibi
deerat scilicet gloriam corporis Johannis xvii. (Clarifica me pater) Communiter docet discipulos orare
cum dicitur (Cum oratis dicite pater noster) patet sententia expositionis Mathei vi. b. (Sciendum quod Lucas hic omit-
tit duas petitiones orationis dominice scilicet terciam et septimam quia tamen implicite continentur
in duabus precedentibus. Sicut enim voluntatem et gloriam dei principaliter queramus et participationem regni eius quod
continetur in duabus primis peticionibus, bene voluntatem eius faciamus et eius impletur voluntas
in nobis quod continetur in tertia peticione que est (Fiat voluntas) etc. Similiter septima que est (Sed libera
nos a malo) continetur in sexta. Si enim in temptacionem non ducamur ei succumbendo sed ma-
gis viriliter resistendo bene liberamur a malo. (Et ait ad illos.) Hic ostenditur in-
ducit ad orationis continuacionem per exemplum eius qui non solum ab amico impetrat quod
est sibi necessarium propter amicitiam sed et propter petendi continuationem. Moraliter iste amicus intelligitur
ipse deus a quo provenit nobis omne bonum. Tamen aliquando differt dare illud quod dare intendit ut
quod est nobis necessarium impetremus a deo per orationis instanciam. Et tale est quod pertinet ad salutem. Quoniam
enim ista tria concurrunt videlicet quod aliquis petit pie idest de pertinentibus ad salutem et pro se et perseveranter
semper impetratur quod petitur ab eo, non tamen semper datur statim sed aliquando differtur ut congruo tempore de-
(Si autem aliquis petat) de impertinentibus ad salutem non semper exauditur quia frequenter sibi non ex-
pedit exaudiri. (Similiter si petat de pertinentibus) ad salutem pro alio aliquando non exauditur
propter defectum illius pro quo petitur. Item si petat pie et pro se et non perseveranter interdum effectum
propter defectum orationis. Ideo subditur (Petite perseveranter et dabitur vobis.) Predictis tribus concurrentibus et
patet sententia expositionis Mathei vii. a. (Et erat eiciens demonium) posita instructione discipulorum
de sancta affectione in orando, hic consequenter describitur confutatio emulorum de prava affectione facta Christi ...
dampnando. Et primo describitur eorum emulatio, secundo eorum confutatio ibi (Ipse autem ut vidit) Circa
primum sciendum quod aliqui malignantes miracula Christi detrahebant dicentes (vero ... attribuendo

virtuti) demonis · et hic modus dicitur 3 q. ix. g. alia miracula que temptando petebant
eo quod erant circa inferiora communiter ut pote circa sanitates corporum et huiusmodi et ideo querebant ab
eo signum fieri circa corpora celestia sicut tempore iosue sol stetit in motu spacio unius diei
ut habetur iosue x. et tempore ezechie retrocessit decem gradibus · ut habetur ysa. xxxviii
et hoc notatur cum dicitur (et alii temptantes et cetera. ipse autem ut vidit) hic consequenter describitur confutacio
malignancium predictorum et primo illorum que opera christi demoni attribuebant. secundo illorum qui signum
de celo querebant. ibi (Turbis autem concurrentibus) primo in eo quod primo confutantur verbo christi eorum
malicias communiter arguentis. secundo verbo mulieris devote christum confitentis. ibi (Factum
est autem) summa autem prime partis patet ex dictis. q. xii c. et d. et e. et f. (Factum est) hic ponitur
confutacio predictorum verbo mulieris virtutes christi confitentis cum dicitur (Factum est autem cum hec diceret)
scilicet christus respondens blasphemiis iudeorum (extollens vocem) id est ex corde et constanter alte
proferens laudem christi contra vituperium iudeorum (Quedam mulier) ista a sanctis et doctoribus dicitur
fuisse sancta marcella familiaris beate marthe sororis lazari. (Beatus venter qui
te portavit) matrem beatificat et laudat ex filio et non econverso quia ab ipso provenit
gratia et gloria racione divinitatis et misterialiter racione humanitatis quia ex ea organum coniunctum ipsius divini-
tatis. at ille dixit commendando fidem et constanciam mulieris et aliorum fidelium. (Quin-
immo beati qui audiunt et cetera.) Quod quinimmo non dicitur ad negationem sed confirmationem
q. d. non solum ista que me portavit beata est sed et (qui audiunt verbum dei) et corde
credentes et opere adimplentes unde dicit augustinus libro de virginitate. virginitate que beata
maria felicius concepit deum in mente per fidem quam corpore per carnis assumpcionem (Tur-
bis autem) hic consequenter ponitur confutacio illorum qui signum querebant de celo et patet summa ex dictis. q.
xii. e. (nemo lucernam accendit) quia sicut dictum est in devota oratione requiritur affectio sancta
et intencio recta. ideo postquam salvator docuit discipulos de sancta affectione. hic consequenter instruit
de recta intencione. et quia recta intencio que dirigit omnia ad gloriam dei corrumpitur per ypocri-
sim que ordinat omnia ad propriam laudem. ideo salvator primo discipulos de recta intencione instruit.
secundo de ypocrisi emulos arguit. ibi (Et cum loqueretur) Circa primum dicit sciendum quod intencio recta
est actus voluntatis tendentis in finem debitum per aliquid ad finem debito debito tamen
ordinatum sicut cum aliquis dat elemosinam propter deum per hoc intendens in ipsum deum et ideo per
istum actum caritatis in deum tendentis sicut in finem propter quod eligitur est quod est ad finem prout exigitur in
actu fidei presupponitur est ordinatus huic illud (lucernam autem hic accipi) pro intencione recta ut vi-
detur. ideo dicit salvator (Nemo accendit lucernam) quia intencio recta includit lumen fidei et ardorem
caritatis ad modum lucerne ardentis. (et in abscondito ponit et sub modio) quia intencio recta
dirigit ad superna. ideo sequitur (Sed super candelabrum ut qui ingrediuntur lumen videant) sicut
enim lucerna in alto posita illuminat ea que sunt in domo materiali. sic intencio recta ea
que fiunt et disponuntur in domo ecclesie et in domo consciencie. ideo subditur (lucerna corporis tui

est oculus tuus) hoc est lucerna mechanica quia corpus hic accipitur pro aggerie operationum. sicut cor-
pus materiale est quedam aggregatio membrorum diversorum et ideo sicut oculus dirigit membra ad operandum ut pe-
dem ad ambulandum manum ad scribendum sic intentio recta quia ut includit fidem et cari-
tatem ut predictum est dirigit varias operationes in finem debitum. ideo subditur (Si oculus tuus fuerit
simplex) id est intentio tua recta sine plica fictionis simulationis. (totum corpus tuum) id est aggeries
operationum tuarum lucidum erit id est meritorium vite eterne dummodo tamen operationes sint bone de genere
vel saltem indifferentes alias non caderet sub recta intentione. (Si autem nequam fuerit) id est intentio
perversa. (Et corpus tuum tenebrosum erit) id est aggeries operationum mala erit quia opus bonum
de genere malum efficitur ex perversa intentione sicut cum aliquis dat elemosinam mulieri paupercule
intentione inducendi eam ad peccatum luxurie. Ideo subditur (Vide ergo etc.) id est diligenter attende ne
intentio tua sit perversa quia per hoc corrumperet omnia bona. (Si ergo corpus tuum) id est aggeries operationum
(totum lucidum fuerit) cum exhibitione intentionis tamen exhibitione operis de genere (Erit lucidum totum)
quia omnia tendunt ad vite eterne meritum. (Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te) in presenti
per gratiam et in futuro per gloriam. ¶ (Et cum loqueretur) hic consequenter arguit emulos de propo-
sito quod est corruptiva recte intentionis et primo ponitur argumentio secundo reprehensorum obstinatio.
(Cui hic ad illos diceret) primo ideo quia primo arguit phariseos et secundo legis peritos. ibi (Respondens au-
tem) Circa primum dicitur (Rogavit illum quidam phariseus ut pranderet apud se) utrum autem ex devotione seu
cavillatione ipsum invitavit hic non videtur tamen ex fine huius capituli quod maliciose eum invitavit
ut inter epulas aliquid calumpniabile de verbis eius audiret. Ipse autem ingressus recubuit.
Sed hoc videtur esse contra doctrinam eius quia mittens discipulos ad predicandum dixit eis in quamcumque civitatem
aut castellum intraveritis interrogate quis in ea dignus sit et ibi manete ut habetur Mathei x.
(Iste autem phariseus) erat indignus ut videtur ex sequentibus. Dicendum quod non est simile de Christo et discipulis
quia ex collocutione cum peccatoribus non poterat peiorari sicut discipuli qui erant ab eo segregati
ad exequendum actum predicationis et maxime quia non dum erant confirmati et ideo Christus domum pharisei intra-
vit ut haberet occasionem arguendi vicia phariseorum. (Phariseus autem intra se reputans dicere
quare non esset baptizatus) id est lotus secundum traditiones iudeorum. (Et ait dominus ad illum) per hoc autem
quod respondetur cogitationi eius ostendit se esse deum cui nuda et aperta sunt secreta cordium. (Nunc vos
pharisei quod deforis est etc.) quia de mundicia exteriori in vasis et corporibus suis multum sollici-
tantur de mundicia autem interiori ipsius mentis negligentes cum tamen deberet esse econverso quia interior
mundicia necessitatis est exterior autem tantum honestatis que potest omitti sine peccato. et ideo
Christus predictam lotionem omisit ut haberet occasionem arguendi phariseos de exteriori mundicia
tantum curantes et interiorem negligentes. Ideo sequitur (Quod autem intus est vestrum plenum est ra-
pina aliorum) bonorum violenter acceptorum. (Verumptamen quod superest date elemosinam) quod primo dicit fieri restitutio
et de eo quod remanet elemosinarum largitio. (Et ecce omnia munda sunt vobis) quia elemo-
sina magis habet virtutem ad peccatorum remissionem ut habetur Danielis iiii. peccata tua elemosinis

redime ꝛc̄) q2 pharisei ex ypocrisi nō solū querebant exteriorem mundiciā sed et apparentē
iusticiā. ideo subd: (Ve vob phariseis q decimatis mentam ꝛ rutam ꝛc̄.) ut ꝑ hoc apparent iusti
q· volentes implere mandatū de decimis reddendis ꝛ ceteris minima ut ꝑ hoc crederentur
multū voluntarii ad implendū diuina mandata cū tñ essent transgressores in maioribus. ideo
subd: (Et preteritis iudiciū ꝛ iusticiā) subtrahendo ꝛc. q2 honor ꝛ premiū debitus est ꝑ phīm ideo
ex appetitu apparentis iusticie sequitur appetitus indebitus honoris ideo sequitur (Ve vob phari
seis qui diligitis primas cathedras) ꝛ q2 vicia occulta deo patent gravius quam
peccatores tales voluit hic alius p̄fi in honoribus. ideo sequitur (Ve vob.) In hoc .n. commi
nacōe pene eterne q2 estis ut monumenta .i. sepulcra ꝛ dr monumentū q· monens
mentē q2 videntes ꝑ hoc mouentur de sua morte cogitare (Que nō apparent s. exterius)
qualia sunt interius q2 talia aliū disponuntur ꝛ ornantur exterius ꝛ fetoribus replentur
interius ¶ (Respondens autem) hic consequenter xc arguit legisperitos peccata .n. eorum erant publica
ꝛ manifesta ꝛ ideo xc comminacōem eis nō facit per arguendo ꝑ ut iste legisperitus inpone
bat ei ꝛ ideo xc eos arguit de tribus primo de immoderata dacōe alii de minacōe cum d' (Et
vob legisperitis ve q2 honeratis homines ꝛc̄) ꝛ patet sentencia ex dictis Mt. xxiii. (alio arguit
eos de falsa ratione cum d' (Ve vob qui edificatis monumenta prophetarum) ꝛ patet sentencia
ex dictis Mt. xxiii. e. excepto q subd: (Profecto testificamini q consentitis operibus eorum)
videtur magis sequi contrarium. ad hoc .n. ornabant sepulcra prophetarum ut viderentur iusti
ores patribus suis qui occiderunt illos ut habetur expresse Mt. xxiii. ꝛ ideo dicendum q' testificamini
refertur ad hoc q ipi persequebantur xpm q erat magnus propheta eis promissus ꝛ discipulos eius.
ideo subd: (Propterea ꝛ sapientia dei dixit) xc qui est sapientia patris (Mittā ad vos p.) q autem
hoc sit dictū a xpo patet Mt. xxiii. ff. f. ubi d' (Ecce ego mitto vos prophetas ꝛ sapientes ꝛ ex
illis occidetis ꝛ crucifigetis ꝛc̄.) ¶ Tercio arguit eos de peruersa expositione sacre scripture cum d'
(Ve vob legisperitis qui tulistis clauem sciencie) clauis sciencie est auctoritas docendi ꝑ quam
debet intellectus verius latens interius aperiri ꝛ ipi ergo claudebant peruerse interpretando ut
patet de precepto de honore parentū q euacuabant ꝑ doctrinā suā sicut dictū fuit Mt. xv. a.
ꝛ etiam de pluribus aliis preceptis ut dictū fuit Mt. v. (Ipi nō introistis ad intelligendum veritatem)
ꝛ eos qui intrabant .i. intrare desiderabant (prohibuistis) prohibuistis ꝑuersitate doctrine vite.
¶ (Cum h' ad illos diceret) hic consequenter describitur phariseorum ꝛ legisperitorum obstinacō q' ex verbis
nō fuerunt emendati s; magis peiorati ~~ideo subd~~ (Ceperunt pharisei ꝛ legisperiti graviter in
sistere ut eum terrerent ꝛ stupefacerent ꝛ conturbati minus prudenter (Et vos eum opprimere
de multis) ꝛ sic ex variis questionibus ꝛ obiectionibus extraherent aliquid calumpniabile de ore eius
(Ut accusarent eum) sicut postea fecerunt coram pylato ut habetur Mt. xxvii. a.

Multis autem turbis) postquam xc monuit discipulos ad oronem instanter hic consequenter inducit
eos ad fidei constanciam ꝛ hoc primo ꝑ dissuadendo quedam a fide retrahencia. primo ꝑ sua

tendo quedam in fide stabilienda. i. (Nolite timere) 3o ostendit ad fidem adherendum ibi
(Dicebat autem) Retrahencia autem a fide sunt 3a. scilicet astucia seductorum. seuicia persecutorum a-
uaricia cupiditorum circa minima necessariorum. Et sic hic primo primus dividitur in 3a. prima in capitulo i.
(Dico autem vobis) 3a ibi (ait autem ei) 3a ibi (Dixit que ad discipulos suos) Circa primum sciendum
modo persimulantes sanctitatis frequenter corrumpunt fidem simplicium et sic modum faciebant phari-
sei qui erant ypocrite ut patet ex dictis et per hoc auertebant multos a fide. Xpus quem Xpus totus
caue. (Attendite a fermento phariseorum) ne scilicet per eorum ypocrisim auertamini a fidei
veritate. Nichil autem opertum quod non reueletur quia eorum falsitas in iudicio dei manifestabitur (Quoniam
que in tenebris dixistis) hic refertur ad seductores modernos. seductorum est
in tenebris et occultis docere. sed talia venient in palam in iudicio extremo et sic notatur
cum dicitur (predicabitur in tectis) domus enim Iudee illa habent tecta plana ubi congregantur
homines ad spaciandum et confabulandum et ideo illa que dicuntur ibi per publice dicuntur
et hoc modo exponit (theophilus. beda.) et exponit hoc referendo ad discipulos Xpi
quorum ea que passi sunt in tenebris carcerum et pressurarum declarata sunt per orbem ad gloriam
eorum. sed primo expositio magis concordat littere precedenti. (Dico autem vobis) hic describitur retra-
hens a fide que 3a seuicia persecutorum quos Xpus docet non timere et patet summa ex dictis Mt. x.
exceptis que sequuntur. (Nonne duo passeres veneunt dipondio) veneunt
i. venduntur. dipondium 3a species monete et valet duos as. et ideo v. passeres vendebantur
dipondio ut hic dicitur et duo asse ut habetur Mt. x. quia quintus passer non potest dividi. ideo
remanebat vendenti. sicut quando dantur v. oua pro uno denario non dantur in duo
populo. (Et omnis qui dicit verbum in filium hominis) i. contra Xpum humanitatem (Remittetur illi) i. non 3 ignum
ad remittendum sicut verbum blasphemie contra spiritum contra divinitatem et fuit expositum diffuse Mt.
xii. c. (Cum autem inducent vos) istud fuit expositum Mt. xii. c. (Ait autem ei quidam)
hic autem Xpus dissuadet tercium retrahens a fide que 3a immoderata concupiscencia temporalium
ubi primo ponitur cuiusdam cupidi peticio dominus Xpo. (Magister dic fratri meo ut mecum diui-
dat hereditatem) Inconueniens petebat quia non erat tempus nec locus nec Xpus erat temporalibus
intentus immo ea contempnere docebat et ideo Xpus respondet ei (Homo carnalis) et rudis et ter-
renus quis me constituit. Et filii apostoli ut possent vacare verbo dei curam temporalium
a se sibi reiecerunt dicentes. Act. vi. (Non est equum nos derelinquere verbum dei et ministra-
re mensis et ideo Xpus consequenter docuit cauere auariciam que a deo separat unde subditur (Quia
non in habundancia cuiusquam vita eius) scilicet spiritualis per quam coniungitur deo nec etiam corporalis quia per habun-
danciam et superfluitatem morbi mortem accelerant. Multo enim plures moriuntur ex re-
plectione quam extenuatione vite et pauperum illis insidiantur divites aut in nullo
loco sunt securi et ideo in cibo et potu timent intoxicari. (Dixit autem ad
illos similitudinem) ad suum propositum declarandum. (hominis cuiusdam diuitis vberes fructus

attulit ager) multo plus solito cursu. Et cogitabat quia habundancia diviciarum induxit
magis sollicitudines et per consequens animi anxietatem quia non supplent indigenciam ut declarat
Boecius in libro de consolacione unde sequitur (Quid faciam quia non habeo quo congregem fructus me-
os.) Ecce habundancia fructuum faciebat eum horreis suis indigentem. (Illuc congregabo)
cum caritas deberet divitias dispensare pauperibus. (Et dicam anime mee) id est mihimetipsi sed quod totus
homo denominatur a parte digniori. (Requiesce) hic exprimuntur tria mala que solent ex habun-
dancia diviciarum evenire scilicet ociositas quam notat id est (Requiesce gulositas cum dicitur Comede)
ebrietas cum dicitur bibe. Commessacionis celebritas id est (epulare). unde de divite e-
pulone dicitur quod epulabatur cotidie splendide. Dixit autem illi deus id est divinum sue cogitacionis
fecit dicere. non dicere facere est sicut illud ps. (Dixit et facta sunt) Stulte quia non cogitas de dei pro-
videncia et iusticia. (Hac nocte animam tuam repetent a te) scilicet demones quibus obligata
es peccato. (Que autem parasti cuius erunt) quasi dicat non erunt tua quia non portabis tecum. hoc autem po-
tissime patet quando in personis ecclesiasticis que non possunt relinquere bona ecclesie heredibus suis.
(Sic est) id est similiter stultus et ad similem finem veniet qui sibi thesaurizat bona temporalia. Et
non est in deum dives) id est vacuus est bonis spiritualibus. (Dixitque ad discipulos) Hic consequenter
salvator dissuadet secundario retrahens a fide quia est cura nimia et superflua rerum necessariarum et post
summa exposita capitulo vi. f. et g. (Nolite timere pusillus grex) hic consequenter salvator suadet
in fide stabiliendam et sunt tria scilicet protectio premii. exspectacio iudicii. exigencia offi-
cii. magnitudo beneficii. et sic hic pars dividitur in tria. Prima incipit. ibi (Sint lumbi vestri pre-
cincti) secunda ibi (ait autem petrus) tercia ibi (Omni autem cui multum datum est) Circa primum sciendum quod
spes vite eterne maxime stabit in fide. ideo dicit salvator ipsis fidelibus (Nolite timere pro
persecucione) presentis vite. (pusillus grex) et dicitur pusillus quia pauci erant fideles respectu in-
fidelium et quia pauci sunt electi respectu reproborum. (Quia complacuit patri vestro dare vobis regnum)
ex mera scilicet liberalitate divina aliquos elegit ad regnum celeste aliis dimissis et quos
ab eterno sic elegit in tempore vocavit ad fidem et iustificavit per graciam ut sic digni efficie-
rentur vita beata sicut quod dicit apostolus Ro. viii. (Quos autem predestinavit hos et vocavit quos autem
vocavit hos et iustificavit quos autem iustificavit illos et magnificavit. (Vendite que
possidetis) quasi dicat ex quo paratum est vobis regnum celorum parum debetis curare de terrenis. Sci-
endum tamen quod vendere possessa ad dandum elemosinam non est necessitatis nisi in casu extreme neces-
sitatis sed est supererogacionis unde dicitur Mt. xix. Si vis perfectus esse vade et vende que
habes et da pauperibus. non dicit si vis salvari sed si vis perfectus esse. (Facite vobis saccu-
los) id est repositoria bonorum que non veterascunt et que sint illa ostendit dicens (thesaurum
non deficientem in celis) ibi enim non potest esse corrupcio ab intrinseco nec per consequens inveteracio quia quod
antiquatur et senescit prope interitum est ut dicitur Hebr. viii. Similiter non potest violencia fieri ab
extrinseco ideo subditur (ubi fur non appropiat) Iste autem thesaurus acquiritur per porcionem elemosinarum

largitorem vii. c. xix. Cum dixisset salvator vende que habes et da pauperibus sequeris.
(Et habebis thesaurum in celo. ubi .n. est thesaurus vester tuus) .i. res tue amota et desi
derata. (ibi et cor tuum) quia secundum augustinum anima vivus ubi amat. ¶ (Sint lumbi vestri precincti.)
secundum stabiliens in fide quia est prestolo iudicii fiunt ubi fideles qui nunc conculcantur et despiciuntur
tunc honorabuntur et ideo ex tali exspectatione solidantur in fide disponentes se ut possint
secure illud iudicium exspectare et ad hoc inducit salvator dicens. (Sint lumbi vestri precincti) lumbi
mentis sunt voluntas et intellectus ex quibus procedunt cogitationes male lumbi vero car
nis sunt in quibus viget motus luxurie et utrique lumbi sunt precingendi .i. coartandi ab il
licitis cogitationibus et operibus. (et lucerne ardentes) .i. doctrina clara procedens ex caritate
(In manibus vestris) in plendo opere. (et vos similes hominibus et) .i. sicut discti vigiles et
solliciti de nostra custodia exspectando dominum suum venturum ad iudicium sicut antiqui
patres exspectabant eum venturum in carne et tunc eritis similes illis. (Ut cum venerit et
pulsaverit venit) quando dominus ad iudicium pulsus in morte cuiuslibet quia talis presentabitur in iudicio
qualis invenietur in morte quantum ad gratiam vel culpam secundum sequitur. (Beati servi illi quos cum venerit
dominus in eorum morte invenerit vigilantes) .i. in statu gratie et non in peccatis dormientes.
(Amen dico vobis) .i. fideliter assero (quod precinget se et) .i. prompte et sine retardatione
(ministrabit illis vitam beatam. Si venerit in secunda vigilia) secundum beatum gregorium (prima vigilia est
pueritie maxime parvulorum vel hominis in principio. (secunda vigilia) est custodia iuventutis.
(tertia status virilis quarta senectus) quia in quolibet statu aliqui moriuntur et ideo in quolibet statu fideles
debent esse parati promptissime ad recipiendum mortem contra ad hoc inducit exemplum dicens. (hoc autem scito
te et presumite (quia si sciret paterfamilias) hic contra ponitur tertium stabiliens in fide quia est exigentia officii quod
prelati qui debent alios in fide formare debent esse in fide magis solidi et ideo debent (vigilare
non solum se sed super suos) super gregem suum sibi commissum ne insurgat aliquis fidei et moribus
contrarium et hoc est quod dicitur respondendo ad quaestionem petri. (Quis putas est fidelis dispensator et) quasi dicat.
secundum quibus debeat vigilare super custodiam sui tamen hoc precipue prelatis qui sunt dispensatores
dei et ideo debent esse vigiles et solliciti ut ministrent subditis bona spiritualia et hoc designatur cum
dicitur (ut det illis in tempore tritici mensuram) tempus tritici vocatur tempus evangelii vii et x generatio tritici
comparatur io. xii. (mensuram) quia boni prelati debent instare spiritualia subditis secundum eorum proportio
nem et capacitatem. (Beatus ille servus quem cum venerit dominus) in morte ipsius (invenerit ita fa
cientem) .i. bona spiritualia fideliter dispensantem. (Super omnia que possidet constituet eum) quia in
beatitudine eterna consequetur bonum infinitum quod includit omnia bona. (Quod si dixerit servus ille
et) non cogitando de adventu domini in morte et propter hoc malis operibus se occupaverit quod
sunt tria in ipsis subditis quod notatur cum dicitur (et ceperit percutere pueros et) tunc .n. prelatus
pueros percutit quando subditos suos malo exemplo peccare facit. (Veniet dominus servi illius
ex inspirato repetens debitum mortis et dividet eum ab omnibus partibus vite (vel dum

cum separando animam a corpore (partemque eius ponet cum infidelibus) id est cum dampnatis. et subdidit
causam quare tales (personas) plus dampnantur quam homines mali dicens (Ille autem servus qui
cognovit voluntatem domini sui) communiter sicut prelati qui sciunt vel debent scire scripturas sa-
cras in quibus voluntas dei exprimitur (vapulabit multis) id est verberabitur vel punietur
multum quia talis non peccat ex ignorantia sed ex certa malicia. (Qui autem non cognovit) communiter
sunt homines qui in populo sunt illiterati (vapulabit paucis) id est minus punietur quia talis peccat
ex tali ignorantia que diminuit de peccato non fuit affectata. (Sicut cum aliquis vult
ignorare) illud quod tenetur facere vel vitare ut licentius peccet ex magis non libidine
peccandi provenit. (Cum aliquis vult ignorare) cuius scientia posset illum a peccato impedire
vel retrahere et in persona talium dicitur (Job xxi) qui dixerunt deo recede a nobis scientiam viarum tu-
arum nolumus. ¶ (Omni autem) hic autem ponitur secundum stabiliens in fide quod est magnitudo bene-
ficii collati quia non solum prelati debent esse stabiliores aliis in fide sed et illi qui plus
ceteris acceperunt a deo de gratiis gratis datis que dantur ad utilitatem ecclesie et promo-
tionem fidei christiani ut est noticia scripturarum gratia miraculorum et consilia et huiusmodi quod dicitur (Omni autem
cui multum datum est) scilicet de predictis gratiis (multum queretur ab eo) non solum sibi sed et sed et
aliis proficiendo. (Et cui commendaverunt multum) differt commendatum a dato et ideo per commen-
datum non intelligitur hic noticia scripturarum sed magis docendi officium quod est regimini annexum.
unde et homini dicitur esse commendari seu accommodari cure pastorali. sed quod dicit quod apostolus i
thimotheum vi depositum custodi a talibus plus requiritur ut supra dictum est. et quia gratie gra-
tis date non valent ad salutem nisi sint cum caritate dei et proximi (Et quid volo nisi ut
accendatur) id est augmentetur quia caritas meretur augeri ut aucta mereatur et perfici et quia
passio christi que ex magna caritate pro nobis sustinetur est maximum caritatis incendium ideo subditur
(Baptismo autem habeo baptizari) baptismum autem appellat suum sanguinem efficacem ex quo baptismus
et alia sacramenta ecclesie habent efficaciam (Et quomodo coartor) usque dum perficiatur quod dicitur exponitur
(uno modo) ut per hoc intelligatur magnitudo eius perfectionis nostram salutem per suam passionem (alio modo)
ut per hoc intelligatur tristicia et anxietas animi que fuit in eo imminente passione ut
per hoc ostenderet veritatem humane nature. et quia post passionem christi ad predicationem ewangelii multi credi-
derunt aliis personis sibi iunctis infidelibus remanentibus et persequentibus eos ad mor-
tem. ut patet de sancto stephano et patre eius. ideo sequitur (Putatis quia pacem veni dare in terram) patet
sententia ex dictis capitulo x. f. (Dicebat autem) hic autem ponitur adiutoria ad fidem et primo ostenditur
propositum. secundo removetur dubium. ibi (Cum autem vadis) Circa primum sciendum quod duo sunt valde
adiutoria ad fidem (et primo ostenditur) christi inter alia primum est oraculum prophetarum que expresse loquuntur
de adventu christi in mundum quantum ad conditionem persone venientis et quantum ad determinationem temporis et
aliarum circumstantiarum secundo plenius declaravi in quadam questione de quorum de adventu christi quam
propter prolixitatem omitto. et quia iudei saltem legis periti in oraculis prophetarum non erant excecati.

Non arguit eos salvator de hoc quod hoc attractum ad fidem non concedebat cum dispositione aliorum
aeris sunt pronostica indicabant quod tamen sunt fallibilia oracula quod prophetarum sunt certa et hoc est
quod dicit: Cum videritis nubem et cetera et concludit: hoc autem tempus et cetera. secundum adventus christi quod non probabat per
scripturas prophetarum quae loquentes unde daniel ix. Tempus adventus christi determinat. tertium cum multi eb
domadarum annorum. quartum attractatorum ad fidem est doctrina evangelice doctrine quae proponeret ali
cui sapienti quod tamen non esset imbutus aliqua lege et tamen hoc alie leges diminute et humanitus
dicte nullum iudicio rationis indicaret legem evangelicam puriorem sanctiorem et perfectio
rem lege veteri et multo plus aliis legibus humanitus confictis sicut est lex machomet
et consimiles et hoc est quod dicit salvator: Et a vobis ipsis. i. nullo iudicio rationis. Non indica
tis quod iustum est. recipiendo doctrinam evangelicam tamquam perfectissimam. Cum autem vadis cum adver
sario. Hic removet dubium quod super dixerat salvator non veni pacem mittere possent aliqui
credere quod intellexisset de omni pace quod non est verum sed solum de pace illa in qua aliquis concordat in
malo. ideo dicit: Cum vadis cum adversario et cetera. hic accipitur adversarius sicut ille proximus ab a
liquo iniusto lesus qui habet causam trahendi ad iudicem illum quod lesit illum et talis est reconci
liandus per satisfactionem debitam prout fuit expositum plenius matthei v. d. alioquin se
quetur maior punicio ad.

xiii. Capitulum tercium decimum

Aderant autem quidam. postquam salvator induxit discipulos suos ad fidei constantiam hic inducat pec
catores ad penitentiam. et primo ponitur christi monitio. secundo peccatorum conversio capitulo xv ibi. quae
primo ponitur in forti conterenda penitentiam. secundo confutatio impenitentiam. xiiii capitulo. Circa primum primo ponitur
pene motivum. secundo pene dicitur modum. i. Sicut et illi quidam. primo ibi. quia primo describit motivum
pene. secundo ex hoc sequitur fructum esse. i. Dicebat quidem. 3a ibi. quia ... motivum pene
primo ponitur christi instructio. secundo instructionis confirmatio. primo per exemplum secundo per rationem supra ex parabola
i. Dicebat autem. Circa primum sciendum quod motivum ad penitentiam sequitur consideratio ex morte re
pentina et horrida aliquorum de quo ponuntur hic duo exempla. primum est de galyleis a pylato
interfectis dum actu essent occupati in sacrificiis de quibus est quod opinio. dicit n. cyrillus quod
isti fuerunt sequaces iude galylei de quo dicitur actuum v. Hunc autem populum et in die professione
quod dum proficerentur se esse servos romanos in ipso ut dominum est supra ii capitulo. Iste iudas ga
lyleus dicebat quod esset eius ... et rex esse aliquem dominum populi dominum qui eos edu
xerat de egypto et fecerat sibi populum peculiarem. et multi consenserunt ei tamen quod po
stea prohibebant oblationes fieri pro salute imperii romani de quo pylatus indignatus
repente cum multitudine romanorum venit super eos eos sacrificantes secundum ritum suum
et interfecit eos ita quod sanguis interfectorum esset cum sanguine sacrificiorum. In scolastica
vero hystoria hic dicitur quod fuit quidam magus de galylea qui dicebat se esse dei filium
et dominum multos se duxisset et secum duxisset in montem garizim. promittens in se asso
surum in celum et dum illi sacrificaret ei sicut filio dei pylatus super veniens eos

intfecit cu armis ne maior seductio fieret et h est q d h (Accedant aute quidam) in illo tpe
nunciantes illi de galyleis quorum sanguinem pylatus miscuit cum sacrificiis eorum. vna cã erat q aliq eorum volebat
vocare xpm de consilio seductorem (Illa causa erat) q alii illarum occasione sbitanea et hor
renda horribilibus peccatis ipsorum occisorum imputabant et h h o d sal puttans q galy
lei hii p omibus peccatores fuint q d no est argumentum sufficiens vn sbdit (Non dico vobis)
no negat eos peccatores fuisse et hoc h o pbisse s asserit duo s q tal mors no est ar
gumentum sufficiens q gnius pcellent omibus aliis q freqt dolus pecca minus gnius i pnti vita
et gmora pus vita etna l pnte dist gniuis punienda asserit et q n de peccatis suis
penituerit sili pibunt ad impletum sunt ptitu et vespasianu in destructione ciuitatis
ihrlm et occasione pli iudayci q no penituerat de occisione x et aliis peccatis suis
fideles n q tunc crediderant x aute ad ventum tyti et vaspasiani fuint moniti p angelum
vt recedant de iudea et tunc transierunt ad regnum agrippe q erat confederatus romanis sm
aute ex no poit auctor (Et sicut illi decem et octo sup quos cecidit turris syloha) In
eadem iherlm et dum edificaret et quidam triui in loco dco subito cecidit sup eos et
oppressit quos in ruina aliq imputabant enormitati peccatorum suorum deq siles simaz d x c
de p ex (Dicebat aute similitudinem hanc) hic tonat sal ad pmam r de supra ex
similitudine arboris que p annos n faciat fructum ex quo concludens q sili cedit psum
gendi de pnti vita et puniendi n facient (fructum) fructum pnie et bonorum opm
et h e q d (Arborem fici) i gentem iudaycam (Habuit quidam) i ipse ds cuius pfecto et p
petas no pt a nob exprimi aliq dco nomine s q d vi pro de causis (Cum pa supi
or est omi rone) ho d (Quidam habebat plantatam in vinea sua) i i iudea que spualit
m dicebat s hereditas dei (Dixit aute ad cultorem vinee) i ad angelum custodem et ppo
situm illi gentis q tunc erat michael ut h danl x (Ecce anni tres sunt) i tria tpa tpe
legis tpe pphetarum tpe pdicois x in qbus ds qsiuit fructum bonorum opm a iudeis et n
inuenit n in valde paucis q qi n conputantur r tante multitudinis ut pz p dcta tpa
considanti (Succide ergo illam) inq ondit q meruerat occidi et deterra illa eici
q fcm est postea p tytu et vespasianu qui multos de illis occiderunt et alios cap
tiuos d t a eiecerunt (Dne dimitte illam) qa angli p angs illos qs custodi
unt impellant d ina clementiam vn destructio ciuitatis et ppli dilata est p xl annos
p passionem x (Vsq dum fodiam circa illam) in mittendo illis terrore dinorum iudiciorum (Et
mittam stercora) ondendo ei feditatem et abhominatione peccatorum suorum p q solent hoies
penitere de peccatis suis (Et siquidem fecerit fructum) q in illis xl duobus annis d c di
scipulis multi de iudeis penituerunt et conuersi ad fidem fructum bonorum fecerunt vt pz
actuum ii et in plibus aliis locis (Sin aute succides eam) q in penitentes et in sua p
fidia remanentes fuint occisi et captiuati p tytu et vespasianum ut p dcm est.

Erat autem. hic consequenter ponitur doctrine confirmatio per sequens miraculum ubi primo notatur locus cum
dicitur (Erat autem docens in synagoga eorum) in loco communi ubi conveniebant iudei. et tempus cum
dicitur (sabbatis) in quibus homines debebant intendere divino cultui et ad audiendum verbum dei. (Et ecce
mulier que habebat spiritum infirmitatis) id est infirmitatem a spiritu maligno inflictam vel causatam quod
patet ex hoc quod infra subditur (hanc autem filiam habrahe quam alligavit sathanas. Et ponitur
infirmitatis (decem et octo annis) patet infirmitatis diuturnitas (Et erat inclinata nec poterat sursum
respicere) ubi quo ad hoc infirmitatis gravitas et deformitas et ista exprimuntur ut miraculum sequens
maius et evidentius ostendatur. unde subditur (Et confestim erecta est) non per naturam aliqui in-
firmitates possint curari. non tamen in instanti. (Respondens autem archisinagogus) id est princeps
synagoge et dicitur archos quod est princeps et synagoga. (Sex dies sunt in quibus oportet operari
etc.) et hoc intelligitur de operibus servilibus. sed opera miraculorum que ordinantur ad dei gloriam gratiam
et vicinorum devotionem excitandam poterant fieri in die sabbati et convenientius in illa die quam in alia
eo quod illa dies erat ordinata cultui divino. et dominus convicit ipsum et hoc ostendit per exemplum sensibile cum
dicitur (ypocrita unusquisque vestrum etc.) et patet littera et cum hoc diceret. (Erubescebant omnes adversarii
eius) confusi sua racionabili ratione cum non poterant contradicere. (Circa quod considerandum quod confundebat
adversarios suos aliquando exemplis sicut hic aliquando miraculis sicut supra v° (Ut autem sciatis) quia filius
hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata ut paralitico (tibi dico surge etc.) aliquando scripturis sicut Matthei xxi
Nunquam legistis quod ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem etc. aliquando rationibus evidentibus
sicut Matthei xxii. (Cuius est ymago hec et superscriptio etc.) aliquando testimoniis ut Iohannis v. (Vos mi-
sistis ad iohannem et testimonium perhibuit veritati. (Dicebat ergo.) postquam salvator proposuit primum
motivum. hic consequenter ostendit frequentem ex hoc ecclesie fructum. circa quod considerandum quod licet penitentes
et conversi ad fidem catholicam primo fuerunt pauci et abiecti temporibus persecutionis tyran-
norum et hereticorum cum dominus postea induxit aliquos penitentes ad fidem qui fuerunt homines
magne scientie et vite sicut fuit ambrosius augustinus et consimiles per quos ecclesia fuit valde exalta-
ta prout continetur hic in duabus parabolis que exponuntur supra Matthei ~~xiii c. e.~~ (Et ait autem illis)
Postquam salvator supra posuit primum motivum et sequentem fructum. hic consequenter ostendit penitendi
(motivum) motivum circa quod considerandum quod in penitentibus est triplex difficultas ad opera virtutum una est
ex corruptione nature per peccatum primorum parentum ex qua causata est in humana natura pronitas
ad malum et difficultas ad bonum. sicut quod dicitur Genesis ~~viii~~ Sensus et cogitatio humani cordis proni
sunt ad malum ab adolescentia sua. (Secunda est ex peccatis preteritis) tanta est in hominibus fre-
quentantibus quedam habitus et saltem dispositio inclinans ad peccata similia. (Tertia est ex difficultate
operis virtuosi. quia virtus est circa bonum et difficile et isto modo penitentia ad hoc quod sit efficax debet
cum magno conatu fieri et hoc est quod dicitur (Contendite intrare per angustam portam) et per hoc in
solvitur questio proposita de paucitate salvandorum pauci respective inveniuntur. ste fuide pe

intentes quod non impediantur per occasiones difficultates ~~lu. xiii~~ (Multi querent intrare et non
potuerunt) et isti sunt tepidi propter difficultatibus impediti et quia non semper durat tempus peni
tendi. Ideo sequitur: (Cum autem intraverit paterfamilias) iste paterfamilias est Christus qui per passiones
suas intravit gloriam ut habetur luce xxiiii. (Oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam.)
ex quo ostenditur quod alii non habebunt ingressum facilem. (Et clausit hostium) in morte pec
catori clauditur hostium penitencie. (Incipietis foris stare et pulsare etc.) In quo
ostenditur pena post mortem sed infructuosa secundum quod dicitur sap. v. dicentes (Inter se penitentiam age
res) etc. Tunc incipietis dicere manducavimus coram te hoc potissime refertur ad iudeos
inter quos Christus conversatus fuit et in plateis eorum docuit. (Nescio vos unde sitis) quia nes
ciet eos sciencia approbacionis sed reprobacionis. (Ibi fletus erit) in fletu duo sunt. secundum tristicia ani
mi ex qua procedit fletus corporalis et secundum hoc fletus erit in dampnatis generaliter tam demonibus
quam hominibus. Alius est ex parte corporis secundum resolucio lacrimarum a cerebro et odor et quantum
ad hunc fletus non potest esse in demonibus nec animabus separatis. Sed post resurrectionem in hominibus dampnatis
erit a cerebro et odor non tamen fluxus lacrimarum seu resolucio quia cessante motu celi
(Omnis generacio et corrupcio cessabit et dampnatum non incurrat aliquam corrupcionem) ergo potest ibi esse.
(Cum viderit abraham) hoc ipse erit in extremo iudicio quia reprobi videbunt electos resur
rexisse in corporibus gloriosis et audient vocem iudicis ad eos vocantis ad regnum celes
te et condempnantis reprobos ad penam gehenne secundum quod dicitur math. ~~xxv~~ (Tunc enim videbunt se
expelli per demones executores divine iusticie. (Et venient ab oriente etc.) quia ab
universis mundi partibus gentiles conversi sunt ad fidem qui tunc recipient gloriam perfectam in anima
et corpore. (Et ecce sunt novissimi qui erant primi) scilicet iudei qui erant primi ad recipiendum
dei beneficia erunt posteriores gentilibus propter suam incredulitatem et hoc est quod dicitur apostolus Ro. ~~xi~~.
(Cecitas ex parte contigit in israel donec plenitudo gencium intraret etc. (In ipsa die) Hec est
pars in adventali. aliqui enim phariseorum non potentes doctrinam Christi contradicere pro cautela voluerunt
eum terrere et sic doctrinam eius impedire. (Dicentes exi et vade hinc quia herodes vult te oc
cidere) ex quo videtur quod tunc erat terra sub secta herodis. (Ut impetum videtur) quod isti exierunt filium
ex hoc quod habetur luce ~~xxiii~~ (Herodes autem viso ihesu gavisus est valde. erat autem ex multo tempore
cupiens videre eum etc.) Christus tamen in sua responsione ostendit se talibus non terreri nec ab hominis operi
bus impediri dicens (Dicite vulpi illi) id est herodi. vulpes enim est animal dolosum rapax
tortuose incedens et fetidum. sic princeps malus qualis erat iste herodes est dolosus per
machinaciones mali. rapax eius alieni. tortuose incedens perversitate iudicii. fe
dus per infamiam nominis sui. (Ecce demonia eicio) et non potest me resistere. cum tamen sint ma
ioris potestatis quam herodes. quasi dicat non habeo eum timere. (Sanitates perficio hodie et cras) quia
Christus duobus annis predicavit ista beneficia conferendo et tercio anno predicacionis sue passus est.
(Per hodie et cras) id est paucis diebus usque ad tempus passionis mee in iherusalem. (... quare) non

capit prophetarum prius extra iherusalem) quia conveniens fuit xpm pati in loco passionis prophetarum quia iherusalem
ut patet ex cursu veteris testamenti unde et de manasse rege iuda dicitur iiii Reg. xxi. quod implevit iherusalem
sanguine prophetarum usque ad os. et ideo conveniens fuit xpm ibi pati. cum quia est caput omnium prophetarum tum
quia omnes prophete de eo scripserunt. secundum quod dicitur act. x. c. (Huic omnes prophete testimonium perhibent) et propter
dictam occisionem exprobrant. communiter cum iherusalem dicens. (Iherusalem iherusalem et) et patet
sentencia ex dictis supra xxiii. c. Capitulum quartumdecimum

xiiii. Et factum est) Posita informacione penitencium. Hic consequenter ponitur confutacio impenitencium.
Dicuntur autem impenitentes proprie qui ad verbum xpi non convertebantur sed potius indura-
bantur qualiter erant pharisei et legisperiti. primo igitur ponitur istorum confutacio. secundo simplicium
informacio ibi. (Ibant autem turbe. primo autem dividitur in quatuor quia confutat eos de ignorancia. secundo de
superbia ibi. (Dicebant autem et ad invitatos). tercio de cupiditate ibi. (Dicebat autem et ei). quarto de
ingratitudine ibi. (At ipse dixit.) (Circa primum sciendum quod invidia excecat intellectum. et ideo pharise-
i et legisperiti ex invidia contra xpm excecati dicebant eum legis transgressorem eo quod curabat
bant in sabbato quod tamen est falsum ut dictum est capitulo precedenti et hic unde ostenditur ad maiorem confuta-
cionem in curacione ydropici. (Cum dicitur et factum est cum intrasset in domum cuiusdam phariseorum sabbato
et iste invitavit xpm ut patet ex sequentibus et videtur quod hoc fecerit maliciose et non ex devo-
cione unde subditur (Et ipsi observabant eum) attendentes si mirabilia aliqua diceret quod
faceret unde possent eum accusare. (Et ecce homo quidam ydropicus) et dicitur ab ydros quod
est aqua quia ydropicus habet aquam inter carnem et cutem. (Erat autem iuxta) dicit cyrillus quod ipse
non petebat a xpo sanari timore phariseorum. sed solum se ostendebat ut xpc eum videns eius
misereretur. (Et respondens ihc) non ad verba quia si questio non proponebatur sed ad cogi-
taciones phariseorum et legisperitorum qui cogitabant curacionem esse illicitam. (At illi tacu-
erunt quia si dixissent) non timebant ab eo racionem confutari. (Si autem dixissent) sic non
haberent frontem ipsum de hoc accusandi. (Ipse autem apprehensum sanavit eum ac dimisit) et per sim-
plicem manus ipsum curavit et postea manum retraxit et respondens cogitacionibus eorum
quibus cogitabant factum illud illicitum. (Dixit ad illos) illud esse licitum et bonum per exem-
plum bruti animalis precio habiti succurrere in sabbato. et per hoc ipsos et multo forcius succur-
rendum est homini per quem facta sunt animalia bruta et qui factus est ad ymaginem dei. (Et non po-
terant ad hoc respondere) tamquam confusi evidenti racione. (Dicebat autem) Hic consequenter confutat
eos de superbia in ambicione celebrita et honorum quod notatur cum dicitur (Intendentes quomodo primos
accubitus eligerent) id est primas sedes in conviviis sollempnibus. (Cum invitatus fueris ad
nupcias non discumbas in primo loco) per primum locum non solum intelligitur hic honorabilior sessio
in conviviis sollempnibus. sed etiam quolibet eleccio vel prelacio seu promocio ad aliquam dignitatem
et hoc patet ex hoc quod premittitur (Dicebat autem ad invitatos parabolam) parabola autem est aliud
rei significatum ad dignitates quia nullus debet se ingerere sed alios sic meliores se preponere

158

qm z mise alioqui i uitator pncipal. s. ds a quo z ois ptas deicit eu a sua digitate
saltē spuali s ma dapnacois. alii ñ deicit teles pena tpal' te pomis. (Si aūt huili
refugiens sicut faciebant pres antiq ut gs) ~~i amb~~ z asiles tanē ex obedia
suscepit. et ex cari te supna ea bn usus fuit tanē celeste glam obtinebit.
~~io sbo~~ (Et erit t glat) cui ro sb o. (Quia ois q se exaltat humiliab) psupti
ose dig se in gendo huiliab mo pdco. (Et q se huiliat n fallacit et ficte
sz s q d. ecci ~~xix~~ Et qui nequit se huiliat et intiora ei ple sut dolo sz uacite
et ex corde. (exaltabit) s q scbi pu b. xxix. huilem spm suscipiet gla. (Dice
bat aūt) hic 9tur arguit phiseos de cupi te qr faciebant 9uiuia n moti pie te
sz mg cupi te intendentes p hoc 9seq aliqs utili te seu honore p ad suturii illorz
quos uocabat ad 9uiuia et hoc z q d. (Dicebat aut et ei qui se iuitat) ut p refec
cōe spuali aut corpali p. rependet ei spualez s. donū pietatis. (Sciend tñ)
q sz diget ubū ad ipm tñ p hoc alios assistentes q erant i hoc cupabi les argu
ebat. (Cu facis prandiu aut cenā noli uocare amicos). i. ppt affini tez (Neqz
uicinos) i. ppt familiari tez (Neqz diuites) ppt aliqs utili tez 9sequeda. ~~io sbo~~
(Ne forte et ipi te iuitent te). Ista reiuitaco itelli ang bom tpal' retbucō
Nondū tñ q si uocentur pdca ad 9uiuia ppt cari tez mutuaz nutendam meritori
z. (Si aūt ad lasciuiam) aut gulaz extendā pctm z. (Si aūt ppt grādez libali tez seu
urbani te i dois z. et bñ pt fi et male p ut (fine) ad fine ultiorez ordinatr q
pt esse bon l' mal. (Sz cu facis 9uiuiū mot pietate) (Uoca paupes caren
tes sū). (debiles) carentes 9gnati. (claudos) debiles i gssu. (Cecos pua
tos usu. Et beatus eris) qr ds retbuet t. pietas. n. ad oīa util' z pmis
sione hns q nūc z futē. thim ~~io sbo~~ (Retbuet. n. t) i resurrexioe iustorz
seq hic. (Cū audisset quidā). s. xpm loquētez de retrone mot ubo x ppt t hi
uba. (Beatus q manducabit pane i regno celorz l' di.) dicūt aliq q p pane iste
itelligebat bti tez uam que 9sistit i uisione et fruicōe diuitatis x pncial' et
huanitē s io qui uocat se pane uite ~~io vi~~ (Alii aūt dicūt) q ille erat rudis
et carnal' credens q rtr futa eēt ad uitā cibis carnalibz idigentez. sicut c
dicūt sarracem et iudei modo. (Et hoc ucl) qr statī ei x respondens 9posuit
pabolaz de hiis q ppt sua tepi tez excludendi st a 9uiuio celesti. (At ipe
dixit ei ho qdaz) hic 9tur x arguit eos de mag ne l' ingrati ne qr iudei p ce
teris gentibz fuerut iuitati ad btitu tez celestez. p p ppheas. s p ipm xm eis
pdica tez i pso ppa. p p aplos et cū renuerut ueire ad fidez et io uocati
st gentiles s q d. act ~~xiii~~ uob optebat p loqui ubū di. Sz qr repu
listis illd et idignos uos iudicastis ecne uite ecce 9uertim ad fidē gētes

Sic .n. nob precepit dns et hoc est q dr parabolice. (Homo quidam) .i. xps verus homo verus deus (fecit cenam magnam) .i. statuit celestem beatitudinem que vocatur cena. eo q est refectio ul-
tima. (Et vocavit multos) quia vult omnes homines salvos fieri. ad thim .ii. (Et misit servum suum) .i. suos accipitur singulariter pro plurali. hic exod .viii. venit musca gravissima
.i. multitudo muscarum. (Et ceperunt omnes excusare) .i. per mala opera se retrahere et accipitur
hic omnes pro maiori parte quia pauci salvantur respectu ut dcm tamen supra (Villam
emi) hic notantur superbi per dominium ville emptum quia superbi volunt alius dominari .i. (Iuga
boum emi quinque) per hoc intelliguntur cupidi terrenis nimis intenti sine suum ibi constitu-
entes. (Uxorem duxi) per hoc intelliguntur carnales et lascivi. Ad ista non tamen vicia re-
ducuntur omnia redundancia a beatitudine celesti. secundum quod dr Io .i. canonica. Omne quod est in mun-
do concupiscentia carnis est. aut concupiscentia oculorum aut superbia vite. (Exi cito
in plateas et vicos civitatis) quia principibus iudeorum et sacerdotibus et legis peritis et maioribus
illius populi propter sua peccata dimissi sunt a deo et pauperes et simplices et publicani illius populi sunt
vocati ut patet in apostolis et pluribus aliis ex decursu ewangelii. (Et adhuc locus est) quia non
solum de iudeis. sed et de gentilibus per diversas partes orbis partes multi ad fidem et ad gl-
iam vocati sunt. (Dico autem vobis quod nemo et) non est intelligendum per hoc quod nullus quia nullus de iudeis
sit salvatus sed quia pauci comparative secundum communem modum loquendi dr. necnon est in ecclesia vel in foro quando
pauci ibi fuerint ¶ (Ibant autem turbe) posita convivacione in precedentibus hic consequenter ponitur
instructio sequacium xpisti. et primo simplici verbo. secundo parabolice .i. (Nemo .n. ex vobis) Circa primum
dr. Si quis venit ad me .i. vult venire per fidem credendo sicut sunt seculares vel statum perfectionis
assumendo sicut monachi sunt religiosi. (Et non odit patrem suum) hic accipitur odium large quia
aliquis propter exhortaciones parentum et amicorum non dimittit venire ad fidem catholicam sicut patet de sco
clamando et inclinans alios vel de seculo ad religionem. (Adhuc et animam suam) .i. vitam corporalem tamen
contempnendo propter dominum paratus vitam suam exponere pro fide causa necessitatis occurrente. (Non potest
meus esse discipulus) Discipulatus autem xpisti dupliciter potest intelligi. uno modo generaliter secundum communem fidem
et ad hoc sufficit fides cum observacione mandatorum. (Alio modo) cum hoc per observanciam consili-
orum que cum statu requiritur repermissio concupiscenciarum carnalium magis cum sequitur in
discipulatus quantum primo modo. secundo sequitur. (Et qui non baiulat crucem suam per carnis maceraci-
onem et concupiscenciarum repressionem ¶ (Nemo .n.) hic consequenter adducit duas parabolas ad
suum propositum de aggressu status perfectionis. qui consistit in observacione consiliorum et primo ondit
quid requiritur in tali aggressu. secundo quod indebito usu .i. (Bonum est sal) Circa primum dr (Quis
.n. ex vobis turrim edificare .i. aggredi perfectam vitam ewangelicam (Nonne prius sedens)
.i. deratus a tumultu passionum delibet. (Computat sumptus) .i. consideret si ea que
ad hoc requiruntur quia est promptitudo ad relinquendum omnia propter deum ut probetur postea. (Ne
postea) quia posuerit fundamentum quod consistit in observancia mandatorum. (Et non

potuit pficere) qr non h' pimp^nez animu ad relinquendu oia. q' est primu in statu pfeccois
acquirende. tal' fuit ille iuuenis de quo dr. Mt. c. xix. qui obseruat mandata cui dixit
xps (Si vis pfectus esse vade et vende oia que hes et da paupibz etc) Sequitur ibidem q'
abiit tristis) eo q' multas hebat possessiones qr amore temporaliu fuit a statu p
feccois et ideo non huit sumptus ad pficiendum turrim cuius posuerat fundamentu. C Aut quis rex) hic
ponitur scda parabola ad idem cum dr. (Iturus rex inuenis committere bellum) hic accipit rex
quilibet volens ingredi pfeccois statum. qr debet bn regere operacoes et cogitacoes suas
et iste committere bellum. ad capiendum sibi celeste regnum. sicut q' dr Mt. c. ~~xi~~ Regnum ce
lorum vim patitur. i. violenti rapiunt illud. (Si possit cum x. milibz etc) i. cum ob
seruancia x. mandatorum. sz qr non suffic ad pfeccois statum acquirendum ut pdcm est
qr rex celestis venit ad eum cum viginti milibz qr duplam obseruanciam exigit
ab eo. s. mandatorum et consiliorum. ~~Et subdr~~ (Rogat ea que pacis sunt) assenciendo
regi celesti in obseruancia consiliorum que incipit ab euuangelica paupertate. ~~sicut dicitur hic~~.
Omnis ex vobis qui non renunciat oibz que possidet etc) et ex hac adaptacione patet q' ista
parabola et pcedens vadunt ad istam intencoem. C Bonum est sal) Ostenso q' requirit ad pfeccois
aggressum. hic consequenter ostendit q' requiritur in eius debito vsu. s. discrecio que requiritur in omnibz
oibz opibz bonis. sicut q' dr aplus Ro. xii. racionabile obsequium vrm. et ideo q' dr (Bonum
est sal) i. discrecio que est condimentum omnium bonorum. sicut sal est condimentum ciborum. (Si autem sal
euanuerit) i. discrecio defuerit in quo condietur. qr opus bonum de genere insipiendum est et in
utile. sicut caritas discrecoe (Sz foras mittetur) hoc est a pfeccione cadit. vnde et in collacoibz
patrum collacione scda moysi abbis declaratur p racones et exempla. q' illi q' ceciderunt
a statu pfeccionis. hoc fuit communiter propter defectum discrecoeis. C. Capitulum. xv.

E (rant autem appropinquantes) Supius descripta est peccantium modo ad penitenciam. hic
consequenter describitur eorum conuersio ad iusticiam. et primo in generali. scdo in speciali. ca. ~~xix~~. prima in
tres. qr primo ostendit q' peccatores redeuntes sunt benigne recipiendi. scdo caute nutri
endi. ca. ~~xvii~~. tercio deuote instruendi. (ca. ~~xviii~~. prima in 2. qr primo describitur peccatorum
recepcio benigna. scdo doctorum eorum satisfaccio condigna. ca. ~~xvi~~. Circa primum
ostenditur peccatorum conuersio cum dr. (Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores)
ex proposito emendacoeis vite ut audirent illum parati ei obedire. scdo subditur in ista
murmur malignancium cum dr. (Et murmurabant pharisei et scribe dicentes qr hic pecca
tores recipit etc) vocantes de mala vita eo q' talibz amicabiliter se pbebat
et sequitur xpi responsio cum dr. (Ait ad illos) etc. In responsione ostendit q' peccatores redeun
tes sunt dulciter recipiendi et ad penitenciam inducendi et hoc inducuntur tres parabole. scda
incipit. i. (Aut que mulier) tercia ibi. (Homo quidam habuit duos filios. Quis ex vobis) hic
ponitur prima parabola de oue pdita et humeris pastoris cum gaudio reportata et

pz s(ecundu)m a exodis M^c. xviii°. (Aut que mulier) hic ponitur 2a parabola de dragma p-
dita et de inventa. ubi dicitur (Que mulier habens x) mulier ista est sapientia divina habens .x. or-
dines angelorum quasi dragmas .x. et decima dragma est humana natura ad ymaginem
dei facta et ideo capax ipsius per cognitionem vel amorem. ista dragma x^a fuit perdita per pec-
catum primorum parentum (Nonne accendit lucernam) lucerna est lumen in testa quia divina sapi-
entie lumen deitatis accendit in testa nostre mortalitatis ad querendum (hanc) humanam naturam
perditam et reducendum eam ad beatitudinem (Nonne evertit domum) ista domus est synagoga
que fuit eversa ut inveniretur humana natura (Et cum invenerit convocat amicas .i. angelicas
societates que congaudent de peccatoribus ad deum conversis, et quod dicitur est parabola precedenti
et hic idem concluditur. ita dico vobis gaudium erit ¶ (Homo quidam) hic ponitur 3a parabola
de filio prodigo per quem designatur populus gentilis qui erat subditus peccatis vel etiam quilibet
peccator singularis. dicitur igitur (Homo quidam) .i. ipse deus pro nobis humanatus. (Habuit duos fi-
lios) .i. duos populos scilicet iudaicum et gentilem. scilicet vel (duos filios) scilicet iustos et peccatores.
quia et peccatores sunt filii dei in quantum sunt ad ymaginem licet non sint filii per gratiam (Et dixit
adolescentior) .i. gentilis. unde et populus iudaicus vocatur filius dei primogenitus. ~~Exodi iiii~~
filius meus primogenitus israel vel peccator quidam vitiis involutus et ideo dicitur adolescen-
tior filius (Et divisit illis substantiam) quia dona dei omnibus largiuntur licet dissimiliter
(Adolescentior filius peregre profectus est) .i. per multiplicia peccata elongatus sic a deo patre et
celesti curia et civitate et ibi (Dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose) quia per
peccata mortalia tolluntur bona gratie et peiorantur bona nature (Vivendo luxuriose) luxuria
spirituali que est ydolatria quantum ad populum gentilem et luxuria corporali non solum ad gentiles
sed et quantum ad peccatorem in forma fidei non habentem (Facta est fames valida) per defectum verbi
divini et sacramentorum quia gentilibus non est data lex vetus nec oracula prophetarum. sed illud ps.
(Non fecit taliter omni nationi) et iustitia sua non manifestavit eis. peccatoribus etiam
vitiis in tali statu lex et prophete non valebant ad salutem ~~[illegible]~~ (Et cepit e-
gere) spiritualibus bonis. (Et adhesit uni civium regionis illius) scilicet dyabolo qui est
civis in regione umbre mortis (Et misit illum in villam suam) .i. occupavit ei-
us cor cupiditatibus mundanis cuius ville dyabolus dicitur dominus Jo. Venit princeps mundi huius
et in me non habet quicquam. (Ut pasceret porcos) .i. vitia que fetida sunt et immunda. unde thi-
mo. vi. dicitur (Radix omnium malorum est cupiditas) quia sicut ministrat nutrimentum est omnibus
ramis arboris. sic humorem temporalium cum quibus utitur humana natura mundana cu-
piditas ad ministrandum materiam et fomentum omnibus vitiis (Et cupiebat implere
ventrem suum) quia intentus aggregationi temporalium querit in talibus sufficientiam invenire
eam habere per talia. sed non assequitur intentum quia talia non minuunt cupiditates sed magis
eas augent. quanto enim quis plus habet de bonis temporalibus tanto plus ad habendum

meliora anhelat. secundum quod dicit beatus Gregorius. et hoc contra . . . actiue vitem? et iō bñ sb
dicitur. In se autem reuersus. hoc modo. peccando exierat a se egredit quando limites rectitudi
nis egredit aliter transgredit. et iō penitendo a se reuertit. Quanti mercenarii in domo
patris mei. i. in ecclesia seu congregacione iustorum. Habundant panibus. s. pane sacre
scripture, periudicorum, et pane eukaristie, sacramenti percipiendorum. Ego autem hic fame pereo.
quia si ad gentiles referatur hoc dictum patet quia ei talia non administrant. Si autem ad catho
licum peccatorem patet quia talia non proficiunt homini quamdiu remanet in mortali peccato. Surgam
per inclinationis super peccati delictorum. Et ibo ad patrem meum per vite melioracionem. Et di
cam ei pater et per veram fidei confessionem quantum ad gentiles, secundum illud ro. x. Corde creditur ad iusticiam,
ore autem confessio fit ad salutem quantum ad peccatores per integram et puram confessionem. Cum autem
adhuc longe esset. i. motus ad penitentiam. non tamen perfecte contritus ad quod requiritur gratia
diuina preueniens. iō sbditur. Vidit illum pater ipsius oculo clemencie sequitur. Dixit autem pater
ad seruos suos. i. ad apostolos et ecclesie ministros quibus precepit predicare. non solum iu
deis sed et gentilibus. et non solum iustis sed et peccatoribus. Cito proferte stolam primam. i. p
fecndam innocencie et restituendam nunciare vel iustis et penitentibus. Et date anu
lum in manum eius. i. predicate dandum anulum per caritatem fidei operantis. Et calciamenta
in pedes. i. sanctorum precedencium exempla. quia calciamenta fiunt de pellibus mortuorum animalium
facta. Et adducite vitulum saginatum. i. sacramentum eukaristie ad ministrandum fidelibus in quo
immolatur xpc qui est vitulus saginatus per gratie pinguedinem. Et manducemus quia in
primitiua ecclesia non solum ministri ecclesie sumebant hoc sacramentum sed et totus populus cottidie vt
habetur actuum ij. et adhuc semel in anno quilibet xpianus tenetur recipere hoc sacramento reficitur
et cottidie quia sacerdotes non solum sumunt hoc sacramentum per se sed et pro populo. Quia filius
meus hic mortuus erat morte culpe. Et reuixit vita gratie. Erat autem filius eius se
nior in agro quia iudayicus populus in cultu vnius dei erat occupatus. Et cum veniret et
appropinquaret domui. i. ecclesie. Audiuit symphoniam et chorum. quia cum spiritus sanctus
descendisset super apostolos alios. quia discipulos in die penthecostes ceperunt laudare deum
variis linguis ut habetur actuum ij. Et tunc iudei qui erant in iherusalem audientes vo
ces eorum admirati sunt et ceperunt querere vnde esset tanta gratia et exultatio vnde sb
dicitur. Et vocauit vnum de seruis et interrogauit que hec essent. quia petrus pro aliis respondit.
ostendens quod esset de dono spiritus sancti quia ministrauerat verbum ad fidem catholicam. sicut sunt iudei
sunt gentiles. vnde et similiter gratia spiritus sancti data fuit gentilibus credentibus sicut et discipulis
in die penthecostes data fuerat vt habetur actuum x. de cornelio et aliis gentilibus
qui erant cum eo. Et indignatus volebat introire quia iudei et ad fidem conuersi ad
mirati fuerunt quod gentiles quos prius desperabant equarentur eis in gratia dei. vt
habetur actuum x. vnde cum petrus rediisset iherusalem illi qui erant conuersi ad fidem catholicam de iudaismo

discrepebant ad visus illum eo q communicauit cum illis ut habetur act. xi. (Pater ergo illius egressus cepit rogare eum.) quia deus per apostolos et specialiter per paulum ostendit (ro. v) iudeis
et per scripturas quod gentiles non erant contempnendi. sed gaudendum ad communionem fidei
ipsum recipiendi. (Ecce tot annis seruio tibi.) sub lege moysi. (Et numquam mandatum
tuum preteriui.) scilicet mandatum de cultu unius dei. sed non multi de iudeis fuerunt ydola
tre cum aliqui semper remanserunt in fide et cultu unius dei. et illi possunt dici populus iuda
ycus sicut et fuit ex parte post nominatur nomine toto. (Et numquam dedisti michi edum.) quia toto tempore
legis mosayce numquam tantum beneficium datum fuit populo iudayco quantum datum est tempore euuangelii
gentili populo ad fidem conuerso. Ideo omnia beneficia illius temporis modica sunt et quasi nullius re
putationis respectu beneficiorum noue legis. (Fili tu semper mecum es.) quia semper aliqui de iudeis
adheserunt deo per fidem et multi ex eis receperunt fidem catholicam quando sunt participes
beneficiorum noue legis. Ideo subditur. (Et omnia mea tua sunt.) Cetera patent ex dictis.
Si autem referatur ista parabola ad iustum et peccatorem penitentem. (Hic filius senior
erat magis) est iustus a iuuentute in operibus virtuosis exercitatus. (Iunior autem filius) est peccator
penitens qui diu male uixit et aliquando datur sibi aliquando maior gratia et per consequens ma
ior gloria quam illi qui bene vixit a iuuentute. sicut patet de sancto bonifacio martyre de quo multi
alii admirantur quomodo aliquid ad miraculum potest dici in dignitate quondam in quo tal non videtur
dignus tanto bono. sed deus potest pacificare hanc indignationem. quando non est pro erudi
tione. uel in spiritu acceptationem. quia hoc non prouenit ex parte peccatoris penitentis. sed ex infinita boni
tate dei conferentis per sua verba iudicia facultatem humanam omnino transcendentia. et ad hanc similitu
dinem terrenorum littera potest de facili applicari. ~ ~ ~ ~ ~
xvi (Dicebat autem) Postquam de scriptura est penitentium receptio dictum est. hic consequenter descri
bitur eorum satisfactio condigna que potissime est per elemosinarum largitionem. secundum illud dan.
iiii. peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas in misericordiis pauperum
et ad hoc salvator inducit per parabolam. Primo rei gestam. secundo ponitur ibi. (Homo quidam erat
diues.) Circa primum premittitur parabola. secundo eruditio. secundo phariseorum derisio ibi. (Audiebant autem)
prima in duo. quia primo ponitur parabole narratio. secundo ipsius ad propositum applicatio ibi. (Et ego vobis
dico fit.) Circa primum sciendum quod ad hoc inducitur parabola ut per hoc intelligatur quod sicut dispen
sator faciens curialitates de bonis domini recepitur domi in domibus illorum quibus fecit
sic diuites huius mundi si de bonis acceptis a deo commissis ad dispensandum dent pauperibus
recipientur in domo ipsorum que est celum. secundum illud Mat. v. (Beati pauperes quoniam ipsorum est regnum
celorum.) Dicitur. (Homo quidam.) id est ipse deus pro nobis humanatus. (Erat diues) secundum quod dicitur
psalmo xxi. propheta hic de causis primus diues per se ipsum et non est diues magis et plus. c. x. gloria
et diuitie in domo eius. (Qui habebat vilicum.) id est dispensatorem cui commisit bona tem
poralia ad dispensandum. (Et hic diffamatus est apud illum) quia nichil latet eum.

(quod dissipasset bona illius) quia frequenter contingit quod divites huius mundi et maxime ecclesie
ministri quibus tradita sunt bona temporalia ad expendendum in pijs operibus frequenter consumunt
ea in illicitis et superfluis secundum voluntatem contra tradentis talia eorum dispensationem. ¶ (Red
de rationem) quia de omnibus sibi traditis deus exiget rationem usque ad minimum quadrantem. iam
i. non poteris villicare quia omnia auferentur a te in morte. (Ait autem villicus intra se
quid faciam etc.) quia autem contingit quod divites huius mundi male consumentes bona sibi
tradita timore mortis ducuntur ad penitentiam et ad cogitandum de vita futura.
(fodere non valeo) i. propter laborem et penitentiam non possum facere de peccatis et veni
re ad vitam beatam. (Mendicare erubesco) quia verecundum debet esse huius mundi divi
tibus petere a pauperibus et religiosis suffragiis spiritualia et non rependere eis tempora
libus bonis. (Scio quid faciam) quia bona temporalia eis distribuam. (ut cum amotus
fuero a villicatione. scilicet in morte (recipiant me in domos suas) i. per eorum
suffragia et merita recipiar in vita beata. (Convocatis itaque singulis debi
toribus domini sui) quia religiosi et pauperes quantumcumque iusti sunt debitores di[vitum] isti tm
tenz ista parabola. quia sicut iste qui amicabiliter fuit creditoribus de bonis domi
ni sui. recepit ab illis amicabiliter quibus fecerat. sic divites huius mundi si bona
eis tradita pauperibus dispensent pro hoc de offensis satisfacient pa[rabol]a ii. filius
est. Filius autem non sic currit quatuor pedibus immo si teneret in omnibus iam non esset filius
sed magis receptitas. (Et laudavit dominus villicum iniquitatis) non de fraude. scilicet decep
tencia. sed divites huiusmodi non sunt laudabiles de consumptione bonorum in illicitis
actibus. sed de hoc quod prevenerint se convertunt ad distribuendum bona in pijs operibus ut per hoc
provideant sibi in vita futura. quia sola elemosina est comes defunctorum. secundum quod dicit augustinus. (Quia
filii huius seculi) i. omnes homines temporalibus intenti. (prudentiores) i. magis astuti
et fervidi et temporalibus negociis agendis. (Quam filii lucis) i. quam homines spiritua
libus deputati. sicut in negociis spiritualibus et hoc videmus ad sensum frequenter accidere. Cuius
una ratio est corruptio nature propter quod homo pronior ad malum quam ad bonum. Alia ratio est
quia bona terrena sunt sensibilia et in eo fortius movent animam quam bonum non movens nisi ut cog
nitum. secundum quod dicit augustinus. In visa diligere possumus. incognita autem nequaquam. Sensibilia autem
bona sunt magis cognita quam spiritualia. quia sensibilia sunt cognita per experimentum sensus. illa autem solum
per fidem. ¶ (Et ego vobis) hic ponitur predicte parabole applicatio cum dicitur facite vobis a
micos de mammona iniquitatis. mammona est nomen demonis temptantis de divi
ciis male acquirendis et in nomen eius ad divicias significandas derivatur et prout
est tercie declinacionis. ab hoc mammona ne. vel mammona nis. facere. Sic amicos
de mammona iniquitatis quia frequenter ad iniquitatem inducunt et implicant non tamen per
se sed ab ex usu hominum. Ut dicit beatus ambrosius sicut dicit in predicta sunt reprobi. Ita per

pbis sunt ad iuuamenta virtutis. Aliter potest exponi de diuiciis in quo affectu vel
malo actu acquisitis de quibus tamen potest elemosina fieri ut de acquisitis per mercatum vel huius-
modi. dare. Igitur talia pauperibus et facere sibi amicos de mamona iniquitatis id est de di-
uiciis in quo actu vel affectu acquisitis. Sed in iniusto titulo acquirantur vel possideantur
diuicie de eis non debet dari elemosina sed est restitucio facienda. Ut cum defeceritis a presenti
vita recipiant vos in eterna tabernacula. id est per sua merita et suffragia im-
petrent apud deum vos finaliter recipi in vita beata. Qui fidelis est in minimo
et in maiori fidelis est. Bona temporalia sunt minima. Sed illa sunt aliena a nobis quia sunt extra
nos. bona autem spiritualia spiritualia sunt bona maiora sunt et intra. quia non possunt auferri
a nobis nolentibus. dicit igitur saluator. Qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis est. quasi dicat qui
bona temporalia que sunt minima fideliter dispensauerit per elemosinas largiciones dignus est ut
sibi committatur dispensacio spiritualium que sunt maiora. quia fidelitas dispensacionis
primi est argumentum fidelitatis secundi. Et qui in modico iniquus est. bona temporalia que illicita
sunt male consumendo vel male retinendo que modica sunt. Et in maiori iniquus est. id est
in dispensacione bonorum temporalium aut spiritualium que maiora sunt quia infidelitas primi
est argumentum secundi. Unde sequitur. Si igitur in iniquo mamone fideles non fuistis. temporalia
male disponendo que sunt magis bona secundum apparenciam quam secundum veritatem. Quod verum est. id est bona
spiritualia que sunt vera bona. Quis credet vobis. id est credet vobis ad ministrandum. quasi dicat nullus
sapiens et ideo tales si promoueantur in ecclesia non est ex dei ordinacione sed magis permissione.
Et si in alieno fideles non fuistis. id est temporalibus que sunt aliena a nobis ut predictum est.
Quod vestrum est. id est bona spiritualia que sunt hominibus intrinseca ut predictum est. Quis dabit vobis
ad dispensandum. quasi dicat nullus sapiens hoc faceret. Nemo potest duobus dominis seruire. Sed et cete-
ra ut supra. ideo sequitur. Non potestis deo seruire et mamone. id est obediencie deo et dyabolo temp-
tanti de diuiciis male acquirendis et male dispensandis. Audiebant autem. Hic im-
ponitur phariseorum derisio irracionalis. secundo eorum confutacio racionalis ibi. Et ait illis. Primo
ponitur cum dicitur. Audiebant autem hec omnia pharisei qui erant auari et deridebant eum.
quasi irracionabiliter loqueretur cum quia Abraham fuit diues valde ut habetur Genesis xiii.
et multi alii qui deo seruierunt et placuerunt cum quia lex vetus et prophete inducebant
ad seruitutem dei promittendo habundanciam temporalium ut patet in multis locis veteris testamenti
pharisei tamen ita inducebant ad defencionem sue auaricie male et inducebant quia
illi qui bene vtuntur diuiciis non seruiunt eis nec demoni temptanti. Sed magis e contrario diuicie
eis seruiunt quia sunt eis iuuamenta virtutis ut predictum est. Similiter lex et prophete sinentibus
deo non promittebant habundanciam temporalium tamquam principale premium cum sint minora bona quam actus
meritorii et finis sed pro pociori huius que sunt ad finem ordinata. Et ideo vbicumque in
sacra scriptura pro actibus virtutum promittuntur bona temporalia sub illis intelliguntur bona spiritualia et

terrena tamquam per inter promissa non temporalia sic promittunt ad malum usum sed bonum. (Et audi-
Hic continuatur ponitur phariseorum consuetudo et postea dicta consuetudo ponitur. Secundo dubium removetur ibi
(Facilius) primo igitur ponitur phariseorum consuetudo cum dicitur (Vos estis qui iustificatis vos
coram hominibus) avariciam vestram predicando vel tollendo. (Deus autem novit corda vestra) id est
iniquitatem ibi latentem. (Quia quod hominibus altum est) id est apparet iustum et non existens (abhomi-
natio est apud deum) quia secundum quod dicit beatus Ieronimus (Simulata sanctitas duplex est iniquitas. Lex et
prophete usque ad Iohannem) non quod lex et propheta defecit sed quia extunc per Christum evangelium predicari
incepit quod inducit ad contemptum temporalium propter amorem spiritualium et celestium tamquam propter
maius bonum expediencius consequendum. Unde dicitur libro (de ecclesiasticis) dogmatibus. Bonum faculta-
tes cum dispensatione erogare melius tamen est intencione sequendi Christum simul donare et ab-
solutum a sollicitudine cum Christo egere sed quia ad requiritur magis conatus liberi arbitrii. Ideo sequitur
(Et omnes in illud vim faciunt) quia homo innititur et assuetus in amore bonorum temporalium non precepta) pro-
talia contempnere propter deum non quidam (vel) violenciam ibi faciat quia consuetudo quedam natura est
que contrarium natum sunt aliquo modo violenta. (Facilius est) hic removetur dubium quod
dixerat scilicet (Lex et prophete usque ad Iohannem) possent aliqui credere quod ista essent per Christum
ad annichilanda quod non est verum immo per Christum fuerunt impleta et in perfecto eorum amota. Si-
cut plenius declaratum fuit Matthei v. c. et hoc est quod dicitur scilicet (Facilius est autem
celum et) et ad hoc inducit unum exemplum dicens (Omnis qui dimittit uxorem et ce.) Lex enim permit-
tebat tredempnum libellum repudii uxoris non tamen sicut licitum sed propter maius malum evitandum ut
declaratum fuit Deutero. xxiiii. et Matthei xix. et ideo Christus in perfectionem legis (ammonuit
quam indissolubiliter) matrimonium dicens (Qui dimittit uxorem et ce.) et postea littera
extendis Matthei xix. (Homo quidam erat dives) Hic inducitur exemplum ad provocandum
homines ad opera misericordie exhibite dampnatio propter defectum pietatis et misericordie et non dicitur
hic quod sit parabola quia secundum doctores est narracio rei geste. Dicit igitur (Homo qui-
dam erat dives) secundum quod dicit Gregorius non exprimitur nomen eius quia non erat adeo cog-
nitus per approbationes secundum quod dicitur scilicet reprobatis Matthei vii. Numquam novi vos disced-
ite a me et ce. (Dives esse superfluitas in censu. (Qui induebatur purpura) esse
superfluitas in vestitu. (Et erat quidam mendicus nomine Lazarus) exprimitur autem
eius nomen quia erat deo cognitus per approbationem sicut et Moysi dixit Exod. xxxiii. Novi te
ex nomine et ex hoc dicit hic Ambrosius quod est magis narracio quam parabola. (Qui iacebat ad
ianuam eius) ut ex vicinitate maius appareret diviciarum divitis et preberet panem
pauperis. (Cupiens saturari de micis) non dicit de preciosis (Que cadebant de mensa
divitis) in quo apparet maxima diviciarum eo quod pure pro nitebat unde pauper potuerat
sublevari. (Et nemo illi dabat) quia tamen domino talis familia et ideo conformabant se
mentis divitis. (Et canes veniebant et lingebant ulcera eius) brutalis pietas

in lingendo vlcera pauperis arguit duriciam diuitis· quia curialiores erant canes
paupere quam cor eius· Factum est autem mendicus ut moreretur mendicus· in paciencia quibus
opus perfectum probatur· Et portaretur ab angelis in sinum abrahe ad limbum sanctorum
patrum ubi descendebant iusti morientes antequam impedimentum generale glorie per passionem
christi fuit amotum· Mortuus est autem et diues· quia diuicie non possunt a morte saluari·
Et sepultus est in inferno· scilicet dampnatorum quia erat diaboli parochianus ei primicias red-
dens vel spolia in illicitis conuiuiis et choreas eius audiendi canticorum canticis
inis dissolutis et malis verbis intendendo· Eleuans autem oculos suos cum
esset in tormentis· quia eius oculi aperti erant per penam qui antea fuit clausi per culpam·
Vidit abraham a longe· quia multum est apertionem ianue celestis distabat status e-
lectorum a statu reproborum in tantum quod in posterum erat transitus de uno in aliud· Vt dicitur infra·
Et lazarum in loco dicit beatus gregorius secundum lucam et ponitur in iiii· sentenciarum in fine quod in ymo
id est in inferno positi ante diem iudicii fideles sunt se in requie attendunt attendunt
quorum gaudia post contemplari non possunt· Qualis autem intelligendus sit dictum beati gregorii ma-
iori discretioni et iudicio dimitto· Sed quod dampnati usque ad diem iudicii videant gloriam
beatorum ut eorum videre verba eius sonare ut habetur ex hoc loco sufficiens argumentum quia salvator
hic narrauit rem gestam ut positum est et post passionem christi· Et sequitur
quod abraham et lazarus non dum erant in gloria celesti sed in lymbo sanctorum patrum· Pater
abraham hunc pro filio et pro incluso vocat patrem quem in operibus misericordie noluit imi-
tari· verum et salvator Io· viii· dicit iudeis· Vos ex patre dyabolo estis et cetera· Mitte
lazarum irracionabiliter petit illum ad se mitti quia ipse non misit cui micas panis no-
luit mittere esurienti· Vt refrigeret lingwam meam ibi plus cruciabatur
quia per eam plus peccauerat· Sed duo officia necessaria in quibus lingwa deseruit scilicet gustum et lo-
quelam· ut habetur secundo de anima· quod autem per lingwam in officio gustus peccauit patet per hoc quod
supra dictum est· Epulabatur cotidie splendide· sed similiter in officio loquele quia inter
epulas splendidas magis relaxatur lingwa· ad loquendum diuersa· Notandum tamen
hic· quod lingwa et digitus metaphorice dicuntur in animabus separatis quales erant
anime lazari et diuitis sicut in textu quod spiritus est manus dicitur virtus eius operatiua et similiter
in lazaro· hic per digitum intelligitur virtus eius auxiliatiua· per lingwam diuitis
virtus receptiua inferius expressiua· Fili recordare quia recepisti bona in
vita tua· hoc sibi dicitur ad augmentum sue pene quia maximum infortunium genus
est fuisse felicem· ut dicit boecius de consolacione· Nunc vero hic consolatur pro miseria tu
vero cruciaris pro defectu misericordie· et in hiis omnibus inter nos et vos chaos magnum
firmamentum est id est distancia magna meritorum et statuum firmata est rigore di-
uine iusticie ut impossibile sit transitus de uno statu in alium· secundum scolasticos· Vt hii qui

volunt hinc transire ad vos non possunt neque inde transire huc quia ab se separati sunt ex sta-
tu meriti et demeriti. Quod autem dampnati vellent venire ad locum electorum si esset possibile
non est dubium. sed de electis quod vellent ire ad locum dampnatorum videtur falsum. Ad quod
dicendum quod non vellent ire illuc ad manendum. vellent tamen illuc ire si esset possibile
ad proximos suos liberandum. Istud tamen velle intelligitur sub voluntate naturali: non autem sub voluntate
liberate deliberativa in qua consistit formaliter simpliciter dominium iusticie. Rogo ergo te pater
ut mittas eum in domum patris mei etc. non dixit hoc caritate ductus cum illam non haberet sed
timore sui. ne in ipsorum consortio eius pena augeretur quia fuerat eis occasio pec-
candi cum ratione diviciarum quas eis dimiserat ad abusum cum exemplo male vite quod eis
dederat ad sequendum. Et ait illi habent moysen. qui docuit moralia agenda.
Et prophetas qui docuerunt mistica et credenda et ista sufficiunt ad salutem. Ideo sequitur
Audiant illos. Ex hoc autem patet quod iste dives et alia eius erant de gente iudeorum quia
gentiles non habebant doctrinam moysi et prophetarum. Non pater abraham sed si quis
ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent moti ex miraculo mirabili. Cui sic
respondit. Si moysen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexerit credent
ei. hoc patuit per effectum quia lazaro resurgenti et christo testibus perhibentibus non credi-
derunt sed magis interficere eum voluerunt. ut habetur Io. xii. Similiter christo resurgente
sed magis suaserunt ipsum falso non resurrexisse et corpus eius a discipulis furatum fuisse.
Et ait ad discipulos suos. Postquam - - - - (se ut habetur capitulo ultimo
salvator ostendit quod peccatores penitentes sunt benigne recipiendi. Hic consequenter
ostendit quod sit cavere nitendum circa quod primo ponitur informacio benigna. secundo subditur pharise-
orum interrogacio malignans. ibi Interrogatus autem a phariseis. Circa primum ponitur in-
structio. secundo instructionis confirmacio. ibi Et dixerunt apostoli. Circa primum sciendum quod
peccatores conversi ad penitentiam per tamen nituntur quod ab aliis eis occasiones rever-
tendi ad vomitum diligenter cavetur et talis occasio vocatur scandalum et dicitur
a scandalon grece quod est impactio pedis que facit homines ruere. prout dictum
fuit. Mathei xviii. a. ubi iste passus exponitur. Ideo nituntur cavere quod de-
fectus eorum patienter portant et iniurie remittuntur quia de novo conversi ad penitentiam
propter consuetudinem pristinam habent quandam pronitatem recidivandi. Ideo dicit salvator. Si peccaverit in te fra-
ter tuus increpa illum. dicit et ceteris. Si septies in die etc. id est totiens quotiens sicut quod
expositum fuit Mathei xviii. c. universitas enim numero septenario consistit. Et dix-
erunt. Hic consequenter ponitur apostolorum postulacio cavere enim a scandalis et remittere iniurias
totiens quotiens procedit. procedit ex magnitudine fidei qua aliquis credit et sperat pro ta-
libus in vita futura remunerari. Et ideo apostoli qui erant adhuc imperfecti et ignari au-
dita predicta doctrina petierunt augmentum fidei dicentes. Domine adauge nobis

fidem) augetur autem fides duobus modis extensive s. quando plura credibilia cognoscit et
credit explicite sicut litterati fideles cognoscunt et credunt explicite que simplices
implicite credunt confisi de talibus in quodam generali illud quod tenet ecclesia. (Alio modo
augetur intensive videlicet quando credibilia clarius cognoscit et firmius et ferventius
tenet et utrumque augmentum requiritur in ecclesie plantis propter quod apostoli qui post Christum
fuerunt primi plante in ecclesia dei petierunt utrumque augmentum fidei quod Christus dedit eis
maxime post resurrectionem suam dando eis graciam spiritus sancti et ideo ponit eis virtutem fidei
dicens Si habueritis fidem ut granum sinapis quod licet sit modicum quantitate tamen maximi
virtute propter quod fides ei comparatur (Diceretis huic arbori moro) i. dicere poteritis (Era-
dicare et transplantare in mare) duo miracula coniungit s. eradicationem subitam arboris
de terra solida et transplantationem eius in aqua fluida ut per hoc magis appareat virtus
fidei. Sed quia de talibus operibus que non fiunt per virtutem commissis sed virtute dei operantis
nullus debet elevari sed magis sub deo humiliari. ideo subditur (Quis autem vestrum habens servum a-
rantem) i. laborantem magistro (Qui regresso s. de labore Dicat illi statim transi et
recumbe) i. quiesce post laborem et refocillare q. d. non ita dicitur ei a domino suo sed
potius magis ei dicitur (Para quod cenem) Ita quod post laborem magistro requiritur labor
in domo et in omnibus servus obediat non tamen propter hoc tenetur sibi regraciari dominus nec
servus debet elevari in superbiam quia ad hoc tenebatur ex conditione servitutis et ex his con-
cludit Christus quod apostoli de bonis operibus non debent elevari sed magis humiliari ideo subditur.
(Dicite servi inutiles sumus) quia s. virtute nulla utilitas pervenit deo ex humanis
operibus sed solum ipsis operantibus. (Et factum est) hic consequenter ponitur doctrine Christi confir-
macio per opera miraculosa in sanacione x. leprosorum cum subditur (Occurrerunt viri le-
prosi) quia audierant famam de mirabilibus Christi. (Qui steterunt a longe) tum propter Christi
reverenciam tum quia non debebant appropinquare sanis hominibus ne eos inficerent.
(Et elevaverunt vocem suam) ex magno desiderio sanitatis dicentes (Ihesu preceptor
miserere nostri) i. solo verbo potes nos curare (Item ostendite vos sacerdo-
tibus) lex enim precepit levitici ~~xiiii~~ ut emundati a lepra sacerdotibus se offe-
rent et hoc duplici de causa una erat quia sacerdotes debebant iudicare utrum
talis esset vere curatus secunda erat quia pro sua emundacione tenebatur offerre sacrificium deter-
minatum in lege legalia enim tunc temporis suum vigorem habuerunt usque Christus ea servavit ut patet in
eius circumcisione et oblacione in templo et immolacione agni paschalis et ideo illos quos
a lepra sanavit ad sacerdotes misit. (Et factum est dum irent mundati sunt) ex fi-
de et obediencia ad Christum mittentem de congruo sed divina virtute effective. (Unus autem
ex illis) et suam sanacionem virtuti Christi imputans. (Regressus est cum magna voce) gracias deo
agens. (Et hic erat samaritanus) i. de gentilibus illis que misse fuerunt

a rege assyriorum samariam et alias ciuitates terre illius captiuitatis iude iudeis in
translatis in assyrios ut habetur .iiii. Reg. xvii. et isti samaritani partim colebant
ydola et partim deum et iudei non communicabant cum ipsis sicut nec cum aliis gentilibus
ut habetur Io. iiii. et propter hoc quod dicitur quod hic erat samaritanus innuitur quod alii erant iudei
nec reuersi sunt ad regratiandum quia recepti a sacerdotibus quibus se representauerant quasi
doctrine christi et miraculis detrahebant secundum eorum informationes attribuebant suas sanationes
obseruancie legis et non uirtuti christi. hic autem alienigena fide et deuote petiuisset ab
eo sanari. ideo sequitur (Non est inuentus qui rediret et daret gloriam deo nisi hic alie
nigena.) et in hoc figuratum fuit quia gentiles uenturi erant deuote ad fidem christi iu
deis remanentibus in suo errore. (Interrogatus autem.) Descripta instructione
christi benigna. hic consequenter ponitur phariseorum interrogatio maligna. christus enim in suis sermonibus
frequenter faciebat mentiones de aduentu regni dei ut patet ex expositione in hoc eius et in aliis
et ideo pharisei qui doctrinam christi deridebant ut dicitur xvi. capitulo precedenti irrisorie ab eo que
rebant. (Quando ueniet regnum dei) quasi dicerent quando ueniat regnum dei de quo loqueris et
cupabat more iudeorum. Sed dominus tamquam vere paciens non dedignatus est eis respondere
benigne et mansuete. dicens. (Non ueniet regnum dei cum obseruatione.) per aduentum autem
regnum dei intelligitur aduentus christi ad iudicium quia ueniet tamquam rex ad iudicandum. ueniet
autem ad iudicium dupliciter. (Uno modo particulariter.) scilicet in morte cuiuslibet quia qualis unusquisque in
morte reperitur talis in iudicio extremo presentabitur. scilicet in parte electorum uel dampnatorum. (Alio modo
uniuersaliter) et sic ueniet ad iudicium in fine mundi et neuter aduentus est cum obser
uatione temporis quia non est incertius hora mortis de tempore et futuri iudicii dicit apostolus
actuum .i. non est uestrum nosse tempora uel momenta et multo forcius illud tempus est incertum aliis.
(secundum quod dicit augustinus super illud uerbum) omnium calcaneum digitos quiescere iubet. (Neque di
cent ecce) id est non poterunt dicere certitudinaliter et determinate tempus christi ad iudicium ueni et illi
qui uoluerunt hoc determinare dicere. ut abbas ioachim et quidam alii inuenti sunt
falsum dixisse. quia tempora ab eis determinata transierunt ¶ (Et ait ad discipulos) hic
consequenter ponitur discipulorum informatio de aduentu christi ad iudicium ut propter in mensitate perse
cutionum non credant christum cito uenturum ad iudicium nec propter pace credant de longe
uenturum sed semper sint parati ad eum exspectandum et hoc est quod dicitur (Uenient dies quando deside
retis uidere unum diem filii hominis) id est diem extremi iudicii qui erit unus et a iustis desi
derandus. quia tunc a malis presentis uite liberabimur et ad requiem glorie transferuntur secundum
quod dicitur .l.xxi. (Hiis autem fieri incipientibus respicite et leuate capita uestra quoniam appro
pinquat redemptio uestra. Et exponens glossa dicit (leuate capita uestra) id est exhylarate
corda. (Et non uidebitis) nisi post multas tribulationes. (Et dicent uobis ecce hic et
ecce illic) quia ante aduentum christi ad iudicium surgent multi pseudo prophete et

multi spernendo xpistum. Nolite ire ascendendo tali doctrine. Nam sicut fulgur choruscans
et c. q. d. adventus xpisti non erit ambiguus qui erit de celo sed erit ita clarus et mani-
festus quod nullus poterit dubitare. Primum autem oportet illum multa pati. In primo enim adventu venit cum
humilitate et paucis cognitus et a multis despectus et reprobatus. Sed in secundo adventu
veniet manifestus et gloriosus in potestate orbem iudicaturus. Sed quia post illum adventum est
incertum ut predictum est, ideo inducit ad hoc duo exempla. Primum est de tempore diluvii ut habetur Genesis vii.
quod notatur cum dicitur: Et sicut factum est in diebus Noe. quia homines illius temporis erant in securitate
nichil timentes quousque diluvium subito submersit omnes exceptis Noe et his qui cum
eo erant in archa. Secundum exemplum est de subversione tempore sodomorum ut habetur Genesis xix.
quod notatur cum dicitur: Similiter sicut factum fuit in diebus loth et c. quia erant in securitate usque
ad illam horam qua dominus per ignem et sulphur destruxit terram illam. Secundum hoc erit qua
die filius hominis revelabitur. hoc est homines erunt in securitate non timentes de futuro iu-
dicio usque ad illud tempus quo xpistus in humanitate gloriosa tamen manifeste videbitur venire
ad iudicium. In illa die qui fuerit in tecto et c. id est tunc non vacabit alicui intendere
de negociis temporalibus quia omnes erunt subito compulsi iudicis conspectibus. Memo-
res estote uxoris loth. quia non habuit spacium et respicientis retro. sed statim conversa
est in statuam salis ut habetur Genesis xix. Sic nec tunc homines habebunt spacium intendendi
alicui negocio sed oportebit eos comparere statim iudicis aspectibus. Et quicumque
quesierit animam suam et c. id est timore mortis quod defficiet a fide in tribulatione antixpisti qui
procedet iudicium. perdet illam. per eternam dampnacionem. Et quicumque perdiderit illam. el p-
eligens mori quam cadere a veritate fidei. vivificabit illam. merendo vitam eternam.
In illa nocte erunt duo in lecto et c. hoc expositum est capitulo xxiiii Mathei. Ubicumque fuerit
corpus ibi congregabuntur et aquile. corpus xpisti qui iudicabit in forma humana glo-
riosa. congregabuntur ut aquile. id est sancti occurrentes xpisto venienti ad iudicium secundum quod dicitur i.
ad thess. iiii. simul rapiemur cum illis in nubibus xpisto in aera.
xviii Dicebat autem. Postquam auctor salvator ostendit quod peccatores sunt benignius recipiendi et cau-
te nutriendi et dimittendi. hic consequenter describitur xpisti instructio. Secundo instructionis confirmatio. ibi
Factum est autem. Circa primum sciendum quod devocio potissime stat in oratione que est ascensus mentis in deum
secundum damascenum de qua salvator hic instruit presentes discipulos qui iam erant ad deum conversi et
per eos futuros ad eum per predicacionem convertendos. Primo igitur salvator ostendit orationis efficaciam. Secundo
inducit discipulos ad passionis tolleranciam ibi Assumpsit autem. et patet ordo quia elevacio mentis
in deum inducit ad contemptum vite presentis. Primo in d. ipse presentes et indoles facta ibi. Et inter-
rogavit. Circa primum sciendum quod efficaciam orationis duo maxime faciunt instancia et humili-
tas. Primo igitur docet orare instanter. Secundo humiliter ibi. Dixit autem ad quosdam. Primum declaratur per simili-
tudinem quam per importunitatem suam optinuit effectum dicens. Dicebat autem et parabolam

lam) .i. filiis vidue que sequitur (Quoniam oportet semper orare) semper non temptat continuata
te temporis quia oportet iterum semper tempore dormitionis et aliquo necessario sed temptat instanciam oratio
nis temporibus et horis ad hoc congruis. Unde dicit glosa Bede super istum locum oportet semper
orare et non deficere qui canonicis horis non desistit rogare. Cum in donat
silentium dicit. (Iudex quidam) non exprimitur eius nomen quia non erat dignus nominari propter pravitatem
Unde sequitur (Qui deum non timebat) scilicet offendere (et homines non reverebatur) scilicet eos publice
scandalizare et subditur deprecacio vidue. (Vindica me de adversario meo) faciendo
iusticiam meam. (Et nolebat) ex sua malicia quia bene poterat et ex officio facere
tenebatur (per multum tempus) quia illa vidua frequenter suam peticionem repetebat.
ex quo patet iniusticie diuturnitas in iudice. (Post hec autem dixit intra se) victus
precum importunitate (Et si deum non timeo et cetera) .i. si propter deum nec propter homines non movear ad
faciendum iusticiam isti vidue. (Tamen quia molesta est mihi vindicabo illam) faciendo ei iusticiam.
(Ne in novissimo veniens suggillet me) .i. suggerendo offendat sua importunitate ex
quo apparet motus ad faciendam iusticiam non propter amorem iusticie sed ad vitacionem sue mo
lestie. (Deus autem non faciet vindictam et cetera) .i. si iudex propter precum instanciam fecit vindictam
(Deus qui necessario est iustissimus non faciet vindictam electorum suorum) ex necessario in scriptura et
tribuitur divine iusticie q.d. multo plus exaudiet talium precum instanciam. Sed illud quod
dicitur hic de oratione electorum videtur esse contra id quod dicitur Matthei v. (Orate pro persequentibus et calumpniantibus
vos) Ad quod dicendum quod ad bonos pertinet bona spiritualia et eterna que sunt simpliciter bona
optare etiam suis persecutoribus et hoc modo pro eis orare. (Sed quia pene temporales) sunt quodammodo
da medicine quia valet ad emendacionem vite et ad declaracionem divine iusticie. Io
ad sanctos bonos pertinet petere ad hoc modo vindictam de suis persecutoribus non ex motu
ire sed ex zelo iusticie. (Dico autem vobis quia cito faciet vindictam illorum) licet non aliquando
tardare videatur secundum humanum iudicium tamen secundum veritatem non tardat quia omnia operatur secundum dis
posicionem sue sapientie infinite. (Verumptamen filius hominis veniens) scilicet ad faciendum vindictam.
(Putas inveniat fidem super terram) q.d. (pauci invenientur respectu relinquorum) de fide
formata caritate. (Dixit autem) hic consequenter ostendit quod est orandum humiliter ostendens quod humi
litas est digna gratia et primo ostendit hoc verbo, secundo facto .i. (Appropinquabant autem) ibi facit parabolam publi
cani et phariseorum dicens. (Duo homines ascendebant in templum) quia ad literam erat in al
to situ .s. in monte Moria ut habetur ii Par. iii. (Unus phariseus) apparens iustus
(et alter publicanus) .i. publicis negociis intentus que de communi cursu implicant
ad peccatum. (Phariseus stans) ecce iactancia quia stabat ut videretur ab aliis o
rare. (Et in reverencia) Cum orando debet se prosternere. (Deus gratias ago tibi quia
non sum sicut ceteri homines raptores et cetera) Iste non proprie oravit sed magis iactavit
se de iusticia alios contempnendo et orantem iuxta se publicanum despiciendo. (Ieiuno

bis in sabbato .i. in ebdomada que sic nominatur a die digniori. Decimas do omnium que
possideo pharisei .ii. decimas minorum ut ruce mente et cymini ad quas non tene
bantur dabant ut dicunt aliqui ut ceteris iustiores apparerent ut dictum est. Et
publicanus a longe stans ecce divinus timor quia non esset dignus appropinquare. Nolebat
oculos nec ad celum levare ecce pudor quia compunctus non audens celum respicere
Sed percutiebat pectus suum. ecce dolor de peccatis commissis. Domine propicius esto
mihi peccatori. ecce pudor pura et vera confessio. et ista faciunt ad peccatorum re
missionem. ideo sequitur Amen .i. fideliter dico vobis descendit hic de domo dei que e
rat in mente ut supra est. Iustificatus ab illo .i. pre illo remanente in sordibus suis
quibus tamen sibi dominum credebat. Quia qui se exaltat per superbiam humiliabitur per penitenci
am. Et qui se humiliat per veram confessionem exaltabitur in gloriam per remune
rationem. sicut enim in statera manuali una parte depressa alia elevatur et econverso et sic
in statera divine iusticie decretum est ut qui elevantur per superbiam in presenti vita dap
nantur per penam confusibilem in futura et econverso Qui se humiliat in presenti pro deo in
futuro ad gloriam elevabitur. Afferebant. hic consequenter ostenditur quod humilitas est deo grata
et accepta propter hoc quod pueros christus amicabiliter recepit et patet sententia expositionis capitulo xix
Et interrogavit hec est pars in qua ponuntur duo in qua primo ponit
ibi. dixit autem petrus Circa primum sciendum quod iste dixerat de pueris talium est regnum celorum
et in hoc parabolice loquebatur per pueros intelligens humiles et innocentes. Et
quidam legisperitus qui vocatur hic princeps eo quod erat dives ut patet ex se
quentibus. petiit ab eo quid faciendo haberet regnum celorum quasi diceret in
aperte et plane absque parabola quid debeo facere ad consequendum regnum celeste et
in hoc movet christus ei respondit et patet sententia expositionis capitulo xix usque ibi. Que impossibilia sunt apud
homines possibilia sunt apud deum. Quia regnum celorum non possunt homines attingere
propria virtute sed per auxilium divine gratie Ait autem petrus hic ponitur secundum videlicet
quod petrus audiens a christo immediate audierat quod difficile qui pecunias habent in regnum dei
intrare habent. ideo quesivit a christo que esset sui et aliorum remuneratio. quia omnia ter
rena reliquerant propter christum et patet responsio expositionis capitulo xix. Assumpsit .i. post
quam salvator ostendit orationis efficaciam hic consequenter inducit discipulos suos ad martirii tol
lerantiam exemplo suo et patet sententia expositionis capitulo xx . expositis que sequuntur Consu
mabuntur omnia que scripta sunt .i. que prophete scripserunt de passione christi futura ut patet
ysa. liii. et dan. ix. et in multis aliis locis. Et ipsi horum nichil intellexerunt
tamen quia adhuc erant rudes et imperfecti. tamen quia christus frequenter eis parabolice loquebatur.
Factum est autem postquam posita est instructio de efficacia orationis et de tollerantia passio
nis. hic consequenter describitur doctrine confirmatio per opus miraculosum secundum quod scribi

marci ultimo sermone confirmante sequentibus signis. et patet summa ex dictis Mt. xx. c.
et marci x. c. hoc excepto. (Factum est autem cum appropinquaret iericho) id est ieri
cho adhuc existente quia secundum veritatem non accedebat ad iericho sed inde recede
bat ut patet Mt. xx. c. et marci x. c.

(Et ingressus Ihesus) Postquam descripta est peccatorum conversio in generali. hic consequenter
describitur in particulari. scilicet in conversione zachei et duo fiunt hic. quia primo
describitur conversio zachei. secundo removetur dubium ibi. (Hec illis audientibus) Circa
primum dicitur (Et ingressus perambulabat iericho) secundum ea que dicta sunt in fine pre
cedentis capituli ista hystoria non sequitur zachei immediate post illuminationem
ceci. que facta fuit in egressu a iericho. sed post egressum eius ab iericho et
progressum per alia loca regressus fuit idem et in multis aliis locis tempore dicitur
pluries venisse ad eundem locum. et in isto egressu accidit hystoria ista zachei
cum dicitur (Et erat vir nomine zacheus) Hic exprimitur nomen eius quia dignus erat
nominari propter conversionis facilitatem et propter conversi personam. (Princeps publicano
rum) id est primus inter illos qui vocabantur publicani actibus scilicet exactionibus et vectiga
libus levandis et defendendis que communiter ad peccatum implicant ex quo tenebatur voca
tione apparet maior dei misericordia (Et hic erat dives) quia avarus fuerat in acquirendo.
sed post conversionem non fuit avarus retinendo quia paratus fuit reddere quadru
plum defraudatis ab eo. (Et querebat videre Ihesum) ex devotione. (Et non poterat
pre turba) ex quo patet devotio propter ... ad christum sequitur. (Suspiciens Ihesus) id est ap
probans devotionem illius. (Hodie in domo tua oportet me manere) in domo materiali propter re
fectionem christi et discipulorum eius et ad ostendendum benignitatem peccatori revertenti et
domo spirituali conscientie per gratie infusionem. (Et cum viderent homines) id est pharisei
et alii malignantes. (murmurabant) et hoc irrationabiliter sicut murmurare
si medicus visitet egrotum ad ipsum sanandum. (Stans autem zacheus) ad o
bediendum deo promptus. unde sibi dicitur (Ecce dimidium bonorum meorum domine do pau
peribus) Non dicit dabo de futuro quia paratus erat statim dare ex hoc et patet quod
non omnia bona sua erant male acquisita quia de illis non posset elemo
sinam facere. (Et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum) lex in ali
quibus precepit restituere duplum et in aliquibus quadruplum et in aliquibus quin
tuplum ut patet Exod. xxii. et ideo per hoc quod exprimitur hic restitutio media intelliguntur
hic alie due extreme. Sequitur (eo quod ipse sit filius abrahe) zacheus dicitur non
non quia de eius stirpe genitus sed quia fidem eius imitatus ut sicut ille terram do
mum parentum que deseruit. ita iste bona sua perdenda pauperibus reliquit
ut sic videtur dicere quod non fuit iudeus natione quin de stirpe abrahe

descenderit. Item videtur dicere Ambrosius quod Zacheus exiguus natus secundum populos
naciones et cetera. Aliquibus autem aliud videtur contrarium quia supra dicitur quod murmurabant
de Christo intrante domum Zachei eo quod ad homines peccatores diverteret. Apud Iudeos
longe abhominabilius erat ingredi ad gentiles quam ad gentiles Iudeos
peccatores propter quod Petrus in post ascensionem Christi per revelacionem fuit premonitus
ut absque tali abhominacione ingrederetur domum Cornelii ut habetur Actuum x. Et si Za-
cheus fuisset gentilis magis habuissent occasionem murmurandi eo quod ad homines pro-
gentiles diverteret. Et videtur probabile quod hanc causam sue murmuracionis expres-
sissent ad tollendam murmuracionem suam tamquam racionabilem. Item ex hoc quod Zacheus
dixit: Si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. Illa enim lex fuit data Iude-
is et non gentilibus nec ad eam tenebantur gentiles in aliquo sed solum ad simplum
nisi forte in aliquo casu et circumstancia furti et ideo secundum illam legem ignorabant propter quod
Zacheus qui illam sciuit et secundum illam facere voluit videtur fuisse Iudeus ante
vocacionem suam nec valet si contra hoc arguatur quod hic dicitur princeps publicanorum quia et Ma-
theus publicanus fuit qui tamen Iudeus fuit nacione unde et ewangelium suum scripsit hebra-
ice secundum quod dicit beatus Ieronimus in prologo super Matheum. Hic illis audientibus. Postquam de-
scripta est vocacio Zachei hic consequenter ponitur remocio dubii quod primo removetur
dubium quod post removetur verbo. Secundo facto. Primo. Et huius dicitur parabolam. Circa primum
sciendum quod Iudei et apostoli de regno Christi carnaliter senciebant ante eius ascensionem convenie-
ntem in regno Dei temporali regnaturum petierunt quod unus sederet ad dextram suam et alius
ad sinistram et ideo quia appropinquabat Christus versus Ierusalem credebant eum sublimandum esse
in rege in regia civitate et hoc est quod dicitur. Eo quod esset prope Ierusalem et quia estimarent
Illo tempore quod confestim regnum Dei manifestaretur. Vocatur hic regnum Dei regnum ipsius Christi. Co-
venit et post paululum xxiii dicitur: Sedit quia Salomon super solium David. Id est in rege perpetuo
patre suo et cetera. Et ideo ad hanc falsam estimacionem reponit parabolam ad ostendendum quod in
primo adventu non veniret ad regnandum temporaliter sed magis ad paciendum. Et in secundo ad-
ventu veniret ad iudicandum sicut rex excellentissimus tunc regnum suum omnibus mani-
festaturus. Ideo subditur: Homo quidam nobilis. Id est Christus homo natus secundum carnem de semine David
regis abiit in regionem longinquam. Id est ad celum empyreum per suam ascensionem.
Accipere sibi regnum super ordines angelorum. Et reverti. Scilicet in fine mundi ad iudicandum
tunc enim manifestabitur omnibus eius regnum. Vocatis autem x servis suis. Id est fidelibus per unitatem
fidei unitas enim denario designatur quia est primus limes numerorum unde et nunc sequen-
tes sunt replicaciones ipsius et patet eius vigintti enim sunt bis decem triginta ter decem et sic
de aliis. Dedit illis x mnas. Id est unitatem bonorum suorum diversimode tamen quia dedit uni
aliquid plus vel minus secundum propria virtutem. Negociamini dum venio quia tempore initi auctorum

vsq ad diem iudicij. Inq̄ tp̄e de⁹ dat dona sua ad q̄ mltiplicet̄ p fructus
boꝝ opm (Ciues aūt ei⁹ oderant illū.) Ciues isti st̄ iudei q̄ p maiori p
te modicū x̄ sūt fidati. (Miserūt legacōez p⁹ illū dicentes. nolum⁹ hūc
regnare sup nos) qꝛ p⁹ ascēnsōez x̄ ad celos iudei conati sūt destruere
fidē catholicā. inq̄ incipit regnū x̄ qꝛ cōplebit̄ ꝛ maīfestabit̄ ī fine mūdi.
mūdi. (Et factū ē ut rediret) s. ad iudiciū gn̄ale. iussit vocari suos quibꝫ de
dit pecūiā q̄ oportebit oēs cōparere an̄ iudicem ad reddēndū de oībꝫ ac
ceptis rōnez. (Venit aūt p̄m⁹) qꝛ tūc elā de suis minis secur⁹ pati
erūt astare (In modico fuisti fidelis) qꝛ bō sp̄ualia hūr qui ī vita p̄n
ti modica sūt r̄ boꝝ celestiū qui exspectant̄ in vita futa. (Eris ptātē
hñs sup x. ciuitates) i. gaudeb̄ de felicitate oīm q̄ p tuā doctrīa. s. exem̄
plū vite tue cōūsi sūt ad bonū. (Et alius venit) qꝛ lꝫ mali reformident ve
nire ad cōspectū iudicis tn̄ oꝫ eos idem rep̄ntari. (Ecce mna tua q̄ habeo
repositā ī sudario) Sudariū aūt ē pannus ī quo voluūt̄ corpa mortuoꝝ
ꝛ iō mna ī sudario reposita sigt̄ q̄ donū dei bōis opibꝫ ociosū tāq̄
mortuū. (Timui .n. iste timor ñ ē) ñ pusillanimitas bñ agendi. (qꝛ homo
austerus es) lꝫ .n. mō sit tp̄e sit tp̄e mie ī iudicio tn̄ erit tp̄e rigo
ris ꝛ iustic̄. (Tollis q̄ nō posuisti ꝛ metis q̄ nō seminasti) qꝛ a plans
exigit ñ solū redditū bō ip̄sō ꝯpa lꝫ ī sbōis eoꝝ q̄s tenet̄ īducere ad bō.
et sīma hui⁹ pꝫ plen⁹ exōne Math. xxv. d. vlꝫ ibi (verūptn̄ īimicos meos)
. i. iudeos q̄ p⁹ ascēnsōez x̄ conati st̄ fidē catholicā destruere vt sup̄ dictū ē (ad
ducite ꝛ īterficite) qꝛ xlii dūo āno post ascēnsōez x̄. ciuitas ihr̄lm fuit destc
ta ꝛ m̄l's iudeoꝝ occisus p tytū ꝛ vespasianū ī fine ī mūdi oēs reprobi
gn̄aliť q̄ st̄ ī inimici x̄. sīma mortis eterne sūt inflictandi. (Et hiis dc̄is) hic cōīr
or facto q̄ declarauat ī pabola et ī medio p̄cept⁹ duo declarauat vnū ptinēs ad
suā passiōez ad ad ciuitatis ierosolimitane destructiōez. Ieg̃ p⁹ facto dn̄o p̄m̄. f. f.m. i. Et
cū appinquit videns ciuitatē fleuit) p̄ma dimitt̄ ī ꝫ. qꝛ p⁹ describitur x̄ hui
hacō. scō ꝑli deuocō. i. (Recedente eo illo) 3ᵒ phariseoꝝ malignacō. i. (Et quidā
phariseoꝝ.) Circa p̄m̄ d̄ sic ꝛ hiis dc̄is (Precedebat ascēndebat ierosolima vbi
erat passur⁹.) f.m. q̄ p̄ponat facto ostendens q̄ erat paratissim⁹ se humiliare ꝛ obe
dire vsq ad mortē cōtemptibilissimā ꝛ acerbissimaꝫ ꝛ iō humilr̄ voluit illuc
venire sedens sup pullū asine sicut fuat p̄dictum zacharie. ix. cetera pꝫ exōne
Math. xxi. a. (Eunte aūt illo) hic ponit̄ ꝑli deuocō ꝛ pꝫ sīma exōne Math. xxi.
d. excepto q̄ subdit̄ (De oībꝫ q̄s viderant virtutibꝫ) exsuscitacōe .n. lazari
q̄ plures viderant fuerūt moti ad istā deuocōez vt hēt̄ io. xii. ꝛ ī

exaltus Christi miraculis. (Et quidam phariseorum) Hic consequenter describitur malignacio phariseorum
ex invidia. nam quia contra Christum acceperant devociones populi ad Christum videre non poterant. ideo dix
erunt. (Magister increpa discipulos tuos) quasi diceret talem stultum applausum non debes sustinere
(Quibus ipse ait) racionabiliter se excusando et prophetando de futuro. (Dico vobis quia si hii
tacuerint lapides clamabunt) et hoc fuit impletum in sua passione quando discipulis iudeorum
timore tacentibus laudem Christi lapides scissi sunt ut habetur Matthei xxvii. qui perhibuerunt
testimonium sanctitatis ipsius Christi morientis propter quod centurio et alii gentiles qui erant cum eo
visis tot signis sanctitatis Christi confessi sunt dicentes vere filius dei erat iste ut habetur ibidem.
(Et cum appropinquaret) Hic consequenter ostenditur secundo futura civitatis Jerosolimitane destructio.
ubi primo quod flevit ex passione propter mala super civitatem et populum futura et quia sic in eo est
nunc erit instancia. secundo ponitur in Christo ostenditur dilectoris compassionis. secundo rigor ulcionis. tercio in prin
cipibus iudeorum malum obstinacionis. secundo .i. (Principes autem) Circa primum dicitur (Videns civi
tatem) .i. Jerusalem in qua diu viguerat cultus divinus. (Flevit super illam) cum propter
mala culpe que ibi multiplicata fuerant tum propter mala pene que futura imminebant
erant dicens. (Quia si cognovisses) scilicet maledicta. (Et tu .s. fleres voluntatem
tuam.) (Que ad pacem tibi) .i. modico tempore duratura et ideo non gaudes quia in miseria
non vides. ideo subditur. (Nunc autem abscondita sunt) et cetera. (Et circumdabunt te inimici tui.)
scilicet romani cum exercitu valde forti. (Et coangustiabunt te undique) in tantum quod propter an
gustiam famis imminente coacte sunt mulieres filios proprios comedisse sicut
refert Josephus libro de iudaico populo et causam tante destructionis subdit. (Et
quod non cognovisti tempus visitacionis tue) predicacionis Christi recipiendo sed magis usque ad mor
tem ipsum persequendo. (Et ingressus) Hic consequenter in tempo ostenditur rigor ulcionis in hoc
quod vendentes et ementes in templo inde eiecit per hoc designans quod essent eicien
di in gehennam et patet supra expositum Matthei xxi. b. (Principes autem) Hic consequenter de
scribitur obstinacio principum iudeorum et primo quantum ad interiorem machinacionem secundo quantum
ad exteriorem insidiacionem. capitulo xx. Circa primum dicitur (Principes autem sacerdotum qui
preerant in spiritualibus. (Et scribe qui) intendebant doctrine legis et prophetarum (Et
principes plebis) qui presidebant in temporalibus disponendis. (Querebant illum perdere ex
cogitantes diversas vias et modos quomodo possent illum occidere mortem extranco
re et invidia contra ipsum ideo subditur (Et non inveniebant) Cum essent sollicitius et audi
ebant ideo subditur. (Omnis enim populus suspensus erat audiens illum) .i. valde atten
tus ad audiendam sanctam eius doctrinam. — — —
xx. (Et factum est) Hic consequenter describitur iudeorum obstinacio quantum ad insidiaciones exterio
res contra Christum et primo circa hoc describitur eorum malicia insidians. secundo eorum superbia
ad hoc irritans .i. (Audiente omni populo). primum ideo quia primo eorum malicia describitur secundum scilicet

ɔcludit .i. (Rñdentes aū) pᵃ adhuc ī hoc . q̄r pᵒ descb̄ malicia p̄ncipū ī īsidiando
p se ipōs . scd̄o p missos .i. (Et obs̄uantes miserūt īsidiatores) Circa p̄mū p̄m-
ittit maligna īterrogᵒ . scd̄o sb̄d īterrogatoꝝ ɔfusio (ɔfusio) ɔfutatᵒ .i. (Rñdens aū) ista
fa p eos dimidit ī hoc . q̄r xᵉ ideo ɔfutat eos r̄nsione cauta . ꝛ scdᵒ pᵃlᵃ ad hᵃ apta-
fa .i. (Cepit aū dīcere) sm̄a aū istaꝝ paū pꝫ exp̄ōnē matth . xxi . e . ꝛ f . (Et obs̄-
uantes) hic describit īsidiacō p̄ncipū iudeoꝝ ɔ̄ xp̄m p missos cū dī (Miserūt
īsidiatores q̄ se iustos simularent) ut sb̄ sp̄e iusticie facilius xp̄m deciperent . scꝫ d̄
publ .i. frustᵃ iacit ī t̄c aū oculos p̄ennatoꝝ ꝛ ideo frustᵃ tendebāt īsidias
xᵒ cū nulla similatᵒ posset eū decipe . q̄r oīa nuda ꝛ apta sūt oculis eius . s̄ q̄ d̄
hebr̄ . iiij . Cetera pꝫ modicū matth . xxij . caᵒ (Accesserūt quidā) hic ɔ̄m-
pōit ɔfutᵒ saduceoꝝ ꝛ pꝫ sm̄a exp̄ōnē ca . xx . d . vsꝫ .i. (Omēs .n. viuūt)
q̄r iusti licꝫ sint defuncti corp̄e viuūt tñ ī aīa resurgendi ad plenā p̄ti-
cipacōēz glōe ꝛ ī iusti similiter ad ɔ̄clacōēz diuine iusticie (Rñdens aū) hic ex-
p̄onās concludit ɔfutᵒ īsidiancium xᵒ ꝛ pᵒ . exceoꝝ ipa ɔfōne cū d̄ (Dixerūt
magr̄ bñ dixisti ꝛ) scdᵒ ex silencī ī pōe cū dī (Et amplius nō audebant eū
q̄q̄m interrogare) 3ᵒ ex ignoᵒ ipoꝝ declacōe cū dicit (Quo dicūt xp̄m filiū
dd̄ ꝛ) ꝛ pꝫ sm̄a exp̄ōnās . ca . xxij . g . (Audiente aū) Postq̄ aū descripta ē
p̄ncipū iudeoꝝ malicia . hic ɔ̄nr̄ describit eoꝝ sup̄bia que fuit p̄mū mo-
tiuū ī eis ex sup̄bia .n. ꝛ p̄sūpcōe nō poterāt correctōēz x̄ sustinē n̄ deuo-
cōēz ipli ad xp̄m vidē ꝛ pꝫ sm̄a exp̄ōnās . ca . xx . iij . a . excepto q̄ sequit
(Voluīt ambulare ī stol) .i. ī talaribus vestibus ī publicū p̄cedē ut p̄ls ho-
norabiliores viderēt (Qui deuorant domos viduaꝝ) bona eaꝝ ad se trahentes
ꝛ ɔsimulantes sb̄ fa sp̄e sctitatis (Hij p̄cipiēt dampnacōēz maiorē) q̄r s̄ q̄
dd̄ simulata sctas dr̄ ē ī iquitas ꝛ ideo plectenda ē maiori pena . — — —
R(espiciens aū) De scripta doctrina x̄ p modū amoris bñfī ɔfendo . hic
ɔ̄nr̄ describit eius p modū erroris fuit iudicari heretorem
taciendo ꝛ q̄r hᵒ fit p r̄nsionēz saltēr ad ipoꝝ questioꝫ ideo p pōit q̄om-
occō . scdᵒ eius sc̄e ipōs .i. (Interrogauit aū) 3ᵒ solūt .i. (Qui dixit) Circa pᵐ
pōit dx accō fa .i. (Et quibusdā dn̄ībz) . pᵃ occō fuit ex hᵒ q̄ xᵉ viduaꝝ
mittentēz duo minuta ī gazophilaciū templi eius oblacōēz p̄terie ɔ̄mā
ɔmodauit ꝛ pꝫ sm̄a exp̄ōnē marci . xij . g . (Et q̄busdā) hic pōit sc̄a ōccō
muni̇a .n. illa ponebant ī gazophilaciū templi p sustentacōe edificioꝝ
templi ꝛ alia que erant necia ad mīsteriū ꝛ ideo dicatur x̄ cepit loqui de
structā templi ꝛ aliis q̄ p̄tinebant ad eius ornatū qb; salus dixit totū fore
destruendū ꝛ pꝫ lr̄a (Interrogauit) hic ɔ̄nr̄ pōit q̄ōm̄ē ipoꝝ ex hᵒ .n. q̄

xᵉ dixerat templum fore destruendum quesierunt a xᵒ discipuli de tempore huius destructionis
et de precedentibus signis et quia discipuli post destructionem civitatis et templi credebant
cito futuram esse consummacionem seculi ideo de hiis moverunt fratres questiones cum pre... ut
patet Matth. xxiiii. a. *Qui dixit.* hic continuatur ponitur utrumque solo questionis et post ...
fo fe ibi. *Et erunt signa.* post in d. quia post destructionem civitatis premittit
pronostica signa fo destructionis ipsa .i. *Cum autem videritis* adhuc de primo pre-
nantur mala futura populo iudeorum in generali fo et discipulis in speciali .i. *Sed ante hec omnia.*
et patet summa istorum per unum exodus Matth. xxiiii. b. c. et d. exceptis que sequuntur. *Ter-
rores que de celo.* dicitur ii. Josephus li. de iudaico bello. quod ante destructionem civitatis
stella cometa in similitudine gladii super civitatem apparuit et per annum duravit designans
nans populi occisionem. *Sed ante hec omnia inicient vobis manus et cetera.* quia beatus Stepha-
Jacobus frater Johannis Petrus et Paulus et fere omnes apostoli et quasi innumerabi-
les christiani fuerunt pro fide christi occisi. *Tradentes in synagogas.* ubi iudei habebant
potestatem iudicandi, trahentes ad reges et presides ubi gentiles habebant auc-
toritatem condempnandi ad mortem. *Continget autem vobis in testimonium.* .i. vitandis evan-
geliorum constantes confitendo. *Ponite ergo in cordibus vestris et cetera.* per hoc non excluditur
mediatio providendi si tempus assit et facultas sciencie sed promittitur securitas si ista de-
ficiant quod contingebat in primitiva ecclesia quia tunc frequenter fideles subito trahebantur
ad iudices et cum hoc erant illiterati et simplices. quia deus potest tales defectus sup-
plere. ideo sequitur. *Ego enim dabo vobis os* .i. loquendi constantiam. *Et sapientiam* .i.
scripturarum intellectum. pro ... et in multis simplicibus. et si non dabatur semper talis intellectus
dabatur tamen loquendi constantia quia in tali casu sufficit ad salutem confiteri. constantiam fi-
dei in generali quod potest facere simplex christianus. *Cui non poterunt resistere et cetera.* sicut patet de
beato Stephano de quo scribitur actuum vi. *Et non poterant resistere sapientie et spiritui
qui loquebatur. Trademini a parentibus et cetera. Sicut legitur de beato Clemente* et multis
aliis. *Et capillus de capite vestro non peribit.* Hoc autem addidit salvator ad decla-
randum veritatem future glorie ... per quam resurget in celis non solum illa que sunt
de necessitate nature humane. sed et ea que faciunt ad decorem cuiusmodi sunt capilli quia me-
ditatio huius ... multum facit ad tolerantiam martirii de qua salvator loquebatur. *Cum ergo
videritis.* hic continuatur describitur destructio civitatis Jherusalem et patet summa exodus Matth. xx-
iiii. c. et d. exceptis que sequuntur. *Circumdari ab exercitu Jherusalem.* .i. ab ex-
ercitu Titi et Vespasiani per quos destructa est. *Et cadent in ore gladii.* Re-
fert autem Egesippus quod a principio obsidionis usque ad finem cesa
sunt decies centena milia. *Et captivi ducentur.* quia post ipsum ducti sunt capti-
vi iudeorum ad nonaginta septem milia. *In omnes gentes* quia destructa civitate

et propheta scilicet in visione mortis christi ut dictum est super capitulo ~~xxi~~. et per hoc quod aliqui de illo
populo ducti sunt captivi in omnes gentes scilicet quedam testificacio innocencie christi et per
fidie iudeorum et ierusalem calcabitur a gentibus id est calcanda dabitur donec impleantur
tur tempora nacionum tunc enim cum plenitudo gencium intraverit omnis israel salvus erit ut
habetur ad romanos xi. ¶ (Et erunt signa) hic ponitur solucio pre questionis de adventu
christi ad iudicium ubi primo describuntur signa prenostica cum dicitur (Et erunt signa in
sole) quia licet talia pluries precesserint tamen iminente adventu iudicis maiora et
crebriora fient unde in scolastica hystoria ponuntur xv signa precedencia xv
diebus adventum iudicis sed utrum illi xv futuri sint continue se habentes vel intermissa
pollare ibidem sub dubio relinquitur. ¶ Primo die erigetur mare xl cubitis supra
altitudinem moncium stans in loco suo quasi murus. ¶ Secundo in tantum descendet ut vix
videri possit. ¶ Tercio marine belue apparentes super mare dabunt rugitus usque
ad celum. ¶ Quarto ardebit mare et omnes aque. ¶ Quinto herbe et arbores dabunt
rorem sanguineum. ¶ Sexto ruent edificia. ¶ Septimo petre ad invicem collident.
dent. ¶ Octavo fiet generalis terre motus. ¶ Nono equabitur terra. ¶ Decimo exibunt homines de cavernis et ibunt velud amentes nec mutuo poterunt loqui.
Undecimo surgent ossa mortuorum et stabunt super sepulcra sua. ¶ Duodecimo
cadent stelle. ¶ Tredecimo morientes viventes ut cum mortuis resurgant. ¶ Quartodecimo (morientes viventes) ardebit celum et terra. ¶ Quinto
decimo fiet novum celum et nova terra et resurgent omnes. dicitur et ibidem quod ibi
minus invenit ista in analibus hebreorum in quibus licet sint multa vera tamen sunt id est multa
falsa admixta et ideo de veritate istorum signorum iudicium maioribus relinquo.
(Levate capita vestra) quia dies iudicii licet reprobis sit horribilis tamen electis quasi esse
consolabilis quia tunc transferentur ad gloriam. (Attendite ergo vobis) id est diligenter caveте ne forte graventur corda vestra id est deprimantur ad vicia. crapula et ebrietate id est ex
superfluitate cibi et potus. (Et curis huius vite) scilicet superflua sollicitudine terrenorum.
(Et superveniat in vos repentina tm (dies illa.) id est dies iudicii tamquam laqueus
quem evadere nullo potest ex loco videtur hominibus existentibus in deliciis et festibus tamquam
securis et non timentibus de die iudicii veniente repentine et idem dicitur supra
~~xviii~~. ubi dicitur (Sicut enim erant in diebus ante diluvium) comedentes et bibentes
nubentes et nuptui tradentes usque ad eundem diem quo intravit in archam noe et
non cognoverunt) donec venit diluvium et tulit omnes ita erit et adventus filii hominis
et hinc videtur ewangelista videtur saltem in aliquibus dissonare ab illis xv signis
supra positis et acceptis de apocrifis iudeorum. (Vigilate itaque omni tempore orantes) per hoc non est intelligendum quod oracio sit semper continua quia hoc est impossibile sompno

et aliis necessitatibus corporis. sed eius continuitas intelligitur quod non inveniat peccatum mor
tale impediens effectum ipsius ut subditur (Ut digni habeamini fugere etc.) quia illi qui tunc
inventi fuerint sine peccato mortali salvi erunt. (Et stare ante filium hominis) id est stare
securi in iudicio coram Christo qui iudicabit in forma humana. noctibus vero exiens
morabatur in monte oliveti qui vocatur ut ibi vacaret orationi. (Et omnis
populus manicabat ad eum) id est mane accelerabat venire ad predicationis sue
locum attentus efficacia et dulcedine doctrine sue.

Appropinquabat autem) Postquam descripsit evangelista Christi predicationem. hic consequenter de
scribit ipsius passionem per quam solutum est precium nostre redemptionis. ubi primo de
scribitur maligna Christi conspiratio per explorationem iudeorum. secundo eius condempnatio in
iusta per execrationem gentilium. capitulo ~~xxiii~~. Prima dividitur in tres partes quia primo describitur
Christi venditio facta non ex eius ignorantia sed magis ex presciencia et voluntate. Secundo ipsius
venditi traditio non ex eius displicentia sed caritate. Tertio traditi conspiratio non ex Christi im
potencia sed sua [illegible]. Quarto conspirati illusio non ex sua infirmitate sed humilitate.
secunda ibi (Venit autem dies) tertia ibi (conspirantes autem eum) quarta ibi (Et viri qui tenebant
eum illudebant ei) Circa primum dicitur (Appropinquabat autem dies festus) id est solempnitas
paschalis que celebratur primo mense xv die mensis ut habetur levitici xxiii. In
cipiebant tamen a vespera precedentis diei azimorum quia fermenta et fermentatum non de
bebant apparere in domibus eorum vii diebus solempnibus hiis ut habetur exodi ~~xii~~. Qui
dicitur pascha id est transitus quia tunc transivit angelus domini per egyptum interficiens primogenita e
gypciorum et hebreos salvans. (Et querebant principes sacerdotum etc.) moti invidia contra
Christum (Quomodo illum interficerent) licet non sine desiderarent tamen erat eis difficile propter fa
vorem populi ad Christum ut subditur (Timebant vero plebem) ut contra eos insurgeret si
in Christum manus mitterent. (Intravit autem sathanas in iudam etc.) id est iudas inde non per illapsum quia
hoc deo proprium sed per effectum venditionem Christi ei suggerendo. (Et abiit et locutus est cum prin
cipibus sacerdotum etc.) Notum autem unde sibi tacetur sed exprimit magister historiarum capitulo xvi. et Io
xii. videlicet ut recuperaret valorem [illegible] unguenti effusi super Christum a maria so
rore lazari. (Et gavisi sunt) quia talem modum capiendi Christum per suum discipulum vide
batur magis possibilis et secretus. (Venit autem dies azimorum) Hic consequenter describitur
Christi venditi traditio. et primo ista traditio prenunciatur. secundo execucioni datur ibi (Et
egressus ibat) prenunciatio autem traditionis facta est a Christo cum discipulis cenaret et ideo primo de
scribitur paschale convivium. secundo instituitur eukaristie sacramentum ibi (Accepto pane
tertio ponitur dicte traditionis prenunciatio ibi (Verumptamen) quarto discipulorum in fortio ibi (Facta est contentio
Circa primum dicitur (Venit autem dies azimorum) ista est quartadecima dies mensis
primi in cuius vespere debebat comedi agnus paschalis cum azimis panibus

Jo. sequit᷑: In q̄ necce erat occidi pascha) et accip̄ hic pascha nō p die solēpni si
cut sup̄ʳ s; p agno paschali q̄ illo tp̄e debebat occidi. seq̄: (Ecce introeuntibus vo
bis ciuit̄e .s. ih'l'm occ̄rēt vob' hō et c̄) In h' dedit eis signū directiuū ī p̄paracōe
conuiuii paschal'. (Et dicens p̄faris domui et c̄) h' aūt c̄dit' xp̄i fuisse discipulus
et io p vidit de loco et agno et aliis necc̄iis ī celebracōe conuiuii pasch'is vt
dcm̄ fuit plenius marci .xiiii. b. (Desidio desideraui) .i. valde desideraui h' pas
cha manducare vobiscū. q̄ tūc finit veteris testam̄ti q̄d erat sibi ī desiderium.
(Et inchoauit nouū. dico .n. vob' q̄ ex h' nō manducabo illud donec ipleat' ī reg
no dei et c̄) q̄ p' illa cenā nō comedit nec bibit donec p' resurrectionē suā (In q̄ ipletū
ē regnū dei) q̄ tūc ap̄ta ē ianua. et xp̄c resurrexit ad uitā cū multis comedit
et bibit (ad pbandū sue resurrectionis vit̄e) ut h't' .i. .xxiiii. Nō bibā de generacōe
vitis huius generacōe vitis vocat vinū q̄d exp̄mit' de fructu vitis. (Et accep
to pane) Hic ꝯsequent' instituit' eukaristie sacramentū p' legale conuiuiū cū d'. (Et
accepto pane gr'as egit) p h' ostendit' q̄ ꝯsecracōe sacri p̄exigit' deuocō et
oracio. (Et fregit et dedit eis dicens hoc ē corp' meū). nō ē sic itelli'd q̄ p' fra
geret et daret discipulis et postea diceret v'ba ꝯsecrationis s; m̄s est q̄ xp̄c dedit ap̄lis
suis corpus suū ꝯsecratū. et io p' dixit v'ba ꝯsecrationis q̄ sunt (hoc est corp' meū)
q̄ v'ba ꝯsecrationis effic'r q̄d figurant. (Postea fregit et dedit dixit. hoc fac
te ī meā commemoracōem) q̄ eukaristie ꝯsecracō ē q̄dam diuine rememoracō
nis et p' h' ꝯsecratur corp' sepatū a sanguine. q̄ ī passione sangu's fuit sepat'
a corp̄e. io subdit'. (Et calicem et c̄) Cetera aūt que ptinent ad istud sacramentū tracta
da s't in q̄rta sententiarum (Verūptn̄) Hic ꝯsequent' xp̄c p̄nūciat tradicōnē suā d'ns (Ecce
manus tradentis me mecū ē ī mensa. ex q̄ p; maxia igr'titudo et prodicio iude
qui ingerebat se commestioni cū xp̄o que nō latebat sua pdicio. (Et quidē fili'
hoīs q̄ h; sit deus. nō tn̄ tradebat' et paciebat' s' diuinitate ī qua ipassi'l' est.
s; tm̄ s' humanitatem s' q̄d diffinitū ē ī puidencia dei p salute mūdi. (Verūptn̄ ve hōi
illi p q̄m tradet') q̄ iudas h; p' factū penituit h' tn̄ fuit ī vtilit' q̄ p desperacōem se
suspendit. vt h't' m' .xxvii. (Et ipi ceperūt q̄rere int' se) .s. ap̄li. (Quis ex eis
eēt facturus esset) tn̄ nescierūt q̄ xp̄c nō reuelauit h' manifeste s; tm̄ iohi secrete
vt h't' Jo .xiii. (Facta ē contencio) Hic ꝯsequent' ponit' ī fortū discipulorum et p' ostendit' q̄l' sit ap
tus ad offi'm p̄lacōis. s' q̄ foret eis tp̄e p̄secucōis .i. (Et dixit eis) Adh'c
p' ponit' ī fortū discipulorum ī g'nali. s' ipi' pet' ī sp̄ali .i. (Ait aūt dn̄s symoni) Adhuc
p' ī fort discipulos ꝯpla'cōis apti'nes s' de p̄mii mag'nitudine .i. (Vos aūt) Circa p'm sciendum q̄ cū
ap̄li audierūt xp̄m p̄dicentē tradicōem suā ad mortē credidunt finit' h' ēē fu
turā et io ceperūt q̄rere int' se q̄s int' ap̄los eēt conueniencior ad tenendū p loci

et hoc est quod dicitur. Facta est autem et contentio inter eos .i. disputatio. Quis eorum videretur esse maior .i. aptior ad
presidendum alijs loco Christi et forte Christus de hoc eos docuit utrum quod ille esset ad hoc aptior qui esset
vere humilior per contemptum ad terrena dominationem et ad hoc sonat exemplum suum dicens. Quis enim ma-
ior est qui recumbit an qui ministrat. quasi dicat. nonne qui recumbit. quasi dicat. sic secundum iudicium humanum
et mundi. Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. hic iam ostendit in lotione pedum
eorum et ex hoc intendit concludere quod iste est aptus ad succedendum sibi in regimine ecclesie qui
fundatur in vera humilitate. Vos autem posteaquam ostendit apostolis contentionem planavit. hic consequenter ostendit mag-
nitudinem premii dicens. Vos estis qui permansistis mecum. Iam enim iudas exierat de
societate eorum accepto pane intincto ut habetur Io. xiii. In temptationibus meis.
quia imminebat agonia sue passionis. Et ego dispono vobis regnum. quod intelligitur dupliciter
vno modo de regno militantis ecclesie cuius regimen Christus tradidit apostolis. alio modo de regno
triumphantis ecclesie ad quod apostoli erant assumendi post laborem vite presentis. Ut edatis
et bibatis etc. hic similiter dupliciter intelligitur. primo de sacramento eukaristie cuius confectionem ac
receptionem et dispensationem Christus tradidit apostolis. Secundo modo de refectione glorie ad quam apostoli e-
rant predestinati. Et sedeatis super thronos etc. quia in iudicio extremo erunt asses-
sores Christi iudicantis. Ait autem posita in forma doctrina discipulorum in generali. hic ponitur in forma
communi petri in speciali de fragilitate humana consideranda constantia dei ad iuvandum humana cum
dicit. Symon ecce sathanas expetiuit vos .i. studiose quesiuit per temptationes
subuertere quia in istum nititur ad subuersionem sanctorum. illos enim pulsare negligit quos
quasi iure quieto possidere se sentit ut dicit Gregorius. Ut cribraret .i. temptationes impul-
sum concuteret et sicut in tali concussione remanet palea et transit farina sic iudas
remansit dyabolo ad penam eternam. alii vero apostoli transierunt ad gloriam eternam. Ego
autem rogaui pro te ut non deficiat fides tua. scilicet finaliter. non enim rogauit ut petrus
non caderet sed ut in casu non remaneret. Ideo sequitur. Et tu aliquando conuersus .s. de
peccato ad gratiam confirma fratres tuos. hoc dicit ei quia ecclesia erat sibi committenda ut
habetur Io ultimo. ubi ter dicit ei Christus pasce agnos meos. ex hoc etiam patet fidem non
deficere usque ad finem mundi potissime in ecclesia romana que aperte post Christum fun-
data est. Domine tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. hoc dixit ex feruore con-
fidens ex sua constantia et virtute. ideo consequenter predicitur sibi sua fragilitas. Non cantabit
gallus hodie donec ter abneges nosse me. post binam autem negationem
per gallus cantabit. sed petrus non aduertit. sed post tertiam tunc iterum gallus cantauit
prout fuit expositum plenius Mathei xxvi. Et dixit eis. hic consequenter ostenditur quod foret
apostolis habitum tempore persecutionis quia cum Christus primo misit eos ad predicandum dedit formam in
recedendo ut sine pecunia et prouisione aliqua necessariorum incederent ut dictum fuit supra
decimo capitulo. Ideo forte credentes quod tempore persecutionis que imminebat non liceret eis talia

portare .e. q̄ r̄ndō .d. ƀ nunc q̄ h̄z sacculū tollat ad portandū pecunias p visio
ne necciōz tollat .i. portz. simil̄ 't pera .i. repositoriū victualiū h̄z nō solū
erat eis licitū talia portare 't se ipos ꝑ psecutoribꝫ se ipos defende moda
te saltē ꝑ tunc id subd̄ Et qui n̄ h̄z gladiū vendat tunicā suā 't emat ꝑ hoc
innuēs q̄ licita eis eēt dfensio moderata tpe ꝑsecucōis. id sbd̄ Dico .n. vob
qm adhuc q̄ sc̄ptū ēꝫ impleri i me sꝫ morte acerbissima 't contemptibilissima ꝑ
iudeos ꝑsecucōez Et cū iniquis deputatus ē. hic scribitur ysa. liii. caᵒ et .n.
ea q̄ sūt de me scripta ꝑ pphas finē hnt .i. sūt ppe cōplementū eorꝰ Ecce duo
hic nō mirandū apl̄i loqui de sacculis l' peris ꝫ tantū de gladiis q̄ erant
armati ad defensioēz sui mgr̄i 't ꝫ postea fugerūt timore hūano ꝑculsi. dr
aūt ēt. q̄ isti duo gladii erant duo cultelli magni ad scindendū carnes agni
pascalis ē q̄ vnꝰ evaginandus sufficienter ondit licenciā se defendendi 't au
dacia petri ad defendendū suū mgr̄m 't voluntariā passionē xi q̄ cū hret
qui p eo pugnaret. ipe tn̄ hoc phibuit. alius nō evaginatus ondit aplos
nō fuisse pmissos facē quī portant ad defensionē sui mgr̄i 't ut plus ondēt
q̄ p fcōr ē sapia alii pacia q̄ defensio 't licita Et egressus ibat hic
dnr poit indicatis xi exercicō 't pᵒ expte xi se voluntarie offerentis. pō expte in
te cū ppotoriē tomnis. i. adhuc eo loqūte Circa pᵐ d̄ Et egressus de
loco cene pore ibat sꝫ csuetudiēz q̄ assuetus erat illuc exire de nocte
cū orōis In montē olyueti ibi solebat tpe noctis venire. Orate ne intre
tis in temptacōez Dno .n. s damasch ē elevatꝰ mētis in dm̄ quo .n. mēs i dm̄
elevat. tanto facilius tēptaᵒ abed superat Et ipe avulsus ē ab eis q̄ orō
dꝫ eē solitaria Et positis genibꝫ orabat q̄ dꝫ eē reuerens 't devota Ap
paruit aūt illi angelus visione corporali i spe hūana Confortans eū p eū mo
riuentis q̄ fcm̄ fuit ad csir madū fidē discipulorꝫ q̄ xi sit maior angelis rōe
diuitatis phoc .n. 't ondebat q̄ in eo erat vera hūanitas que confortabat ct ishi
aīz insurgentē i pte sensitiua exaiphiiōe mortis imminentis Et factus in ago
nia erat .n. reluctacō sēnalis mortē horrentis 't rōis ipaz acceptantis
q̄ vre dīna q̄lib ps p mitebatur agere 't pati q̄ erat sibi ppu̅ Prolixius ora
bat ondens q̄ i maiori nc̄itate hō dꝫ mgs orōm insiste. Et factus ē sudor
eiꝰ sicut gutte sanguis decurrentis ex uehementi .n. sēsualis anxietate q̄ p mitebat agere
't pati q̄ erat sibi ppu̅ in orn̄ ē. fiebat ut nō solū humores exiret ꝑ
sudorē ꝫ cū his aliq. de sanguine sudore tingentes ꝫ vo alios sup nāli. fcm̄ ē ut
sangis p sudore exiret vt sic xi iā suū sanguinē p salute nr̄a effunde inciperet.
Invenit eos dormientes pre tristicia trist .n. ē passio causata ex malo pnti q̄ n̄ pt re

pelli et sic causat aggravacionem cum qui tempus ponderis mali portat quod non potest amovere et sic
per consequens impedit ulterius motum spiritum accedere ad organa sensuum exteriorum. Sed quia humidum
sic causant opera vigilie mente et quod tristicia impediens talem motum spirituum causat
aggravacionem sensuum et cessacionem ab actibus propriis sicut fit in sompno propter dictam quod causatur
ex vapore humorum ex cibis et potibus ascendunt usque cerebrum qui humores ibidem ingrossati ex
frigiditate cerebri descendunt usque organa sensuum transire et sic opilantes meatus
per quos spiritus progredientes accedere deberent ad organa sensuum transire et sic cessant sensus ab ac-
tibus vigilie. ¶ (Adhuc eo loquente) Hic consequenter ponitur execucio tradicionis ex parte iude
tradentis cum dicitur (Iudas unus ex xii antecedebat eos) tamquam ductor illorum qui vole-
bant comprehendere ihesum. (Et appropinquavit ihesu ut oscularetur eum) Dederat enim iudas com-
prehensoribus istud signum ne pro ihesu caperent iacobum fratrem domini qui erat ei valde
similis ut dicitur fuit mathei xxvi. d. (Iuda osculo filium hominis tradis) id est in signo cari-
tatis prodicionem homicidii facis ex quo factum iude aggravabat valde. (Videntes
autem hii qui circa ipsum erant) id est discipuli (quod futurum erat) scilicet captacionem magistri sui
ut duceretur ad mortem dixerunt ei (Domine si percutimus in gladio et percussit
unus etc.) Alius discipulus petentibus licenciam percuciendi ad defensionem magistri id est
(Petrus qui erat audacior ceteris et fervencior) non petivit licenciam percuciendi
nec exspectavit responsionem sed amputavit unius auriculam intendens eum interficere
vel graviter vulnerare. (Sinite usque ad huc) quasi dicat non moveat vos quod futurum quia per-
mittendi sunt ut me comprehendant et impleantur ea que de me scripta sunt. (Et cum te-
tigisset auriculam eius sanavit eum) In quo apparet maxima Christi caritas sanando illum
qui venerat ad comprehendendum eum. (Dixit autem ad eos ihesus qui venerant ad se princi-
pes sacerdotum etc.) Contrarium videtur mathei ~~xxvi~~ ubi videtur quod principes sacerdotum
non fuerunt in captacione ihesu sed ductus fuit ad eos per comprehensores ad locum ubi
venerant. Ad quod respondetur dupliciter. Uno modo quod sed non venerunt ad comprehendendum ihesum in propriis
personis. venerunt tamen in suis ministris ab eis missis. (Alio modo quod aliqui vene-
runt de principibus sacerdotum cum ministris ad comprehendendum ihesum ut diligencius fieret negocium plures
tamen exspectabant in domo ut dicitur mathei. (Quasi ad latronem existis cum gladiis et fus-
tibus cum cotidie vobiscum fuerim in templo) quasi dicat tunc non cepistis me quia nole-
bam. Nec modo caperetis me nisi permitterem. ~~Sed sequitur~~ (Sed hec est hora) id est vobis concessa
ad me comprehendendum. (Et potestas tenebrarum) quia dyabolus tenebrarum eos
ad hoc incitabat. ¶ (Comprehendentes autem) Hic consequenter describitur Christi comprehensio
et secundo petri negacio cum dicitur (Petrus vero) De negacione petri varie loquuntur evangeliste
que varietas exposita fuit et concordata mathei ~~xxvi~~ f. (Et viri) Hic consequenter de-
scribitur Christi comprehensi illusio cum dicitur (Prophetiza nobis Christe etc.) prophetiza id est designabant

q esse falsus ppha et q ignorabat. quis eu percuteret et no solu illudebant sed et ca
lu[m]pniose interrogabant. Si tu es xpc dic nob q si r[espo]ndisset sic. statim imposuissent
q vellet sibi vsurpare dig[nita]tem regiam contra cesaris ordinacionem qui dig[nita]tem
regiam a iudeis abstulerat sicut dictum fuerat sup[ra] 3o ca[pitulo]. Si autem dixisset non ob
iecissent contra eum de redargucione q[uia] pluries verbis et factis dixerat se esse xp[istu]m vnde Io x.
dicentibus ei iudeis. Si tu es xpc dic nobis palam respondit eis. Loquor vobis et non
creditis opa que ego facio in nomine patris mei. hec testimonium phibent de me. Ideo
sequitur. Si vobis dixero non credetis sicut et alias non credidistis in neque verbis neque factis
meis. Si vos et interrogauero non respondebitis m[ichi]. sicut tamen alias petiuerat ab eis
de xpo quomodo sit filius dauid. non responderunt. et in pluribus eius questionibus silere inuenit. Ne
que dimittetis q[uia] obstinacionem sciebat eorum. Ex hoc autem id est post passionem meam et re[surrectio]
nem. Erit filius hominis sedens ad dextram virtutis dei. quod impletum est in ascensione xpi
quod dicitur marci vltimo. Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus est in celum
et sedet ad dextris dei. Dixerunt autem omnes Matth. xxvi. dicitur quod summus sacerdos hoc dixit
dicendo quod ille dixit primo et principaliter. et ideo Mattheus illum solum exprimit. Alii autem contra ihesum idem
dixerunt volentes concludere ex hoc condempnacionem xpi fore iustam. Tu ergo es fi
lius dei hoc non sequebatur de dictis precedentibus quod dixerat. Erit filius hominis et cetera. verumptamen
tamen quia hoc erat verum noluit negare nec et affirmare ne aperiret locum calumpnie
sed respondit. Vos dicitis quia ego sum. quod verbum erat verum et totaliter planum quod calumpniam
non haberet secundum veritatem sed tamen secundum iudeorum maliciam ex qua concluserunt. Quid adhuc
desideramus testimonium. quod dicit. conuictus est ppio verbo vnde subditur. Ipsi autem audiuimus de ore eius.

Et surgens omnis populus. postquam descripta — — — ————
est xpi condempnacio per maliciam iudeorum. hic consequenter describitur eius occasio per excecacionem
gentilium vbi primo describitur sollicita examinacio. secundo iniqua condempnacio. id est. Pylatus
autem. 3o ipsa occasio id est. Et cum ducerent eum xpo deuota cumulatio id est. Et ecce vir
nomine ioseph. Circa primum primo describitur examinacio coram pylato preside. secundo coram
herode id est. Pylatus autem audiens. Circa primum dicitur. Et surgens omnis populus vel multitudo
eorum duxerunt illum ad pylatum qui erat ibi preses loco romanorum. Ceperunt autem
accusare illum. et hoc de tribus primo de auersione populi de lege moysi sicut dicitur
dicitur. Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram. secundo quod per doctrinam suam impediret populum
reddere cesari tributum et hoc notatur cum dicitur. Et phibentem et cetera 3o quod volebat sibi vsur
pare regnum iudeorum. ideo sequitur. Et dicentem se xpm esse regem primum autem erat manifeste
falsum quia non venit soluere legem sed adimplere ut habetur Matth. v. et legem moysi vsque
ad mortem seruauit ut declaratum fuit idem. Similiter secundum quia iudeis querentibus utrum liceret
nobis dare censum cesari. ut habetur Matth. xxii. Similiter tercium quia cum ihesus sciret quia turbas

venturas ut eum raperent et facerent super se regem fugit ut habetur Jo. vi. Pylatus
autem non de hoc curavit quia gentilis erat et ideo de lege moysi non curabat. Secundum
reputabat falsum quia in visione christi audierat per relacionem de tributo cesaris redden-
do ut predictum est. Sed de tercio inquisivit quia videbatur esse dampnum suum vel et iudei coram
eo dixerunt non habemus regem nisi cesarem. Jo. xix. et ibidem dicitur (Omnis enim qui se re-
gem facit contradicit cesari) Christus autem se regem esse non negavit neque affirmavit
sed medio modo respondit dicens (Tu dicis) Quod imperium expressit quod si esset rex regnum eius
non erat ex hoc mundo ut habetur Jo. xviii. et quia Pylatus et imperator eius suis non cu-
rabant nisi de regno terreno. ideo Pylatus habuit illum excusatum dicens (Nichil invenio
in eo) scilicet causis vel mortis in hoc homine. At illi invalescebant ut clamoribus optinerent
quod racione non poterant. (Commovit populum) quasi dicat. turbavit pacem eorum incipiens a ga-
lylea volebant enim eum notare quod esset similis iude galyleo qui tempore nativitatis christi induce-
bat ad rebellandum imperatori romano dicens esse illicitum iudeis prestari aliquod dominium
terrenum. sed solum deo ut habetur act. v. Ante hos dies extitit iudas galyleus qui a-
vertit populum in die professionis etc. Sed pylatus hoc falsum reputavit eo quod audie-
rat christum dixisse reddite que sunt cesaris et que sunt dei deo per hoc ostendens quod po-
tuerat esse subiectus deo et temporali domino. (Pylatus autem) hic ponitur secunda exami-
nacio christi coram herode pylatus autem audiens quod ihesus esset de galylea remisit eum
ad herodem tum ut herodi deferret tum quia credebat quod libenter liberaret homines qui essent
de terra sua et maxime innocentem. Sciendum est quod licet ihesus fuit natus in bethleem
ut dictum est supra ii capitulo tamen dicitur hic de galilea quia fuit ibi nutritus et conversatus. (Qui et
ipse iherosolimis erat illis diebus) scilicet paschalibus propter sollempnitatem quia iudeus erat pro-
ximi eius fecerat se circumcidi transiens ad ritum iudaysmum secundum quod dicit iosephus. (Herodes
autem viso ihesu gavisus est) non propter devocionem sed propter curiositatem ideo subditur (Eo quod au-
diebat multa de eo) scilicet de miraculis et doctrina. (Et sperabat signum aliquod) id est mirabi-
le factum videre ab eo fieri. Sperabat autem ab eo audire aliqua curiosa et insolita ideo
subditur (Interrogabat autem illum multis sermonibus) ihesus autem in responsione eius noluit aliquod
signum facere tum quia ihesus voluit ostendere erat indignus cum moveretur ex curiositate. ut
dictum est. tum quia voluit ostendere quod predicator verbi dei non debet coram principibus osten-
taciones suas querere et eisdem in omnibus non respondit eius interrogacionibus vel interrogacioni-
bus. (Sprevit autem illum herodes) reputans eum ydiotam et fatuum. (Et illusit indu-
tum veste alba) sic enim illudebatur tunc fatuus. (Et remisit ad pylatum) ut eum
honoraret sicut et pylatus ei detulerat. (Et facti sunt amici) propter mutuam reveren-
ciam factam ut dictum est (Nam ante inimici erant) ad invicem propter galyleos quos py-
latus occiderat miscens sanguinem eorum sacrificiis ut dictum est supra xiii capitulo. Pylatus

autem) Hic consequenter describitur et comprobatur iniusta ubi precedat et innocentia nocentia ex explica-
ta confessione iudicis causam examinantis. et etiam ex allegacione herodis qui ipsum non condemp-
navit. Iudei autem contra contraria verba iudicis ter reclamaverunt ut optinu-
erunt per importunitatem clamoris quod non potuit via racionis propter quod pylatus
finaliter declinavit a iusticia condempnatus condempnans ad mortem innocentem ihesum
inclinatus ad hoc ex populi favore quem querebat et cessans timore amicus indignacionem
formidabat eo quod dixerant iudei in conspectu suo. Sed hunc dimittis non es amicus ce-
saris) ut habetur Jo. xix. et ex dictis patet littera paucis exceptis que exponentur.
Nam remisit illum ad nos) id est ad nostrum iudicium liberum aliqui et correcti sic habent
Nam remisi vos ad illum) scilicet ad herodem ut patet exponendo et littera sequens consonat
quod dicitur (Et ecce nichil dignum morte actum est ei) scilicet coram herode (Emendatum ergo il-
verbatum (illum dimittam liberum a morte) Sed hoc videtur quod pylatus sciebat ipsum esse
innocentem quomodo ergo volebat eum iniuste verberare. dicendum quod volebat facere ut iudei
videntes hanc flagellacionem saciarentur hac pena et cessarent a morte
ihesu querenda. (Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum) quia in nocte
pasche angelus domini salvavit hebreos et percussit primogenita egyptiorum. (Ideo in me-
moriam) huius beneficii in sollempnitate paschali salvabant unum propinquum morti et ad
hos aliquos condempnatos ad mortem interficiebant ad representandum salvacionem
hebreorum et interfeccionem egyptiorum et istam consuetudinem consuevit eis imperpetuum ab imperatore
romanorum sic fuit observata antiquitus iudea esset romanis subiecta et hoc est quod dicitur (Necesse
autem habebat etc.) quia tenebatur observare illud quod erat concessum ab imperatore. py-
latus sciens ihesum innocentem volebat eum liberare per hanc viam proponens quod
non expediret eis nisi ihesum aut barraban cuius liberacionem timebat iudeos nullo
modo preeligere propter nimiam ipsius maliciam. (Sed ipsi nimio odio moti contra ipsum pre-
ligerunt barraban liberari. petentes ihesum crucifigi eo quod erat modus mor-
tis asperior et durior ceteris patet. (Et cum ducerent eum ad crucifigendum apprehenderunt
symonem etc.) quia coegerunt eum ad portandum crucem ut dicunt veritas ad locum
crucifixionis. quia ihesus videbatur minus debilitatus ex afflictione precedenti. (Et ideo quam-
vis ihesus primo portasset) crucem suam tamen illi qui eum ducebant acceperunt crucem
et posuerunt super symonem racione predicta ille autem invite portabat tamen quia erat xpe.
tamen quia forsitan erat discipulus ihesu occultus. (Sequebatur autem illum multa turba) quia
aliqui sequebantur eum ad crucifigendum. aliqui ad deridendum ei. et aliqui
ad videndum spectaculum. et aliqui ad plangendum specialiter mulieres devote
quibus dixit (Filie ierusalem etc.) quia non solum alique de galylea secute fuerant ipsum
sed et alique de ierusalem sibi adheserant per devociones. (Nolite flere super me sed

sup vos ipas etc) nō p(ro)p(ter) illos p(ro)passio(n)es s(ed) p(ro)pter aliam luct(us) cam i obsidione ih(e)r(usa)l(e)m
futura p(er) tytu(m) et vespasianu(m) · io sequit(ur) · Qm ecce dies venie(n)t) · s(cilicet) xl anno p(ost) pass(ionem)
x(risti) in quo fuit d(i)c(t)a obsidio · Bte steriles q(ue) no(n) genueru(n)t) q(ui)a mulieres h(abe)ntes
pu(er)os i obsidione fuit anxiate no(n) solu(m) p(ro) se s(ed) p(ro) pu(er)is suis · et aliq(ue) p(ro)pt(er) ni(m)ia(m)
anxiate) anxietate p(ro)p(ri)os pu(er)os comederu(n)t s(i)c(ut) q(uo)d d(icit) Josephus lib(r)o de iudaico
bello · (Tu(n)c incipient dic(er)e montibus etc) q(ui)a aliqui p(ro)p(ter) horrore miserie q(ue)reba(n)t fuit
i(n) t(em)plo iudeor(um) dicebat Utina(m) montes cade(re)nt sup nos · Quia si i viridi ligno
h(ec) faciu(n)t x(ristu)m h(oc) d(icit) lig(nu)m viride faciens fructu(m) et p(ro)p(ter) (com)m(u)nis i dignu(m) ab sasione
p(er) morte(m) p(o)p(u)l(u)s au(tem) iudaycus h(oc) d(icit) lignu(m) aridu(m) i fructifiu(m) et p(ro)p(ter) (com)m(u)nis dignum
ab sasione p(er) morte(m) et (com)bustione iehenne que(m) pena extrema et maxima · Pa
ter dimitte illis q(ui)a nesciu(n)t q(ui)d faciu(n)t · Erant au(tem) ibi aliqui simplices) et illu
minati sacerdotibus iudeor(um) decepti qui p(er)sequeba(n)t(ur) x(ristu)m zelo legis et istis orauit
x(ristu)s alii au(tem) era(n)t litterati q(ui)a ip(su)m esse p(ro)babil(ite)r nouerant seu (co)g(no)sce(re) debuerant · S(ed)
exodio et inuidia fuit excecati et x(ristu)m p(er)secuti s(un)t usq(ue) ad morte(m) et p(ro) illis non
orauit erat sc(ri)pto scripta sup eu(m) l(itte)ris grecis · et latinis · et hebraicis · q(ui)a iste e
rant tres lingue p(ri)n(ci)pales ut om(ne)s posset lege(re) · Neq(ue) tu times d(eu)m q(ui)a i eade(m)
dampnac(i)o(n)e es · q(uasi) · d(iceret) · lic(et) ho(m)i(n)es no(n) no(n) timuis · tu d(eu)m debes timere maxie
i articulo mortis in quo tu es · io d(icit) · Q(uia) in eade(m) dampnac(i)o(n)e es) · s(cilicet) · mortis (Me
mento mei d(omi)ne) magna fides h(uius) latronis que n(on) p(ro)p(ter) acerbitate(m) pene q(ua)m susti
nebat · n(on) p(ro)p(ter) i(n)firmitates carnis q(ua)s i x(rist)o videbat (com)fessionem v(er)e fidei o(mi)sit ·
(Du(m) venis in regnu(m) tuu(m)) mat(thei) · p(atet) q(uia) no(n) loq(ue)bat(ur) de regno t(em)p(or)ali s(ed) et(er)no ·
~~sa. subd(itur)~~ · (Hodie mecu(m) eris i paradyso) No(n) accipi(tur) hic paradysus p(ro) orto vo
luptatis · n(ec) p(ro) celo empyreo · s(ed) p(ro) fruic(i)o(n)e b(ea)ta q(uam) h(ab)uit s(an)c(t)i p(at)res i morte
x(risti) quierant in lymbo · statim au(tem) a(n)i(m)a eius descendit ad eos et eade(m) die illuc des
cendit a(n)i(m)a hui(us) latronis f(ac)ta p(ar)ticeps b(ea)te fruic(i)o(n)is · In man(us) tuas d(omi)ne co(m)
me(n)do sp(iritu)m meu(m)) o(stendi)t d(omi)n(u)s q(uod) i articulo mortis maxie debe(mus) recurre(re) ad d(eu)m ·
(Uidens au(tem) centurio qui erat (con)stitutus) ad custodiendu(m) x(ristu)m i cruce q(ua)l(ite)r ex
spirasset q(uia) no(n) potrat f(ier)i via n(atur)e · (Glorificauit d(eu)m) fidi (con)fessione d(omi)n(i)ca · Uere hic
ho(mo) iust(us) erat) Ma(tthei) ~~xxvii~~ (Uere filius dei erat iste) d(omi)n(u)m v(er)b(um) dixit centurio · s(ed) ma
theus exp(re)ssit vnu(m) · lucas al(iu)d alt(er)o tacendo · (P(er)cussientes pectora sua) penite(n)
tes et dolentes de x(risti) p(er)secuc(i)o(n)e · (Et isti fuit q(ui) a p(r)i(n)cipib(us) decepti fuera(n)t ut p(ate)t p(ro)cu(l)
z (Stabant au(tem) o(mn)es noti a lo(n)ge) s(ecundu)m io(hannem) au(tem) vide(tur) Io(hannis) ~~xix~~ vbi d(icitur) · Stabant au(tem) iuxta
cr(u)ce(m) ih(es)u mr eius etc) R(espo)nd(e)t aug(ustinus) · q(uod) no(n) erat i mediate iux(ta) illu(m) p(ro)p(ter) t(ur)ba(m) (com)primere(n)t(e)s
n(ec) ita lo(n)ge q(uin) possent eu(m) vide(re) · Uel io p(ote)n(t) dici fuisse longe et p(ro)pe diu(er)sis res
pectibus · (Et ecce vir) Hic (con)tin(uo) descr(i)b(itu)r deuota x(risti) tumulac(i)o q(ue) fuit sollemnis

et pressa· licet mors fuit ignominiosa patet de verbis fuat prophetam per ysaiam· sicut ple
nius fuit declaratum supra xxvii· (Decurio)· i· existens de curia presidis vel imperatoris·
hic non consenserat consilio et actibus eorum· scilicet aliorum iudeorum christum persequentium· (Abarimathia)
ista est civitas que vocatur ramatha de qua fuit helkana pater samuelis· ut habetur· i·
regum i· qui et ipse exspectabat regnum dei non temporale sed eternum et celeste· (Hic
accessit ad pylatum) erat enim decurio et propter hoc habebat maiorem accessum· (Et depo
situm voluit in sindone)· i· in panno lineo· et ex hoc ortus est quod corpus christi non conse
cratur nisi super pannum lineum· (Et posuit eum in monumento exciso)· i· uno lapide
concavato secundum consuetudinem hominum ne si ex pluribus lapidibus esset factum posset dici a iudeis
quod subfossum fuisset sepulchrum et corpus inde sublatum· (In quo nondum quisquam positus
fuerat) ne posset dici quod ille qui prius fuisset ibi sepultus resurrexisset et non christus·
(Et dies erat parasceves)· i· feria vi· que dicitur parasceves· i· preparatio quia tunc preparabantur
et coquebantur illa que debebant comedi in sabbato secundum quod precipitur exodi xvi· (Et sab
batum illucescebat) quia sollempnitas sabbati incipit a vespere precedentis diei· (Subse
cute sunt autem mulieres) que erant cum christo devote ut viderent monumentum et qualiter redire
possent ad ungendum corpus christi· i· positum· (Et revertentes a monumento) parave
runt aromata· hoc fecerunt feria vi· antequam inciperet sollempnitas sabbati quando non erat eis licitum
aliquid emere et parare· (Et sabbato quidem siluerunt)· i· ab operibus cessaverunt
secundum mandatum· scilicet legis quod habetur exodi xx· capitulo

(Una sabbati) Postquam evangelista descripsit ingressum christi in mundum per suam incarnationem
et eius progressum per suam predicationem et egressum de mundo per suam passionem hic ultimo
describit eius regressum ad patrem per suam resurrectionem et ascensionem et primo describit eius
resurrectionem· secundo ascensionem· ibi· (Vos autem sedete in civitate) Circa christi resurrectionem primo describit christi resur
rectionis apparitionem· secundo resurrectionis probationem ibi· (Conturbati vero) primum in tribus· quia primo describit apparitionem
factam mulieribus· secundo discipulis itinerantibus· tertio omnibus simul exceptis preter thomam· secundum ibi· (Et
ecce)· tertium ibi· (Dum autem hec loquerentur) Circa primum notatur tempus apparitionis cum dicitur una sab
bati· i· prima die post sabbatum eo modo loquendi quo dicitur genesis· i· factum est vespere et mane
dies unus· i· primus· (Una)· i· communiter subaudi dies sabbati· et cetera et sic de aliis· (Valde dilu
culo) contrarium videtur· marci· xvi· ubi dicitur orto iam sole· dicendum quod dicitur ortus sol· vel quando
primo apparet lux· scilicet aurora· alio modo quando apparet sol super terram· Marcus autem non loquitur
de primo ortu· sed de secundo· vel potest dici quod quando mulieres recesserunt de domo erat val
de diluculo ut dicit hic lucas· sed quando venerunt ad sepulchrum incipiebat apparere
sol super terram sicut dicit marcus· quia locus sepulchri erat extra ierusalem ut habetur
Io· xix· (Et invenerunt lapidem revolutum) quia angelus removerat lapidem de osti
o monumenti· quia custodes fugerant timore angeli apparentis vel iacebant sicut

mortuum. (Et factum est dum mente consternate essent) eo quod non invenissent corpus domini in se-
pulcro. (Ecce duo viri) id est angeli apparentes in specie virorum astiterunt secus illas. Io.
xx. dicitur (quod erant sedentes unus ad caput et alius ad pedes ubi positum fuerat corpus
Ihesu.) Dicendum quod quando Maria vidit sola erant sedentes ut ibidem. Sed quando apparuerunt
istis mulieribus pluribus stabant ut hic dicitur. Facile est enim angelis sic apparentibus mutari
de sessione in stationem et econverso. (Cum timerent autem) ex visione insolita. et decli-
narent vultum in terram ex verecundia. (Dixerunt ad illas) consolando eas et in-
struendo de Christi resurrectione. Sed quod Christus eis presentibus predixerat id subditur. (Et recordate sunt verborum
eius nunciaverunt hec omnia illis undecim) quia duodecimus scilicet Iudas se suspen-
derat. Sed ad hoc non videtur quod essent undecim apostoli. sed tantum decem quia Thomas erat
absens ut videtur Io. ~~xx.~~ Dicendum quod erat cum aliis quando iste mulieres nunciaverunt ut hic
dicitur et similiter quando duo discipuli egressi de Emaus narrabant quod viderant ut habetur. 4. eodem
capitulo. Sed tunc Thomas discedens discessit ab aliis per aliquod spacium. (Et tunc venit Ihesus
et stetit in medio discipulorum) dicens. pax vobis absente Thoma ut habetur Io. xx. et visa sunt
ante oculos quasi deliramentum verba ista id est fantastica et non vera. (Petrus autem surgens
cucurrit ad monumentum) et Iohannes cucurrit cum eo ut habetur Io. xx. ubi iste cursus
plenius describitur. (Et procumbens) Io. xx. dicit quod ipse intravit monumentum et vi-
dit linteamina et cetera. Dicendum quod venit ad ostium monumenti postea inclinavit se ad vi-
dendum ut hic dicitur. (Postea intravit ad certius cognoscendum veritatem. Et abiit mi-
rans id est cogitans de Christi resurrectione. (Et ecce duo) hic consequenter describitur apparicio
facta duobus discipulis itinerantibus et primo describitur ista apparicio. secundo apparentis cognicio
ibi. (Et factum est) tercio cognitionis relacio ibi. (Et surgentes.) Circa primum dicitur (duo ex illis)
scilicet ex septuaginta discipulis quorum unus vocabatur Cleophas ut ibi habetur.
alius dicitur fuisse Lucas evangelista sed quod nomen suum tacuit. (Ibant ipso die) scilicet die
resurrectionis (in castellum quod erat spacio stadiorum sexaginta ab Ierusalem. Sexdecim stadi-
dia faciunt unam leucam. ex quo patet quod non distabat per iiii. leucas integre
sed deficiunt iiii. stadia. (Et factum est dum fabularentur) non dicitur hic fabularia fa-
bula sed a fori faris. quia non loquebantur de vanis. Sed de operibus Ihesu et morte
eius. (Oculi autem eorum tenebantur) quia incredulitas eorum et dubietas demerebatur
quod Christi cognitionem sui corporis ab eis retardaret. (Qui sunt hii sermones) non querit
ex ignorancia. sed ut ex eorum responsione incredulitas eorum convenientius argua-
tur. (Tu solus peregrinus es in Ierusalem et cetera) hic solus non facit exclusionem
aliorum peregrinorum cum multi valde peregrini et de diversis partibus venissent in Ierusalem
ad diem festum pasche ut habetur Io. ~~xii.~~ Sed notat exclusionem cognicionis ab isto
sic apparente. scilicet noticia mortis Ihesu ut sit sensus cum multi peregrini hiis diebus

venerūt ihrlm miꝛ3 q tu solus int alios pegnos ignores ea q sunt
nota oībz aliis. (Quibz ille dixit) que nō querit ex ignorancia sicut
pꝫ ꝑ dcm 3. (De ihu nazareno qui fuit vir ꝓpha potens i ope) s. mirac
et simone ꝑdicatois et doctrine. Et qmo tradiderūt eū sumi sacdotes q
procurauerūt eius capcōez et psuaserūt ꝑplis ut coraꝫ pylato pe
terent ei crucifixione et barrabe dimissione ut hēt ott. xxvii. (Nos
aūt spabam9 et) q. d. Iam euanescit spes nra cui9 subdr ca. (Et nūc sup
hec omia tcia dies ꝫ hodie) qua ꝓ dixat se resurgere et qui adhuc nō appu
it discip lic3 tcia dies sit ꝑpe fine sicut dr. s. (Ad vespascit et inclinata ꝫ ia
dies) Sed et mlīes quedaꝫ ex nris t'ruerūt nos nō r'ine x' q nūcia
ant ꝫ absolone corpis ei9 q discipli tinebant. Dicentes et se visionem
anglor vidisse. ꝫ discipli nō credebant plene timentes ne tamq mlīes
de facili fuissent delusi. (Et abierūt quidaꝫ ex nris ad monumentū
s. petrus et iohes ut sup dcm ꝫ. (Et ita inuenerūt sicut mlīes) Dix
erūt nō q ad visione anglor seu audicoēz vbor ex ꝑpis ꝫ q inuene
rūt sepulcrū vacuū eor corpe et sola linteamina remansisse. io subdr
(Ipm nō inuenerūt et ipe dixit ad eos) ex rūsione vbor arguens eos.
(O stulti et tardi corde in credendo) ꝑ tarditateꝫ affcois i omibz
que locuti fuit ꝑphe de x' morte et r'ine q scptas debebant itellige
maxie q fuerāt cū x' qui discipl de x' loquebat. (Nōne oportuit pati x'm et)
tū ꝑ pria ꝑordinacoēz tū et ꝑ x' exaltacoēz tū ꝑ hūanaꝫ redempcoēz tū
ꝑ scptaꝫ impletcoēz. io subdr. (Incipiens a moyse et omibz ꝓphis interpta
bat illis i oībz scptis) Non q oēs scptas q de x' sūt explicaret. q itaꝫ
breui tpe nō fieret ꝫ explicauit q sufficiebat ad ꝓpositū ostendū. et
io. h. nō facit oībz dictis ꝓ singlia ꝫ ꝑ gnibz singlor s dr oē aīal
fuit i archa noe. q oī specie aīaliū fuit ibi aliqua i diuīs. Sic x' ꝑ ꝓ
de lege et ꝓphis et agiographis i dixit aliqua testimonia. (Et ipe se fīx
it longius ire.) Non fuit ibi aliqua falsitas q fuit tal' fictio ad desig
nandū vitatem. s distanciaꝫ ei9 a cordibz eor ꝑ fidi defcm. tales eni
acpicones ut cōiūt fuit s dispone interiorem illor quibz fiūt. (Et coe
gerūt illū) .i. ob nixe interrogauit desidantes ad huc audire illū. (Et
intrauit cū illis) q ꝑ dcm desidiū disponebant ad fidei cōplementū. (Et
fcm ꝫ.) hic cōiūt describr apparitis cognicō qui dr (Accepit pane et bndixit
et fregit et porrigebat ill) sicut cōsueuat face an passionem. sic .n. fra
gebat pane ac si scinderet cū cultello. (Et apti sūt ocli eor) q volun

tarie se eis ostendit in effigie que erat cognoscibilis ab eis et cum hoc cognovit per modum
fractionis panis. (Et ipse evanuit ab oculis eorum ostendens) quod habebat corpus glo-
rificatum et subito potest disparere propter agilitatem. (Et surgentes eadem hora regressi sunt
Iherusalem) quamvis enim iam esset tarde ut patet ex predictis cum ex fidei fervore et remoto in
eorum timore statim regressi sunt in Iherusalem ad alios discipulos qui erant inclusi propter
metum Iudeorum ut habetur Io. xx. ad nunciandum eis Christi resurrectionem. Ideo subditur. (Et
invenerunt congregatos undecim) quia adhuc Thomas erat cum aliis dicentes.
(Quia surrexit dominus vere et apparuit Symoni) quando autem ista apparitio fuit non legitur ex-
presse. Sed tamen creditur fuisse facta quando Petrus cucurrerat ad monumentum et Im-
theanna videat posita abiit mirans secum quod factum fuerat ut dictum est supra. (Et ipsi
narrabant apparitionem) eius factam ut descripta est per ordinem. cum hec istis et aliis Tho-
mas credidit. Sed per aliquod spacium ab aliis discessit. Et tunc ipso absente facta
est ista apparitio que sequitur. (Dum autem hec loquerentur) hic describitur tertia apparitio
facta omnibus preter Thomam cum dicitur. (Stetit in medio eorum) subito enim in medio discipulorum
apparuit quia ad eos ianuis clausis intravit ut habetur Io. xx. Ego sum non res
fantastica seu illusio dyabolica. (Conturbati vero) hic consequenter describitur resurrectionis
probatio per hoc quod ostendit verum deum et verum hominem et secundum humanitatem vere suscitatum ut patet
per sequentia. (Existimabant se spiritum videre) divina enim providentia permissi sunt dubi-
tare ad maiorem certificationem fidei de dominica resurrectione. (Videte manus meas
et pedes meos) per cicatrices clavorum ibi remanentes ostendit quod erat idem
corpus mortuum. (Palpate et videte) per hoc enim ostendebatur habere corpus verum non fan-
tasticum. (Habetis hic aliquid quod manducetur) per comestionem enim ostendit se habere
corpus verum anima vegetativa animatum. (Hec sunt verba) per hoc enim quod loquebatur sensibiliter
et rationabiliter reducens ad memoriam que eis dixerat ante mortem suam
ostendit se habere corpus animatum anima sensitiva et intellectiva et eadem quam prius. Tunc
aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas sicut per precedentia probavit veri-
tatem sue resurrectionis quantum ad humanitatem sic per hoc illam probavit quantum ad divinitatem
que est illuminativa mentes ignorantium intellectum sacre scripture et subiungit ipsius divinitatis
propositum et ideo subditur. (Sic oportebat pati Christum et resurgere) quia sicut ante passionem decla-
ravit se esse verum deum et hominem ita et post resurrectionem suam resurrectio enim vera est et eiusdem immu-
tata surrectio. (Et predicari in nomine) eius penitentiam et remissionem peccatorum in omnes
gentes. Incipientibus ab Iesolima) Iherusalem enim est in medio terre habitabilis quia est in quarto
climate et ideo ab illo loco convenienter incepit predicationem evangelii ut per apostolos
et eorum discipulos circumquaque per orbem discipulos in omnem terram exivit sonus predicationis eorum
secundum quod fuerat predictum. Ps. xviii. (Vos autem testes estis horum) scilicet supra descrip-

tor q^m ad x i carnacoez. pdica^os passioez. et r'r'nez. Et ecce ego mitto .i. mit
tam d'p inquo pmissu p'ris i vos. s. s. i signo visibili ad pdicandu ostant
ubiq vitatez ewan^li Vos au sedete i ciui^te Postq ewan^ta descpsit xpi
r'r'ne. hic ul'o describit eius ascn^oz Circa q sciend q in die ascn^is x^c bis
appuit discl^r suis. p^o in ciui^te ih'r'lm discl^r comedz q^u describit lucas plen^o
act^m p^o. Et nuc dixit eis q no discedet ab ih'r'lm. s exspectarent pmissu
p'ris et hoc repetit^r breuit^r. Cu dz Vos au sedete i ciui^te quousq i'duami
v'tute ab alto. q. d. no estis suffic^ies ad pdic^m ostant^r vitatem ewan^li donec
ofmati fuitis p donu. s. s. et tunc pcepit discl^r ut exirent de ciui^te i monte
olyueti et inde vione vident eu ascndetez i celu et h^o z q d^r Eduxit eos
foras in bethaniaz .i. v'sus bethaniaz qz mons olyueti ad que exiue
rut z ext^a ih'r'lm i via eundi v'sus betha^az et bethania z pe monte oly
ueti sita et ibi s^o appuit discl^r in die ascn^is qz p^o q^u appuerat illis i ciui^te
et dixat q ii^et i monte olyueti disparuit ab eis. Et cu venirent ad motez
olyueti itm appuit eis Dcto .n. viabz aliis appuit p^o r'r'ne suaz ut de
claratu fuit a^c xxviii. Eleuatis odis ad celu ubi volebat ascndere. Bndix
it eis .i. discl^is suis. Et recessit ab eis p'ncia corli Et ferebat^r in celu p
po motu p core agilitatis. nubes tn angli appuerut ad eius obsequ
ut h^e act^m p^o. et ipi adorantes x^m ascndetez q^u diu potuerut vide eu.
Regressi sut ih'r'lm post q pdiderut ei aspcu cu gaudio magno qz omnia
mistia eant impleta i xpo. Et erant sp i teplo laudantes et theophil^o
expoitor refert hoc ad tpc q fuit int^r ascn^oz dni et penthecosten dn^e q licz a
pli et alii x^e discl^li an ascn^oez x^e starent i clusi pp metu iudeoz. ex ascn^oe ei^o co
fortati exibant ad templu ca ozonis licz no du accepiscent. s. s. i sig^o visibi
li. Alii au expoitores refuut h^o tpc p^o pethecosten i q apli spu sco cofor
tati abiecerut a se metu iudeoz. Dicit .n. q apli stabiit i ih'r'lm. q. redusi
et i ozone positi q^uisq recapent g^ra. s. s. eis a x^o pmissaz et h^o videt^r magis
concordare ei q d^r act^m. i^o. Tunc reuisi sut ih'r'lm a monte qui vocat^r olyue
ti et Et cu i'cessent i cenaculm ascndebat i supiora ubi manebat petrus
et iohes et et scdo^r p^o. Hii oes eant pseuantes vnanimit^r i ozone cu mli^bz et
maria m'e ihu et f'rbz ei^o et i eode loco recepunt spm. s. i die pethecostes
ut h^er act^m. ii. Et extnc reiecto tiore iudeoz ofitebat^r et pdicabat publ^ce
x^m et ibant ca d'uocois ad teplu s q d^r Et eant sp .i. ofnit^r et frequet^r
i templo laudantes et bndicentes deu cui z honor et gloria in secula se
culorum Amen. Amen. Deo gracias

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

I[ob] miser[rimus]
quilimo se-
dens ulceribus ple-
nus dum se de capite radens suspirans
et gemens [illegible] que suspirans ait parce
mihi domine Job vii° capitulo glosa [illegible]
in moralibus dicit super hec verba domine
deus pro amputes non permittas me temptari
ultra vires meas sed parce mihi domine ubi
ostenditur quod iob non desperavit quamvis
mala [illegible] temptatus et afflictus fuerat per
[illegible] et spiritum malignum Unde et ostendit
eis hystoria quod malignus petiit dominum
ad temptandum iob [illegible] sed dominus spi-
ritui maligno dixit Numquid considerasti
similem suo [illegible] iob Dyabolus respondit
numquid frustra timet iob deum Dixit deus
extende manum tuam et pertrahe eum Et
[illegible] habuit super bona eius et ultra
super [illegible] eius [illegible]
non desperavit iob desperatione mala sed
dixit parce mihi domine Nam felicitas
et prosperitas et divitie huius mundi sunt
tenebre [illegible] et [illegible] Et [illegible]
divitie seculares nichil sunt quam amaritudine
plene [illegible] Unde [illegible]
[illegible] amaritudine repleta [illegible]
iob parce mihi domine Nichil enim sunt dies
mei in respectu ad [illegible] eternitatis
quod dies hominis [illegible] Eterni-
tas non [illegible] [illegible]
[illegible] umbra enim transit vita mea
De 2° [illegible] mille dies apud dominum
[illegible] dies qui preterit Et sic Nich-
il enim sunt dies mei id est nulli nunc
sunt amici sed [illegible] erant
et de tenebris huius doloris me [illegible]
[illegible] sed magis [illegible] Quid
est homo quod magnificas eum id est
[illegible] est [illegible] et [illegible] illam

magnificas [illegible] Job vii° non [illegible]
[illegible] innocens [illegible] quod [illegible]
est Ut [illegible] aliam glosam quid est homo
quod magnificas eum id est quia magnus est
homo super omnem creaturam [illegible]
[illegible] subiecisti sub pedibus eius
oves et boves [illegible] Deus autem fecit hominem
magnum [illegible] quam [illegible] incorrupti-
bilibus [illegible] in gratia [illegible]
in gloria [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible] quod
[illegible] timent homines Erat enim [illegible]
angelis in gratia quia [illegible] gra-
[illegible] angeli Nam [illegible] gra-
[illegible] non [illegible] quia [illegible] naturas
humanitatis [illegible] et marie [illegible]
gloriam Ut sic Quid est homo quia magnifi-
cas eum id est [illegible] hominem apud te
estimas quia [illegible] et fragilis est [illegible]
[illegible] magnificas ad felicitatem disponens
Nam deus magnificavit hominem [illegible]
[illegible] quod fecit [illegible] ad ymaginem
et similitudinem suam Et etiam magnificat
hominem in hoc quod [illegible] assumpsit carnem
et in hoc magnificat hominem [illegible]
[illegible] quod [illegible] bapti-
tus est in iordane Et [illegible] magnificat
hominem in hoc quod [illegible]
ad dexteram suam [illegible] Et
[illegible] iob [illegible] verba [illegible]
[illegible] voluit [illegible] mo-
[illegible] [illegible] deus [illegible]
magnificavit Aut quia ponis [illegible]
[illegible] id est ad aliquid vocasti hominem ad
celum quem [illegible] de paradyso Mag-
na [illegible] hominem [illegible]
[illegible] plasmare ad celum [illegible]
et angelum [illegible] [illegible] quia
angelus [illegible] voluntate factus est malus
et voluit fieri [illegible] altissimo Sed [illegible]
[illegible] suggestione et deceptione dyaboli
[illegible] est [illegible] dya-
boli [illegible] deus [illegible] cor [illegible]
[illegible] ad hominem [illegible] angelis

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

qua nullibi legitur quod deus fecit aliquem
ad ymaginem suam sed hominem. Item ipsis
verbis ostenditur mistice quod deus
elegit humanam fragilitatem nostram et
dimisit angelicam. Visitas eum
diluculo. id est sublevas eum scilicet hominem
diluculo a servitute gratie et virtutum.
Diluculum enim est tempus in tenebrositatis
noctis oritur in luce. Sed ipsum diluculum
est tempus in claritas diei miscetur cum tene-
bris. Item diluculum mistice significat
tempus in bono statu scilicet in statu gratie. Item
ipsum diluculum mistice significat vitam
in statu virtutum. Ut o domine tu visitas
in diluculo respiciendo eum in baptismo
scilicet mente quia venit ad diluculum
id est ad gratiam. Et subito probas illum. id est
omnes consideras an sit per temptationes
ut ipse quod deus permittit hominem
temptari eo quod fiat intelligens. Item si
homo per dona virtutum temptatione careret
putaret virtutes habere a se ipso et sic
caderet in superbiam sicut lucifer fecit
Et ideo dei maiestas et hominis infirmitas
videantur plus dona virtutum. Temptatur
adhuc dimisit vitam annuendo quod longam
vitam permittit et tunc hominem decipit
Item a diabolo eum racionem obumbrat
et sensualitate gubernat. Item a
meretricibus sicut salomon fuit temptatus
Item primum hominem sicut temptavit vir-
tutes ad augendum premia ipsorum. Nam
deus semper agit cum mediis vel instrumentis
quia per instrumentum dicitur divine prima causa
non agit sine causa. Usquequo non parcis
michi id est usque quo parcis michi quamdiu
est quod non parcas michi. Item hoc veniet
quod non petit temptationes remanere nisi
subditum que expediunt. Et si deus
ipse videt expedire vel utile ad salutem
ipsi dominus tu dicis permittis quod expedit
est sine utile anime mee respondeas et
tenet et homo habet et non debet pe-
tere amovere temptatem sed ut deus
videt expedire quod ad salutem anime sue.

Item in actibus apostolorum quod vos per multas
tribulaciones intrare regnum celorum. Item
beatus augustinus impossibile est transire de gaudio
in gaudium. Nec dimittis me ut
glutiam salivam meam. Item hoc accentuatum
a communibus laborans non potest deglutire sa-
livam suam. Item nos accentuatum fuit expu-
livam suam glutire non potuit. Ideo dicit
nec dimittis me etc. Item saliva descendit
de cerebro hominis in os et de ore in ventrem
ipsum cor humectando quia vita hominis consistit
in humido radicali sicut ardor lampadis
Sed per salivam intelligitur agnus dei-
tatis qua sicut de deo in hac vita. Item
sicut saliva descendit de cerebro ad os
per dona est et dat capacitatem cordi sic ergo
deitatis per dominitates quibus mistice est absconsa-
tata de quo paulus. Item nunc autem cognosco
per speculum in enigmate tunc autem scilicet in
vita futura mala carnis cognoscam in facie
ad faciem. Peccavi quid faciam tibi domine
deus considerare me peccasse puta et primo
homine quod cum bonitate si stetisset fuisset
salvatus propter precepta accepta caderet
per precepta mistice dei. Item
recogitabo tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee. Et illud desertum
tempore in te descendo proclamavit
heli lamazabathani id est deus meus quare
me dereliquisti. Et quia humana natura est
deducta per adam quia perire celestes ...
...ianua inferni aperta est. Clara ergo
humanitas est obumbrata et multis male-
dictis molestata. Quid faciam. Ut custos ho-
minum supple ut salvum a culpis et
quid in ... tibi et penis offerant
quia omnis vita hominis ad unum peccatum purgandum
in inferno non sufficit. Item deus posita
quid reddam domino pro omnibus que retribuit
michi etc. Item quid faciam tibi qui
bonorum meorum non eges. id est indiges
vir equalis laus esset deo si homo
non esset ut in psalmo ... cum

sic dicit. In hac cum timiditate michi i-
pius nil profecimus nichil est onerosius quam michi
sed quod quod laudis est hoc pro salute hominis
est. Ergo dicit iob o custos hominum. Ipse
enim est qui amat animas fidelium. Nam
ipse enim amavit nos quod semetipsum
exinanivit formam servi accipiens vtz phi-
lipenses ij°. Etiam est bonus custos et pastor
quia animas suas posuit pro ovibus suis et suas
oves in maiori custodia regit et habet
quam vnusquisque cogitare potest. Vnde psalmista
Nisi dominus custodierit civitatem etc. Et
dicit hominum quia humana natura fragilis
est et vana quod se ipsam non potest sanare
sed prona est ad peccandum. Ideo deus qui
pius est extendit manum suam ad
custodiendum ipsum quia homo de ipse nichil
boni potest agere nisi gratia desuper veniat
et sequatur. Vnde dicit psalmista gratia operans sit
opus dei tantum / opus dei et hominis simul
et opus hominis tantum. Opus dei est creare
celum et terram et omnia que continentur
in eis sapienter ordinare. Sed opus
dei et hominis simul est quando homo aliquod bonum
bene agit et meritorie. Sed opus hominis
solum est peccare. Quare me posuisti
contrarium tibi et factus sum michimet ipsi
gravis. Vnde quod primo homo serpenti
credidit tunc deum sibi contrarium fecit
nam deus fuit obediens homo non non obe-
diens. hic contrarius est nisi peccatum quod
multiplicat et dilatatum vtz in libro
decretalium. Tale enim peccatum divisit
hominem a deo. Vnde deus ysaie lix°
ubi sic dicit iniquitates vestre divise-
runt inter vos et deum vestrum. Et quia
hic contrarius in homine est pena / et omnis
pena valde onerosa. Ideo subdit.

Et factus sum michimet ipsi gravis sic
quod non possum me ad celestia regna ele-
vare. Vnde paulus ad galathas v°
Caro concupiscit adversus spiritum id est sensuali-
tas contra racionem. Item ad romanos
vij° video aliam legem in membris
meis me repugnantem / glosa sic legem
demonum. Vnde homo per peccatum erit gravis
tam in corpore quam in anima. Anima peccatum
aggravat sicut enim quod in vnico in-
stanti deprimit animam ad centrum inferni
quod tamen omnes lapides et montes facere
nequiunt. Etiam peccatum aggravat animam
sic quod manet sine clarificatione et
erit abilis ad omnes penalitates susti-
nendas. Item homo volens fugere peccatum
debet diligere paupertatem quia paupertas cum
voluntate nichil admittit sed sursum in-
tellectum semper est levis. Homo enim leve
sursum enim grave deorsum. Et hec
verba dicit iob gemiscendo non
tamen iusticiam dei arguendo sed gratiam
ipsius inquirendo. Cur non tollis
peccatum meum / Quia iob cognovit se
peccasse et ideo primas peticiones
querit quare non aufers peccatum meum
sicut vnde ysaie xl° Ego sum qui
peccatum deleo et iniquitates. Item alibi
Ipse enim delinquentis est iniquitates
nostras et in hac exprimit desiderium
mediatoris quia homo fuit onerosus (?)
dupliciter peccato carens deo sicut primi pa-
rentes et ipso. Clamat ergo iob cur
non tollis peccatum meum quia pro peccatis
primi parentis proprium sanguinem tuum
fudisti et mortem passus fuisti. Quare
est peccatum meum et iniquitates meas

non deles solum michi gratiam spiritus
sancti infundendo peccatum cum assistit
in opere. iniquitates non in mente. Ideo
subdit Quare non auferes iniquitatem
meam. Job vii capitulo. Dicit iniquitas
peccatum est et peccatum quod ad carnales con-
cupiscentias. Iniquitas non quod ad spi-
rituales nequicias. Vel per peccatum in-
telligitur peccatum originale Et per
iniquitatem actuale Vel per peccatum intel-
ligit culpam Et per iniquitatem penam
que non ista pena sit quia homo pro origi-
nali peccato moritur Et ista erit ut
dicit Ecce nunc in pulvere dormio i-
terum de qua dicitur pulvis es et
in pulverem reverteris Genesis iii
Subiungit Et si mane quesieris non
subsistam supple in statum tuum nec
sufficiens respondere valeam unum pro
mille sicud prebet Job ix. Quia ine-
te perpetuas me etc. Quis enim respondebit
ei in tali horribili iudicio cum vix
iustus salvabitur Vel sic legatur ego dor-
mio in pulvere scilicet mortis donec ego
corpus resurgat in virgine sua et ve-
niet eius trono veniente iudicare vi-
vos et mortuos Et tunc dies incipit
Tunc mane deus iudicabit omnia
secreta cordium Et si me quesieris
scilicet de peccatis meis secrete examinare
non subsistam i. sententias districti iudi-
cii sustinere non potero Ideo rogo
ut non intres in iudicium cum servo
tuo Alii assignant racionem in
superpositio cum dicit Manus tue
domine fecerunt me etc.

Parce michi domine
nichil enim sunt dies
mei Quid est homo quia magnificas
eum Aut quia ponis erga eum
cor tuum Visitas eum diluculo
Et subito probas illum Usquequo non
parcis michi nec dimittis me
ut glutiam salivam meam Peccavi
Quid faciam tibi o custos hominum
Quare me posuisti contrarium tibi
Et factus sum michi met ipsi gravis
Cur non tollis peccatum meum Et
quare non auferes iniquitatem
meam Ecce nunc in pulvere
dormio Et si mane me que-
sieris non subsistam

Manus tue domine fecerunt
me etc. Hic Job loquitur figuratiue
quia humana passio acribitur verba
fecimus quod non sunt pati domini ve-
nerabilis richardus de mediavilla

hanc dicit, manus dei .i. filius dei formaverunt opus suum sicut omnia. Unde ysaias omnia hec manus mea fecit. Dicit notanter fecerunt me supple et animam. Et plasmaverunt me totum supple corpus unde ysaie xl°. Ego feci terram et creavi hominem super eam manus mee extenderunt celum. Hic etiam iob quod ysayas dampnat heresim quorundam maledictorum hereticorum qui dixerunt corpus fuisse factum a dyabolo sed animam a deo. Ego autem homo natus de muliere brevi vivens tempore. Hic iob exponit penam et fragilitatem suam dicens sic homo .i. factus sic de humo fragilis et debilis natus de muliere .i. ortus de fragili fundamento. Femina mulier quasi mollis aer. vivens brevi tempore ipse [illegible]. Et dicit peccavi scilicet originaliter peccato contracto ex primis parentibus. Unde dicit [illegible] feci scilicet actualem per me met ipsum. In conspectu tuo .i. te sciente et vidente. Nam omnia sunt tibi manifesta presentia preterita et futura et per tuam sapientiam cognoscis omnia. Unde et Dum veneris iudicare supple omnes seculi vivos et mortuos puniendos et premiandos in quo adventu multa fient horribilia et mirabilia ut scribitur in luca. Erunt signa in sole et luna et stellis et pressura gentium. Et exponit b. bernhardus sic erunt signa in ecclesia militante in sole et in spiritualibus et luna

in secularibus et in stellis .i. in multis qui splendent in ecclesia dei sicut stelle in firmamento. Unde dicit ecclesia Noli me condempnare. Et quia ut dicitur in principiis decretalium Et reddituri sumus singulis de operibus suis tam reprobis quam electis petit quod ecclesia Noli me condempnare sed tempore penitentie michi parce. Ne gaudeat inimicus meus super me. Inimicus meus .i. demones heretici et iudei super me. Et ne valeant dicere ecce hii fidem tenuerunt et opera adimpleverunt et idem deus eos dampnavit etc.

[illegible]

Manus tue domine fecerunt me Et plasmaverunt me totum Ego autem homo natus de muliere brevi vivens tempore peccavi [illegible] feci in conspectu tuo

V. Dum veneris iudicare noli me condempnare Ne gaudeat inimicus meus super me

Tedet animam meam vite mee

[illegible] in qua iob tedium [illegible] michi de vita [illegible] in qua plus delectabar et dulcis michi fuit illa tedet animam meam .i. vita mea.

Et sicut verba ipsius aue quia cum
ardaret a sue suo 2 desideriis quia
per corpus obumbrari ideo cupit dis-
solui 2 cum christo esse sicud habemus
etiam de multis sanctis et specialiter de
sancto martino qui ex(?) gratulit eadem
verba sed cupio dissolui et multum
hunc paulus sepissime considerauit Di-
mittam adversum me eloquium meum
i. contra me quia ille qui se accusat
coram deo a deo excusatur 2 a deo
justificatur sed patet clare de maria mag-
dalena Cum ei discipuli dicerent
tempore confessionis unguenti ut quando predictus
fuit Cristus eam accusaverunt dicentes quid
molesti estis huic mulieri bonum enim
opus operata est in me Unde si vellemus
judicare tunc nos metipsos judicaremus
Ideo dicit dimittam supple coram hoc per
confessionem eloquium meum i. duplices
sermones meos Et addit loquar in
amaritudine anime mee i. confitear
peccata mea ut amaritudo penitentie
quod sicut exiat(?) excusat Unde ysayas Re-
cogitabo tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee Et ostendit i.
penitencie sequitur securitas saluationis
Ideo subdit Dicam deo noli me con-
dempnare quasi diceret memetipsum
punio in amaritudine mentis et
cordis 2 confessione Ideo non debes
me punire 2 condempnare Non con-
surget duplex tribulacio Ita
si semel delictum est punitum amplius
non debet puniri quasi diceret ego
puniendo satisfaciendo degmissi(?) ergo

mitiga tuam correctionem Et
allegando ipsum deum glosa dicit Indica
michi cur me ita judices sed per
afflictiones vel per angelum vel per legem
quare me ita graviter punis quod tam
illa defleo 2 emendo peccata Sic quilibet
a nobis libenter debet sumere exemplum
paciencie in sua tribulatione Nam sepius
evenit quod deus non propter delicta propria
punit 2 corrigit ut patet in evangelio
Et quidam cecus natus punitur propter delicta
propria quidam propter delicta parentum Sed
nec propter delicta propria nec propter delicta
parentum In primo ostenditur dei potencia
2 iusticia In 2o ostenditur dei vindicta
Sed dicit quis sic est contra dominum prophete
dicentis filius non portabit iniquitatem
patris hoc est verum non quoad eternam penam
sed quoad temporalem In 3o ostenditur
dei maiestas 2 paciencia eorum qui
puniuntur Et condempnatio aliorum qui
flagellum dei sustinere noluit et isto
3o modo iob fuit punitus Ut sic cur me
ita judices i. causa quare me punis fuit
causa hoc ad augendum meritum vel
propter peccatum propria in signum quod dileccio et-
ternalis punitur Ut diligis me quia
scio Quem deus corripit illum
deus aliquando diligit Et scio quod pater
non minus diligit filium quem corrigit
quam illum quem non corrigit Et etiam scio
quod si aliquis punitur hoc est in signum
peccatis damnationis sed herodem
quem deus tunc lepra molestavit et
eum aggravare bonum(?) susceperunt
Et quia iob turbatus de multitudine
judicii clamat o domine judica me

aut me ita iudices vel quare punis
me propter peccatum meum vel propter peccatum
primi parentis. Si propter peccatum meum me-
rito sustineo. Si propter peccatum primi pa-
rentis tunc serui(tu)tis humane nature
aliquid potest accusari et argui. Et subdit
Numquid bonum tibi videtur si calumnieris
me. Hec interrogatio sicut per numquam
magis affirmat quam negat. Hoc
si diceret scio quod tu es summe bonus et
non decet te quod est laudabile per imputare
calumniam. Scio quod non imputas
quod patior sed ideo pro dolore causam
ignoro. Ergo subdit Numquid bonum tibi
videtur si calumnieris me vel utique
iuste punias. Et opprimas me opus
manuum tuarum. Quasi dicat si opus ma-
nuum tuarum quod tamen iusticia non exigit
quia militis est defendere pau-
peres et orphanos. Tu autem deus
et militis noli opprimere opus ma-
nuum tuarum quia deus non odit quod fe-
cit ut Sapientie xi. Nichil odisti
horum que fecisti domine. Quasi diceret apud
te aliud opprimere quam filiis maiora
tibi placent fecisti. Et subdit Et con-
silium impiorum adiuves. Videtur
enim consilium impiorum deus adiuvare
quando dimittit iustum et non ab in-
piis flagellari. Et tamen scriptum est
quod qui facit iuste facit sed penam relevas
ab sed corrigis. Corrigis ut ter-
reas malos et pios. Relevas
et tuam manifestas iusticiam et co-
fortas de malis quod tamen ad vitam
eternam adduci non potest. Sapientie

xi^o. Invidia dyaboli mors in-
troivit in orbem terrarum. Unde con-
silium dyaboli fuit ut iob flagellare-
tur a deo. Et quod iustus et bonus
deus debet esse et iustus. Et tamen omnes
vires boni iusti sunt temptavit. Et subdit
Numquid oculi carnei tibi sunt. Aut sicut videt
oculi carnales non nisi presentia vident
et ad exteriora. Tu autem iudicas corda
hominum et iudicio tuo nullus est absconditus
quod tu omnia vides ut Ad Hebreos
quarto. Non est aliqua creatura invisibilis
in conspectu dei. Sed omnia nuda et aperta
sunt oculis eius. Et oculi tui non
sunt carnales quia aliquis non possent
excusare ab ignorantia. Consequenter ergo
salvator me. Subdit Aut sicut videt
homo et tu videbis. Quasi dicat homo
non presentia videt. Deus autem presentia
preterita et futura. Unde Ecclesiastici xxiii
domini plus lucidiores sunt solem respicien-
tes omnes vias hominum et corda intuen-
tes in absconditis. Numquid sicut dies tui
et dies hominis sicut humana sunt tempora
ut queras iniquitatem meam. Quasi di-
cit homines breves sunt et possunt. Tu
autem in eternitate et gloria et anni tui
habent semper esse. Tu ergo ita causa
quod peccatum meum queras et iniquitate
mea perscruteris et ita quoniam me
examines quod tamen per potentiam tuam omnia
tempora et opera non ignoras. Et ita iob
potentiam exprimit cum dicit Cum
sit nemo qui de manu tua possit
eruere vel abducere. Ad hoc Sapientie
xi^o. Tua manu domine de manu tua
ire est impossibile. Item Deuteronomii xxxii^o
Non est qui de manu tua possit eruere
sed Iob 3a manus tue domine et

Tedet animam meam
vite mee dicam deo
noli me condempnare dimittam adversum
me eloquium meum loquar in amaritu
dine anime mee dicam deo noli
me condempnare Indica michi Cur me
ita iudices Numquid bonum videtur
si calumpnieris me et opprimas me
opus manuum tuarum et consilium
impiorum adiuves Numquid oculi car
nei tibi sunt aut sicut homo videt
ita et tu videbis Numquid sicut dies
hominis dies tui et anni tui sicut
humana sunt tempora ut queras iniqui
tatem meam et peccatum meum scruteris
Et scias quia nichil impium fecerim
Cum sit nemo qui de manu tua
possit eruere etc

Manus tue domine fecerunt

Sed terra in qua ... dicit quod deus
pater per filium fecit animas hominis
et plasmaverunt homines secundum corpus
ut in responsorio primo hec glosa
fundatur super dicti Luce in capitulo xi°
dicentis stulti nonne qui fecit quod deforis
est etiam fecit quod intus est Subdit
Et plasmaverunt me totum in circuitu
factus et cum homo in labore ad labo
rem in circuitu ut circuiret diversas o
perationes audiendo studendo legendo
diligendo temporalia invite acquirendo
ut sic in circuitu ut faciat circuitus
cogitando de suo principio et occupando
se cum illo principio omnium et deo et id
in hoc mundo valde obsequitur videmus
quod sumus in carcere corporis clausi et
qui cogitemus quod ille pius fecit nos
et qualiter redemit nos et in valle
miserie posuit et consequenter ad
patriam redire precepit hic sicut in
circuitu Subdit Et sic repente precipi
tas me Nam homo videtur quod precipite
tur ad suam utilitatem aliquam committi
gravari et temptari Quia nulla corona
habitur nisi temptatus et probatus Ut
sic cum precipitas me velociter quia
mors venit quasi in medio noctis
et tollit vitam hominis et facit sequaces
in media medietas non timent Et ideo
subdit Memento quaeso domine quod sicut
lutum feceris me i. de terra irri
gata cum aqua Et per aquam intelligitur
per terram autem corpus Et in pulverem
reduces me quia dixisti primo parenti
pulvis es et in pulverem reverteris quod
cum hec humana natura in primo parente
suscepit originaliter ideo non dubito me

in pulverem reversurus qui de sterco-
re natus sum et deinde unum acceptus
sum. Subdit ordinem propagationis
sue dicens Nonne sicut lac mulsisti
me et sicut caseum me coagulasti
quasi diceret vere sicut lac in ven-
tralibus mollescit et crescit de sanguine
sic homo de vili semine de utero ma-
tris Et coagulasti id est formasti me
de tali semine sicut caseus de lacte
Per hec verba Iob solum innuit fragi-
litatem suam ut per lac sit intelligi
puerilis etas Et per caseum senilis
etas Et sic dicit custodisti me iu-
venem et senilem quasi ... me-
mento mei Nam pelle et carne in-
dutus sum ossibus et nervis consolidatus
sum Ubi sciendum quod per pellem intelligitur
bona corporalia vel temporalia per car-
nem intelligitur sanitas corporis per
nervos et ossa parentes et amicos per
vitam et misericordiam intellectus ratio
et intellectus hec in dispositionem
homini tamquam villico ut reddat racio-
nem sue villicationis Et hec villicatio non
potest fieri sine adiutorio dei Et
subdit Et visitatio tua custodivit
spiritum meum quasi diceret Si tua vi-
sitatio non custodiret illa que singulis
michi data essent villicatio Visitatio
enim dei quia sit per gratiam contra peccata
et tribulationes quod ... custodia unde paulus ad Corinthios
in epistola iia virtus in infirmitate
perficitur Secundo ~~...~~ ...

Manus tue domine fece-
runt me Et plasma-
verunt me totum in circuitu Et
sic repente precipitas me Memento
queso quod sicut lutum feceris me
Et in pulverem reduces me Non-
ne sicut lac mulsisti Et sicut ca-
seum me coagulasti Pelle et
carne vestisti me ossibus et nervis
compegisti me Vitam et miseri-
cordiam tribuisti michi Et visi-
tatio tua custodivit spiritum meum

Ne recordaris domine :

Ista sunt verba militantis ecclesie
tamquam pro omnibus fidelibus defunctis
Et quia circa eos ... qui sunt
in purgatorio ... qui sunt in celo
non indigent orationibus ecclesie quia
beatitudo non est eorum futura sed pre-
sencialiter aperta quia eorum beatitudo est
congregatio omnium bonorum tota simul et
perfecta ut ... in deo ...
Et qui sunt in inferno etiam non prod...

iuuari in mortis statu ad spem ne
habent de futura beatitudine quia nulla
bona egerunt meritorie de quibus spera-
re possint. Vnde ecclesia in huius rei
persona orat pro hiis qui sunt in mundo
ne confirmentur propter ... ad dicit
Ne tradas bestiis animas confitentes tibi
domine. Vnde ecclesia sic orat pro hiis que
sunt in purgatorio ut dicit. Et
animas pauperum tuorum ne obliviscaris
in finem. Dicit autem pauperum quia
anime in purgatorio consistentes sunt
de numero electorum et tamen dicuntur pauperes
quadruplici de causa. Quia admittunt et
ad similitudinem pauperum multis de-
fectibus affliguntur. Pauperes enim in hoc
mundo multos sustinent defectus. Cruciantur
enim fame siti nuditate operatione
iniuria et multis doloribus aliis. Unde psalmus
Ego sum pauper et dolens sum etc. Et illi
in purgatorio inestimabiles sustinent mi-
serias et tribulationes. Unde ysaias
xlviii. Ecce ego decoxi te et quasi
argentum elegi te in camino pauper-
tatis id est in purgatorio ubi anime
igne purgantur sicut aurum in camino.
Dicit decoxi te et ibi dicuntur maxime
ardere qui sunt in purgatorio quia tunc
vehementissime puniuntur. Ita talis
pena excedit omnes penas temporales.
Unde dicit beatus augustinus qui petit purga-
torium nescit quid petit quia pena
magna et inestimabilis. Ita unum momentum
pene purgatorii excedit omnes penas
huius mundi. Job xix. Ille clamant
dicentes iob quod scribitur xix° miseremini
mei miseremini mei saltem vos amici
amici mei, quasi diceret ecclesia re-
narrat anime que sunt in purgatorio que
tam graviter puniuntur. Vnde miseremini
mei sed ne obliviscaris in fine id est
in extremo. Vnde tali clamore exhortatur
quilibet fidelis sicut quod ad eum dicitur. Audi
homo pater tuus vel mater tua et ceteri di-
lectione ... negligit missas orationes
et alia bona opera ut te ditarent
et ... puniuntur ut tu hereditatem
possideres et inde bene vivis et puniun-
tur aliqui ipsorum pati horribiliter.
Audi quid clamant ad illos qui sic he-
reditatem tollunt et memoriam de pa-
rentibus non faciunt. Quare me perse-
quimini sicut deus id est punitis quia deus
punit penam infligendo vos punitis
in penis non delinquendo. Sicut clamat
Et in carnibus meis saturamini id est
divitiis meis acquisitis lautam vitam
ducitis. Secundo anime in purgatorio contentes
dicuntur pauperes quia ab hereditate celestis
patrie ad tempus excluduntur. Ita pau-
peres solent excludi a domibus divitum
sed tamen non intrabit regnum celorum nisi
dives in virtutibus ut dicitur de sancto martino
de quo sit carmen. Celum dives ingreditur.
Tercio dicuntur pauperes quia elemosinas
aliorum id est suffragiis et beneficiis
indigent. Ita anime in purgatorio
tribus modis iuvantur scilicet elemosina
ieiunio et oratione. Jacobi iiii° multum
enim valet deprecatio iusti assidua.
Item sapiens oratio humiliantis nubes
penetrat et non recedit donec
accedat. Ieiunio quia ut dicunt doctores
ieiunia sunt tante virtutis quod

spiritu ieiunij serpentes insidiantur sic
etiam ieiunio nostro antiquus serpens puta
diabolus depellitur et mortificatur Elemo-
sina liberat animas de purgatorio Unde
absconde elemosinam in sinu pauperis
et ipsa orabit pro nobis ad dominum Et alibi
sicut aqua extinguit ignem ita elemosina
extinguit peccatum Ecce anime in purgatorio
consistentes dicuntur pauperes quia sicut pau-
peres ab amicis contempnuntur sic scilicet
anime in purgatorio negliguntur et tamen
alieni reputantur Nam illi qui in purga-
torio sunt qui vixerunt multos habuerunt
amicos Nunc autem heu in oblivione positi sunt
ut propheta dicit psalmo xxx° Dimicte addunt a-
amicos proximos a paupere hii separantur
heu quod multi habentes ostendunt se in
vita fideles Et si eorum amici penarent
et morerentur dolent et tristantur
et aliquis daret de dimidietate bonorum
eorum ut possent vivere et eos a morte
temporali redimere Sed tamen fideles
post mortem sunt infideles quia et
in anno unius vix dabunt unum
obulum pro animabus eorum Sed perijt
memoria eorum cum sonitu Illi potius
deberent dici alieni quam propinqui
unde psalmista Et relinquent alienis divitias
suas quapropter homo bene faciat dum
vivat quia per suffragia amicorum salubriter
liberatur a penis purgatorij Sed per
propriam autem sibi augetur premium Et etiam
pena minuitur

Ne tradas domine bestijs
animas confitentes tibi Et animas
pauperum tuorum ne obliviscaris in finem
V. Memorare que sit mea substantia
domine et quod non vane constituisti omnes
filios hominum Sequitur lectio iiij

Responde michi quantas habeo

lectio quarta in qua iob petit noticiam
suorum criminum peccatorum a deo ut cognitis
et perfectius queat emendam facere dicens
responde michi Unde secundum venerabilem
richardum respondere vel loqui dei est
invisibilia sine voce vel sono vel specie
in mentibus sanctorum voluntatem volun-
tate atque verum intellectum inspirare et
quod futura sit inspirat ut de
prophetis habent inspiratorem postulat
iob cum dicit Responde michi i.
tange cor meum et notifica voluntatem
tuam et verum intellectum quem tu
vides et nichil occultum est tibi Unde
quantas habeo iniquitates i. quam magnas
nequitias spirituales scilicet cogitationes
Et peccata i. concupiscentias carnales
vel secundum aliam glosam quantas habeo
iniquitates i. actualia peccata et

orginalia pcca Et omnia querit
iob de peccatis qz non depositis z eme-
datis multa mala hominum inferunt scz
ante mortem in morte z post morte
Ante mortem qz disponunt cathena
per qua descendit a morte i. infernum
In hac morte qz tam graviter pati-
tur in morte Post mortem qz tam ineffabi-
liter punitur Subdit scz scelera
mea atqz delicta mea ostende michi
i. ostende pcca scelerite commissa ut
sunt illa que non videntur enormia
sicut alia Sunt scdm phm rethoricis
primo motus hominis non e laudandus nec
vituperandus Sed opera que fiunt cum de-
liberatione sunt attendenda atqz delicta
i. pcca commissa non faciendo bonum
Bonum scdm magistrum sententiarum libro ii°
distinctione xxxv^a dicit qz pccm duobus
modis committitur scz faciendo malum et
dimittendo bonum Primo dicitur qz pccm
cum pccm e mala voluntas cum operibus
exterioribus z sic pccm e in faciendo malo
z in interiore mala Secundo dicitur delictum
et consistit in dimittendo bonum Et hoc
idem tangit propheta david dicens de-
clina a malo z fac bonum Inquire
pacem et persequere eam Alio
modo dicitur inter pccm z delictum qz
delictio
illud dicitur intellectu quod ignoranter
fit et hoc vero scienter committitur que ve-
liquo modo iob petit sibi ostendi
sua pcca sua tam scienter qz ignoranter

facta Subdit cur faciem tuam abscon-
dis Loquor aliqua sunt pcca ex igno-
rantia et dicis peccans e ignorans
tunc querit iob per modum petitionis ut sibi
ostendat faciem i. divina cognitionez
ut pcca commissa sit emendare et bona
admissa recuperare et sic loquitur propheta
david de facie dei cum dicit ostende
nobis faciem tuam z salvi erimus Vel
scdm venerabilem richardum facies
dei significat invisibilem essentiam
divinam filii dei Unde dominus dicit ad
moysen posteriora mea videbis qz
divinam essentiam nec plenitude cognoscit
cum sit infinite bonitatis et nullum in-
finitum e scibile ut per phm ii° me-
taphysice Ubi sic dicit Sicut se hz
oculus nocticoracis ad lumen solis sic
intellectus iste ad ea que sunt manifestissime
nota i. dei gloriosi Sed angeli non cog-
noscunt deum in patria plenitude nec
tamen ipse velit scdm sic z sicut hoc
viatores in hac vita Unde paulus ad
corinthios videmus eum deum in enig-
mate z speculo postea autem facie
ad faciem Subdit Et arbitraris me
inimicum tuum Hic iob ostendit se
conceptus ad pccm creatoris scz qz deus
arbitratur et reputat peccatorem tum
tamen inimicum Unde deus gravia malo Et
malo gravatur sibi quod sic pz qz
filius dei liberavit homines et constituit
peccatores qui laboraverit profes-
sionem pcca Unde apostolus confessiones

posita est lex vtz in principio dictatum
petit quod iob notitiam suarum peccatorum ne
deus sibi contrarius dicens si sum in peccatis
tuis arbitraris me inimicum tuum
Subdit Contra folium quod vento rapitur
ostendis potentiam tuam hic iob fra-
gilitatem humane nature in fortitudine
magestatis ostendit Sicut homo fragil
consistens fragilitate cedit et folium dat suis
inimicis scilicet mundo qui promittit longam
vitam Dyabolo etiam cedit qui suggerit
mala Et carni que desiderat mala
Et homo habet se vt folium arboris
quod cito rapitur a vento Ergo dicit
peto te deus altissime magestatis non osten-
das potentiam tuam contra folium i. in-
firmum hominem qui cedit ad (?) inclinatus
est ad mala Et (?) quod est peccare
Et (?) Et stipulam siccam perse-
queris Hic iob ostendit effectum quem facit
homines in peccatis Cum enim homo inuenitur
in peccatis non contritus i. non confessus tunc est
sicut stipula arida que digna est com-
bustioni Sic etiam homo carens virtute
dignus est eterne obliuionis Vnde in
euangelio Ite maledicti in ignem eternum
Et dicit (?) persequeris quia deus omnes
peccatores persequitur vt patet per prophetam dicentem
Ego interitum vestrum videbo Subdit
Scribis enim contra me amaritudines
i. confers contra me amaritudines penarum
Sicut scilicet que dixisti primo homini in
me qui inuenit(?) dixisti enim maledicta

terra in opere tuo Spinas et tribulos
terram et germinabit tibi spinas et
tribulos Et in sudore vultus tui ves-
ceris pane tuo quia precepto obedisti dyabo-
lo quam michi quasi morte morieris
In quibus verbis exprimuntur dolores et
tristicie quas vel quos genus humanum incidit
ex defectu ade Ideo dicit contra me ama-
ritudines Et consumere me vis peccatis
adolescentie mee i. (?) facere
me vis peccatis depuniri(?) commissis in
adolescentia mea vnde adolescentia
est vna etas promptior ad peccandum quam
alie etates Vel sic tu consumere me vis
peccatis meis secundum adolescentiam et
secundum augustinum(?) quia per multa peccata
et magna sequitur equalis pena et
magna Et ideo posuisti in neruo
pedem meum i. in vinculo Nam sicut
breuiloquium neruus dicitur quoddam tormenti
genus sicut cippus lignum Neruo vel tua torqueris
in cippo contineri Neruus (?)
(?) neruus quibus corpus ligatur
Etiam per pedem intelliguntur opera
(?) vnde psalmista pes meus stetit
in via recta Et obseruasti omnes
semitas meas i. affectiones Et quia
si non sequitur misericordia tua ego
sum consumendus sicut putredo consumitur
Et sum de vermibus sicut vestimentum
quod comeditur i. corroditur a
tinea i. a tali vermiculo sequitur
textus responde michi etc.

Responde michi quantas
habeo iniquitates et peccata scelera
mea atque delicta mea ostende michi
Cur faciem tuam abscondis et arbi-
traris me inimicum tuum Contra
folium quod vento rapitur ostendis
potentiam tuam Et stipulam siccam
persequeris Scribis enim contra
me amaritudines et consumere me
vis peccatis adolescentie mee
Posuisti in nervo pedem meum
et observasti omnes semitas meas
et vestigia pedum meorum consi-
derasti Qui quasi putredo
consumendus sum Et quasi vestimen-
tum quod comeditur a tinea etc.

Quomodo con-
fitebor tibi

hic sancta ecclesia ignorans modum
quem debet habere ad confessionem

superni regis qui absconditus est et
primitiva multitudine peccata et delicta
Et ideo hesitando et dubitando
dicit quomodo confitebor tibi domine quia
sum polluta et maculata sum Quia in tantum
contritionis nigra sum confessa sicut ipsa
ergo primitiva ecclesia Canticorum primo nigra sum
sed non maculata sed medicata quia munda
sed nigra Ergo quomodo confitebor tibi
ignoro Cum veneris in iudicio tuo
Quia in evangelio pater nemini iudi-
cat sed omne iudicium quod habuit tra-
didit filio In quo iudicio iudicaturus
est vivos et mortuos id est salvandos
et dampnandos Et merito tradidit
filio suo iudicium quia filius solus tor-
tores tulerunt id est amaram passionem
in humano genere sustinuit Et sub-
dit racione ignorancie sue dicit Quia
cor meum mundum non custodivi sicut ipse
te sed maculatum dicit nam nec cor quod
primordialis operatio tue consistit in
corde et est in medio corporis sed
tunc in suo regno Quia secundum doctores
cor mundum est cor elongatum a viciis
Dicit ergo sancta ecclesia quomodo confitebor
tibi si cor habeo elongatum a viciis
et a malis cogitationibus quia ex superha-
bundancia cordis os loquitur Et per
hoc cognoscitur peccatum quod est a ...
cue Templum pollui corporis mei
de opere iniquitatis quod operatum est per
hoc cognoscunt peccata incontinencia cor-
poris luxuria gula superbia et alia

pctā mortalia Sed p9 cōfessionē
pctōꝝ dirigit petitionē ad deum
gloriosū dicens O dn̄e precor te
i. rogo amplius disstruas i. commutes
me et rationē de peccatis expostules
miserere mei Glosa scriptum ē redde
rationē villicatōis tue vbi dicūt doc-
tores q vnusquilibet oportet redde
rationē q̄ de operibus nō cōmissis ꝛ nō
cōfessis Et alibi q̄ de quolibet verbo ocio-
so redde rationē Et ergo tu dn̄e tuū
proprium ē misereri ꝛ miserere ergo
mei Glosa tibi soli peccaui Diceret
aliquis nō pt homo peccare in aliquod
aliud q̄ in deum Ad hoc dicūt doc-
tores q nō principaliter q̄ q̄ peccat
peccat adeo principaliter in deū. quia q̄
deus ē summū bonum ꝛ habet i se omnē
bonitatē Ideo qui peccat peccat
in bonū quod ē deus gloriosus secundum textū

Quoniam dō cōfitebor tibi
dn̄e deus meus Quī veneris in
iudicio tuo Quoniam tamen meū mūdū
nō custodiui animā meā ꝛ carne
castam Nolui templū corporis
mei de opere ꝛ sensualitate contrarii
precor te dn̄e amplius disstruas me
miserere mei v° Tibi soli

peccaui dn̄e miserere mei

Homo natus de muliere

In hoc capitulo tangit nobilitertur
primo q homo quasi flos egreditur
et fugit velud umbra secundum q ho
mortuus nō viuet neq resurget
donec atteratur celum Tercium ostenditur
ibi q cōfessio habet signatus ē a deo
Vn̄ q̄ primo hoc ostenditur q homo
meruit p9 peccatum q̄ angustiam ad
mortem perpetuā ꝛ tristicias sempi-
ternas Vn̄ q̄ muliere cōfirmitas
humanī generis designatur sit q̄ sit ipsa
Quia ille habet fortitudinē q natus
ē i infirmitate qui angariatus
in vita qui dilatatur in miseria et
eius dies breues sūt vt̄ cecus
aūi° Dies hōis vt mensura cetu
aūi quasi quete mariis depuntate
sunt ꝛ replentur eius miseriis tam
cotidianis qua interioribus q̄ ben de
illo pt dici dem ysaye dicentis
A planta pedis vsq ad verticem
nō ē in eo sanitas Licet hec vba
principaliter cōfiteri passione xpi
tm̄ etiā verificantur de quolibet membro
xpi possunt verificari Na si vita
hominis inspiciatur tunc a iuuentute vsq
ad senectutem multis doloribus agre-
uatur Vn̄ cōparis aut terzona in
miseria sunt Et quartum aut applica
bantur ꝛ dolores sunt Ergo subdit

Qui quasi flos egreditur et conteritur quasi di-
ceret homo in iuventute exit et augmentatur
in decore sicut flos et tunc disparet
in sua pulcritudine sicut fenum quia
homo floret in carne. Ergo dicit ysayas
omnis caro sicut fenum marcescit arescit
in corporalibus desideriis. Unde dicitur. Et
Et conteritur supple paulatim et
conteritur in pueriles. Et fugit velud
umbra sine moriendo. Unde sapientie
xiiº dies eius velud umbre transit
super terram. Unde dicitur. Et nunquam in eodem
statu permanet quia homo de corrupto
natus est corruptus mutatur de natura in naturam
de etate in etatem primo enim generatur
secundo infans. Tercio adolescens. Quarto
iuvenis. Quinto vir. Sexto senex. Ultimo
decrepitus. Mutatur etiam homo de miseria
in miseriam de pena in penam de
peccato in peccatum de peccato in virtutem et hoc
per penitentiam de virtute in virtutem 2º
per gratiam. Et ultimo de gratia in gloriam
cum hoc mortale induit immortalitatem
id est eternam gloriam. Et sic bene dicitur
quod homo nunquam in eodem statu permanet
Et subdit Et dignum ducis super
huiuscemodi aperire oculos tuos
quasi diceret hominem fragilem et muta-
bilem natura durius et crudelitas est ita
dignum quod tu aperis tuos oculos super
opera. Unde aperire oculos dominum est iudi-
cia eius extendere et iusticiam exercere
et hoc aperitorum nichil modo facit super

electos suos filios. Sed tamen hic aperit
oculos suos super illos quos corripit
Unde sicut non potest nec tamen permittit
quia illos non videt. Vel allegandum
quod adversitas huius mundi magis est de-
siderandum quam prosperitas. Unde dicitur. Et
adducis eum tecum in iudicium. Quasi
diceret. Deus homo tam fragilis cum
tanta puritatem ab eo exigis
loquar quod ut David. O Domine non
intres in iudicium cum servo tuo quia
servus tuus et filius ancille tue. Quis
potest facere mundum de immundo conceptum
semine. Hoc idem Iob allegat in infirmi-
tatem hominis et puritatem dei dicens. O
Domine. Tu non debes strenue iudicare
sed magis mundare quia ego in peccatis
conceptus sum. Tu non ad malo demundatus
quia nichil in ipso deus coinquinatum
reperit. Unde petrus in canonica sua
dicit. Hic est qui peccatum non fecit
nec inventus est dolus in ore eius
de primo dicitur ecclesiastici iiiº Ab in-
mundo quis mundabitur quasi diceret
nullus. Et quod ad suum quesitum
congrue respondet dicens. Nonne tu
qui solus es ?? mundus. Unde nichil
mundum est de se ipsa virtute nisi deus
unicus cum puritate aliqui a deo fiunt
Breves dies hominis sunt. Numerus
mensium eius apud te est. Quasi
diceret. diffinite et determinate

tur deus possunt ab eterno dies omnes annos uniuscuiusque creature deus quia dies felicitatis et prosperitates quia etiam deus ab eterno determinate possunt in quibus homo cum sit dignus eterni consolacioni an eterne tribulacioni. Constituisti terminos eius qui preteriri non poterunt quia determinatio divina et providentia dei non potest falli cum nullus vivit ultra terminum sibi prefixum nisi miraculose vel speciali gracia ut de Ezechia cui quindecim anni fuerunt additi cum prius posuisti terminos qui non transgredietur. Vnde deus cuncta recta respicit quia sicut homo voluntates cogitaciones et operaciones disponit ita deus ille providet. Dicet aliquis si in voluntate mea est quod aliquid faciam sed faciam aut ambulem et deus hoc providet tunc possum hoc mutare et divinam providenciam evacuare. Respondeo quod sua providencia non est mutata quia magis respicit finem quam opus. Sequitur Recede ergo paululum ab eo ut quiescat donec optata veniat quasi diceret non flagellatus desperet rogamus deum ut recedat paululum id est modicum ab eo ut tribulaciones subtrahat et bonum tunc id est eterne quietis sibi ostendat ut quiescat mente scilicet per contemplacionem per spem fidem et caritatem donec optata veniant id est desiderata scilicet beatitudo et eterna requies. Vnde psalmista Vnam petii a domino hanc requiram ut habitem in domo domini. Sequitur Et sicut mercenarii dies eius. Hic ostendit quod optandi sunt dies isti quietis quia sicut mercenarii expectant mercedem et sicut hic sancti et beati pro laboribus expectant premium quod ibi pro laboribus ultra quam dignum. Et peccatores penam recipiunt ultra quam dignum. Vnde misericordia ubique. Ideo dixit propheta David Si ascendero in celum tu illic es. Si descendero in infernum ades. Sequitur textus

Homo natus de muliere brevi vivens tempore repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur et conteritur et fugit velud umbra et numquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in iudicium. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine. Nonne tu qui solus es. Breves dies hominis sunt numerus

mensura omnis apud te est. Consti-
tuisti terminos eius qui preteriri non
poterunt. Recede ergo paululum
ab eo ut quiescat donec optata
veniat. Et sicut mercenarii dies
eius sequitur. Rogamus te domine

Rogamus te domine deus

Hic sancta ecclesia considerans quod multum
valet deprecatio iusti assidua confitetur
esse subdita suo creatori. Et facit
secundum consilium apostoli dicentis petite et
accipietis. Peticio autem directa debet in se
habere tria. Primo debet esse devota.
Secundo debet scit esse quod ab illo quod petitur
debeat scire quod illa peticio sit conce-
denda. Tercio petitur debet esse pro
spirituali bono et omnes theologi ad-
dunt quod fieri pro salute anime ut
animarum. Exemplum licet habemus in
vitas patrum quo modo cetera quidam
infelix peciit deum glorioso ut omnia
que veniret ad manum ipsius transmuta-
rentur in aurum in qua peticione exauditus

erat cumque sua cibaria que in manibus
habuit in aurum converterentur demum
fame periit. Unde theologi doctores
quod peticio directa ad deum non debet
pro salute corporis sed anime. Sed si sit
pro salute corporis tunc debet fieri sub
tali condicione tali modo. Domine si hoc
est ad honorem tuum et ad salutem anime
mee tunc ergo peto quatenus vel iam
vel rehabere. Sed peticio facta pro salute
anime debet peti sine condicione. Ut sicut
hic magis et specialiter mater ecclesia et digne
petit ut pro omnibus aliis omnium fidelium
defunctorum. Et racionem convenienciam
ostendit cum dicit pro quibus sanguinem
tuum fudisti ut eas redimeres cum
una sanguinis gutta suffecisset
ut patet supra pro deprecacione humani
Sed quia propter adimpetrandum aliquid
Ecclesia inducit ad memoriam ipsi deo
fragilitatem humane condicionis dicens
Recordare domine quia pulvis sumus ut
dicitur Genesis primo formavit deus hominem
de limo terre etc. Et facit ecclesia mencionem
antecessorum patrum qui quidem optatum habere
voluerunt tunc deo aliquid ad memoriam
reduxerunt. Unde alibi Memento
domine Abraham Ysaac et Iacob quibus
iurasti terram dare fluentem lac et
mel. Item psalmista Memento domine David
et omnis mansuetudinis eius. Sed hic
Recordare quia pulvis sumus

i. fragilis mea et flores sicut fenum
sic mutabilis et sicut flos agri. Nam
flos agri iam est in amenitate, post horam
in deformitate. Sic et homo. Nunc est in morti-
ficatione, post horam in mortis cinere. Subdit
O iuste domine etc. Dignum est enim quia
debes et placeas vere dignum quia quia
debes. Esto ergo mei misericors quia tu
es misericors semper ...

Rogamus te domine deus noster
ut suscipias animas eorum defunctorum pro
quibus sanguinem tuum fudisti. Recor-
dare quia pulvis sumus et homo sicut
fenum et flos agri. Vere misericors
et miserator et iuste domine. Sequitur

Lignum habet spem si praecisum

Lectio sexta in qua Iob ad probandum quod
... generalis non sit ... sed
adeo ... ut ... nulli et ...
pit ... ligno praeciso. Unde dicit
Lignum habet spem si pullulandi si etiam
praecisum fuerit et truncus eius mortificatus.
Et ad odorem aque germinabit. Sic homo
per gratiam dei ... Et ergo ad litteram
Lignum habet spem id est spes habetur
de lignis secundum litteram ... Si
praecisum fuerit rursum germinabit et faciet
comam sicut quando primo planta-
tum est. Et sicut in lignis in ... mortuis

et praecisis est virtus aqua et vita ger-
minandi ... quod quamvis homo mor-
tuus quod gratia dei est ... resuscitandi sive
resurgendi. Et ... sic homo mortuus fuit
atque ... sed ... sed ...
... habet eum
vere sic sicut flumina ... que fluunt aqua
et ... arida et ... sine eo
sit. Sic etiam homo cum dormierit
non ... resurget sed ... virtute ... domini
... ... secundum ...
... per iudicium et in iudicio ...
... sit quod ... quod
habuit ... ... adam
reddit ... tunc sol septies erit clarior.
Et si hoc omnes alii planete et stabit
sol in oriente et luna in occidente et
amplius non movetur quod ... planetarum
... generationes et corruptiones in
... inferioribus sic tunc non sequuntur
generationes et corruptiones et stabit in ...
... Sed ... sic exponitur. Lignum
id est Christus habet spem id est ... habet spes
... ... in viridi ligno hec
facta sunt in arido quid fiet. Quod lignum
praecisum est sed Christus in venerabili eius
passione rursum virescit sed a ... in
resurrectione. Et rami eius pullulant
id est fideles Christi in fide multiplicantur.
Radix eius est ... que ... a
... in terra ... hominum.
Et in pulvere fuit mortuus truncus eius
... ... Christi ...
Et ad odorem aque germinabit, id est me-
diante virtute Christi ... ...
quod ... ... mortua
ad vitam redit. Et rami eius pullu-
lant id est apostoli qui de eius morte

conservabuntur de cineribus resurrectione
conservabuntur homo vero peccator cum
mortuus fuerit in morte culpe et nu-
datus armatura iusticie atque consumptus in
penali aeternitate ubi quaeso sunt est
ergo sicud enim mens hominis est
variabilis in diversis cogitationibus sic ho-
mo cum dormierit id est moritur usque dum
recedant sit quod amplius non moritur
contra corpore suo in psalmo in illa die
peribunt omnes cogitationes eorum Et
fluvius vacuefactus arescit anima eius
deducta de corpore corporis videlicet vacuum
quod prius multis adversitatibus et prosperi-
tatibus erat occupatum quando per dulcedinem
prosperitatis repletur quando timet
per superbiam quando terret per iram quando
stringit per invidiam quando aliud recipit
per avariciam quando spernit per inmundiciam
et sic fit pacificus per gulam donec id est
quousque atteratur celum id est renovetur quia usque
finis hujus seculi advenerit Et homo
non consurget neque consurget de sompno
suo sequitur textus
et sperans quod de ligno scilicet de cruce
Lignum habet spem si precisum
fuerit rursus virescit et
rami eius pullulant Si senuerit
in terra radix eius et in pulvere
emortuus fuerit truncus eius ad odorem
aque germinabit et faciet comam
quasi cum primum plantatum est
homo vero cum mortuus fuerit

nudatus atque consumptus ubi quaeso est
Quomodo si recedant aque de mari et
fluvius vacuefactus arescat sic homo
cum dormierit non resurget donec
atteratur celum non evigilabit neque
consurget de sompno suo etc.

Redemptor meus vivit et

Hic venerabilis Job constitutus sunt redemptorem
eius in corpore resurgentem commemorat
id est non moritur ut ad romanos quinto
Et vivit quia in me est vita Unde Iohannes
Ego sum via veritas et vita qui sequitur
me non ambulat in tenebris id est
quod meus redemptor est vita et via et veritas
Via redemptor meus via dicitur per quam desiderium
suam voluntatem operatur quia omnis eius actio
nostra est instructio Etiam dicitur veritas redemp-
tor meus quo ad timorem quia habito isto redemptore
secundum beatum augustinum homo quievit quia
impletur omni bono Etiam dicitur vita quo
ad eternam fruitionem secundum sub et supra
Et in evangelio In domo patris mei
mansiones multe sunt Via ubi singuli
secundum eorum merita tribuunt Et dicitur nam
redemptor meus et non creator quia redemptio
est magis signum dilectionis quam cre-
atio Via id est destructa confirmatio signum
est quod illa est sunt a magna dilectione

Et circumdabitur denuo pelle mea. Hic
Iob non loquitur naturaliter sed supernaturaliter
et secundum fidem quia secundum philosophum a privatione
in habitum impossibile est idem numero in mundum rever-
ti. Et quod Et in carne mea videbo deum
meum. Vis [illegible] et non aliena videbo deum
salvatorem meum [illegible] ad iudicium
electos delectabilis dampnandis non terribilis
et electi cum psalmista tunc dicunt Lauda
anima mea dominum quia tunc est securus et
similiter anima respondebit Laudabo dominum in
vita mea scilicet ut [illegible] dominum [illegible]
[illegible] psallam deo meo quamdiu ero
[illegible] scriptum est [illegible] usque
in finem [illegible]

R. Redemptor meus vivit et in no-
vissimo resurgam. Et rursum circumdabuntur
denuo ossa mea et in carne mea vide-
bo deum meum. V. Lauda anima mea
dominum laudabo dominum in vita mea psalla(m)
deo meo quamdiu ero. Et

Quis michi hoc tribuat ut:

Venerabilis Iob sciens quod ante adventum
Christi omnis ad inferos descendebat postu-
lavit protectionem ut sic non sit in locis
penalibus sed in superioribus quamvis sint
penalia quoad dampnum eo quod carent
clara visione dei non tamen quoad sensum
vel passionem quia ibi non puniebantur

et vocatur iste locus limbus inferni ubi
in sinum Abrahe ubi omnes electi fuerant
ante passionem. De quo Zacharias ix. Eduxisti
in sanguine testamenti vinctos tuos
de lacu in quo non erat aqua, i. solacium.
Protegas me scilicet a tormentis inferioribus in-
ferni [illegible] Eruisti
animam meam ex inferno inferiori.
Et abscondas me a suppliciis [illegible]
Item alibi In die malorum protexit me.
Donec pertranseat furor tuus i. [illegible] per-
[illegible] vindicta tua quod prius per mortem
[illegible] dei i. severitas divina ardens
fervor omnium et gravis ad puniendum
[illegible] dicit David dicens Domine ne
in furore tuo arguas me etc. Unde sapiens
[illegible] Tu dominator cum tranquillitate
iudicas omnia quia deus in se tranquillus est
[illegible] illis qui penam sentiunt
furiosus et horribilis videtur. Et sta-
[illegible] vindicta dei furor nuncupatur
et quod furor pertransiit et offendebat
iustos qui erant in limbo quia eos
adduxit et malos in profundo et in
suppliciis dereliquit secundum quod dicit Ezechiel
[illegible] O mors ero mors tua. Et con-
stituas michi tempus scilicet eductionis
ipsius recordens mei [illegible] tue
recordacionis in me ostendas. Ergo
Putasne homo mortuus rursum
vivat. Hic Iob ponit questionem
non per modum dubii sed per modum admir-
acionis quia non dubitat quod homo post
hanc vitam corpore resurgat et
corporaliter vivat sed ideo ponit ut
instruat hesitatores sive hesitantes qui
qui de hoc dubitant. Sicut etiam multi
qui resurrectionem [illegible] non credebant
mortuorum

illam opinionem eius modo tunc ponit
dicens sicud per modum questionis vel dubie
baptista Tu qui venturus es an alium
expectamus. Ergo subdit Cunctis diebus
quibus nunc milito. Hic iob probat verba
precedencia non fuisse dubia ostendens
se certum et certitudine expectaturus de
resurreccione. Et si sic diceret quamvis
ne hereticum vel infidelem putes rursum
vivat quia nunc milito et cunctis diebus
expecto donec veniat. Quia milicia hominis
est vita super terram. Et magna est ista
est milicia et victoria quam qui vincit
letatur et gaudet spoliis superatis
Qui autem vincitur confunditur et consumitur
Adversarius enim noster dyabolus quasi
leo rugiens circuit homines et undique
angustiat. Inspiciat enim illud primum
fecisse quod nunquam excogitavit et quibus
laborat pro desperacione. Hoc paulus
ponderans dicit. Induite vos armatura
dei. Item alibi Induite vos armaturam
lucis qui se viriliter pugnaverint coro-
nabuntur vel ad Cor. xv° Omnes quidem
resurgemus sed non omnes immutabimur
secundum glossam. Beati enim iusti fulgebunt
sicud sol in conspectu dei ut sapiencie iii°
Expecto supple te in tali milicia donec
veniat immutacio mea. Vocabis me
supple in visu et in voce et in tuba
archangeli ut ad thessalonicenses
iiii° O vos mortui surgite et ad
tremendum iudicium apparete. Tremendum
enim erit in potestate et magestate magna
Omnes enim stabunt ei. Omnes enim
mali resurgent et contremiscent
et primum dyaboli et ad iudicium com-
pellentur. Ibi horribiliter edos ab agnis

distinguet edos ad sinistram agnos
ad dexteram collocabit. Ad edos inquit
Ite maledicti in ignem eternum. Ad agnos
dicit venite benedicti accipite regnum patris mei
Et sic merito dicuntur agni quia laverunt
stolas suas in sanguine agni id est corda
corporaque et mentem ad passionem
christi attemperaverunt. Tunc enim induentur
quasi iusti stolas quia vocantur a deo in gloriam
et requiem. Et tunc tales respondent
ei et filiis erit ei deus enim summo
in corpore peregrinant et in isto presenti
nos deus quia abscondita cordis sibi
manifestantur. Sed nos non cognoscimus ipsum
in eius essencia presenti tempore. Unde paulus
Deum nemo vidit unquam. Sed deum anima purgata
in corpore sic polluta anima consistens in divino
conspectu deum cognoscit sed ipsa cognita
est a deo quod dicit vocabis me. Et ego
respondebo tibi. Operi manuum tuarum
porriges dexteram. Hic iob impetrat
auxilium et suffragium. Et si diceret
utique tu porriges dexteram id est defensionem
operi id est creature manuum tuarum. Ita
creatura corrupcionis ad incorrupcionem
pervenire non potest nisi manus tue magestatis
erigatur ut per dexteram intelligitur
filius dei incarnatus. Unde in canticis canticorum
capitulo ii° Leva eius sub capite meo
et dextera illius amplexabitur me
quia nisi filius meus porriget auxilium
sue creature. Ergo subdit Tu quidem
gressus meos dinumerasti quasi diceret
tu autem scis mea peccata hec in te
unde si ego augmentare et diminuere
quia tu mala et peccata mea pensas et
tu misericorditer illa relaxas

tum tuos ignis consumens crimina et
nocumenta scelerum virus ministret. omnia dona
quia cuncta potes et dissimulas peccata hominum
propter penitentiam. Et adhuc subdit. Sed
parce peccatis meis quia opera assignasti
et immobiliter considerasti sed singulariter
humane nature odiosis formasti quoniam
ab deo mei. Sequitur textus.

Quis mihi hoc tribuat ut
in inferno protegas me. Et abscondas
me donec pertranseat furor tuus. Et
constituas mihi tempus in quo recorderis
mei. Putas ne mortuus homo rur-
sum vivat. Cunctis diebus quibus nunc
milito. Expecto donec veniat immu-
tacio mea. Vocabis me et ego respon-
debo tibi. Operi manuum tuarum por-
riges dexteram. Tu quidem gressus
meos dinumerasti sed parce peccatis
meis etc.

Absolve domine animas eorum

Hic ecclesia petit pro pluribus eorum peccatis
dicens. Domine absolve id est libera animas
eorum a vinculis. Ubi nota quod iste deus
totum dimittit per penitentiam ut scriptum
est in diversis evangeliis et in diversis
apostolorum locis. Unde dicit serve nequam
omne debitum dimisi tibi. Nonne et te
oportuit misereri conservi tui. Et ideo
deus gladio dimittit peccata sua ut totum
vel nihil dimittit. Unde per magistrum
dicentem. Absurdum dei pietatis veniam
non dimidiabit. Aut totum aut nichil
te lacrimante dabit. Et ideo subdit. Ab
omni vinculo delictorum. posita petitione
in generali ponit etiam specialem dicens
domine absolve animas ab omni vinculo de-
lictorum id est peccatorum. Et ideo subdit. Nec eas
tormentum mortis attingat. scilicet eterne
damnationis. Et in hoc etiam non petit
fugam mortis temporalis nam ipsa est inevita-
bilis a primo tempore. nam vere sicut
stabile est aliquid vivere de proprio. Sic etiam
stabile est deo mortuum resuscitare. Unde in
evangelio Lazarus amicus meus non dormit scilicet
ad respectum divinitatis licet fuit vere mor-
tuus vere humano. Et quia post mortem
etiam adhuc est magna pena et hor-
ribilis purgatorii. Ideo subdit petens
liberacionem purgatorii dicens. Nec
reorum cathena constringat animas fidelium
a peccato ne penalitas purgatorii de-
tineat animas fidelium. Racionem assignat
quia in opere divino semper cernit in ea
Et ideo. Sed misericordia tua id est misericor-
dia tua constituat illas animas in requie
id est in regno pacis id est tranquillitatis et
felicitatis in securitate vite eterne ubi in clara
visione cognoscant divinitatem. Digne
illis sunt domine. Hic etiam facit concessionem
... dicens. domine si
que id est aliqua culpe sunt illis scilicet aliquis
digni ... id est quas culpas
debent digne et iuste puniri. Tu eas
scilicet animas indulge id est parce. Gratia lenitatis
id est ... et tua misericordia quia lenis
est et velox ad remittendum. Sequitur spiritus
meus attenuabitur etc.

Spiritus meus attenuabitur

Capitulum aliud in quo iob magis fragilitatem humane condicionis cognovit dicens Spiritus meus attenuabitur id est vita mea cito deficiet quia dies mei breves sunt Unde Isidorus in cronica sua tempus omnium Dicit quid est vita nostra respondet sibi ipsi et dicit quod nichil aliud est vita nostra quam via vadens ad mortem Vel sic Spiritus meus id est acies mentis timore iudicii finalis et consideracione mortis attenuabitur id est debilitabitur Boni enim homines spiritum suum attenuant ieiuniis et maceracionibus corporis quamquam contra sibi considerantes Ideo sequitur Dies mei breviabuntur Unde sapiens Vivere cum tristicia vita nostra [illegible] a memorare novissima et in eternum non peccabis Et solum michi superest sepulcrum Quasi diceret ego sicut nunc est hic iudicium et ecce in inferiorum descensus Et sic ipse iob capit hic sepulcrum pro inferno Non peccavi Dicit aliquis hic contra sibi ipsi quia dixit in prima parte peccavi et quid faciam [illegible] glosa in principio dicens non peccavi supple [illegible] ut hec flagella deservirem Nam iob non prorogendo culpam sed penam [illegible] gratia est passus [illegible] illam glosam legunt hic [illegible] ut penam quam levia est sustinenda Et ideo sequitur Et in amaritudinibus morabitur oculus meus Unde represerunt me dum amaritudine et inebriaverunt me absinthio et felle Unde per oculum intelligit animam quia sicut lux illuminat aerem sic oculus illuminat corpus Et libera me domine scilicet a culpa et pena Et pone me iuxta te id est vitam ut sis adiutor meus quia qui habet talem adiutorem nichil timet Unde psalmista Dominus ne timeas inperio

timere ut terrore noctis nec a sagitta volante in die Unde pater in principio dominus cum tentacione tua et custodiet pedem tuum ne capiaris Ideo subdit Et cuiusvis manus pugnet contra me quia nec mundus nec caro nec diabolus nocebit michi si tu defenderis me Unde adversarius noster diabolus Si dominus pugnat pro nobis quis contra nos quasi dicit frustra impugnant hostes illum quem dominus defendit Christus non sic legit in [illegible] Spiritus meus attenuabitur id est debilitabitur dies mei breviabuntur secundum preventionem quia dicunt theologi si per bona operacione quamvis tunc in iunctione non defecisset sed et naturaliter vixisset Et solum michi superest sepulcrum quia mors et gravioris passio instat michi Non peccavi et hoc verbum de Christo potest dici et simpliciter Unde Petrus in canonica sua dicit hic est qui peccatum non fecit nec inventus est dolus in ore eius Et in amaritudinibus id est tribulacionibus morabitur oculus meus id est vita mea Quasi diceret Christus multas sustinuit et flagellis caesus fuit ut dicit ysaias Christus diminuere non sit et diabolus eum temptavit sed iob temptare voluit in infirmitate sua Unde in euangelio mathei ductus est Ihesus in desertum Ideo dixit verba petitoria ad patrem se vere hominem esse ostendens nostrum instructorem dicens Libera me domine scilicet a miseria Et pone me iuxta te scilicet per ascensionem meam patri ut vis pugnet contra me quia tuum pedes meos iuxta te ubi nullus hostis potest argumentum Dies mei transierunt scilicet in quibus apostolis [illegible] Unde Christus locutus principium in die iudicii Cogitaciones mee dissipate sunt id est studia adversus iudeorum [illegible] in destruccione non Quasi [illegible]

passionem suam plenarie gaudium fuit
quia penalitas semper sibi fuit obiecta Noc-
tem verterunt in diem i. tribulationes meas
in gaudium Et rursum post tenebras i.
penalitates spero lucem scilicet mee glorifi-
cationis et resurrectionis Si sustinuero
infernus domus mea est i. quamvis hic susti-
nuero patienter propter deum et salutem homi-
num mea domus erit infernus per aliquod tempus
Et in tenebris stravi lectulum meum tenebris i.
requiem meam partim in inferno abstraxi
Putredini dixi i. nature vilitati debet
esse pater meus es mater mea et soror mea
vermibus i. principium meum et origo mee
penalitatis Et dixi vermibus frater mea
est quia de pulvere ut vermis sic Ego
de terra nascuntur Illud autem vermes sunt
soror mea quoniam est ratione materie
Sed quod sit mater hoc est ideo quia magis
quam magis amabis quam que nos ex ipsis
Ipse magis de nobis nutriuntur quam nos de
ipsis ut debet sic glosari quod vermes dicun-
tur [illegible] nutriti [illegible] per nutri-
dine [illegible] est [illegible] mater
dicitur corrupta [illegible] et soror mea dicitur cor-
rupta consuetudine perversa quia de natura cor-
rupta et consuetudine perversa oriuntur
in quiete cogitationes i. vermes qui conscienciam
meam corrodunt Ubi est ergo nunc
prestolatio / ostensa infirmitate sua hic
ubi ostendit quam ardenter desideraverit et
expectaverit suam liberationem cum agit Ubi
est ergo nunc prestolatio mea i. [illegible] qui
est desiderium et expectatio eternorum
et gentium Et patientiam meam quia exem-
plar fuisti mee patientie Talis enim
Christi actio nostra est instructio Conclusio
quod tu es domine deus meus [illegible]

Spiritus meus attenuabitur
dies mei breviabuntur et solum
mihi superest sepulcrum Non peccavi

et in amaritudinibus moratur
oculus meus Libera me domine et pone
me iuxta te Et cuiusvis manus
pugnet contra me Dies mei transi-
erunt cogitationes mee dissipate sunt
torquentes cor meum Noctem verterunt
in diem et rursum post tenebras spero
lucem Si sustinuero infernus domus
mea est Et in tenebris stravi lectulum
meum Putredini dixi pater meus
es mater mea et soror mea vermibus
Ubi est ergo nunc prestolatio mea et
patientiam meam tu es domine deus meus et

Deus eterne
Omnium humana

Hic ecclesia more [illegible] vocando deo
sua magnificat ad [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] et placando facit [illegible]
occultarum dicens Deus eterne i. qui
es eternus unde dicitur [illegible] eternitas sit
passio [illegible] differt adeo quia in
deum nullo cadit [illegible] Ita [illegible]
[illegible] in [illegible]
que in deo sit [illegible] sunt et
[illegible] deus [illegible] et
eternitas quia [illegible] eternitatis

vel in disposicione perfecte et alia dividi-
tur 2° secundum theologos differt eciam
formaliter sed non realiter quia eternitas differ-
entias non habet et infinitatis vite tota
simul et perfecta possessio Et deus dicitur interminabilis
vite 1° sine termino 2° vite quia deus ipse est vita
et alia non est vita nisi in ipso vel iohannis
primo quod factum est in ipso vita erat et
secundum sanctum thomam sicut deus est
ubique nec habet aliquid commune sic eternitas est
... et in nullo que mensurantur ei competit no
...
...
deus autem ... nunc ... Item ...
non competit ei ... ...
... ...
... futurum non est ... ...
deus autem semper est Et ... est quod dicitur ipse
est principium sine principio et finis sine fine
... deus omnino simplex est tamen non ...
principium ... ... corrup
... deus potestate ... potestate ...
maiestate consistit ... ... humana
conditio ... Et non solum huma-
na ... omnium et singulorum vel ...
deus ... ... dicentem ...
... ... evangelistam Omnia per ipsum
facta sunt et sine ipso factum est nichil Item per ...
dicentem domino ... ... Item
beatus thomas ... potestatem dei
dicit quod ... ... dei vel potentia ...
absoluta et ... ordinata ...
... potestatem ... ... vel ... angelo
facere ... vel de diabolo angelum
... secundum potentiam ordinatam hoc facere
non potest ... ... aliquid
... quia potest ... non ... ...
... Et potest ... facere ...
Ideo ecclesia petit animas omnium fidelium
defunctorum absolvi ab omnibus peccatis ubi sin-
gularis petit pro hiis que sunt in pur-
gatorio ... hiis valent suffragia
vivorum quo ad diminucionem penarum ...
gradus penalitatis ... ...
... ... mortem ... nullam

... habeant ... secundum ... dampnati
non possunt suffragia vivorum ... ...
... ... possunt
Et si fecerit aliquis ... ...
... Et ... reddit causam sic
... dicens ut penitentie fructum
quem voluntas eorum optavit Ita quibus
... intendit satisfacere licet mors
aliquem preveniat et sic in purgatorio
satisfacient Et ... quod tota ...
... ...
... si penitentia ... ...
purgatorio non ... ...
... ... penitentia ... non ... in purga-
torio ... ... autem voluntatem ...
... et satisfaciendi non habuit in
infernum transibit Cum in cruce positus
latronem sero penitentem suscepisti hic
... ...
... ... habitu ...
latronem in cruce tarde penitentia ...
volentibus ... ... Et dicit
Deus eterne qui suscepisti latronem penitente-
... ... volu-
ntas ... penitentiam et ... ...
... ... penitentie
... ...
... ...

Deus eterne in cuius humana
conditio potestate consistit animas omnium
fidelium defunctorum quesumus ab omnibus
absolve peccatis Ut penitentie fructum
quem voluntas eorum optavit preventi
mortalitate non perdant Per

Cum in cruce positus latronem

sero penitentem suscepisti eciam post mortem
que post dilue etc. fi° lc°

Pelli mee con-sumptis car[nibus]

Capitulum decimum nonum libri venerabilis iob. Loquens persona ista est deducta ubi iob postquam lamentatus fuit recepisse diversas miserias et infirmitates vertitur ad amicos suos ut misereantur ei dicens consumptis meis carnibus scilicet mediante ieiuniorum abstinencia mediante paupertate et defectu tunc os meum adhesit a[d] cute pelli mee i. cuti. Et nunc sciendum est quod os debet hic capi prout habet ossis in genitivo singulari. Et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos hic iterum pro nimia miseria vertit se iterum ad amicos suos dicens Miseremini miseremini mei saltem vos amici mei. Quasi diceret si est amicicia tunc miseremini mei causa necessitatis probatur amicicia. Item quod in defectibus ostenditur opus et probatur dilectio. Et bernardus dicit misericordiam [illegible] que habemus in nobis unde paulus ad thessalonicenses Quis infirmatur et ego non infirmor. Unde amicos iob vocat hic qui eum extimationibus affligebant et iob contumeliis [illegible] dona respiciebat [illegible] docuit dominus paulus dicens per multas tribulaciones oportet nos intrare in regnum dei. [illegible] quia manus domini tetigit me i. flagella dei. Sed cum sathanas ipsum flagellavit. Respondendum est quod sathanas solum fuit instrumentum flagellandi quia ipse non habuit maiorem potestatem flagellandi quam [illegible] ut consequenter patebit scilicet deus gladio admisit quia sathanas nichil potest agere sine permissione dei. Ideo dicit manus domini et non manus sathani.

Quare me persequimini sicut deus increpationibus sicut deus me spoliat quasi diceret iob vitam sine viciis duxi et tamen tribulaciones varias sustinui quia vultis me persequi sicut deus. Ac si diceret iusticia et [illegible] vos [illegible] deum quia quidquid deus facit hoc iustum [illegible] ordinavit [illegible] non est [illegible] dehonore. Et carnibus meis saturamini i. desiderium vestrum impletis per afflictione mei [illegible] quia impii student [illegible] sapientie quarto. Ideo iob correxit suos amicos per verba [illegible] et sustinuit temptaciones impaciencia. Ideo rogo ut sermones mei in memorie commendentur et apponantur. Ideo dicit quis mihi hoc tribuat ut scribantur sermones mei quia presentes sermones [illegible] ad patienciam [illegible] posset [illegible] opera omnium [illegible] et posita in exemplum posteris. Ideo dicit quis mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo vel [illegible] imprimantur vel plumbi lamina sicut scribantur vel sculpantur celte [illegible] instrumento [illegible] i. stili lapide vel [illegible] unde [illegible] celte est instrumentum quo imagines sculpuntur in lapidibus. [illegible] iob digna memoria digna memoria desiderabat sua opera et sermones [illegible] ut efficacius et longius sint ad doctrinam posteris. Ideo magis vellet eos scribi [illegible] celte in silice [illegible] plumbi [illegible] plumbi ut [illegible] reservarent sua dicta in memoria. Vel [illegible] intelligit corda hominum quibus vellet sua verba et sua opera memorie [illegible] et tunc postea dividit corda hominum per plumbi laminam et silicem. Et per plumbi laminam intelligit mollia corda hominum que cito in adversitate fugiunt. Et per silicem intelligit dura corda hominum que fortiter adversa sustinent. Quare tamen hoc desiderabat scribi assignat causam dicens. Scio enim quod redemptor meus vivit et [illegible] et amplius non est moriturus

In xpc resurgens a mortuis iam non
moritur. ut ad romanos sexto Et dr
viciit vindicator z no cantor qz vindictio e
magis signum dilectionis quam caritatis et
in nouissimo die de terra surrecturus sum
i. firmiter credo resurrectione mortuorum
scilicet in die iudicii malis in dampnacionem
electis in gloriam Et rursus circumdabor
pelle mea non corpore ut corpus eius
corporis eius sed in meo proprio corpore resurget
iam qui est potens creare me sine me
est et resuscitare me sine me i. sine
adiutorio meo Nota deus beati thome sermo
corpus corruptibile z resurget incorruptibile
Et in carne mea videbo deum salvatorem
meum sic remote ad iudicium in sua
deitate videbo oculis meis a facie humanitatis
videbo oculis carnis Deus subdit quem visurus
sum ego ipse non alius quam ipse fui Et
oculi mei conspecturi sunt i. visuri
non tantum oculi cordis sed etiam corporis Nota
deum ipsum ut dicitur videbit eum tamen
quod est deitate est Dicitur ab e deus
in deitate ab oculis invisibilis est tam a
malis quam a bonis Adhoc dicunt doctores
quod a malis non quia deus sine leticia videri
non potest et in tali die malis nulla e
leticia Alii dicunt quod videt ipsum in sua
humanitate non ad leticiam sed ad tristiciam
ut in simili Si quis videt suum inimicum
in magno honore z magna gloria et ex
tali non habet leticiam sed magis tristiciam
Ubi quia tunc deus omnibus malis e inimicus
sicut ait Circa solet queri qua hora sit
sit nouissimum iudicium Respondetur quod media
nocte ut legitur in ewangelio Media
aut nocte clamor factus est Ideo nota
quod sanctorum doctores dicunt quod iusticie de
terminatio tpe sicut diuini magnus fieri debent
sicut dominus allegitur media aut nocte
Hinc e notandum quod per i. uno i media nocte
e horribilis non tribuendo lucem ipsis
ambulantibus et sic ipse dyabolus a tali
hora magis regnat quam in alia Et sic
tale iudicium mitius horribile erit
dampnando iniustos eligendo bonos Item
queritur utrum ipsi homines equaliter resurgunt
in nouissimo iudicio Respondetur quod sicut quia
tunc xpc veniet iudicare viuos et mortuos
et tunc equaliter resurgunt boni et mali
ipso obviam eundo Et sic patet quod xpo ve-
niente volens iudicare viuos et mortuos
ad hunc conveniunt homines qui mortui non
sunt quia potius mortui resurgunt z non viui
quia viui adhuc vivunt Dicitur quod non quia licet
vivunt tamen xpo adueniente ipsi moriuntur
et resurgunt cum mortuis Item queritur
utrum resurgentes in iudicio sint equales
in etate z magnitudine Dicendum e quod non in qualitate
sed tamen in etate sunt equales Et est
notandum quod omnes resurgentes in nouissimo
die sunt sub una etate scilicet sub qua xpc
fuit qui sustinuit passionem quia xpc fuit
triginta annorum z duobus mensibus sic
sic erunt tam boni quam mali quandocumque
unquam ante in resurrectione ita quod quilibet
erit sicut unus etatis annorum Et omnes
habent unam etatem sed inequalitate quia
sunt eiusdem quantitatis sicut fuerunt in vita
terrestri Item queritur ubi xpc sedebit
iudicium Dicitur in valle Josaphath vel
in monte oliueti Dicitur tamen sancti doctores
dicunt quod xpc sedebit iudicium in loco aeris
qui e quasi tangens montem in quo monte sit
ascendit in celum Item queritur utrum omnes
resurgunt tam boni quam mali sub una
essencia et sub una forma Dicitur quod non
sed ipsi mali sunt multum deformes ipsis
bonis quia pena eorum reddit eos enormes
Item queritur utrum mundus maneat post iudicium
ut non dicunt sancti doctores quod sic non tamen
sub eadem forma Item queritur utrum sol splendebit
dicitur quod nam sic ipse manens in medio z in centro
terre quo subdit Et non alius qui
dicit tunc ego videbo deum salvatorem
meum tunc ego non sum alius hoc sic tamen
alter quia prius fui mortalis z miser
tunc ero immortalis et glorificatus
Concludit sermonem suam dicens

Reposita est enim hec spes mea in sinu
meo Sinus id est singulare iudicat salvatore
contemplare est spes mea et est michi
certa ac si esset michi in sinu meo posita
Consuete de verbis adverbii sit exponitur
quod ad intellectum Aliter Os enim est tota fortitudo
corporis sicut caro pellis est fortitudo hominis
illum ossa sunt principia carni quod pelle
carne intelligunt se inferiores quod diu
in doctoribus misteriis serviebat Dicit ergo
dominus os meum id est mea fortitudo adhesit
pelli mee id est inferioribus unde Iohannis xix
et stabat iuxta crucem Ihesu mater eius
et soror matris eius Item Luce xxiij
Sequebantur eum mulieres turba multa
sed consumptis carnibus id est infirmis discipulis
fugientibus adhesit tamen labia circa dentes
meos scilicet tempore mee passionis quia tamen illa
sine fide fuerunt id est apostoli qui dicuntur
dentes domini quia ad hunc positi sunt in ecclesia
ut malos conterant et duriora corda con-
fringant Sed tunc fracti fuerunt dentes
timore mortis Aliter dentes id est doctores
ecclesie et predicatores sunt confracti quia circa eos
tantummodo labia sunt derelicta id est sermones quod
quia nichil loquuntur nisi aut opere complent
Subdit miseremini mei miseremini mei
hoc est dominus ecclesie vel christus ad apostolos
et ad sequaces eorum quos vocat amicos
quia amavit eos et modo actum amici-
cie Iohannis xv Ideo subdit adhuc simul mi-
seremini mei scilicet compatiendo michi et
subveniendo quia manus domini tetigit me
id est potestas dei patris in hiis temptacionibus
me exposuit [illegible] pastores
[illegible] pastore id est
[illegible] Quare me persequimini sicut deus
et hic cessit misteriis sermo

Pelli mee consumptis carnibus
adhesit os meum et

et derelicta sunt tantummodo labia circa
dentes meos Miseremini mei mise-
remini mei saltem vos amici mei quia
manus domini tetigit me Quare persequimini
me sicut deus et carnibus meis saturamini
Quis michi tribuat ut scribantur sermones
mei Quis michi det ut exarentur
in libro stilo ferreo vel plumbi lamina
vel celte sculpantur in silice Scio
enim quod redemptor meus vivit et
in novissimo die de terra surrecturus sum
et rursum circumdabor pelle mea
et in carne mea videbo deum sal-
vatorem meum Quem visurus sum ego
et oculi mei conspecturi sunt et non
alius Reposita est enim hec spes
mea in sinu meo etc.

Libera me
domine etc.

hic ecclesia sub pena petit umecedi
deprimi De qua dicit euangelista Ite
maledicti in ignem eternum Illa sicud
hic confluunt penas quas qui moritur
quia mors est maxima penarum quantumque
enim pena tanta mortem est danda vel
debilis tunc non est danda propter tanta pena
quanta est pena mortis sit etiam respectu
est maxima penarum quia ipsi eternaliter
puniuntur In die illa tremenda supple quo
ad reprobos tunc in illa die omnia mala que
fecerunt ab uno quoque videantur quia in illa iudicio
plena iusticia dei ostenditur Et quo nos
sit an fecit bona vel mala quod peccatoribus
satis petit an non Quando celi movendi sunt
i. ducentes vitam celestem et terra i.
i. terrena vitam ducentes sunt movendi
i. commovendi Unde dominus in euangelio Celum
et terra transibunt i. immutabuntur verba autem
dei non transibunt Dies illa dies ire
hic loquitur transumptive non de deo quod non
irascitur sed irate mutat dicitur cum vindicat sola
iusticia Et quo dies ire est dies iusticie
Dies calamitatis et miserie Et ibi hoc
et patet expositive quia miseria et ca-
lamitas idem sunt Unde propter hunc calamitatem
calamitas dicitur felicitatem sed infelicitatem
vel quia aliquis nichil boni habet nec in re
nec in spe nec actualis nec interius
tunc propter calamitatem Dies magna non
magnitudine mortis et honoris sed propter
manifestationem Et amara valde propter
ipsis peccatoribus et spiritibus malignis
Illa quia omnia malorum cognoscit sed felicitate
negotiorum et iudicare in odio tunc potest
sola iusticia nulla misericordia mediante quia
tunc malos committit demonibus horribilibus
cruciandos et dicit Ite maledicti in
ignem eternum A quo nos semper protegat
custodiat occultat et defendat omnibus
pater et misericors dominus unum cum sancto
spiritu qui vivit et regnat per infinita
secula seculorum benedicta etc. amen

Libera me domine de morte
eterna in die illa tremenda quando
celi movendi sunt et terra Dum
Dies illa dies ire dies calamitatis
et miserie dies magna et amara
valde etc.

Osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera tua vino
fragrancia unguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum ideo
adolescentule dilexerunt te. Trahe me post te curremus in odore un-
guentorum tuorum. Introduxit me rex in cellaria sua. Exultabimus et letabimur
in te memores uberum tuorum super vinum recti diligunt te. Nigra sum sed
formosa filie Jerusalem sicud tabernacula cedar sicud pelles Salomonis. Nolite
me considerare quod fusca sim quia decoloravit me sol. Filii matris mee
pugnaverunt contra me posuerunt me custodem in vineis. Vineam meam
non custodivi. Indica michi quem diligit anima mea ubi pascas ubi cu-
bas in meridie ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Si igno-
ras te o pulcherrima inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum
et pasce edos tuos iuxta tabernacula pastorum. Equitatui meo in curribus
pharaonis assimilavi te amica mea. Pulchre sunt gene tue sicud turturis
collum tuum sicud monilia. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas
argento. Cum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum.
Fasciculus mirre dilectus meus michi inter ubera mea commorabitur. Botrus
cypri dilectus meus michi in vineis engaddi. Ecce tu pulchra es amica
mea ecce tu pulchra oculi tui columbarum. Ecce tu pulcher es dilecte mi et
decorus. Lectulus noster floridus tigna domorum nostrarum cedrina laquearia nostra
Ego flos campi et lilium convallium. Sicud lilium inter spinas cypressina.
sic amica mea inter filias. Sicud malum inter ligna silvarum
sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius quem desideraveram sedi
et fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellam vina-
riam. Ordinavit in me caritatem. Fulcite me floribus stipate me malis
quia amore langueo. Leva eius sub capite meo et dextera illius amplex-
abitur me. Adiuro vos filie Jerusalem per capreas cervosque camporum ne

suscitetis neque evigilare faciatis dilectam quoadusque ipsa velit. Vox dilecti
mei. Ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles. Similis est dilectus
meus capree hynnuloque cervorum. En ipse stat post parietem nostrum respiciens
per fenestras prospiciens per cancellos. Et dilectus meus loquitur michi. Surge
propera amica mea columba mea formosa mea et veni. Iam enim hyemps tran-
siit. ymber abiit et recessit. flores apparuerunt in terra nostra. Tempus pu-
tationis advenit. Vox turturis audita est in terra nostra. Ficus protulit grossos
suos. Vinee florentes dederunt odorem suum. Surge amica mea speciosa mea
et veni. Columba mea in foraminibus petre in caverna macerie. Ostende michi
faciem tuam. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis et facies
tua decora. Capite nobis vulpes parvulas que demoliuntur vineas. Nam vinea
nostra floruit. Dilectus meus michi et ego illi qui pascitur inter lilia donec aspiret
dies et inclinentur umbre. Revertere similis esto dilecte mi capree aut hynnulo
cervorum super montes bethel.

In lectulo meo per noctes quesivi quem diligit anima mea. Quesivi
illum et non inveni. Surgam et circuibo civitatem per vicos et pla-
teas queram quem diligit anima mea. Quesivi illum et non inveni. Invenerunt
me vigiles qui custodiunt civitatem. Num quem diligit anima mea vidis-
tis. Paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea. Te-
nui eum nec dimittam donec introducam illum in domum matris mee et
in cubiculum genitricis mee. Adiuro vos filie iherusalem per capreas cervos-
que camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa
velit. Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex
aromatibus mirre et thuris et universi pulveris pigmentarii. En
lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel omnes
tenentes gladios et ad bella doctissimi. Uniuscuiusque ensis super femur
suum propter timores nocturnos. Ferculum fecit sibi rex salomon de lignis

libani Columpnas eius fecit argenteas. reclinatorium aureum. Ascensum pur
pureum media caritate constravit propter filias ihrlm Egredimini et videte filie
Syon regem salomonem in dyademate quo coronavit eum mater sua in die
desponsationis illius et in die leticie cordis eius

Quam pulchra es amica mea quam pulchra es Oculi tui columbarum
absque eo quod intrinsecus latet Capilli tui sicut greges caprarum que
ascenderunt de monte galaad Dentes tui sicut greges tonsarum que ascen
derunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est inter eas
Sicut vitta coccinea labia tua et eloquium tuum dulce Sicut fragmen
mali punici ita gene tue absque eo quod intrinsecus latet. sicut turris david
collum tuum quod edificatum est cum propugnaculis Mille clipei pendent ex ea
omnis armatura fortium. duo ubera tua sicut duo hynuli capree gemelli qui
pascuntur in liliis donec aspiret dies et inclinentur umbre Vadam
ad montem mirre et ad collem thuris. Tota pulchra es amica mea
et macula non est in te Veni de libano sponsa mea. veni de libano
veni coronaberis de capite amana de vertice sanir et hermon de cubi
libus leonum de montibus pardorum Vulnerasti cor meum soror mea in uno
oculorum tuorum et in uno crine colli tui Quam pulchre sunt mamme tue so
ror mea sponsa mea pulchriora ubera tua vino et odor unguentorum
tuorum super omnia aromata Favus distillans labia tua sponsa mel et lac
sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris Ortus
conclusus soror mea sponsa ortus conclusus fons signatus Emissiones tue
paradisus malorum punicorum cum pomorum fructibus Cypri cum nardo nardus et
crocus fistula et cynamomum cum universis lignis libani mirra et aloe
cum omnibus primis unguentis Fons ortorum puteus aquarum viventium
que fluunt impetu de libano..

Surge aquilo et veni auster perfla ortum meum et fluant aromata
illius. Veniat dilectus meus in ortum suum et comedat fructum pomorum
suorum. Veni in ortum meum soror mea sponsa. Messui mirram meam cum aroma
tibus meis. Comedi favum cum melle meo bibi vinum meum cum lacte meo. Co
medite amici et bibite et inebriamini karissimi. Ego dormio et cor meum vigi
lat. Vox dilecti mei pulsantis. Aperi michi soror mea amica mea colum
ba mea immaculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei
guttis noctium. Expoliavi me tunica mea quomodo induar illa. Lavi pedes me
os quomodo inquinabo illos. Dilectus meus misit manum suam per foramen et venter
meus intremuit ad tactum eius. Surrexi ut aperirem dilecto meo manus
mee distillaverunt mirram. Digiti mei pleni mirra probatissima. Pessulum
hostii mei aperui dilecto meo. At ille declinaverat atque transierat. Anima
mea liquefacta est ut locutus est. Quesivi et non inveni illum vocavi et non respondit
michi. Invenerunt me custodes qui circumeunt civitatem percusserunt et vul
neraverunt me tulerunt pallium michi custodes murorum. Adiuro vos filie
iherusalem si inveneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo.
Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum. Qualis est dilectus
tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos. Dilectus meus candidus et ru
bicundus electus ex milibus. Caput eius aurum optimum. Come eius
sicut elate palmarum nigre quasi corvus. Oculi eius sicut columbe
super rivulos aquarum que lacte sunt lote et resident iuxta fluenta ple
nissima. Gene illius sicut areole aromatum consite a pigmentariis.
Labia illius distillantia mirram primam. Manus illius tornatiles auree
plene iacinctis. Venter eius eburneus distinctus saphiris. Crura illius
columpne marmoree que fundate sunt super bases aureas. Species eius
ut libani electus ut cedri. Guttur illius suavissimum et totus desiderabilis

Talis est dilectus meus Et iste est amicus meus filie ierusalem Quo abiit di
lectus tuus o pulcherrima mulierum · Quo declinavit dilectus tuus et queremus
Dilectus meus descendit in ortum suum ad areolam aromatum eum tecum
ut ibi pascatur in ortis et lilia colligat Ego dilecto meo et dilectus
michi qui pascitur inter lilia Pulchra es amica mea suavis et decora
sicut ierusalem terribilis ut castrorum acies ordinata · Averte oculos tuos
a me quia ipsi me avolare fecerunt Capilli tui sicut greges caprarum
que apparuerunt de galaad Dentes tui sicut grex ovium que ascenderunt
de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est in eis Sicut cor
tex mali punici sic gene tue absque occultis tuis Sexaginta sunt regi
ne et octoginta concubine Et adolescentularum non est numerus · Una est colum
ba mea perfecta mea una est matris sue electa genitrici sue · viderunt eam
filie et beatissimam predicaverunt regine et concubine laudaverunt eam
Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna electa
ut sol terribilis ut castrorum acies ordinata Descendi in ortum meum ut
viderem poma convallium ut inspicerem si floruissent vinee et germi
nassent mala punica Nescivi anima mea conturbavit me propter quadrigas
Revertere revertere sunamitis revertere revertere ut intueamur te aminadab
Quid videbis in sunamite nisi choros castrorum Quam pulchri sunt
gressus tui in calciamentis filia principis Iunctura feminum tuorum sicut
monilia que fabricata sunt manu artificis Umbilicus tuus crater tornati
lis nunquam indigens poculis Venter tuus sicut acervus tritici vallatus li
liis Duo ubera tua sicut duo hynnuli gemelli capree Collum tuum si
cut turris eburnea Oculi tui sicut piscine in esebon que sunt in por
ta filie multitudinis Nasus tuus sicut turris libani que respicit contra

damascum. Caput tuum ut carmelus. Et comae capitis tui sicut purpura
regis vincta canalibus. Quam pulchra es et quam decora carissima in deliciis.
Statura tua assimilata est palmae et ubera tua botris. Dixi ascendam
in palmam et apprehendam fructus eius. Et erunt ubera tua sicut botri vi-
neae. Et odor oris tui sicut malorum. Guttur tuum sicut vinum optimum
dignum dilecto meo ad potandum labiisque et dentibus illius ad ruminandum.
Ego dilecto meo et ad me conversio eius. Veni dilecte mi egrediamur in agrum
commoremur in villis. Mane surgamus ad vineas videamus si floruit vi-
nea. Si flores fructus parturiunt si floruerunt mala punica. Ibi dabo tibi
ubera mea. Mandragorae dederunt odorem in portis nostris. Omnia poma
nova et vetera dilecte mi servavi tibi.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae et inveniam te
foris et deosculer et iam nemo me despiciat. Apprehendam te et ducam
in domum matris meae et in cubiculum genetricis meae. Ibi me docebis et dabo
tibi poculum ex vino condito et mustum malorum granatorum meorum. Laeva eius
sub capite meo et dextera illius amplexabitur me. Adiuro vos filiae
Ierusalem ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Quae
est ista quae ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum.
Sub arbore malo suscitavi te. Ibi corrupta est mater tua. Ibi violata est
genetrix tua. Pone me ut signaculum super cor tuum ut signaculum super bra-
chium tuum quia fortis est ut mors dilectio dura sicut infernus aemulatio
lampades eius lampades ignis atque flammarum. Aquae multae non poterunt
extinguere caritatem neque flumina obruent illam. Si dederit homo omnem substantiam
domus suae pro dilectione quasi nihil despiciet eam. Soror nostra parva et ubera
non habet. Quid faciemus sorori nostrae in die qua alloquenda est. Si murus
est aedificemus super eum propugnacula argentea. Si ostium est compingamus

illius tabulis cedrinis. Ego murus et ubera mea sicut turris ex quo facta sum
coram eo quasi pacem reperiens. Vinea fuit pacifico in ea que habet populos
tradidit eam custodibus vir affert pro fructu eius mille argenteos. Vinea mea
coram me est mille tui pacifici et ducenti hiis qui custodiunt fructus eius. Que
habitas in ortis amici auscultant fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi
et assimilare capree hynuloque cervorum super montes aromatum. Explicit cant[ica]

[illegible]

mundi [illegible] quasi tot [illegible] misit [illegible]

[illegible] ecclesia [illegible] difficultas [illegible]

[illegible] de anima [illegible] ad deum [illegible]

[illegible] sponsi et sponse [illegible]

[illegible] sponse [illegible]

[illegible] amare dei [illegible] sponsi [illegible]

[illegible] dividitur iste liber in duas partes [illegible] amor [illegible]

[illegible] in 3a parte [illegible]

[illegible] amorosa sponse [illegible] sponsi [illegible]

[illegible] amor [illegible] conclusio [illegible]

[illegible] sponsi [illegible] desiderium [illegible]

[illegible] amor [illegible] desiderium [illegible]

[illegible] Osculetur me osculo oris sui [illegible] sponsus sponse [illegible]

[illegible] Quia meliora sunt ubera tua [illegible] in hebreo [illegible] quia meliores sunt amores tui [illegible]

[illegible]

[illegible] sponsi [illegible] sponsa [illegible]

[illegible] dei [illegible]

[illegible] quia meliores sunt amores tui vino [illegible]

[illegible] meliora sunt [illegible]

[illegible] fragrancia [illegible]

[illegible] unguentis optimis [illegible]

[illegible] Oleum effusum nomen tuum [illegible] oleum [illegible]

[illegible] in arabia [illegible]

[illegible]

[illegible] Oleum effusum [illegible]

[illegible] filius [illegible] in egipto [illegible]

[illegible] Ideo adolescentule dilexerunt te [illegible] ad amorem tuum [illegible]

[illegible] filius [illegible] de egipto [illegible] Trahe me post te [illegible]

[illegible] de egipto [illegible] in odorem unguentorum tuorum [illegible]

[illegible] in odorem unguentorum tuorum non est de textu [illegible] in hebreo non est [illegible]

[illegible]

[illegible] Introduxit me rex in cellaria sua [illegible]

[illegible] Exultabimus et letabimur [illegible]

[illegible]

memores uberum tuorum [illegible] amoris tui [illegible] Recti [illegible] diligunt te [illegible] amore

Osculetur me osculo oris sui [illegible]

[illegible] Osculetur me osculo oris sui [illegible]

[illegible]

misterium [illegible] sub [illegible] continetur quia in initio legis et gratie iustitia et pax osculate sunt
Dicit ergo osculetur [illegible] osculo [illegible] osculo eius
corporali [illegible] duorum [illegible] [illegible] ad alterum
[illegible] [illegible] misterium [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] gratie [illegible] gloriose [illegible]
[illegible] osculetur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] fides et [illegible] [illegible]
[illegible] maiestas et [illegible] sublimitas De [illegible] osculo [illegible]
[illegible] osculatur [illegible] quod [illegible]
[illegible] ista sublima maiestas [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] osculo [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] osculabatur [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] oscula dulcedinis [illegible] porrigere [illegible] dulcia oscula [illegible]
[illegible] osculo [illegible] osculetur [illegible]
[illegible] osculum [illegible]
[illegible] osculum [illegible] amoris [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] Quia meliora sunt ubera tua vino. [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] osculum [illegible]
[illegible] meliora sunt ubera tua [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Oleum
effusum nomen tuum [illegible] [illegible]
[illegible] oleum effusum nomen tuum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

victorie [illegible] dei [illegible] regum [illegible] et quasi
[illegible] maris stella [illegible]
[illegible] stella [illegible] maria [illegible]
[illegible] augustiis maria cogita maria [illegible] recedat [illegible]
recedat ab ore [illegible] suffragia [illegible]
[illegible] ipsam [illegible] ipsam [illegible]
[illegible] ipsam [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] maria [illegible]
[illegible] sublime [illegible]
[illegible] laude [illegible]
[illegible] Ideo adolescentule dilexerunt te [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] adolescentule
dilexerunt te [illegible]
[illegible]
[illegible] Trahe me post te [illegible] filium
[illegible] filiale [illegible]
[illegible] In odore [illegible] filiale [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] trahe me post te [illegible]
[illegible] ergo
[illegible]
[illegible]
[illegible] trahe me post te [illegible]
[illegible] In odore unguentorum tuorum currimus [illegible] filius
[illegible]
[illegible] filium [illegible]
[illegible] filius maria [illegible]
In odore unguentorum [illegible]
[illegible] filii [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] filii mei [illegible]
[illegible] Introduxit me rex in cellaria sua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aromata
[illegible]

[illegible] ... recti diligunt te ... [illegible]

Nigra sum sed formosa ... [illegible] ... filie [illegible] ... sicut tabernacula cedar ... [illegible] ... sicut pelles salomonis ... [illegible] ... Nolite me considerare [illegible] quod fusca sim ... [illegible] ... quia decoloravit me sol ... [illegible] ... Filii matris mee pugnaverunt contra me ... [illegible] ... posuerunt me custodem in vineis ... [illegible] ... Vineam meam non custodivi ... [illegible] ... Indica mihi ... [illegible] ... quem diligit anima mea(?)

in meridie i. in tempore tribulacionis [illegible] ubi pastoribus fidelibus [illegible] greges tuos [illegible] ubi
cubes i. requiescis [illegible]
vagari incipiam per greges [illegible] aliarum gencium infidelium sodalium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Si ignoras [illegible]
[illegible]
[illegible] te o pulcherrima inter mulieres [illegible]
[illegible]
[illegible] Et abi post vestigia gregum
[illegible] Et pasce hedos tuos
[illegible] iuxta tabernacula pastorum [illegible]
[illegible] Equitatui meo in curribus
pharaonis assimilavi te amica mea [illegible]
[illegible] assimilavi te equitatui meo [illegible]
[illegible]
pulchre sunt gene tue sicut turturis [illegible]
[illegible]
[illegible] Collum tuum sicut monilia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento [illegible]
[illegible]
[illegible]
Dum esset rex in accubitu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nardus mea [illegible]
[illegible] Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur
[illegible]
[illegible]
[illegible] Botrus cypri [illegible] in vineis engaddi [illegible]

[illegible] Leve meus [illegible] Ecce tu pulchra es [illegible]

[illegible] Ecce tu pulchra es [illegible]

Oculi tui columbarum [illegible]

[illegible] Ecce tu pulcher es dilecte mi [illegible] lectulus noster floridus [illegible]

[illegible] Tigna domorum nostrarum cedrina [illegible] Ego flos campi [illegible]

[illegible] Sicut lilium inter spinas [illegible] Sicut malus [illegible]

[illegible] Sub umbra illius [illegible]

[illegible] Introduxit me rex in cellam vinariam [illegible] ordinavit in me caritatem [illegible]

[illegible] Fulcite me floribus [illegible] Adiuro vos filie Ierusalem [illegible] Ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam [illegible]

[illegible] Vox dilecti [illegible] Ecce iste venit

salientes in montibus id est descendens in monte Synay in quo protulit precepta decalogi quod dicit montes et colles
in plano [illegible] ductus sui populi [illegible] per [illegible] sicut [illegible] fit in [illegible]
[illegible] sicut dominus [illegible] eos de terra Egipti [illegible] *Similis est dilectus meus*
capree et [illegible] desertum [illegible] deserti [illegible] legem [illegible] stat per parietem nostrum
per parietem [illegible] despecta [illegible] et [illegible] predicte [illegible]
[illegible] opus [illegible] per [illegible] illum [illegible]
[illegible] post [illegible] videtur [illegible] ipse videtur
[illegible] *Sequitur* [illegible] parietem [illegible]
Moysi loqui [illegible] forte moriemur. *En dilectus meus loquitur mihi: Surge propera,* id est
surge ad [illegible] *amica mea,* [illegible] *columba mea* [illegible] simplex *formosa mea* [illegible]
[illegible] *et veni* ad [illegible] precepta decalogi [illegible]
[illegible] *Iam enim hiems transiit* id est [illegible] Egipti [illegible]
a [illegible] *Flores apparuerunt in terra nostra,* id est [illegible]
[illegible] flores apparuerunt [illegible]
[illegible] flores in terra [illegible] valde [illegible]
[illegible] *Vox turturis* [illegible] de Egipto [illegible] *Ficus* [illegible]
[illegible] ut dicitur [illegible] vii et xii [illegible]
sicut [illegible] in monte Synay. *Surge propera* [illegible]
Columba mea [illegible] columba [illegible] in foraminibus petre [illegible]
[illegible] columba mea [illegible]
[illegible] in foraminibus petre [illegible] *Ostende mihi faciem tuam, sonet*
[illegible] *Sonet vox tua in auribus meis* [illegible]
[illegible] Moysi [illegible] populo [illegible]
[illegible] *Vox enim tua dulcis*
et facies tua decora. [illegible]
in deserto [illegible] magnificus [illegible] in terra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Moysi [illegible] de terra Egipti [illegible]
[illegible] *Capite nobis vulpes* [illegible] capite nobis id est [illegible]
[illegible] *vulpes parvulas que demoliuntur vineas,* id est [illegible]
[illegible] vineas [illegible] *floruit* id est [illegible]
[illegible] *vinea* [illegible] *nostra floruit* [illegible]
[illegible] in vinea [illegible]
[illegible] Moyse [illegible]
[illegible] dicit sponsa
Dilectus meus mihi et ego illi, [illegible] *qui pascitur inter lilia,* id est [illegible]
[illegible] *Donec aspiret dies* [illegible] Moysi [illegible]
[illegible] *et inclinentur umbre* [illegible]
[illegible] sponsa *revertere dilecte mi* [illegible]
[illegible] super montes Bethel [illegible] super montem Synay [illegible] loquebatur
Moysi [illegible] montes [illegible] Bethel id est domus dei [illegible]
Moyse [illegible] super montes Bethel [illegible]
[illegible] dominus dixit Moysi: Vade et descende [illegible]
[illegible] Moysi [illegible]
in lectulo meo per noctes quesivi [illegible]
[illegible] in Egipto [illegible]

199

nos duce et adducam in conspectu [illegible] quod duo viri dederunt [illegible] [illegible] qui erat [illegible] [illegible]
to [illegible] et super mortem in deserto [illegible] [illegible] et iosue [illegible] imperium [illegible] [illegible]
in lectulo meo [illegible] moyses [illegible] ut [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quem diligit anima mea [illegible] in [illegible] tabernaculo [illegible] [illegible]
et populo ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Invenerunt me vigiles qui [illegible]
custodiunt civitatem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] populi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] populus dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moyses et
aaron [illegible] [illegible] [illegible] vigiles [illegible] moyses et aaron [illegible] [illegible] [illegible] vigilabant super
custodia populi et [illegible] populo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] populo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quem diligit anima mea [illegible] ad moysen et aa
ron [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Paululum cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Quae est ista [illegible] [illegible] [illegible] paululum cum pertransissem eos [illegible]
[illegible] et aaron [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inveni quem diligit anima mea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iosue [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tenui eum nec dimittam donec [illegible] iosue
populo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] donec introducam illum in domum matris mee [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] iosue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iosue [illegible] illud tabernaculum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] matris
et genitricis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] populo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Adiuro vos filie Ierusalem per capreas [illegible] ne suscitetis et [illegible] [illegible] ne de
[illegible] ad ydolatriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ista [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iosue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quae est
ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de sacrificiorum oblacione [illegible]
de castrorum disposicione [illegible] [illegible] tabernaculo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oblacionem sacrificiorum in altari holocaustorum quod erat sub
divo sacerdotes offerebant [illegible] in altari [illegible] [illegible] [illegible] in taberna
culo [illegible] sacrificia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quae
est ista [illegible] [illegible] in [illegible] dei [illegible] ascendit per desertum tendebat enim
ad terram promissionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut virgula fumi ex aromatibus quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et designabat devocionem po
puli [illegible] [illegible] ad terram promissionis [illegible] En lectulum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de castrorum disposicione [illegible] optime disponebantur circa ta
bernaculum [illegible] plenius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erant in parte orientali
et [illegible] in occidentali [illegible] [illegible] in parte aquilonari et meridionali
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tabernaculum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tripli primo tamen duodecim fortes id est sexagesies v milia et fuerunt sexcenta milia
pugnatorum qui circumstabant tabernaculum Numeri ii et adhuc ultra erant
tria milia quingenti quinquaginta sed non computantur Hic quod septima fuerunt tales
numeritas obviaret procedat autem quod vigesies ad designandum v milia quod
presexagesima fortes sexagesies v milia intelliguntur Vel dicitur quod canticum non
loquitur quasi de David in Regum xxiii in Regum ut dicit in libris Paralipomenon
ex fortissimis ipsius Hic dicit ad excludendum milites et pueros et debiles
ex senectute qui non procedebant ad bella qui sunt omnes tenentes gladios
et ad bella doctissimi qui erant prompti et parati ad pugnandum contra inimicos propter timores
nocturnos id est propter subitum adventum adversariorum qui solent ingredi
de nocte Ferculum quod mandatur in tabernaculo quod ad eius aspectum Israel
[illegible] donavit mente devota atque promptissima ex voto quod [illegible]
fecit ad mandatum dei qui precepit tabernaculum fieri ut dicitur Ferculum fecit
sibi rex Salomon id est deus qui ad similitudinem suam fecit fieri tabernaculum quod dicitur
ferculum a ferendo quia portabatur [illegible] de loco ad locum
ut in Numeri iiii Unde in hebreo dicitur papilionem fecit sibi rex Salomon
id est papilio deo portabilis de lignis Libani dicitur in Glosa quia
[illegible] papilio Iacob antequam descendit in Egyptum [illegible] filios suos in de [illegible]
Iacob antequam descenderet in Egyptum [illegible] in deserto ut non [illegible] ligna se
cum ... et tabernaculum deo fecerunt in deserto [illegible] ligna
de quibus tamen facte sunt tabule tabernaculi et vectes et archa
[illegible] portaverunt secum in Egyptum semina et radices arborum
et plura alia propter quod portaverunt secum in Egyptum semina et radices ar-
borum ad opus ad [illegible] de monte Libani qui est intra Chanaan et [illegible]
ad [illegible] tabernaculum dicitur factum de lignis Libani Unde Glosa ut dicitur Glosa
non de tabernaculo dicitur factum de lignis Libani [illegible] de lignis
Sapientia [illegible] non [illegible] aliquid [illegible] praedictis de lignis
Libani id est de lignis filiis illis que [illegible] in Libano Columpnas eius
fecit argenteas quia intra tabernaculum erant iiii columpne quarum
bases erant argentee et in illis columpnis appendebat velum dictis
[illegible] et [illegible] ab basibus que sustinent totum
[illegible] ex [illegible] Reclinatorium id est propiciatorium quod erat quasi sedes
dei aureum quia erat totum de auro purissimo ex [illegible] Ascensum
purpureum ascensus quod erat velum [illegible] in columpnis erat [illegible]
[illegible] et [illegible] quod erat de [illegible] in [illegible]
[illegible] ~~pavimentum erat~~ Media caritate constravit quia [illegible] velum [illegible]
[illegible] super pavimentum erant archa et urna aurea [illegible] manna et virga
Aaron que fronduerat quae erant domine caritatis ad ipsum signa propter [illegible]
id est [illegible] de [illegible] quibus [illegible] erat [illegible] quod
salute [illegible] propiciatorium fiebat oraciones a summo sacerdote Egredimini [illegible]
[illegible] considerare [illegible] [illegible] attendite
[illegible] dei [illegible] et potissime in legis datore quia [illegible] ipsum sibi ele-
git illum et sibi desponsavit ut dicitur Egredimini [illegible] de meditatione ter-
restri et carnali et videte regem Salomon id est deum [illegible] specialiter [illegible]

in dacōe legis q̄ regis ꝯ ddc lege subditis ‖ Quadrate i. rigida districte
Duo conamina inter sua i. plebs hebrea qui legem eius suscepit tamen dm
et regis sum eo mō loqui quo ꝑlus ab ꝯ canac aliq̄ in rege sunt et dum
sed ꝯ dauid ij ꝑ v et uincere vincentis ꝙ dauid in rege scripsit ꝯ
aue hec plebs hebrea inter dei eo q̄ nasatis lacte de ea sum carne ꝯ
regne maia ast. i. iudic ꝯ ꝑposicōes eius i. tpe dacōis legis in quo ꝯ ꝑposuit
sibi plebs illa ut dum iudic lecte cordis eius qui deo placita sunt ꝯ in
ꝑplod dudis exodi xxxiiii eius ubi dm que lornq ꝯ facieng // ‖ Duo
pulchra es et ꝯ sicut quī quedam ꝑuersa sub parabola mulier ꝑciose et
ꝑ pedē ꝑ a la 20 ꝯ quam ad ꝯ quam pulchra es i. valde pulchra o
cula tua colu i. simplices aspectus quam in uno sunt ad gratitudinē intestabis
ꝑ eo q̄ intus latet i. pulchra melior ꝯ ꝑponēs sub uestibus late
re capilli tui sicut greges tui sicut in ornate ꝯ posti et ꝯpodi hec enim sp̄o
tundo et alie mo sunt in oibus ꝯ quibus q̄ tue sunt ꝯ deptitas ꝑ aliq̄ in
paucis aliq̄ in summa dentes tui sicut greges i. albi et lin eadmatui omnes ge
mellis fetibus i. superiores dentes erant in inferioribus sicut gemelli ad in
uice ‖ Et non ꝯ sterilis inter eos i. non ꝯ aliquis dentes suparch nisi per fenis
‖ Sicut uitta coccinea labia tua sunt enim in ꝑte ubi angulus i. rubea q̄
rubedo mo albedine sunt ad decorem ‖ Et eloquium tuum dulce i. gratum oi
bus audientibus ipsum sicut fragmen mali punici q̄ ꝯ rubicundum in parte qua
oppositum soli in genere tue rubicunde in parte ... albe ne
... absque eo q̄ intrinsecus latet ꝯpode ut supra ‖ Sicut turris dauid
collum tuum ... et dentes elevatum ꝯ in ... tenz splendido ‖ Duo ubera tua
sicut duo hinnuli capree gemelli i. uniformitate elevatus ... no
tam minima ꝑ decate in quam sunt ad ... mulieris // ꝯ hac alie
parabola intelligitur pulchritudo spiritualis sponse secundum statum illius temporis ... ꝑ gloria
ꝯ ꝯ patriarcha iacob alio nomine dictus israel a quo sicut a capite nominantur
israelite in mete ... dentes ... capite sunt xij patriarche ... vo moy
ses et aaron dignitates ... dentes vo bellatores pari ad ... aduersario
ꝯ ... dixit ille strenuus bellator ... xiiij sicut pane possimus
eos deuorare / labia vo eloquium dulce ꝑferentia sunt leuite ... dites ꝯ
ꝑsalmos laudes genere ‖ vo rubicunde aliquis leuite ... in altari holo
caustorum in quo erat ignis ꝑpetuus ‖ ꝑ gutturi autem intelligitur studiosi in
lege ut ꝯ ꝑ ... turris ... in mille ... clypei ꝑ
pe ... armatura quam in ꝑpugnatores sunt legis diuine et ꝑ talem
modum ꝯ ‖ Ꝯ semper in primo libri sui in quo ponit sunt studiosorum in
diuina lege fide ... aduersus ... turris dauid ꝯ ... t
... clipei mille ... ꝯ studiorum ‖ Duo ubera sunt
due tabule testimonij ex quibus ... lac sac et deuotois // donec
aspiret dies ꝯ noui testamenti ꝯ quo ꝯ apostolus ‖ Ecce iam nox processit
etc. ‖ Unde ꝯ luce xxj ... vsque ad illorum in quo incepit
dies noui testamenti ‖ Et inclinentur umbre q̄ in nouo testamento cessa
uerunt figure ad reddendum ueritatem ... erat umbre ‖ Vadam ad mon
tem // ‖ Nota q̄ salomon ꝯ scripsit mutuum amorem sponsi et sponse secundum statum

exitus de egypto et processus in deserto usque quo ascenderet inde fuit secundum statum accessus
ad terram sed ad terram sanctam et dicitur in de quod primo describitur quoniam ad ingressum terre secundo
quoniam ad statum populi possesse tercio ibi Tu tota [illegible] exultat [illegible] duobus
ad ingressum terre secundo pedes ibi [illegible] Primum ante exultatum de amore sponsi
et sponse qui fuerat eos [illegible] ambulare propter quod dicit sponsus **Vade ad montem mirre** et cetera id est ad montem inde qui est montuosa magna [illegible] que de
sponse [illegible] de te exultare advertendum illum quod [illegible] et dux vie tue [illegible]
eum duxit Josue qui secundum [illegible] Moyse ita eos terram non dimittam te neque
derelinquam tunc [illegible] dicebat populo [illegible] terra quam [illegible] patribus tuis et cetera
et [illegible] exultet eam [illegible] **Tota pulchra es amica mea** quod [illegible]
[illegible] Moysi morte qui predicavit in [illegible]
[illegible] plus [illegible] notabilis macula post [illegible] Josue **Veni de Libano** [illegible]
de Libano [illegible] in Judeam [illegible] sicut aliqui loci ultra Jordanem [illegible]
filii Israel venerunt ad Judeam [illegible] loca [illegible]
[illegible] Et de [illegible] veni ad maiorem exultacionem [illegible] terra [illegible]
[illegible] de Amana et cetera in [illegible]
te Amana et cetera sunt [illegible] Amana Sanyr et Hermon nomina montium ultra
[illegible] Jordanem [illegible] Unde videtur terra [illegible] et [illegible] plus Israel illud
veniens appropinquabat terre [illegible] promissionem gaudens propter pulchritudinem eius et [illegible]
te [illegible] sibi [illegible] ut coronas in signum exultacionis [illegible] translacio [illegible]
coronaberis de capite Amana Videns terram promissionem de locis istis de cubi
libus leonum et cetera in montibus [illegible] illis erat cubilia leonum et pardorum non
tamen nocuerunt filiis Israel sicut nec serpentes horribiles in deserto [illegible]
[illegible] filii Israel [illegible] **Vulnerasti cor meum** et cetera
amacionis ad expressionem amoris in [illegible] tuorum [illegible] in Moyse qui supra
[illegible] sponse qui fuit deo valde amabilis et propter eum [illegible] fuit po
pulo valde acceptus et fuit [illegible] de capillis sponse [illegible] ut dictum
est supra **Quam pulchre** sunt mamme tue exponitur ut supra de uberibus spon
se [illegible] mamme pulchra [illegible] pulchritudinem et [illegible] legis
[illegible] in tabulis **Favus distillans labia tua** [illegible]
[illegible] sacerdotes et antiquorum [illegible] Et odor [illegible]
[illegible] tuorum [illegible] unguento [illegible] tabernaculum
et [illegible] eius [illegible] vestes [illegible] tabernaculum [illegible]
in magno decore et ornatu [illegible] **Ortus conclusus** et cetera [illegible]
[illegible] ad terre promissionis ingressum [illegible] fertilitas terre et eius
amenitas et [illegible] ibi terra **soror mea sponsa** [illegible]
sponsa dei eo quod [illegible] lege in monte Synay et soror [illegible]
[illegible] de gente illa [illegible] terra [illegible]
[illegible] propter eius fecunditatem [illegible]
[illegible] mari mediterraneo ab oriente Jordane flumine ab aquilone monte Ly
bani a meridie deserto egypti [illegible] **Fons signatus**
[illegible] in singularibus [illegible] in [illegible] alibi in scriptura
[illegible] in illa terra multos fontes ita limpidos ac si essent sigillati [illegible]

tia ut hoc possit aquas irrigare. Emissiones tue paradisus. i. 38 plurimi inde descen-
dentes reddunt terram amenam ad modum paradisi unde de quadam parte illius terre di-
citur xiij [illegible] atque loci omnibus videtur cum terra regionis Jordanis que uni-
versa irrigabatur sicut paradisus domini etc. Malorum punicorum .i. malogranatorum que crescunt
in ea terra cum multis aliis arboribus fructiferis. Cypri cum nardo. Cypri autem
[illegible] et plinius [illegible] cyprus que est arbor aromatica et crescit in
vineis engaddi ut dicitur de [illegible] capitulo. Nardus est planta aromatica
et crocus herba aromatica. Fistula herba est [illegible] canna quarum succus
per decoctionem fit [illegible] et cynamomum arbor aromatica. Cum universis lig-
nis libani in extremitate terre promissionis versus aquilonem in quo crescunt
cedri et multa alia preciosa. Myrrha et aloe est autem aloe arbor a-
romatica cuius lignum est valde odoriferum et gummi valet ad medicinas et [illegible]
[illegible] et ideo subditur cum omnibus primis unguentis. Unguenta dicit ad [illegible]
[illegible] terre promissionis in qua [illegible] ad hoc subditur
Fons ortorum etc. hic de [illegible] Jordanis flumine qui transit secundum longitudinem
terre promissionis eam rigans in multis locis. Fons ortorum et [illegible]
[illegible] in singulari [illegible] fontibus in plurali sed de [illegible]
[illegible] Jordanis ex duobus fontibus oritur quorum unus vocatur Jor [illegible]
habundat in aquis eo modo loquendi quo aliquis habundans in pecuniis de-
[illegible] viventium dicuntur [illegible] illa que [illegible]
[illegible] ut aliud et etiam [illegible]
[illegible] augmentum et decrementum et ad [illegible]
[illegible] que [illegible] ex fontibus quales sunt aque Jordanis a-
que [illegible] que fluunt impetu de libano. Surge
aquilo et veni auster etc. [illegible] ad [illegible]
[illegible] de arboribus aromaticis [illegible] terre que tollunt [illegible]
eo quod sunt preciose [illegible] terre promissionis ad
[illegible] sponse.
4 Veniat dilectus meus [illegible] sponsi et sponse [illegible]
[illegible] possesse
et [illegible] in [illegible] a
[illegible] ad [illegible] Ego dormio [illegible]
[illegible] in [illegible] et ideo [illegible] et [illegible] ibi [illegible]
go dormio etc. Circa primum dicit sponsa Veniat dilectus meus in ortum su-
um .i. [illegible] in [illegible] que vocatur
[illegible] eo quod colebatur ibi ut comedat fructum pomorum suorum etc. .i. [illegible] me
faciat [illegible] in [illegible] in pace eo modo loquendi quo dicit dominus [illegible]
xxij abraham [illegible] quod timeas deum .i. [illegible] feci vel quod [illegible]
ut [illegible] in [illegible] aliis [illegible] deo [illegible]
saule saule quid me persequeris .i. fideles meos et ideo [illegible] fructum
terre [illegible] deo quod [illegible] comedit [illegible] in [illegible] terra
[illegible] comedent de fructibus terre [illegible] manna etc.
et quod [illegible] deo ideo subditur in persona sponsi Veni in ortum

meam soror mea sponsa habitando in bonorum habundancia ut subditur mes-
sui mirram meam etc. in terram [illegible] bona [illegible] exponitur ut dicitur [illegible]
met fauum cum melle meo etc. quod designatur habundancia mellis vini et lactis
in terra illa promissionis ut subditur Comedite amici mei et etc. in quo dicitur ad [illegible]
paradisum et latam [illegible] omnium bonorum habundanciam et hoc patet ex dictis
in veteris testamenti. Ego dormio. Hic ponitur adversa populus eius [illegible] ex
habundancia bonorum temporalium declinavit ad ydolatriam sicut predictum
erat Moyses Deutero. xxxii Incrassatus est dilectus et recalcitravit incrassatus
impinguatus dilatatus dereliquit deum factorem etc. Et ideo deinde [illegible] multa suffe-
rendo in[illegible] penam debitam ut sic pena docente reduceret ad primam [illegible]
[illegible] et sic procedit quia primo ponitur culpa 2o pena in dilectus meus 3o penitencia ibi
surrexi. Circa primum dicit in persona domini Ego dormio id est peccata ad tempus dissimulo
unde [illegible] dicitur deus dormire cum pessimos homines differt punire. Et cor meum
vigilat id est providet tempus puniendi. Et subditur in persona sponse Vox dilecti mei
per prophetas suas et doctores pulsantis me ad penitenciam. Aperi mihi etc. [illegible] bona
soror mea amica mea etc. tempore [illegible] tue [illegible] quia caput meum
plenum est rore quia tempore [illegible] plurima penalitas nocturna magna
[illegible] plurima differentia [illegible] pravitate et multiplicitate materie [illegible]
Chaldeorum primo et secundo [illegible] modo [illegible] reconsiliaciones [illegible]
se desiderant et non tardat ad [illegible] tempus. Et subditur in
persona male reconsiliatorum renuentium cum dicit Expoliavi me tunica mea
divini cultus [illegible]. Lavi [illegible] in libro Judicum
[illegible] cum quo [illegible]
[illegible] nolebat populus [illegible]
pedes meos [illegible] ydolatrie [illegible] qui [illegible]
[illegible] exponit Ita [illegible] dilectus [illegible]
[illegible] sponsa Dilectus meus misit manum
suam [illegible] ad [illegible] me per foramen [illegible]
[illegible] sibi [illegible] fenestram ut
aliquando [illegible] ad [illegible] Et venter meus intremuit ad
tactum eius [illegible] libro
[illegible] in pluribus locis Surrexi [illegible] pena docente subditur penitencia
et dicit [illegible] post reconsiliacionem 2o ponitur
[illegible] Circa primum dicit sponsa Surrexi ut aperirem
dilecto [illegible] et sic [illegible] manus mee distilla-
verunt mirram [illegible] me ad opera penitencie que designatur per amaritudinem
mirre. Pessulum ostii mei aperui [illegible] pessulum [illegible]
in magna [illegible] designatur [illegible] in [illegible]
subditur [illegible] ille [illegible] non [illegible] ad clamorem populi
[illegible] afflictionis ut subditur anima mea li-
[illegible] in patella [illegible] dimisso in afflictione [illegible]
[illegible] in [illegible] suo [illegible] illud [illegible] deus

non solum liberabat populum sed dimittebat eum affligi ab adversariis ut a philis-
teis moabitis et ceteris gentibus ita terra inde e contra ut [illegible] sibi
iudicis et primi regis [illegible] subditur posuerunt me custodem et cetera id est principes ter-
re in [illegible] inde e contra quam vocatur civitas a ierusalem metropoli inde
presentes me [illegible] in [illegible] populus tale ut pallium meum spolia-
vi [illegible] et quod populus [illegible] propter [illegible] ydolatrie non [illegible] dignus exaudi-
ri [illegible] se [illegible] ad [illegible] ab ydolatria quod [illegible] in populo isto fue-
runt aliqui reges [illegible] populus [illegible] ut [illegible] principes ad ydolatriam de-
clinaverunt [illegible] ad Eliam [illegible] in [illegible] mala vi-
rorum quorum genua non sunt curvata ante baal et quod [illegible] talium sunt ex-
audibiles [illegible] Adiuro vos filie ierusalem et cetera id est [illegible] de nocte [illegible] ut est
[illegible] ad quem dominum [illegible] quod filie ierusalem [illegible] fragiles populi [illegible]
[illegible] quia in [illegible] de eodem populo [illegible] filie propter fragilitatem sexus [illegible] eodem [illegible] [illegible]
devotos [illegible] quid fit [illegible] que magis [illegible] solum in mulieribus [illegible]
[illegible] de [illegible] non in [illegible] septima ex
[illegible] non solum [illegible] [illegible] sed [illegible] leo [illegible]
[illegible] magnanimitatis [illegible] vicit leo de tribu iuda et [illegible]
[illegible] leo et cetera [illegible] ierusalem [illegible]
[illegible] in orationibus [illegible] ut annuncietis ei
quia amore langueo id est [illegible] Qualis est [illegible]
[illegible] et [illegible] primo [illegible] secundo [illegible]
id est dilectus meus [illegible] populus [illegible] ad devotos populi
ad [illegible] suffragium [illegible] devoti [illegible] populum ad [illegible]
[illegible] dei et eius [illegible] in [illegible] qualis est dilectus meus
id est [illegible] attendas [illegible] est amabilis et bonus ex dilecto id est [illegible] diligi-
tibus [illegible] ad [illegible] dinarum [illegible]
filius [illegible] a patre sed dilectus ex dilecto et [illegible] ab [illegible] amor
[illegible] O pulcherrima mulierum id est aliarum [illegible]
[illegible] in [illegible] legis [illegible] ut dominum [illegible] qualis est dilectus meus
[illegible] eiusdem ad maiorem [illegible] Dilectus meus [illegible]
[illegible] dei [illegible] et bonitate [illegible] ad [illegible]
ad salutem [illegible] primo [illegible] secundo [illegible]
in quo [illegible] sub parabola [illegible] fortis et [illegible]
[illegible] parabola primo [illegible] et secundo [illegible] dilectus meus candidus
et rubicundus id est in [illegible] electus ex milibus id est in milibus [illegible] non
[illegible] caput eius aurum optimum id est [illegible] Come
eius elate palmarum id est fortes [illegible] foliorum et [illegible]
[illegible] capillorum Nigre quasi corvus [illegible] capillorum [illegible]
[illegible] et [illegible] metaphora [illegible] fortis [illegible] come
eius [illegible] Daniel [illegible] sub parabola [illegible]
et [illegible] de eo antiquus dierum [illegible] et [illegible] capilli eius [illegible] lana munda id est
alba [illegible] eius sicut columbe id est [illegible] simplices et [illegible]
[illegible] ad se [illegible] ne appareat in eis aliqua [illegible] quasi lacte sunt lote

i. albe ad modum lactis lote et columbe sunt grossiores aliis et propter hoc notatur gros-
sitas in oculis sponsi. Gene illius areole aromatum est et areola porcio terre bene
seminata. Unde Exodi xvii de areolis. Similiter sunt que plantant valde. Visum quando incipiunt
semina pullulare dicitur enim propheta quod videtur sationes delectant visum et confortant et maxime
quando sunt libere aromatice dicitur igitur gene illius et cetera i. sunt ita delectabiles ad videndum sicut are-
ole seminum aromatum pullulancium consite a pigmentariis i. multe ordinate ab omnibus
talibus aromatum que pigmenta dicuntur. Labia eius lilia distillancia mirram primam
scilicet est in hebreo per hoc designatur mundicia eloquii et grossitas. Manus eius
tornatiles auree in hebreo dicitur rote auree per quod designatur quod manus sponsi
sunt ornate anulis aureis que sunt figure circulares ad similitudinem. Plene iacinctis
i. saphiris qui sunt iacinctini coloris tales enim lapides ponuntur in anulis.
Venter eius eburneus i. albus et politus distinctus saphiris i. ornatus la-
pidibus preciosis non in mediate super carnem sed super veste que operit ventrem
sed in vestibus circa collum et manus ornatum nobilissimum inde ponuntur
lapides preciosi circa tunc temporis circa pectus usque ventrem descendens. Crura eius
columpne et cetera i. fortia ad modum columpnarum super bases aureas i. super
pedes calceatos calceis in superficie deauratis quales portant nobiles
de Hyspania. Species eius ut libani i. forma eius grossa sicut libanus qui est arbor a-
romatica ramosa et valde grossa. Libanus enim non est hic nomen montis prout est acceptus
supra in pluribus locis. Electus ut cedrus i. status eius erectus ad modum cedri. Guttur eius
suavissimum i. album politum et grossum et propter omnia predicta facit ad grossitatem in-
neris (?) ideo sub(iungitur) et totus desiderabilis. Licet autem parabola secundum omnes doctores hebreos
et latinos intelligatur de deo de eo dicitur [illegible] xvii [illegible] quando fortia corporis non [illegible]
scribitur magis oculos et cetera membra que nominantur ut ex membrorum diversitate nobiles
effectus sue potencie designentur. Iste magis oculos dicitur quando intellectu videt, manus quando
omnia operatur sicut ergo de eo dicitur dilectus et cetera i. benignus misericordia atque multiplicis faciens
enim electos a rati[illegible] et ardescit electus ex milibus i. pre omnibus diligendus in
theo[illegible] vexillatus ex milibus i. stans in exercitu suo milia milia angelorum
Daniel vii milia ministrabat ei et decies milies centena milia assistebat et cetera. Caput
eius aurum optimum i. coronatum aurea decoratum in qua notatur dignitas regia
regia quam dicitur rex regum et cetera. Come eius i. attributa divina ut sapiencia bonitas
et cetera. Sicut come in vertice capitis et adiacent sic attributa sunt ad eius divina esse (?)
designatur. Per modum qualitatum sibi adiacencium sicut elate palmarum que in ea
sunt nigre quasi corvus quod non senescunt per antiquitatem enim hic intelligitur. Sicut
iuvenes ut predictum est. Oculi eius sicut columbe que uno simul intuitu videt omnia que
lacte lote sunt quod ex [illegible] eorum que sunt extra se non vilescit intellectus eius ut dicitur co-
mentatorum erroneus sed xii methaphisice non enim [illegible] ea per formam extrinsecam a
rebus acceptam sed per suam essenciam omnia perfecte representat. Gene illius sunt utique actiua
sicut oculi utique cognitiva extendendo in electos suos ad se per fidem et amorem incorporant
sibi eos sicut per generacionem incorporantur materiales cibi. Unde dicit salvator Iohannis
iiii Ego cibum habeo et cetera quod intelligitur ad literam de samaritanis sibi per fidem
incorporandis. Sicut areole aromatum quia sicut ex areolis aromatum exalat odor bonus
reficiens olfactum ita ex amore divino attrahente revocantur ad eum bonorum. Labia eius sunt
utique informandi sectorum quibus loquitur sanctis prophetis ideo sub(iungitur) labia distillancia et cetera
quia verba eius sunt a corrupcione preservativa. Manus eius i. eius potencia o

pectura tornatiles auree quia figurant in claritate angelorum multa presto operari
nos docentur ... dicit quia ipsa sunt opera et venter eius i. e. oculatio divinorum
dicorum Venter eius eburneus distinctus saphiris quia non potest scire quid habeat in ventre
eburneus eius est enim ebur frigidum et album quia considerationes videtur dei continet
frigus vero a peccato retrahit quia in ... promovet deum videt sicut angelus Et sic
candidatur et desiderio celesti vite ornatur ... distinctus saphiris quia
enim saphirus coloris celestis Crura illius sunt eius vero qua sustentatur omnia
et bases auree suppodiantur divina seu speciose Species eius ut libanum electus ut cedrus
quia pulcritudo eius est summe dilectabilis et altitudo in qua ... cedrus
illius et totus desiderabilis quia infinite bonitatis Talis est dilectus meus qui dici-
tur corde toto et ore confiteor quia istum debeo semper omnibus diligere // Quo abi-
it sic exponitur sicut ... in perfecte et confitentes sunt admirandi erit
circa deum a presbiteris ... in ipsorum corde Quo etc. q. d. patefac
te mutare in reconsiliatione ad sponsum ... et querimus etc. Ista tamen littera
quo abiit etc. exponenda est ad tempus captionis arche per philisteos et trans-
lationis eius ad terram illorum que enim dicitur deus abisse de terra israel eo quod
peccatorum super archa erant locus dei dicebatur O pulcherrima
mulierum i. in tempore desponsationis tunc ... prelegis ...
quo abiit ... eiusdem ... expressionem ... / quo
declinavit ... arche ... non
... et ... et ...
ad tempus quo david ... a sacerdotibus et levitis ad reduce-
ndum ... in ... ij ... vi ...
¶ Dilectus meus etc. hic ... describitur amor sponsi et sponse ... david usque ad vii
et dicitur in ... primo ... tempus david ... salomonis descendit ... 3o ...
sequentem usque ad captivitatem babilonicam ibi nescivi ... tempus post captivitatem
... primo ... sponse ...
... pulchra es amica mea ... quod reducta archa in israel ...
... ibi ... sacerdotes et levitas ad laudandum ...
... ubi apparuit benignitas dei et eius reconciliatio ...
... sponsa dicit dilectus meus descendit in ortum suum etc. i. ... tabernaculum ...
... david ad ... arche ij ... vi ... in ortis i. ...
in sacrificiis et oblationibus ... et devotione ... sacrificio ...
... odoratus ... suavitatis Et lilia colligat i. ...
... applicet Ego dilecto meo etc. i. ipsi soli ...
... ad suum obsequium applicet ... necessitatibus ... Pulchra es hic ...
... et dilectus meus ... necessitatibus ...
sponsus sponsam ... pulchra es amica mea
i. ad ...
tate ... in israel ... in ... domini ...
... adolescendo ... Terribilis ut castrorum
etc. quia tempore david in ... israel ... Averte oculos
tuos a me ... et ... loqui amatorie in expressione amoris
... sponse ... vade ...
... diligit ... albo et ...
puer ... eius ...
de studiosis in lege ... divina ... etc. ...

tibi, si ab eis et sic de ab eis avalac, [illegible] ergo quod dicitur ante in libro Numerorum
magnifico rimosa [illegible] vos quam prestator est maiestatis opprimet agitando. Capitulum
tertium. Et sic exponatur sed supra in sexto capitulo usque ibi sexaginta sunt regine etc. quod littera
[illegible]. Vel sic sexaginta persone descenderunt ab Abraham per Ysaac et duo filii eius
Ysmahel et xii filii filii eius de Cetura et filii eius xvi et filii Iacob xii et filii
Esau xvi. Et octoginta concubine, id est octoginta persone de Noe usque ad Abraham
exclusive, et iste numerus eos accipientur ex parte patris primo capitulo et sic regine
sunt maioris generationis regum ita persone descendentes ab Abraham per dei [illegible]
fidei Abrahe exceptionem et nobilibus Noe quod descendentes ante. Et adolescentularum
non est numerus, id est et quorum a patribus descenderunt non est numerus, id est multe valde. Una
est columba mea, id est de omnibus patribus gentibus non elegi nisi unam in sponsam, id est populum
Israel quem desponsavi per legem. Aliter etiam sic exponitur quod licet solum in [illegible] Iherusalem
fieret oblatio sacrificiorum tamen in singulis civitatibus, opidis et villis inde erant loca ubi
se congregabant populus ad orandum et ad audiendum legem divinam et dicebantur syna-
goge. Ergo per reginas sunt in [illegible] synagoge civitatum, per concubinas opidorum
et forte iste et ille fuerunt multe, nimis non potest [illegible] unus determinatus numerus inde ci-
natos sed alibi in Scriptura dicitur vii decies mille decena milia assistebant
ei. Singulis eius assistentes deo sunt in multo maiori numero quam ex potestates
per unam quod dicitur columba et sponsa intelligitur tabernaculum ubi in Iherusalem erat arca
[illegible] cultus dei ubi erat [illegible] et dicitur electa inde sunt
[illegible] quod pertinet civitatibus et locis [illegible] ad dei cultum electa [illegible] illa quod [illegible] est Iherusalem libera
a [illegible] triumphati [illegible] militares [illegible]. Illa quod sponsa est Iherusalem et aliis non
est quod est [illegible]. Viderunt eam filie Syon, populus de civitate Iherusalem et aliis [illegible]
[illegible] locis inde commendaverunt cultum dei quam erat in Iherusalem [illegible] quod ad
[illegible] Que est ista que progreditur quasi
aurora [illegible] sicut Iherusalem [illegible] apparet de die sol [illegible] maiorem pulchritudinem et luna
de nocte et aurora inter diem et noctem et [illegible] pulchritudine erat tempore
David quando cultus dei valde augmentatur [illegible] usque ad [illegible] ita quod
David qui cultum dei [illegible] sit pulchrior tempore [illegible] quod signatur per diem ut [illegible] quod per noctem
non fuit pulchrior tempore [illegible] per auroram. Descendi in ortum etc. [illegible]
amor sponsi et sponse per Salomonis tempore quando edificavit deus templum nobilissimum et in eius dedicatione
descendit divinitas in signo visibili nebule iii Regum viii [illegible] quod tunc [illegible] dominus dixit
ut habitaret in nebula [illegible] ergo sponsus descendi in ortum meum etc. id est in Salomonis
templum quod [illegible] umbraculum ut viderem poma convallium a opera bona [illegible] et
videre si floruissent vinee, id est [illegible] et [illegible] Et vinea [illegible] domini [illegible]
est que floruit tempore David et germinassent mala punica a sacerdotibus et levite [illegible]
[illegible] summi sacerdotis [illegible] quod meo [illegible]
[illegible] mala punica [illegible] tempore vero Salomonis [illegible]
[illegible] officium [illegible] Abiathar [illegible] summus sacerdos
[illegible] summi sacerdotis officium [illegible] filius Eleazari filii Aaron iii Regum [illegible]
[illegible] summus sacerdos [illegible] Nescivi [illegible] sponse [illegible]
[illegible] Babilonis [illegible] Vel aliter quod [illegible]
tempore Salomonis usque ad captivitatem [illegible] ad ydolatriam [illegible]
[illegible] ydola
[illegible] in [illegible] et postea alie due [illegible]
maxime tempore Achaz et Manasse regis Iuda [illegible] ut [illegible] Regum [illegible] quod [illegible]
captivitate [illegible] regis Assiriorum iiii Regum xviii et postea due alie [illegible] regis Babilonis

unde et vos propter quod lamentando dicit sponsa nescivi conturbavit anima mea me ut beneficia
dei temporibus preteritis exhibita. Anima mea conturbavit me i. me commovit ad ydolatriam inducere. Jeroboa[m]
enim timore perdendi regnum vitulos aureos induxit populum ad ydolatriam ne si iret in Jerusalem
adolendum deo reverteretur ad posteros domus David sive roboam filium Salomonis et sic propter quadrigas
aminadab quia quadrige iste populus regni Jude eo quod tribus Juda fuit omnibus doctoribus ecclesie
veteris et sermones meruerunt dignitatem regiam in transitu maris rubri nam aliis
tribubus formidantibus moysen sequi quando intrare deberent tribus Juda ostenderet se
tuta fuit primum et aliis ostenderet deberet eodem tunc ac aminadab caput principes
tribus Jude qui egressus de egypto cum naason filio suo qui mortuo patre successit
sibi in principatum unde dicitur Hebrei dicunt quod secundum sic anima mea posuit me quadrigas
populi principatus ita quod audaces non esse quia unde non propter quod sunt duo nova signi-
ficativa primum principatum et sic expositio anima mea i. voluntas mea que sunt nova
sponse in scriptura eo quod morem aliarum accipere posse ad agendum voluntas vero sponsa i. deus
et populum ad ydolatriam propter quod fuit captivatus in tempore domini de ro sequitur posuit
me quadrigas populi principatus sive assyriorum et babiloniorum qui ducebant filios i. filium
captivitate sic quadrigas oneratos imponentes eis onera gravia i. itinere ad por-
tandum. // Revertere sequitur quod tangit statum populi a reditu babilonice captivitatis usque ad
tempora machabeorum et sic dicit revertere revertere sic de captivitate sunamitis
sive nova quod sponsa a civitate nova sunt in qua plures obsequiatus fuit et
hierusalem unde propter unde in hebreo sunt secundum revertere revertere ad statum primum sunamitis
id est sunt integrum ut apertum et sic exhibit ad quod interpretatur Sunamitis i. in-
tegra ut ... que est revertere ad statum primum et colos tue vel melius ad statum
integrum fidei tue quod post reditum captivitatis babilonice sic fuit amplius ydolatrie
subiecte primo persarum secundo grecorum tertio romanorum fecerit tamen fidelitatem in cultu
unius veri dei usque ad xvi et ... quater revertere quod primo aliqui redierunt de
babilone cum zorobabel duce. secundo alii cum esdra sacerdote primo hester vi
tertio alii cum neemia quarto tempore unde machabei populus quando prelia et preliorum an-
tiochi fugerat ad loca deserta redierunt ad civitates et loca sua post victoriam
de ducibus antiochi unde sequitur primo machabeorum. Ut intueamur te. celestem
deum intra unde videtur quod temporibus illis populus iste molestatus fuit ab aliis
propter quod oportebat eum frequenter pugnare sic sibi quos videbat in sunamite sunt
sicut chori castrorum i. exercitus paratorum ad pugnandum quod tempore
neemie in reparatione muri una manu faciebat opus et altera tenebat gladium
et inde populus erat armatus ad melius resistendum adversariis neemie iiii et
postea machabeorum tempore populus iste fuit in bellis quasi continuo ut dicitur primo et secundo
machabeorum. Quam pulchri sunt pedes tui ... describitur amor sponsi et sponse quantum
veteris testamenti in quantum nostri et dicitur quantum cum primo pede ... sta-
tum incohatum et secundo incohati dilatatum i. vel dilatati unde tertio dilatati iustitia dimo-
tus. Iuncture primum quod sponsa gladii secundum ad pectus ... ascendendo
describit sponsa sub parabola mulieris ... ibi describitur
sponse pulchritudo incipiendo a superioribus ad inferiora ad superiora tendendo quod tempore ve-
teris testamenti sponsa quasi a deo procedit et regreditur quod tempore vero novi de terrenis
ad celestia in deum redimit ... parabola mulieris secundo expositio quod in ad
... valde pulchri sunt gressus tui in calciamentis ad honestatem
mulieris tam fuit quod maturiore et honeste incedat et calciatis pedibus quod in
honestum esset quod nudi pedes apparerent. Iunctura femorum tuorum et sequitur designatur
quod iunctura sit in interius sunt debite collocate ad excludendum ...

dicta est. Umbilicus tuus crater tornatilis, id est rotundus et bene formatus; et accipitur hic umbilicus pro superficie
ventris in cuius medio est umbilicus. [illegible] umbilicus [illegible] signat
[illegible] dispositio ventris exterius. Venter tuus sicut acervus tritici, id est multum fecundus in prole, vallatus
liliis, id est decoratus maritali castitate. Duo ubera tua etc., id est aequalia [illegible] et [illegible]
[illegible] lacte pro prole nutrienda. Collum tuum sicut turris etc., id est [illegible] ad modum turris et album ad
modum eboris. Oculi tui sicut piscinae etc. [illegible] Hesebon non est [illegible] civitatis ultra
Iordanem [illegible] quae dicitur [illegible] ignis de Esebon [illegible] quae fuit [illegible]
etc. [illegible] oculi tui sicut piscinae in [illegible], id est magnae [illegible] quae sunt in porta, id est
[illegible] portae filiae multitudinis, id est [illegible] quae dicitur multitudinis filia eo quod erat plena populo [illegible]
[illegible] erant duae piscinae [illegible] decorantes [illegible] plenae et mundae [illegible]
[illegible] oculi piscinis aquarum eo quod sunt aqui ad modum [illegible]
[illegible] lacrimas [illegible]. Nasus tuus sicut turris Libani etc., id est [illegible] bene
sedens in facie sicut turris Libani quae erat [illegible] et bene sita in extremitate terrae promissionis
[illegible] contra Damascum quae erat civitas [illegible] qui frequenter [illegible] adversarii [illegible]
caput tuum ut Carmelus, id est super eminens corpori et bene sedens sicut mons Carmelus
[illegible] Libanum data est
in terra promissionis qui est fructifer et grossus [illegible] in canalibus ad laudem
ei decorem Carmeli et Saron, et comae capitis tui etc., id est [illegible] capillorum
[illegible] ut color [illegible] signatur [illegible] capillorum
sponsae in colore sicut purpura quae tingitur [illegible] regis fit color excellens
[illegible] Statura tua assimilata est palmae, id est recta est et alta et
[illegible] ubera tua botris [illegible] lactis [illegible] ad [illegible] sponsae corporalis
[illegible] ad [illegible] decor sponsae spiritualis [illegible]
[illegible] in calceamentis [illegible]
[illegible] pellibus [illegible] mortuorum [illegible] mortis [illegible]
[illegible] pedes sponsae [illegible] filia principis, id est
quae dicitur sponsa et filia Christi qui est princeps regum terrae [illegible] iuncturae femorum tuorum
[illegible] fabricata est manu artificis
[illegible] umbilicus tuus crater [illegible] umbilicum [illegible]
[illegible] fecunditas ad generandum
[illegible] spiritualiter [illegible]
[illegible] vallatus liliis, id est castitatis. Duo ubera
[illegible] duo testamenta [illegible] augmentatur [illegible]
[illegible] infantes [illegible]
[illegible] in salute. Collum tuum etc. [illegible] fides [illegible] caritate [illegible]
sponsae capiti suo Christo [illegible] caput [illegible]
[illegible] nasus [illegible] fideles ab infidelibus [illegible]
[illegible] fideles [illegible] ego [illegible] oves meas [illegible]
[illegible] fideles [illegible] caput tuum, id est [illegible] capitis [illegible]
[illegible] piscinae [illegible] vitae spiritualis [illegible]
[illegible] capite [illegible] Carmelus [illegible]
[illegible] Christi [illegible] Christo capiti [illegible]
[illegible] comae [illegible] capitis [illegible] apostoli qui [illegible] adhaeserunt Christo capiti [illegible]
purpura regis [illegible] sanguine [illegible] palma [illegible]
[illegible] quam pulchra es [illegible] quam pulchra es [illegible]
carissima, id est [illegible] in deliciis
[illegible] passio Christi [illegible] deliciarum [illegible] sponsae. Statura tua etc. [illegible]

in rectitudine et latitudine iustitie et altitudine contemplationis [illegible]. Et ubera tua et c. [illegible]
habundantia lactis admittendi ut nutriri filios Christi et cetera. Dixi ascendam. Hic ostendit
[illegible] sponse quantum ad perfectos [illegible] de quibus dicit sponsus: ascendam, id est ascendere fa-
ciam perfectos meos in palmam, id est in contemplationis altitudinem, sicut palma fructus suos habet
in summitate. Et capiam fructus eius et c. ex habundantia lactis sacre doctrine. Contemplatio enim
in contemplatione [illegible] que per eam producta effunditur sicut patet de Paulo post raptum
et de multis doctoribus aliis. Et odor oris tui, id est doctrine, unde Paulus apostolus II Cor. II: Christi bonus
odor sumus [illegible] manifestat [illegible] bonus odor [illegible] et c. et ad istud pertinet quod
subditur guttur tuum in quo formatur predicatio. Sicut vinum optimum inebrians digne dilecto
meo [illegible] mentes fidelium [illegible] vinum [illegible] est valde pla-
citum deo. Sequitur: dignum dilecto meo et c. Et hic concludit sponsa: Ego dilecto meo et amore
in terra et ad me conversio eius consolando me in tribulationibus. Veni dilecte. Hic ostendit se
fidei Christi dilatatio que fuit primo in Israel, deinde dilatata est ad alias partes orbis, sicut patet
fuit [illegible] de Syon exivit lex et verbum domini de Ierusalem et c. usque ad ultimum terre et [illegible]
est quod petit hic sponsa: Veni dilecte mi, egrediamur in agrum per diffusionem fidei in orbe terrarum
commoremur in villis [illegible] in civitatibus et villis. Mane surgamus ad
vineas [illegible] gentilitate [illegible] ecclesia Christi [illegible] vinea [illegible]
veteris testamenti synagoga [illegible] vinea [illegible] Et dicit mane [illegible]
[illegible] in primitiva [illegible] gentilitatis [illegible]
fidem [illegible] mane [illegible] et c.
Videamus si floruit vinea. Hic [illegible] gentilitas floruit verbo dei
gaudet [illegible] audientes autem gentes gavise sunt et glorificabant
verbum domini. Si flores fructus parturiunt [illegible] gentes non solum verbum dei au-
dientes [illegible] fructus bonorum operum fecerunt. Si floruerunt mala punica [illegible]
[illegible] fructus [illegible] in primitiva ecclesia. Et [illegible]
[illegible] plena [illegible] in primitiva ecclesia [illegible]
ibi dabo tibi ubera, id est doctrinam [illegible] testamenti [illegible] ecclesiam [illegible]. Mandragore
poma sunt [illegible] et valde [illegible] in [illegible] ecclesia
Christi [illegible] vita et sana doctrina [illegible] in ecclesia dei et [illegible] sub-
[illegible] nova et vetera, id est veteris et novi testamenti [illegible] dilecte mi servavi tibi
[illegible] ad amorem [illegible] salvatoris [illegible] doctrine
[illegible] nova et vetera. Quis mihi det [illegible]
[illegible] nova et vetera [illegible]
ecclesie Christi [illegible] in duas [illegible] primo [illegible]
[illegible] in duas [illegible] primo [illegible] ad eius [illegible]
[illegible] sub arbore malo [illegible] in primitiva ecclesia [illegible]
et eius [illegible] unde [illegible] Augustinus
etiam [illegible] Marcello [illegible] fecit [illegible] Marcellum
[illegible] sponsa petit [illegible]
de ecclesia [illegible] Quis mihi det te fratrem meum [illegible]
sugentem ubera matris mee [illegible] Christo [illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] intelligitur de Christo [illegible] apud
[illegible] in illo tempore quo messias rex [illegible] se esse
[illegible] filii [illegible] fratrem [illegible]
[illegible] Ut inveniam te solum [illegible]
[illegible] solum [illegible] sponse
[illegible] solum [illegible]

p dolorem forsan manifeste absque in fidelium timore quia per ea finit in pleto tempore constantini d
patris qui concessit etiam libere fidelibus per totum orbem romanum an[illegible] celebrabantur divina in templis
[illegible] et aliis locis occultis timore paganorum. Et ideo iam despiciat quia ante tempus co
statim in illa conceptione fiebat ecclesia et [illegible] eius ut dictum est sub ipsa lege adeo pro
mulgata [illegible] ficit *apprehendam te* fidei devotione et *unitate probis meis*
faciam te videre per [illegible] beatitatis t/ *Indorum* [illegible] mee i in eternam [illegible]
[illegible] et etiam [illegible] aliis [illegible] in [illegible] in omnibus
[illegible] / *Ibi me docebit* [illegible] ecclesia [illegible] etiam [illegible]
in [illegible] et in [illegible] aliis [illegible] doctoribus et prelatis / Et dabo tibi po
[illegible] ex vino condito i ex devotione fidem [illegible] plus [illegible] bibentibus [illegible]
et [illegible] malignatorum / per [illegible] nollem [illegible] devotione. nom
ter [illegible] quia finit in pleto tempore [illegible] exemplo multi valde devote recepe[illegible]
[illegible] / Leva eius [illegible] sub capite [illegible] in [illegible] sponsus
ad [illegible] et [illegible] desiderata et [illegible]
ab [illegible] sub[illegible] *Adiuro vos filie ierusalem* i [illegible] etiam ut ne [illegible]
i [illegible] sponsa [illegible] quiete pacis ne faciat / aliquid unde sponsa offendatur / et
[illegible] [illegible] ut / [illegible] admirationem [illegible] sic dicat. *Que est ista*
que ascendit de deserto i de [illegible] tyrannorum *deliciis affluens* tempore con[illegible]
[illegible] et aliorum principum [illegible] / pax [illegible] tranquillitas [illegible] magnas
delicias [illegible] in maiori [illegible] quia [illegible] vita [illegible]
[illegible] pax et [illegible] absque nullo timore [illegible] operata [illegible]
[illegible] pace [illegible] in *Vita* / *Super dilectum suum* quia [illegible] tranquillitate ob
[illegible] in [illegible] / *Sub arbore* [illegible] sponse de [illegible]
[illegible] ad [illegible] allega[illegible] *Cantica* [illegible]
exaudibiles [illegible] passionis christi [illegible] sub arbore i [illegible]
[illegible] et tunc passionis *suscitavi te* i in vocavi te in [illegible]
et passione t/ libera nos [illegible] Et / [illegible] malo [illegible] ut [illegible]
[illegible] de arbore vetita [illegible] dicebat [illegible]
[illegible] arbore malo [illegible] significat malignantes [illegible] ista exposito [illegible]
[illegible] ydiomatis [illegible] malignantes [illegible] arbore
[illegible] ad [illegible] *Ibi corrupta est mater* i [illegible]
[illegible] quia mater dei [illegible] in passione christi [illegible] cessa
[illegible] violenta [illegible] eiusdem ad
[illegible] ibi [illegible] partum [illegible]
[illegible] valde [illegible] stabat ad [illegible] mater eius [illegible]
gladio doloris [illegible] transfixam [illegible] sanctus Simeon [illegible]
[illegible] et [illegible] ibi [illegible] dolorum [illegible]
[illegible] filiole mei [illegible] ibi [illegible]
[illegible] ad maiorem [illegible]
[illegible] exaudibiles [illegible] sponsa [illegible]
[illegible] petit a sponso *pone me ut signaculum super cor tuum* me
[illegible] valde diligit super cor [illegible] ut signaculum super [illegible]
[illegible] me brachio [illegible] fortis est ut mors dilectio [illegible]
[illegible] dilectio [illegible] fortis [illegible] etiam [illegible]
[illegible] pena mortis [illegible] tyrannorum [illegible]

vidua et radio precedens christianorum christianorum est domina sed in fine [illegible] quia indiget bra-
chio tue protectionis et consilio pacis lampades eius sunt tue dilectionis in cordibus persecutorum
lampades ignis atque flammarum id est tam fortes ut quia non post obitum persecutoribus tyra-
norum non sit aliud est in fine de quibus scilicet reddere singula de singulis. Hic dedit [illegible] omnes sibi
spatia dominus sue predilecte domina quia dicit nichil deficiet ea quia per amore suo contempne dona
exteriora possunt etiam in finem et supplendum est non sicut ante propter vitam in[illegible]
infirmitatibus et quia de modo loqui qui apud hebreos dicitur de [illegible] ibi ex ad supplendum ad
[illegible] inter [illegible] sed [illegible] apostolicam dominum primo ei qui percussit iebuseum [illegible]
et supplicando quia id est primum causam perficit magister milicie ut exprimitur primo
par. xi qui percussit iebuseum in primis erit princeps et dux de hac autem f-
initate ad mi[illegible] et presumptione ad admissionem spatium dicitur [illegible] in omnibus xxxiii
fortasse laboriosum non est relinquere sua sed valde laboriosum est relinquere semet
ipsum nimis [illegible] est abnegare est [illegible] sine inhibitione pete quia sponsa petit pacem
spiritualem que et si non indiget ipsa quamvis [illegible] quia christo mori tamen eam indiget
in ipsa quorum multo maior est numerus in ecclesia dei. Soror mea hic [illegible]
poterit ad impletum desiderium sponse in pacis largitione et dicitur in hoc quia primo
[illegible] pacis largitione secundo etiam pacificatione ampliata ibi domina fuit tertio fiat
[illegible] ibi quia [illegible]. Ecce primum dicitur in ipsa sponsi sibi compatientis soror mea id est
ecclesia quia dicitur soror christi eadem vox quid ut dicitur eius frater in principio [illegible] tali parvula
id est humilis et abiecta inter omnes [illegible] et sic fuit usque ad tempora con-
stantini et ubera non habet id est ubertatem affluendi lac sacre doctrine perfidis ca-
thoce predicatio quia tunc non audebat predicare publice sed tamen in occulto docere
exceptis qui pro predicatione fidei se offerebat morti. Quid faciemus pro hac inter pr. et
[illegible] sed operari cum filio opera eius tam est sue [illegible] sorori nostre in die qua alloquenda
est a principibus admonitatis sed patet de constantino qui beatum silvestrum papam cum clero suo
advocavit ut per eum consequeretur corporis et anime sanitatem et fidem fecerunt eius exemplo multi
principes et potentes per orbem terrarum. Si murus est accipitur sic quia quod de sic murus
de fortibus [illegible] persecutionibus et [illegible] persecutorum quorum multis subveniendum est [illegible]
in prefatis [illegible] sub edificemus super eum propugnacula argentea id est adiungamus ei per suos
tempora fidei principes ad defensionem infirmorum sub [illegible] edificemus sic palatium ac
[illegible] per quia non significare sigillum quia per propugnacula et per palatium est [illegible]
loquendi modus inter regales ponendum et dicitur argentea quia constantinus et alii principes
[illegible] etiam multa argentea expendentes. Si ostium id est quia etiam est ostium per
quod ingreditur ad celeste regnum compingamus id est fortificemus tabulis cedrinis id est [illegible]
[illegible] sacre qui dicuntur cedrinis per sue et vite altitudine ut [illegible] fidei in-
tegritate sed cedrus est arbor valde alta et [illegible] non per [illegible] alii etiam [illegible]
[illegible]. Hic murus est id est [illegible] usque nunc etiam fuit [illegible] ad statum
[illegible] et [illegible] et quia etiam de [illegible] [illegible] fuit [illegible] sub in [illegible]
ipsa ego murus propugnaculis munita per potentes principum tamen ex dono christo
principaliter. Et ubera mea sicut sed postquam est per ubera sponse intelligitur copia lactis
sacre doctrine que habundant a [illegible] constantini quia ex tunc etiam [illegible] libera
[illegible] publice predicandi et docendi et quia sic doctrina non solum ad [illegible] [illegible]
sed etiam ad conversionem infidelium et hereticorum [illegible] sub dicitur sicut turris de qua dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] infirmam dantibus clypeis [illegible] potius [illegible] omnes [illegible]
sed super allegatum est de doctoribus veteris testamenti cap. iiii^o exemplo sicut sue.

corpa eo pacto respiciens se corpore grad tim que tua dic sim baptis ilb lege permul
gat ut quinque in mensa propria facit bona sua media amici familiare //
Vinea fuit quia pacifico etc. pace vertit apposito et primo quod in ad mirabilia tuo
tua sunt vinea i ecclesia ut dicitur et sup tuo viii fuit parata i xpo qui per sang
vinea sua pacificavit orat quod macula sua et sive sol i mea ei verbe quod habet po
pulos i romana in qua habitat aliquam de orbis pro plures vel quod omne populo romano
imperio et roma erat subiecti unde dicit leo papa in hoc pc et pan dis
pos dicimus opus maius congerebat ut multa regna uno confederat confedera
imperio ipsa vice pertinos habet populos predicant generalis quos utriusque tenebat suscip
tum et tradidit eam custodibus i beato petro et eius successoribus // Vir affert p
fructu eius mille argenteos // Vir ille mihi Constantinus qui fuit virtuosus
quando hostes gentes terras sub dominos
quos hostes imperij romani de quo eius triumphat et quod hostes quos terrad sub dominos
quos perfide superat et ipse conferens vinee i ecclesie eius multas et magnas po
possessiones fecit quod per mille argenteos quod designatur vel per dicta quod habet pos
sessiones fecit quam per mille argenteos vel per decem vini vel numerus quam infinita
singulare per plurali sub mille per multis milibus sed ecce viii vide numerus quam infinita
i multitudo numeratur Vinea mea coram me est mutatur modo locutio quia tunc prima persona
ad primam de deus quem vinee que ipso xpi de quo dicitur fuerat in 3a persona
tradidit vineam eam custodibus et me tradat quod per hoc conditione dimisit ecclesie cus
todia id est vinea mea etc. i ad eius custodiam principali et pratali asisto
apostolus quod dicit ps c. xxvi nisi dominus custodierit civitatem etc. apostolus quod habet
custodia multo maiores quam debent ecce quod platus ecclesie id est sub ipso posita
mille tui pacifici etc. tum pacifici sunt quia tamquam singularis quod per pluralem
debita quod tibi e mille pacifico et de ab ipso quod sed mille e mayor
constituta quod talis et mille t pacifico etc. sed ecce quod sub ea sunt custodes eius vinee et honor exsp
ecclesie quod platus qui sub eo sunt custodes eius vinee et honor exhi
bendus platus quod deberet per ducentenarium habeatur ad apostolos i thi quam bn
regunt prelati quod deberent mihi per ducentenarium honore digne habeantur prosequentes aut sin ex dicto
pfuit perfecto duplici honore digne habeatur etc. Que habitas in
ortis etc. Que habitas in
ortus. In hoc ultimo ponitur finalis ecclesie quod stat in hoc quod ecclesia de ipsi in misia tollatur et ad celes
tem gloriam transferatur quod fit primo in pari quod in ad scilicet quam ad gloriam assumit
te gloriam transferatur quod fit pariter in pari fine quod in ad scilicet quam ad gloriam assumi
sic fecit generaliter patris medico finale tu ipse tradidit regnum patri i cor. xv
ad quod i designatur et petens sponsus inducit sponsam dicens que habitas in ortis i e
corpus per orbe diffusa quod dicitur orti quod in eis fideles sunt plantati et quod ad latitudine
fructus arbores etiam sunt plantate Amici auscultant te i angeli ad quorum
consortium fideles tum sunt transferendi et de tua salute solliciti desiderant audire
tuas orationes devotas id est sibi fac me audire etc. i tui desiderij expressionem i ora
Devota quod id est quod praedicto sponsa dicens Fuge dilecte mi per hanc fugam non mihi
fecisti dilata aberat tua duxit sup tuo viii Ego dilecto meo et ad me conversio eius
per mutua et lectionem inseparabile si ad apostolum sic viii et quis nos separabit a caritate xpi
etc. sed post eam mihi velox transitu post tuam sponsa ad celestia quod sine desideratur etc.
petit in orationibus suis ecclesia ut in officio ecclesie et per tale modo exponit hic
fugam sic sua est secundo tu litteram ad errorem iudaicum dicens quod plebs iudaica per
petit liberari a captivitate ista in qua nunc est in modo per messiam venturum sed quod expone
fundamentum sed solum expositio mea proposito ut sic ipsius fuge dilecte
mi i eadem me terra de miseria praesentis seculi assimilare capree etc. exaltans conscend
mi i eadem me terra ad celos qui
i fac istud velociter super montes aromatum i transferendo me terra ad celos qui

KOENIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK MARBURG

et exaudi me domine. Euouae

iudicate filii hominum. Euouae meam causam iudica deus

sed peccavi domine miserere mei.

[e]. Salutare vultus mei deus me[us]

[E]uouae. Quoniam in te confidit an[ima]

[m]ea. Euouae Cunctis diebus vite

[me] salvos nos fac domine. Euouae.

[om]nes angeli eius laudate dominum.

[a]e. Miserere mei deus miserere.

Quoniam in te confidit anima mea